

पटिसम्भिदामग्ग द्वितिसम्भिदामाग प्रतिसम्भिदामार्ग

वीर-पूर्ण पुस्तक संग्रहालय
नेपाल ।

त्रिपिटक

सुत्तपिटक

खुट्टकनिकाय

पटिसम्भिदामग्ग

वृत्तिसम्भिदामार्ग

प्रतिसम्भिदामार्ग

अनुवादक

उपसंघनायक अगमहापण्डित डा. ज्ञानपूर्णिक महास्थविर

‘सासनधजधम्माचरिय’

Dhamma.Digital

प्रकाशक

अशोकरत्न वज्राचार्य

डा. प्रदीपबहादुर वज्राचार्य

अनूरत्न वज्राचार्य

वीर-पूर्ण पुस्तक संग्रहालय

नेपाल ।

जिमिगु प्रकाशित त्रिपिटक ग्रन्थत -

दीघनिकाय	(नेपाल भाषा)
दीघनिकाय	(नेपाली)
मज्झिमनिकाय	(नेपाल भाषा)
मज्झिमनिकाय	(नेपाली)
संयुत्तनिकाय	(नेपाल भाषा)
इतिवुत्तक	(नेपाल भाषा)
धम्मपद	(नेपाल भाषा)
मिलिन्द-प्रश्न (मिलिन्द जुजुया न्त्यसःत)	(नेपाल भाषा)
मिलिन्द-प्रश्न (मिलिन्द राजाका प्रश्नहरू)	(नेपाली)
निदान कथा	(नेपाल भाषा)
पुग्गलपञ्चत्ति	(नेपाल भाषा)
संगायनपाठ	(नेपाल भाषा)
जातक (खुगू खण्ड)	(नेपाल भाषा)
पटिसम्भिदामग्ग	(नेपाल भाषा)

प्रथम संस्करण

बुद्ध संवत्	: २५६०
नेपाल संवत्	: १९३७
बिक्रम संवत्	: २०७३
ईस्वी संवत्	: २०१७

मू : ६००-

ISBN : 978-9937-0-1957-6

मुद्रणः

आइडियल प्रिन्टिङ्ग प्रेस, ग्वाको, फोन: ५५३०५२२

Translated from Pali by Deputy Sangha Nayak Dr. Gyanpurnik Mahasthabir

Tipitaka : Suttapitake Khuddakanikāye Patisambhidāmagga

(Translated in Nepal Bhasha for the first Time 2016)

Bir-Purna Pustak Samgrahalaya, Nepal

पिका:पाखें

जिमि संग्रहालयया ग्वसाकथं बुद्धवचन त्रिपिटक नेपालभाषां भाषान्तर याना पूर्वकेगु ग्वसाकथं हनेबहःपिं अनुवादकपिसं थःत बियातःगु कार्यभार सम्पन्न याना लःल्हाये हया बिज्यागु मध्ये प्रस्तुत ग्रन्थ पटिसम्भिदामगग नं छगू खः । थथे हे हनेबहःपिं पाठकसमक्ष छगू निगू यायां ननानं त्रिपिटक ग्रन्थत न्ह्यब्वं ब्वं पूर्वकेगु ग्वसालय सकसियागु ग्वहालीया नितिं निवेदन यानाच्चना ।

थौं जिपिं लयता, धम्मप्रीतिं मन जाः, नेपाःया सुपुत्र शाक्यमुनि गौतम बुद्ध थनिं नीन्यासःत्याः दँ सिबें न्ह्यो बियाः थकाः बिज्याःगु अतुल्य ज्ञान-भण्डारया छगू अंश छलपोल छिकपिनि ल्हाती थःगु मां भाषं क्यनेत ताःलागुलिं । महासागरथें गम्भीरगु, अनन्त आकाशथें विशाल जुया पार जुइ थाकूगु अले प्राकृतिक दहथें थाय्गाः मदुगु गम्भीर ज्ञानया खँ दुगु थुगु ग्रन्थ पाठकपिनि न्ह्योने न्ह्यब्वये दुगु जिमि नितिं अहोभाग्यया खँ जुल । गम्भीर अध्ययन व अभ्यास यानाः दुग्यंक दुहाँ वने माःगु बौद्ध प्राविधिक शब्द व खँ भरमारकथं छयला तःगु थुगु त्रिपिटकया सुत्तपिटकअन्तर्गत खुद्कनिकायया भिनिगूगु स्थानय् लाःगु पटिसम्भिदामगग (प्रतिसम्भिदामार्ग) या अनुवाद देश विदेशय् नां जाम्ह, नेपाःया छम्ह वरिष्ठ विद्वान् भन्ते वर्तमान उपसंघनायक डा. भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर 'सासनधजधम्माचरिय' या अनुभवी ज्यःगु च्वसां जूगु धयागु नं थ्व छगू धर्मगौरवया खँ जुल ।

भिन्च्यादँति न्ह्यो दिवंगत श्रद्धेय भिक्षु सुदर्शन महास्थविरं उबले तक्क नेपालभाषां अनुवाद मजुनिगु खुद्कनिकायया बाँकी ग्रन्थत अनुवाद याकेगु परियोजना स्वनाः बिज्याःकथं वसपोलया जीवनकालय् तःगुमछि खुद्कनिकायया ग्रन्थत नेपालभाषां अनुवाद व प्रकाशन यायेत ताःलाःगु नं जुल । थ्वहे परियोजना अन्तर्गत थनिं भिदँति न्ह्यो वर्तमान उपसंघनायक भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरया योग्य कुशल ल्हातं पटिसम्भिदामगगया अनुवाद सिध्दइथें च्वंगु न्यने दत । तत्काल हे वीर-पूर्ण पुस्तक संग्रहालयया हनेबहम्ह अध्यक्ष दुण्डबहादुर वज्राचार्य थुगु ग्रन्थ त्रिपिटक ग्रन्थ अन्तर्गत पिकया बीगु वसपोल भन्तेयात बचं बिया बिज्याःगु जुल । वसपोल श्रद्धेय अनुवादक भन्तेया स्वास्थ्य स्थिति बःमलागु कारणं थुगु ग्रन्थया सच्छ्रिति पृष्ठया बाँकी अनुवादकया नितिं तःदँमछि पियेमाल । जिमिगु प्रार्थनायात ध्यानय् तया वसपोलं भति भति यायां अनुवाद पूर्वका बिज्यात । वसपोल भन्ते निरोगीम्ह, सुस्वास्थ्यम्ह जुया बुद्धशासन चिरस्थायी यायेगु ज्याय् नेतृत्व बिया बिज्याना च्वने फयेमा धकाः आशिका यासैं वसपोलप्रति नतमस्तक जुया ऋणी जुया च्वना । वसपोल भन्तेया सुस्वास्थ्य व दीर्घायुया कामना याना ।

पटिसम्भिदामगग खुद्कनिकायया ग्रन्थ खःसा नं थ्वयात अभिधम्मपिटकलिसे तःसकं लिक्क लाःगु ग्रन्थकथं मानेयाना तःगु दु । थुगु ग्रन्थय् दुथ्याना च्वंगु प्रत्येक विषयवस्तु अति गम्भीर जू । ग्रन्थयात स्वथी ब्वय् थलाःतःगु दु - (१) महावर्ग (२) युगनद्धवर्ग व (३) प्रज्ञावर्ग । न्हापांगु ब्वः महावर्ग भण्डै ६५% दु । निगूगु ब्वः युगनद्धवर्ग मात्र २१% जक दु । अन्तिम ब्वः प्रज्ञावर्ग मात्र १४% ति जक दु । प्रत्येक वर्गय् प्रत्येक शीर्षक, उपशीर्षकपतिकं थीथी नां छुना कथा धया तःसां अन कथा (बाखँ) मजुसे बुद्धधर्मया थीथी गम्भीर तत्त्वयात दुग्येय्क दुवाला, फाया, उला, अलग अलग छुटे छुटे याना ज्ञानया भण्डारत क्यना तःगु दु । बुद्धवचनयात बांलाक थुइकेया नितिं, सिइकेया नितिं, थुगु ग्रन्थ तःसकं उपयोगी सन्दर्भ ग्रन्थकथं माने यानाः तःगु दु । गम्भीर अध्ययन व अभ्यास याना यनेवं भगवान् बुद्ध कना बिज्याःगु धर्मयात प्रयोगशालाय्

तया परीक्षण याना स्वयेथे बांलाक स्पष्ट-स्पष्टकथं छर्लङ्ग जुडक स्वया खंका साक्षात्कार याना कायेत थुगु ग्रन्थं पाठकपिन्त कल्याणमित्रंथे निर्देशन याइगु खँय् जिमित विश्वास दु ।

धर्मया मूल ग्रन्थया अभावय् धम्म (धर्म) या अध्ययन व अभ्यास याये मखंगु कारणं गम्भीरगु, खंका खंके थाकुगु, थुइकां थुइके थाकुगु, शान्तगु, प्रणीतगु, तर्क याना थुइके बहःमज्जुगु, निपुण (सूक्ष्म) गु व विज्ञापिसं जक सिइकेबहःगु धर्मया ज्ञानयात छखे तया सद्धर्म नाश यायेत पिदंगु थौंमिहगः त्वाकःबहःगु खँयात धर्म धका नाला जुयापिं भीपिं वास्तविक धर्म गुलि सःति वा ताःपा ? थुगु खँय् थः थःमहं मूल्यांकन याना स्वये माःगु दु ।

पुनश्चः लसतां जागु मेगु छगू धर्मप्रीतिया महत्वपूर्ण खँ, च्यागू गुंगु शताब्दीपाखेया विश्वय् दकले पुलांगु पालि त्रिपिटक नेपालय् दयां नं नष्ट जुया लोप जुया वंगु कारणं भीके नमूना जक क्यनेत ल्यना च्वंगु छुं पानायात ध्यानय् तया भगवान् बुद्धया थःगु हे मातृभाषां संगृहीत जुया च्वंगु पालि त्रिपिटक देवनागरी लिपिं बुद्धजन्मभूमि नेपालं पिहाँ वयेत्यंगु दु । थुगु महान् ऐतिहासिक ज्याय् हनेबहःमह भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविर व त्रिपिटकया ख्यलय् थःथःमहं समर्पित जुया बिज्याना च्वंमह दुण्डबहादुर वज्राचार्य चान्हिं मधासे सम्पादन यायां बृहत्तर कार्यभार वचचाय्का ४५ गू ग्रन्थया प्रेसकपी सिधःगु अवस्थाय् थ्यंके धुंकुगु जुल । थीथी देशया त्रिपिटकलिसे सूक्ष्मकथं छगः बागः आखःलिसे पाठान्तर समेत तुलना याना तयार जुइत्यंगु थुगु ज्यां विश्वया गुगुं भाषाय् भाषान्तर याये माल धाःसा थुकी सुविधा उपलब्ध जुइ । जिमिगु संग्रहालयया हे ग्वसालय् आम पाठकपित पूर्वाधारया रूपय् पालि भाषाया ज्ञानया नितिं मदय् कं मगागु शब्दकोष छगू दयेकेगु ज्यानं प्रारम्भ जुइधुंकुगु जुल । छगू विद्वत मण्डलपाखें पालि शब्दकोष निर्माण जुयाच्वंगु जुल ।

सचेत आम नेपाली एवं बौद्ध धाय्का जुया च्वनापिं भी सकसितं छगू युगय् छको जक जुइगु थुगु महान् पवित्र अभियानय् बुद्ध-शिक्षा प्रेमी व उकी सरोकार जिम्मेवार दुपिं सकल बौद्धपित सद्धर्म उत्थान यायेगु महान् अभियानय् सरीक जुया बिज्यायेत/दीत विनम्र निवेदन याना च्वना । सुभाय् ।

अन्तस, हनेबहःपिं पाठकवर्ग थज्यागु गम्भीर ग्रन्थत संग्रह यानाः थःमहं व्वनाः, थः परिवार दुजः व मित्रवर्गपिनि दथुइ नं धर्मचर्चा यानाः, याकाः व्वनेगु, व्वंकेगु, अभ्यास यायेगु व याकेगु भिं ज्याखँय् छपला न्त्येलुवा जुया बिज्याइ, दिइ धकाः आशा यानाः । अस्तु ।

वीर-पूर्ण पुस्तक संग्रहालय

पूर्णबहादुर वज्राचार्य एण्ड सन्त निवास

रत्नाकर महाविहार, हखबहाः, गाबहाः, यल

(दि. वीरमाया वज्राचार्य व दि. हेरादेवी वज्राचार्यया स्मृति दिं पोहेलागाः पंचमि, ने.सं. १९३७)

अशोकरत्न वज्राचार्य
डा. प्रदिपबहादुर वज्राचार्य
अनूरत्न वज्राचार्य

न्हापांगु खँपु

प्यंगू असंख्य व छगू लाख कल्प न्हापायागु खँ खः । शाक्यमुनि गौतम बुद्ध जुया बिज्याइम्ह भावी बोधिसत्त्व सुमेध ब्राह्मण पण्डित धायेका च्वना बिज्याःगु जुल । माँबौपिं परलोक जुल । बहिदारं बहिखाता न्त्योने तये हल । न्हेगू पुस्ताया सम्पत्तियागु ल्याःचाःन्त्यब्बया क्यन । अल्याख सम्पत्ति मुंका न्हेगू पुस्तायापिं छम्ह यायां निम्ह यायां संसार त्वःता अनवं थनवं मदयेका तनावन । आखिरय् माँबौपिसं नं व हे लँपु लिना दक्व सम्पत्ति वानावन । सुमेध पण्डितया मती वन “सकलें सकलें इपिं जाँ मदुपिं खनि । थुलि थुलिमछि सम्पत्ति द्विचिना इमिसं छुं हे ज्वना मवं । जिं ला थ्व सम्पत्ति दक्व ज्वना वने ।” अले जुजुया पाखें स्वीकृति काल । धुकू पिकु दक्व चायेका यःयःपिसं यःयःगु सम्पत्ति का वा धका नाय्खिं च्वयेकल । न्हेन्हु तक स्वयं थःम्हं हे धाःधाःपिन्त धाःधाःगु सम्पत्ति दान बिल । तर सम्पत्ति धाःसा मफु । उकिं दक्व स्वतन्त्रं त्वःता बिल । ऋषि भेष धारण यात । हिमालयय् स्वया प्रस्थान यात । अन च्वना तपस्याय् तल्लीन जुल । न्हेन्हुया दुने च्यागू समापत्ति पञ्च अभिज्ञा प्राप्त यात । ध्यान सुखय् लीन जुयाच्वन ।

छन्हु आकाशमार्ग वनाच्चंबले सलंसः द्वलद्वः मनूत थ्वः थ्वः मुना ज्या यानाच्वंगु खन । कुहाँवया सीकल । सम्यक्सम्बुद्ध दीपंकर तथागत प्यंगू लाख भिक्षुगणपिं सहित रम्य नगरय् बिज्याइगु; उकिया लागि थुपिं ज्याखँत जुयाच्वंगु धका । उकी थःनं सहभागी जुइत बचं काल । भ्यातना भ्यातना जुयाच्वंगु थासय् ज्या यायेत भाला बिल । ऋद्धिं तत्क्षणय् सिधयेके फूगु ज्या शारीरिक परिश्रमं सिद्ध यायेगु क्वःछित । भ्यातना गाः ल्हायेगु कुतः जुल । तर इलय् सिधयेके मफुत । तथागत सहितं भिक्षुगणपिं थ्यंकः बिज्यात । मेगु लँपु मखन, थःगु म्ह भ्यातनालय् लाया प्रार्थना यात – “जिं नं भविष्यय् छःपिंथें हे सर्वज्ञबुद्ध जुइ दयेमा ।” निश्चित भविष्यद्वाणी दीपंकर तथागतं याना बिज्यात – “प्यंगू असंख्य व छगू लाख कल्प लिपा छ नं जिथें हे निश्चित रूपं सर्वज्ञ बुद्ध जुइ ।” थुगु निश्चित व्याकरणं लिपा बुद्धकारक धर्मत छु छु खः माला बिज्यात, खंकल – “भिगू पारमिता, भिगू उपपारमिता, भिगू परमार्थ पारमिता पूर्वकेमाः ।” पूर्णरूपं समर्पित जुया दत्तचित्त तया ज्यूज्यान पाना बुद्धकारक धर्मत पूर्ण याना बिज्यात – “लोकार्थचर्या, ज्ञात्यार्थचर्या, बुद्धार्थचर्याया स्वंगू महान लक्ष्य तया ।”

थनिं २६४० दँ न्हापा कपिलवस्तुया अधिपति महाराज शुद्धोदन व महारानी महामायादेवीया कोखं रमणीय सालोद्यान लुम्बिनी जन्म जुल । सिद्धार्थ गौतम नां जुल । २९ दँतक भौतिक सुख सयलय् दुबित । सन्तोषजनक तृप्ति व शान्ति काये मफुत । उकिं २९ दँया भद्र यौवनय् माँ बौ काय कलाः सारा वैभव सुख सयल हाकु तिना महाभिनिष्क्रमण याना दरवारं पिहाँवन । खुदँतक संसारया वास्तविकता थुइकेगु कुतलय् थःत थुन । दुष्कर तपश्चर्या याना शरीरयात स्यू व क्वँय् जक जुइक सास्ति बिल । निरर्थक । अले मध्यम प्रतिपदा दथुलं ज्वन । ३५ दँय् सर्वज्ञ तथागतअर्हत्सम्यक्सम्बुद्ध अवस्था प्राप्त याना बुद्ध जुल ।

न्हेगू वातक थःत प्राप्त जूगु बोधिज्ञानया निरीक्षण परीक्षण, संश्लेषण विश्लेषण, परिमार्जन परामर्शनया लिसैं विमुक्तिसुखया रसाश्वदान याना बिज्यात । थःत प्राप्त जूगु ज्ञानया गम्भीरता, दुर्दर्शनीयता, दुरानुबोधता, शान्तता, प्रणीतता, अतर्कावचरता, निपुणता, पण्डित वेदनीयता थुइका बिज्यात । संसारयागु वास्तविकता नं लुइका बिज्यात । छुं समय तक वसपोलयागु अन्तर्मनय् द्वन्द व संशयं थाय् नं काल । तर लिपा दूरदृष्टिं स्वया ज्ञान इना बिइया नितिं वसपोल न्त्यग्वाना बिज्यात । न्हापाँ स्वल्प रजपिं आलयाराम

मखुपिं मन बसय् तयेफुपिं एकाग्रता परिपूर्णपिं व्यक्तिपिं आलारकालाम, उदक रामपुत्रपिन्त लुमंका बिज्यात । दुर्भाग्यया खँ, वसपोलपिं निम्हं अबले ख्व लोकय् मदये धुंकल । अले वसपोलया दृष्टि पञ्चभद्रवर्गीयपिनिपाखे लावन । वसपोलया पला: बोधिवृक्षमूलं ऋषिपतन मृगदावनय् न्त्यात । आषाढपुन्हीखुनु वसपोल अन थ्यंक: बिज्यात । दृष्टि भ्रमय् तःक्यना तिरष्कार पक्षय् व्वछुनाच्चंगु मन दुपिं पञ्चभद्रवर्गीयपिन्त आश्वस्त जुइका बिज्यात ।

अनलि वसपोलं धर्मया घ:चा: चा: हिकेगु रूपय् धर्मचक्रप्रवर्तन सूत्र देशना याना बिज्यात । उगु उपदेश हे तथागतसम्यक्सम्बुद्धया न्हापांगु उपदेश जुल । अनं लिपा ४५दंतक गुगु उपदेश वसपोलं बिया बिज्यात, उगु दक्व उपदेशया आधारभूत पृष्ठभूमि हे उगु उपदेश जुल । उकिं वसपोलं तप्यंक व्यक्त याना बिज्यात, **चतुसच्चविनिमुत्तो धम्मो नाम नत्थि** अर्थात् प्यंगू सत्यं विनिमुत्तगु धर्म धयागु मदु ।

अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध तथागतया ४५ दं तकयागु मौलिक सार उपदेश पालि त्रिपिटक रूपय् विश्वया विद्वत्त्वर्गीपिसं मानेयाना वयाच्चंगु दु । उकियात पिटककथं सूत्र, विनय व अभिधर्मपिटक रूपय् स्वधी क्यनातःगु दु । निकायकथं, दीर्घ, मध्यम, संयुक्त, अंगुत्तर व क्षुद्रकनिकाय रूपय् ५-थी ब्वथलातःगु दु । धर्मस्कन्धकथं ८४,००० द्वः धका उल्लेख यानातःगु दु । अंगकथं - सुत्त, गेय्य, गाथा, उदान, इतिवुत्तक, जातक, वेय्याकरण, अब्भुतधम्म व वेदल्ल धका नवांग बुद्धवचन दु ।

थुगु रूपं बुद्धवचन तथागतया उपदेशयात विभिन्न रूपं विभाजन यानातःगुलिइ निकायकथं क्षुद्रकनिकायान्तर्गत पटिसम्भिदामग्ग पालि ग्रन्थ जुयाच्चन । थुगु ग्रन्थ मेमेगु सूत्र, विनय पालि ग्रन्थ स्वया थःगु हे पहः दुगु मूल्य व मान्यतां जायाच्चंगु गहन व गम्भीर विषयं छायेपिया छगू छगू दत्तले धर्मयात चिरफार याना निरीक्षण, परीक्षण, संश्लेषण, विश्लेषण, विभाजन याना क्यनातःगु बहुमूल्य रत्नं जायाच्चंगु ग्रन्थ रत्न खः । खंके अःपु मज्जुगु, थुइके थाकूगु, तर्क जक साध्य मज्जुगु, सूक्ष्मगु, प्रज्ञाया अगाध क्षेत्र जुयाच्चंगु ग्रन्थ खः । थुजोगु ग्रन्थया विषययात गुकथं गथे याना अःपुक सकसिनं थुइक याउंके नाला काये बहः जुइक स्पष्ट याना क्यने फइगु खः, असम्भव धाये मज्जूसां निश्चित रूपं धाये थाकुसे च्वं । दसुया नितिं -

पटिसम्भिदा धयागु पालि शब्द स्त्रीलिङ्ग वाची शब्द खः । थुकियात छुटेछुटे याना काये माल धा:सा [पति+सं+भिद धातु+अप्रत्यय+स्त्रीलिङ्ग आ प्रत्यय] जोडे यानातःगु विषय अले पटिसम्भिज्जतीति पटिसम्भिदा धका विग्रह याये मा:गु विषय बर्मेली संस्करण रूपसिद्धि व्याकरण पौल्या: ५९९ - स उल्लेख यानातःगु दु ।

पटिसम्भिदा धयागु प्रभेद खः । छुकीयागु प्रभेद लय् ? ज्ञानयागु हे प्रभेद खः । उकिं थीथी भेद याना ब्व:थला चिरफार यायेसःगु ज्ञान; थीथी भेद याना ब्व:थला चिरफार याना स्यूगु ज्ञान **पटिसम्भिदावाण** प्रतिसम्भिदा ज्ञान खः । प्रतिसम्भिदा प्यंगू दु, गथे कि - अर्थप्रतिसम्भिदा, धर्मप्रतिसम्भिदा, निरुक्तिप्रतिसम्भिदा व प्रतिभानप्रतिसम्भिदा । (अभि.वि.३०७ ।) **प्यंगू प्रतिसम्भिदा** धयागु पदं प्यंगू ज्ञानप्रभेदयात संग्रहित यानातःगु दु । (अभि.द्व.२, ३७० ।) धर्म अर्थ निरुक्तिप्रतिभानय् प्रभेद जुयाच्चंगु **प्रज्ञायात प्रतिसम्भिदा** धाइ । (खुदक.द्व.१९६ ।) खुदकपाठपटिसम्भिदा अपदान बुद्धवंस चरियापिटक हिसाबं १५-गू प्रभेद दुगु क्षुद्रकनिकाय जुया थुगु प्रतिसम्भिदामार्ग पालि सुत्तन्तपिटक खः । (वि.द्व.१, १५ ।)

पटिसम्भिदावाण-(न.) प्रतिसम्भिदाज्ञान-थीथी भेद याना ब्व:थला चिरफार याना स्यूगु ज्ञान;
फल धर्मतय्त भेद याना ब्व:थला चिरफार याना सिइकेगु सामर्थ्य दुगु अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान;

कारण धर्मतयत् भेद याना ब्वःथला चिरफार याना सिइकेगु सामर्थ्य दुगु धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान;

सही शब्दतयत् भेद याना ब्वःथला चिरफार यानासिइकेगु सामर्थ्य दुगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान;

अर्थ, धर्म, निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान स्वथी, (मेकथं-अर्थ, धर्म, निरुक्ति व प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान प्यथी) यात भेद याना ब्वःथला चिरफार याना सिइकेगु सामर्थ्य दुगु प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धका प्रतिसम्भिदाज्ञान प्यथी दु । (अभि.वि.३०७, पटिसं.२, ८५-८; अभि.इ.२, ३७०; पटिसं.इ.१, ३ ।)

प्रज्ञा प्रतिलाभया नितिं, प्राप्तिया नितिं जुयाच्चन धयागु गुजोगु प्रज्ञा प्रतिलाभ खः लय् ? प्यंगू मार्गज्ञानत प्यंगू फलज्ञानत प्यंगू प्रतिसम्भिदाज्ञानत ... लाभ जुइगु प्रतिलाभ जुइगु खः । (पटिसं-३७१) आः गुगु कारणं प्रहाण, भावना, साक्षात्क्रिया ज्ञानत आर्यमार्गफल सम्प्रयुक्तगु नं जुयाच्चन; उगु कारणं उकिया अनन्तरय् आर्यपुद्गलपिन्त हे जकः लाभ जुइमाःगु प्यंगू प्रतिसम्भिदाज्ञानतयत् व्यक्त यानातःगु जुल । (पटिसं.इ.१, ३३ ।)

पटिसम्भिदामग प्रतिसम्भिदामार्ग; प्रतिसम्भिदाज्ञान प्राप्त जुइगुया कारण । प्यंगू प्रतिसम्भिदाज्ञानत प्राप्त यायेगुया उपाय कारण प्रतिसम्भिदामार्ग खः । प्रतिसम्भिदा प्रतिलाभ हेतु धयागु मतलब खः । (पटिसं.इ.१, २ ।)

प्यंगू पटिसम्भिदायात अलग्ग अलग्ग थुइकेया नितिं थीथी ग्रन्थय् उल्लेख यानातःगुयात थन न्थय्वयेगु जुइ । उकीयात बःकया थुइकेगु कुतः जुइमाल ।

बत्थपटिसम्भिद (पु.स्त्री.) [अत्थ+पटिसम्भिद = अर्थ+प्रतिसम्भिद] (१)विशिष्ट विशिष्ट रूपं प्रभेद जुयाच्चंगु फल धर्मतयत् भेद याना ब्वःथला चिरफार यायेगु ।

(२) (स्त्री.) न्यागू फलधर्मय् ब्वःथला चिरफार यायेगुकथं लुयावइगु ज्ञान-अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान । अर्थय् दुगु ज्ञान अर्थप्रतिसम्भिदा । (अभि.वि.३०७) अर्थनानात्वय् दुगु प्रज्ञा अर्थप्रतिसम्भिदाय् दुगु ज्ञान; (पटिसं.२) । ... अर्थ अर्थय् दुगु ज्ञान अर्थप्रतिसम्भिदा । ... अर्थनानात्वय् दुगु प्रज्ञा अर्थप्रतिसम्भिदाय् दुगु ज्ञान । (पटिसं.११५) । अर्थप्रतिसम्भिदा धयागु अर्थय् दुगु प्रतिसम्भिदा । अर्थप्रभेदयात बांलाक लुमकेगु, चायेकेगु, स्पष्ट रूपं क्यनेगु, निर्णय यायेगु, छुटे याना निर्धारण यायेगु सामर्थ्य दुगु अर्थय् प्रभेद जुयाच्चंगु ज्ञान खः धयागु मतलब खः; ... अर्थ धयागु संक्षिप्तं हेतुफल खः । वास्तवय् व हेतुकथं वनेबहःगु, थ्यकेबहःगु जुयाच्चन, उकिं अर्थ धका धाइ । प्रभेदकथं दक्कदक्कं प्रत्ययसमुत्पन्न, निर्वाण, भाषित अर्थ, विपाक, क्रिया धयागु थुपिं न्यागू धर्मतयत् अर्थ धका धायेमाः; उगु अर्थयात प्रत्यवेक्षण याइम्ह व्यक्तियात उगु अर्थय् प्रभेद जुयाच्चंगु ज्ञान अर्थप्रतिसम्भिदा खः । (अभि.इ.२, ३७०; पटिसं.इ.१, ३; विशुद्धि.२, ७० ।)

धम्मप (प्य) टिसम्भिद (पु.स्त्री.) [धम्म+पटिसम्भिद = धर्म+प्रतिसम्भिद] [स्त्री.लय्-प्रतिसम्भिदा] (१) कारण पालि ब्वःथला चिरफार यायेगुकथं लुया वइगु ज्ञान । (२) कारण धर्मतयगु विशेषता दुगु ज्ञान, विशेषगु स्वभावयात सिइकेसःगु ज्ञान । (३) कारण धर्मय् सिइकेसःगु ज्ञान । (१) धर्म प्रभेदयात बांलाक लुमकेगु, चायेकेगु, स्पष्ट रूपं क्यनेगु, निर्णय यायेगु, छुटे याना निर्धारण यायेगु सामर्थ्य दुगु धर्मय् प्रभेद जुयाच्चंगु ज्ञानयात धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । (अभि.इ.२, ३७०; पटिसं.११५, पटिसं.इ.१, ३) । (२) धर्मनानात्वय् दुगु प्रज्ञा धर्मप्रतिसम्भिदाय् दुगु ज्ञान खः । (पटिसं.८५; मिलिन्द ३२२) । (३) हेतुइ दुगु ज्ञान धर्मप्रतिसम्भिदा खः । (अभि.वि.३०७; वि.इ.१, १८) ।

निरुक्तिपटिसम्भिदा (स्त्री.) [निरुक्ति+पटिसम्भिदा = निरुक्ति+प्रतिसम्भिदा] निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान ।

(क) उच्चारण यायेबहःगु शब्दय् (कारण फल अनुरूप) भेद याना विभाजन व परिच्छेद याना सिद्धके खंकेसःगु ज्ञान । (ख) उच्चारण यायेबहःगु शब्दय् (विशिष्ट प्रभेदयात) भेद याना विभाजन व परिच्छेद याना सिद्धके खंकेसःगु ज्ञान । (ग) उच्चारण यायेबहःगु नामयात (कारण याना उत्पन्न जूगु) भेद याना विभाजन व परिच्छेद याना सिद्धके खंकेसःगु ज्ञान ।

(क) उकी धर्मनिरुक्ति व्यवहारवचनय् दुगु ज्ञान निरुक्तिप्रतिसम्भिदा । (अभि.वि.३०७; विसुद्धि २, ७०; उदान.द्व.१२०; इतिवुत्तक.द्व.११९; सारत्थ.१, ७९; दी.टी.१, २९; मूलटी.१, २९; अर्थ धर्म निरुक्ति व्यवहार वचनय् दुगु ज्ञान निरुक्तिप्रतिसम्भिदा । अं.द्व.१, ९३; हेतु - हेतुफलानुरूप व्यवहारतय्के दुगु ज्ञान निरुक्तिप्रतिसम्भिदा । सारत्थ.१, १८; (ख) धर्मनिरुक्तिसंज्ञा दुगु स्वभावनिरुक्तिद्वारा सत्त्वपिनि मूलभाषा जुयाच्चंगु मागधीलय् प्रभेद जुयाच्चंगु ज्ञान निरुक्तिप्रतिसम्भिदा । विसुद्धि.२, ७९; निरुक्तिप्रभेदयात बांलाक लुमंकेगु, चायेकेगु स्पष्ट रूपं क्यनेगु, निर्णय यायेगु, छुटे याना निर्धारण यायेगु सामर्थ्य दुगु निरुक्ति व्यवहार वचनय् प्रभेद जुयाच्चंगु ज्ञान निरुक्तिप्रतिसम्भिदा । पटिसं.द्व.१, २; अं.टी.१, १४०; अं.टी.२, ३४८ । (ग) शब्दग्रहणं लिपा नाम निरुक्तियात आरम्भ याना उत्पन्न जुडुगु ज्ञान निरुक्तिप्रतिसम्भिदा । अनुटी.२, १९३; (पटिसं.२, ४.८५.१२७.२२८.३४९; पेटको.१९०.२६२; मिलिन्द.३२२.३२३; दी.द्व.३, ५७; पटिसं.द्व.१, २; विसुद्धि.२, ६४; इतिवुत्तक.द्व.११८; थेर.द्व.२, ५४५; अनुटी.१, २२.१९२ ।)

प्रतिभानपटिसम्भिदा (स्त्री.) [प्रतिभान+पटिसम्भिदा = प्रतिभान+प्रतिसम्भिदा] प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान । (अर्थप्रतिसम्भिदा ज्ञान आदि) ज्ञान-प्रज्ञा-य्-तयत् थीथी ब्वःथला प्रभेद याना प्रतिवेध याना सिद्धके खंकेसःगु ज्ञान । उगु उगु ज्ञानय् दुगु ज्ञान प्रतिभानप्रतिसम्भिदा । (अभि.वि.३०७) । गुगु ज्ञानद्वारा उगु उगु ज्ञानतयत् स्यू “थुपिं ज्ञानत थुगु अर्थ प्रकाश याइपिं खः” धका ज्ञानतय्के दुगु ज्ञान प्रतिभानप्रतिसम्भिदा । (अभि.वि.३०९) प्रतिभाननानात्वय् दुगु प्रज्ञा प्रतिभानप्रतिसम्भिदाय् दुगु ज्ञान । (पटिसं.२ ।) गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं थीथी ज्ञानतयत् स्यूगु जुल; उगु हे ज्ञानद्वारा थुपिं नाना ज्ञानत हाकनं सिद्धकेगु जुल; अथे जुया धया तल प्रतिभाननानात्वय् दुगु प्रज्ञा प्रतिभानप्रतिसम्भिदाय् दुगु ज्ञान । पटिसं.८८ । प्रतिभानप्रभेदयात बांलाक लुमंकेगु, वाचायेकेगु, स्पष्ट रूपं क्यनेगु, निर्णय यायेगु, छुटे याना निर्धारण यायेगु सामर्थ्य दुगु प्रतिभानय् प्रभेद जुयाच्चंगु ज्ञानयात प्रतिभानप्रतिसम्भिदा धाइ । (अभि.द्व.२, ३७०; पटिसं.द्व.१, ३ ।) ज्ञानतय्के दुगु ज्ञान धयागु सर्व अर्थक ज्ञानयात आलम्बन याना प्रत्यवेक्षण याइम्ह पुद्गलयात उगु ज्ञानय् प्रभेद जुयाच्चंगु ज्ञान; च्वय् धया वये धुंगुलिइ वा उगु उगु स्वंगू ज्ञानतय्के गौचर कृत्यादिया हिसाबं विस्तार जुयाच्चंगु ज्ञान प्रतिभानप्रतिसम्भिदा ज्ञान खः । (पटिसं.द्व.१, ६; विसुद्धि.२, ७२ ।)

थुगु प्रतिसम्भिदामार्ग ग्रन्थय् बर्मेली संस्करण अनुसार ४४६-पौल्याः दु ।

थुगु ग्रन्थयात वर्गकथं १. महावर्ग २. युगनद्वर्ग व ३. प्रज्ञावर्ग धका स्वथी ब्वःथलातःगु दु ।

उकी मध्यय् १. महावर्गय् १. ज्ञानकथा, २. दृष्टिकथा, ३. आनापानस्मृति कथा, ४. इन्द्रियकथा, ५. विमोक्षकथा, ६. गतिकथा, ७. कर्मकथा, ८. विपर्यासकथा, ९. मार्गकथा, अले १०. मण्डपेय्यकथा धका १०-थी उल्लेख यानातःगु दु ।

२. युगनद्वर्गय् १. युगनद्वकथा, २. सत्यकथा, ३. बोध्यंगकथा, ४. मैत्रीकथा, ५. विरागकथा, ६. प्रतिसम्भिदाकथा, ७. धर्मचक्रकथा, ८. लोकोत्तरकथा, ९. बलकथा, अले १० शून्यकथा धका १०-गू कथा उल्लेख यानातःगु दुसा

३. प्रज्ञावर्ग्य १. महाप्रज्ञाकथा, २. इन्द्रियकथा, ३. अभिसमयकथा, ४. विवेककथा, ५. चर्याकथा, ६. प्रातिहार्यकथा, ७. समशीर्षकथा, ८. स्मृतिप्रस्थान कथा, ९. विपश्यनाकथा व १०. मातिकाकथा धका १०-गू हे कथा उल्लेख यानातःगु दु ।

उकी मध्यय १. ज्ञानकथायात मातिकाकथा रूपय १. श्रुतमय ज्ञाननिर्देशनिसें ७२-७३ सर्वज्ञता ज्ञान अनावरणज्ञान निर्देशकथं ७३-गू निर्देशय ब्वःथला; २. दृष्टिकथायात १. आशवाददृष्टि निर्देशनिसें १५-१६ भव विभवदृष्टि निर्देशय; ३. आनापानस्मृतिकथायात १. गणनवारनिसें ६. ज्ञानराशीछक्क निर्देशय; ४. इन्द्रियकथायात १. प्रथम सूत्रान्त निर्देशनिसें ५. इन्द्रियसमोधानय ब्वःथलातःगु दु ।

२. युगनद्ववर्ग्य १. युगनद्वकथायात मातिकाया रूपय १. सूत्रान्तनिर्देश, २. धर्मऔधृत्यवार निर्देश धका निगू निर्देशय; २. सत्यकथायात १. प्रथम सूत्रान्त निर्देश, २. द्वितीय सूत्रान्त पालि, ३. द्वितीय सूत्रान्त निर्देश धका स्वंगुली; ३. बोध्यंगकथायात मूलमूलकादिदशक सूत्रान्त निर्देश धका निगुली; ४. मैत्रीकथायात १. इन्द्रियवार, २. बलवार, ३. बोध्यंगवार, ४. मार्गाङ्गवार धका वार प्यंगुली; ५. विरागकथायात मातिकाया रूपय ब्वःथला मतःसे; ६. प्रतिसम्भिदाकथायात १. धर्मचक्रप्रवर्तन वार, २. स्मृतिप्रस्थानवार, ३. ऋद्धिपादवार, ४. सप्तबोधिसत्त्ववार, ५. अभिज्ञादिवार ६. स्कन्धादिवार, ७. सत्यवार, ८. प्रतिसम्भिदावार, ९. छ बुद्धधर्मवार धका वार गुंगुली; ७. धर्मचक्रकथायात १. सत्यवार, २. स्मृतिप्रस्थानवार, ३. ऋद्धिपादवार धका वार स्वंगुली; ८. लोकोत्तरकथा, ९. बलकथा व १०. शून्यकथायात नं मातिकाया रूपय ब्वःथलातःगु मदु । ३. प्रज्ञावर्ग्य १. महाप्रज्ञाकथायात १. सोडशप्रज्ञा निर्देश व २. पुद्गल विशेष निर्देश धका निर्देश निगुली; २. ऋद्धिकथायात दशऋद्धि निर्देश धका क्यना ३. अभिसमयकथा, ४. विवेककथा धका कथा निगुली; अनलि १. मार्गाङ्ग निर्देश, २. इन्द्रियनिर्देश धका क्यना ५. चर्याकथा, ६. प्रातिहार्यकथा, ७. समशीर्षकथा, ८. स्मृतिप्रस्थानकथा, ९. विपश्यना कथा १०. मातिकाकथा धका ब्वःथलेगु मयाःसे सामान्य रूपं जक उल्लेख यानातःगु जुल । अले हानं १. महावग्ग मातिकाय ७३-गू ज्ञानया नां जक उल्लेख याये धुंका व हे ७३-गू ज्ञानयात अर्थ छयायेगुकथं १. “न्यनेबहःगु स्वभाव धर्मय (दुगु) प्रज्ञा, न्यनेगुलिं सिद्धगु ज्ञान आदि धका छगू छगू ज्ञानयात सामान्यकथनि व्यक्त याना उकीया अन्तय “थुपिं ७३-गू ज्ञानत खः । थुपिं ७३-गू ज्ञानत मध्यय ६७-गू ज्ञानत श्रावकपिलिसे (स्वापु दुगु) साधारणगु ज्ञानत खः । (अन्तिमगु) ६-गू ज्ञानत जुलसां श्रावकपिलिसे साधारण मखुगु असाधारण ज्ञानत खः ।” (भगवान् बुद्धलिसे जक साधारणगु ज्ञानत जुल ।) “मातिका क्वचाल” धका क्यना तल ।

वयां ल्यू हानं १-ज्ञानकथा; १. श्रुतमयज्ञान निर्देश धका छयों छुना न्हापां “गुकथं न्यनेबहःगु स्वभाव धर्मय (दुगु) प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ ?” धका न्ह्यसःन्ह्यथना न्हापांगु श्रुतमयज्ञानयात (१६) ता प्रकारं विस्तृत याना क्यनातःगु दु ।

अनंत्यू - २. तया “थुपिं धर्मतयत विशेषरूपं सिइकेमाः” धका (कना बिज्यानातःगु धर्म समूह) गुकथं न्यनेबहःगु धर्म जुयाच्चनलय ? उगु धर्म समूहयात स्यूगु प्रज्ञा गुकथं श्रुतमयज्ञान जुयाच्चनलय ? धका हानं मेकथं न्ह्यसः तया उकीयात लिसः बिइगु रूपय सकलें सत्त्वप्राणीपिं आहार हे आधार दुपिं जुयाच्चन धयागु छगू धर्मयात विशेषरूपं सिइकेबहःजू धका छसिकथं १-निसें १०-गू धर्मत क्यना तल ।

अथे हे ३. तया भिक्षुपिं, सम्पूर्ण धर्म समूहयात विशेष रूपं सिइकेबहःजू, भिक्षुपिं, गुजाःगु सम्पूर्ण धर्म समूहयात विशेषरूपं सिइकेबहःजू ? धका मेगु न्ह्यसः न्ह्यब्वया (सिइकेबहःगु सम्पूर्ण धर्म समूह) क्यनेगुकथं - चक्षुं (भिखां)निसें शुरुयाना ... अदुःख असुख वेदना दु, उकियात नं विशेषरूपं सिइकेबहःजू धका (३०) गू

धर्मतः, स्कन्ध ५-गू धर्मतः, मिखा ... धर्मविचारयात ... बहःजू धका (६०) गू धर्मतः, ४. धातु (६) गू ... कसिण ध्यान (१०) गू ... कोट्टास (३२) गू; आयतन (१२) गू; धातु (१८) गू; इन्द्रिय (२२) गू; ५. भव (१२) गू; ६. रूप अरूप ध्यान (१२) गू; प्रतीत्य समुत्पाद अंग (१२) गू; आर्यसत्यत-७. दुःखायात विशेषरूपं सिद्धकेबहःजू ... धका (८०८) गू; दुःखायागु विभाजन याना सिद्धके माःगु अर्थ ... (८०८) गू दुःखायागु विभाजन याना सिद्धके माःगु व प्रतिवेध याना सिद्धके माःगु अर्थ ... (८०८) गू; ८. दुःख ... (१६१६) दुःख ... (१४१४); अनुपश्यना (१४१४) गू; ९. अनित्य धका बारबार भाविता याना खंकेगु **अनित्यानुपश्यना** ... प्रतिनिसर्गानुपश्यनायात विशेषरूपं सिद्धकेबहःजू (१४१४) गू ... प्राणीपिनिगु प्रारम्भिक स्वभावतः, १०. उत्पत्ति ... (१५) गू अनुत्पत्ति निर्वाण ... (१५) गू; उत्पत्ति ... अनुत्पत्ति निर्वाण ... (३०) गू; ... दुःख (१५) गू; उत्पत्ति जुडगुयात दुःख धका ... (१५) गू; ... सुख (१५) गू; अनुत्पत्ति निर्वाणयात सुख धका ... (१५) गू; दुःख सुख (३०) गू; उत्पत्तियात दुःख अनुत्पत्ति निर्वाणयात सुख धका ... (३०) गू; ... भय (१५) गू; उत्पत्तियात भय धका ... (१५) गू; क्षेम (४५) गू; अनुत्पत्ति निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका ... (१५) गू; उत्पत्तियात भय, अनुत्पत्ति निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका ... (३०) गू; ... सामिष (१५) गू - उत्पत्तियात (कामगुण नसालिसे सम्बन्धितगु) सामिष धका ... (१५) गू; ... निरामिष (१५) गू - अनुत्पत्ति निर्वाणयात (कामगुण नसालिसे सम्बन्ध मद्गु) निरामिष धका ... (१५) गू; ... सामिष व निरामिषत (३०) गू; ... संस्कार (१५) गू ... निर्वाण (१५) गू; ... संस्कार व निर्वाण (३०) गू; ...; थनतक न्हापांगु भाणवार ।

... (३१) गू - ११. परिग्रह (सचे यायेगु) स्वभाव ... (३१) गू; १२. शमथ **समाधिया** चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव ... (४) गू; शिक्षाचरणया समादान स्वभाव ... (९) गू; न्यागू इन्द्रियया स्वभाव लक्षण ५-गू; ५-गू बलया स्वभाव लक्षण ५-गू; बोध्यंगया स्वभाव लक्षण ७-गू; च्यागू मार्गाङ्गया स्वभाव लक्षण ८-गू; १३. इन्द्रियतय्गु कजि जुडगु आधिपतेय्य (आधिपत्य) स्वभाव ... (१०) गू; न्यागू ध्यानाङ्गया स्वभाव लक्षण (५) गू; आवर्जनतय्गु निरीक्षण स्वभाव ... (१५) गू; चित्तया शीथी स्वभाव - १४. चित्तयागु आलम्बनयात सिद्धकीगु स्वभाव ... (१५) गू; १५. छगू मात्र आलम्बनय् निरीक्षण याडगु आवर्जन स्वभाव ... संद्योतन स्वभाव ... (४२) गू; १६. ताप जुडके बीगु प्रतापन स्वभाव ... विमुक्तचर्या स्वभाव ... (१८) गू; छन्दया स्वभाव (१०) गू; वीर्यया स्वभाव (१०) गू; चित्तया स्वभाव (१०) गू; मीमांसन स्वभाव (१०) गू; १७. दुःख जुडगु स्वभाव ... (१६) गू; विपरीत मज्जेसे सही जुयाच्चंगु तथ स्वभाव ... (१२) गू; १८. कामं मुक्त जुयावनेगु नैष्कर्म्ययात ... (७) गू; ध्यान समापत्ति (८) गू; आधारभूत दर्शन (१८) गू; १९. लोक्तर धर्म (८) गू; (स्वभाव लक्षण अनुसार सिद्धकेबहःगु इन्द्रिय इत्यादि) - श्रद्धा-इन्द्रिययात निर्णय यायेगु अधिमोक्ष स्वभाव दु धका ... उपेक्षा सम्बोध्यंगयात निरीक्षण यायेगु प्रतिसंख्यान स्वभाव दु धका ... ।

सम्यक्दृष्टियात सहीरूपं खनिगु दर्शन स्वभाव दु धका ... अविक्षेप स्वभाव दु धका ... ।

इन्द्रियतय् त कजि जुडगु ... तथ स्वभाव दु धका ... (३३) गू;

शमथयात चिलाय्मदनिगु ... अनतिवर्तन स्वभाव ... (४) गू;

शील शुद्ध जुडगु **शीलविशुद्धियात** संवर यायेगु स्वभाव दु धका ... प्रतिप्रशब्ध स्वभाव दु धका ... (८) गू; २०. छन्दयात मूहाः जुडगु स्वभाव दु धका ... पर्यवसान स्वभाव दु धका ... (९) गू;

... उकिं “थुपिं धर्मतय् विशेषरूपं सिद्धकेबहःजू” धका कना बिज्याःगु धर्म समूहयात न्यनेमाःगु श्रोतावधानधर्म धाइ । उगु धर्मसमूहयात स्यूगु प्रज्ञायात श्रुतमय प्रज्ञाज्ञान धाइ । (१) निगूगु भाणवार ।

२१. गुकथं “थुपिं धर्मतयूत ब्वःब्वःथला सिइकेबहःजू” धका न्यनेमाःगु श्रोतावधानधर्म स्वभाव (जुयाच्चंगु) प्रज्ञा श्रुतमयज्ञान धाइगु लय ?

... स्पर्श धयागु छगू धर्मयात ... । नाम व रूप धयागु निगू धर्म ... वेदना स्वंगू धर्म ... आहार प्यंगू धर्म ... स्कन्ध न्यागू धर्म ... अध्यात्म सन्तानय दुगु आयतन खुगू धर्म ... विज्ञानस्थिति धर्म न्हेगूयात, लोकधर्म च्यागूयात गुंगू सत्त्व आवास धर्मतयूत ... आधार आयतन भिगू धर्मतयूत ब्वःब्वःथला सिइकेबहःजू । (१०)

२१. २२. २३. तक न्त्यसः लिसःकथं, २४. लय न्त्यसः मदु । ... प्रज्ञायात श्रुतमयज्ञान धाइ धका धायेमाः । (३) स्वंगूगु भाणवार क्वचाल ।

२५. “थुपिं धर्मतयूत भाविता यायेमाः” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः न्यनेबहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञायात गुकथं श्रुतमयज्ञान धाइ ?

... कायगतास्मृति धयागु छगू धर्मयात ... शमथ व विपश्यना धयागु निगू धर्मतयूत ... स्वंगू समाधि कर्मतयूत ... स्मृतिप्रस्थान प्यंगू धर्मतयूत ... चतुर्थध्यान समाधि धयागु न्यागू धर्मतयूत ... अनुस्मृति खुगू धर्मतयूत ... न्हेगू बोध्यंग धर्मतयूत ... आर्यमार्ग धयागु च्यागू धर्मतयूत ... गुंगू अंग धर्मतयूत ... कसिण आलम्बन भिगू धर्मतयूत भाविता यायेमाः ।

२६. भाविता यायेगु भावनात लौकिक भावना व लोकोत्तर भावनाकथं निगू दयाच्चन ।

... रूपावचर कुशलधर्म ... अरूपावचर कुशलधर्म ... लोकय दुमथ्याःगु कुशलधर्मतयूत भाविता यायेगु धका स्वंगू दयाच्चन ।

रूपावचर कुशलधर्मतयूत भाविता यायेगु भावना हीनगु, मध्यस्थगु व भिंगु धका दु । अरूपावचर ... क्वट्यंगु, दथुयागु व भिंगु धका दु । ... भावना भिंगु जक दु ।

२७. भाविता यायेगु भावनात प्यंगू दु; ... (४)

अनंलि खोज (गवेषण) याना भाविता यायेगु, प्रतिलाभ याना भाविता यायेगु, छगू हे कृत्य (एकरस) जुया भाविता यायेगु व बारबार सेवन याना भाविता यायेगु धका प्यंगू भावना दु । खोज याना भाविता यायेगु एषणाभावना धयागु छु खः ? ... । प्रतिलाभ याना भाविता यायेगु प्रतिलाभभावना धयागु छु खः ? ... । छगू कृत्य दु धका भाविता यायेगु एकरस भावना धयागु छु खः? थुकिया लिसलय इन्द्रिय, बल, बोध्यंग व मार्गाङ्ग दक्कं दुथ्यानाच्चंगु दु । थुपिं भावनात समानगु रस दुगु एकरस भावना प्रकारयागु खः । थुकी दुने बारबार सेवन याना भावना यायेगु आसेवनभावना नं दुथ्यानाच्चंगु दु ।

२८. अनं मेगु नं वृद्धि यायेगु भावनात प्यथी दु ... आसेवन अर्थकथं भावना यायेगु खः ।

इपिं प्यंगुलिइ (उगु उगु विषयय्) उत्पन्न जुयाच्चंगु धर्मतयूत पुलामवनिगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावना छु खः ?

कामच्छन्दयात त्याग याइम्ह ... नैष्कर्म्य ... ब्यापाद (दोष) यात त्याग याइम्ह मैत्री ... स्थानमिद्धयात ... बालोकसंज्ञा ... औघृत्ययात ... अविक्षेप ... विधिकित्सायात अविद्या यात ..., अरतियात ..., नीवरण धर्मयात ... प्रथमध्यान ..., वितर्क ... विचारतयूत ... द्वितीयध्यान ..., प्रीतियात ... तृतीयध्यान ..., सुखदुःखतयूत ... चतुर्थध्यान ... अर्थकथं भावना यायेगु ।

रूपसंज्ञा प्रतिघसंज्ञा नानात्वसंज्ञायात ... आकाशानन्त्यायतन समापत्ति ..., विज्ञानन्त्यायतन समापत्ति ..., आकिञ्चन्यायतन समापत्ति ..., नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्ति ..., अनित्यानुपश्यना ..., दुःखानुपश्यना ..., अनात्मानुपश्यना ..., निर्विदानुपश्यना ..., ... राग रहित जुडगुलिड ..., निरोध व शान्त जुडगुयात ..., ... प्रतिनिसर्गानुपश्यना ..., ... क्षयानुपश्यना ..., ... व्ययानुपश्यना ..., ... विपरिणामानुपश्यना ..., ... अनिमित्तानुपश्यना ..., ... अप्रणिहितानुपश्यना ..., ... शून्यतानुपश्यना ..., अधिप्रज्ञाधर्मविपश्यना ..., ... यथाभूतज्ञानदर्शन ..., ... आदीनवानुपश्यना ..., ... प्रतिसांख्यानुपश्यना ..., ... विवर्तनानुपश्यना ..., ... श्रोतापत्तिमार्ग ..., ... सकृदागामिमार्ग ..., ... अनागामिमार्ग ..., ... अरहत्वमार्ग ..., अर्थकथं भावना यायेगु ।

शुकथं ... भाविता व वृद्धि यायेगु भावनात जुल ।

इन्द्रियतयगु छगू मात्र कृत्य दुगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावना छु खः ? कामच्छन्दयात ... ध्यानया सामर्थ्यकथं ... अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

... दोषयात ... मैत्री ..., ... अरहत्वमार्गया सामर्थ्यकथं ... अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

शुपिं इन्द्रियतयगु छगू मात्र ... भावनात हे खः ।

इन्द्रियतयगु छगू मात्र कृत्य दुगु भावय् थ्यनिगु कारण जुयाच्चंगु वीर्ययात वहन यायेसःगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावना छु खः ?

कामच्छन्दयात ... ध्यानया सामर्थ्यकथं ... वीर्ययात वहन यायेसःगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

... दोषयात ... मैत्री ..., दक्वदिव्क्व क्लेशयात ... अरहत्वमार्गयागु सामर्थ्यकथं ... अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

शुपिं इन्द्रियतयगु छगू मात्र ... भावनात खः ।

सेवन यायेसःगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावना छु खः ?

कामच्छन्दयात ... ध्यानयात ... अतिकं सेवन यायेगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

... दोषयात ... मैत्री ..., दक्वदिव्क्व क्लेशयात ... अरहत्वमार्गयात ... अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

शुपिं सेवन यायेगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावनात खः ।

वृद्धि यायेगु भावनात प्यथी शुपिं हे जुल ।

रूपयात ... वेदना ... संज्ञा ... संस्कार ... विज्ञान ...,मिखा ...,जरामरण ... अमृत अवस्थाय् अवतरण जुडगु निर्वाणयात अन्त जुयाच्चंगु अर्थकथं भाविता याना वृद्धि यायेगु जुयाच्चन ।

वृद्धि याये माःगु धर्मत ... श्रुतमयज्ञान धाइ । प्यंगूगु भाणवार क्वचाल ।

२९. “शुपिं धर्मतय्त साक्षात्कार यायेमाः” ... गुकथं श्रुतमयज्ञान धाइलय् ?

... चित्तयागु विमुक्ति अरहत्वफल धयागु छगू धर्मयात ... विद्या विमुक्ति धयागु निगू धर्मतय्त ... स्वंगू धर्मतय्त ... फलप्यंगू धर्मतय्त ... न्यागू धर्मपुचःतय्त ... अभिज्ञा खुगू धर्मतय्त ... न्हेगू बल धर्मतय्त ... च्यागू विमोक्षधर्मतय्त ... गंगू धर्मतय्त ... भिगू धर्मतय्त साक्षात्कार यायेमाः ।

भिक्षुपिं ! दक्व धर्मतय्त साक्षात्कार यायेमाः । गुकथं भिक्षुपिं ! दक्व धर्मतय्त साक्षात्कार यायेमाः?

भिक्षुपिं ! मिखायात ... वर्णरूप ... चक्षुविज्ञान ... चक्षुसंस्पर्श ... उपेक्षावेदना ..., न्हाय्पं ...

शब्द ... न्हाय् ... गन्ध ... म्ये ... रस ... काय स्पृष्टव्यारम्भण ... मन ... धर्मारम्भण ... मनोविज्ञान ... मनसंस्पर्श उपेक्षावेदना ...,

रूपयात स्वया ... वेदना ... संज्ञा ... संस्कार ... विज्ञान ... मिखा ... (... पूर्ववत् ...) जीर्ण जुइगु मरण जुइगु ... निर्वाणयात अन्त जुयाच्चंगु अर्थकथं स्वया साक्षात्कार यानाच्चन ।

साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मतयत् ... श्रुतमयज्ञान धाइ । (५)

३०. “थुपिं धर्मत परिहानि जुइगु भाग (अंश) दयाच्चन ।”... गुकथं जक श्रुतमयज्ञान धाइलय् ?

प्रथमध्यान लाभ जूम्ह व्यक्तियात ... द्वितीयध्यान तृतीयध्यान ... चतुर्थध्यान आकाशानन्त्यायतनध्यान ... विज्ञानन्त्यायतनध्यान ... आकिञ्चन्यायतनध्यान ... उद्विग्न जुइगु भाग दुगु धर्म जुल ।

उगु स्वभावधर्म ... श्रुतमयज्ञान धाइ । (४-९)

३१. “दक्व संस्कारत अनित्य जुयाच्चन । ... गुकथं श्रुतमयज्ञान धाइगु लय् ?

रूप फुना सुना वनेयःगु अर्थकथं अनित्य । ... वेदना ... संज्ञा ... संस्कार ... विज्ञान ... मिखा ... (पूर्ववत्) जीर्ण जुइगु मरण जुइगु ... श्रुतमयज्ञान धाइ ।

उगु स्वभावधर्म ... श्रुतमयज्ञान धाइ । (३-१२)

३२. थ्व धर्म ला धात्थेगु दुःख धर्म दुःख आर्यसत्य खः । ... गुकथं श्रुतमयज्ञान धाइगु लय् ?

३३. इपिं प्यथी सत्यधर्म आर्यसत्यत मध्यय् धात्थेगु दुःख आर्यसत्य धयागु छु खः ?

प्रतिसन्धि च्वनेमाःगु नं दुःख खः । ... न्यागु उपादानस्कन्ध नं दुःख खः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् प्रतिसन्धि च्वनेगु जाति छु खः ? इपिं इपिं सत्त्वपिनि ... आयतनत लाभ जुइगु खः । थ्व स्वभावयात जाति धका धायेमाः ।

थथे हे जरा ... मरण ... शोक ... परिदेव ... शारीरिक दुःख ... मानसिक दुःख दौर्मनस्य ... उपायास ... अप्रिय सम्प्रयोग ... प्रिय विप्रयोग ... इच्छा याःगु लाभ मजुइगु ... उपादानतय् आरम्भण जुयाच्चंगु न्यागु स्कन्धत धयागु छु छु खः ? धका छगू छगू विषययात थीथीन्त्यसः तया लिसः नं बिया “थुकियात धात्थेगु दुःख दुःखआर्यसत्य धका धायेमाः धका पूपूर्वक वर्णन याना तल ।

३४. ... दुःख जुइगुया कारण धात्थेगु धर्म “दुःखसमुदय आर्यसत्य छु खः ?

... आसक्त जुइसःगु तृष्णा खः ।

थ्व तृष्णा धयागु छु खः ? थुकी नं छगू छगूया न्त्यसः व लिसः न्त्यब्वया थुकियात दुःख उत्पत्ति कारण धात्थेगु धर्म दुःख समुदय आर्यसत्य धका धायेमाः धका दुध्यक वर्णन याना तल ।

३५. ... दुःखनिरोध आर्यसत्य छु खः ? ... तृष्णाद्वारा प्यमपुनिगु क्षेत्र निर्वाण खः । थुकी नं थीथीन्त्यसः व लिसःत दयाच्चन । थुकीयात ... दुःखनिरोध आर्यसत्य धका धायेमाः ।

३६. ... कारण पद्धति सत्यधर्म दुःखनिरोधगामिनीप्रतिपदा आर्यसत्य धयागु छु खः ? ... थुगु मार्ग छु खः ? थन नं छगू छगू मार्गय् न्त्यसः व लिसः जुयाच्चंगु दु । अन्तय्

... दुःखनिरोधगामिनीप्रतिपदा आर्यसत्य खः धका न्यनेबहःगु धर्मस्वभावय् उत्पन्न जुइगु प्रजायात

श्रुतमयज्ञान धाइ धका धायेमाः । (४-१६) धका उल्लेख याना प्यंगू सत्यया व्याख्यां न्हापांगु श्रुतमयज्ञान विस्तृत क्यनेगु क्वचाल धका अन्त यानातल ।

थुगु श्रुतमयज्ञान निर्देश छगूयात जक क्वक्वजिक, गम्भीररूपं गहनताय् दुबिना पूपूर्वक अन्वेषण गवेषण याना अनुसन्धानात्मक ढंगं त्यल्लागु अन्तर्चक्षुयात छ्यला अध्ययन, चिन्तन मनन याना स्वया यंकल धाःसा प्यंगुलिं प्रतिसम्भिदा छगू छगू दत्तले स्पष्ट जुयावनी ।

थुगु श्रुतमयज्ञाननिर्देशयात अर्थ, धर्म, निरुक्ति व प्रतिभान प्यंगुलिं प्रतिसम्भिदाद्वारा गुकथं भेद, विभेद, प्रभेद, संश्लेषण, विश्लेषण, अन्वेषण, गवेषण, अनुमार्जन, परिमार्जन, परामर्शन, चिरफार याना क्यना तल धयागु ध्वाथुइके फत धाःसा प्यंगू सत्ययागु विस्तृत व्याख्यां क्वचायेकातःगु थुगु न्हापांगु निर्देश धात्थे हे प्रतिसम्भिदामार्गज्ञानं छायेपिया अलंकृत याना भःभः धायेका ज्ञानचक्षु, धर्मचक्षु, मार्गचक्षु, फलचक्षु, बुद्धचक्षु चायेका बिया तल धयागु खँ माथवंगु समतल ख्यलय् किसि न्ह्यावनाच्चवंथे च्वंक हे छर्लंग जुयावनी ताः ।

अनं लिपा मेमेगु निर्देशत व दक्वदिक्वं थुगु ग्रन्थय् उल्लेखित विषयवस्तुत स्वभावत हे स्पष्ट जुयावनी । निर्धक्क जुयाच्चने खनी ।

थुगु प्रतिसम्भिदामार्ग ग्रन्थया भाय् हिलेगु ज्या जुयाच्चंगु दनं दँ हे दये धुंकल । थुकी आपाःसिगु हे सहयोगया ल्हाःचिं दयाच्चंगु दु । विशेष याना ल्हातं च्वया पाण्डुलिपिया शुरुवात धर्मया केहेँ शीलवती अनागारिका उत्पलवर्णां याःगु जुल । कम्प्युटर टाइपय् शिष्य भिक्षुपिं भिक्षु बोधिज्ञान, भिक्षु जुतिमा, भिक्षु मिलिन्दो, शीलवती अनागारिका विमलजाणी आदिपिं विशेष उल्लेखनीय जुल । थ्व ज्या परिष्कृत रूपं निर्विघ्न सम्पन्न यायेगुली मदिक्क हःपाःबिया ध्वातुध्वाना न्ह्यलं चायेके बिया सुमुकच्चने मफयेक उत्साहित याना प्रेरणाया मुख्य श्रोत जुया बिज्याःम्ह निःस्वार्थ धर्मसेवी उपासक दुण्डबहादुर वज्राचार्य हे जुल । वसपोलयागु असीम श्रद्धां थुगु ज्या पूर्वका सफल यायेत गुलि गथे तन मन धनं ग्वाहाली याना बिज्यात, बिज्याना च्वन, व खँ व्यक्त यायेत शब्दत हे सीमित जुयाच्चन तिनि । त्रिपिटक सफू नेपालभाषं प्रकाशन याना बनेगु तातुना न्ह्यग्वानाच्चंगु वीरपूर्ण पुस्तक संग्रहालययात यक्व साधुवाद दु । भिक्षु बोधिज्ञानया नेतृत्वय् विश्व शान्ति विहारया श्रामणेरपिं जेय्यो, वासेट्ठो, महिन्दो, गवेसको, पञ्जाजोतो, कुसलो व मोनिस बज्राचार्य, मयजु मनिका वज्राचार्य, मयजु अनिशा वज्राचार्यपिसं याःगु ज्यायात च्वछासँ यक्व यक्व साधुवाद बियाच्चना । आइडियल प्रिन्टिङ्ग प्रेसं कुशलतापूर्वक थःगु ज्या यानादीगुलिं वय्कपिन्त नं यक्व यक्व साधुवाद बियाच्चना ।

थुकथं थुगु अमूल्य ग्रन्थरत्न थौं थःगु माँ भाय् नेपाल भाषं भाय्हिला ब्वःमिपिनि न्ह्योने न्ह्यब्वये दुगु तःधंगु सौभाग्य व सुसंस्कारया प्रतिफल धायेमाल । सीमित श्रोत साधन स्वल्प ज्ञानशक्तिया आधारय् जुयाच्चनिगु थुजोगु ज्याय् शारीरिक अस्वस्थतां नं पंगल थं वइगु जुयाच्चन । विभिन्न सिइमदुगु खने मदुगु क्यने मफइगु व्यस्तता नं कचिं ग जुया बिइगु जुयाच्चन । पुण्यसम्भारं बिइगु मनोबल जक छ्यले मफुत, मजिल धाःसा ज्या सम्पन्न याये अःपु मजुइगु जुयाच्चन । अथे जुया हे मखा जुइ, न्हापा न्हापायापिं आचार्य प्राचार्य ग्रन्थकारक विद्वत्जनपिसं रतनत्रयप्रणाम गुरु गौरव व अभिवादनं लिपा तिनि थःपिनिगु ज्या शुरु याना बिज्याइगु जुयाच्चन ।

ने.सं. ११३७ कछलाथ्व हरिबोधिनी एकादशी
(२०७३ कार्तिक २५ गते बिहिवाः)

डा. भिक्षु ज्ञानपूर्णिंक महास्थविर
विश्व शान्ति विहार, न्हूबानेश्वर

धलःपो (मातिका)

१-महावर्ग

१-ज्ञानकथा

१-श्रुतमयज्ञाननिर्देश (विस्तृतीकरण)	६
२-शीलमयज्ञान विस्तृतं व्यनेगु	४४
३-समाधिभावनामयज्ञान विस्तृत प्रदर्शन	५२
४-धर्मस्थितिज्ञान विस्तृत प्रदर्शन	५४
५-सम्मर्शनज्ञाननिर्देश	५७
६-उदयव्ययज्ञाननिर्देश	५९
७-भङ्गानुपश्यनाज्ञाननिर्देश	६२
८-आदीनवज्ञाननिर्देश	६३
९-संस्कारूपेक्षाज्ञाननिर्देश	६६
१०-गोत्रभूज्ञाननिर्देश	७२
११-मार्गज्ञाननिर्देश	७५
१२-फलज्ञाननिर्देश	७६
१३-विमुक्तिज्ञाननिर्देश	७७
१४-प्रत्यवेक्षणज्ञाननिर्देश	७९
१५-वस्तुनानात्वज्ञाननिर्देश	८१
१६-गोचरनानात्वज्ञाननिर्देश	८३
१७-चर्यानानात्वज्ञाननिर्देश	८६
१८-भूमिनानात्वज्ञाननिर्देश	९१
१९-धर्मनानात्वज्ञाननिर्देश	९२
२०-२४-ज्ञानपञ्चकनिर्देश	९५
२५-२८-प्रतिसम्भदाज्ञाननिर्देश	९५
२९-३१-ज्ञान स्वंगू निर्देश	१००
३२-आनन्तरिकसमाधिज्ञाननिर्देश	१०४
३३-अरणविहारज्ञाननिर्देश	१०७
३४-निरोधसमापत्तिज्ञाननिर्देश	१०८
३५-परिनिर्वाणज्ञाननिर्देश	१११
३६-समशीर्षस्थज्ञाननिर्देश	११२
३७-संलेखष्टज्ञाननिर्देश	११४
३८-वीर्यारम्भज्ञाननिर्देश	११५
३९-अर्थसन्दर्शनज्ञाननिर्देश	११६
४०-दर्शनविशुद्धिज्ञाननिर्देश	११७
४१-क्षान्तिज्ञाननिर्देश	११८

४२-परियोग्राहणज्ञाननिर्देश	११८
४३-प्रदेशविहारज्ञाननिर्देश	११९
४४-४९-खुगू विवर्तज्ञान संज्ञाविवर्तज्ञाननिर्देश	१२०
५०-ऋद्धिविधज्ञाननिर्देश	१२४
५१-श्रोतधातुविशुद्धज्ञाननिर्देश	१२५
५२-चेतोपरियज्ञाननिर्देश	१२६
५३-पूर्वेनिवासानुस्मृतिज्ञाननिर्देश	१२७
५४-दिव्यचक्षुज्ञाननिर्देश	१२८
५५-आश्रवक्षयज्ञाननिर्देश	१२९
५६-६३-सत्यज्ञानचतुष्कद्वयनिर्देश	१३२
६४-६७-शुद्धिकप्रतिसम्भदाज्ञाननिर्देश	१३४
६८-इन्द्रियपरोपरियत्तज्ञाननिर्देश	१३५
६९-आशयअनुशयज्ञाननिर्देश	१३८
७०-यमकप्रतिहार्यज्ञाननिर्देश	१४१
७१-महाकरुणाज्ञाननिर्देश	१४३
७२-७३-सर्वज्ञताज्ञाननिर्देश	१४७
२-दृष्टि-कथा	१५०
१-आशवाददृष्टिनिर्देश	१५३
२-आत्मानुदृष्टिनिर्देश	१५५
३-मिथ्यादृष्टिनिर्देश	१६१
४-सत्कायदृष्टिनिर्देश	१६२
५-शाश्वतदृष्टिनिर्देश	१६३
६-उच्छेददृष्टिनिर्देश	१६३
७-अन्तरग्राहिकदृष्टिनिर्देश	१६४
८-पूर्वन्तानुदृष्टिनिर्देश	१६९
९-अपरन्तानुदृष्टिनिर्देश	१६९
१०-१२-संयोजनिकादिदृष्टिनिर्देश	१६९
१३-आत्मावादप्रतिसंयुक्तदृष्टिनिर्देश	१७०
१४-लोकवादप्रतिसंयुक्तदृष्टिनिर्देश	१७१
१५-१६-भवदृष्टि-विभवदृष्टिनिर्देश	१७२
३-आनापानस्मृतिकथा	१७८
१-गणनवार	१७८
२ - १६-गू ज्ञाननिर्देश	१७८
३-उपक्लेशज्ञाननिर्देश	१८०

४-बोदानज्ञाननिर्देश	१८३
५-सतोकारिज्ञाननिर्देश	१९१
६- ज्ञानराशी छक्क (खुगू) निर्देश	२१८
४-इन्द्रियकथा	२२०
१-न्हापांगु सुत्तन्तनिर्देश	२२०
२-निगूगु सुत्तन्तनिर्देश	२२४
३-स्वंगूगु सुत्तन्तनिर्देश	२३३
४-प्यंगूगु सुत्तन्तनिर्देश	२४१
५-इन्द्रियसमोधाननिर्देश	२४८
५-विमोक्षकथाउद्देश (संक्षिप्त)	२५७
६-गतिकथा	२९२
७-कर्मकथा	२९७
८-विपर्यासकथा	२९९
९-मार्गकथा	३०१
१०-मण्डपेय्यकथा	३०४

२-युगनद्ध-वर्ग

१-युगनद्धकथा	३०९
१-सुत्तन्तनिर्देश	३१०
२-धर्मऔधृत्यवारनिर्देश	३१७
२-सत्यकथा	३२०
१-न्हापांगु सुत्तन्तनिर्देश	३२०
२-निगूगु सुत्तन्त पालि	३२५
३-निगूगु सुत्तन्तनिर्देश	३२६
३-बोध्यंगकथा	३३१
४-मैत्रीकथा	३४६
१-इन्द्रियवार	३४७
२-बलवार	३४९
३-बोध्यंगवार	३५०
४-मार्गाङ्गवार	३५१
५-विरागकथा	३५७
६-प्रतिसम्भिदाकथा	३६३
१-धर्मचक्रप्रवर्तनवार	३६३
२-स्मृतिप्रस्थानवार	३६९
३-ऋद्धिपादवार	३७१
४-न्हेगू बोधिसत्त्ववार	३७३

५-अभिज्ञादिवार	३७४
६-स्कन्धादिवार	३७४
७-सत्यवार	३७५
८-प्रतिसम्भिदावार	३७५
९-छबुद्धधर्मवार	३७५
७-धर्मचक्रकथा	३७७
१-सत्यवार	३७७
२-स्मृतिप्रस्थानवार	३८१
३-ऋद्धिपादवार	३८२
८-लोकुत्तरकथा	३८५
९-बलकथा	३८६
१०-शून्यकथा	३९५
१-मातिका	३९५
२-निर्देश	३९६

३-प्रज्ञावर्ग

१-महाप्रज्ञाकथा	४०३
१-भिंखुगू प्रज्ञानिर्देश	४०७
२-पुद्गलविशेषनिर्देश	४१९
२-ऋद्धिकथा	४२१
३-अभिसमयकथा	४२९
४-विवेककथा	४३३
१-मार्गाङ्गनिर्देश	४३४
२-इन्द्रियनिर्देश	४३७
५-चर्याकथा	४३९
६-प्रातिहार्यकथा	४४०
७-समशीर्षकथा	४४३
८-स्मृतिप्रस्थानकथा	४४५
९-विपरयनाकथा	४४९

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

खुद्दकनिकाय

पटिसम्भिदामग्ग

प्रतिसम्भिदामार्ग

१-महावर्ग

ज्ञानक्रम मातिका (धलःपौ)

१. श्रुतमयज्ञान – न्यनेबहःगु स्वभाव धर्मय् (दुगु) प्रज्ञा, न्यनेगुलिं सिद्धगु ज्ञान,
२. शीलमयज्ञान – न्यनेधुंका संयम यायेगुली (दुगु) प्रज्ञा, शीलं सिद्धगु ज्ञान,
३. समाधिभावनामयज्ञान – संवर (संयम) यायेगु कारणं थातं च्वनीगुली (दुगु) प्रज्ञा, थुलं च्वना भाविता यायेगुली सिद्धगु ज्ञान,
४. धर्मस्थितिज्ञान – प्रत्यय (कारण) धर्मतय्त परिग्रहण यायेगुली (स्वथनेगुली) (दुगु) प्रज्ञा, धर्मय् स्थितगु ज्ञान,
५. सम्मर्शनज्ञान – वनेधुंकूगु (अतीत), मवनीगु (अनागत), आः दुगु (प्रत्युत्पन्न=वर्तमान) धर्मतय्त पतिहाकः (संक्षिप्त) याना प्यदंक निर्णय बिइफूगु प्रज्ञा, परामर्शन ज्ञान,
६. उदयव्ययानुपश्यनाज्ञान – आःदुगु (प्रत्युत्पन्न=वर्तमान) धर्मतय्गु विपरिणाम व विनाश जुइगुयात भाविताद्वारा खंकेफूगु प्रज्ञा, उदय (दया वइगु), व्यय (मदयावनीगु) यात भाविता याइगु ज्ञान,
७. विपश्यनाज्ञान – आलम्बन (विषयवस्तु) यात प्रत्यवेक्षण (निरीक्षण) याना भंग (मदयावनीगु) यात भाविता याना सिइके खंके फूगु प्रज्ञा, विशिष्टकथं भाविता याइगु ज्ञान,

८. **आदीनव (दोष) ज्ञान** – भय (ग्यानापु) धका उपस्थान जूगु (सिइदयेक खनेदयेकः वइगु) प्रज्ञा, दोष (अवगुण) यात स्यूगु ज्ञान,
९. **संस्कारूपेक्षाज्ञान** – मुक्त जुइ मास्ति वइगुयात प्रत्यवेक्षण (निरीक्षण) याना थपक्क च्वनेसःगु प्रज्ञा संस्कारतयूत उपेक्षा तथा भाविता याइगु ज्ञान,
१०. **गोत्रभूज्ञान** – पिने लाःगु (संस्कार निमित्त) पाखें दना चिलावनेगुली दुगु प्रज्ञा, गोत्रयात त्वाःथलिगु ज्ञान,
११. **मार्गज्ञान** – निगुलिसं दना चिला वनेगुली (दुगु) प्रज्ञा,
१२. **फलज्ञान** – प्रयोग (प्रयत्त) यायेगु प्रतिप्रश्रब्ध (शान्त) जूगु प्रज्ञा,
१३. **विमुक्तिज्ञान** – संसारमार्ग त्वाःदःगुयात भाविता याना खंगु स्यूगु प्रज्ञा, विमुक्ति जूगु ज्ञान,
१४. **प्रत्यवेक्षणज्ञान** – उगु उगु मार्गफल क्षणयू दुगु, थ्यंगु धर्मतयूत भाविताद्वारा खंगु प्रज्ञा, प्रत्यवेक्षण वा निरीक्षण याइगु ज्ञान,
१५. **वस्तुनानात्वज्ञान** – आध्यात्मसन्तानयू (थःके) दुगु धर्मतयूत प्यदंक निर्णय बिइगुली (दुगु) प्रज्ञा, थीथी वस्तुयात स्यूगु ज्ञान,
१६. **गौचरनानात्वज्ञान** – पिनेयागु सन्तानयू (मेपिंके) दुगु धर्मतयूत प्यदंक निर्णय बिइगुली (दुगु) प्रज्ञा, थीथी आलम्बनयात स्यूगु ज्ञान,
१७. **चर्यानानात्वज्ञान** – चर्यातयूत प्यदंक निर्णय बिइगुली (दुगु) प्रज्ञा, थीथी उत्पत्ति पहःयात स्यूगु ज्ञान,
१८. **भूमिनानात्वज्ञान** – प्यथी धर्मतयूत प्यदंक निर्णय बिइगुली (दुगु) प्रज्ञा, थीथी भूमियात स्यूगु ज्ञान,
१९. **धर्मनानात्वज्ञान** – गुथी धर्मतयूत प्यदंक निर्णय बिइगुली (दुगु) प्रज्ञा, थीथी धर्मयात स्यूगु ज्ञान,
२०. **ज्ञातार्थज्ञान** – विशिष्टरूपं स्यूगु प्रज्ञा, स्वभाव विभक्त ज्ञान,
२१. **तीरणार्थज्ञान** – प्यदंक निर्णय याना स्यूगु प्रज्ञा, विभाजन याना स्यूगु ज्ञान,
२२. **परित्यागार्थज्ञान** – परित्याग यायेगुली (दुगु) प्रज्ञा, परित्यागज्ञान,
२३. **एकरसार्थज्ञान** – भाविता यायेगुली (दुगु) प्रज्ञा, कृत्य विशेषयात स्यूगु ज्ञान,
२४. **स्पर्शनार्थज्ञान** – साक्षात्कार यायेगुली (दुगु) प्रज्ञा, स्वभावयात थिइगु ज्ञान,
२५. **अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान** – थीथी अर्थ फलयू (दुगु) प्रज्ञा, अर्थ फलयात विभाजन याना ब्वःथला स्यूगु ज्ञान,

२६. धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान – थीथी पालि कारणय् (दुगु) प्रज्ञा, पालि कारणयात व्वःथला स्यूगु ज्ञान,
२७. निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान – थीथी शब्द (व्याकरण)य् (दुगु) प्रज्ञा, शब्द (व्याकरण)यात व्वःथला स्यूगु ज्ञान,
२८. प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान – थीथी प्रतिभानज्ञानय् (दुगु) प्रज्ञा, प्रतिभान व्वःथला स्यूगु ज्ञान,
२९. विहारार्थज्ञान – थीथी विहार यायेगुली (दुगु) प्रज्ञा, विहार यायेगु स्वभाव ज्ञान,
३०. समापत्त्यार्थज्ञान – थीथी समापत्ति प्रवेश यायेगुली (दुगु) प्रज्ञा, समापत्ति स्वभाव ज्ञान,
३१. विहारसमापत्त्यार्थज्ञान – थीथी विहार व समापत्ति निगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, विहार व समापत्ति स्वभाव ज्ञान,
३२. आन्तरिकसमाधिज्ञान – विक्षेपरहित समाधि परिशुद्ध जूगुलिं आश्रवधर्म त्वाःल्हायेगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा अन्तरविरहित समाधि ज्ञान,
३३. अरणविहारज्ञान – विपश्यना ज्ञान हे अधिपति जुयाच्चंगु विपश्यनाप्रज्ञा, शान्तगु विहारय् थ्यनाच्चंगु अरहत्त्वफल समापत्ति प्रज्ञा, प्रणीतगु फलसमापत्तिइ क्वच्छुनाच्चंगु पूर्वभाग प्रज्ञा, क्लेशं मुक्त जुयाच्चनेगु ज्ञान,
३४. निरोधसमापत्तिज्ञान – निता बलं सम्पन्नगु स्वंगू संस्कारतय्गु शान्तिया कारणं १६ ता ज्ञान दयावइगु, ९ ता समाधि दयावइगुपाखें वशीभूत जुयाच्चंगु प्रज्ञा, निरोधय् दुहाँ वनीगु ज्ञान,
३५. परिनिर्वाणज्ञान – सम्प्रजन्य ज्ञानक्रमयात स्वथनेगुली (दुगु) प्रज्ञा, क्लेशस्कन्ध शान्त जूगु ज्ञान,
३६. समशीर्षज्ञान – सम्पूर्ण धर्मतय्त बांलाक त्वाःथलेगु निरोध यायेगुलिइ हानं लुया वइमखुगु प्रज्ञा, प्रमुख जुया शान्त जूगु ज्ञान,
३७. सल्लेखार्थज्ञान – अलग्गगु धर्म, थीथी धर्मतय्गु प्रभावयात फुकेगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, सालुका पाःयायेगु ज्ञान,
३८. वीर्यारम्भज्ञान – लिमच्यूगु चित्त, निर्वाणपाखे छ्वया तःगु चित्ततय्त तपं तथा तिबः बीगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, उद्योग यायेगु ज्ञान,
३९. अर्थसन्दर्शनज्ञान – थीथी धर्मतय्त प्रकट जुइकथं उल्लेख याइगु प्रज्ञा, अर्थ उलाक्यनीगु ज्ञान,

४०. दर्शनविशुद्धिज्ञान - सम्पूर्ण धर्मतयत् छथासं तुं संग्रह यायेगु धयागु प्रज्ञा, विशिष्ट स्वभाव समान स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यूगु प्रज्ञा, दर्शन विशुद्ध जुइगु ज्ञान,
४१. क्षान्तिज्ञान - स्यूगु कारणं दुगु प्रज्ञा, यःताः ज्ञान,
४२. परियोगाहणज्ञान - ज्ञानं थ्यूगु कारणं (दुगु) प्रज्ञा, दुत्यंगु ज्ञान,
४३. प्रदेशविहारज्ञान - छधिछपाँय् यायेगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, छधिछपाँय् यायेगु ज्ञान,
४४. संज्ञाविवर्तज्ञान - अधिपतिया रूपय् दुगु प्रज्ञा, संज्ञां याना त्वाःदःगु ज्ञान,
४५. चेतोविवर्तज्ञान - थीथीलय् दुगु प्रज्ञा, चेतनां याना त्वाःदःगु ज्ञान,
४६. चित्तविवर्तज्ञान - स्थिर जुइकेगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, चित्तं याना त्वाःदःगु ज्ञान,
४७. ज्ञानविवर्तज्ञान - खालि जुइगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, ज्ञानं याना त्वाःदःगु ज्ञान,
४८. विमोक्षविवर्तज्ञान - त्याग यायेगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, विमोक्षं याना त्वाःदःगु ज्ञान,
४९. सत्यविवर्तज्ञान - तथ(सत्य) स्वभावय् (दुगु) प्रज्ञा, सत्यं याना त्वाःदःगु ज्ञान,
५०. ऋद्धिविधज्ञान - शरीर व मनयात छगूकथं प्यदंक निर्णय यायेगु, सुखसंज्ञा व लहु (याउँसे हलुकागु) संज्ञायात अधिष्ठान यायेगुया सामर्थ्यकथं सिद्ध जुइगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, ऋद्धि चमत्कार क्यनेगु ज्ञान,
५१. श्रोतधातुविशुद्धिज्ञान - वितर्क फइले जुइगुया सामर्थ्यद्वारा भिन्नता व समानता दुगु शब्दनिमित्तय् दुतिना (सिइके सःगु) प्रज्ञा, श्रोतधातु विशुद्ध जुइगु ज्ञान,
५२. चेतोपरियज्ञान - स्वंगू चित्त फइले जुइगुया कारणं इन्द्रिय (प्रसादरूप)त निर्मल प्रसन्न जुइगुया सामर्थ्यद्वारा भिन्नता स्वभाव व समान स्वभाव दुगु विज्ञानचर्याय् दुतिना (स्यूगु) प्रज्ञा, मनया खँ स्यूगु ज्ञान,
५३. पूर्वनिवासानुस्मृतिज्ञान - प्रत्यय (कारण)या कारणं दया वःगु फलधर्मतय्गु भिन्नता व समानता दुगु कर्म फइले जुइगुया सामर्थ्यद्वारा दुगु प्रज्ञा, न्हापायागु घटना लुमके फूगु ज्ञान,
५४. दिव्यचक्षुज्ञान - जःयागु प्रभावं भिन्नता व समानता दुगु रूपनिमित्ततयत् खंकेगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, देवतापिनि मिखाथें जाःगु ज्ञान,
५५. आश्रवक्षयज्ञान - ख्वीप्यता प्रकारया आकारतय् पाखें स्वंगू इन्द्रिय स्वंगूयागु वशीभावता धयागु प्रज्ञा, आश्रवक्षय जुइगु ज्ञान,
५६. दुःखज्ञान - परिच्छेद याना सिइगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, दुःखयात स्यूगु ज्ञान,
५७. समुदयज्ञान - प्रहाण (त्याग) यायेगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, तृष्णायात स्यूगु ज्ञान,

५८. निरोधज्ञान – साक्षात्कार यायेगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, निर्वाणयात स्यूगु ज्ञान,
 ५९. मार्गज्ञान – भाविता यायेगुलिइ (दुगु) प्रज्ञा, मार्गागयात स्यूगु ज्ञान,
 ६०. दुःखज्ञान – दुःखयात स्यूगु ज्ञान,
 ६१. दुःखसमुदयज्ञान – दुःखया कारणयात स्यूगु ज्ञान,
 ६२. दुःखया निरोधज्ञान – दुःखया निरोध अवस्था निर्वाणयात स्यूगु ज्ञान,
 ६३. दुःखनिरोधगामिनीप्रतिपदाज्ञान – दुःख निरोधया अवस्था निर्वाणपाखे थ्यनीगुया कारण प्रतिपदा (आचरण) यात स्यूगु ज्ञान,
 ६४. अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान – अर्थयात स्यूगु ज्ञान,
 ६५. धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान – पालियात स्यूगु ज्ञान,
 ६६. निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान – शब्द (ब्याकरण)यात स्यूगु ज्ञान,
 ६७. प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान – प्रज्ञायात स्यूगु ज्ञान,
 ६८. इन्द्रियपरोपरियत्तज्ञान – इन्द्रिय परोपरियन्तयात स्यूगु ज्ञान,
 ६९. आशयानुशयज्ञान – सत्त्वपिनिगु इच्छा, छन्द व अनुशययात स्यूगु ज्ञान,
 ७०. यमकप्रातिहार्यज्ञान – यमक (ज्वःज्वः) प्रातिहार्ययात स्यूगु ज्ञान,
 ७१. महाकरुणासमापत्तिज्ञान – महाकरुणा समापत्तियात स्यूगु ज्ञान,
 ७२. सर्वज्ञताज्ञान – सकतां स्यूगु ज्ञान,
 ७३. अनावरणज्ञान – आवरण रहितगु अनावरण ज्ञान ।

थुपिं ७३-गू ज्ञानत खः । थुपिं ७३-गू ज्ञानत मध्यय् ६७-गू ज्ञानत श्रावकपिलिसे (सम्बन्धित) साधारणगु ज्ञानत खः । (अन्तिमगु) ६-गू ज्ञानत जुलसा श्रावकपिलिसे साधारण मखुगु असाधारण ज्ञानत खः । (भगवान् बुद्धलिसे जक सम्बन्धित साधारणगु ज्ञानत जुल ।)

मातिका व्वाल ।

१-ज्ञानकथा

१-श्रुतमयज्ञाननिर्देश (विस्तृतीकरण)

१. गुकथं न्यने बहःगु स्वभाव धर्मय् (दुगु) प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ ?

“थुपिं धर्मतयत् विशेषरूपं सिइके बहःजू” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (१)

“थुपिं धर्मतयत् विभाजन व नियमित याना सिइके बहःजू” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (२)

“थुपिं धर्मतयत् चिइका छवये बहःजू” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (३)

“थुपिं धर्मतयत् भाविता याये बहःजू” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (४)

“थुपिं धर्मतयत् साक्षात्कार याये बहःजू” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (५)

“थुपिं धर्मत हानिपक्ष दुगु जुयाच्चन” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (६)

“थुपिं धर्मत स्थितिपक्ष दुगु जुयाच्चन” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (७)

“थुपिं धर्मपुचःत विशिष्टपक्ष दुगु जुयाच्चन” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (८)

“थुपिं धर्मपुचःत लोभ आदियात तःछ्यायेगु निर्वेधपक्ष दुगु जुयाच्चन” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (९)

“दक्वं संस्कारधर्मत अनित्य खः” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (१०)

“दक्वं संस्कारधर्मत दुःख खः” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (११)

“दक्वं धर्मत थःगु अधीनय् मदुगु अनात्म खः” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) श्रुतमयज्ञान धाइ । (१२)

“थुगु धर्म दुःख धयागु आर्यसत्य खः” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) **श्रुतमयज्ञान** धाइ । (१३)

“थुगु धर्म दुःख दया वइगुया कारण धयागु आर्यसत्य खः” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) **श्रुतमयज्ञान** धाइ । (१४)

“थुगु धर्म दुःखनिरोध अवस्था निर्वाण धयागु आर्यसत्य खः” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) **श्रुतमयज्ञान** धाइ । (१५)

“थुगु धर्म दुःखनिरोध अवस्था निर्वाण पाखे थ्यनीगु कारण प्रतिपदा (आचरण) धयागु आर्यसत्य खः” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ; उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञा (यात) **श्रुतमयज्ञान** धाइ । (१६)

२. “थुपिं धर्मतयत् विशेषरूपं सिइकेमाः” धका (कना बिज्याना तःगु धर्म समूह) गुकथं न्यने बहःगु धर्म जुयाच्चनलय् ? उगु धर्म समूहयात स्यूगु प्रज्ञा गुकथं **श्रुतमयज्ञान** जुयाच्चनलय् ?

सकलें सत्त्वप्राणीपिं आहार हे आधार दुपिं जुयाच्चन धयागु छगू धर्मयात विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

(संस्कृतधातु, असंस्कृतधातु) निगू धर्मतयत् विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

(काम, रूप व अरूप) धातु धर्म स्वंगूयात विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

प्यंगू सत्य धर्मयात विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

अरहत्त्वफलया कारण विमुक्त्यायतन धर्म न्यागूयात विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

महानगु प्रणीतगु अनुत्तरियधर्म खुगूयात विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

पलख जक नं प्रतिसन्धि च्वनेगु मदुगु अरहन्त जुइगुया कारण निर्देशवस्तु धर्म न्हयगूयात विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

कसिणादि आलम्बनतयत् अभिभूत याना उत्पन्न जुइगु अभिभायतन ध्यानधर्म च्यागूयात विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

क्रमशः प्रवेश याना विहार यायेगु अनुपूर्वविहार समापत्तिधर्म गुंगूयात विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

मिथ्यादृष्टि आदियात विनाश जुइकीगुया कारण निर्जरवस्तु धर्म फिगूयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१-१०)

३. भिक्षुपिं ! सम्पूर्ण धर्म समूहयात विशेषरूपं सिइके बहःजू, भिक्षुपिं ! गुजाःगु सम्पूर्ण धर्म समूहयात विशेषरूपं सिइके बहःजू ?

(सिइके बहःगु सम्पूर्ण धर्म समूह) -

भिक्षुपि ! मिखायात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू, वर्णरूप , चक्षुविज्ञान , चक्षुस्पर्श , चक्षुसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु गुगु अनुभव याये ज्यूगु सुख, दुःख वा सुख नं मखुगु दुःख नं मखुगु अदुःख असुख वेदना दु, उकियात नं विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । न्हायपयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू, शब्द , न्हाय् , गन्ध , म्ये , रस (सवाः) , म्ह (काय) , स्पर्ष्टव्य , मन , धर्म , मनोविज्ञान , मनोसंस्पर्श , मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु गुगु अनुभव याये ज्यूगु सुख, दुःख वा सुख नं मखुगु दुःख नं मखुगु अदुःख असुख वेदना दु, उकियात नं विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (३०)

‘रूपपुचः’ रूपस्कन्ध , ‘वेदनापुचः’ वेदनास्कन्ध , ‘संज्ञापुचः’ संज्ञास्कन्ध , ‘संस्कारपुचः’ संस्कारस्कन्ध , ‘विज्ञानपुचः’ विज्ञानस्कन्धयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (५)

मिखा , न्हायपं , न्हाय् , म्ये , म्ह , मन , वर्णरूप , शब्द , गन्ध , रस , स्पर्ष्टव्य , धर्म , चक्षुविज्ञान , श्रोतविज्ञान , घ्राणविज्ञान , जिह्वाविज्ञान , कायविज्ञान , मनोविज्ञान , चक्षुसंस्पर्श , श्रोतसंस्पर्श , घ्राणसंस्पर्श , जिह्वासंस्पर्श , कायसंस्पर्श , मनोसंस्पर्श , चक्षुसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु अनुभव याइगु वेदना , श्रोतसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु अनुभव याइगु वेदना , घ्राणसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु अनुभव याइगु वेदना , जिह्वासंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु अनुभव याइगु वेदना , कायसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु अनुभव याइगु वेदना , मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु अनुभव याइगु वेदना , रूपसंज्ञा , शब्दसंज्ञा , गन्धसंज्ञा , रससंज्ञा , स्पर्ष्टव्यसंज्ञा , धर्मसंज्ञा । वर्णरूपय् प्रेरणा बीगु रूपसंचेतना , शब्दसंचेतना , गन्धसंचेतना , रससंचेतना , स्पर्ष्टव्यसंचेतना , धर्मसंचेतना । वर्णरूपय् तासय् जुइगु रूपतृष्णा , शब्दतृष्णा , गन्धतृष्णा , रसतृष्णा , स्पर्ष्टव्यतृष्णा , धर्मतृष्णा । वर्णरूपय् तर्कना याइगु रूपवितर्क , शब्दवितर्क , गन्धवितर्क , रसवितर्क , स्पर्ष्टव्यवितर्क , धर्मवितर्क । वर्णरूपय् विचार याइगु रूपविचार , शब्दविचार , गन्धविचार , रसविचार , स्पर्ष्टव्यविचार , धर्मविचारयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (६०)

(विशेषरूपं सिद्धके बहःगु धातु खुगु) -

४. पृथ्वीधातु , जलधातु , तेजोधातु , वायोधातु , आकाशधातु , विज्ञानधातुयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (६)

(विशेषरूपं सिद्धके बहःगु कसिणध्यान भिगु) -

पृथ्वी हे जक सीमाना मदयेक फइले जुइगु ‘पृथ्वीकसिण’ हे आलम्बन दुगु ध्यान , जल हे जक सीमाना मदयेक फइले जुइगु ‘आपोकसिण’ हे आलम्बन दुगु ध्यान , मि हे जक सीमाना मदयेक फइले जुइगु ‘तेजोकसिण’ हे आलम्बन दुगु ध्यान , फय् हे जक

सीमाना मदयेक फइले जुइगु 'वायोकसिण' हे आलम्बन दुगु ध्यान , बँचुगु हे जक सीमाना मदयेक फइले जुइगु 'नीलकसिण' हे आलम्बन दुगु ध्यान , म्हासुगु हे जक सीमाना मदयेक फइले जुइगु 'पीतकसिण' हे आलम्बन दुगु ध्यान , ह्याउँगु हे जक सीमाना मदयेक फइले जुइगु 'लोहितकसिण' हे आलम्बन दुगु ध्यान , तुयुगु हे जक सीमाना मदयेक फइले जुइगु 'ओदातकसिण' हे आलम्बन दुगु ध्यान , खालिगु हे जक सीमाना मदयेक फइले जुइगु 'आकासकसिण' हे आलम्बन दुगु ध्यान , चित्तविज्ञान हे जक सीमाना मदयेक फइले जुइगु 'विज्ञानकसिण' हे आलम्बन दुगु ध्यानयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१०)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु कोट्टास स्वीनिगु)–

सँ , चिमिसँ , ल्हाःतुतियागु लुसि , वा , छ्यंगु , ला , सँय्पाँय् , ब्वँय् , स्यो , जलस्यँय् , नुगःचु , स्यँय् , अँपि , पिली , स्वँ , तःपुगु आतापति , चीपुगु आतापति , प्वाः , मल , पित्त , खइ , (घालं पिहाँवइगु) न्हि , हि , चःति , लाय्चिकँ कना वइगु , ख्वबि , दा , ई , (न्हासँ पिहाँ वइगु) न्हि , लार , पिसाब , न्ह्यप्पुयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (३२)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु आयतन भिनिगु)–

मिखा धयागु आधार 'चक्षु-आयतन' , वर्णरूप धयागु आधार 'रूप-आयतन' , 'श्रोत-आयतन' , 'शब्द-आयतन' , 'घ्राण-आयतन' , 'गन्ध-आयतन' , 'जिह्वा-आयतन' , 'रस-आयतन' , 'काय-आयतन' , 'स्पर्ष्टव्य-आयतन' , 'मन-आयतन' , 'धर्म-आयतन' यात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१२)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु धातु भिंच्यागु)–

चक्षुधातु , रूपधातु , चक्षुविज्ञानधातु , श्रोतधातु , शब्दधातु , श्रोतविज्ञानधातु , घ्राणधातु , गन्धधातु , घ्राणविज्ञानधातु , जिह्वाधातु , रसधातु , जिह्वाविज्ञानधातु , कायधातु , स्पर्ष्टव्यधातु , कायविज्ञानधातु , मनोधातु , धर्मधातु , मनोविज्ञानधातुयात विशेषरूप सिइके बहःजू । (१८)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु इन्द्रिय नीनिगु)–

चक्षु-इन्द्रिय , श्रोत-इन्द्रिय , घ्राण-इन्द्रिय , जिह्वा-इन्द्रिय , काय-इन्द्रिय , मन-इन्द्रिय , जीवित-इन्द्रिय , स्त्री-इन्द्रिय , पुरुष-इन्द्रिय , सुख-इन्द्रिय , दुःख-इन्द्रिय , सौमनस्य-इन्द्रिय , दौर्मनस्य-इन्द्रिय , उपेक्षा-इन्द्रिय , श्रद्धा-इन्द्रिय , वीर्य-इन्द्रिय , स्मृति-इन्द्रिय , समाधि-इन्द्रिय , प्रज्ञा-इन्द्रिय , अनज्ञातज्ञाप्यामीति-इन्द्रिय , अज्ञा-इन्द्रिय , अज्ञातावी-इन्द्रिययात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (२२)

(विशेषरूपं सिद्धके बहःगु भव भिनिगू)-

५. कामधातु , रूपधातु , अरूपधातु , कामभव , रूपभव , अरूपभव , संज्ञा दुगु 'संज्ञी' भव , संज्ञा मदुगु 'असंज्ञी' भव , नैवसंज्ञी नासंज्ञीभव , छगू स्कन्ध दुगु 'एकवोकार' भव , प्यंगू स्कन्ध दुगु 'चतुवोकार' भव , न्यागू स्कन्ध दुगु 'पञ्चवोकार' भवयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (१२)

(विशेषरूपं सिद्धके बहःगु रूप अरूप ध्यान भिनिगू)-

६. प्रथमध्यान , द्वितीयध्यान , तृतीयध्यान , चतुर्थध्यान । (चित्तया प्रतिपक्षी धर्मतय् पाखें विमुक्तगु) चेतो विमुक्ति धयागु मैत्री , चेतो विमुक्ति धयागु करुणा , चेतो विमुक्ति धयागु मुदिता , चेतो विमुक्ति धयागु उपेक्षा । सीमाना मदुगु आकाशप्रज्ञप्ति आलम्बन दुगु आकाशानन्त्ययतन समापत्ति , सीमाना मदुगु चित्तविज्ञान आलम्बन दुगु विज्ञानन्त्यायतन समापत्ति , प्रथम आरूपयविज्ञान मदुगुलिं याना रहितगु नास्तिभाव आलम्बन दुगु आकिञ्चन्यायतन समापत्ति , सूक्ष्मगु संज्ञा दया स्थूलगु संज्ञा मदुगु आलम्बन दुगु नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्तियात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (१२)

(विशेषरूपं सिद्धके बहःगु प्रतीत्य समुत्पादया अङ्ग भिनिगू)-

मस्यूगु ख्यूगु 'अविद्या' , दयेकीगु व्यवस्था याइगु 'संस्कार' , चित्तविज्ञान , नामरूप , आधार खुगू 'षडायतन' , थीगु 'स्पर्श' , अनुभव जुइगु 'वेदना' , आसक्त जुइगु त्वःवनीगु 'तृष्णा' , क्वात्तुक आसक्त जुइगु 'उपादान' , उत्पत्ति व विकास जुइगु 'भव' , न्हूगु जन्म जुइगु 'जाति' , वृद्ध जुइगु 'जरा' , सीगु 'मरण' यात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (१२)

(विशेषरूपं सिद्धके बहःगु आर्यसत्यत)-

७. दुःखायात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू, दुःख उत्पत्ति कारण , दुःख निरोध निर्वाण , दुःख निरोध निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण प्रतिपदा , रूप , रूप उत्पत्ति कारण , रूप निरोध निर्वाण , रूप निरोध निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण प्रतिपदा , अनुभव जुइगु 'वेदना' , पूर्ववत्..... लुमंकेगु 'संज्ञा' , पूर्ववत्..... दयेकीगु व्यवस्था याइगु 'संस्कार' , पूर्ववत्..... चित्तविज्ञान , पूर्ववत्..... मिखा , पूर्ववत्..... जरामरण , जरामरण उत्पत्ति कारण , जरामरण निरोध निर्वाण , जरामरण निरोध निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण प्रतिपदायात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (८०८)

दुःखायागु विभाजन याना सिद्धके माःगु अर्थ , दुःख उत्पत्ति कारण तृष्णाया प्रहाण यायेमाःगु अर्थ , दुःखनिरोध निर्वाणया साक्षात्कार यायेमाःगु अर्थ , दुःखनिरोध निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण प्रतिपदाया भाविता यायेमाःगु अर्थ , रूपयागु विभाजन याना सिद्धकेमाःगु अर्थ..... , रूप उत्पत्ति कारण तृष्णाया प्रहाण यायेमाःगु अर्थ , रूपनिरोध

निर्वाणया साक्षात्कार यायेमाःगु अर्थ , रूपनिरोध निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण प्रतिपदाया भाविता यायेमाःगु अर्थ , अनुभव जुइगु 'वेदना' या....., लुमंकेगु 'संज्ञा' या....., दयेकीगु व्यवस्था याइगु 'संस्कार' तय् , चित्तविज्ञानया , मिखाया , जरामरणयागु विभाजन याना सिइके माःगु अर्थ , जरामरण उत्पत्ति कारणया प्रहाण यायेमाःगु अर्थ , जरामरण निरोध निर्वाणया साक्षात्कार यायेमाःगु अर्थ , जरामरण निरोध निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण प्रतिपदाया भाविता यायेमाःगु अर्थयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (८०८)

दुःखयागु विभाजन याना सिइके माःगु व प्रतिवेध याना नं सिइके माःगु अर्थ , दुःख उत्पत्ति कारण तृष्णाया प्रहाण यायेमाःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थ , दुःख निरोध निर्वाणया साक्षात्कार यायेमाःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थ , दुःख निरोध निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण प्रतिपदाया भाविता यायेमाःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थ , रूपयागु विभाजन याना नं सिइके माःगु प्रतिवेध याना नं सिइके माःगु अर्थ , रूप उत्पत्ति कारण तृष्णाया प्रहाण यायेमाःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थ , रूप निरोध निर्वाणया साक्षात्कार यायेमाःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थ , रूप निरोध निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण प्रतिपदाया भाविता यायेमाःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थ , अनुभव जुइगु 'वेदना' या , लुमंकेगु 'संज्ञा' या , दयेकीगु व्यवस्था याइगु 'संस्कार' तय् , चित्तविज्ञानया , मिखाया , जरामरणयागु विभाजन याना सिइके माःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थ , जरामरण उत्पत्ति कारण तृष्णाया प्रहाण यायेमाःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थ , जरामरण निरोध निर्वाणया साक्षात्कार यायेमाःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थ , जरामरण निरोध निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण प्रतिपदाया भाविता यायेमाःगु व प्रतिवेध याना सिइके माःगु अर्थयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (८०८)

८. दुःख , दुःख उत्पत्ति कारण , दुःखनिरोध निर्वाण , दुःखया उत्पत्ति कारण व निरोध निर्वाण , दुःखय् सुखसंज्ञाद्वारा उत्पन्न जुइगु दुःखया चाहना व आसक्त जुइगु 'छन्दराग' निरोध निर्वाण , दुःखया आस्वाद , दुःखया दोष , दुःखया पिहाँ वनीगु (मुक्त जुइगु) निःसरण , रूप , रूप उत्पत्ति कारण , रूपनिरोध निर्वाण , रूप उत्पत्ति कारण निरोध निर्वाण , रूपया चाहना व आसक्त जुइगु 'छन्दराग' निरोध जुइगु , रूपया आस्वाद , रूपया दोष , रूपया पिहाँ वनीगु (मुक्त जुइगु) निःसरण , अनुभव जुइगु 'वेदना' , लुमंकेगु 'संज्ञा' , पूर्ववत्..... मरम्मत याइगु 'संस्कार' , पूर्ववत्..... चित्तविज्ञान , पूर्ववत् मिखा , पूर्ववत् जरामरण , जरामरण उत्पत्ति कारण , जरामरण निरोध निर्वाण , जरामरणया उत्पत्ति कारण व निरोध निर्वाण , जरामरणया चाहना व आसक्त जुइगु 'छन्दराग' निरोध जुइगु , जरामरणया आस्वाद , जरामरणया दोष , जरामरणया पिहाँ वनीगु (मुक्त जुइगु) निःसरणयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१६१६)

दुःख , दुःख उत्पत्ति कारण , दुःखनिरोध निर्वाण , दुःखनिरोध निर्वाणय्
 ध्यनिगुया आचरण प्रतिपदा , दुःखया आस्वाद , दुःखया दोष , दुःखया निःसरण
 , रूप , रूप उत्पत्ति कारण , रूपनिरोध निर्वाण , रूपनिरोध निर्वाणय्
 ध्यनीगुया कारण आचरण प्रतिपदा , रूपया आस्वाद , रूपया दोष , रूपया
 निःसरण , अनुभव जुडुगु 'वेदना' , पूर्ववत् लुमंकेगु 'संज्ञा' , पूर्ववत्
 मरम्मत याडुगु 'संस्कार' , पूर्ववत् विज्ञान , पूर्ववत् मिखा , पूर्ववत्
 जरामरण , जरामरण उत्पत्ति कारण , जरामरण निरोध निर्वाण , जरामरण निरोध
 निर्वाणय् ध्यनिगु कारण आचरण प्रतिपदा , जरामरणया आस्वाद , जरामरणया दोष
 , जरामरणया निस्सणयात विशेषरूपं सिड्के बहःजू । (१४१४)

(विशेषरूपं सिड्के बहःगु अनुपश्यना १४१४ गू) -

९. अनित्य धका बारबार भाविता याना खंकेगु 'अनित्यानुपश्यना' , दुःख धका
 बारबार भाविता याना खंकेगु 'दुःखानुपश्यना' , थःमं धयाथें मदु थःगु अधीनय् मखु धका
 बारबार भाविता याना खंकेगु 'अनात्मानुपश्यना' , म्हाइपुसे च्वं धका बारबार भाविता याना
 खंकेगु 'निर्विदानुपश्यना' , रागविहीन योग्य धका बारबार भाविता याना खंकेगु
 'विरागानुपश्यना' , निरोध व शान्त स्वभाव धका बारबार भाविता याना खंकेगु
 'निरोधानुपश्यना' , बारबार उत्सर्ग यायेमाःगु धका भाविता याना खंकेगु
 'प्रतिनिसर्गानुपश्यना' , रूपय् अनित्य धका बारबार भाविता याना खंकेगु अनित्यानुपश्यना
 , रूपय् दुःख धका बारबार भाविता याना खंकेगु दुःखानुपश्यना , रूपय् थःमं धयाथें मदु
 थःगु अधीनय् मखु धका बारबार भाविता याना खंकेगु अनात्मानुपश्यना , रूपय् म्हाइपुसे
 च्वं धका बारबार भाविता याना खंकेगु निर्विदानुपश्यना , रूपय् रागविहीन योग्य धका
 बारबार भाविता याना खंकेगु विरागानुपश्यना , रूपय् निरोध व शान्त स्वभाव धका
 बारबार भाविता याना खंकेगु निरोधानुपश्यना , रूपय् बारबार उत्सर्ग याये माःगु धका
 भाविता याना खंकेगु प्रतिनिसर्गानुपश्यना , (अथे हे) वेदनाय् , (पूर्ववत्) संज्ञाय्
 , संस्कारय् , चित्तविज्ञानय् , मिखाय् , (पूर्ववत्) जरामरणय् अनित्य धका
 बारबार भाविता याना खंकेगु अनित्यानुपश्यना , जरामरणय् दुःख धका बारबार भाविता
 याना खंकेगु दुःखानुपश्यना , जरामरणय् थःमं धयाथें मदु थःगु अधीनय् मखु धका बारबार
 भाविता याना खंकेगु अनात्मानुपश्यना , जरामरणय् म्हाइपुसे च्वं धका बारबार भाविता
 याना खंकेगु निर्विदानुपश्यना , जरामरणय् रागविहीन योग्य धका बारबार भाविता याना
 खंकेगु विरागानुपश्यना , जरामरणय् निरोध व शान्त स्वभाव धका बारबार भाविता याना
 खंकेगु निरोधानुपश्यना , जरामरणय् बारबार उत्सर्ग याये माःगु धका भाविता याना खंकेगु
 प्रतिनिसर्गानुपश्यनायात विशेषरूपं सिड्के बहःजू । (१४१४)

(विशेषरूपं सिड्के बहःगु प्राणीपिनिगु प्रारम्भिक स्वभावत)

१०. उत्पत्ति , उत्पत्तिवृद्धि , संस्कारनिमित्त , उद्योग यायेगु , हाकनं न्हूगु जन्म दइगु , गति , स्कन्धतय्गु उत्पत्ति , महर्गतविपाकया उत्पत्ति , प्रतिसन्धि च्वनेगु 'जाति' , जरा , व्याधि , मरण , शोक , विलाप , तःसकं डाह जुइगुयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

अनुत्पत्ति निर्वाण , उत्पत्तिवृद्धि मखुगु निर्वाण , संस्कारनिमित्त मखुगु निर्वाण , उद्योग यायेगु मखुगु निर्वाण , हाकनं न्हूगु जन्म मदुगु निर्वाण , गति मदुगु निर्वाण , स्कन्धतय्गु अनुत्पत्ति निर्वाण , महर्गतविपाकया अनुत्पत्ति निर्वाण , प्रतिसन्धि मच्चनीगु निर्वाण , जरा मजुइगु निर्वाण , निर्व्याधि निर्वाण , मरण रहितगु निर्वाण , शोक मदुगु निर्वाण , विलाप रहितगु निर्वाण , तःसकं डाह मजुगु निर्वाणयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

उत्पत्ति , अनुत्पत्ति निर्वाण , उत्पत्तिवृद्धि , उत्पत्ति वृद्धि मखुगु निर्वाण , संस्कारनिमित्त , संस्कारनिमित्त मखुगु निर्वाण , उद्योग यायेगु , उद्योग यायेगु मखुगु निर्वाण , हानं न्हूगु जन्म दइगु , हानं न्हूगु जन्म मदुगु निर्वाण , गति , गति मदुगु निर्वाण , स्कन्धतय्गु उत्पत्ति , स्कन्धतय्गु अनुत्पत्ति निर्वाण , महर्गतविपाकया उत्पत्ति , महर्गतविपाकया अनुत्पत्ति निर्वाण , प्रतिसन्धि च्वनेगु 'जाति' , प्रतिसन्धि मच्चनीगु निर्वाण , जरा , जरा मजुइगु निर्वाण , व्याधि , निर्व्याधि निर्वाण , मरण , मरण रहितगु निर्वाण , शोक , शोक मदुगु निर्वाण , विलाप , विलाप रहितगु निर्वाण , तःसकं डाह जुइगु , तःसकं डाह मजुइगु निर्वाणयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (३०)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु दुःख भिन्त्यागु)–

उत्पत्ति जुइगुयात दुःख धका , उत्पत्तिवृद्धियात दुःख धका , संस्कार निमित्तयात दुःख धका , उद्योग यायेगुयात दुःख धका , हाकनं न्हूगु जन्म दइगुयात दुःख धका , गतियात दुःख धका , स्कन्धतय्गु उत्पत्तियात दुःख धका , महर्गतविपाकया उत्पत्तियात दुःख धका , प्रतिसन्धि च्वनेगुयात दुःख धका , जरायात दुःख धका , व्याधियात दुःख धका , मरणयात दुःख धका , शोकयात दुःख धका , विलाप यायेगुयात दुःख धका , तःसकं डाह जुइगुयात दुःख धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु सुख भिन्त्यागु)–

अनुत्पत्ति निर्वाणयात सुख धका , उत्पत्तिवृद्धि मखुगु निर्वाणयात सुख धका , संस्कारनिमित्त मखुगु निर्वाणयात सुख धका , उद्योग यायेगु मदुगु निर्वाणयात सुख धका , हाकनं न्हूगु जन्म मजुइगु (मदुगु) निर्वाणयात सुख धका , गति मदुगु निर्वाणयात सुख धका , स्कन्धतय्गु अनुत्पत्ति निर्वाणयात सुख धका , महर्गतविपाकया अनुत्पत्ति निर्वाणयात सुख धका , प्रतिसन्धि मच्चनेगु निर्वाणयात सुख धका , जरा मदुगु

निर्वाणयात सुख धका , व्याधि मदुगु निर्वाणयात सुख धका , मरण रहितगु निर्वाणयात सुख धका , शोक मदुगु निर्वाणयात सुख धका , विलाप रहितगु निर्वाणयात सुख धका , तःसकं डाह मजुइगु निर्वाणयात सुख धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु दुःख सुख स्वीगू)-

उत्पत्तियात दुःख, अनुत्पत्ति निर्वाणयात सुख धका , उत्पत्तिवृद्धियात दुःख, उत्पत्तिवृद्धि मखुगु निर्वाणयात सुख धका , संस्कारनिमित्तयात दुःख, संस्कारनिमित्त मखुगु निर्वाणयात सुख धका , उद्योग यायेगुयात दुःख, उद्योग यायेगु मदुगु निर्वाणयात सुख धका , हाकनं न्हूगु जन्म दइगुयात दुःख, हाकनं न्हूगु जन्म मदुगु निर्वाणयात सुख धका , गतियात दुःख, गति मदुगु निर्वाणयात सुख धका , स्कन्धतयगु उत्पत्तियात दुःख, स्कन्धतयगु अनुत्पत्ति निर्वाणयात सुख धका , महर्गतविपाकया उत्पत्तियात दुःख, महर्गतविपाकया अनुत्पत्ति निर्वाणयात सुख धका , प्रतिसन्धि च्वनेगुयात दुःख, प्रतिसन्धि मच्चनीगु निर्वाणयात सुख धका , जरायात दुःख, जरा मदुगु निर्वाणयात सुख धका , व्याधियात दुःख, व्याधि मदुगु निर्वाणयात सुख धका , मरणयात दुःख, मरण रहितगु निर्वाणयात सुख धका , शोकयात दुःख, शोक मदुगु निर्वाणयात सुख धका , विलापयात दुःख, विलाप रहितगु निर्वाणयात सुख धका , तःसकं डाह जुइगुयात दुःख, तःसकं डाह मजुइगु निर्वाणयात सुख धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (३०)

(सिइके बहःगु भय भिन्त्यागू)-

उत्पत्तियात भय धका , उत्पत्तिवृद्धियात भय धका , संस्कारनिमित्तयात भय धका , उद्योग यायेगुयात भय धका , हाकनं न्हूगु जन्म दइगुयात भय धका , गतियात भय धका , स्कन्धतयगु उत्पत्तियात भय धका , महर्गतविपाकया उत्पत्तियात भय धका , प्रतिसन्धि च्वनेगुयात भय धका , जरायात भय धका , व्याधियात भय धका , मरणयात भय धका , शोकयात भय धका , विलापयात भय धका , तःसकं डाह जुइगुयात भय धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

(सिइके बहःगु क्षेम प्यीन्यागू)-

अनुत्पत्ति निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , उत्पत्तिवृद्धि मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , संस्कारनिमित्त मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , उद्योग यायेगु मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , हाकनं न्हूगु जन्म मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , गति मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , स्कन्धतयगु अनुत्पत्ति निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , महर्गतविपाकया अनुत्पत्ति निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , प्रतिसन्धि मच्चनीगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , जरा मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , व्याधि मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , मरण रहितगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , शोक मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम

धका , विलाप रहितगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , तःसकं डाह मजुइगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

उत्पत्तियात भय, अनुत्पत्ति निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , उत्पत्तिवृद्धियात भय, उत्पत्तिवृद्धि मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , संस्कारनिमित्तयात भय, संस्कारनिमित्त मखुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , उद्योग यायेगुयात भय, उद्योग यायेगु मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , हाकनं न्हूगु जन्म दइगुयात भय, हाकनं न्हूगु जन्म मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , गतियात भय, गति मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , स्कन्धतय्गु उत्पत्तियात भय, स्कन्धतय्गु उत्पत्ति मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , महर्गतविपाकया उत्पत्तियात भय, महर्गतविपाकया अनुत्पत्ति निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , प्रतिसन्धि च्वनीगुयात भय, प्रतिसन्धि मच्चनीगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , जरायात भय, जरा मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , व्याधियात भय, व्याधि मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , मरणयात भय, मरण रहितगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , शोकयात भय, शोक मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , विलापयात भय, विलाप मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका , तःसकं डाह जुइगुयात भय, तःसकं डाह जुइगु मदुगु निर्वाणयात भय रहितगु क्षेम धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (३०)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु सामिष भिन्त्यागु)–

उत्पत्तियात (कामगुण नसालिसे सम्बन्धितगु) सामिष धका , उत्पत्तिवृद्धियात सामिष धका , संस्कारनिमित्तयात सामिष धका , उद्योग यायेगुयात सामिष धका , हाकनं न्हूगु जन्म दइगुयात सामिष धका , गतियात सामिष धका , स्कन्धतय्गु उत्पत्तियात सामिष धका , महर्गतविपाकया उत्पत्तियात सामिष धका , प्रतिसन्धि च्वनेगुयात सामिष धका , जरायात सामिष धका , व्याधियात सामिष धका , मरणयात सामिष धका , शोकयात सामिष धका , विलाप यायेगुयात सामिष धका , तःसकं डाह जुइगुयात सामिष धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु निरामिष भिन्त्यागु)–

अनुत्पत्ति निर्वाणयात (कामगुण नसा लिसे सम्बन्ध मदुगु) निरामिष धका , उत्पत्तिवृद्धि मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , संस्कारनिमित्त मखुगु निर्वाणयात निरामिष धका , उद्योग यायेगु मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , हाकनं न्हूगु जन्म मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , गति मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , स्कन्धतय्गु अनुत्पत्ति निर्वाणयात निरामिष धका , महर्गतविपाकया अनुत्पत्ति निर्वाणयात निरामिष धका , प्रतिसन्धि मच्चनीगु निर्वाणयात निरामिष धका , जरा मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , व्याधि मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , मरण रहितगु निर्वाणयात

निरामिषधका , शोक मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , विलाप रहितगु निर्वाणयात निरामिष धका , तःसकं डाह जुइगु मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु सामिष व निरामिषत स्वीगु)-

उत्पत्तियात सामिष, अनुत्पत्ति निर्वाणयात निरामिष धका , उत्पत्तिवृद्धियात सामिष, उत्पत्तिवृद्धि मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , संस्कारनिमित्तयात सामिष, संस्कारनिमित्त मखुगु निर्वाणयात निरामिष धका , उद्योग यायेगुयात सामिष, उद्योग यायेगु मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , हाकनं न्हूगु जन्म दइगुयात सामिष, हाकनं न्हूगु जन्म मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , गतियात सामिष, गति मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , स्कन्धतयगु उत्पत्तियात सामिष, स्कन्धतयगु अनुत्पत्ति निर्वाणयात निरामिष धका , महर्गतविपाकया उत्पत्तियात सामिष, महर्गतविपाकया अनुत्पत्ति निर्वाणयात निरामिष धका , प्रतिसन्धि च्वनेगुयात सामिष, प्रतिसन्धि मच्चनीगु निर्वाणयात निरामिष धका , जरायात सामिष, जरा मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , व्याधियात सामिष, व्याधि मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , मरणयात सामिष, मरण रहितगु निर्वाणयात निरामिष धका , शोकयात सामिष, शोक मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका , विलापयात सामिष, विलाप रहितगु निर्वाणयात निरामिष धका , तःसकं डाह जुइगुयात सामिष, तःसकं डाह जुइगु मदुगु निर्वाणयात निरामिष धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (३०)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु संस्कार भिन्त्यागु)-

उत्पत्तियात संस्कारत धका , उत्पत्तिवृद्धियात संस्कारत धका , संस्कारनिमित्तयात संस्कारत धका , उद्योग यायेगुयात संस्कारत धका , हाकनं न्हूगु जन्म दइगुयात संस्कारत धका , गतियात संस्कारत धका , स्कन्धतयगु उत्पत्तियात संस्कारत धका , महर्गतविपाकया उत्पत्तियात संस्कारत धका , प्रतिसन्धि च्वनेगुयात संस्कारत धका , जरायात संस्कारत धका , व्याधियात संस्कारत धका , मरणयात संस्कारत धका , शोकयात संस्कारत धका , विलापयात संस्कारत धका , तःसकं डाह जुइगुयात संस्कारत धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु निर्वाण भिन्त्यागु)-

अनुत्पत्तियात निर्वाण धका , उत्पत्तिवृद्धि मदुगुयात निर्वाण धका , संस्कारनिमित्त मखुगुयात निर्वाण धका , उद्योग यायेगु मदुगुयात निर्वाण धका , हाकनं न्हूगु जन्म मदुगुयात निर्वाण धका , गति मदुगुयात निर्वाण धका , स्कन्धतयगु अनुत्पत्तियात निर्वाण धका , महर्गतविपाकया अनुत्पत्तियात निर्वाण धका , प्रतिसन्धि मच्चनीगुयात निर्वाण धका , जरा मदुगुयात निर्वाण धका , व्याधि मदुगुयात निर्वाण

धका , मरण रहितगुयात निर्वाण धका , शोक मद्गुयात निर्वाण धका , विलाप मद्गुयात निर्वाण धका , तःसकं डाह जुइगु मद्गुयात निर्वाण धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु संस्कार व निर्वाण स्वीगू)-

उत्पत्तियात संस्कारत, अनुत्पत्तियात निर्वाण धका , उत्पत्तिवृद्धियात संस्कारत, उत्पत्तिवृद्धि मद्गुयात निर्वाण धका , संस्कारनिमित्तियात संस्कारत, संस्कारनिमित्त मखुगुयात निर्वाण धका , उद्योग यायेगुयात संस्कारत, उद्योग यायेगु मद्गुयात निर्वाण धका , हाकनं न्हूगु जन्म दइगुयात संस्कारत, हाकनं न्हूगु जन्म मद्गुयात निर्वाण धका , गतियात संस्कारत, गति मद्गुयात निर्वाण धका , स्कन्धतय्गु उत्पत्तियात संस्कारत, स्कन्धतय्गु अनुत्पत्तियात निर्वाण धका , महर्गतविपाकया उत्पत्तियात संस्कारत, महर्गतविपाकया अनुत्पत्तियात निर्वाण धका , प्रतिसन्धि च्वनेगुयात संस्कारत, प्रतिसन्धि मच्चनीगुयात निर्वाण धका , जरायात संस्कारत, जरा मद्गुयात निर्वाण धका , व्याधियात संस्कारत, व्याधि मद्गुयात निर्वाण धका , मरणयात संस्कारत, मरण रहितगुयात निर्वाण धका , शोकयात संस्कारत, शोक मद्गुयात निर्वाण धका , विलापयात संस्कारत, विलाप मद्गुयात निर्वाण धका , तःसकं डाह जुइगुयात संस्कारत, तःसकं डाह जुइगु मद्गुयात निर्वाण धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (३०)

न्हापांगु भाणवार क्वचाल ।

(विशेषरूपं सिइके बहःगु स्वभाव स्वीछगू)-

११. परिग्रह (सचे यायेगु) स्वभाव , परिवार स्वभाव , परिपूर्ण स्वभाव..... , एकाग्र स्वभाव , चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव , थः ल्त्वनेगु प्रग्रह स्वभाव , छ्याल बिछ्याल मजुइगु अविसारण स्वभाव , बुलु मजुइगु अनाविल स्वभाव , थारा मन्हुइगु अनिञ्जन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् क्वात्तुक थातं च्वनीगु हिसाबं मार्गचित्तया स्थिति स्वभाव , आलम्बन याइगु स्वभाव , गौचर स्वभाव , प्रहाण स्वभाव , परित्याग स्वभाव , ब्युत्थान स्वभाव , प्रतिरोध यायेगु विवर्तन स्वभाव , शान्त स्वभाव , प्रणीत स्वभाव , विमुक्ति स्वभाव , आश्रव धर्मतय्गु आलम्बन मखुगु अनाश्रव स्वभाव , पार तरे जुइगु तरण स्वभाव , कारण निमित्त मद्गु अनिमित्त स्वभाव , प्रार्थना यायेगु मद्गु अप्रणिहित स्वभाव , खालि जुइगु शून्यता स्वभाव , मार्गया छगू मात्र कृत्य (रस) दइगु स्वभाव , परस्परय् अतिक्रमण मजुइगु अनतिवर्तन स्वभाव , छज्वः च्विनेगु युगनद्ध स्वभाव , मुक्त जुइगु निय्यान स्वभाव , कारण जुइगु हेतु स्वभाव , खनिगु दर्शन स्वभाव , कजि जुइगु आधिपतेय्य स्वभाव विशेषरूपं सिइके बहःजू । (३१)

१२. शमथ 'समाधि' या चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव , विपश्यना 'प्रज्ञा' या बारबार भाविता यायेगु अनुपश्यना स्वभाव , शमथविपश्यनातय्गु छगू मात्र कृत्य (रस)

दइगु स्वभाव , छज्वः चिने बहःगु शमथविपश्यनाया परस्परय् अतिक्रमण मयाइगु अनतिवर्तन स्वभावयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (४)

(थथे हे विशेषरूपं सिइके बहःगु स्वभावत गुंगु)-

शिक्षाचरणया समादान स्वभाव , आलम्बनया गौचर स्वभाव , निरुत्साहित चित्तया थःल्ट्वनेगु स्वभाव , चिलाय्दनिगु चित्तया सास्ति याइगु निग्रह स्वभाव , निगू पक्षं विशुद्धगु चित्ततय् उपेक्षितभाव तथा चिन्तन याइगु स्वभाव , विशिष्टधर्म लाभ जूगु स्वभाव , विशिष्टरूपं प्रतिवेध याना स्यूगु स्वभाव , प्यंगू सत्ययात प्रतिवेध याना स्यूगु स्वभाव , निरोध व शान्त जूगुलिं प्रतिष्ठापन स्वभावयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (९)

(न्यागू इन्द्रियया स्वभाव लक्षण)-

श्रद्धा-इन्द्रिययागु निर्णय यायेगु अधिमोक्ष स्वभाव , वीर्य-इन्द्रिययागु थःल्ट्वनेगु प्रग्रह स्वभाव , स्मृति-इन्द्रिययागु आलम्बनय् प्यपुना स्थिर जुइगु उपस्थान स्वभाव , समाधि-इन्द्रिययागु चिलाय् मदनगु अविक्षेप स्वभाव , प्रज्ञा-इन्द्रिययागु खंकेगु दर्शन स्वभावयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (५)

(न्यागू बलया स्वभाव लक्षण)-

श्रद्धाबलयागु विश्वास मतइगु चित्तया कारणं कम्प मजुइगु अकम्पिय स्वभाव , वीर्यबलयागु अलसी चाइगु कारणं कम्प मजुइगु अकम्पिय स्वभाव , स्मृतिबलयागु प्रमादया कारणं कम्प मजुइगु अकम्पिय स्वभाव..... , समाधिबलयागु छ्यालबिछ्याल जुइगु औधृत्यया कारणं कम्प मजुइगु अकम्पिय स्वभाव , प्रज्ञाबलयागु मस्यूगु अविद्याया कारणं कम्प मजुइगु अकम्पिय स्वभावयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (५)

(न्हेगू बोध्यङ्गया स्वभाव लक्षण)-

स्मृति-सम्बोध्यङ्गयागु आलम्बनय् प्यपुना स्थिर जुइगु उपस्थान स्वभाव , धर्मविचय-सम्बोध्यङ्गयागु निरीक्षण यायेगु प्रविचय स्वभाव , वीर्य-सम्बोध्यङ्गयागु थःल्ट्वनेगु प्रग्रह स्वभाव , प्रीति-सम्बोध्यङ्गयागु फिजे जुइगु स्फरण स्वभाव , प्रश्रब्धि-सम्बोध्यङ्गयागु शान्त शीतलगु उपशम स्वभाव , समाधि-सम्बोध्यङ्गयागु चिलाय्मदनगु अविक्षेप स्वभाव , उपेक्षा-सम्बोध्यङ्गयागु निरीक्षण याइगु प्रतिसंख्यान स्वभावयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (७)

(च्यागू मार्गाङ्गया स्वभाव लक्षण)-

सम्यक्दृष्टियागु खंनिगु दर्शन स्वभाव , सम्यक्संकल्पयागु आलम्बनय् चतना बीगु अभिनिरोपण स्वभाव , सम्यक्वचनयागु सचे यायेगु परिग्रह स्वभाव , सम्यक्कर्मान्तयागु कायकर्म संयम यायेगुयात उत्थान जुइकेगु समुत्थान स्वभाव , सम्यक्आजीवनयागु परिशुद्ध जुइगु बोदान स्वभाव , सम्यक्व्यायामयागु थःल्ट्वनेगु प्रग्रह

स्वभाव , सम्यक्समृतियागु आलम्बनय् प्यपुना स्थिर जुइगु उपस्थान स्वभाव , सम्यक्समाधियागु चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभावयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (८)

१३. इन्द्रियतयगु कजि जुइगु आधिपतेयय (आधिपत्य) स्वभाव....., बलतयगु कम्प मजुइगु अकम्पिय (अकम्प्य) स्वभाव , बोध्यङ्गतयगु प्रतिपक्षपाखें पिहाँ वनेगु निययान स्वभाव , मार्गाङ्गतयगु कारण जुइगु हेतु स्वभाव , स्मृतिप्रस्थानतयगु आलम्बनय् दुतिना स्थिर जुइगु उपस्थान स्वभाव , सम्यक्प्रधानतयगु उद्योग यायेगु पदहन स्वभाव , ऋद्धिपादतयगु पूर्ण जुया सिद्ध जुइगु इध्यन (इद्यन) स्वभाव....., सत्यतयगु सही जुइगु तथ स्वभाव....., मार्ग प्यंगुलिं संयुक्त पुद्गलपिनिगु (फलक्षणय्) हानं शान्त जुइगु प्रतिप्रश्रब्ध स्वभाव....., फलतयगु साक्षात्करण जुइगु साक्षात्क्रिय स्वभावयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१०)

(न्यागू ध्यानाङ्गया स्वभाव लक्षण)–

चिन्तन याइगु वितर्कयागु आलम्बनय् न्ह्यगवाना द्यतना बीगु स्वभाव , परामर्श याइगु विचारयागु परामर्शन व निरीक्षण स्वभाव , तृप्त तायेकीगु प्रीतियागु फिजे जुइगु स्फरण स्वभाव , आनन्द जुइगु सुखयागु बाःवनीगु प्याइगु अभिसन्दन स्वभाव , चित्तयागु एकाग्र जुइगु स्वभाव विशेषरूपं सिइके बहःजू । (५)

आवर्जनतयगु निरीक्षण स्वभाव , विज्ञानया सिइकेगु विज्ञानन स्वभाव , प्रज्ञायागु प्रभेदयाना सिइकेगु प्रज्ञानन स्वभाव , संज्ञायागु लुमंकेगु संज्ञानन स्वभाव....., छगू मात्र कृत्य दुगु स्वभाव , विशिष्टरूपं सिइकीगु 'अभिज्ञा' यागु सिइके माःगु स्वभाव , परिच्छेद याना सिइकीगु 'परिज्ञा' यागु निश्चय याइगु तीरण स्वभाव , त्याग याइगु 'प्रहाण' यागु परित्याग स्वभाव , वृद्धि याइगु 'भावना' यागु छगू मात्र कृत्य (रस) दुगु एकरस स्वभाव , साक्षात्क्रियायागु स्पर्शन स्वभाव , स्कन्धतयगु पुचःचिनिगु स्कन्ध स्वभाव , धातुतयगु सत्त्व जीवपाखें शून्य जुइगु आदिद्वारा धातु धयागु स्वभाव , आयतनतयगु स्थित जुइगु उत्पत्तिवृद्धि जुइगु कारण आयतन स्वभाव , मरम्मत सम्भार यायेमाःगु संस्कृत धर्मतयगु कारण धर्मत समवाय जुया यायेमाःगु संस्कृत स्वभाव , असंस्कृत धर्मयागु कारण धर्मत समवाय जुया म्वाःगु असंस्कृत स्वभावयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

(चित्तया धीधी स्वभाव)–

१४. चित्तयागु आलम्बनयात सिइकीगु स्वभाव , न्ह्योनेयागु चित्तया लिउनेयागु चित्तयात अन्तर मदयेक उत्पत्ति जुइकेगुलिइ समर्थ दुगु स्वभाव , गोत्रभूचित्त मार्गचित्तया संस्कारनिमित्त आदिपाखें दनेगु थनेगु स्वभाव , गोत्रभूचित्त मार्गचित्तया निर्वाणय् वर्त रहित जुइगु विवर्त स्वभाव , चित्तयागु हेतु कारण दुगु स्वभाव , चित्तयागु आधार प्रत्यय स्वभाव , चित्तयागु लिधंसा जुयाच्चंगु वस्तु स्वभाव , चित्तयागु उत्पत्ति क्षेत्र भूमि धयागु

स्वभाव , चित्तयागु आलम्बन याइगु आरम्भण स्वभाव , चित्तयागु गौचर स्वभाव , चित्तयागु निरन्तर उत्पत्ति चर्या स्वभाव , चित्तयागु वनेगु गति स्वभाव , चित्तयागु परिहरण याइगु (यंकीगु) अभिनीहार स्वभाव , मार्गचित्तयागु (वर्त) पिकया यंकेगु निययान स्वभाव , चित्तयागु मुक्त जुइगु निःसरण स्वभावयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१५)

१५. छगू मात्र आलम्बनय् निरीक्षण याइगु आवर्जन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् विशेषं सिइकीगु विजानन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् परिच्छेद याना सिइकीगु प्रज्ञानन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् लुमंकीगु संजानन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् स्थिर जुइगु 'एकोद' स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् चीगु उपनिबन्धन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् दुब्बावनीगु पक्खन्दन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् यच्चुसे च्वनीगु प्रशीदन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् शान्त सुखपूर्वक स्थित जुइगु सन्तिष्ठन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् विमुक्त जुइगु विमुक्त्यन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् निरीक्षण यायेगुया हिसाबं 'थुगु धर्म शान्त जू' धका स्वयेगु पश्यन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् यानथें यायेगु यानीकृत स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् आधार भरोसाथें यायेगु वस्तुकृत स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् न्त्योने प्रकट जुइगु अनुष्ठित स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् छचाख्यरं मुंकेगु परिचित स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् बांलाक उद्योग यायेगु सुसमारब्ध स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् सचे यायेगु परिग्रह स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् छचाख्यरं चाहुइकेगु परिवार स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् परिपूर्ण जुइगु परिपूर स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् दुतिना मुनेगु समोधान स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् अधिष्ठान यायेगु स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् बारबार सेवन यायेगु आसेवन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् वृद्धि यायेगु भावना स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् तकोमछि अभ्यास यायेगु बहुलीकर्म स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् बांलाक उन्नत जुइगु सुसमुग्रत स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् प्रतिपक्षी धर्मतय्पाखें बांलाक विमुक्त जुइगु सुविमुक्त स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् सिइके खंकेगु बुध्यन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् उचितकथं सिइके खंकेगु अनुबुध्यन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् हाकनं सिइके खंकेगु प्रतिबुध्यन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् बांलाक सिइके खंकेगु सम्बुध्यन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् सिइके बिइगु बोधन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् उचितकथं सिइके बिइमाःगु अनुबोधन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् हाकनं सिइके बिइमाःगु प्रतिबोधन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् बांलाक सिइके बिइमाःगु सम्बोधन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् मार्गफलया पक्षय् उत्पन्न जुइगु बोधिपक्षीय स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् मार्गफलया पक्षय् उचितकथं उत्पन्न जुइगु अनुबोधिपक्षीय स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् मार्गफलया पक्षय् हाकनं उत्पन्न जुइगु प्रतिबोधिपक्षीय स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् मार्गफलया पक्षय् बांलाक उत्पन्न जुइगु सम्बोधिपक्षीय स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् जहाँ थिइगु द्योतन स्वभाव , छगू मात्र आलम्बनय् तःसकं जहाँ थिइगु उद्योतन

स्वभाव , छद्म मात्र आलम्बनय् उचितकथं जहाँ थिङ्गु अनुद्योतन स्वभाव , छद्म मात्र आलम्बनय् हाकनं जहाँ थिङ्गु प्रतिद्योतन स्वभाव , छद्म मात्र आलम्बनय् बांलाक जहाँ थिङ्गु संद्योतन स्वभावयात विशेषरूपं सिङ्के बहःजू । (४२)

१६. ताप जुङ्के बीगु प्रतापन स्वभाव , मार्गया शोभा दुगु विरोचन स्वभाव , क्लेशतयत् छ्वयेका छ्वयेगु सन्तापन स्वभाव , मल मदुगु अमल स्वभाव , मल रहितगु विमल स्वभाव , मल मथाःगु निर्मल स्वभाव , सन्तुलन दुगु सम स्वभाव , क्लेशयात चिङ्का छ्वयेगु समय स्वभाव , समुच्छेद विवेक जूगु कारण एकांतगु विवेक स्वभाव , विवेक धयागु निर्वाणय् उत्पन्न जुङ्गु विवेकचर्या स्वभाव , राग रहितगु विराग स्वभाव , विराग धयागु निर्वाणय् उत्पन्न जुङ्गु विरागचर्या स्वभाव , निरोध स्वभाव , दुःखनिरोध निर्वाणय् उत्पन्न जुङ्गु निरोधचर्या स्वभाव , त्याग यायेगु उत्सर्ग स्वभाव , त्याग यायेगुलिङ्ग अभ्यास यायेगु उत्सर्गचर्या स्वभाव , विमुक्त स्वभाव , विमुक्त जुङ्गुलिङ्ग अभ्यास यायेगु विमुक्तचर्या स्वभावयात विशेषरूपं सिङ्के बहःजू । (१८)

(विशेषरूपं सिङ्के बहःगु छन्दया स्वभाव भिगू)-

याये मास्ति वङ्गु छन्द धयागु स्वभाव , छन्दया मूलकारण जुयाच्चंगु स्वभाव , छन्दया आधार जुयाच्चंगु स्वभाव , छन्दया प्रधान जुङ्गु स्वभाव , छन्दया सिद्ध जुङ्गु ऋध्यन स्वभाव , छन्दया निर्णय यायेगु अधिमोक्ष स्वभाव , छन्दया थःल्ल्वनेगु प्रग्रह स्वभाव , छन्दया प्रकट जुङ्गु उपस्थान स्वभाव , छन्दयागु चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव , छन्दयागु खनिगु दर्शन स्वभावयात विशेषरूपं सिङ्के बहःजू । (१०)

(विशेषरूपं सिङ्के बहःगु वीर्यया स्वभाव भिगू)-

उच्चोग यायेगु वीर्य धयागु स्वभाव , वीर्ययागु मूलकारण जुयाच्चंगु स्वभाव , वीर्ययागु आधार जुयाच्चंगु स्वभाव , वीर्ययागु प्रधान स्वभाव , वीर्ययागु सिद्ध सम्पन्न जुङ्गु इध्यन स्वभाव , वीर्ययागु निर्णय यायेगु अधिमोक्ष स्वभाव , वीर्ययागु थःल्ल्वनेगु प्रग्रह स्वभाव , वीर्ययागु प्रकट जुङ्गु उपस्थान स्वभाव , वीर्ययागु चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव , वीर्ययागु खनिगु दर्शन स्वभावयात विशेषरूपं सिङ्के बहःजू । (१०)

(विशेषरूपं सिङ्के बहःगु चित्तया स्वभाव भिगू)-

आलम्बनयात चिन्तन याङ्गु चित्त स्वभाव , चित्तयागु मूलकारण जुयाच्चंगु स्वभाव , चित्तयागु आधार जुयाच्चंगु पाद स्वभाव , चित्तयागु प्रधान स्वभाव , चित्तयागु सिद्ध सम्पन्न जुङ्गु इध्यन स्वभाव , चित्तयागु निर्णय यायेगु अधिमोक्ष स्वभाव , चित्तयागु थःल्ल्वनेगु प्रग्रह स्वभाव , चित्तयागु प्रकट जुङ्गु उपस्थान स्वभाव ,

चित्तयागुचिलाय् मदनिगु अविक्षेप स्वभाव , चित्तयागु खनिगु दर्शन स्वभावयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (१०)

(विशेषरूपं सिद्धके बहःगु वीमंशाया स्वभाव भिगू)-

निरीक्षण परीक्षण याइगु वीमंशान स्वभाव , प्रज्ञायागु मूलकारण जुयाच्चंगु स्वभाव , प्रज्ञायागु आधार जुयाच्चंगु पाद स्वभाव , प्रज्ञायागु प्रधान स्वभाव , प्रज्ञायागु सिद्ध सम्पन्न जुइगु इध्यन स्वभाव , प्रज्ञायागु निर्णय यायेगु अधिमोक्ष स्वभाव , प्रज्ञायागु थःत्त्वनेगु प्रग्रह स्वभाव , प्रज्ञायागु प्रकट जुइगु उपस्थान स्वभाव , प्रज्ञायागु चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव , प्रज्ञायागु खनिगु दर्शन स्वभावयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (१०)

(विशेषरूपं सिद्धके बहःगु चतुरार्य सत्य)

१७. दुःख जुइगु स्वभाव , दुःखयागु पीडा बिइगु पीडन स्वभाव , दुःखयागु मरम्मत याइगु संस्कृत स्वभाव , दुःखयागु पुइगु छ्वइगु सन्ताप स्वभाव , दुःखयागु हिला पाना वनीगु विपरिणाम स्वभाव , दुःख जुइगुया कारण समुदय स्वभाव , समुदययागु उद्योग याइगु आयूहन स्वभाव , समुदययागु कारण जुइगु निदान स्वभाव , समुदययागु वर्त लिसे संयुक्त जुइगु संयोग स्वभाव , समुदययागु च्यूता कयाः पंगल जुइगु पलिबोध स्वभाव , निरोध व शान्त जुइगु स्वभाव , निरोधयागु वर्त पिहाँ वनेगुया कारण जुयाच्चंगु निःसरण स्वभाव , निरोधयागु दुःखं शून्य जुइगु विवेक स्वभाव , निरोधयागु मरम्मत मयाइगु असंस्कृत स्वभाव , निरोधयागु सिना तना मवनीगु अमृत स्वभाव , कारण जुयाच्चंगु मार्ग स्वभाव , मार्गयागु पिहाँ वनेगुया कारण जुयाच्चंगु निय्यान स्वभाव , मार्गयागु कारण जुयाच्चंगु हेतु स्वभाव , मार्गयागु निर्वाणयात खनिगु दर्शन स्वभाव , मार्गयागु श्रेष्ठ उत्तम जुयाच्चंगु आधिपतेय्य (आधिपत्य) स्वभावयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (१६)

विपरीत मज्जेसे सही जुयाच्चंगु तथ स्वभावयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । आत्मा शून्यगु अनात्म स्वभाव , द्वं विद्वं मदयेक सत्य जुयाच्चंगु स्वभाव , दुचायेका स्यूगु प्रतिवेध स्वभाव , तःसकं स्यूगु अभिजानन स्वभाव , ब्वःब्वः थलाः स्यूगु परिजानन स्वभाव , थःगु स्वभावयात धारण यायेगु आदि धर्म स्वभाव , धातुतय्गु स्वभाव , सिद्धकेगु सामर्थ्य दुगु ज्ञान स्वभाव , प्रत्यक्षीकरण यायेगु साक्षात्कृया स्वभाव , ज्ञानं थिया खंकेगु स्पर्शन स्वभाव , बांलाक स्यूगु अभिसमय स्वभावयात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । (१२)

१८. कामं मुक्त जुयावनेगु नैऋम्ययात विशेषरूपं सिद्धके बहःजू । विनाश जुइके मास्ति वइगु ब्यापाद मदइगु अब्यापाद , जः धयागु चिं 'आलोकसंज्ञा'..... , चिलाय् मदनिगु अविक्षेप

....., धर्मयात व्यवस्थितरूपं ब्वःथलिगु धर्मव्यवस्थान , ज्ञान बुद्धि , लय्ताइगु प्रामोचयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (७)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु ध्यान समापत्ति च्यागू)

प्रथमध्यानयात विशेषरूपं सिइके बहःजू । द्वितीयध्यानयात , तृतीयध्यानयात , चतुर्थध्यानयात , आकाशानन्त्यायतन समापत्तियात , विज्ञानन्त्यायतन समापत्तियात , आकिञ्चन्यायतन समापत्तियात , नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्तियात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (८)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु आधारभूत दर्शन भिञ्च्यागू)

अनित्य धका बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'अनित्यानुपश्यना'....., दुःख धका बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'दुःखानुपश्यना'....., थःगु निजी थःगु अधिनस्थ मखु धका बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'अनात्मानुपश्यना'....., म्हाइपुसे च्वंके बहःजू धका बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'निर्विदानुपश्यना'....., रागं विरक्त जुइ बहःजू धका बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'विरागानुपश्यना'....., निरोध व शान्त जुइगु स्वभाव धका बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'निरोधानुपश्यना'....., बारबार परित्याग याये बहःगु धका भाविता यायेगु, खंकेगु 'प्रतिनिःसर्गानुपश्यना'....., फुना वनीगुयात बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'क्षयानुपश्यना'....., विनाश जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'व्ययानुपश्यना'....., विपरीत जुइयःगु स्वभावयात बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'विपरिणामानुपश्यना'....., नित्य निमित्त मदइगुयात बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'अनिमित्तानुपश्यना'....., सुखयात प्रार्थना यायेगु मदइगुयात बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'अप्रणिहितानुपश्यना'....., आत्मा शून्य जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'शून्यतानुपश्यना'....., अत्याधिकगु प्रज्ञाज्ञान धर्मय् भाविता यायेगु, खंकेगु 'अधिप्रज्ञाधर्मविपश्यना'....., गथे दु अथे सही जुयाच्वंगु ज्ञानदर्शन यथाभूत ज्ञानदर्शन , दोष धका बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'आदीनवानुपश्यना'....., निरीक्षण याना बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'प्रतिसांख्यानपश्यना'....., वर्त रहितगुयात बारबार भाविता यायेगु, खंकेगु 'विवर्तानुपश्यना' यात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (१८)

(विशेषरूपं सिइके बहःगु लोक्तर धर्म च्यागू) -

१९. श्रोतापत्तिमार्ग , श्रोतापत्तिफल समापत्ति , सकृदागामिमार्ग , सकृदागामिफल समापत्ति , अनागामिमार्ग , अनागामिफल समापत्ति....., अरहत्त्वमार्ग , अरहत्त्वफल समापत्तियात विशेषरूपं सिइके बहःजू । (८)

(स्वभाव लक्षण अनुसार सिइके बहःगु इन्द्रिय इत्यादि) -

श्रद्धा-इन्द्रिययात निर्णय यायेगु अधिमोक्ष स्वभाव दु धका , वीर्य-इन्द्रिययात थःल्ट्वनेगु प्रग्रह स्वभाव दु धका , स्मृति-इन्द्रिययात प्रकट जुइगु उपस्थान स्वभाव दु धका

....., समाधि-इन्द्रिययात चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव दु धका , प्रज्ञा-इन्द्रिययात खंकेसःगु दर्शन स्वभाव दु धका , श्रद्धाबलयात विश्वास मयाइगु कारणं याना कम्प मजुइगु अकम्प्य स्वभाव दु धका , वीर्यबलयात अलसी चाइगु कारणं याना कम्प मजुइगु अकम्प्य स्वभाव दु धका , स्मृतिबलयात प्रमादया कारणं याना कम्प मजुइगु अकम्प्य स्वभाव दु धका , समाधिबलयात छ्यालबिछ्याल जुइगु कारणं याना कम्प मजुइगु अकम्प्य स्वभाव दु धका , प्रज्ञाबलयात अविद्याया कारणं याना कम्प मजुइगु अकम्प्य स्वभाव दु धका , स्मृतिसम्बोध्यंगयात प्रकट जुइगु उपस्थान स्वभाव दु धका , धर्मविचयसम्बोध्यंगयात निरीक्षण परीक्षण यायेगु स्वभाव दु धका , वीर्यसम्बोध्यंगयात थःल्वनेगु प्रग्रह स्वभाव दु धका , प्रीतिसम्बोध्यंगयात फइले जुइगु स्फरण स्वभाव दु धका , प्रश्रब्धिसम्बोध्यंगयात शान्ति सुखयागु उपशम स्वभाव दु धका , समाधिसम्बोध्यंगयात चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव दु धका , उपेक्षासम्बोध्यंगयात निरीक्षण यायेगु प्रतिसंख्यान स्वभाव दु धका विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

सम्यक्दृष्टियात सहीरूपं खंनिगु दर्शन स्वभाव दु धका , सम्यक्संकल्पयात आलम्बनय् न्ह्यचिला द्यतना बिइगु अभिनिरोपण स्वभाव दु धका , सम्यक्वचनयात सचे यायेगु परिग्रह स्वभाव दु धका , सम्यक्कर्मान्तयात उत्पन्न जुइके बिइगु समुत्थान स्वभाव दु धका , सम्यक्-आजीवयात परिशुद्ध जुइगु वोदान स्वभाव दु धका , सम्यक्व्यायामयात थःल्वनेगु प्रग्रह स्वभाव दु धका , सम्यक्स्मृतियात आलम्बनय् लिक्क वना स्थित जुइगु उपस्थान स्वभाव दु धका , सम्यक्समाधियात चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव दु धका विशेषरूपं सिइके बहःजू ।

इन्द्रियतय्त कजि जुइगु आधिपत्य स्वभाव दु धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । बलतय्त कम्प मजुइगु अकम्प्य स्वभाव दु धका , बोध्यंगतय्त प्रतिपक्षपाखें पिहाँ वनेगु निय्यान स्वभाव दु धका , मार्गयात निर्वाणपाखे थ्यंका बिइगुया कारण जुयाच्वंगु हेतु स्वभाव दु धका , स्मृतिप्रस्थानतय्त आलम्बनय् प्यपुना स्थित जुइगु उपस्थान स्वभाव दु धका , सम्यक्प्रधानतय्त उद्योग यायेगु पदहन स्वभाव दु धका , ऋद्धिपादतय्त सिद्ध सम्पन्न यायेगु इध्यन स्वभाव दु धका , सत्यतय्त सही जुइगु तथ स्वभाव दु धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (३३)

शमथयात चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव दु धका , विपश्यनायात बारबार भाविता यायेगु खंकेगु अनुपश्यन स्वभाव दु धका , शमथविपश्यनातय्त क्लेशतय्त चिइका छवयेगु कथं मिले जूगु कृत्य (एक रस) स्वभाव दु धका , छज्वः चिनेगु युगनद्धयात परस्पर अतिक्रमण मयायेगु अनतिवर्तन स्वभाव दु धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । (४)

शील शुद्ध जुइगु 'शीलविशुद्धि' यात संवर यायेगु स्वभाव दु धका विशेषरूपं सिइके बहःजू । चित्तशुद्ध जुइगु 'चित्तविशुद्धि' यात चिलाय्मदनिगु अविक्षेप स्वभाव दु धका ,

ज्ञानदृष्टि शुद्ध जुड़गु 'दृष्टिविशुद्धि' यात खनिगु दर्शन स्वभाव दु धका , मुक्त जुड़गु 'विमोक्ष' यात क्लेशं मुक्त जुड़गु स्वभाव दु धका , विद्या स्वंगूयात पवःचायेका सिडकेगु प्रतिवेध स्वभाव दु धका , मुक्त जुड़गु 'विमुक्ति' यात परित्याग यायेसःगु स्वभाव दु धका , क्लेश क्षय जुड़गु ज्ञानयात ल्यं पुल्यं मदयेक ल्यहैथना छ्वयेगु समुच्छेद स्वभाव दु धका , उत्पत्तिवृद्धि मजुड़गु अरहत्त्वफलज्ञानयात हाकनं शान्त शीतल जुड़गु प्रतिप्रश्रब्ध स्वभाव दु धका विशेषरूपं सिडके बहःजू । (८)

(स्वभाव लक्षणकथं सिडके बहःगु छन्द इत्यादि)-

२०. छन्दयात मूहाः जुड़गु स्वभाव दु धका , मनसिकारयात कुशल उत्पत्ति जुड़केगु समुत्थान स्वभाव दु धका , स्पर्शयात जोडे यायेगु समोधान स्वभाव दु धका , वेदनायात दतिनेगु समोसरण स्वभाव दु धका , समाधियात प्रमुख जुड़गु स्वभाव दु धका , स्मृतियात कजी जुड़गु आधिपत्य स्वभाव दु धका , आर्यमार्गप्रज्ञायात कुशल धर्मत स्वया उत्तम जुड़गु तदुत्तर स्वभाव दु धका , फलविमुक्तियात ठोस सार दुगु अभिसार स्वभाव दु धका , अमृत निर्वाणयात अन्त जुड़गु पर्यवसान स्वभाव दु धका विशेषरूपं सिडके बहःजू । (९)

गुगु गुगु धर्मत विशेषरूपं सिडके माःगु खः, उगु उगु धर्मत सिडके धुंकूगु ज्ञातधर्मत खः । उगु धर्म स्वभाव सिडके सःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । छुटे याना सिडके सःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं "थुपिं धर्मतयत् विशेषरूपं सिडके बहःजू" धका (कना बिज्याःगु धर्मसमूह) यात न्यनेमाःगु श्रोतावधानधर्म धाइ । उगु धर्मसमूहयात स्यूगु प्रज्ञायात श्रुतमय प्रज्ञाज्ञान धाइ धका धायेमाल । (१)

निगूगु भाणवार क्वचाल ।

२१. गुकथं "थुपिं धर्मतयत् ब्वः ब्वः थला सिडके बहःजू" धका न्यनेमाःगु श्रोतावधानधर्म स्वभाव (जुयाच्वंगु) प्रज्ञा श्रुतमयज्ञान धाइगुलय् ?

आश्रवधर्म लिसे युक्त जुयाच्वंगु उपादानया आलम्बन जुयाच्वंगु स्पर्श धयागु छगू धर्मयात ब्वःथला सिडके बहःजू । नाम व रूप धयागु निगू धर्म , वेदना स्वंगू धर्म , आहार प्यंगू धर्म , उपादानतय् आलम्बन जुयाच्वंगु स्कन्ध न्यागू धर्मतयत् , अध्यात्म सन्तानय् दुगु आयतन खुगू धर्मतयत् , विज्ञानस्थिति धर्म न्हेगूयात , लोकधर्म च्यागूयात , गुंगू सत्त्व आवास धर्मतयत् , आधार 'आयतन' भिगू धर्मतयत् ब्वःथला सिडके बहःजू । (१०)

(ब्वःथला सिडके बहःगु सम्पूर्ण धर्मत)

भिक्षुपिं ! धर्म दक्वयात ब्वःथला सिडके बहःजू । गुकथं भिक्षुपिं ! धर्म दक्वयात ब्वःथला सिडके बहःजूलय् ?

भिक्षुपि ! मिखायात ब्वःथला सिइके बहःजू । वर्ण 'रूपालम्बन' , चक्षुविज्ञान , चक्षुसंस्पर्श , चक्षुसंस्पर्शया कारणं लुयावइगु सुखवेदना दुःखवेदना व उपेक्षावेदना , न्हायपं , सः 'शब्दालम्बन'....., न्हाय् , नँ 'गन्धालम्बन'....., म्ये , सवाः 'रसालम्बन'....., म्ह , थिइगु 'स्पर्ष्टब्यालम्बन'....., चित्त , धर्मालम्बन , मनोविज्ञान , मनोसंस्पर्श , मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुयावइगु सुखवेदना, दुःखवेदना व उपेक्षावेदना , रूप , वेदना , संज्ञा , संस्कार , विज्ञान , मिखा , जरामरण , अमृत निर्वाणयात अन्तिम धयागु स्वभावकथं ब्वःथला सिइके बहःजू । प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात लाभ जुइगु ध्यानादि धर्मत दयाच्चन । थुकथं उगु ध्यानादि धर्मतयत् ब्वःथला नं सिइके बहःजू, निर्णय जूसा नं याये बहःजू ।

(ब्वःथला सिइके नं, निर्णय नं याये बहःगु धर्मत)-

२२. नैष्कर्म्य (ध्यान) प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात नैष्कर्म्य लाभ जुइगु दयाच्चन । थुकथं उगु धर्मयात ब्वःथला नं सिइके बहःजू, निर्णय जूसा नं याये बहःजू । विनाश जुइके मास्ति मवइगु 'अब्यापाद' प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात अब्यापाद लाभ जुइगु दयाच्चन । , आलोकसंज्ञा प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात आलोकसंज्ञा लाभ जुइगु दयाच्चन । , चिलाय् मदनिगु 'अविक्षेप' प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात अविक्षेप लाभ जुइगु दयाच्चन । , धर्मयात विभाजन याना व्यवस्थित याइगु 'धर्मव्यवस्थान' प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात धर्मव्यवस्थान लाभ जुइगु दयाच्चन । , ज्ञान प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात ज्ञान लाभ जुइगु दयाच्चन । , प्रमुदित जुइगु लय्ताइगु 'प्रामोद्य' प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात प्रामोद्य लाभ जुइगु दयाच्चन । , (७)

(ब्वःथला सिइके नं, निर्णय जूसा नं याये बहःगु समापत्ति च्यागू) -

प्रथमध्यान प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात प्रथमध्यान लाभ जुइगु दयाच्चन । थुकथं उगु धर्मयात ब्वःथला नं सिइके बहःजू । निर्णय जूसा नं याये बहःजू । द्वितीयध्यान , तृतीयध्यान , चतुर्थध्यान , आकाशानन्त्यायतन समापत्ति , विज्ञानन्त्यायतन समापत्ति , आकिञ्चन्यायतन समापत्ति , नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्ति प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्ति लाभ जुइगु दयाच्चन । थुकथं उगु धर्मयात ब्वःथला नं सिइके बहःजू । निर्णय जूसा नं याये बहःजू । (८)

(ब्वःथला सिइके बहःगु, निर्णय जूसा नं याये बहःगु आधारभूत दर्शन) -

अनित्यानुपश्यना प्रतिलाभया नितिं ब्यायाम याइम्ह व्यक्तियात अनित्यानुपश्यना लाभ जुइगु दयाच्चन । थुकथं उगु धर्मयात ब्वःथला नं सिइके बहःजू । निर्णय जूसा नं याये बहःजू । दुःखानुपश्यना , अनात्मानुपश्यना , निर्बिदानुपश्यना , विरागानुपश्यना , निरोधानुपश्यना , प्रतिनिःसर्गानुपश्यना , क्षयानुपश्यना , व्ययानुपश्यना ,

विपरिणामानुपश्यना , अनिमित्तानुपश्यना , अप्रणिहितानुपश्यना , शून्यतानुपश्यना
प्रतिलाभया नितिं व्यायाम याइम्ह व्यक्तियात शून्यतानुपश्यना लाभ जुइगु दयाच्चन । थुकथं
उगु धर्मयात ब्वःथला नं सिइके बहःजू । निर्णय जूसा नं याये बहःजू ।

अधिप्रज्ञाधर्मविपश्यना , यथाभूतज्ञानदर्शन , आदीनवानुपश्यना ,
प्रतिसंख्यानपश्यना , विवर्तानुपश्यना प्रतिलाभया नितिं व्यायाम याइम्ह व्यक्तियात
विवर्तानुपश्यना लाभ जुइगु दयाच्चन । थुकथं उगु धर्मयात ब्वःथला नं सिइके बहःजू । निर्णय
जूसा नं याये बहःजू । (१८)

(ब्वःथला सिइके नं, निर्णय जूसा नं याये बहःगु मार्ग प्यंगू)-

श्रोतापत्तिमार्ग प्रतिलाभया नितिं व्यायाम याइम्ह व्यक्तियात श्रोतापत्तिमार्ग लाभ जुइगु
दयाच्चन । थुकथं उगु धर्मयात ब्वःथला नं सिइके बहःजू । निर्णय जूसा नं याये बहःजू ।
सकृदागामिमार्ग , अनागामिमार्ग , अरहत्त्वमार्ग प्रतिलाभया नितिं व्यायाम याइम्ह
व्यक्तियात अरहत्त्वमार्ग लाभ जुइगु दयाच्चन । थुकथं उगु धर्मयात ब्वःथला नं सिइके बहःजू ।
निर्णय जूसा नं याये बहःजू । (४)

प्रतिलाभया नितिं व्यायाम याइम्ह व्यक्तियात उगु उगु ध्यान आदि धर्मत प्रतिलाभ
जुइगु दयाच्चन । थुकथं उगु ध्यान आदि धर्मतयत् ब्वःथला नं सिइके बहःजू । निर्णय जूसा नं
याये बहःजू । उगु विपश्यनाज्ञान सिइके सःगुलिं ज्ञान धाइ । प्रकार प्रकारं विभाजन याना सिइके
सःगुलिं प्रज्ञा धाइ । उकिं 'थुगु धर्मतयत् ब्वःथला सिइके बहःजू' धका न्यने बहःगु धर्म स्वभावय
(दयाच्चंगु) प्रज्ञायात श्रुतयमज्ञान धका धायेमाल । (२)

२३. "थुपिं धर्मतयत् वांछ्वयेमाः, चिइका छ्वयेमाः" धका न्यने बहःगु धर्मस्वभावय (
दयाच्चंगु) प्रज्ञा गुकथं श्रुतमयज्ञान धाइलय ?

जि खः धयागु अस्मिमान् छ्वू धर्मयात चिइका छ्वयेमाः । यथार्थयात मस्यु भुले जुइगु
'अविद्या' व भवय तासे जुइगु 'भवतृष्णा' निगू धर्मतयत् चिइका छ्वयेमाः ।

कामतृष्णा, भवतृष्णा व विभवतृष्णा स्वंगू धर्मतयत् चिइका छ्वयेमाः । संसारय् डुबे
जुइगुया कारण ओघ (बाढी) धर्म प्यंगू चिइका छ्वयेमाः । विघ्नबाधा न्यागू नीवरण धर्मतयत्
चिइका छ्वयेमाः । तृष्णाकाय खुगू धर्मतयत् चिइका छ्वयेमाः । न्त्याबलें घुसे जुयाच्चनीगु न्हेगू
अनुशय धर्मतयत् चिइका छ्वयेमाः । मिथ्या स्वभाव च्यागू मिथ्यात्म धर्मतयत् चिइका छ्वयेमाः ।
तृष्णा मूल कारण दुगु गुंगू तृष्णामूलक धर्मतयत् चिइका छ्वयेमाः । मिथ्या स्वभाव भिगू
मिथ्यात्म धर्मतयत् चिइका छ्वयेमाः ।

२४. चिइका छ्वयेगु प्रहाण ल्यंपुत्यं मदयेक च्वफुना वांछ्वयेगु समुच्छेदप्रहाण व हानं
छको शान्त जुइकेगु कथं चिइका छ्वयेगु प्रतिप्रश्रब्धिप्रहाण धका निगू दु । समुच्छेदप्रहाण

आश्रवधर्मत क्षय जुयावनीगु अवस्था लोकुत्तर निर्वाणपाखे थ्यंकवनीगुया कारण जुयाच्चंगु मार्गयात वृद्धि याइम्हसिके लुयावइगु खः । प्रतिप्रश्रब्धिप्रहाण फलक्षणय् लुयावइगु खः ।

चिइका छ्वयेगु प्रहाणत स्वंगू दु । नैष्कम्य धयागु प्रथमध्यान कामत पिहाँवनीगु अवस्था खः । अरूपध्यान रूपत पिहाँवनीगु अवस्था खः । छुं छगू सही जुयाच्चंगु असस्कृत धर्मयात बःकया लुयावइगु धर्मया निरोध व शान्त जुइगु पिहाँवनेगु अवस्था निःसरण खः ।

नैष्कम्य धयागु ध्यान प्रतिलाभ जूम्ह व्यक्तियात कामत प्रहीण नं जुइगु जुयाच्चन, परित्यक्त नं । अरूपध्यान प्रतिलाभ जूम्ह व्यक्तियात रूपत प्रहीण नं जुइगु जुयाच्चन, परित्यक्त नं । निर्वाण प्रतिलाभ जूम्ह व्यक्तियात संस्कारत प्रहीण नं जुइगु जुयाच्चन, परित्यक्त नं ।

चिइका छ्वयेगु प्रहाणत प्यंगू दु । दुःखसत्ययात ब्वःथला स्यूगुकथं प्रतिवेध याना सिइकेगुयात प्रतिवेध याना स्यूगु जुया चिइका छ्वइगु खः । समुदयसत्ययात प्रहाण यायेगुकथं प्रतिवेध याना सिइकेगुयात प्रतिवेध याना स्यूगु जुया चिइका छ्वइगु खः । निरोधसत्ययात साक्षात्कार यायेगुकथं प्रतिवेध याना सिइकेगुयात प्रतिवेध याना स्यूगु जुया चिइका छ्वइगु खः । मार्गसत्ययात भाविता यायेगुकथं प्रतिवेध याना सिइकेगुयात प्रतिवेध याना स्यूगु जुया चिइका छ्वइगु खः ।

चिइका छ्वयेगु प्रहाणत न्यागू दु । प्वला छ्वयेगुकथं चिइका छ्वयेगु विष्कम्भनप्रहाण, उगु क्षण मात्रय् चिइका छ्वयेगु तदंगप्रहाण, ल्यं पुल्यं मदयेक त्वाःल्लाना चिइका छ्वयेगु समुच्छेदप्रहाण, हाकनं शान्त शीतल जुइकेगुकथं चिइका छ्वयेगु प्रतिप्रश्रब्धिप्रहाण, पिहाँ वनेगुकथं चिइका छ्वयेगु निःसरणप्रहाण ।

प्रथमध्यानयात भाविता याइम्ह व्यक्तिया नितिं नीवरण धर्मतय्त विष्कम्भनप्रहाणद्वारा चिइका छ्वयेगु खः । म्हाइपु ताइगु भाग दुगु निर्वेधभागिय समाधियात भाविता याइम्ह व्यक्तिया नितिं मिथ्यादृष्टितय्त तदंगप्रहाणद्वारा चिइका छ्वयेगु खः । क्लेशक्षय अवस्था जुयाच्चंगु लोकुत्तरमार्गयात भाविता याइम्ह व्यक्तिया नितिं क्लेशयात समुच्छेदप्रहाणद्वारा चिइका छ्वयेगु खः । फलक्षणय् (क्लेशतय्त) प्रतिप्रश्रब्धिप्रहाणद्वारा चिइका छ्वयेगु खः । क्लेश निरोध व शान्त अवस्था निर्वाण पिहाँवनीगुकथं चिइका छ्वयेगु निःसरणप्रहाण खः ।

भिक्षुपिं ! दक्व धर्मयात चिइका छ्वयेमाः । भिक्षुपिं ! गुकथं दक्व धर्मयात चिइका छ्वयेमाली ? भिक्षुपिं ! मिखायात चिइका छ्वयेमाः । वर्णरूप, चक्षुविज्ञान (मिखां स्यूगु चित्त), चक्षुसंस्पर्श, चक्षुसंस्पर्श धयागु प्रत्ययया कारणं उत्पन्न जुइगु सुखवेदना, दुःखवेदना व उपेक्षावेदना, न्हाय्पं, शब्द, न्हाय्, गन्ध, म्ये, सवाः, काय, स्पर्ष्टव्य, मन, धर्म, मनोविज्ञान, मनोसंस्पर्श, मनोसंस्पर्श धयागु प्रत्ययया कारणं उत्पन्न जुइगु सुखवेदना, दुःखवेदना व उपेक्षावेदना, रूपयात भाविता याना खंका चिइका छ्वयेगु खः । वेदना, संज्ञा, संस्कार, विज्ञान

....., मिखायात, जरामरणयात, अमृत निर्वाणयात अन्तिम धयागु स्वभावकथं भाविता याना खंका चिइका छ्वयेगु खः । प्रहीण जुइ धुंकूगु धर्मत परित्यक्त जुइ धुंकीगु खः ।

उगु स्वभाव धर्म सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । विभाजन याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं “थुपिं धर्मतयूत चिइका छ्वयेमाः” धका न्यने बहःगु धर्म स्वभावयू (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात श्रुतमयज्ञान धाइ धका धायेमाः । (३)

स्वंगूगु भाणवार क्वचाल ।

२५. “थुपिं धर्मतयूत भाविता यायेमाः” धका (कना बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ, उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञायात गुकथं श्रुतमयज्ञान धाइ ?

मज्जाताये बहःगुलिसे सहगत जुयाच्वंगु कायगतास्मृति धयागु छगू धर्मयात भाविता यायेमाः । शमथ व विपश्यना धयागु निगू धर्मतयूत भाविता यायेमाः । स्वंगू समाधि धर्मतयूत भाविता यायेमाः । स्मृतिप्रस्थान प्यंगू धर्मतयूत भाविता यायेमाः । न्यागू अंग दुगु चतुर्थध्यान समाधि धयागु न्यागू धर्मतयूत भाविता यायेमाः । अनुस्मृति खुगू धर्मतयूत भाविता यायेमाः । न्हेगू बोध्यंग धर्मतयूत भाविता यायेमाः । च्यागू अंग दुगु आर्यमार्ग धयागु च्यागू धर्मतयूत भाविता यायेमाः । विपश्यना परिशुद्ध जुइगुया कारण गुंगू अंग धर्मतयूत भाविता यायेमाः । कसिण आलम्बन भिगू धर्मतयूत भाविता यायेमाः ।

२६. भाविता यायेगु भावनात लौकिकभावना व लोकुत्तरभावना कथं निगू दयाच्वन ।

भाविता यायेगु भावनात रूपावचर कुशलधर्म, अरूपावचर कुशलधर्म, लोकयू दुमथ्याःगु कुशलधर्मतयूत भाविता यायेगु धका स्वंगू दयाच्वन ।

रूपावचर कुशलधर्मतयूत भाविता यायेगु भावना हीनगु (क्वह्यंगु), मध्यस्थगु (दथुयागु) व प्रणीतगु (भिंगु) धका दु । अरूपावचर कुशलधर्मतयूत भाविता यायेगु भावना क्वह्यंगु, दथुयागु व भिंगु धका दु । लोकयू दुमथ्याःगु कुशलधर्मतयूत भाविता यायेगु भावना भिंगु जक दु ।

२७. भाविता यायेगु भावनात प्यंगू दु, दुःखसत्ययात विभाजन याना सिइका भाविता यायेगु, समुदयसत्ययात चिइकेगु प्रहाणप्रतिवेधयात प्रतिवेध याना भाविता यायेगु, निरोधसत्ययात साक्षात्कार यायेगु साक्षात्क्रियाप्रतिवेधयात प्रतिवेध याना भाविता यायेगु, मार्गसत्ययात भाविता यायेगु भावनाप्रतिवेधयात प्रतिवेध याना भाविता यायेगु, थुपिं भाविता यायेगु भावना प्यंगू जुल । (४)

अनंलि माला (गवेषण याना) भाविता यायेगु, प्रतिलाभ याना भाविता यायेगु, छगू हे कृत्य (एकरस) जुया भाविता यायेगु व बारबार सेवन याना भाविता यायेगु धका प्यंगू भावना दु ।

माला भाविता यायेगु एषणाभावना धयागु छु खः ?

थुपिं प्यंगुलि माला भाविता यायेगु धयागु समाधियात भाविता याइपिं सकलसिगु समाधि दुने दयाच्चंगु धर्मत (स्थिर जुइगु) छगू मात्र कृत्य (रस) दु धका भाविता यायेगु खः ।

प्रतिलाभ याना भाविता यायेगु प्रतिलाभभावना धयागु छु खः ?

प्रतिलाभ भावना धयागु समाधियात भाविता याइपिं सकलसिगु समाधि दुने दयाच्चंगु धर्मत छगू लिसे मेगु अतिक्रमण मजू धका भाविता यायेगु खः ।

छगू कृत्य दु धका भाविता यायेगु एकरस भावना धयागु छु खः ?

(छगू कृत्य दुगुकथं भाविता यायेमाःगु इन्द्रिय इत्यादि)-

छगू कृत्य (एकरस) जुया भाविता यायेगु धयागु निर्णय यायेगु अर्थकथं श्रद्धा-इन्द्रिययात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यं दुगु) प्यंगू इन्द्रियत श्रद्धा-इन्द्रियया सामर्थ्य अनुसार छगू कृत्य (एकरस) दइगु जुयाच्चन धका इन्द्रियतयगु छगू हे कृत्य (रस) दुगु अर्थकथं भाविता यायेगु खः । च्वछायेगु अर्थकथं वीर्य-इन्द्रिययात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यं दुगु) प्यंगू इन्द्रियत वीर्य-इन्द्रिय , प्रकट जूगु अर्थकथं स्मृति-इन्द्रिययात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यं दुगु) प्यंगू इन्द्रियत स्मृति-इन्द्रिय , चिलायमदंगु अविक्षेप अर्थकथं समाधि-इन्द्रिययात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यं दुगु) प्यंगू इन्द्रियत समाधि-इन्द्रिय , खकेसःगु अर्थकथं प्रज्ञा-इन्द्रिययात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यं दुगु) प्यंगू इन्द्रियत प्रज्ञा-इन्द्रियया सामर्थ्य अनुसार छगू कृत्य (रस) दइगु जुयाच्चन धका इन्द्रियतयगु छगू हे कृत्य (रस) दुगु कथं भाविता यायेगु खः ।

विश्वास मयायेगुलिइ कम्प मजूगु अकम्पिय अर्थकथं श्रद्धाबलयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) प्यंगू बलत श्रद्धाबल , अलसी जुइगुलिइ कम्प मजूगु अकम्पिय अर्थकथं वीर्यबलयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) प्यंगू बलत वीर्यबल , बेहोश जुइगु प्रमादय् कम्प मजूगु अकम्पिय अर्थकथं स्मृतिबलयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) प्यंगू बलत स्मृतिबल , छयालबिछयाल जुइगुलिइ कम्प मजूगु अकम्पिय अर्थकथं समाधिबलयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) प्यंगू बलत समाधिबल , तथ्य मसिया भुले जुइगुलिइ कम्प मजूगु अकम्पिय अर्थकथं प्रज्ञाबलयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) प्यंगू बलत प्रज्ञाबलया सामर्थ्य अनुसार छगू कृत्य दइगु जुयाच्चन धका बलतयत् छगू हे कृत्य दुगु कथं भाविता यायेगु खः ।

प्रकट जुइगु उपस्थान अर्थकथं स्मृति-सम्बोध्यंगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) छगू बोध्यंग , परिचालन यायेगु प्रविचय अर्थकथं धर्मविचयसम्बोध्यंग भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) खुगू बोध्यंगत धर्मविचयसम्बोध्यंग , च्वछायेसःगु प्रग्रह अर्थकथं वीर्य-सम्बोध्यंगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) खुगू बोध्यंगत वीर्य-सम्बोध्यंग , फइले जुइगु अर्थकथं प्रीति-सम्बोध्यंगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) खुगू बोध्यंगत

प्रीति-सम्बोध्दंग , शमन व शान्त जुड्गु अर्थकथं प्रश्रब्धि-सम्बोध्दंगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) खुगू बोध्दंगत प्रश्रब्धि-सम्बोध्दंग , चिल्लाय्मदनिगु अविक्षेप अर्थकथं समाधि-सम्बोध्दंगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) खुगू बोध्दंगत समाधि-सम्बोध्दंग , निरीक्षण याइगु अर्थकथं उपेक्षा-सम्बोध्दंगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) खुगू बोध्दंगत उपेक्षा-सम्बोध्दंगया सामर्थ्य अनुसार समानगु कृत्य दइगु जुयाच्चन धका बोध्दंगतय्गु छगू हे कृत्य दुगु अर्थकथं भाविता यायेगु ।

सिद्धके खंकेसःगु दर्शन अर्थकथं सम्यग्दृष्टि मार्गांगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) न्हेगू मार्गांगत सम्यग्दृष्टिमार्गांग , अधिसरे जुया द्दोने द्यतना विडसःगु अभिनरोपण अर्थकथं सम्यक्संकल्पमार्गांगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) न्हेगू मार्गांगत सम्यक्संकल्पमार्गांग , संरक्षण यायेसःगु परिग्रह अर्थकथं सम्यग्वचनमार्गांगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) न्हेगू मार्गांगत सम्यग्वचनमार्गांग , बांलाक उत्थान जुड्गु समुत्थान अर्थकथं सम्यक्कर्मान्तमार्गांगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) न्हेगू मार्गांगत सम्यक्कर्मान्तमार्गांग , यच्चुसे च्वनीगु वोदान अर्थकथं सम्यग्आजीविकामार्गांगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) न्हेगू मार्गांगत सम्यग्आजीविकामार्गांग , संग्रह यायेसःगु प्रग्रह अर्थकथं सम्यग्व्यायाममार्गांगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) न्हेगू मार्गांगत सम्यग्व्यायाममार्गांग , प्रकट जुड्गु उपस्थान अर्थकथं सम्यक्स्मृतिमार्गांगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) न्हेगू मार्गांगत सम्यक्स्मृतिमार्गांग , चिल्लाय्मदनिगु अविक्षेप अर्थकथं सम्यक्समाधिमार्गांगयात भाविता याइम्हसिया नितिं (ल्यंदुगु) न्हेगू मार्गांगत सम्यक्समाधिमार्गांगया सामर्थ्य अनुसार समानगु कृत्य दइगु जुयाच्चन धका मार्गांगतय्गु छगू हे कृत्य दुगु अर्थकथं भाविता यायेगु ।

थुपिं भावनात समानगु रस दुगु एकरस भावना प्रकारयागु खः ।

बारबार सेवन याना भावना यायेगु आसेवनभावना धयागु छु खः ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं सुथय् नं आसेवन याइगु जुयाच्चन, न्हिनय् नं , सन्ध्या इलय् , भोजन न्ह्यवः नं , भोजनं लिपा नं , न्हापांगु यामय् नं , दथुयागु यामय् नं , लिपायागु यामय् नं , बहनी नं , न्हिनय् नं , चान्हि नं , खिउँबले नं , जहाँथीबलय् नं , वर्षाबलय् नं , चिकुलाबलय् नं , ताल्लाबलय् नं , न्ह्यवःयागु उमेरय् नं , दथुयागु उमेरय् नं , अन्तिमगु उमेरय् नं आसेवन याइगु जुयाच्चन, थ्व बारबार सेवन याना भावना यायेगु आसेवनभावना प्रकारयागु खः ।

थुपिं प्यता वृद्धि यायेगु भावनात जुल ।

२८. अनं मेगु नं वृद्धि यायेगु भावनात प्यथी दु, छु छु धाःसा – उगु उगु विषयय् उत्पन्न जुयाच्चंगु धर्मतय्त हाचांगाया पुलामवनेगु अर्थकथं भावना यायेगु इन्द्रियतय्गु समानगु कृत्य दुगु एकरस अर्थकथं भावना यायेगु, उगु समानगु कृत्य दुगु भावय् थ्यनिगुया कारण

जुयाच्चंगु वीर्ययात वहन यायेसःगु अर्थकथं भावना यायेगु, बारबार सेवन यायेगु आसेवन अर्थकथं भावना यायेगु खः ।

इपिं प्यंगुली (उगु उगु विषयय) उत्पन्न जुयाच्चंगु धर्मतयत् पुलामवनिगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु 'भावना' छु खः ?

कामछन्दयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं नैष्कर्म्य परस्परय् हाचांमगाः पुलामवं धका उगु ध्यानय् उत्पन्न जुयाच्चनीगु धर्मतयत् पुलामवनिगु अर्थकथं भावना यायेगु, विनाशकामी व्यापाद (दोष) यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं अविनाशकामी मैत्री, भुग्लुं भागलुं जुया गुजुहुं च्वनीगु 'स्त्यानमिद्ध' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं तेज प्रकाश धयागु संकेत 'आलोकसंज्ञा'....., चिच्चाय्दना ब्वयावनीगु 'औधृत्य' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं चिच्चाय्दना ब्वयामवनिगु अविक्षेप, द्वन्द संशय 'विचिकित्सा' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं धर्मयात ज्ञानं विभाजन याना चायेकेगु, मस्यूगु 'अविद्या' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं ज्ञान, न्त्याइपुमताइगु 'अरति' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं न्त्याइपुताइगु, बाधा अवरोध 'नीवरण' धर्मयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं प्रथमध्यान, चिन्तना व तर्कना यायेगु 'वितर्क' परामर्शन यायेगु 'विचार' तयत् त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं द्वितीयध्यान, सन्तोषतायेकेगु 'प्रीति' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं तृतीयध्यान, सुख दुःखतयत् त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं चतुर्थध्यानया सामर्थ्य अनुसार उत्पन्न जुयाच्चनीगु धर्मत परस्परय् हाचांमगाः पुलामवं धका उगु चतुर्थध्यानय् उत्पन्न जुयाच्चनीगु धर्मतयत् पुलामवनिगु अर्थकथं भावना यायेगु ।

रूपावचर ध्यान धका धायेमाःगु रूपसंज्ञा, द्विपञ्चविज्ञान १०-गू धका धायेमाःगु प्रतिघसंज्ञा, रूपसंज्ञा प्रतिघसंज्ञा नानात्वसंज्ञायात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं आकाशानन्त्यायतन समापत्ति, आकाशानन्त्यायतन-संज्ञायात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं विज्ञानन्त्यायतन समापत्ति, विज्ञानन्त्यायतन-संज्ञायात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं आकिञ्चन्यायतन समापत्ति, आकिञ्चन्यायतन-संज्ञायात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्ति, स्थिर जू धयागु संकेत 'नित्यसंज्ञा' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं स्थिर मद् धका बारबार भाविता यायेगु 'अनित्यानुपश्यना', सुख जू धयागु संकेत 'सुखसंज्ञा' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं दुःख धका बारबार भाविता यायेगु 'दुःखानुपश्यना'....., जिगु अधीनस्थ जिगु अधिकार धयागु संकेत 'आत्मसंज्ञा' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं जिगु अधीनस्थ जिगु अधिकार मखु धका बारबार भाविता यायेगु, 'अनात्मानुपश्यना' यःतायेकेगु 'तृष्णा' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं म्हाइपुताये बहः धका बारबार भाविता यायेगु 'निर्विदानुपश्यना'....., प्यपुनेगु 'राग' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं प्यपुनेगु 'राग' रहित जुइगुलिइ बारबार भाविता यायेगु, उत्पत्ति कारण 'समुदय' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं निरोध व शान्त जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु, क्वात्तुक ज्वनेगु 'आदान' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं परित्याग यायेगुली बारबार भाविता यायेगु

प्रतिनिःसर्गानुपश्यना , छद्मिच्छपाँय् धयागु संकेत 'घनसंज्ञा' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं क्षय जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु क्षयानुपश्यना....., संस्कारतय्गु प्रतिफलया नितिं उद्योग यायेगु वीर्य 'आयूहन' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं व्यय जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु व्ययानुपश्यना , दृढस्थिर जू धका लुयावइगु संकेत 'ध्रुवसंज्ञा' यात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं अःखः व विपरीत जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु विपरिणामानुपश्यना , कारण निमित्तयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं कारण निमित्त मखुगुयात बारबार भाविता यायेगु अनिमित्तानुपश्यना , प्रार्थना यायेगु प्रणिधीयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं प्रार्थना मयायेगुयात बारबार भाविता यायेगु अप्रणिहितानुपश्यना , जि जिगु धका द्वंक मतीतयेगु अभिनिवेशयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं जि जिगुलिं शून्य जुइगुलिइ बारबार भाविता यायेगु शून्यतानुपश्यना , सार दु धका द्वंक मतीतयेगु सारादानाभिनिवेशयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं अत्याधिकगु प्रज्ञाज्ञानयात बारबार भाविता यायेगु अधिप्रज्ञाधर्मविपश्यना , सम्मोह कथं मतीतयेगु सम्मोहाभिनिवेशयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं सहीकथंयागु ज्ञानदृष्टि यथाभूतज्ञानदर्शन , कय्च्याना त्वःवनापुसेच्चं धका द्वंक मतीतयेगु आलयाभिनिवेशयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं दोषयात बारबार भाविता यायेगु आदीनवानुपश्यना , निरीक्षण परीक्षण मयायेगुयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं निरीक्षण परीक्षण यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु प्रतिसांख्यानपश्यना , स्वात्तुस्वाना चीगुलिइ द्वंक मतीतयेगु संयोगाभिनिवेशयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं स्वात्तुस्वाना चीगु मदुगुयात बारबार भाविता यायेगु विवर्तनानुपश्यना , दृष्टिलिसे संयुक्त जुया स्थित क्लेशतय्त त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं श्रोतापत्तिमार्ग , स्थूलकोडागु क्लेशतय्त त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं सकृदागामिमार्ग , चिचीचाधंगु अणुसहगत क्लेशतय्त त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं अनागामिमार्ग , सम्पूर्ण क्लेशतय्त त्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं अरहत्त्वमार्ग , अनुसार उत्पन्न जुयाच्चनीगु धर्मत परस्परय् हाचांमगा पुलामवं धका उगु अरहत्त्वमार्गय् उत्पन्न जुयाच्चनीगु धर्मतय्त पुलामवंनिगु अर्थकथं भावना यायेगु ।

थुकथं थुपिं उगु उगु विषयय् उत्पन्न जुयाच्चनीगु धर्मतय्त पुलामवंनिगु अर्थकथं भाविता व वृद्धि यायेगु भावनात जुल ।

इन्द्रियतय्गु छगू मात्र कृत्य दुगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावना छु खः ?

कामच्छन्दयात परित्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं ध्यानया सामर्थ्यकथं न्यागू इन्द्रियत कृत्य समान जुयाच्चन धका इन्द्रियतय्गु छगू मात्र कृत्य दुगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

विनाश जुइके मास्ति वःगु दोषयात परित्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं विनाश जुइके मास्ति मवःगु मैत्री , दक्कदिक्कं क्लेशयात परित्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं अरहत्त्वमार्गया सामर्थ्यकथं न्यागू इन्द्रियत कृत्य समान जुयाच्चन धका इन्द्रियतय्गु छगू मात्र कृत्य दुगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

थुपिं इन्द्रियतयगु छगू मात्र कृत्य दुगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावनात हे खः ।

इन्द्रियतयगु छगू मात्र कृत्य दुगु भावय् थ्यनिगु कारण जुयाच्चंगु वीर्ययात वहन यायेसःगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावना छु खः ?

कामच्छन्दयात परित्याग याइम्ह व्यक्तियागु ध्यानया सामर्थ्यकथं वीर्ययात वहन याइगु जुयाच्चन धका छगू मात्र कृत्य दुगु भावय् थ्यनिगुया कारण जुयाच्चंगु वीर्ययात वहन यायेसःगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

विनाश जुइके मास्ति वःगु दोषयात परित्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं विनाश जुइके मास्ति मवःगु मैत्री, दक्वदिक्वं क्लेशयात परित्याग याइम्ह व्यक्तिया नितिं अरहत्त्वमार्गयागु सामर्थ्यकथं वीर्ययात वहन याइगु जुयाच्चन धका उगु छगू मात्र कृत्य दुगु भावय् थ्यनिगुया कारण जुयाच्चंगु वीर्ययात वहन यायेसःगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

थुपिं इन्द्रियतयगु छगू मात्र कृत्य दुगु भावय् थ्यनिगु कारण जुयाच्चंगु वीर्ययात वहन यायेसःगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावनात खः ।

सेवन यायेसःगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावना छु खः ?

कामच्छन्दयात परित्याग याइम्ह व्यक्तिं ध्यानयात अतिकं सेवन याइगु जुयाच्चन धका अतिकं सेवन यायेगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

विनाश जुइके मास्ति वःगु दोषयात परित्याग याइम्ह व्यक्तिं विनाश जुइके मास्ति मवःगु मैत्री, दक्वदिक्वं क्लेशयात परित्याग याइम्ह व्यक्तिं अरहत्त्वमार्गयात अतिकं सेवन याइगु जुयाच्चन धका अतिकं सेवन यायेगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु ।

थुपिं सेवन यायेगु अर्थकथं वृद्धि यायेगु भावनात खः ।

वृद्धि यायेगु 'भावनात' प्यथी थुपिं हे जुल ।

रूपयात भाविता याना वृद्धि याइगु जुयाच्चन । वेदना, संज्ञा, संस्कार, विज्ञान, मिखा, जरामरण, अमृत अवस्थाय् अवतरण जुइगु निर्वाणयात अन्त जुयाच्चंगु अर्थकथं भाविता याना वृद्धि याइगु जुयाच्चन ।

वृद्धि याये माःगु धर्मत् छगू मात्र कृत्य दुगु जुयाच्चन । उगु धर्म स्वभाव सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान नां दयाच्चन । विभाजन याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा नां दयाच्चन । उकिं "थुपिं धर्मतयत् वृद्धि यायेमाःगु जुयाच्चन ।" धका न्यने बहःगु धर्म समूहय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात श्रुतमयज्ञान धाइ धका धाये माल ।

प्यंगुगु भाणवार क्वचाल ।

२९. "थुपिं धर्मतयत् साक्षात्कार यायेमाः" धका (कना बिज्यानातःगु धर्मसमूह) न्यने बहःगु धर्म धाइ । उगु धर्म समूहयात स्यूगु प्रज्ञा गुकथं श्रुतमयज्ञान धाइलय् ?

विनाश जुइ फइमखुगु चित्तयागु विमुक्ति अरहत्त्वफल धयागु छगू धर्मयात साक्षात्कार यायेमा: ।

विद्या विमुक्ति धयागु निगू धर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: ।

स्वंगू धर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: ।

मार्गया प्रतिफल जुयाच्वंगु फल प्यंगू धर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: ।

शीलस्कन्ध आदि न्यागू धर्मपुचःतयूत साक्षात्कार यायेमा: ।

अभिज्ञा खुगू धर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: ।

अरहन्तपिनिगु न्हेगू बलधर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: ।

च्यागू विमोक्षधर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: ।

क्रमिकरूपं निरोध यायेमा:गु गुंगू धर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: ।

अरहन्तपिनि सम्पत्ति जुयाच्वंगु भिगू धर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: ।

(साक्षात्करण याये बहःगु सम्पूर्ण धर्मत)-

भिक्षुपिं ! दक्वं धर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: । गुकथं भिक्षुपिं ! दक्वं धर्मतयूत साक्षात्कार यायेमा: ?

भिक्षुपिं ! मिखायात साक्षात्कार यायेमा: । वर्णरूप , मिखां स्यूगु चित्त 'चक्षुविज्ञान'....., मिखास्पर्श 'चक्षुसंस्पर्श'....., मिखास्पर्श 'चक्षुसंस्पर्श' या कारणं उत्पन्न जुइगु सुखवेदना, दुःखवेदना व उपेक्षावेदना , न्हायपं , शब्द , न्हाय , गन्ध , म्ये , रस (सवाः) , काय (शरीर) , स्पष्टब्यारम्मण (थीगु) , मन , धर्मारम्मण , मनस्यूगु 'मनोविज्ञान'..... मनस्पर्श 'मनसंस्पर्श'....., मनस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु सुखवेदना, दुःखवेदना व उपेक्षावेदना.....,

रूपयात स्वया साक्षात्कार यानाच्चन । वेदना , संज्ञा , संस्कार , विज्ञान , मिखा , (..... पूर्ववत्) जीर्ण जुइगु मरण जुइगु , अमृत निर्वाण पाखे दुतियाच्वंगु निर्वाणयात अन्त जुयाच्वंगु अर्थकथं स्वया साक्षात्कार यानाच्चन ।

साक्षात्कार याये माःगु धर्मतयूत स्पर्श यायेगु जुयाच्चन । उगु धर्मपुचः सिइके सःगुलिं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइके सःगुलिं प्रज्ञा धाइ । उकिं "थुपिं धर्मतयूत साक्षात्कार यायेमाः" धका (कना तया बिज्याःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ । उगु धर्मपुचःयात स्यूगु प्रज्ञायात श्रुतमयज्ञान धाइ धका धायेमाल । (५)

३०. "थुपिं धर्मत परिहानि जुइगु भाग (अंश) दयाच्चन ।" "थुपिं धर्मत स्थित जुइगु भाग दयाच्चन ।" "थुपिं धर्मत विशिष्टगु भाग दयाच्चन ।" "थुपिं धर्मत उद्विग्न जुइगु भाग

दयाच्चन” धका (कना बिज्याना तःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ, थुगु धर्मपुचःयात सिइके सःगु प्रज्ञा गुकथं जक श्रुतमयज्ञान धाइलय् ?

प्रथमध्यान लाभ जूम्ह व्यक्तियात कामगुणलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा परिहानि जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । उगु ध्यानलिसे अनुकूलगु स्मृति स्थित जुयाच्चन धाःसा स्थित जुइगु भाग दुगु धर्मत जुल । तर्कना जुइगु वितर्क मद्दुगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विशिष्टगु भाग दुगु धर्म जुल । उद्विग्न जुइगु लिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विरागलिसे सम्प्रयुक्तगु उद्विग्न जुइगु भाग दुगु धर्म जुल ।

द्वितीयध्यान लाभ जूम्ह व्यक्तियात तर्कना यायेगु ‘वितर्क’ लिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा परिहानि जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । उगु ध्यानलिसे अनुकूलगु स्मृति स्थित जुल धाःसा स्थित जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । उपेक्षितभाव तयेगु उपेक्षा व सुखलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विशिष्टगु भाग दुगु धर्म जुल । उद्विग्न जुइगुलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विरागलिसे सम्प्रयुक्तगु उद्विग्न जुइगु भाग दुगु धर्म जुल ।

तृतीयध्यान लाभ जूम्ह व्यक्तियात यः ताइगु ‘प्रीति’ आनन्द जुइगु ‘सुख’ लिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा परिहानि जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । उगु ध्यानलिसे अनुकूलगु स्मृति स्थित जुल धाःसा स्थित जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । दुःख सुखं अलगगु उपेक्षालिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विशिष्टगु भाग दुगु धर्म जुल । उद्विग्न जुइगुलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विरागलिसे सम्प्रयुक्तगु उद्विग्न जुइगु भाग दुगु धर्म जुल ।

चतुर्थध्यान लाभ जूम्ह व्यक्तियात उपेक्षितभाव तयेगु उपेक्षालिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा परिहानि जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । उगु ध्यानलिसे अनुकूलगु स्मृति स्थित जुल धाःसा स्थित जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । आकाशानन्त्यायतनध्यानलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विशिष्टगु भाग दुगु धर्म जुल । उद्विग्न जुइगुलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विरागलिसे सम्प्रयुक्तगु उद्विग्न जुइगु भाग दुगु धर्म जुल ।

आकाशानन्त्यायतनध्यान लाभ जूम्ह व्यक्तियात रूपलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा परिहानि जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । उगु ध्यानलिसे अनुकूलगु स्मृति स्थित जुल धाःसा स्थित जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । विज्ञानन्त्यायतनध्यानलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विशिष्टगु भाग दुगु धर्म जुल । उद्विग्न जुइगुलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विरागलिसे सम्प्रयुक्तगु उद्विग्न जुइगु भाग दुगु धर्म जुल ।

विज्ञानन्त्यायतनध्यान लाभ जूम्ह व्यक्तियात आकाशानन्त्यायतनध्यानलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा परिहानि जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । उगु ध्यानलिसे अनुकूलगु स्मृति स्थित जुल धाःसा स्थित जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । आकिञ्चन्यायतनध्यानलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकार जुल धाःसा विशिष्टगु भाग दुगु धर्म जुल । उद्विग्न जुइगुलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विरागलिसे सम्प्रयुक्तगु उद्विग्न जुइगु भाग दुगु धर्म जुल ।

आकिञ्चन्यायतनध्यान लाभ जूम्ह व्यक्तियात विज्ञानन्त्यायतनध्यान लिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा परिहानि जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । उगु ध्यानलिसे अनुकूलगु स्मृति स्थित जुल धाःसा स्थित जुइगु भाग दुगु धर्म जुल । नैवसंज्ञानासंज्ञायतनध्यानलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकार जुल धाःसा विशिष्टगु भाग दुगु धर्म जुल । उद्विग्न जुइगुलिसे सहगत जुयाच्चंगु संज्ञा मनसिकारत जुल धाःसा विरागलिसे सम्प्रयुक्तगु उद्विग्न जुइगु भाग दुगु धर्म जुल ।

उगु स्वभावधर्म सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं “थुपिं धर्मत परिहानि जुइगु भाग दुगु जुल ।” “थुपिं धर्मत स्थित जुइगु भाग दुगु जुल ।” “थुपिं धर्मत विशिष्टगु भाग दुगु जुल ।” “थुपिं धर्मत उद्विग्न जुइगु भाग दुगु जुल” धका (कना बिज्याना तःगु धर्मपुचः) न्यनेबहःगु धर्म धाइ । उगु धर्मपुचःयात सिइके सःगु प्रज्ञायात (श्रुतमय) ज्ञान धाइ धका धायेमाल । (४-९)

३१. “दक्वं संस्कारत अनित्य जुयाच्चन । दक्वं संस्कारत दुःख जुयाच्चन । दक्वं धर्मत थःगु अधीनय् मदुगु अनात्म जुयाच्चन” धका (कना बिज्यानातःगु धर्मपुचः) न्यनेबहःगु धर्म धाइ । उगु धर्मपुचःयात सिइकेसःगु प्रज्ञा गुकथं श्रुतमयज्ञान धाइगुल्य ?

रूप फुना सुना वनेयःगु अर्थकथं अनित्य । भय धयागु अर्थकथं दुःख । दुदंगु सार मदुगु अर्थकथं थःगु अधीनय् मदुगु अनात्म धका (कना बिज्यानातःगु धर्मपुचः) न्यने बहःगु धर्म धाइ । उगु धर्मपुचःयात सिइकेसःगु प्रज्ञा श्रुतमयज्ञान धाइ ।

अनुभव याइगु ‘वेदना’, लुमंका चिं तयेगु ‘संज्ञा’, मरम्मत सम्हार यायेगु ‘संस्कार’, विज्ञान, मिखा (.....पूर्ववत्.....) जीर्ण जुइगु मरण जुइगु फुना सुना वनेयःगु अर्थकथं अनित्य, भय धयागु अर्थकथं दुःख, दुदंगु सार मदुगु अर्थकथं थःगु अधीनय् मदुगु अनात्म धका (कना बिज्यानातःगु धर्मपुचः) न्यनेबहःगु धर्म धाइ । उगु धर्मपुचःयात सिइकेसःगु प्रज्ञा श्रुतमयज्ञान धाइ ।

उगु स्वभावधर्म सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं “दक्वं संस्कारत अनित्य, दक्वं संस्कारत दुःख, दक्वं धर्मत थःगु अधीनय् मदुगु अनात्म धका (कना बिज्यानातःगु धर्मपुचः) न्यनेबहःगु धर्म धाइ । उगु धर्मपुचःयात सिइकेसःगु प्रज्ञायात श्रुतमयज्ञान धाइ धका धायेमाल । (३-१२)

३२. ध्व धर्म ला धात्थेंगु दुःख धर्म “दुःख आर्यसत्य” खः । ध्व धर्म ला दुःख उत्पत्ति कारण धात्थेंगु धर्म ‘दुःखसमुदय आर्यसत्य’ खः । ध्व धर्म ला दुःखनिरोध जुइगु धात्थेंगु धर्म ‘दुःखनिरोध आर्यसत्य’ खः । ध्व धर्म ला दुःखनिरोध जुइगु निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण धात्थेंगु धर्म ‘दुःखनिरोधगामिनिप्रतिपदा आर्यसत्य’ खः धका (कना बिज्यानातःगु धर्मपुचः) न्यनेबहःगु धर्म धाइ । उगु धर्मपुचःयात सिइकेसःगु प्रज्ञा गुकथं श्रुतमयज्ञान धाइगुल्य् ?

३३. इपिं प्यथी सत्यधर्म आर्यसत्यत मध्यय् धात्थेंगु दुःखधर्म “दुःख आर्यसत्य” धयागु छु खः ?

प्रतिसन्धि च्वनेमाःगु नं दुःख खः । बुढाबुढी जुइमागु नं दुःख खः । सीमाःगु नं दुःख खः । शोक जुइगु, ख्वया विलाप यायेमाःगु, शारीरिकदुःख जुइगु मानसिकदुःख जुइगु तीव्ररूपं डाह जुइगु नं दुःख खः । मयःपिं मयइपुसेच्चपिंलिसे नापं च्वनेमालीगु नं दुःख खः । यःपिं यइपुसेच्चपिंलिसे बायाच्वने मालीगु नं दुःख खः । इच्छा यानागु लाभ मजुइगु नं दुःख खः । संक्षिप्त कथं न्यागू उपादानस्कन्ध नं दुःख खः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् प्रतिसन्धि च्वनेगु जाति छु खः ?

इपिं इपिं सत्त्वपिनि इपिं इपिं सत्त्वपुचलय् न्हापां उत्पन्न जुइगु परिपूर्णरूपं उत्पन्न जुइगु (मांयागु गर्भय्, ख्यँचय् दुने) प्राण दुहाँवनीगु शरीर प्रकट जुइगु स्कन्धत प्रकट रूपं प्रादुर्भाव जुइगु मिखा न्हाय्पं आदि स्थित जुइगु आयतनत लाभ जुइगु खः । ध्व स्वभावयात जाति धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् जीर्ण जुइगु जरा धयागु छु खः ?

इपिं इपिं सत्त्वपिनि इपिं इपिं सत्त्वपुचलय् जीर्ण जुइगु त्वःधुलिगु तज्याइगु सँ भुइगु छयंगु ह्यहयकुनिगु रूपयागु परिहानि जुइगु (मिखा आदि) इन्द्रियत छिपे जुइगु परिपक्व जुइगु खः । ध्व स्वभावयात जीर्ण जुइगु जरा धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् सीगु मरण जुइगु धयागु छु खः ?

इपिं इपिं सत्त्वपिनि इपिं इपिं सत्त्वपुचलं च्युत जुइगु च्युत जुइगु आकार प्रकार विनाश जुइगु लोप जुइगु आयु च्वब्बुना मरण जुइगु मृत्यु जुइगु सीगु ई जुइगु स्कन्धत विनाश जुइगु शरीरयात वांछवयेगु जीवितिन्द्रियत प्यदनिगु खः । ध्व स्वभावयात सीगु मरण धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् शोक जुइगु धयागु छु खः ?

थःथितिपिं विनाश जुइगु, धनसम्पत्ति विनाश जुइगु, त्वचं कइगु, शीलाचरण विनाश जुइगु, दृष्टि विनाश जुइगु, छुं छगू विनाश जुइगुलिं पूर्णम्हसिया व छुं छगू दुःखधर्मलिसे स्पशं जूम्हसिया शोक जुइगु, शोक जुइगु आकार प्रकारकथं जुइगु, शोक जूम्हसिया भाव, दुने शोक जुइगु, दुने बारबार शोक जुइगु, नुगःपुइगु, मन सुख मदइगु, डाह जुइगु, कथं सुइगु खः । ध्व स्वभावयात शोक जुइगु धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् स्वयेगु विलाप यायेगु परिदेव धयागु छु खः ?

थःधितिपिं विनाश जुइगु, धनसम्पत्ति विनाश जुइगु, ल्वचं कइगु, शीलाचरण विनाश जुइगु, दृष्टि विनाश जुइगु, छुं छगू विनाश जुइगुलिं पूर्णम्हसिया व छुं छगू दुःखधर्मलिसे स्पर्श जूम्हसिया तीव्ररूपं स्वयेगु, बारबार स्वयेगु, तीव्ररूपं स्वयेगु आकार प्रकार बारबार स्वयेगु आकार प्रकार स्वइम्हसिया भाव, बारबार स्वइम्हसिया भाव, निरर्थक प्रलाप विपरीत प्रलाप, बारबार प्रलाप प्रलापयागु आकार प्रकार प्रलाप याःम्हसिया भाव खः । थ्व स्वभावयात स्वयेगु प्रलाप यायेगु परिदेव धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् शारीरिकदुःख धयागु छु खः ?

मज्जाताये बहःमजूगु शरीरय् जुइगु दुःख शारीरिक स्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु मज्जाताये बहःमजूगु दुःखया अनुभव यायेगु शारीरिक स्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु याउँ मजूगु दुःखयात अनुभव यायेगु खः । थ्व स्वभावयात शारीरिकदुःख धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् मानसिकदुःख दौर्मनस्य धयागु छु खः ?

मज्जाताये बहःमजूगु मनय् उत्पन्न जुइगु दुःख चित्त स्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु मज्जाताये बहःमजूगु दुःखयात अनुभव यायेगु चित्त स्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु याउँ मजूगु दुःखयात अनुभव यायेगु खः । थ्व स्वभावयात मानसिकदुःख दौर्मनस्य धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् तीव्र पीडा उपायास धयागु छु खः ?

थःधिति विनाश जुइगु, धनसम्पत्ति ऐश्वर्य विनाश जुइगु, ल्वचं कइगु, शीलाचरण विनाश जुइगु, दृष्टि विनाश जुइगु, छुं छगू विनाश जुइगुलिं पूर्णम्हसिया व छुं छगू दुःखधर्मलिसे स्पर्श जूम्हसिया पीडा जुइगु, तीव्र पीडा जुइगु, पीडाया आकार प्रकार, तीव्र पीडाया आकार प्रकार, पीडा जूम्हसिया भाव तीव्र पीडा जूम्हसिया भाव खः । थ्व स्वभावयात तीव्र पीडा जुइगु उपायास धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् मयः लुइमखाम्ह मयः लुइमखाःगु चीजवस्तुत लिसे नापं च्वनेगु सम्प्रयोग यायेगु दुःख धयागु छु खः ?

थ्व लोकय् चाहना मदुगु मयइपुसेच्वंगु ल्वःमवंगु वर्णरूप, शब्द, गन्ध, रस, स्पर्श स्वभावधर्मत जूसां निरर्थक अहितकारी असुखकारी भयकारी कामना याइपिं जूसां उम्ह व्यक्तियात दयाच्वन । इपिं (आरम्भण वा सत्त्व) पिं लिसे संगम जुइगु, ध्वःदुइगु, नापं च्वनेमालीगु भ्यलेबुया च्वनेमालीगु खः । थ्व स्वभावयात मयः लुइमखापिलिसे नापं च्वनेगु सम्प्रयोग यायेगु दुःख धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् यः लुइखाम्ह (पिं) वियोग जुइगु बायाच्वनेमालीगु दुःख धयागु छु खः ?

ध्व लोक्य चाहना याये बहः यद्वपुसे च्वंगु वर्णरूप, शब्द, गन्ध, रस, स्पर्श स्वभावधर्मत जूसां हितकामी सुखकामी अर्थकामी, अभयकामीपिं मां-बौ, दाजुकिजा, तताकेहें, मित्र सहायक, ज्ञातिबन्धुपिं जूसां उम्ह व्यक्तियात दयाच्वन । इपिं (सत्त्व आरम्मण) त लिसे संगम मजुइगु, ध्वःमदुइगु, नाप मलाइगु भ्यलेबुइ मदइगु खः । ध्व स्वभावयात यःपिं लुइखापिलिसे बाया वियोग जुयाच्वनेमालीगु दुःख धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् इच्छा याःगु प्रार्थना याःगु लाभ मजुइगु दुःख धयागु छु खः ?

प्रतिसन्धि च्वनेगु जाति स्वभाव दुपिं सत्त्वपिंत “जिपिं प्रतिसन्धि च्वनेगु जाति स्वभाव मदुपिं जुइ दःसा गुलि ज्यू, प्रतिसन्धि च्वनेगु जाति जिमिथाय् थ्यंक मवःसा गुलि ज्यू” धका थुजोगु प्रार्थना यायेगु दयाच्वन, उकथं प्रार्थना याःसा नं ध्व (जाति थ्यंक मवइगु) यात प्रार्थना यायेगुद्वारा लाभ मजू । थुकियात नं इच्छा याःगु प्रार्थना याःगु लाभ मजुइगु दुःख धका धायेमाः ।

जीर्ण जुइगु जरा स्वभावदुपिं सत्त्वपिंत (..... पूर्ववत्) रोग जुइगु स्वभावदुपिं सत्त्वपिंत (..... पूर्ववत्) मरण जुइगु स्वभाव दुपिं सत्त्वपिंत (..... पूर्ववत्) शोक जुइगु ख्वयेगु विलाप यायेगु शारीरिकदुःख जुइगु मानसिकदुःख जुइगु तीब्र पीडा जुइगु स्वभाव दुपिं सत्त्वपिंत “जिपिं शोक जुइगु, ख्वयेगु विलाप यायेगु शारीरिकदुःख जुइगु मानसिकदुःख जुइगु तीब्र पीडा जुइगु स्वभावत मजूसा गुलि ज्यू, शोक जुइगु, ख्वयेगु विलाप यायेगु शारीरिकदुःख जुइगु मानसिकदुःख जुइगु तीब्र पीडा जुइगु स्वभावत जिमिथाय् थ्यंक मवःसा गुलि ज्यू” धका थुकियात नं इच्छा याःगु प्रार्थना याःगुयात लाभ मजुइगु दुःख धका धायेमाः ।

इपिं दुःखसत्यत मध्यय् संक्षिप्त कथं न्यागू उपादानस्कन्ध दुःखत खः ।

थुपिं उपादानतय् आरम्मण जुयाच्वंगु न्यागू स्कन्धत धयागु छु छु खः ?

उपादानतय् आरम्मण जुयाच्वंगु रूप उपादानस्कन्ध, वेदना उपादानस्कन्ध, संज्ञा उपादानस्कन्ध, संस्कार उपादानस्कन्ध, विज्ञान उपादानस्कन्ध थुपिं न्यागूयात संक्षिप्तकथं उपादानतय्गु आरम्मण जुयाच्वंगु स्कन्ध न्यागू दुःखत धका धायेमाः ।

थुकियात धात्थेंगु दुःख दुःख आर्यसत्य धका धायेमाः ।

३४. इपिं धात्थेंगु धर्म सत्य प्यंगू मध्यय् दुःख जुइगुया कारण धात्थेंगु धर्म ‘दुःखसमुदय आर्यसत्य’ छु खः ?

हाकनं न्हूगु जन्मयात दयेके सःगु न्ह्याइपुके सःगु रागलिसे सहगत जुयाच्वंगु उगु उगु भव आरम्मणय् न्ह्याइपुके सः आसक्त जुइसःगु तृष्णा खः ।

ध्व तृष्णा धयागु छु खः ?

कामतृष्णा, भवतृष्णा व विभवतृष्णा ।

उगु तृष्णा उत्पन्न जुल धाःसा छुकी उत्पन्न जुइगु खः ? स्थित जुल धाःसा छुकी स्थित जुइगु खः ?

लोकय् (संसारय्) ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभाव दयाच्चन । उगु आसक्त जुइगु तृष्णा उत्पन्न जुल धाःसा थुगु ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु आरम्मणय् उत्पन्न जुइगु खः । स्थित जुल धाःसा थुगु ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु आरम्मणय् स्थित जुइगु खः ।

लोकय् (संसारय्) ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभाव धयागु छु खः ?

लोकय् (संसारय्) मिखा ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभाव जुयाच्चन । उगु तृष्णा उत्पन्न जुल धाःसा थुगु मिखाय् उत्पन्न जुइगु खः । स्थित जुल धाःसा थुगु मिखाय् स्थित जुइगु खः ।

लोकय् (संसारय्) न्हाय्पं, संसारय् न्हाय्, संसारय् म्ये, संसारय् काय (शरीर), संसारय् चित्त (मन) ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभाव जुयाच्चन । उगु तृष्णा उत्पन्न जुल धाःसा थुगु मनय् उत्पन्न जुइगु खः । स्थित जुल धाःसा थुगु मनय् स्थित जुइगु खः ।

लोकय् (संसारय्) वर्ण 'रूपारम्मणत' ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभावत खः, उगु तृष्णा उत्पन्न जुल धाःसा थुगु वर्णरूपय् उत्पन्न जुइगु खः । अन्तर्निहित जुल धाःसा थुगु वर्णरूपय् अन्तर्निहित जुइगु खः ।

लोकय् (संसारय्) शब्द 'शब्दारम्मण' पूर्ववत्, लोकय् (संसारय्) धर्मारम्मण पूर्ववत्, लोकय् मिखां स्यूगु 'चक्षुविज्ञान'..... पूर्ववत्, लोकय् मनं स्यूगु 'मनोविज्ञान'..... पूर्ववत्, लोकय् मिखां थिइगु 'चक्षुसंस्पर्श'..... पूर्ववत्, लोकय् मनं थिइगु 'मनोसंस्पर्श'..... पूर्ववत्, लोकय् मिखां थिइगु 'चक्षुसंस्पर्श' या कारण उत्पन्न जुइगु अनुभव याइगु 'वेदना'..... पूर्ववत्, लोकय् मनं थिइगु 'मनःसंस्पर्श' या कारण उत्पन्न जुइगु अनुभव याइगु 'वेदना'..... पूर्ववत्, लोकय् रूपारम्मण चिं 'रूपसंज्ञा'..... पूर्ववत्, लोकय् धर्मारम्मण चिं 'धर्मसंज्ञा' । लोकय् रूपारम्मणय् प्रेरित याइगु 'रूपसञ्चेतना'..... पूर्ववत्, लोकय् धर्मारम्मणय् प्रेरित याइगु 'धर्मसञ्चेतना' । लोकय् रूपारम्मणय् आसक्त जुइगु 'रूपतृष्णा'..... पूर्ववत्, लोकय् धर्मारम्मणय् आसक्त जुइगु 'धर्मतृष्णा'..... पूर्ववत्, लोकय् रूपारम्मणय् प्रेरित याइगु 'रूपसञ्चेतना'..... पूर्ववत्, लोकय् धर्मारम्मणय् प्रेरित याइगु 'धर्मसञ्चेतना' । लोकय् रूपारम्मणय् तर्कना याइगु 'रूपवितर्क'..... पूर्ववत्, लोकय् धर्मारम्मणय् तर्कना याइगु 'धर्मवितर्क'..... पूर्ववत्, लोकय् रूपारम्मणय् परामर्शन याइगु पूर्ववत्, लोकय् धर्मारम्मणय् परामर्शन याइगु 'धर्मविचार' ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभाव खः । उगु तृष्णा उत्पन्न जुल धाःसा थुगु रूपय् उत्पन्न जुइगु खः, अन्तर्निहित जुल धाःसा थुगु रूपय् अन्तर्निहित जुइगु खः ।

थुकियात दुःख उत्पत्ति कारण धात्थेंगु धर्म 'दुःखसमुदय आर्यसत्य' धका धायेमाः ।

३५. इपिं धात्थेंगु धर्म प्यंगू सत्यत मध्यय् दुःखनिरोध जुइगु क्षेत्र धात्थेंगु धर्म 'दुःखनिरोध आर्यसत्य' छु खः ?

उगु तृष्णाया हे निरवशेष रूपं निरोध जुइगु, तृष्णायात त्याग याइगु, तृष्णायात तापाक त्याग याइगु, तृष्णां पिहाँ वनीगु, तृष्णाद्वारा प्यमपुनिगु क्षेत्र निर्वाण खः ।

उगु तृष्णायात चिइका छ्वयेमाल धाःसा छुकी चिइका छ्वयेमाली ? निरोध जुइमाल धाःसा छुकी निरोध जुइ ?

लोकय् ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभाव दयाच्चन । उगु तृष्णायात चिइका छ्वयेमाल धाःसा थुगु ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभावय् चिइका छ्वयेमाः । निरोध जुल धाःसा थुगु ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभावय् निरोध जुइगु खः ।

लोकय् ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभाव धयागु छु खः ?

लोकय् मिखा ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभाव खः । उगु तृष्णायात चिइका छ्वयेमाल धाःसा थुगु मिखाय् चिइका छ्वयेमाः । निरोध जुल धाःसा थुगु मिखाय् निरोध जुइगु खः । लोकय् धर्मारम्मणयात परामर्शन यायेगु ययेके बहःगु मज्जाताये बहःगु स्वभाव खः । उगु तृष्णायात चिइका छ्वयेमाल धाःसा थुगु रूपय् चिइका छ्वयेमाः । निरोध जुल धाःला थुगु रूपय् निरोध जुइगु खः ।

थुकीयात दुःखनिरोध जुइगु सत्यधर्म 'दुःखनिरोध आर्यसत्य' धका धायेमाः ।

३६. उगु सत्य धर्म प्यंगू सत्यमध्यय् दुःखनिरोध जुइगु निर्वाणय् थ्यंक वनीगु कारण पद्धति सत्यधर्म "दुःखनिरोधगामिनीप्रतिपदा आर्यसत्य" धयागु छु खः ?

उत्तमगु च्यागू अंग दुगु मार्ग हे खः । थुगु मार्ग छु छु खः ?

सही दृष्टि, सही संकल्प, सही वचन, सही कार्य, सही जीविका उपाजन, सही उद्योग, सही स्मृति, सही समाधि खः ।

इपिं च्यागू मध्यय् सही दृष्टि "सम्मादिट्ठि" धयागु छु खः ?

दुःखय् स्यूगु ज्ञान दुःख उत्पत्ति कारणय् स्यूगु ज्ञान, दुःखनिरोध निर्वाणय् स्यूगु ज्ञान दुःखनिरोध निर्वाणय् थ्यनीगु कारण आचरणय् स्यूगु ज्ञान खः । थुगु ज्ञानयात सही दृष्टि "सम्मादिट्ठि" धका धायेमाः ।

इपिं च्यागू मध्यय् सही संकल्प "सम्मासङ्गप्प" धयागु छु खः ?

कामगुणं मुक्त जुइगुयात चिन्तन यायेगु अपराध यायेगुलिं मुक्त जुइगुयात चिन्तन यायेगु हिंसां मुक्त जुइगुयात चिन्तन यायेगु खः । थुगु चिन्तन यायेगुयात सही कथं चिन्तन यायेगु "सम्मासङ्गप्प" धका धायेमाः ।

इपिं च्यागू मध्यय् सही वचन “सम्मावाचा” धयागु छु खः ?

मखुगु असत्य खँ ल्हायेगुलिं विरत जुइगु चुगली खँ ल्हायेगुलिं विरत जुइगु क्वाचूगु कडागु छाःगु खँ ल्हायेगुलिं विरत जुइगु, बकं फुसुलुगु खँ ल्हायेगुलिं विरत जुइगु खः । थुगु विरत जुइगुयात सही वचन “सम्मावाचा” धका धायेमाः ।

थुपिं च्यागू मध्यय् सही कर्म “सम्माकम्मन्त” धयागु छु खः ?

कतः ज्यान कायेगुलिं विरत जुइगु, कतः सम्पत्ति खुया कायेगुलिं विरत जुइगु, कामगुणतय् प्रति द्वंक आचरण यायेगुलिं विरत जुइगु खः । थुगु विरत जुइगुयात सही कर्म “सम्माकम्मन्त” धका धायेमाः ।

थुपिं च्यागू मध्यय् सही आजीविका “सम्माआजीव” धयागु छु खः ?

थुगु बुद्धशासनय् आर्य जुयाच्चंम्ह श्रावक शिष्यं द्वंक जीविका हनेगुयात चिइका सही जीविका हनेगुद्वारा जीविका हनिगु जुयाच्चन । थुगु जीविका हनेगुयात सही जीविका हनेगु “सम्माआजीव” धका धायेमाः ।

थुपिं च्यागू मध्यय् सही उद्योग यायेगु “सम्मावायाम” धयागु छु खः ?

थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं उत्पन्न मज्जिगु अकुशलधर्मतय् उत्पन्न मज्जिकेया नितिं छन्द उत्पत्ति जुइकीगु खः । उद्योग याइगु खः, वीर्य दयेकीगु खः । चित्तयात थःल्लवनीगु खः । धारण याइगु खः । उत्पन्न जुइ धुंकूगु अकुशलधर्मतय् चिइका छवयेत । उत्पन्न मज्जिगु कुशलधर्मतय् उत्पन्न जुइकीगु । उत्पन्न जुइ धुंकूगु कुशलधर्मत स्थिर जुइकेत तना मवकेत अप्वः अप्वः वृद्धि जुइकेत फइले जुइकेत भाविता यायेत परिपूर्ण जुइकेत छन्द उत्पत्ति जुइकीगु खः । उद्योग याइगु खः । वीर्य दयेकीगु खः । चित्तयात थःल्लवनीगु खः । धारण याइगु खः । थुगु उद्योग यायेगुयात सही उद्योग यायेगु “सम्मावायाम” धका धायेमाः ।

इपिं च्यागू मध्यय् सही स्मरण यायेगु “सम्मासति” धयागु छु खः ?

थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं तीब्र उद्योग यायेगु वीर्य दुम्ह जुया सम्प्रजन्यज्ञान दुम्ह जुया स्मृति दुम्ह जुया लोकय् अभिध्या व दौर्मनस्ययात तंका रूपसमूहय् रूप समूहयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया विहार यानाच्चनीगु खः । अनुभव यायेगु वेदना, चित्तय्, तीब्र उद्योग यायेगु वीर्य दुम्ह जुया सम्प्रजन्यज्ञान दुम्ह जुया स्मृति दुम्ह जुया लोकय् अभिध्या व दौर्मनस्ययात तंका स्वभावधर्मप्रति स्वभावधर्म अनुसार बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया विहार यानाच्चनीगु खः । थुगु विहार यायेगुयात सही स्मरण यायेगु “सम्मासति” धका धायेमाः ।

थुपिं च्यागू मध्यय् सही स्थिरता “सम्मासमाधि” धयागु छु खः ?

थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु कामगुणतय्पाखें विरत जुया हे अकुशलधर्मतय् पाखें अलग जुया हे चिन्तन यायेगु 'वितर्क' परामर्शन 'विचार' दुगु नीवरण रहित जुइगु कारणं उत्पन्न जुइगु सन्तोष तायेकीगु 'प्रीति' आनन्द जुइगु 'सुख' दुगु प्रथमध्यानय् थ्यंका विहार यानाच्चनीगु खः ।

वितर्क विचार शान्त जूगु कारणं थःगु सन्तती चित्तयात प्रसन्न तायेकीगु समाधियात वृद्धि जुइकीगु वितर्क नं मदुगु विचार नं मदुगु समाधिया कारणं उत्पन्न जुइगु प्रीति सुख दुगु द्वितीयध्यानय् थ्यंका विहार यानाच्चनीगु खः ।

सन्तोष तायेकीगु 'प्रीति' यात नं विरक्त जुइगु कारणं स्मृति सम्प्रजन्य सम्पन्न जुया उपेक्षितभाव दुम्ह जुया विहार यानाच्चनीगु खः । आनन्द जुइगु 'सुख' यात नं शरीरं अनुभाव याइगु खः । गुगु (तृतीयध्यान) या कारणं उम्ह व्यक्तियात 'उपेक्षाभाव दुम्ह स्मृति दुम्ह सुखपूर्वक विहार यायेगु बानि दुम्ह' धका आर्य (पुद्गल) पिसं धयाच्चनीगु खः । उगु तृतीयध्यानय् थ्यंका विहार यानाच्चनीगु खः ।

सुख दुःखयात चीका छ्वइगु कारणं याना व सौमनस्य व दौर्मनस्यतयगु न्ह्यवःनिसें हे अस्तंगमन जुयाच्चनीगु कारणं याना सुख व दुःख मदुगु उपेक्षितभाव दुगु 'उपेक्षा' या कारणं उत्पन्न जुइगु स्मृतिया परिशुद्धता दुगु चतुर्थध्यानय् थ्यंका विहार यानाच्चनीगु खः । थुगु समाधियात सही स्थिरता "सम्मासमाधि" धका धायेमाः ।

थुकियात धात्थें दुःखनिरोध जुइगु निर्वाणय् थ्यनीगुया कारण प्रतिपदा आचरण 'दुःखनिरोधगामिनिप्रतिपदा आर्यसत्य' धका धायेमाः ।

उगु धर्मस्वभाव सिइके सःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । विभाजन याना सिइका काये सःगु अर्थस्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं "थ्व ला धात्थें दुःखधर्म 'दुःख आर्यसत्य' खः ।" "थ्व ला दुःख जुइगुया कारण सत्यधर्म" 'दुःखसमुदय आर्यसत्य' खः । "थ्व ला दुःखनिरोध जुइगु निर्वाण सत्यधर्म 'दुःखनिरोध आर्यसत्य' खः । "थ्व ला दुःखनिरोध जुइगु निर्वाण पाखें थ्यंका बिइगुया कारण प्रतिपदा आचरण सत्यधर्म 'दुःखनिरोधगामिनीप्रतिपदा आर्यसत्य' खः धका न्यने बहःगु धर्मस्वभावय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात श्रुतमयज्ञान धाइ धका धायेमाः । (४-१६)

न्हापांगु श्रुतमयज्ञान विस्तृतं क्यनेगु क्वचाल ।

२-शीलमयज्ञान विस्तृतं क्यनेगु

३७. न्यने दया संयम यायेगुली उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा गुकथं शीलमयज्ञान धाइगु खः ?

शीलत सीमाना दया परिशुद्धगु 'परियन्तपारिसुद्धि' शील, सीमाना मदया परिशुद्धगु 'अपरियन्तपारिसुद्धि' शील, परिपूर्ण जुया परिशुद्धगु 'परिपुण्णपारिसुद्धि' शील, द्वंक परामर्शन

मयासे परिशुद्धगु 'अपरामद्वृपारिसुद्धि' शील हाकनं शान्त जुया परिशुद्धगु 'पटिपस्सद्धिपारिसुद्धि' शील धका न्यागू दयाच्चन ।

इपिं न्यागू मध्यय् सीमाना दया परिशुद्धगु 'परियन्तपारिसुद्धि' शील धयागु छु खः ?

सीमाना तया संरक्षण यायेमाःगु शिक्षापद दयाच्चपिं गृहस्थ श्रामणेरपिनिगु शील खः । थुगु शील सीमाना दया परिशुद्धगु 'परियन्तपारिसुद्धि' शील खः ।

सीमाना मदया परिशुद्धगु 'अपरियन्तपारिसुद्धि' शील छु खः ?

परिच्छेद मयासे सीमाना मतःसे संरक्षण यायेमाःगु शिक्षापद दयाच्चपिं भिक्षुपिनिगु शील खः । थुगु शील परिच्छेद व सीमाना मदया परिशुद्धगु 'अपरियन्तपारिसुद्धि' शील खः ।

परिपूर्ण जुया परिशुद्धगु शील छु खः ?

कुशलधर्मय् उद्योग याइपिं शैक्षपिसं परिच्छेद यानातःगु व्रताचरणय् आचरण याना ज्यानप्राणया च्युता मतःसे जीवन त्याग याना (आचरण) याइपिं कल्याण पृथग्जनपिनिगु शील खः ।

थुगु शील परिपूर्ण जुया परिशुद्धगु 'परिपुण्णपारिसुद्धि' शील खः । द्वंक परामर्शन मयासे परिसुद्धगु 'अपरामद्वृपारिसुद्धि' शील छु खः ?

(आचरण यानावं च्वनतिनिपिं) शैक्ष्य पुद्गल न्हेम्हसिगु शील खः । थुगु शील द्वंक परामर्शन मयासे परिशुद्धगु 'अपरामद्वृपारिसुद्धि' शील खः ।

हाकनं शान्त जुया परिशुद्धगु 'पटिपस्सद्धिपारिसुद्धि' शील छु खः ?

भगवान् बुद्धया श्रावक जुया बिज्याःपिं अरहन्त प्रत्येकबुद्धपिं न्हापा न्हापायापिं तथागतपिंथें आगमन बांलाःपिं पूजा विशेषयात ग्रहण याना कया बिज्याये योग्यपिं सम्यक्सम्बुद्धपिनि शील खः । थुगु शील हाकनं शान्त जुया परिशुद्धगु 'पटिपस्सद्धिपारिसुद्धि' शील खः ।

३८. शील सीमाना दुगु 'परियन्त' शील, सीमाना मदुगु 'अपरियन्त' शील धका निगू दयाच्चन । इपिं निगू मध्यय् सीमाना दुगु 'परियन्त' शील छु खः ?

सीमाना दुगु 'परियन्त' शील लाभद्वारा सीमाना दुगु 'लाभपरियन्त' शील ।

यश परिवारद्वारा सीमाना दुगु 'यसपरियन्त' शील ।

जातिद्वारा सीमाना दुगु 'जातिपरियन्त' शील ।

शारीरिक अंगद्वारा सीमाना दुगु 'अंगपरियन्त' शील ।

ज्यानद्वारा सीमाना दुगु 'जीवितपरियन्त' शील धका न्यागू दु ।

(इपिं न्यागू मध्यय्) लाभद्वारा सीमाना दुगु 'लाभपरियन्त' शील धयागु छु खः ?

थुगु लोकय् गुलिं व्यक्तिं लाभ धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याइगु खः । थुगु शील लाभद्वारा सीमाना दुगु 'लाभपरियन्त' शील धाइ ।

यश परिवारद्वारा सीमाना दुगु 'यसपरियन्त' शील धयागु छु खः ?

थुगु लोकय् गुलिं व्यक्तिं यश परिवार धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याइगु खः । थुगु शील यश परिवारद्वारा सीमाना दुगु 'यसपरियन्त' शील धाइ ।

ज्ञातिद्वारा सीमाना दुगु 'जातिपरियन्त' शील छु खः ?

थुगु लोकय् गुलिं व्यक्तिं ज्ञाति धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याइगु खः । थुगु शील ज्ञातिद्वारा सीमाना दुगु 'जातिपरियन्त' शील धाइ ।

शारीरिक अंगद्वारा सीमाना दुगु 'अंगपरियन्त' शील छु खः ?

थुगु लोकय् गुलिं व्यक्तिं शारीरिक अंग धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याइगु खः । थुगु शील शारीरिक अंगद्वारा सीमाना दुगु 'अंगपरियन्त' शील धाइ ।

ज्यानद्वारा सीमाना दुगु 'जीवितपरियन्त' शील छु खः ?

थुगु लोकय् गुलिं व्यक्तिं ज्यान धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याइगु खः । थुगु शील ज्यानद्वारा सीमाना दुगु 'जीवितपरियन्त' शील धाइ ।

थुजोगु स्वभाव दुगु शीलत त्वःधुलिगु त्वःगनिगु च्याः च्याः थाइगु जुयाच्चन । (तृष्णाया च्योयागु भावं) संघर्ष मयाः । प्रज्ञावान्पिसं प्रशंसा मयाः । द्वंगु कथं परामर्शन याइगु खः । समाधिया नितिं जुयामच्चं । नुगः यइपुसे च्वनीगुया कारण मजू । लयतायेगुया कारण मजू । न्ह्यापुसे च्वनीगुया कारण मजू । शरीर शान्त जुइगु 'कायपस्सद्धि' चित्त शान्त जुइगु 'चित्तपस्सद्धि' या कारण मजू । शारीरिकसुख 'कायिकसुख' मानसिकसुख 'चेतसिकसुख' या कारण मजू । समाधिया कारण मजू । यथाभूतरूपं स्यूगु विपश्यनाज्ञान मार्गज्ञानया कारण मजू । धात्थें उद्विग्न जुइया नितिं जुयामच्चं । रागं अलग जुइया नितिं जुयामच्चं । निरोधया नितिं शान्तिया नितिं विशिष्टरूपं सिद्धकेया नितिं सत्यज्ञान प्रकाशित जुइया नितिं निर्वाणय् थ्यंकेया नितिं जुयामच्चं । थुगु शील सीमाना दुगु 'परियन्त' शील धाइ ।

सीमाना मदुगु 'अपरियन्त' शील छु खः ?

- १) लाभद्वारा सीमाना मदुगु शील,
- २) यश परिवारद्वारा सीमाना मदुगु शील,
- ३) ज्ञातिद्वारा सीमाना मदुगु शील,

- ४) शारीरिक अंगद्वारा सीमाना मद्दुगु शील,
 ५) ज्यानद्वारा सीमाना मद्दुगु शील धका न्यागू दयाच्चन ।
 (इपिं न्यागू मध्यय्)

१) लाभद्वारा सीमाना मद्दुगु शील छु खः ?

थुगु लोकय् गुलिं व्यक्तिं लाभ धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याये नितिं बिचाः तकं मलुइकु । उम्ह व्यक्तिं गुकथं उल्लंघन याःवनी ? थुगु शील लाभद्वारा सीमाना मद्दुगु शील धाइ ।

२) यश परिवारद्वारा सीमाना मद्दुगु शील छु खः ?

थुगु लोकय् गुलिं व्यक्तिं यश परिवार धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याये नितिं बिचाः तकं मलुइकु । उम्ह व्यक्तिं गुकथं उल्लंघन याःवनी ? थुगु शील यश परिवारद्वारा सीमाना मद्दुगु शील धाइ ।

३) ज्ञातिद्वारा सीमाना मद्दुगु शील छु खः ?

थुगु लोकय् गुलिं व्यक्तिं ज्ञाति धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याये नितिं बिचाः तकं मलुइकु । उम्ह व्यक्तिं गुकथं उल्लंघन याःवनी ? थुगु शील ज्ञातिद्वारा सीमाना मद्दुगु शील धाइ ।

४) शारीरिक अंगद्वारा सीमाना मद्दुगु शील छु खः ?

थुगु बुद्धशासनय् गुलिं व्यक्तिं शारीरिक अंग धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याये नितिं बिचाः तकं मलुइकु । उम्ह व्यक्तिं गुकथं उल्लंघन याःवनी ? थुगु शील शारीरिक अंगद्वारा सीमाना मद्दुगु शील धाइ ।

५) ज्यानप्राणद्वारा सीमाना मद्दुगु शील छु खः ?

थुगु लोकय् गुलिं व्यक्तिं ज्यान धयागु कारणं याना समादान यानातःगु शिक्षापदयात उल्लंघन याये नितिं बिचाः तकं मलुइकु । उम्ह व्यक्तिं गुकथं उल्लंघन याःवनी ? थुगु शील ज्यानप्राणद्वारा सीमाना मद्दुगु शील धाइ ।

थुजोगु स्वभाव दुगु शीलत त्वाःमदः, ह्वःमगं, च्याः मथाः । (तृष्णाया च्योया भावं) संघर्ष याइगु खः । प्रज्ञावान्पिसं प्रशंसा याये ल्वः जू । द्वंक परामर्शन यायेगु मजू । समाधिया नितिं जुयाच्चन । नुगः यइपुसे च्वंकेगुया कारणत जुयाच्चन । लय्तायेगुया कारण जुयाच्चन । न्ह्याइपुसे च्वनीगुया कारण जुयाच्चन । शरीर शान्त जुइगु 'कायपस्सद्धि' चित्त शान्त जुइगु 'चित्तपस्सद्धि' या कारण जुयाच्चन । शारीरिकसुख 'कायिकसुख' मानसिकसुख 'चेतसिकसुख' या कारण जुयाच्चन । समाधिया कारण जुयाच्चन । यथाभूतरूपं सिइके फूगु विपश्यनाज्ञान मार्गज्ञानया कारण जुयाच्चन । धात्थे उद्विग्न जुइया नितिं, रागं अलग जुइया नितिं, निरोधया

नितिं, शान्तिया नितिं, विशिष्टरूपं सिद्धकेया नितिं सत्यज्ञान प्रकाशित यायेया नितिं निर्वाण्य थ्यंकेया नितिं जुयाच्चन । थुगु शील सीमाना मदुगु 'अपरियन्त' शील धाइ ।

३९. शील धयागु छु खः ? शीलत गुलि दयाच्चन ? शीलया गुजोगु उत्पत्ति कारण दयाच्चन ? शील गुलि गुलि धर्मया समूह जुयाच्चन ?

शील धयागु छु खः धइगु न्ह्यसलय् चेतना शील धाइ । चैतसिक शील धाइ । संयम यायेगु शील धाइ । उल्लंघन मयायेगु शील धाइ ।

शीलत गुलि दयाच्चन धइगु न्ह्यसलय् कुशलशील, अकुशलशील, अव्याकृतशील धका स्वंगू दयाच्चन ।

शीलया गुजोगु उत्पत्ति कारण दयाच्चन ? धइगु न्ह्यसलय् कुशलशील कुशलचित्त हे उत्पत्ति कारण दयाच्चन । अकुशलशील अकुशलचित्त हे उत्पत्ति कारण दयाच्चन । अव्याकृतशील अव्याकृतचित्त हे उत्पत्ति कारण दयाच्चन ।

शील गुलि गुलि धर्मया समूह जुयाच्चन ? धयागु न्ह्यसलय् शील संयम यायेगुया समूह जुयाच्चन । शील उल्लंघन मयायेगुया समूह जुयाच्चन । शील उकथं उत्पन्न जुयाच्चंगु संयम यायेगु चेतनाया समूह जुयाच्चन ।

४०. कतःपिनि ज्यान प्राण कायेगुयात संयम यायेसःगु अर्थया कारणं शील धाइ । उल्लंघन यायेमसःगु अर्थया कारणं शील धाइ । मब्यूनिगु कतःपिनिगु सम्पत्ति खुया कायेगु, कतःपिनि कला भातःप्रति द्वंक आचरण यायेगु, असत्य मखुगु खँ ल्हायेगु, चुगलि खँ ल्हायेगु, छाःगु कडागु खँ ल्हायेगु, ज्याख्यले मदुगु खँ ल्हायेगु, कतः सम्पत्तियात मिखा ब्वया चिन्तन यायेगु 'अभिध्या'....., कतःपित् स्यंकेगु इच्छा यायेगु 'ब्यापाद'....., द्वंगु मिथ्याधारणा क्वात्तुक ज्वनेगुयात संयम यायेसःगु अर्थया कारणं शील धाइ । उल्लंघन यायेमसःगु अर्थया कारणं शील धाइ ।

४१. ध्यानद्वारा कामच्छन्दयात संयम यायेसःगु अर्थया कारणं शील धाइ । उल्लंघन यायेमसःगु अर्थया कारणं शील धाइ । विनाश जुइके मास्ति मवःगु मैत्रीद्वारा कतःपित् स्यंकेगु इच्छायायेगु 'ब्यापाद'....., तेजप्रकाश आलोकसंज्ञाद्वारा अलसि चाइगु, गुजुं च्वनीगु 'धिनमिद्ध'....., चिल्लाय् मदनीगुद्वारा चिल्लाय् दनीगु, धर्मयात निर्धारित याना व्यवस्थापन यायेगुद्वारा द्वंदसंशय, स्यूगु ज्ञानद्वारा मस्यूगु अविद्या, लय्लय् तायेगुद्वारा म्हाइपु ताइगु

प्रथमध्यानद्वारा बाधक 'नीवरण' धर्मतय्त, द्वितीयध्यानद्वारा चिन्तन याइगु 'वितर्क' परामर्शन याइगु 'विचार' तय्त, तृतीयध्यानद्वारा यइपु ताइगु 'प्रीति' यात, चतुर्थध्यानद्वारा सुख दुःख 'सुख दुक्ख' यात, आकाशानन्त्यायतन समापत्तिद्वारा रूप्य संज्ञा 'रूपसञ्जा' प्रतिघात याइगुली संज्ञा 'पटिघसञ्जा' नानत्वसंज्ञा 'नानत्तसञ्जा' यात, विज्ञानन्त्यायतन समापत्तिद्वारा

आकाशानन्त्यायतनसंज्ञायात्, आकिञ्चन्यायतन समापत्तिद्वारा विज्ञानन्त्यायतनसंज्ञायात्, नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्तिद्वारा आकिञ्चन्यायतनसंज्ञायात् ।

नित्य मदु धका बारबार खंकेगुद्वारा नित्य खः धयागु संज्ञायात्, दुःख धका बारबार खंकेगुद्वारा सुख खः धयागु संज्ञायात्, निजी थःगु अधीनय् मदु धका बारबार खंकेगुद्वारा निजी थःगु धयागु संज्ञायात्, उद्विग्न जुइबहः धका बारबार खंकेगुद्वारा यः तायेकेगुयात्, प्यपुनेगुलिं अलग्ग जुइबहः धका बारबार खंकेगुद्वारा प्यपुनेगु यः तायेकेगुयात्, निरोध शान्त जुइगुली बारबार खंकेगुद्वारा उत्पत्ति वृद्धि कारणयात्, हाकनं त्याग यायेगुली बारबार खंकेगुद्वारा क्वात्तुक ज्वनेगुयात्, विनाश (क्षय) जुइबहः धका बारबार खंकेगुद्वारा छधिछपाय् धयागु घनसंज्ञायात्, व्यय जुइगुयात् बारबार खंकेगुद्वारा उद्योग यायेगुयात्, विपरिणाम स्वभावयात् बारबार खंकेगुद्वारा ध्रुव शाश्वत धका धयागु संज्ञायात्, कारण निमित्त मदु धका बारबार खंकेगुद्वारा कारण निमित्तयात्, प्रार्थना यायेगु मदु धका बारबार खंकेगुद्वारा प्रार्थना यायेगुयात्, शून्य धका बारबार खंकेगुद्वारा द्वंक नुगलय् थनेगुयात्, अत्याधिकगु प्रज्ञाधर्मय् विपश्यना खंकेगुद्वारा ठोस सार दु धका क्वात्तुक ज्वना द्वंक नुगलय् थनेगुयात्, यथाभूतज्ञानं विपश्यनां खंकेगुद्वारा सम्मोहित जुया द्वंक नुगलय् थनेगुयात्, दोष आदीनव दुगु धका बारबार खंकेगुद्वारा प्यपुने बहः धका द्वंक नुगलय् थनेगुयात्, निरीक्षण प्रत्यवेक्षण याना बारबार खंकेगुद्वारा निरीक्षण प्रत्यवेक्षण मयायेगुयात्, गोत्रभूज्ञान यथाभूतज्ञान धयागु स्वात्तुस्वाना चिना तयेगु मदुगु विवर्तयात् बारबार खंकेगुद्वारा स्वात्तुस्वाना चिका द्वंक नुगलय् थनेगुयात् ।

श्रोतापत्तिमार्गद्वारा मिथ्यादृष्टि लिसे स्थितगु क्लेशतय्त्, सकृदागामीमार्गद्वारा मोटागु कोडागु क्लेशतय्त्, अनागामीमार्गद्वारा सूक्ष्म निम्न कोटीयागु क्लेशतय्त्, अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्वदिक्वं क्लेशतय्त् संयम यायेसःगु अर्थया कारणं शील धाइ । उल्लंघन यायेमसःगु अर्थया कारणं शील धाइ ।

शीलत न्यागू दु । कतपिनि ज्यान प्राण हनन यायेगुयात् प्रहाण यायेगुयात् शील धाइ । विरत जुइगुयात् शील धाइ । चेतनायात् शील धाइ । संयम यायेगुयात् शील धाइ । उल्लंघन मयायेगुयात् शील धाइ ।

थुजोगु स्वभाव दुगु शीलत चित्त प्रसन्न प्रमुदित जुइया नितिं जुयाच्चन । लय्तायेया नितिं जुयाच्चन । प्रीतिया नितिं जुयाच्चन । शरीर व मन शान्तिया नितिं जुयाच्चन । मानसिकसुखया नितिं जुयाच्चन । बार बार सेवन यायेया नितिं जुयाच्चन । भावनाया नितिं जुयाच्चन । बार बार अभ्यासया नितिं जुयाच्चन । छाय्पिइया नितिं जुयाच्चन । परिष्कारया नितिं जुयाच्चन । परिवारया नितिं जुयाच्चन । परिपूर्तिया नितिं जुयाच्चन । धात्थे उद्विग्न जुइया नितिं विरागया नितिं निरोधया नितिं उपशमनया नितिं अभिज्ञाया नितिं सम्बोधिया नितिं निर्वाणया नितिं जुयाच्चन ।

थुजोगु स्वभाव दुगु शीलतयत् संयम यायेगु छ्चाख्यरं परिशुद्ध जुइगु अत्याधिकगु अधिशील धाइ । संयम यायेगु छ्चाख्यरं परिशुद्ध जुइगुली स्थित जुयाच्चंगु चित्त विक्षिप्त अवस्थाय् मध्यं, विक्षिप्त मजुगु छ्चाख्यरं परिशुद्धगु अत्याधिकगु अधिचित्त धाइ । संयम यायेगु छ्चाख्यरं परिशुद्ध जुइगुयात सम्यक् रूपं खना च्वं । विक्षिप्त मजुइगु छ्चाख्यरं परिशुद्ध जुइगुयात सम्यक् रूपं खना च्वं । दर्शनज्ञान छ्चाख्यरं परिशुद्ध जुइगु अत्याधिकगु प्रज्ञा अधिप्रज्ञा (मार्गप्रज्ञा) धाइ ।

उगु संवर शीलय् संयम यायेगु स्वभावयात अधिशीलशिक्षा धाइ । उगु संवर शीलय् विक्षिप्त मजुइगु स्वभावयात अधिचित्तशिक्षा धाइ । उगु संवर शीलय् खनीगु दर्शन स्वभावयात अधिप्रज्ञाशिक्षा धाइ ।

थुपिं स्वंगू शिक्षातयत् आवर्जन याना आचरण याइगु खः । सिइका आचरण याइगु खः । खंका आचरण याइगु खः । प्रत्यवेक्षण याना आचरण याइगु खः । चित्तयात अधिस्थान याना आचरण याइगु खः । श्रद्धां क्वःछिना आचरण याइगु खः । वीर्ययात थःल्वना आचरण याइगु खः । स्मृतियात सजग जुइका आचरण याइगु खः । चित्तयात बांलाक तया आचरण याइगु खः । प्रज्ञां छुटे याना सिइका आचरण याइगु खः । अभिज्ञाद्वारा सिइकेमाःगुयात अभिज्ञाद्वारा सिइका आचरण याइगु खः । परिज्ञाद्वारा सिइकेमाःगुयात परिज्ञाद्वारा सिइका आचरण याइगु खः । प्रहाण यायेमाःगुयात प्रहाण याना आचरण याइगु खः । साक्षात्कार यायेमाःगुयात साक्षात्कार याना आचरण याइगु खः । भाविता यायेमाःगुयात भाविता याना आचरण याइगु खः ।

शीलत न्यागू दयाच्वन । कतपिनि सम्पत्ति खुया कायेगुयात, कामगुणय् मिथ्याकथं आचरण यायेगुयात, असत्य मखुगु खँ ल्हायेगुयात, चुगुलि खँ ल्हायेगुयात, कडागु छाःगु खँ ल्हायेगुयात, ज्या ख्यले मदुगु खँ ल्हायेगुयात, कतपिनिगु सम्पत्तिइ मिखा ब्वया चिन्तना यायेगुयात, कतपिनि विनाश जुइके मास्ति वइगुयात, द्वंगु मिथ्यादृष्टियात, नैष्कर्म्यद्वारा कामछन्दयात, कतपिंत स्यंके मास्ति मवइगु मैत्रीद्वारा मेपिंत स्यंके मास्ति वइगु व्यापादयात, तेजप्रकाश आलोकसंज्ञाद्वारा गुजुं च्वनीगु 'थिनमिद्ध' यात, विक्षिप्त मजुइगुद्वारा विक्षिप्त जुइगुयात, धर्मयात छुटे याना व्यवस्थापन यायेगुद्वारा विचिकित्सायात, ज्ञानद्वारा अविद्यायात लयतायेगुद्वारा म्हाइपु ताइगुयात ।

प्रथमध्यानद्वारा बाधक 'नीवरण' धर्मतयत्, द्वितीयध्यानद्वारा वितर्क विचारतयत्, तृतीयध्यानद्वारा यइपुताइगु प्रीतियात, चतुर्थध्यानद्वारा सुख दुःख यात ।

आकाशानन्त्यायतन समापत्तिद्वारा रूपसंज्ञा प्रतिघसंज्ञा नानत्वसंज्ञातयत्, विज्ञानन्त्यायतन समापत्तिद्वारा आकाशानन्त्यायतनसंज्ञायात, आकिञ्चन्यायतन समापत्तिद्वारा विज्ञानन्त्यायतनसंज्ञायात, नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्तिद्वारा आकिञ्चन्यायतनसंज्ञायात,

नित्य मदु धका बारबार खंकेगु 'अनिच्चानुपस्सना' द्वारा नित्यसंज्ञायात, दुःख धका बारबार खंकेगु 'दुक्खानुपस्सना' द्वारा सुख धयागु संज्ञा 'सुखसञ्जा' यात, निजी थःगु अधीनय्

मदु धका बारबार खंकेगु 'अनत्तानुपस्सना' द्वारा निजी थःगु अधीनय् दु धयागु संज्ञा 'अत्तसञ्जा' यात । उद्विग्न जुइकेबहः धका बारबार खंकेगु 'निब्बिदानुपस्सना' द्वारा न्त्याइपु ताइगुयात, रागं अलग्ग जुइगुयात बारबार खंकेगु 'विरागानुपस्सना' द्वारा रागयात, निरोध जुइगुयात बारबार खंकेगु 'निरोधानुपस्सना' द्वारा उत्पत्ति जुइगु 'समुदय' यात, बारबार त्याग यायेगुयात बारबार खंकेगु 'पटिनिस्सगानुपस्सना' द्वारा क्वात्तुक ज्वनेगुयात, क्षय जुइगु धका बारबार खंकेगु 'खयानुपस्सना' द्वारा छधिछपाँय् धयागु संज्ञा 'घनसञ्जा' यात, विनाश जुइगु धका बारबार खंकेगु 'वयानुपस्सना' द्वारा उद्योग यायेगु 'आयूहन' यात विपरीत जुया विनाश जुइगु धका बारबार खंकेगु 'विपरिणामानुपस्सना' द्वारा दृढस्थिर जू धयागु संज्ञा 'धुवसञ्जा' यात, नित्य निमित्त मदु धका बारबार खंकेगु 'अनिमित्तानुपस्सना' द्वारा नित्य निमित्तयात, प्रार्थना याये बहः मजू धका बारबार खंकेगु 'अपणिहितानुपस्सना' द्वारा प्रार्थना यायेगु 'पणिधि' यात, शून्ययात बारबार खंकेगु 'सुञ्जतानुपस्सना' द्वारा द्वंक नुगलय् थनेगुयात, अत्याधिकगु प्रज्ञाधर्म विपश्यनाद्वारा प्यपुने बहः धका द्वंक नुगलय् थनेगुयात, गथे दु अथे स्यूगु ज्ञानदर्शन 'यथाभूतज्ञानदस्सन' द्वारा सम्मोहित जुइकथं द्वंक नुगलय् थनेगुयात, दोष आदीनव धका बारबार खंकेगु 'आदीनवानुपस्सना' द्वारा प्यपुने बहः धका द्वंक नुगःलय् थनेगुयात, परीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना बारबार खंकेगु 'पटिसइखानुपस्सना' द्वारा परीक्षण व प्रतिवेक्षण मयायेगुयात, गोत्रभूजान यथाभूतज्ञान धयागु स्वात्तुस्वाना चिइगु मदुगुयात बारबार खंकेगु द्वारा स्वात्तुस्वाना चीका द्वंक नुगःलय् थनेगुयात ।

श्रोतापत्तिमार्गद्वारा मिथ्यादृष्टि लिसे नापं स्थित जुयाच्चंगु क्लेशतयत्, सकृदागामीमार्गद्वारा मोटागु कोडागु क्लेशतयत्, अनागामीमार्गद्वारा सूक्ष्म व कमसलगु निसें नापं दयाच्चंगु क्लेशतयत्, अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्कदक्क क्लेशतयत् प्रहाण यायेगु शील धाइ । विरत जुइगु शील धाइ । चेतना शील धाइ । संवर (संयम) शील धाइ । उल्लंघन मयायेगु शील धाइ ।

थुजोगु स्वभाव दुगु शीलत चित्त निर्मल प्रसन्न याये नितिं जुयाच्चन । प्रमुदित जुइया नितिं जुयाच्चन । प्रीतिया नितिं जुयाच्चन । शरीर व मन शान्त याये नितिं जुयाच्चन । मानसिकसुखया नितिं जुयाच्चन । बारबार सेवन यायेया नितिं जुयाच्चन । भावनाया नितिं जुयाच्चन । बारबार अभ्यासया नितिं जुयाच्चन । छयेपिया नितिं जुयाच्चन । परिस्कारया नितिं जुयाच्चन । परिवारया नितिं जुयाच्चन । परिपूर्तिया नितिं जुयाच्चन । धात्थें उद्विग्न जुइया नितिं, विरागया नितिं, निरोधया नितिं, उपशमया नितिं, अभिज्ञाया नितिं, सत्यज्ञान चालावनीगु सम्बोधिया नितिं, क्लेश मि शान्त जुइगु निर्वाणया नितिं जुयाच्चन ।

४२. थुजोगु स्वभाव दुगु शीलतयत् संयम यायेगु छ्चाख्यरं शुद्ध यायेगु अत्याधिकगु अधिशील धाइ । संयम यायेगु छ्चाख्यरं शुद्ध यायेगुली दिनाच्चंगु चित्त चिल्लाय्मलाय् दनीपाखे मथ्यं, चिल्लाय्मलाय् मदनिगु छ्चाख्यरं शुद्ध जुइगु अत्याधिकगु अधिचित्त धाइ । संयम यायेगु

छ्वाख्यरं शुद्ध यायेगुयात सम्यकरूपं खनीगु खः । ज्ञानदर्शन छ्वाख्यरं शुद्ध जुइगु अत्याधिकगु अधिप्रज्ञा (मार्गप्रज्ञा) धाइ ।

उगु संवरशीलय् संयम यायेगु स्वभाव अधिशीलशिक्षा धाइ । उगु संवरशीलय् चिल्लाय्मलाय् मदनीगु स्वभाव अधिचित्तशिक्षा धाइ । उगु संवरशीलय् खनीगु दर्शन स्वभाव अधिप्रज्ञाशिक्षा धाइ ।

थुपिं स्वंगू शिक्षातय् आवर्जन याना आचरण याइगु खः । सिइका आचरण याइगु खः । खंका आचरण याइगु खः । प्रत्यवेक्षण याना आचरण याइगु खः । चित्तयात अधिष्ठान याना आचरण याइगु खः । श्रद्धाद्वारा निश्चय याना आचरण याइगु खः । वीर्ययात थःल्ववना आचरण याइगु खः । स्मृतियात सजग जुइका आचरण याइगु खः । चित्तयात बांलाक तया आचरण याइगु खः । प्रज्ञाद्वारा छुटे याना सिइका आचरण याइगु खः । अभिज्ञाद्वारा सिइके माःगुयात अभिज्ञाद्वारा सिइका आचरण याइगु खः । परिज्ञाद्वारा सिइके माःगुयात परिज्ञाद्वारा सिइका आचरण याइगु खः । प्रहाण यायेमाःगुयात प्रहाण याना आचरण याइगु खः । साक्षात्कार यायेमाःगुयात साक्षात्कार याना आचरण याइगु खः । भाविता यायेमाःगुयात भाविता याना आचरण याइगु खः ।

उगु स्वभावधर्म सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । छुटे याना सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं न्यने दया संयम यायेगुली उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात शीलमयज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

निगूगु शीलमयज्ञान विस्तृत प्रदर्शन क्वचाल ।

३-समाधिभावनामयज्ञान विस्तृत प्रदर्शन

४३. संयम यायेगु कारणं स्थिर जुइगुली (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञा गुकथं समाधिभावनामयज्ञान धाइगु खः ?

१) चित्त स्थिर जुइगुया भाव धयागु छगू समाधि ।

२) (क) लौकिकसमाधि, (ख) लोकुत्तरसमाधि कथं निगू समाधि ।

३) (क) सवितर्कसविचार समाधि, (ख) अवितर्कअविचार मात्र समाधि, (ग) अवितर्कअविचार समाधि कथं स्वंगू समाधि ।

४) (क) परिहानि पक्ष दुगु हानभागिय समाधि, (ख) स्थिर जुइगु पक्ष दुगु स्थितिभागिय समाधि, (ग) विशिष्ट पक्ष दुगु विशेषभागिय समाधि व (घ) उद्विग्न जुइगु पक्ष दुगु निर्वेदभागिय समाधि कथं प्यंगू समाधि ।

५) (क) प्रीति फिजे जुडगुया भाव धयागु प्रीति स्फरणता समाधि, (ख) सुख फिजे जुडगुया भाव धयागु सुखस्फरणता समाधि, (ग) उपेक्षा चित्त फिजे जुडगुया भाव धयागु चेतोस्फरणता समाधि, (घ) तेज प्रकाश आलोक फिजे जुडगुया भाव धयागु आलोक स्फरणता समाधि, (ङ) प्रत्यवेक्षणया कारण निमित्त जुयाच्वंगु प्रत्यवेक्षणनिमित्त समाधि कथं न्यागू समाधि ।

६) (क) बुद्धानुस्मृतिया प्रभावं चित्त स्थिर जुडगुया भाव धाये बहःगु विक्षिप्त मज्जू समाधि, (ख) धर्मानुस्मृतिया प्रभावं, (ग) संघानुस्मृतिया प्रभावं, (घ) शीलानुस्मृतिया प्रभावं, (ङ) त्यागानुस्मृतिया प्रभावं, (च) देवतानुस्मृतिया प्रभावं चित्त स्थिर जुडगुया भाव धाये बहःगु विक्षिप्त मज्जू समाधि कथं खुगू समाधि ।

७) (क) समाधि दक्षता दुगु भाव, (ख) समाधि समापत्तिस च्वनेगुली दक्षता दुगु भाव, (ग) समाधियात् स्थिर जुडकेगुली दक्षता दुगु भाव, (घ) समाधिं दनेगुली दक्षता दुगु भाव, (ङ) समाधि अनुकूलताय् दक्षता दुगु भाव, (च) समाधिया गौचर आरम्भणय् दक्षता (कुशलता) दुगु भाव, (छ) समाधिपाखे न्ह्यचिकेगुली दक्षता दुगु भावकथं न्हेगू समाधि ।

८) (क) पृथ्वीकसिणयागु प्रभावकथं चित्त स्थिर जुडगुया भाव धयागु विक्षिप्त मज्जू समाधि, (ख) आपस्कसिणयागु प्रभावकथं, (ग) तेजस्कसिणयागु प्रभाव कथं, (घ) वायुकसिणयागु प्रभाव कथं, (ङ) नीलकसिणयागु प्रभावकथं, (च) पीतकसिणयागु प्रभावकथं, (छ) लोहितकसिणयागु प्रभाव कथं, (ज) अवदातकसिणयागु प्रभावकथं चित्त स्थिर जुडगुया भाव धयागु विक्षिप्त मज्जू समाधि कथं च्यागू समाधि ।

९) (क) हीनगु, (ख) मध्यस्थगु व (ग) प्रणीतगु रूपावचर समाधि, (घ) हीनगु (ङ) मध्यस्थगु व (च) प्रणीतगु अरूपावचर समाधि, (छ) शून्यता समाधि, (ज) अनिमित्त समाधि, (झ) अप्रणिहित समाधि कथं गुंगू समाधि ।

१०) (क) उद्धमातकसंज्ञाया प्रभावकथं चित्त स्थिर जुडगुया भाव धयागु विक्षिप्त मज्जू समाधि, (ख) विनीलकसंज्ञाया प्रभाव कथं, (ग) विपुब्बकसंज्ञाया प्रभावकथं, (घ) विच्छिद्दकसंज्ञाया प्रभावकथं, (ङ) विस्वायितकसंज्ञाया प्रभावकथं, (च) विक्खित्तकसंज्ञाया प्रभावकथं, (छ) हतविक्खित्तकसंज्ञाया प्रभावकथं, (ज) लोहितकसंज्ञाया प्रभावकथं, (झ) पुलुवकसंज्ञाया प्रभावकथं, (ञ) अट्टिकसंज्ञाया प्रभावकथं चित्त स्थिर जुडगुया भाव धयागु विक्षिप्त मज्जू समाधि कथं भिगू समाधि । थुपिं ५५-गू समाधित जुल ।

४४. मेकथं समाधिया स्थिर जुडगु स्वभाव २५-गू दु ।

(१) परिग्रहण यायेबहःगु स्वभावया कारणं समाधि धाइ । (२) परिवार धयागु अर्थस्वभावया कारणं समाधि धाइ । (३) परिपूर्ण जुडगु अर्थस्वभावया कारणं समाधि धाइ । (४) छगू मात्र आरम्भण दुगु अर्थस्वभावया कारणं समाधि धाइ । (५) विक्षिप्त मज्जू अर्थस्वभावया कारणं समाधि धाइ । (६) चिल्लाय्मलाय् मदंगु अर्थस्वभावया कारणं समाधि धाइ । (७) बुलु मज्जू अर्थस्वभावया कारणं समाधि धाइ । (८) कम्प मज्जू अर्थस्वभावया कारणं समाधि धाइ ।

(९) क्लेशतयपाखें मुक्तगु अर्थस्वभावया कारणं समाधि धाइ । (१०) छगू मात्र आरम्मणय् प्रकट जुइगु कथं चित्त स्थिर जुइगुया भावं याना समाधि धाइ । (११) अर्पणायात मालेसःगु कारणं समाधि धाइ । (१२) नीवरण धर्मतयत्त मालेमसःगुया कारणं समाधि धाइ । (१३) अर्पणायात मालेसःगुया भावया कारणं समाधि धाइ । (१४) नीवरण धर्मतयत्त मालेमसःगु भावया कारणं समाधि धाइ । (१५) अर्पणायात ग्रहण याना कायेसःगुया कारणं समाधि धाइ । (१६) नीवरण धर्मतयत्त ग्रहण याना कायेसःगुया कारणं समाधि धाइ । (१७) अर्पणायात ग्रहण याना कायेसःगु भावया कारणं समाधि धाइ । (१८) नीवरण धर्मतयत्त ग्रहण याना कायेसःगु भावया कारणं समाधि धाइ । अर्पणायात आचरण यायेसःगु भावया कारणं समाधि धाइ । (१९) नीवरण धर्मतयत्त आचरण यायेसःगु भावया कारणं समाधि धाइ । (२०) अर्पणायात आचरण यायेसःगुया कारणं समाधि धाइ । (२१) नीवरण धर्मतयत्त आचरण यायेसःगुया कारणं समाधि धाइ । (२२) अर्पणायात जहाँ थिइकेसःगुया कारणं समाधि धाइ । (२३) नीवरण धर्मतयत्त छवयेकेसःगुया कारणं समाधि धाइ । (२४) अर्पणायात छवयेकेसःगु भावया कारणं समाधि धाइ । (२५) नीवरण धर्मतयत्त छवयेके बिइसःगु भावया कारणं समाधि धाइ । समाधि नीवरण धयागु विसम धर्मतयपाखें अलग्ग जुयाच्चंगु कारणं सम नं धाइ । आरम्मणय् कम्प जुइगु मदुगुया भावयात दयेका स्थिर जुइकीगु कारणं हित नं धाइ । सुख दुगु जुया नितिं सुख नं धाइ । उकिं समाधि धाइ । थुपिं समाधियागु स्थिर जुइगु स्वभाव २५-गू खः ।

उगु स्वभावधर्म सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं समय यायेगु कारणं स्थिर जुइगुली उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात समाधिभावनामयज्ञान धका धायेमाः ।

स्वंगु समाधिभावनामयज्ञान विस्तृत प्रदर्शन क्वचाल ।

४-धर्मस्थितिज्ञान विस्तृत प्रदर्शन

४५. कारण धर्मतयत्त परिग्रहण यायेगुली (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञा गुकथं धर्मस्थितिज्ञान धाइगु खः ? अविद्या संस्कारत उत्पत्ति जुइगु 'उप्पादद्विति' उत्पन्न जुया स्थिर जुइगु 'पवत्तद्विति' कारण जुया स्थिर जुइगु 'निमित्तद्विति' उद्योग याना स्थिर जुइगु 'आयूहनद्विति' स्वात्तुस्वाना स्थिर जुइगु 'सञ्जोगद्विति' बाधा जुया स्थिर जुइगु 'पलिबोधद्विति' मूल कारण जुया स्थिर जुइगु 'समुदयद्विति' जनक (उत्पत्ति) कारण जुया स्थिर जुइगु 'हेतुद्विति' उपस्थम्भक कारण जुया स्थिर जुइगु 'पच्चयद्विति' थुपिं गुंगू आकारतयद्वारा अविद्या कारण उत्पन्न जुइगु खः । संस्कारत कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । निगू थुपिं अविद्या संस्कारत कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका कारण (कार्य) यात परिग्रहण यायेगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायातधर्मस्थितिज्ञान धाइ ।

अतीत ज्वःछिं नं अनागत ज्वःछिं नं, संस्कारत विज्ञानया, विज्ञान नामरूपया, नामरूप षडायतनया, षडायतन स्पर्शया, स्पर्श वेदनाया, वेदना तृष्णाया

....., तृष्णा उपादानया, उपादान भवया, भव जातिया, जाति जरामरण अतीत ज्वःछिं व अनागत ज्वःछिं जाति जरामरणया उत्पन्न जुइगु उप्पादद्विति, उत्पन्न जुया स्थिर जुइगु पवत्तद्विति, कारण जुया स्थिर जुइगु निमित्तद्विति, उद्योग याना स्थिर जुइगु आयूहनद्विति, स्वात्तुस्वाना स्थिर जुइगु सञ्जोगद्विति, बाधा जुया स्थिर जुइगु पलिबोधद्विति, मूल कारण जुया स्थिर जुइगु समुदयद्विति, जनक कारण जुया स्थिर जुइगु हेतुद्विति, उपस्थम्भक कारण जुया स्थिर जुइगु पच्चयद्विति- थुपिं गुंगू आकारतयद्वारा जाति कारण जुइगु खः । जरामरण कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । निगू थुपिं जाति व जरामरण कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका कारण (कार्य) यात परिग्रहण यायेगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायातधर्मस्थितिज्ञान धाइ ।

४६. अविद्या जनक कारण जुइगु खः । संस्कारत जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । निगू थुपिं अविद्या व संस्कारत जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका कारण (कार्य) यात परिग्रहण यायेगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायातधर्मस्थितिज्ञान धाइ ।

अतीत ज्वःछिं व अनागत ज्वःछिं संस्कारत जनक कारण खः । विज्ञान जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः, विज्ञान जनक कारण खः । नामरूप जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । नामरूप जनक कारण खः । षडायतन जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । षडायतन जनक कारण खः । स्पर्श जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । स्पर्श जनक कारण खः । वेदना जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । वेदना जनक कारण खः । तृष्णा जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । तृष्णा जनक कारण खः । उपादान जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । उपादान जनक कारण खः । भव जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । भव जनक कारण खः । जाति जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । जाति जनक कारण खः । जरामरण जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः, अतीत ज्वःछिं व अनागत ज्वःछिं जाति जनक कारण खः । जरामरण जनक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः

अविद्या प्रतीत्य समुत्पन्न कारण खः, संस्कारत प्रतीत्य समुत्पन्न कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । निगू थुपिं अविद्या व संस्कारत प्रतीत्यसमुत्पन्न कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका कारण (कार्य) यात परिग्रहण यायेगुली (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायातधर्मस्थितिज्ञान धाइ ।

अतीत ज्वःछिं व अनागत ज्वःछिं, संस्कारत प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणत खः । विज्ञान प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः, विज्ञान प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारण खः । नामरूप प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । नामरूप प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारण खः । षडायतन प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । षडायतन प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारण खः । स्पर्श प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । स्पर्श प्रतीत्यसमुत्पन्न

जुयाच्चंगु कारण खः । वेदना प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । वेदना प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारण खः । तृष्णा प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । तृष्णा प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारण खः । उपादान प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । उपादान प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारण खः । भव प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । भव प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारण खः । जाति प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । जाति प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारण खः । जरामरण प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । जरामरण प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । निगू थुपिं जाति व जरामरणत प्रतीत्यसमुत्पन्न जुयाच्चंगु कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका कारण (कार्य) यात परिग्रहण यायेगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायातघर्मीस्थितिज्ञान धाइ ।

अविद्या उपस्थम्भक (तिबः बीगु) कारण खः । संस्कारत उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । निगू थुपिं अविद्या व संस्कारत उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका कारण (कार्य) यात परिग्रहण यायेगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायातघर्मीस्थितिज्ञान धाइ ।

अतीत समय ज्वःछिं व अनागत समय ज्वःछिं अविद्या उपस्थम्भक कारण खः । संस्कारत उपस्थम्भक कारण खः । संस्कारत उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । संस्कारत उपस्थम्भक कारण खः । विज्ञान उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । विज्ञान उपस्थम्भक कारण खः । नामरूप उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । नामरूप उपस्थम्भक कारण खः । षडायतन उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । षडायतन उपस्थम्भक कारण खः । स्पर्श उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । स्पर्श उपस्थम्भक कारण खः । वेदना उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । वेदना उपस्थम्भक कारण खः । तृष्णा उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । तृष्णा उपस्थम्भक कारण खः । उपादान उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । उपादान उपस्थम्भक कारण खः । भव उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । भव उपस्थम्भक कारण खः । जाति उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । जाति उपस्थम्भक कारण खः । जरामरण उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । जरामरण उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । निगू थुपिं जाति व जरामरणत उपस्थम्भक कारणया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका कारण (कार्य) यात परिग्रहण यायेगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायातघर्मीस्थितिज्ञान धाइ ।

४७. पुलांगु (न्हापायागु) कर्मभवय् भुले जुइगु मोह अविद्या धाइ । उद्योग यायेगु संस्कारत धाइ । इच्छा यायेगु आसक्त जुइगु तृष्णा धाइ । क्वातुसे च्वंक ज्वनेगु उपादान धाइ । प्रेरणा बीगु ब्यापार यायेगु चेतना भव धाइ । न्हापायागु कर्मभवय् उत्पन्न जुइगु थुपिं न्यागू

स्वभावधर्मत थुगु वर्तमानभवय् प्रतिसन्धिया कारणत जुयाच्चन । थुगु वर्तमानभवय् प्रतिसन्धि च्वनेगु विज्ञान धाइ । दुतिनिगुथें च्वंक उत्पन्न जुइगु स्वभावधर्म नामरूप धाइ । महाभूतत निर्मल जुइगुया भाव आयतन धाइ । थिइगु स्वभाव स्पर्श धाइ । अनुभव यायेगु स्वभाव वेदना धाइ । थुगु वर्तमान विपाकभवय् उत्पन्न जुइगु थुपिं न्यागू स्वभावधर्मत न्हापा याये माःगु कर्मया कारणत जुयाच्चन । थुगु वर्तमानभवय् आयतनतयगु परिपक्वताया कारणं भुले जुइगु मोह अविद्या धाइ । उद्योग यायेगु संस्कार धाइ । आसक्त जुइगु प्यपुनेगु तृष्णा धाइ । क्वातुसे च्वंक ज्वनेगु उपादान धाइ । प्रेरणा बीगु ब्यापार यायेगु भव धाइ । थुगु वर्तमान कर्मभवय् उत्पन्न जुइगु थुपिं न्यागू स्वभावधर्मत लिपायागु इलय् प्रतिसन्धिया कारणत जुयाच्चन ।

लिपायागु अवस्थाय् प्रतिसन्धि च्वनेगु विज्ञान धाइ । दुतिनिगुथें च्वंक उत्पन्न जुइगु स्वभावधर्म नामरूप धाइ । महाभूतत निर्मल जुइगुया भाव आयतन धाइ । थिइगु स्वभाव स्पर्श धाइ । अनुभव यायेगु स्वभाव वेदना धाइ । लिपायागु उपपत्ति भवय् उत्पन्न जुइगु थुपिं न्यागू स्वभावधर्मत थुगु वर्तमानभवय् यायेमाःगु कर्मया कारणत जुयाच्चन ।

थुकथं बः प्यबः यात, काल स्वंगूयात, स्वंगू स्वापु दुगु प्रतीत्यसमुत्पादयात नीगू आकार प्रकारद्वारा सिइका बिज्यात, खंका बिज्यात, विशिष्ट ज्ञानं सिइका बिज्यात, प्रतिवेधयाना सिइका बिज्यात, ध्व स्वभावधर्म सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । विभाजन याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं कारण (धर्म) तयत् परिग्रहण यायेगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात धर्मस्थितिज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

प्यंगूगु धर्मस्थितिज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

५-सम्मर्शनज्ञाननिर्देश

४८. अतीत अनागत वर्तमान धर्मतयत् संक्षिप्त याना विभाजन व निर्णय बिइफूगु प्रज्ञा गुकथं सम्मर्शन ज्ञान नां दुगु जुल ?

अतीत अनागत वर्तमान आध्यात्मिक बाहिरिक स्थूल सूक्ष्म हीन प्रणीत तापा सःति जुयाच्चंगु रूप दक्वंयात अनित्य धका छुटे याना सिइकेगु छगू परामर्शन व निरीक्षण यायेगुयात 'सम्मर्शन' धाइ । दुःख धका छुटे याना सिइकेगु छगू परामर्शन व निरीक्षण यायेगुयात 'सम्मर्शन' धाइ । अनात्म धका छुटे याना सिइकेगु छगू परामर्शन व निरीक्षण यायेगुयात 'सम्मर्शन' धाइ ।

अतीत अनागत वर्तमान आध्यात्मिक बाहिरिक स्थूल सूक्ष्म हीन प्रणीत तापा सःति जुयाच्चंगु वेदना, संज्ञा, संस्कार व विज्ञान दक्वंयात अनित्य धका छुटे याना सिइकेगु छगू परामर्शन व निरीक्षण यायेगुयात 'सम्मर्शन' धाइ । दुःख धका छुटे याना सिइकेगु छगू परामर्शन

व निरीक्षण यायेगुयात'सम्मर्शन' धाइ । अनात्म धका छुटे याना सिइकेगु छगू परामर्शन व निरीक्षण यायेगुयात'सम्मर्शन' धाइ ।

मिखायात, अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु जरामरणयात अनित्य धका, दुःख धका, अनात्म धका छुटे याना सिइकेगु छगू परामर्शन व निरीक्षण यायेगुयात'सम्मर्शन' धाइ ।

अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु रूपयात फुना अन्त जुइगु स्वभावया कारण अनित्य धाइ । सास्ति यायेयःगु स्वभावया कारण दुःख धाइ । सार मदुगु स्वभावया कारण अनात्म धाइ धका संक्षिप्तं विभाजन याना सिइकेगुली उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात'सम्मर्शन' ज्ञान धाइ ।

वेदनायात, संज्ञायात, संस्कारतयत्त, विज्ञानयात, मिखायात, अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु जरामरणयात फुना अन्त जुइगु स्वभावया कारण अनित्य धाइ । सास्ति यायेयःगु स्वभावया कारण दुःख धाइ । सार मदुगु स्वभावया कारण अनात्म धाइ धका संक्षिप्तं विभाजन याना सिइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात'सम्मर्शन' ज्ञान धाइ ।

अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु रूपयात 'अनित्य धाइ धका, मरम्मत यायेमाः धका, कारणयात बःकया उत्पन्न जुइगु धका व फुइगु स्वभाव, नाश जुइगु स्वभाव, अलग जुइगु स्वभाव, निरोध व शान्त जुइगु स्वभाव दु' धका संक्षिप्तं छुटे याना सिइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात'सम्मर्शन' ज्ञान धाइ ।

वेदनायात, संज्ञायात, संस्कारतयत्त, विज्ञानयात, मिखायात, अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु जरामरणयात 'अनित्य धाइ धका, मरम्मत यायेमाः धका, कारणयात बःकया उत्पन्न जुइगु धका व फुइगु स्वभाव, नाश जुइगु स्वभाव, अलग जुइगु स्वभाव, निरोध व शान्त जुइगु स्वभाव दु' धका संक्षिप्तं छुटे याना सिइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात'सम्मर्शन' ज्ञान धाइ ।

'जातिया कारणं जरामरण उत्पन्न जुइगु खः, जाति मन्त धाःसा जरामरण दइमखु' धका संक्षिप्तं छुटे याना सिइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात'सम्मर्शन' ज्ञान धाइ ।

अतीत समय ज्वःछिं व अनागत समय ज्वःछिं, भवया कारणं जाति उत्पन्न जुइगु खः, मन्त धाःसा, उपादानया कारणं भव उत्पन्न जुइगु खः, मन्त धाःसा, तृष्णाया कारणं उपादान उत्पन्न जुइगु खः, मन्त धाःसा, वेदनाया कारणं तृष्णा उत्पन्न जुइगु खः, मन्त धाःसा, स्पर्शया कारणं वेदना उत्पन्न जुइगु खः, मन्त धाःसा, षडायतनया कारणं स्पर्श उत्पन्न जुइगु खः, मन्त धाःसा, नामरूपया कारणं षडायतन उत्पन्न जुइगु खः, मन्त धाःसा, विज्ञानया कारणं नामरूप उत्पन्न जुइगु खः, मन्त धाःसा, संस्कारया कारणं विज्ञान उत्पन्न जुइगु खः, मन्त धाःसा, 'अविद्याया कारणं संस्कारत उत्पन्न जुइगु

खः, अविद्या मन्त धाःसा संस्कारत दइमखु' धका संक्षिप्तं छुटे याना सिइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात 'सम्मर्शन' ज्ञान धाइ ।

अतीत समय ज्वःछिं व अनागत समय ज्वःछिं 'अविद्याया कारणं संस्कारत उत्पन्न जुइगु खः, अविद्या मन्त धाःसा संस्कारत दइमखु' धका संक्षिप्तं छुटे याना सिइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात 'सम्मर्शन' ज्ञान धाइ ।

उगु सम्मर्शन ज्ञान सिइके सःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । विभाजन याना सिइके सःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं अतीत अनागत वर्तमान धर्मतयूत संक्षिप्तं छुटे याना सिइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात 'सम्मर्शन' ज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

न्यागू सम्मर्शनज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

६-उदयव्ययज्ञाननिर्देश

४९. प्रत्युत्पन्न (वर्तमान) धर्मतयूगु विपरीत व विनाश जुइगुयात भाविताद्वारा खंके फूगु प्रज्ञायात थुकथं उदयव्ययानुपस्थानाज्ञान धाइ ?

उत्पन्न जुयावयाच्वंगु रूपयात प्रत्युत्पन्न धाइ । उगु प्रत्युत्पन्न रूपया उत्पत्ति जुइगु लक्षणयात उदय धाइ ।

विपरीत जुइगु लक्षणयात व्यय धाइ । बार बार खंकेगुयात ज्ञान धाइ ।

उत्पन्न जुयावयाच्वंगु वेदना, संज्ञा, संस्कार, विज्ञान, उत्पन्न जुया वयाच्वंगु मिखा, सचपन्न जुया वयाच्वंगु भवयात प्रत्युत्पन्न धाइ । उगु प्रत्युत्पन्न भवया उत्पत्ति लक्षणयात उदय धाइ । विपरीत लक्षणयात व्यय धाइ । बारबार खंकेगुयात ज्ञान धाइ ।

५०. पञ्चस्कन्धतयूगु उत्पत्तियात भाविता याइम्ह व्यक्तिं गुलि गुलि लक्षणतयूत खनि ? विनाशयात भाविता याइम्ह व्यक्तिं गुलि गुलि लक्षणतयूत खनि ? उत्पत्ति विनाशयात भाविता याइम्ह व्यक्तिं गुलि गुलि लक्षणतयूत खनि ?

न्यागू स्कन्धतयूगु उत्पत्तियात भाविता याइम्ह व्यक्तिं नीन्यागू लक्षणतयूत खं । विनाशयात भाविता याइम्ह व्यक्तिं नीन्यागू लक्षणतयूत खं । उत्पत्ति विनाशयात भाविता याइम्ह व्यक्तिं न्येगू लक्षणतयूत खं ।

रूपस्कन्धया उत्पत्तियात भाविता याइम्ह व्यक्तिं गुलि गुलि लक्षणतयूत खंलय् ? विनाशयात भाविता याइम्ह व्यक्तिं गुलि गुलि लक्षणतयूत खंलय् ? उत्पत्ति विनाशयात भाविता याइम्ह व्यक्तिं गुलि गुलि लक्षणतयूत खंलय् ?

अविद्या निरोध जुड़गु कारणं वेदना निरोध जुड़गु खः धका कारणया कारणं निरोध जुड़गु धयागु अर्थकथं वेदनास्कन्धया व्यय यात खं । तृष्णा निरोध जुड़गु कारणं वेदना निरोध जुड़गु खः धका, कर्म निरोध जुड़गु कारणं वेदना निरोध जुड़गु खः धका, स्पर्श निरोध जुड़गु कारणं वेदना निरोध जुड़गु खः धका, विपरिणाम लक्षणयात भाविता याइम्ह व्यक्तिं नं वेदनास्कन्धया व्यययात खं । वेदनास्कन्धया व्यययात भाविता याइम्ह व्यक्तिं थुपिं न्यागू लक्षणतयूत खं । उदयव्यययात भाविता याइम्ह व्यक्तिं थुपिं भिगू लक्षणतयूत खं ।

संज्ञास्कन्धया, संस्कारस्कन्धया, विज्ञानस्कन्धया उत्पत्तियात भाविता याइम्ह व्यक्तिं छु छु न्यागू लक्षणतयूत खंलयू ?

अविद्या उत्पत्ति जुड़गु कारणं विज्ञान उत्पत्ति जुड़गु खः धका कारणया कारणं उत्पन्न जुड़गु अर्थकथं विज्ञानस्कन्धया उदय (उत्पत्ति) यात खं । तृष्णा उत्पत्ति जुड़गु कारणं विज्ञान उत्पत्ति जुड़गु खः धका, कर्म उत्पत्ति जुड़गु कारणं विज्ञान उत्पत्ति जुड़गु खः धका नामरूप उत्पत्ति जुड़गु कारणं विज्ञान उत्पत्ति जुड़गु खः धका, उत्पत्ति लक्षणयात भाविता याइम्ह व्यक्तिं नं विज्ञानस्कन्धया उदययात खं । विज्ञानस्कन्धया उदययात भाविता याइम्ह व्यक्तिं थुपिं न्यागू लक्षणतयूत खं ।

व्यययात भाविता याइम्ह व्यक्तिं छु छु न्यागू लक्षणतयूत खंलयू ?

अविद्या निरोध जुड़गु कारणं विज्ञान निरोध जुड़गु खः धका कारणया कारणं निरोध जुड़गु धयागु अर्थकथं विज्ञानस्कन्धया व्यययात खं । तृष्णा निरोध जुड़गु कारणं विज्ञान निरोध जुड़गु खः धका, कर्म निरोध जुड़गु कारणं विज्ञान निरोध जुड़गु खः धका, नामरूप निरोध जुड़गु कारणं विज्ञान निरोध जुड़गु खः धका, विपरिणाम लक्षणयात भाविता याइम्ह व्यक्तिं नं विज्ञानस्कन्धया व्यययात खं । विज्ञानस्कन्धया व्यययात भाविता याइम्ह व्यक्तिं थुपिं न्यागू लक्षणतयूत खं । उदयव्यययात भाविता याइम्ह व्यक्तिं थुपिं भिगू लक्षणतयूत खं ।

स्कन्ध न्यागूया उदययात भाविता याइम्ह व्यक्तिं थुपिं नीन्यागू लक्षणतयूत खं । व्यययात भाविता याइम्ह व्यक्तिं थुपिं नीन्यागू लक्षणतयूत खं । उदयव्यययात भाविता याइम्ह व्यक्तिं थुपिं न्येगू लक्षणतयूत खं ।

उगु उदयव्यययानुपश्यना ज्ञानयात सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । विभाजन याना सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं प्रत्युत्पन्न धर्मतयूगु विपरीत व विनाश जुड़गुयात भाविता याना खंकेफूगु प्रज्ञायात उदयव्यययानुपश्यनाज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

रूपस्कन्ध आहार हे उत्पत्ति कारण दुगु जुल । वेदनास्कन्ध, संज्ञास्कन्ध व संस्कारस्कन्धत स्वंगू स्पर्श हे उत्पत्ति कारण दुगु जुल । विज्ञानस्कन्ध नामरूप हे उत्पत्ति कारण दुगु जुल ।

खुगूगु उदयव्ययज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

७-भङ्गानुपश्यनाज्ञाननिर्देश

५१. आरम्मणयात प्रत्यवेक्षण याना भङ्ग (विनाश) यात भाविता याना खंकेफूगु प्रज्ञायात छु गुकथं विपश्यनाज्ञान धाइलय् ?

रूपवर्ण हे आरम्मण दुगुकथं चित्त उत्पत्ति जुया भङ्ग जुइगु खः । उगु आरम्मणयात प्रत्यवेक्षण याना उगु चित्तया भङ्गयात बारबार भाविता याना स्वइगु खः । बारबार भाविता याना स्वइगु धयागुलिइ छु गुकथं बारबार भाविता याना स्वइगु खः लय् ?

अनित्य हिसाबं बार बार भाविता याना स्वइगु खः । नित्य हिसाबं मखु । दुःख हिसाबं बारबार भाविता याना स्वइगु खः, सुख हिसाबं मखु । अनात्म हिसाबं बारबार भाविता याना स्वइगु खः, आत्म हिसाबं मखु । उद्विग्न जुइगु खः, न्ह्याइपु मतायेकु, अनुरक्त जुइगु मद्दु, विरक्त जुइगु खः । निरोध जुइकीगु खः, उत्पन्न मजुइकु । परित्याग याइगु खः, क्वातुकक ज्वनीगु मखु ।

५२. अनित्य हिसाबं बारबार भाविता याना स्वयेबलय् नित्य धयागु संज्ञायात हटे याइगु जुयाच्चन । दुःख हिसाबं बार बार भाविता याना स्वयेबलय् सुख धयागु संज्ञायात हटे याइगु जुयाच्चन । अनात्म हिसाबं बारबार भाविता याना स्वयेबलय् आत्मा धयागु संज्ञायात हटे याइगु जुयाच्चन । उद्विग्न न्ह्याइपु तायेगुयात हटे याइगु जुयाच्चन । अनुरक्त मजुइबलय् आरक्त जुइगु रागयात हटे याइगु जुयाच्चन । निरोध जुइबलय् उत्पत्ति जुइगुयात हटे याइगु जुयाच्चन । परित्याग याइबलय् क्वातुकक ज्वनेगुयात हटे याइगु जुयाच्चन ।

वेदना हे आरम्मण दुगुकथं, संज्ञा हे आरम्मण दुगुकथं, संस्कारत हे आरम्मण दुगुकथं, विज्ञान हे आरम्मण दुगुकथं, मिखा हे, जरामरण हे आरम्मण दुगुकथं चित्त उत्पत्ति जुया भङ्ग जुइगु खः । उगु आरम्मणयात प्रत्यवेक्षण याना उगु चित्तया भङ्गयात बार बार भाविता याना स्वइगु खः । बार बार भाविता याना स्वइगु खः धयागुलिइ छु गुकथं बारबार भाविता याना स्वइगु खः लय् ?

अनित्य हिसाबं बारबार भाविता याना स्वइगु खः । नित्य हिसाबं मखु । दुःख हिसाबं बार बार भाविता याना स्वइगु खः, सुख हिसाबं मखु । अनात्म हिसाबं बारबार भाविता याना स्वइगु खः, आत्म हिसाबं मखु । उद्विग्न जुइगु खः, न्ह्याइपु मतायेकु, अनुरक्त जुइगु मद्दु, विरक्त जुइगु खः । निरोध जुइकीगु खः, उत्पन्न मजुइकु, परित्याग याइगु खः, क्वातुकक ज्वनीगु मखु ।

अनित्य हिसाबं बारबार भाविता याना स्वयेबलय् नित्य धयागु संज्ञायात हटे याइगु जुयाच्चन । दुःख हिसाबं बार बार भाविता याना स्वयेबलय् सुख धयागु संज्ञायात हटे याइगु जुयाच्चन । अनात्म हिसाबं बारबार भाविता याना स्वयेबलय् आत्मा धयागु संज्ञायात हटे याइगु जुयाच्चन । उद्विग्न जुइबले न्ह्याइपु ताइगुयात हटे याइगु जुयाच्चन । अनुरक्त मजुइबलय् आरक्त जुइगु रागयात हटे याइगु जुयाच्चन । निरोध जुइबलय् उत्पत्ति जुइगुयात हटे याइगु जुयाच्चन । परित्याग याइबलय् क्वातुकक ज्वनेगुयात हटे याइगु जुयाच्चन ।

वस्तु संक्रमण जुड़गु, प्रज्ञा परिवर्तित जुड़गु व आवर्जन याये फड़गु ज्ञान (थुपिं स्वंगू ज्ञान समूह) प्रत्यवेक्षण याना भाविता यायेसःगु 'पटिसइक्खाविपस्सना' ज्ञान धाइ । आरम्मण पाखे छसिंकरं न्ह्यचिला (अतीत अनागत) निता प्रकारया भङ्गयात एक समानकथं छुटे यायेगु निर्वाणय् चित्त दुतिना व्वछुवनीगु (थुपिं ज्ञान निगू) ब्यय लक्षणयात भाविता याना स्वयेसःगु 'वयलक्खणविपस्सना' धाइ ।

आरम्मणयात नं प्रत्यवेक्षण याना भङ्गयात नं बारबार भाविता याना स्वयेगु व शून्य हिसाबं प्रकट जुड़गु थुपिं निगू ज्ञान पुचः 'अधिपञ्जा विपस्सना' धाइ ।

उपर्युक्त अनित्यानुपश्यना आदि अनुपश्यना ज्ञान स्वंगुलिइ दक्षता दुम्ह व्यक्ति निर्विदानुपश्यना आदि प्यंगू विपश्यनाय् व फुड़गु आदि स्वंगू प्रत्यवेक्षणाय् कुशलता दुगु कारणं थीथीकथंयागु सिद्धान्तय् कम्प मजू । (थुगु सफुति गुलिनं गाथात थाय् थासय् उल्लेख जुयाच्चंगु दु उकियात सिइदयेकेत इटलिक्स आखलं भाय् हिला तयागु दु ब्वमिपिंत छुं जुया पालि गाथात आवश्यक जूसा मूलपालि स्वयेगु यायेमाली ।)

उगु स्वभाव धर्मयात सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । विभाजन याना सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं आरम्मणयात प्रत्यवेक्षण याना भङ्गयात भाविता याना खंकेफूगु प्रज्ञायात भङ्गानुपश्यनाज्ञान धका धायेमाः ।

न्हैगूगु भङ्गानुपश्यनाज्ञाननिर्देश व्वचाल ।

८-आदीनवज्ञाननिर्देश

५३. भय धका प्रकट जुयावइगु प्रज्ञायात छु कथं आदीनवज्ञान धाइगु खःलय् ?

उत्पन्न जुयावइगुयात भय धाइ धका भय रूपय् प्रकट जुया वइगुलिइ (उत्पन्न जुड़गु) प्रज्ञायात **आदीनवज्ञान** धाइ ।

उत्पत्ति जुया वृद्धि जुड़गुयात भय धाइ धका भय रूपय् प्रकट जुया वइगुलिइ (उत्पन्न जुड़गु) प्रज्ञायात **आदीनवज्ञान** धाइ ।

संस्कारनिमित्तयात भय धाइ धका, लिपायागु प्रतिसन्धिया कारण जुयाच्चंगु उद्योग यायेगुयात भय धाइ धका, हानं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुड़गुयात भय धाइ धका, गतियात भय धाइ धका, स्कन्धतय्गु उत्पत्तियात भय धाइ धका, महर्गत विपाकया उत्पत्तियात भय धाइ धका, प्रतिसन्धि च्वनेगुयात भय धाइ धका, बुढाबुढी जुड़गुयात भय धाइ धका, रोगी जुड़गुयात भय धाइ धका, मरण जुड़गुयात भय धाइ धका, शोक जुड़गुयात भय धाइ धका, विलाप यायेगु स्वया हाला जुड़गुयात भय धाइ धका,

तीव्ररूपं सास्ति मजुइगुयात निरामिष धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न जुइगुयात सामिष धाइ । उत्पन्न मजुइगुयात निरामिष धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात सामिष धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि जुइ मखुगुयात निरामिष धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

तीव्ररूपं सास्ति जुइगुयात सामिष धाइ । तीव्ररूपं सास्ति मजुइगुयात निरामिष धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न जुइगुयात संस्कारत धाइ धका भय रूप्य् प्रकट जुइगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात **आदीनवज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात संस्कारत धाइ धका भय रूप्य् प्रकट जुइगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात **आदीनवज्ञान** धाइ ।

तीव्ररूपं सास्ति जुइगुयात संस्कारत धाइ धका भय रूप्य् प्रकट जुइगुलिइ (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात **आदीनवज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न मजुइगुयात निर्वाण धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न जुया वृद्धि मजुइगुयात निर्वाण धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

तीव्ररूपं सास्ति मजुइगुयात निर्वाण धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न जुइगुयात संस्कारत धाइ । उत्पन्न मजुइगु आदियात निर्वाण धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात संस्कारत धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि मजुइगुयात निर्वाण धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

तीव्ररूपं सास्ति जुइगुयात संस्कारत धाइ । तीव्ररूपं सास्ति मजुइगुयात निर्वाण धाइ धका (उत्पन्न जुइगु) प्रज्ञायात शान्त शीतलगु **शान्तिपदज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न जुइगुयात, उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात व संस्कार निमित्तयात दुःख धका खनीगु खः । उद्योग यायेगु हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइगु थुपिं निगुलिइ दयाच्चंगु ज्ञानयात **आदीनवज्ञान** धाइ ।

उत्पन्न मजुइगुयात, उत्पन्न जुया वृद्धि मजुइगुयात व संस्कार निमित्त मदइगुयात सुख धका खनीगु खः । उद्योग मयायेगु हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न मजुइगु थुपिं निगुलिइ दयाच्चंगु ज्ञानयात शान्तिपद निर्वाणय् (दुगु) ज्ञान धाइ ।

थुगु आदीनवज्ञान न्यागू स्थानय् उत्पन्न जुइगु खः । शान्तिपद निर्वाणय् दुगु थुगु शान्तिपदज्ञान न्यागू स्थानय् उत्पन्न जुइगु खः । (थुगु ज्ञान निगूयात स्यूम्ह व्यक्तिं) भिगू ज्ञानयात प्रभेदयाना स्यू । निगू ज्ञानय् दक्षता दुगुलिं याना विभिन्न प्रकारया मिथ्या धारणय् कम्प मजू ।

उत्पन्न जुइगुयात, उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात व संस्कार निमित्तयात दुःख धका खंकीगु खः, उद्योग यायेगु हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइगु थुपिं निगुलिइ उत्पन्न जुइगु ज्ञान आदीनवज्ञान धाइ ।

उत्पन्न मजुइगुयात, उत्पन्न जुया वृद्धि मजुइगुयात व संस्कार निमित्त मदइगुयात सुख धका खंकीगु खः, उद्योग मयायेगु हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न मजुइगु थुपिं निगुलिइ उत्पन्न जुइगु ज्ञान शान्तिपद निर्वाणय् (दुगु) ज्ञान धाइ ।

थुगु आदीनवज्ञान न्यागू क्षेत्रय् उत्पन्न जुइगु खः, शान्तिपद निर्वाणय् उत्पन्न जुइगु थ्व शान्तिपदज्ञान न्यागू क्षेत्रय् उत्पन्न जुइगु खः । (थुगु ज्ञान निगूयात सिउम्ह व्यक्तिं) भिगू ज्ञानतय्त प्रभेद याना स्यू । निगू ज्ञानय् दक्षता दुगु भावया कारणं थीथी दृष्टिइ कम्प मजू ।

उगु विपश्यनाज्ञानयात सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थस्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं भयया रूपय् प्रकट जुयावइगु प्रज्ञायात आदीनवज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

च्यागूगु आदीनवज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

Dhamma.Digital

९-संस्कारूपेक्षाज्ञाननिर्देश

५४. मुक्त जुइगु कामनायात प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तयेसःगु प्रज्ञायात गुकथं संस्कारूपेक्षाज्ञान धाइ ?

उत्पन्न जुइगुयात मुक्त जुइ मास्ति वइगुया रूपय् प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तये सःगु प्रज्ञायात संस्कारूपेक्षाज्ञान धाइ । उत्पत्ति जुया वृद्धि जुइगु, संस्कारनिमित्त, हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइ मास्तिवइगु रूपय्, गतियात, स्कन्धतय्गु उत्पत्ति, महर्गतविपाकया उत्पत्ति, जरा आदितय्गु कारण जुयाच्चंगु प्रतिसन्धि, जरा, व्याधि, मरण, शोक, परिदेव (विलाप), तीव्ररूपं सास्तिजुइगुयात मुक्त जुइ मास्तिवइगु रूपय् प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तयेसःगु प्रज्ञायात संस्कारूपेक्षाज्ञान धाइ ।

उत्पन्न जुइगुयात दुःख धाइ धका मुक्त जुइ मास्तिवइगु रूप्य् प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तयेसःगु प्रज्ञायात संस्कारूपेक्षाज्ञान धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात दुःख धाइ धका , तीव्ररूपं सास्तिजुइगुयात दुःख धाइ धका , उत्पन्न जुइगुयात भय धाइ धका , उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात भय धाइ धका , तीव्ररूपं सास्तिजुइगुयात भय धाइ धका , उत्पन्न जुइगुयात सामिष धाइ धका , उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात सामिष धाइ धका , तीव्ररूपं सास्ति जुइगुयात सामिष धाइ धका , उत्पन्न जुइगुयात संस्कारत धाइ धका , उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात संस्कारत धाइ धका , तीव्ररूपं सास्ति जुइगुयात संस्कारत धाइ धका मुक्त जुइ मास्तिवइगु रूप्य् प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तयेसःगु प्रज्ञायात संस्कारूपेक्षाज्ञान धाइ ।

उत्पन्न जुइगुयात संस्कारत धाइ धका इपिं संस्कार धर्मतयूत उपेक्षितभाव तयेसःगु कारणं संस्कारूपेक्षा धाइ ।

संस्कार उपेक्षा निगूयात नं संस्कारत धाइ, इपिं संस्कारतयूत उपेक्षितभाव तयेसःगु कारणं संस्कारूपेक्षा धाइ ।

५५. गुलि आकार प्रकारं संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकेगु जुइल्य् ?

च्यागू आकार प्रकारं संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्यचीका यंकेगु जुइगु खः ।

पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्षपुद्गल, राग रहितम्ह अरहन्त पुद्गलयात गुलि आकार प्रकारं संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकेगु जुइल्य् ? पृथग्जन पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् निगू आकार प्रकारं चित्तयात न्ह्यचीका यंकेगु जुइगु खः ।

आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् स्वंगू आकार प्रकारं चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकेगु जुइगु खः ।

राग रहितम्ह अरहन्त पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् स्वंगू आकार प्रकारं चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकेगु जुइगु खः ।

पृथग्जन पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु आकार प्रकारं निगू धयागु छु छु खः ?

पृथग्जन पुद्गलं संस्कारूपेक्षाज्ञानयात यः नं ययेकीगु खः । विशिष्टरूपं भाविता नं याइगु खः । पृथग्जन पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् थुपिं निगू आकार प्रकारं चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु खः ।

आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु आकार प्रकारं स्वंगू धयागु छु छु खः ?

आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलं संस्कारूपेक्षाज्ञान यः नं ययेकीगु खः । विशिष्टरूपं भाविता नं याइगु खः । प्रत्यवेक्षण याना फलसमापत्ति च्वंच्वनीगु जुयाच्चन ।

आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् थुपिं स्वंगू आकार प्रकारं चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु खः ।

अरहन्त पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु आकार प्रकारं स्वंगू धयागु छु छु खः ?

अरहन्त पुद्गलं संस्कारूपेक्षाज्ञानयात विशिष्टरूपं भाविता नं याइगु खः । प्रत्यवेक्षण याना फलसमापत्तिइ च्वंच्वनीगु खः । उगु फलसमापत्तिइ च्वनीगुयात उपेक्षितभाव तया मौन जुयाच्चनेगु शून्यतविहारद्वारा, आलम्बन मदयेक च्वनेगु अनिमित्तविहारद्वारा व प्रार्थना मयासे च्वनेगु अप्रणिहितविहारद्वारा च्वंच्वनीगु खः ।

राग रहितम्ह अरहन्त पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् थुपिं स्वंगू आकार प्रकारं चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु खः ।

५६. पृथग्जन पुद्गलयात व आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु गुकथं समानता दुगु जुयाच्चनलय् ?

संस्कारूपेक्षाज्ञानयात यः ताःम्ह पृथग्जन पुद्गलयात चित्त बुलुसेच्चनीगु खः, भावनाया विघ्नबाधा जुइगु खः, प्रतिवेधज्ञानया अन्तराय जुइगु खः, लिपायागु अवस्थाय् (उत्पन्न जुइतिनिगु) प्रतिसन्धिया प्रत्यय कारण जुयाच्चन ।

संस्कारूपेक्षाज्ञानयात यः ताःम्ह आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलयात चित्त बुलुसेच्चनीगु खः, भावनाया विघ्नबाधा जुइगु खः ? च्वय् च्वय्च्वंगु प्रतिवेधया अन्तराय जुइगु खः, लिपायागु अवस्थाय् (उत्पन्न जुइतिनिगु) प्रतिसन्धिया प्रत्यय कारण जुयाच्चन ।

थुकथं पृथग्जनयात व आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु यःतायेसःगु स्वभावकथं थुगु रूपं समानता दुगु जुयाच्चन ।

पृथग्जन पुद्गल, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गल व राग रहितम्ह अरहन्त पुद्गलयात संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु गुकथं समानता दुगु जुयाच्चनलय् ?

पृथग्जन पुद्गलं संस्कारूपेक्षाज्ञानयात अनित्य दुःख व अनात्मकथं विपश्यना भाविता याइगु जुयाच्चन । आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलं नं संस्कारूपेक्षाज्ञानयात अनित्य, दुःख व अनात्मकथं विपश्यना भाविता याइगु जुयाच्चन । राग रहितम्ह अरहन्त पुद्गलं नं संस्कारूपेक्षाज्ञानयात अनित्य, दुःख व अनात्मकथं विपश्यना भाविता याइगु जुयाच्चन । पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व राग रहितम्ह अरहन्त पुद्गलपिसं संस्कारूपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु बारबार भाविता यायेसःगु अनुपश्यना स्वभावकथं थुकथं समानता दुगु जुयाच्चन ।

पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व राग रहितम्ह अरहन्त पुद्गलपिंत संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु गुकथं विशेषता दुगु नानात्व जुयाच्चनलय् ?

पृथग्जन पुद्गलया संस्कारुपेक्षाज्ञानकुशल जुयाच्चन । आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलया संस्कारुपेक्षाज्ञाननं कुशल जुयाच्चन । राग रहितम्ह अरहन्त पुद्गलया संस्कारुपेक्षाज्ञान कुशल अकुशल धका धाये मज्यूगु अव्याकृत जुयाच्चन ।

पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व अरहन्त पुद्गलया संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु कुशल व अव्याकृत स्वभावकथं विशेषता दुगु नानात्व जुयाच्चन ।

पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व अरहन्त पुद्गलपिनि संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु गुकथं विशेषता दुगु नानात्व जुयाच्चनलय् ?

पृथग्जन पुद्गलया संस्कारुपेक्षाज्ञान गुगुं इलय् बांलाक प्रकट जू । गुगुं इलय् बांलाक प्रकट मजू ।

आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलया संस्कारुपेक्षाज्ञान नं गुगुं इलय् बांलाक प्रकट जू । गुगुं इलय् बांलाक प्रकट मजू ।

अरहन्त पुद्गलया संस्कारुपेक्षाज्ञान धात्थें हे बांलाक प्रकट जू ।

पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व अरहन्त पुद्गलपिनि संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु बांलाक प्रकट जुडगु स्वभावकथं व प्रकट मजुडगु स्वभावकथं थुगुरूपं विशेषता दुगु नानात्व जुयाच्चन ।

पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व अरहन्त पुद्गलपिनि संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु गुकथं विशेषता नानात्व दुगु जुयाच्चनलय् ?

पृथग्जन, पुद्गलं संस्कारुपेक्षाज्ञानयात पूमवंनिगु भावया कारणं विपश्यना भाविता याडगु जुयाच्चन । आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलं नं संस्कारुपेक्षाज्ञानयात पूमवंनिगु भावया कारणं विपश्यना भाविता याडगु जुयाच्चन । अरहन्त पुद्गलं संस्कारुपेक्षा ज्ञानयात पूवंगु भावया कारणं विपश्यना भाविता याडगु जुयाच्चन ।

पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व अरहन्त पुद्गलपिंत संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु पूमवंनिगु स्वभावकथं व पूवने धुकूगु स्वभावकथं थुगुरूपं विशेषता दुगु नानात्व जुयाच्चन ।

पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व अरहन्त पुद्गलपिंत संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु गुकथं विशेषता दुगु नानात्व जुयाच्चनलय् ?

पृथग्जन पुद्गलं स्वता प्रकारयागु संयोजनतयत् प्रहाण याये नितिं श्रोतापत्तिमार्गयात लाभ याना कायेया नितिं संस्कारुपेक्षाज्ञानयात विपश्यना भाविता याइगु जुयाच्चन ।

आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलं स्वता प्रकारयागु संयोजनतयत् प्रहाण याना छ्वये धुकूगु कारणं च्वय् च्वय्च्वंगु मार्ग लाभ याना कायेया नितिं संस्कारुपेक्षाज्ञानयात विपश्यना भाविता याइगु जुयाच्चन ।

अरहन्त पुद्गलं क्लेश दक्वयात प्रहाण याये धुकूगु कारणं दृष्टधर्मसुखविहारया नितिं (अथवा आः थुगु प्रत्यक्ष जीवनय् सुखं च्वनेया नितिं) संस्कारुपेक्षाज्ञानयात विपश्यना भाविता याइगु जुयाच्चन ।

पृथग्जन, आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व अरहन्त पुद्गलपित संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु प्रहाण याये धुकूगु स्वभावकथं व प्रहाण याये मधुकूनिगु स्वभावकथं थुगुरूपं विशेषता दुगु नानात्व जुयाच्चन ।

आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व अरहन्त पुद्गलपित संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु गुकथं विशेषता दुगु नानात्व जुयाच्चनलय् ?

आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गलं संस्कारुपेक्षाज्ञानयात यः नं ययेकीगु खः, विशिष्ट रूपं भाविता नं याइगु खः, अनित्य इत्यादिया हिसाबं प्रत्यवेक्षण याना फलसमापत्तिइ च्वंच्वनीगु खः, अरहन्त पुद्गलं संस्कारुपेक्षाज्ञानयात विशिष्टरूपं भाविता नं याइगु खः, अनित्य इत्यादिया हिसाबं प्रत्यवेक्षण याना फलसमापत्तिइ च्वंच्वनीगु खः, उगु फलसमापत्तिइ च्वनीगुयात उपेक्षितभावं भाविता याना शान्त शून्यरूपं च्वनेगु शून्यताविहाररूपं, आलम्बण मदयेक च्वनेगु अनिमित्तविहाररूपं प्रार्थना मयासे च्वनेगु अप्रणिहितरूपं विहार याना नं च्वनीगु खः ।

थुकथं आचरण यानावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष व अरहन्त पुद्गलपित संस्कारुपेक्षाय् चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु विहार फलसमापत्ति हे जुयाच्चंगु स्वभावकथं विशेषता दुगु नानात्व जुयाच्चन ।

५७. छु छु संस्कारुपेक्षात शमथया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः ? छु छु संस्कारुपेक्षात विपश्यनाया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः ?

च्यागु संस्कारुपेक्षात शमथया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः । भिगु संस्कारुपेक्षात विपश्यनाया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः ।

छु छु च्यागु संस्कारुपेक्षात शमथया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः ?

प्रथमध्यान लाभ यायेया नितिं नीवरणतयत् प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तइगु प्रजायात **संस्कारुपेक्षाज्ञान** धाइ । द्वितीयध्यान लाभ यायेया नितिं चिन्तन याइगु ' वितर्क ' परामर्शन याइगु ' विचार ' तयत्, तृतीयध्यान लाभ यायेया नितिं आश्वस्थ जुइकीगु

प्रीतियात, चतुर्थध्यान लाभ यायेया नितिं सुख व दुःखतयूत, आकाशानन्त्यायतनध्यान समापत्ति लाभ यायेया नितिं रूपसंज्ञा प्रतिघसंज्ञा नानात्वसंज्ञायात, विज्ञानन्त्यायतनध्यान समापत्ति लाभ यायेया नितिं आकाशानन्त्यायतन संज्ञायात, आकिञ्चन्यायतन ध्यान समापत्तियात लाभ याये नितिं विज्ञानन्त्यायतन संज्ञायात, नैवसंज्ञानासंज्ञायतनध्यान समापत्ति लाभ यायेया नितिं आकिञ्चन्यायतन संज्ञायात प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तद्गु प्रज्ञायात **संस्कारूपेक्षाज्ञान** धाइ ।

धुपिं च्यागू संस्कारूपेक्षात शमथया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः ।

छु छु भिगू संस्कारूपेक्षात विपश्यनाया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः ?

श्रोतापत्तिमार्ग लाभ यायेया नितिं उत्पन्न जुइगुयात, उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात, संस्कारनिमित्तयात, उद्योग यायेगुयात, हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइगुयात, गतियात, स्कन्धतयूगु उत्पत्तियात, महर्गतविपाकया उत्पत्तियात, प्रतिसन्धि च्वनेगुयात, जरायात, व्याधियात, मरणयात, शोकयात, विलापयात, तीव्ररूपं सास्ति जुइगुयात प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तद्गु प्रज्ञायात **संस्कारूपेक्षाज्ञान** धाइ ।

श्रोतापत्तिफल समापत्तिया नितिं, सकृदागामिमार्ग लाभ यायेया नितिं, सकृदागामिफल समापत्तिया नितिं, अनागामिमार्ग लाभया नितिं, अनागामिफल समापत्तिया नितिं, अरहत्तमार्ग लाभया नितिं, अरहत्तफल समापत्तिया नितिं, शून्यताविहार फलसमापत्तिया नितिं, अनिमित्तविहार समापत्तिया नितिं उत्पन्न जुइगुयात, उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात, संस्कारनिमित्तयात, उद्योग यायेगुयात, हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइगुयात, प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तद्गु प्रज्ञायात संस्कारूपेक्षा ज्ञान धाइ ।

धुपिं भिगू संस्कारूपेक्षात विपश्यनाया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः ।

५८. गुगु गुगु संस्कारूपेक्षातयूत कुशल धाइ ? गुगु गुगु संस्कारूपेक्षातयूत अकुशल धाइ ? गुगु गुगु संस्कारूपेक्षातयूत अव्याकृत धाइ ?

भिन्त्यागू संस्कारूपेक्षातयूत कुशल धाइ, स्वंगू संस्कारूपेक्षातयूत अव्याकृत धाइ । अकुशल संस्कारूपेक्षात मदु ।

प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तयूगु आकार प्रकारकथं उत्पन्न जुइगु संस्कारूपेक्षा प्रज्ञा खः । च्यागू संस्कारूपेक्षात समाधिचित्तया आलम्बन जुयाच्वन । पृथरजन पुद्गलयानितिं निगु जुयाच्वन । स्वंगू संस्कारूपेक्षात शैक्ष पुद्गलया आलम्बन जुयाच्वन ।

स्वंगू फलसमापत्तित अरहन्त पुद्गलया आलम्बन जुयाच्वन । संस्कारूपेक्षात द्वारा अरहन्तया चित्त उत्पन्न जुइगुपाखें लिखतं चाहिलिगु जुयाच्वन । च्यागू **संस्कारूपेक्षाज्ञान**त समाधिया प्रत्यय कारणत जुयाच्वन । भिगू **संस्कारूपेक्षाज्ञान**त ज्ञानया आलम्बन जुयाच्वन ।

भिंच्यागु संस्कारुपेक्षात विमोक्ष स्वंगूया प्रत्यय कारणत जुयाच्वन । थुपिं भिंच्यागु आकार प्रकारतयत प्रज्ञाद्वारा अभ्यास याना संस्कारुपेज्ञानय दक्षता दुम्ह योगी पुद्गल थी थी कथंया सिद्धान्तय कम्प मजू ।

उगु स्वभाव धर्मयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं मुक्त जुइ मास्ति वःगुयात प्रत्यवेक्षण याना उपेक्षितभाव तयेसःगु प्रज्ञायात संस्कारुपेक्षाज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

गुंगुगु संस्कारुपेक्षाज्ञाननिर्देश व्वचाल ।

१०-गोत्रभूज्ञाननिर्देश

५९. बाह्य (जुयाच्वंगु संस्कारनिमित्तं) दना मुक्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात छु गुकथं गोत्रभूज्ञान धाइ ?

उत्पन्न जुइगुयात अभिभूत यायेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात, संस्कारनिमित्तयात, उद्योग यायेगुयात अभिभूत यायेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ । हाकनं न्हूगु जन्मय उत्पन्न जुइगुयात, गतियात, स्कन्धतयगु उत्पत्तियात, महर्गतविपाकया उत्पत्तियात, प्रतिसन्धि च्वनेगुयात, जरायात, व्याधियात, मरणयात, शोकयात, विलापयात, तीव्ररूपं सास्ति जुइगुयात, बाह्य (जुयाच्वंगु संस्कार निमित्त) यात अभिभूत यायेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

उत्पन्न जुइ मखुगुपाखे दुब्बां वनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि जुइ मखुगुपाखे, निरोध जुयाच्वंगु निर्वाणय, उत्पन्न जुइगुयात अभिभूत याना उत्पन्न मजुइगुपाखे, उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात अभिभूत याना उत्पन्न जुया वृद्धि जुइ मखुगुपाखे, संस्कारनिमित्तयात अभिभूत याना संस्कारनिमित्त मखुगुपाखे, बाह्य जुयाच्वंगु संस्कारनिमित्तयात अभिभूत याना निरोध जुयाच्वंगु निर्वाणपाखे दुब्बां वनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

उत्पन्न जुइगुपाखें दनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुपाखें, संस्कारनिमित्तपाखें, उद्योग यायेगुपाखें, हाकनं न्हूगु जन्मय उत्पन्न जुइगुपाखें, गतिपाखें, स्कन्धतयगु उत्पत्तिपाखें, महर्गतविपाकया उत्पत्तिपाखें, प्रतिसन्धि च्वनेगुपाखें, जरापाखें, मरणपाखें, शोकपाखें, विलापपाखें दने सःगु कारणं गोत्रभू धाइ । तीव्ररूपं सास्ति जुइगु कारणं गोत्रभू धाइ । बाह्य जुयाच्वंगु संस्कारनिमित्तपाखें दनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

उत्पन्न जुइ मखुगुपाखें दुब्बां वनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि जुइ मखुगुपाखें, निरोध जुयाच्वंगु निर्वाणपाखें, उत्पन्न जुइगुपाखें दना उत्पन्न मजुइगुपाखें

....., उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुपाखें दना उत्पन्न जुया वृद्धि मजुइगुपाखें , संस्कारनिमित्तं दना संस्कारनिमित्तं मखुगुपाखें , उद्योग यायेगुपाखें दना उद्योग याइ मखुगुपाखें , हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइगुपाखें दना हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइ मखुगुपाखें , गतिपाखें दना गति मखुगुपाखें , स्कन्धतय्गु पाखें दना स्कन्धतय्गु उत्पत्ति मजुइगुपाखें , महर्गतविपाकया उत्पत्तिपाखें दना महर्गतविपाकया उत्पत्ति मखुगुपाखें , प्रतिसन्धि च्वनेगुपाखें दना प्रतिसन्धि मच्वनेगुपाखें , जरापाखें दना जरा मजुइगुपाखें , व्याधिपाखें दना व्याधि मजुइगुपाखें , मरणपाखें दना मरण मजुइगुपाखें , शोकपाखें दना शोक मजुइगुपाखें , विलापपाखें दना विलाप मजुइगुपाखें , तीव्ररूपं सास्ति जुइगुपाखें दना तीव्ररूपं सास्ति मजुइगुपाखें , बाह्य जुयाच्वंगु संस्कार निमित्तपाखें दना निरोध जुयाच्वंगु निर्वाणपाखे दुब्बां वनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

उत्पन्न जुइगुपाखें अलग जुइसःगु कारणं गोत्रभू धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुपाखें , बाह्य जुयाच्वंगु संस्कारनिमित्तं अलग जुइसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

उत्पन्न जुइ मखुगुपाखें दुब्बां वनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि जुइ मखुगुपाखें , निरोध जुयाच्वंगु निर्वाणपाखें दुब्बां वनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

उत्पन्न जुइगुलिं अलग जुया उत्पन्न मजुइगुपाखें दुब्बां वनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ । उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुलिं अलग जुया उत्पन्न जुया वृद्धि मजुइगुपाखें , बाह्य जुयाच्वंगु संस्कारनिमित्तं अलग जुया निरोध जुयाच्वंगु निर्वाणपाखें दुब्बां वनेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

६०. गुलि गुलि गोत्रभू धर्मत शमथया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खःलय् ? गुलि गुलि गोत्रभू धर्मत विपश्यनाया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खःलय् ?

च्यागू गोत्रभू धर्मत शमथया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः । भिगू गोत्रभू धर्मत विपश्यनाया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खः ।

शमथया हिसाबं उत्पन्न जुइगु गोत्रभू धर्मत च्यागू छु छु खः ?

प्रथमध्यान लाभ यायेया नितिं बाधक नीवरण धर्मतयत्त अभिभूत यायेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ । द्वितीयध्यान लाभ यायेया नितिं चिन्तन याइगु 'वितर्क' परामर्शन याइगु 'विचार' तयत्त , तृतीयध्यान लाभ यायेया नितिं आश्वस्त जुइकीगु प्रीतियात , चतुर्थध्यान लाभ यायेया नितिं सुख व दुःखतयत्त , आकाशानन्त्यायतनसमापत्ति लाभ यायेया नितिं रूपसंज्ञा प्रतिघसंज्ञा नानात्वसंज्ञायात , विज्ञानन्त्यायतनसमापत्ति लाभ यायेया नितिं आकाशानन्त्यायतनसंज्ञायात , आकिञ्चन्यायतनसमापत्ति लाभ यायेया नितिं विज्ञानन्त्यायतनसंज्ञायात , नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्ति लाभ यायेया नितिं आकिञ्चन्यायतनसंज्ञायात अभिभूत यायेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

शमथया हिसाबं उत्पन्न जुइगु च्यागू गोत्रभू धर्मत थुपिं हे खः ।

छु छु गोत्रभू धर्मत भिगू विपश्यनाया हिसाबं उत्पन्न जुइगु खःलय् ?

श्रोतापत्तिमार्ग लाभ यायेया नितिं उत्पन्न जुइगुयात, उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात, संस्कारनिमित्तयात, उद्योग यायेगुयात, हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइगुयात, गतियात, स्कन्धतय्गु उत्पत्तियात, महर्गतविपाकया उत्पत्तियात, प्रतिसन्धि च्वनेगुयात, जरायात, व्याधियात, मरणयात, शोकयात, विलापयात, तीव्ररूपं सास्ति जुइगुयात बाह्य संस्कार निमित्तयात अभिभूत यायेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

श्रोतापत्तिफलसमापत्तिया नितिं, सकृदागामिमार्ग लाभ यायेया नितिं, सकृदागामिफलसमापत्तिया नितिं, अनागामिमार्ग लाभ यायेया नितिं, अनागामिफलसमापत्तिया नितिं, अरहत्तमार्ग लाभ यायेया नितिं, अरहत्तफलसमापत्तिया नितिं, शून्यताविहारसमापत्तिया नितिं, अनिमित्तविहारसमापत्तिया नितिं उत्पन्न जुइगुयात, उत्पन्न जुया वृद्धि जुइगुयात, संस्कारनिमित्तयात, उद्योग यायेगुयात, हाकनं न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइगुयात, अभिभूत यायेसःगु कारणं गोत्रभू धाइ ।

विपश्यनाया हिसाबं उत्पन्न जुइगु गोत्रभू धर्मत भिगू थुपिं हे खः ।

छु गुलि गोत्रभू धर्मतय्त कुशल धाइ ? छु गुलि गोत्रभू धर्मतय्त अकुशल धाइ ? छु गुलि गोत्रभू धर्मतय्त कुशल व अकुशलं अलगगु अव्याकृत धर्मत धाइ ?

भिन्त्यागू गोत्रभू धर्मतय्त कुशल धाइ । स्वंगू गोत्रभू धर्मतय्त कुशलं व अकुशलं अलगगु अव्याकृत धर्मत धाइ । अकुशल गोत्रभू धर्मत ला मदु ।

महर्गत गोत्रभूज्ञान धयागु क्लेश आमिस, लोक्तर गोत्रभूज्ञान धयागु निरामिष, तृष्णाद्वारा प्रार्थना यायेबहःगु गोत्रभू, तृष्णाद्वारा प्रार्थना याये बहःमज्जुगु गोत्रभू, तृष्णालिसे संयुक्तगु गोत्रभू, तृष्णा लिसे संयुक्त मज्जुगु गोत्रभू, ब्यूस्थानगामिनिविपश्यनाकृत्य लगे जूगु गोत्रभू व ब्यूस्थानगामिनिविपश्यनाकृत्य लगे मज्जुगु गोत्रभू, थुपिं च्यागू धर्मत समाधिया प्रत्यय कारणत जुयाच्वन, भिगू धर्मत ज्ञानया आरम्भण जुयाच्वन । भिन्त्यागू गोत्रभू धर्मत विमोक्ष स्वंगूया प्रत्यय कारणत जुयाच्वन ।

थुपिं भिन्त्यागू आकार प्रकारतय्त प्रज्ञाद्वारा अभ्यास याना विवर्त धका धाये बहःगु गोत्रभूज्ञानय् दक्षता दुम्ह योगी व्यक्ति नाना प्रकारया मिथ्यादृष्टिइ कम्प मजू ।

थ्व स्वभाव धर्मयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं बाह्य (जुयाच्वंगु संस्कारनिमित्तं) दना मुक्त जूगु प्रज्ञायात गोत्रभूज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

भिगूगु गोत्रभूज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

११-मार्गज्ञाननिर्देश

६१. निगुलिं पक्षं दना मुक्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं मार्गज्ञान धाइ ?

श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् खंकेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि मिथ्यादृष्टिं दनीगु खः । उगु मिथ्यादृष्टिपाखे लिना वना उत्पन्न जुइसःगु क्लेश धर्मतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कारनिमित्ततपाखें नं दनिगु खः । उकिं निगुलिं पक्षं दना मुक्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **मार्गज्ञान** धका धायेमाः ।

आरम्मणपाखें द्यतना बिइसःगु स्वभावकथं सम्यक्सकल्प मिथ्यासंकल्पं दनिगु खः । उगु मिथ्यासंकल्पपाखें, परिग्रहण यायेसःगु स्वभावकथं सम्यक्वचन मिथ्यावचनं दनिगु खः । उगु मिथ्यावचनपाखें, बांलाक उत्पन्न जुइगु स्वभावकथं सम्यक्कर्मान्त मिथ्याकर्मान्तपाखें दनिगु खः । उगु मिथ्याकर्मान्तपाखें, परिशुद्ध जुइसःगु स्वभावकथं सम्यक्आजीव मिथ्याआजीवं दनिगु खः । उगु मिथ्याआजीवपाखें, संग्रह यायेसःगु स्वभावकथं सम्यक्ब्यायाम मिथ्याब्यायामं दनिगु खः । उगु मिथ्याब्यायामपाखें, प्रकट जुइगु स्वभावकथं सम्यक्स्मृति मिथ्यास्मृतिं दनिगु खः । उगु मिथ्यास्मृतिपाखें, चिल्लाय् मदनगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि मिथ्यासमाधिं दनिगु खः । उगु मिथ्यासमाधिपाखे लिना वना उत्पन्न जुइगु क्लेश धर्मतय् पाखें व स्कन्धतय् पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कारनिमित्ततय् पाखें नं दनिगु खः । उकिं निगुलिं पक्षं दना मुक्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **मार्गज्ञान** धका धायेमाः ।

सकृदागामिमार्ग क्षणय् खंकेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि, चिल्लाय् मदनगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि कोडागु कामरागसंयोजनं व प्रतिघसंयोजनं दनिगु खः । कोडागु कामरागानुशय व प्रतिघाणुशयं दनिगु खः । इपिं संयोजनत व अनुशयतय् पाखें लिना वना उत्पन्न जुइगु क्लेशधर्मतय् पाखें व स्कन्धतय् पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कारनिमित्ततय् पाखें नं दनिगु खः । उकिं निगुलिं पक्षं दना मुक्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **मार्गज्ञान** धका धायेमाः ।

अनागामिमार्ग क्षणय् खंकेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि, चिल्लाय् मदनगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि सूक्ष्मगु कामरागसंयोजनं व प्रतिघसंयोजनं सूक्ष्मगु कामरागानुशयं व प्रतिघाणुशयं दनिगु खः । इपिं संयोजनत व अनुशयतय् पाखे लिना वना उत्पन्न जुइगु क्लेश धर्मतय् पाखें व स्कन्धतय् पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कार निमित्ततय् पाखें नं दनिगु खः । उकिं निगुलिं पक्षं दना मुक्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **मार्गज्ञान** धका धायेमाः ।

अरहत्तमार्ग क्षणय् खंकेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि, चिल्लाय् मदनगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि रूपरागं, अरूपरागं, मानं, औधृत्यं, अविद्यां, मानानुशयं, भवरागानुशयं व अविद्यानुशयं दनिगु खः । इपिं रूपराग आदितय् पाखे लिना वना उत्पन्न जुइगु क्लेश धर्मतय्

पाखें व स्कन्धतय् पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कार निमित्ततय् पाखें नं दनिगु खः । उकिं निगुलिं पक्षं दना मुक्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात मार्गज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

६२. (प्रकट जुया) उत्पन्न जुइ धुंक्गु लोकुत्तर ध्यानद्वारा उत्पन्न मज्जुनिगु क्लेश पुचःयात छ्ववयेकेसःगु कारणं ध्यान धका धायेमाः । ध्यान विमोक्ष दक्षता दुगु भावया कारणं नाना कथंया वाद सिद्धान्तय् कम्प मजू ।

चित्तयात बांलाक तयेगु याना भाविता यायेगु आकार प्रकारकथं भावना याना चित्तयात बांलाक तयेगु अवस्थाय् शमथ व विपश्यना जुइगु खः । समानगु भाग दुगु युगनद्ध धर्मत नं जुयाच्चन ।

संस्कारधर्मत दुःख जुयाच्चन, निर्वाण सुख जुयाच्चन धका खंकेसःगु (मार्ग) ज्ञानं निगुलिं पक्षं दना अमृत निर्वाणयात लाभ याइगु खः । (अमृत निर्वाणय् थ्यनिगु खः) ।

नानात्व व समानत्वय् दक्षता दुम्ह योगी पुद्गलं विमोक्ष उत्पत्ति पहःयात स्यू । दर्शन ज्ञान व भावनाज्ञान निगुलिसं दक्षता दुगु भावया कारणं नाना कथंया दृष्टि सिद्धान्तय् कम्प मजू ।

उगु स्वभाव धर्मयात सिद्धके सःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिद्धके सःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं निगुलिं पक्षं दना मुक्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात मार्गज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

किंछंगुगु मार्गज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

१२-फलज्ञाननिर्देश

६३. उद्योग यायेगु शान्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं फलज्ञान धाइ ?

श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् खंकेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि मिथ्यादृष्टिं दनिगु खः । मिथ्यादृष्टिपाखे लिना वना उत्पन्न जुइगु क्लेशधर्मतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कारनिमित्ततय्पाखें नं दनिगु खः । उकथं उद्योग यायेगुलिं शान्त जूगु कारणं सम्यक्दृष्टि उत्पन्न जुइगु खः । थुगु सम्यक्दृष्टि श्रोतापत्तिमार्गया फल खः ।

(आरम्मणपाखे) अभिमुख जुया द्यतनेसःगु स्वभावकथं सम्यक्सकल्प मिथ्यासंकल्पं दनिगु खः । उगु मिथ्यासंकल्पपाखें, परिग्रहण यायेसःगु स्वभावकथं सम्यक्वचन मिथ्यावचनं दनिगु खः । उगु मिथ्यावचनपाखे, बांलाक उत्पन्न जुइगु स्वभावकथं सम्यक्कर्मान्त मिथ्याकर्मान्तं दनिगु खः । उगु मिथ्याकर्मान्तपाखे, परिशुद्धगु स्वभावकथं सम्यक्आजीव मिथ्याआजीवं दनिगु खः । उगु मिथ्याआजीवपाखे, संग्रह याये सःगु स्वभावकथं सम्यक्ब्यायाम मिथ्याब्यायामं दनिगु खः । उगु मिथ्याब्यायामपाखे, प्रकट जूगु स्वभावकथं

सम्यक्स्मृति मिथ्यास्मृतिं दनिगु खः । उगु मिथ्यास्मृतिपाखे, चिल्लाय् मदनिगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि मिथ्यासमाधिं दनिगु खः । उगु मिथ्यासमाधिपाखे लिना वना उत्पन्न जुइगु क्लेशधर्मतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कारनिमित्ततय्पाखें नं दनिगु खः । उकथं उद्योग यायेगुलिं शान्त जूगु कारणं सम्यक्समाधि उत्पन्न जुइगु खः । थुगु सम्यक्समाधि श्रोतापत्तिमार्गया फल खः ।

सकृदागामिमार्ग क्षणय् खंकेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि, चिल्लाय् मदनिगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि कोडागु कामरागसंयोजनं व प्रतिघसंयोजनं कोडागु कामरागानुशय व प्रतिघानुशयं दनिगु खः । इपिं संयोजनत व अनुशयतय् पाखे लिना वना उत्पन्न जुइगु क्लेशधर्मतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कार निमित्ततय्पाखें नं दनिगु खः । उकथं उद्योग यायेगुलिं शान्त जूगु कारणं सम्यक् समाधि उत्पन्न जुइगु खः । थुगु सम्यक्समाधि सकृदागामिमार्गया फल खः ।

अनागामिमार्ग क्षणय् खंकेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि, चिल्लाय् मदनिगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि सूक्ष्म जुयाच्चंगु कामरागसंयोजनं व प्रतिघसंयोजनं सूक्ष्म जुयाच्चंगु कामरागानुशयं व प्रतिघानुशयं दनिगु खः । इपिं संयोजनत व अनुशयतय्पाखे लिना वना उत्पन्न जुइगु क्लेशधर्मतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कारनिमित्ततय्पाखें नं दनिगु खः । उकथं उद्योग यायेगुलिं शान्त जूगु कारणं सम्यक्समाधि उत्पन्न जुइगु खः । थुगु सम्यक्समाधि अनागामिमार्गया फल खः ।

अरहत्त्वमार्ग क्षणय् खंकेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि, चिल्लाय् मदनिगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि रूपरागं, अरूपरागं, मानं, औधृत्यं, अविद्यां, मानानुशयं, भवरागानुशयं व अविद्यानुशयं दनिगु खः । इपिं रूपराग आदितय्पाखे लिना वना उत्पन्न जुइगु क्लेशधर्मतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें दनिगु खः । बाह्य जुयाच्चंगु दक्व दिक्व संस्कार निमित्ततय्पाखें नं दनिगु खः । उकथं उद्योग यायेगुलिं शान्त जूगु कारणं सम्यक्समाधि उत्पन्न जुइगु खः । थुगु सम्यक्समाधि अरहत्त्वमार्गया फल खः ।

उगु धर्म स्वभावयात सिद्धकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिद्धकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं उद्योग यायेगु शान्त जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात फलज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

भिनियूगु फलज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

१३-विमुक्तिज्ञाननिर्देश

६४. संसारयागु लँपु प्यदनिगुयात भाविता याना खंकीगु प्रज्ञायात गुकथं क्लेशपाखें मुक्त जुइगु विमुक्तिज्ञान धाइ ?

श्रोतापत्तिमार्गद्वारा सत्कायदृष्टि, विचिकित्सा, शीलव्रतपरामर्श, दृष्टि अनुशय, विचिकित्सा अनुशय व थःगु चित्तयात बुलुसे च्वंका बिइसःगु क्लेशधर्मतय्त बांलाक छेदन यायेमाःगु जुयाच्चन ।

ब्बं ब्बं दना तित्तिं न्हुया दना वइगु लिसे सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु थुपिं बुलुसे च्वनीगुया कारण उपक्लेशधर्म न्यागुलिं चित्त मुक्त जुल धाःसा बांलाक विमुक्त जुल धाइ ।

उकथं विमुक्त जुइगुयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं संसारयागु लँपु प्यदनिगुयात भाविता याना खंकीगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **विमुक्तिज्ञान** धका धायेमाः ।

सकृदागामिमार्गद्वारा स्थूलगु, कामरागसंयोजन, प्रतिघसंयोजन, स्थूलगु कामरागानुशय, प्रतिघानुशययात व थःगु चित्तयात बुलुसे च्वंका बिइसःगु क्लेश धर्मतय्त बांलाक छेदन यायेमाःगु जुयाच्चन ।

ब्बं ब्बं दना तित्तिं न्हुया दना वइगु लिसे सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु थुपिं बुलुसे च्वनीगुया कारण उपक्लेशधर्म प्यंगुलिं चित्त मुक्त जुल धाःसा बांलाक विमुक्त जुल धाइ ।

उकथं विमुक्त जुइगुयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं संसारयागु लँपु प्यदनिगुयात भाविता याना खंकीगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **विमुक्तिज्ञान** धका धायेमाः ।

अनागामिमार्गद्वारा सूक्ष्मगु कामरागसंयोजन, प्रतिघसंयोजन, सूक्ष्म जुयाच्चंगु कामरागानुशय, प्रतिघानुशययात व थःगु चित्तयात बुलुसे च्वंका बिइसःगु क्लेशधर्मतय्त बांलाक छेदन यायेमाःगु जुयाच्चन ।

ब्बं ब्बं दना तित्तिं न्हुया दना वइगु लिसे सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु थुपिं बुलुसे च्वनीगुया कारण उपक्लेशधर्म प्यंगुलिं चित्त मुक्त जुल धाःसा बांलाक विमुक्त जुल धाइ ।

उकथं विमुक्त जुइगुयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं संसारयागु लँपु प्यदनिगुयात भाविता याना खंकीगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **विमुक्तिज्ञान** धका धायेमाः ।

अरहत्त्वमार्गद्वारा रूपराग, अरूपराग, मान, औघृत्य, अविद्या, मानानुशय, भवरागानुशय, अविद्यानुशययात व थःगु चित्तयात बुलुसे च्वंका बिइसःगु क्लेशधर्मतय्त बांलाक छेदन याये माःगु जुयाच्चन ।

ब्बं ब्बं दना तित्तिं न्हुया दना वइगु लिसे सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु थुपिं बुलुसे च्वनीगुया कारण उपक्लेशधर्म च्यागुलिं चित्त मुक्त जुल धाःसा बांलाक विमुक्त जुल धाइ ।

उकथं विमुक्त जुइगुयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं संसारयागु लँपु प्यदनिगुयात भाविता याना खंकीगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात विमुक्तिज्ञान धका धायेमाः ।

भ्रिंस्वंगुगु विमुक्तिज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

१४-प्रत्यवेक्षणज्ञाननिर्देश

६५. उकथं मार्ग फलया अवस्थाय् उपलब्ध जुइगु धर्मतय्त भाविता याना खंकीगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं प्रत्यवेक्षणज्ञान धाइ ?

श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् उत्पन्न जुइसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि उगु श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

आरम्भणय् अभिमुख जुया द्यतनेसःगु स्वभावकथं सम्यक्संकल्प , परिग्रहण यायेसःगु स्वभावकथं सम्यक्वचन , बांलाक उत्पन्न जुइगु स्वभावकथं सम्यक्कर्मान्त , परिशुद्धगु स्वभावकथं सम्यक्आजीव , संग्रह यायेसःगु स्वभावकथं सम्यक्व्यायाम , प्रकट जुइगु स्वभावकथं सम्यक्स्मृति , चिल्लाय् मदनिगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि । श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

प्रकट जुइगु स्वभावकथं स्मृतिसम्बोध्यङ्ग उगु श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः । ल्ययेसःगु स्वभावकथं धर्मविचयसम्बोध्यङ्ग , संग्रह यायेसःगु स्वभावकथं वीर्यसम्बोध्यङ्ग , फिजे जुइसःगु स्वभावकथं प्रीतिसम्बोध्यङ्ग , शान्तगु स्वभावकथं प्रश्रब्धिसम्बोध्यङ्ग , चिल्लाय् मदनिगु स्वभावकथं समाधिसम्बोध्यङ्ग , निरीक्षण यायेगु स्वभाव कथं उपेक्षासम्बोध्यङ्ग उगु श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

श्रद्धा मदइगुलिइ कम्प जुइमसःगु स्वभावकथं श्रद्धाबल , अलसि चायेगुलिइ कम्प जुइमसःगु स्वभावकथं वीर्यबल , प्रमादय् कम्प जुइमसःगु स्वभावकथं स्मृतिबल , चिल्लाय् दनिगुलिइ कम्प जुइमसःगु स्वभावकथं समाधिबल , अविद्याय् कम्प जुइमसःगु स्वभावकथं प्रज्ञाबल , निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धिन्द्रिय , संग्रह यायेसःगु स्वभावकथं वीर्यिन्द्रिय , प्रकट जुइगु स्वभावकथं स्मृतिन्द्रिय , चिल्लाय् मदनिगु स्वभावकथं समाधिन्द्रिय , खंकेसःगु स्वभावकथं प्रज्ञिन्द्रिय , अधिकारय् तयेसःगु स्वभावकथं इन्द्रियत उगु श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः । कम्प मजुइगु स्वभावकथं बलत , संसारचक्रं पित यंकेसःगु स्वभावकथं सम्बोध्यङ्गत , हेतु जुयाच्चंगु स्वभावकथं मार्गधर्म , प्रकट जुइगु स्वभावकथं स्मृतिप्रस्थानत , उद्योग यायेसःगु स्वभावकथं सम्यक्प्रधानत , सम्पन्न जुइसःगु स्वभावकथं ऋद्धिपादत , सही स्वभावकथं सत्यत , चिल्लाय् मदनिगु स्वभावकथं शमथ , बारबार भाविता यायेसःगु स्वभावकथं

विपश्यना , छगू मात्र कृत्य दुगु स्वभावकथं शमथ विपश्यनात , (परस्परय्) अतिक्रमण मजुइगु स्वभावकथं युगनद्धर्म , संयम यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि , चिल्लाय् मदिनिगु स्वभावकथं चित्तविशुद्धि , खंके सिइकेसःगु स्वभावकथं दृष्टिविशुद्धि , मुक्त जुइगु स्वभावकथं विमोक्षत , प्रतिवेध याना सिइकेसःगु स्वभाव कथं विद्या , क्लेशतयुत परित्याग यायेसःगु स्वभावकथं विमुक्तिधर्म , ल्यंपुल्यं मदयेक त्वाःल्हायेसःगु स्वभावकथं क्षयज्ञान धयागु सम्यक्दृष्टि उगु श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

मूल कारण जुयाच्वंगु स्वभावकथं छन्द उगु श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः । बांलाक उत्पन्न जुइसःगु स्वभावकथं मनसिकार , संगम जुइसःगु स्वभावकथं स्पर्श , मुनिगु क्षेत्र जुयाच्वंगु स्वभावकथं वेदना , प्रमुख जुयाच्वंगु स्वभावकथं समाधि , आधिपत्य दुगु स्वभावकथं स्मृति , उगु उगु धर्मत स्वया अतिकं उत्तमगु स्वभावकथं प्रज्ञा , सारदुगु स्वभावकथं विमुक्ति , अन्तिम जुयाच्वंगु स्वभावकथं अमृत निर्वाण , दना प्रत्यवेक्षण यायेसःगु धर्मत उगु श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

श्रोतापत्तिफल क्षणय् - खंकेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि उगु श्रोतापत्तिफल क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

आरम्मणपाखे अभिमुख जुया चतना बिइसःगु स्वभावकथं सम्यक्संकल्प उगु श्रोतापत्तिफल क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

शान्तगु स्वभावकथं अनुत्पाद ज्ञान , मूल कारण जुयाच्वंगु स्वभावकथं छन्द , बांलाक उत्पन्न जुइगु स्वभावकथं मनसिकार , संगम जुइगु स्वभावकथं स्पर्श , मुनिगु क्षेत्र जुयाच्वंगु स्वभावकथं वेदना , प्रमुख जुयाच्वंगु स्वभावकथं समाधि , आधिपत्य दुगु स्वभावकथं स्मृति , उगु उगु धर्मत स्वया अतिकं उत्तमगु स्वभावकथं प्रज्ञा , सारदुगु स्वभावकथं विमुक्ति , अन्तिम जुयाच्वंगु स्वभावकथं अमृत निर्वाण , दना प्रत्यवेक्षण याइगु थुपिं धर्मत उगु श्रोतापत्तिफल क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

सकृदागामिमार्ग क्षणय् पूर्ववत्

सकृदागामिफल क्षणय् पूर्ववत्

अनागामिमार्ग क्षणय् पूर्ववत्

अनागामिफल क्षणय् पूर्ववत्

अरहत्त्वमार्ग क्षणय् पूर्ववत्

अरहत्त्वफल क्षणय् पूर्ववत्

खंके सःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि उगु अरहत्त्वफल क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

शान्तगु स्वभाव कथं अनुत्पाद ज्ञान उगु अरहत्त्वफल क्षणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

मूल कारण स्वभावकथं छन्द उगु अरहत्त्वफल क्षण्य् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

अन्त जुइगु स्वभावकथं अमृत निर्वाण उगु अरहत्त्वफल क्षण्य् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

दना प्रत्यवेक्षण याइगु थुपिं धर्मत उगु अरहत्त्वफल क्षण्य् बांलाक उत्पन्न जुइगु खः ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं उगु मार्गफल क्षण अवस्थाय् उपलब्ध जुइगु धर्मतय्त भाविता याना खंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात प्रत्यवेक्षणज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

भ्रिंयंगूगु प्रत्यवेक्षणज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

१५-वस्तुनानात्वज्ञाननिर्देश

६६. आध्यात्म सन्तानय् उत्पन्न जुइगु धर्मतय्त विभाजन याना चायेकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं वस्तुनानात्वज्ञान धाइ ?

आन्तरिक, आध्यात्मिक धर्मतय्त गुकथं विभाजन याना चायेकेगु लय् ?

मिखायात आध्यात्म सन्तानय् विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चन । न्हाय्पं, न्हाय्, म्ये, काय, चित्तयात आध्यात्म सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

मिखायात आध्यात्म सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन लय् ?

मिखा अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, मिखा तृष्णाया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका, मिखा कर्मया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका, मिखा आहारया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका, मिखा महाभूत प्यंगूयात बःकया उत्पन्न जुइगु खः धका, मिखा उत्पन्न जुयावं च्वनतिनि धका, मिखा बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन धका, मिखा उत्पन्न मजूसे उत्पन्न जुयाच्चन, उत्पन्न जुइ धुंका लिपा उत्पन्न जुइ मखुनि धका, मिखायात अन्त दुगु कथं, मिखा धूव मखु शाश्वत स्वभाव मदु, विपरिणाम स्वभाव दुगु खः धका, मिखा नित्य स्वभाव मदु, संस्कृत स्वभाव दया च्वन, कारण प्रत्यययात बःकया उत्पन्न जुइगु खः, क्षय जुइगु स्वभाव दु, व्यय जुइगु स्वभाव दु, विराग स्वभाव दु, निरोध स्वभाव दु धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

मिखायात अनित्यकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, नित्यकथं मचायेकू, दुःखकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, सुखकथं मचायेकू, अनात्माकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, आत्मकथं मचायेकू, उद्विग्न जुइगु जुयाच्चन, न्त्याइपु मतायेकू, विरक्त जुइगु जुयाच्चन, रक्त मजू, निरोध जुइकीगु जुयाच्चन, उत्पन्न मजूइकू, त्याग याइगु जुयाच्चन, क्वातुकक मज्वं । अनित्यकथं विभाजन याना चायेकीमह व्यक्तिं नित्यसंज्ञायात त्याग याइगु

जुयाच्चन । दुःखकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं सुखसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन । अनात्मकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं आत्मसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन ।

उद्विग्न जूम्ह व्यक्तिं न्ह्याइपु तायेगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन, विरक्तम्ह व्यक्तिं रागयात त्याग याइगु जुयाच्चन, निरोध जुइकीम्ह व्यक्तिं उत्पन्न जुइकीगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन । त्याग याइम्ह व्यक्तिं क्वातुक्क ज्वनेगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन । थुकथं मिखायात आध्यात्म सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

न्हाय्पयात आध्यात्म सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन लय् ?

न्हाय्पं अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु खः पूर्ववत । थुकथं न्हाय्पयात आध्यात्म सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

न्हाय्यात आध्यात्म सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन लय् ?

न्हाय् अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु खः पूर्ववत । थुकथं न्हाय्यात आध्यात्म सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

म्येयात आध्यात्म सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चनलय् ?

म्ये अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन पूर्ववत । थुकथं म्येयात आध्यात्म सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

काय (शरीर) यात आध्यात्म सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन लय् ?

काय अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । थुकथं काययात आध्यात्म सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

मनयात आध्यात्म सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन लय् ?

मन अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । मन तृष्णाया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, मन कर्मया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । मन आहारया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । मन उत्पन्न जुयावं च्वनतिनि धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । मन बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । मन उत्पन्न मजूसे उत्पन्न जुयाच्चन, उत्पन्न जुइ धुंका लिपा उत्पन्न जुइ मखुनि धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । मनयात अन्त दुगु कथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, मन धुव मखु शाश्वत स्वभाव मद्दु, विपरिणाम स्वभाव दयाच्चन धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, मन नित्य स्वभाव मद्दु, संस्कृत स्वभाव दयाच्चन, कारण प्रत्यययात बःकया उत्पन्न जुइगु खः, क्षय स्वभाव दयाच्चन, ब्यय स्वभाव दयाच्चन, विराग स्वभाव दयाच्चन, निरोध स्वभाव दयाच्चन धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

मनयात अनित्यकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, नित्यकथं मचायेकू, दुःखकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, सुखकथं मचायेकू, अनात्मकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, आत्मकथं मचायेकू, उद्विग्न जुइगु जुयाच्चन, न्ह्याइपु मतायेकू, विरक्त जुइगु जुयाच्चन, रक्त मजू, निरोध जुइकीगु जुयाच्चन, उत्पन्न मजुइकू, परित्याग याइगु जुयाच्चन, क्वातुकक मज्जं ।

अनित्यकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं नित्यसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन, दुःखकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं सुखसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन, अनात्मकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं आत्मसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन ।

उद्विग्न जुइम्ह व्यक्तिं न्ह्याइपु तायेगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन, विरक्त जुइम्ह व्यक्तिं रागयात त्याग याइगु जुयाच्चन, निरोध जुइकीम्ह योगी पुद्गलं उत्पन्न जुइगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन । परित्याग याइम्ह व्यक्तिं क्वातुकक ज्वनीगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन । थुकथं मनयात आध्यात्म सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । थुकथं आध्यात्म सन्तानय् उत्पन्न जुइगु धर्मतय्त विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं आध्यात्म सन्तानय् उत्पन्न जुयावइगु धर्मतय्त विभाजन याना चायेकीगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात वस्तुनानात्वज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

भिन्यागूगु वस्तुनानात्वज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

१६-गोचरनानात्वज्ञाननिर्देश

६७. बाह्य सन्तानय् उत्पन्न जुइगु धर्मतय्त विभाजन याना चायेकीगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं गोचरनानात्वज्ञान धाइ ?

बाह्य सन्तानय् उत्पन्न जुइगु धर्मतय्त गुकथं विभाजन याना चायेकीगु लय् ?

रूपवर्णतय्त बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । शब्दतय्त बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । गन्धतय्त बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । रस (सवाः) तय्त बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । स्पर्शतय्त बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । धर्मारम्भणतय्त बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

रूपवर्णारम्भणतय्त बाह्य सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन लय् ?

रूपवर्णत अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, रूपवर्णत आसक्त जुइगु तृष्णाया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका, रूपवर्णत कर्मया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका, रूपवर्णत आहारया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका, रूपवर्णत प्यंगू महाभूतत बःकया उत्पन्न जुइगु खः धका, रूपवर्णत उत्पन्न जुयावं च्वनतिनि धका, रूपवर्णत बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन धका, रूपवर्णत उत्पन्न मजूसे उत्पन्न जुयाच्चन, उत्पन्न जुइ धुंका लिपा उत्पन्न जुइ मखुनि धका, रूपवर्णतयत् अन्त दुगुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, रूपवर्णत अधुव खः, अशाश्वत जुयाच्चन, विपरिणाम स्वभाव दयाच्चन धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

रूपवर्णत नित्य स्वभाव मद्दु, संस्कृत स्वभाव दयाच्चन, कारण प्रत्यययात बःकया उत्पन्न जुइगु खः, क्षय स्वभाव दयाच्चन, व्यय स्वभाव दयाच्चन, विराग स्वभाव दयाच्चन, निरोध स्वभाव दयाच्चन धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

रूपवर्णतयत् अनित्यकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, नित्यकथं मचायेकू, दुःखकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, सुखकथं मचायेकू, अनात्मकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, आत्मकथं मचायेकू, उद्विग्न जुइगु जुयाच्चन, न्ह्याइपु मतायेकू, विरक्त जुइगु जुयाच्चन, रक्त मजू, निरोध जुइकीगु जुयाच्चन, उत्पन्न मजूइकू, परित्याग याइगु जुयाच्चन, क्वातुक्क मज्जं ।

अनित्यकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं नित्यसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन । दुःखकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं सुखसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन । अनात्मकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं आत्मसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन । उद्विग्न जुइम्ह व्यक्तिं न्ह्याइपु तायेकेगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन, विरक्त जुइम्ह व्यक्तिं रागयात त्याग याइगु जुयाच्चन, निरोध जुइकीम्ह व्यक्तिं उत्पन्न जुइकीगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन । परित्याग याइम्ह व्यक्तिं क्वातुक्क ज्वनीगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन । थुकथं रूपवर्णतयत् बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

शब्दतयत् बाह्य सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चनलय् ?

शब्दत अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन पूर्ववत् । थुकथं शब्दतयत् बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

गन्धतयत् बाह्य सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन लय् ?

गन्धत अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, गन्धत तृष्णाया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन पूर्ववत् । थुकथं गन्धतयत् बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

रसतयत् बाह्य सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चनलय् ?

रसत अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । रसत तृष्णाया कारणं याना उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन पूर्ववत् । थुकथं रसतयत् बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

स्पर्शतयत् बाह्य सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चनलय् ?

स्पर्शत अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । स्पर्शत तृष्णाया कारणं याना उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, स्पर्शत कर्मया कारणं याना उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, स्पर्शत आहारया कारणं याना उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, स्पर्शत उत्पन्न जुयावं च्वनितिति धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, स्पर्शत बांलाक उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन पूर्ववत् । थुकथं स्पर्शतयत् बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

धर्मारम्मणतयत् बाह्य सन्तानय् गुकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चनलय् ?

धर्मारम्मणत अविद्याया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । धर्मारम्मणत तृष्णाया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, धर्मारम्मणत कर्मया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । धर्मारम्मणत आहारया कारणं उत्पन्न जुइगु खः धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । धर्मारम्मणत उत्पन्न जुयावं च्वनितिति धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । धर्मारम्मणत बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन । धर्मारम्मणत बांलाक उत्पन्न मजुसे उत्पन्न जुइगु खः, उत्पन्न जुइ धुंका लिपा उत्पन्न जुइ मखुनि धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

धर्मारम्मणतयत् अन्त दुगु कथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, धर्मारम्मणत अधुव खः शाश्वत स्वभाव मद्दु, विपरिणाम स्वभाव दयाच्चन धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, धर्मारम्मणत अनित्य स्वभाव दयाच्चन, संस्कृत स्वभाव दयाच्चन, कारण प्रत्यय बःकया उत्पन्न जुइगु खः, क्षय स्वभाव दयाच्चन, व्यय स्वभाव दयाच्चन, विराग स्वभाव दयाच्चन, निरोध स्वभाव दयाच्चन धका विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

धर्मारम्मणतयत् अनित्यकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, नित्यकथं मचायेकू, दुःखकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, सुख कथं मचायेकू, अनात्मकथं विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन, आत्मकथं मखु, उद्विग्न जुइगु जुयाच्चन, न्ह्याइपु मतायेकू, विरक्त जुइगु जुयाच्चन, रक्त मजू, निरोध जुइकीगु जुयाच्चन, उत्पन्न मजुइकू, परित्याग याइगु जुयाच्चन, क्वातुकक मज्वं ।

अनित्यकथं विभाजन याना चायेकीम्ह योगी पुद्गलं नित्यसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन, दुःखकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं सुखसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन, अनात्मकथं विभाजन याना चायेकीम्ह व्यक्तिं आत्मसंज्ञायात त्याग याइगु जुयाच्चन । उद्विग्न जुइम्ह व्यक्तिं न्ह्याइपु तायेगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन, विरक्त जुइम्ह व्यक्तिं रागयात त्याग याइगु जुयाच्चन, निरोध जुइकीम्ह व्यक्तिं उत्पन्न जुइगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन । परित्याग याइम्ह व्यक्तिं क्वातुक्क ज्वनीगुयात त्याग याइगु जुयाच्चन । धुकथं धर्मारम्भणतय्त बाह्य सन्तानय् विभाजन याना चायेकीगु जुयाच्चन ।

ध्व धर्म स्वभावयात सिद्धकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिद्धकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं बाह्य सन्तानय् उत्पन्न जुइगु धर्मतय्त विभाजन याना चायेकीगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गोचरनानत्तोज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

भिक्षुगुगु गौचरनानात्वज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

१७-चर्यानानात्वज्ञाननिर्देश

६८. चर्यातय्त विभाजन याना चायेकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं चर्यानानत्तोज्ञान धाइ ?

चर्या धयागुलिइ चर्यात विज्ञानचर्या, अज्ञानचर्या, ज्ञानचर्या धका स्वधी दयाच्चन ।

विज्ञानचर्या धयागु छु ?

खनिगु नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात रूपारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ । खनिगु स्वभाव दुगु चक्षुविज्ञानयात रूपारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ । खनेबहःगुया कारणं आरम्भण पाखे अभिमुख याना आरोपन जुइगु स्वभाव दुगु विपाकमनोधातुयात रूपारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ । आरम्भणय् अभिमुख याना आरोपन जुइसःगु भावया कारणं विपाकमनोविज्ञानधातुयात रूपारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ । ताइगुया कारणं जुयाच्चंगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात शब्दारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ । ताइगु स्वभाव दुगु श्रोतविज्ञानयात शब्दारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ । तायेबहःगु भावया कारणं आरम्भणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइगु स्वभाव दुगु विपाकमनोधातुयात शब्दारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ । आरम्भणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइसःगु भावया कारणं विपाकमनोविज्ञानधातुयात शब्दारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ ।

नतुनेगु कारणं जुयाच्चंगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात गन्धारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ । नतुनेगु स्वभाव दयाच्चंगु घ्राणविज्ञानयात गन्धारम्भणय् विज्ञानचर्या धाइ । नतुने बहःगुया भावया कारणं आरम्भणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइगु स्वभाव दुगु विपाकमनोधातुयात

गन्धारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । आरम्मणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइसःगु भावया कारण विपाकमनोविज्ञानधातुयात गन्धारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ ।

सवाः कायेगुया कारण जुयाच्चंगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात रसारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । सवाः कायेगु स्वभाव दुगु जिह्वाविज्ञानयात रसारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । सवाः कायेबहःगु भावया कारण आरम्मणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइसःगु स्वभाव दुगु विपाकमनोधातुयात रसारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । आरम्मणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइसःगु भावया कारण विपाकमनोविज्ञानधातुयात रसारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ ।

थीगुया कारण जुयाच्चंगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात प्रष्टब्यारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । थीगु स्वभाव दुगु कायविज्ञानयात प्रष्टब्यारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । थिइबहःगु भावया कारण आरम्मणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइसःगु स्वभाव दुगु विपाकमनोधातुयात प्रष्टब्यारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । आरम्मणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइसःगु भावया कारण विपाकमनोविज्ञानधातुयात प्रष्टब्यारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ ।

सिइगुया कारण जुयाच्चंगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात धर्मारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । सिइगु स्वभाव दुगु मनोविज्ञानयात धर्मारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । सिइकेसःगु भावया कारण आरम्मणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइसःगु स्वभाव दुगु विपाकमनोधातुयात धर्मारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ । आरम्मणय् अभिमुख जुया आरोपन जुइसःगु भावया कारण विपाकमनोविज्ञानधातुयात धर्मारम्मणय् विज्ञानचर्या धाइ ।

६९. विज्ञानचर्या धयागुलिइ गुगु अर्थ स्वभावया कारण विज्ञानचर्या धाइ ? रागं अलग जुया आचरण यायेसःगुलिं विज्ञानचर्या धाइ, दोषं, मोहं, मानं, दृष्टिं, औधृत्यं, विचिकित्सां, अनुशयं, रागं, दोषं, मोहं, मानं, दृष्टिं, औधृत्यं, विचिकित्सां, अनुशयं विप्रयुक्त जुया आचरण यायेसःगुलिं विज्ञानचर्या धाइ ।

कुशलकर्मत लिसे सम्प्रयुक्त जुया आचरण यायेसःगुलिं विज्ञानचर्या धाइ, अकुशलकर्मत लिसे विप्रयुक्त जुया, दोष सहितगु कर्मत लिसे विप्रयुक्त जुया, दोष मदुगु कर्मत लिसे सम्प्रयुक्त जुया, हाकुसे बुलुगु कर्मत लिसे विप्रयुक्त जुया, यचुसे शुक्लगु कर्मत लिसे सम्प्रयुक्त जुया, सुखवृद्धि जुइके सःगु कर्मत लिसे सम्प्रयुक्त जुया, दुःख वृद्धि जुइकीगु कर्मत लिसे विप्रयुक्त जुया, सुखविपाकयात उत्पन्न जुइकेसःगु कर्मत लिसे सम्प्रयुक्त जुया, दुःखविपाकयात उत्पन्न जुइकेसःगु कर्मत लिसे विप्रयुक्त जुया,सिइकेबहःगु आरम्मणय्, अहेतुक चित्त धयागु विज्ञानया थुजागु स्वभाव दुगु आरम्मणय् आचरण यायेसःगुलिं विज्ञानचर्या धाइ, थुगु चित्त क्लेश मदुगु स्वभाव कथं प्रकृति रूपं परिशुद्ध जुइसःगुलिं विज्ञानचर्या धाइ, थ्व धयावये धुंगु विज्ञानचर्या खः ।

अज्ञानचर्या धयागु छु खः ?

मनयात वृद्धि जुइकेसःगु रूपारम्मणय् राग उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, राग उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

मनयात वृद्धि जुइकेमसःगु रूपारम्मणय् दोष उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, दोष उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

उपिं निगुलिं द्वारा असमानगु भाग दुगु वस्तुलय् मोह उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, मोह उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

न्त्याबलें आबद्ध जुयाच्चनेसःगु मान उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, मान उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

द्वंगुकथं परामर्श यायेसःगु दृष्टि उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, दृष्टि उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

विक्षिप्त अवस्थाय् ध्यनीगु औधृत्य उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, औधृत्य उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

निर्णय याये मफूगु विचिकित्सा उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, विचिकित्सा उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

बलशक्ति दुगु अवस्थाय् ध्यनाच्चंगु अनुशय उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, अनुशय उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

मनयात वृद्धि जुइकेसःगु शब्दारम्मणय् पूर्ववत्, मनयात वृद्धि जुइकेसःगु गन्धारम्मणय् पूर्ववत्, मनयात वृद्धि जुइकेसःगु रसारम्मणय् पूर्ववत्, मनयात वृद्धि जुइकेसःगु प्रष्टव्यारम्मणय् पूर्ववत्, मनयात वृद्धि जुइकेसःगु धर्मारम्मणय् राग उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ । राग उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

मनयात वृद्धि जुइकेमसःगु धर्मारम्मणय् दोष उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, दोष उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

उपिं निगूलिं द्वारा असमानगु भाग दुगु वस्तुलय् मोह उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, मोह उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

न्त्याबलें आबद्ध जुयाच्चनेसःगु मान उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात विज्ञानचर्या धाइ, मान उत्पन्न जुइगुयात अज्ञानचर्या धाइ ।

द्वंगुकथं परामर्श यायेसःगु दृष्टि उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात **विज्ञानचर्या** धाइ, दृष्टि उत्पन्न जुइगुयात **अज्ञानचर्या** धाइ ।

विक्षिप्त अवस्थाय् थ्यनीगु औधृत्य उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात **विज्ञानचर्या** धाइ, औधृत्य उत्पन्न जुइगुयात **अज्ञानचर्या** धाइ ।

निर्णय याये मफूगु विचिकित्सा उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात **विज्ञानचर्या** धाइ, विचिकित्सा उत्पन्न जुइगुयात **अज्ञानचर्या** धाइ ।

बलशक्ति दुगु अवस्थाय् थ्यनाच्वंगु अनुशय उत्पन्न जुइकेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात **विज्ञानचर्या** धाइ, अनुशय उत्पन्न जुइगुयात **अज्ञानचर्या** धाइ ।

७०. अज्ञानचर्या धयागुलिइ छु अर्थ स्वभावया कारण **अज्ञानचर्या** धाइ, रागं सहित जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ, दोषं सहित जुया, मोहं सहित जुया, मानं सहित जुया, दृष्टिं सहित जुया, औधृत्यं सहित जुया, विचिकित्सां सहित जुया, अनुशयं सहित जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ ।

रागं सम्प्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ । द्वेषं, मोहं, मानं, दृष्टिं, औधृत्यं, विचिकित्सां, अनुशयं सम्प्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ ।

कुशलकर्मतलिसे विप्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ, अकुशलकर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ, दोष सहितगु कर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ, निर्दोष कर्मतलिसे विप्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ, हाकुसे मलीनगु कर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ, तुइसे यचुगु शुक्ल कर्मतलिसे विप्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ ।

सुखयात वृद्धि जुइकीगु कर्मतलिसे विप्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ । दुःखयात वृद्धि जुइकीगु कर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ । सुखविपाकयात उत्पन्न जुइकीगु कर्मतलिसे विप्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ । दुःखविपाकयात उत्पन्न जुइकीगु कर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ । सिइकेबहःमजूगु आरम्मणय् आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ । मस्यगुया थुजागु स्वभाव दुगु चर्या जुइगु जुयाच्वन धका आचरण याइगुलिं **अज्ञानचर्या** धाइ । थुकीयात **अज्ञानचर्या** धाइ ।

७१. ज्ञानचर्या धयागु छु खः ?

अनित्ययात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात **विज्ञानचर्या** धाइ, अनित्ययात बारबार भाविता यायेगुयात ज्ञानचर्या धाइ । दुःखयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात

विज्ञानचर्या धाड । दुःखयात बारबार भाविता यायेगुयात ज्ञानचर्या धाड । अनात्मयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात **विज्ञानचर्या** धाड । अनात्मयात बारबार भाविता यायेगुयात ज्ञानचर्या धाड ।

उद्विग्न जुइगुयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, विरागयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, निरोधयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, परित्यागयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, क्षययात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, व्यययात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, विपरिणामयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, अनिमित्तयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, अप्रणिहितयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, शून्यतायात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, अधिप्रज्ञाधर्मयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, यथाभूतज्ञानदर्शनयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, दोषयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, प्रत्यवेक्षणयात बारबार भाविता यायेया नितिं उत्पन्न जुइगु, आवर्जन क्रिया धयागु अव्याकृतयात **विज्ञानचर्या** धाड । प्रत्यवेक्षणयात बारबार भाविता यायेगुयात ज्ञानचर्या धाड । विवर्तयात बारबार भाविता यायेगुयात ज्ञानचर्या धाड ।

श्रोतापत्तिमार्गयात ज्ञानचर्या धाड, श्रोतापत्तिफलसमापत्तियात ज्ञानचर्या धाड, सकृदागामिमार्गयात ज्ञानचर्या धाड, सकृदागामिफलसमापत्तियात ज्ञानचर्या धाड, अनागामिमार्गयात ज्ञानचर्या धाड, अनागामिफलसमापत्तियात ज्ञानचर्या धाड, अरहत्त्वमार्गयात ज्ञानचर्या धाड, अरहत्त्वफलसमापत्तियात ज्ञानचर्या धाड ।

ज्ञानचर्या धयागुलिइ गुगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञानचर्या धाइलय् ?

रागरहित जुया आचरण यायेसःगुलिं ज्ञानचर्या धाड, निर्दोष जुया आचरण यायेसःगुलिं ज्ञानचर्या धाड

अनुशयं विप्रयुक्त जुया आचरण यायेसःगुलिं ज्ञानचर्या धाड, रागं विप्रयुक्त जुया आचरण यायेसःगुलिं ज्ञानचर्या धाड, दोषं, मोहं, मानं, दृष्टिं, औधृत्यं, विचिकित्सां, अनुशयं, कुशलकर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया, अकुशलकर्मतलिसे विप्रयुक्त जुयादोष दुगु कर्मतलिसे विप्रयुक्त जुया, दोष मदुगु कर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया, हाकुसे मलीनगु कर्मतलिसे विप्रयुक्त जुया, तुइसे यचुगु शुक्लकर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया, सुखयात वृद्धि जुइकीगु कर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया, दुःखयात वृद्धि जुइकीगु कर्मतलिसे विप्रयुक्त जुया, सुखविपाकयात उत्पन्न जुइकीगु कर्मतलिसे सम्प्रयुक्त जुया आचरण यायेसःगुलिं ज्ञानचर्या धाड, दुःखविपाकयात उत्पन्न जुइकीगु कर्मतलिसे विप्रयुक्त जुया आचरण यायेसःगुलिं ज्ञानचर्या धाड, सिइकेबहःगु आरम्भणय् आचरण यायेसःगुलिं ज्ञानचर्या धाड, ज्ञानया थुजोगु स्वभाव दुगु चर्यायात आचरण यायेसःगुलिं ज्ञानचर्या धाड, थ्व ज्ञानचर्या खः ।

उगु धर्म स्वभाव विज्ञानचर्या मेगु अज्ञानचर्या मेगु ज्ञानचर्या मेगु धका थुकथं सिद्धकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ, प्रभेदयाना सिद्धकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ, उकिं चर्यातयत् विभाजन याना चायेकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात चर्यानान्तोज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

भिन्हेगुगु चर्यानानात्वज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

१८-भूमिनानात्वज्ञाननिर्देश

७२. प्यता प्यता प्रकारयागु धर्मतयत् विभाजन याना चायेकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं भूमिनान्तोज्ञान धाइ ?

भूमित कामावचर भूमि, रूपावचर भूमि, अरूपावचर भूमि व अपरियापन्न भूमि धका प्यंगू दु ।

कामावचर भूमि धयागु छु खः ?

क्वय् अवीचि नरकयात सीमाना तथा च्वय् परनिर्मित वशवर्ति देवलोकयात दुने दुथ्याका थुगु सीमानाया दुने अवचरण याइगु थुगु सीमानाया दुने दुत्युंगु स्कन्ध धातु, आयतन, रूप, वेदना, संज्ञा, संस्कार, विज्ञानतयत् कामावचर भूमि धाइ ।

रूपावचर भूमि धयागु छु खः ?

क्वय्यागु ब्रह्मलोकयात सीमाना तथा च्वय् अकनिष्ठ ब्रह्मभूमियात दुने दुथ्याका थुगु सीमानाया दुने अवचरण याइम्ह थुगु सीमानाया दुने दुत्युंगु समापत्तिस प्रवेश याइम्ह व्यक्तियात, औपपातिक प्रतिसन्धि च्वनीम्ह व्यक्तियात व वर्तमान थुगु जन्मय् सुखपूर्वक च्वनेगु बानि दुम्ह व्यक्तियात उत्पन्न जुइगु चित्त चैतसिक धर्मतयत् रूपावचर भूमि धाइ ।

अरूपावचर भूमि धयागु छु खः ?

क्वय्यागु आकाशानन्त्यायतन भूमिपाखे उपसंक्रमण याइपिं ब्रह्मपित्त सीमाना तथा च्वय्यागु नैवसंज्ञानासंज्ञायतन भूमिपाखे उपसंक्रमण याइपिं ब्रह्मपित्त दुने दुथ्याका थुगु सीमानाया दुने दुत्युंगु समापत्तिस प्रवेश याइम्ह व्यक्तियात व औपपातिक प्रतिसन्धि च्वनीम्ह व्यक्तियात वर्तमान थुगु जन्मय् सुखपूर्वक च्वनेगु बानि दुम्ह जुइगु चित्त चैतसिक धर्मतयत् अरूपावचर भूमि धाइ ।

अपरियापन्न भूमि धयागु छु खः ?

अपरियापन्न जुयाच्वंगु मार्गत, फलत व असंस्कृत, धातुतयत् अपरियापन्न भूमि धाइ । थुपिं प्यंगू भूमित खः ।

मेगु छथी प्यंगू भूमि धयागु स्मृतिप्रस्थान प्यंगू सम्यक्प्रधान प्यंगू ऋद्धिपाद प्यंगू ध्यान प्यंगू अप्रमाण्य प्यंगू अरूपसमापत्ति प्यंगू प्रतिसम्भिदा प्यंगू प्रतिपदा प्यंगू आरम्मण प्यंगू आर्यवंश प्यंगू संग्रहवस्तु प्यंगू चक्र प्यंगू धर्मपद प्यंगू खः । थुपिं प्यंगू भूमित खः ।

उगु स्वभाव धर्मयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं प्यता प्यता धर्मतयूत विभाजन याना चायेकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात भूमिनानत्तोज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

भिंच्यागूगु भूमिनानात्वज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

१९-धर्मनानात्वज्ञाननिर्देश

७३. गुकथं धर्मतयूत विभाजन याना चायेकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात धर्मनानत्तोज्ञान धाइ ? गुकथं धर्मतयूत विभाजन याना चायेकेगुल्य ?

कामावचर धर्मतयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः अकुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । अव्याकृत कथं विभाजन याना चायेकेगु खः ।

रूपावचर धर्मतयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु खः ।

अरूपावचर धर्मतयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु खः ।

अपरियापन्न धर्मतयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । अव्याकृतकथं विभाजनयाना चायेकेगु खः ।

कामावचर धर्मतयूत गुकथं कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चनलय ? गुकथं अकुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चनलय ? गुकथं अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चनलय ?

कुशलकर्मपथ भिगूयात कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । अकुशलकर्मपथ भिगू अकुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । रूपयात, विपाकयात व क्रियायात अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । थुकथं कामावचर धर्मतयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः, अकुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः, अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु खः ।

रूपावचर धर्मतयूत गुकथं कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चनलय ? गुकथं अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चनलय ?

थुगु भूमिइ स्थितम्ह व्यक्तिया ध्यान प्यंगूयात कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । थुगु भूमिइ उत्पन्नजुइम्ह व्यक्तिया प्यंगू ध्यानयात अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । थुकथं रूपावचर धर्मतयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु खः ।

अरूपावचर धर्मतयूत गुकथं कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चनलय् ? गुकथं अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चनलय् ?

थुगु भूमिइ स्थितम्ह पुद्गलया प्यंगू अरूपावचरसमापत्तितयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । थुगु भूमिइ उत्पन्न जुइम्ह व्यक्तिया प्यंगू अरूपावचर समापत्तितयूत अव्याकृतकथं चायेकेगु खः । थुकथं अरूपावचर धर्मतयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु खः ।

अपरियापन्न (लोकुत्तर) धर्मतयूत गुकथं कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चनलय् ? गुकथं अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु जुयाच्चनलय् ?

प्यंगू आर्यमार्गतयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । प्यंगू श्रामण्यफलतयूत व निर्वाणयात अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । थुकथं अपरियापन्न (लोकुत्तर) धर्मतयूत कुशलकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । अव्याकृतकथं विभाजन याना चायेकेगु खः । थुकथं धर्मतयूत विभाजन याना चायेकेगु खः ।

प्रमुदितभाव हे मूल कारण दयाच्चंगु धर्मत गुंगू दु । अनित्यकथं मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । प्रमुदितभाव दुम्हसित यइपु ताइगु प्रीति उत्पन्न जुइगु खः । प्रीति चित्त दुम्हसिगु शरीर शान्त जुइगु खः । शान्तगु शरीर दुम्हसिनं सुखया अनुभव याये दइगु खः । सुखं सम्पन्नम्ह व्यक्तिया चित्त स्थिर जुइगु खः । चित्त स्थिर जुल धाःसा गथे खः अथे सिइगु खः, खनिगु खः, गथे खः अथे स्यूम्ह खंम्ह व्यक्ति उद्विग्न जुइगु खः । उद्विग्न जुइम्ह व्यक्ति विरक्त जुइगु खः । विरागया कारणं विमुक्त जुइगु खः ।

दुःखकथं मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । पूर्ववत् अनात्मकथं मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । पूर्ववत् रूपयात अनित्यकथं मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । रूपयात दुःखकथं मनन याइम्ह व्यक्तियात वेदनायात, संज्ञायात, संस्कारतयूत, विज्ञानयात, मिखायात वृद्ध वृद्धा जुइगुयात अनित्यकथं मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः वृद्ध वृद्धा जुइगु सीगुयात दुःखकथं मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । वृद्ध वृद्धा जुइगु सीगुयात अनात्मकथं मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । प्रमुदितभाव दुम्हसित यइपुताइगु प्रीति उत्पन्न जुइगु खः, प्रीति चित्त दुम्हसिगु शरीर शान्त जुइगु खः । शान्तगु शरीर दुम्हसिनं सुखयात अनुभव यायेदइगु खः । सुखं सम्पन्न व्यक्तिया चित्त स्थिर जुइगु खः, चित्त स्थिर जुल धाःसा गथे खः अथे सिइगु खः, खनिगु खः, गथे खः अथे

स्यूम्ह खंम्ह उद्विग्न जुइगु खः, उद्विग्न जुइम्ह व्यक्ति विरक्त जुइगु खः, विरागया कारणं विमुक्त जुइगु खः, थुपिं गुंगू धर्मत प्रमुदितभाव हे मूल कारण दयाच्चंगु धर्मत खः ।

७४. उचितगु कारण अनुसार मनन यायेगु हे मूल कारण दयाच्चंगु धर्मत गुंगू दु ।

अनित्य धका उचितगु कारण अनुसार मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । प्रमुदितभाव दुम्हसित यइपुताइगु प्रीति लुयावइगु खः, प्रीति चित्त दुम्हसिगु शरीर शान्त जुइगु खः । शान्तगु शरीर दुम्हसिनं सुखया अनुभव यायेदइगु खः । सुखं सम्पन्नम्ह व्यक्तियागु चित्त स्थिर जुइगु खः, स्थिरगु चित्तद्वारा “ध्व धर्म ला दुःख खः” धका गथे खः अथे सिइगु जुयाच्चन । “ध्व धर्म ला दुःख उत्पत्ति कारण समुदय खः” धका गथे खः अथे सिइगु जुयाच्चन । “ध्व धर्म ला दुःख निरोध अवस्था निर्वाण खः” धका गथे खः अथे सिइगु जुयाच्चन । “ध्व धर्म ला दुःख निरोध अवस्था निर्वाणय् ध्यनीगु कारण प्रतिपदा आचरण खः” धका गथे खः अथे सिइगु जुयाच्चन ।

दुःख धका उचितगु कारण अनुसार मनन याइम्ह व्यक्तियात पूर्ववत्, अनात्म धका उचितगु कारण अनुसार मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । पूर्ववत् रूपयात अनित्य धका, रूपयात दुःख धका, रूपयात अनात्म धका उचितगु कारण अनुसार मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । पूर्ववत् वेदनायात, संज्ञायात, संस्कारतयत्, विज्ञानयात, मिखायात पूर्ववत् वृद्ध वृद्धा जुइगु मरण जुइगुयात अनित्य धका उचितगु कारण अनुसार मननयाइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः पूर्ववत् वृद्ध वृद्धा जुइगु मरण जुइगुयात दुःख धका उचितगु कारण अनुसार मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः पूर्ववत् ।

वृद्ध वृद्धा जुइगु मरण जुइगुयात अनात्म धका उचितगु कारण अनुसार मनन याइम्ह व्यक्तियात प्रमुदितभाव उत्पन्न जुइगु खः । प्रमुदितभाव दुम्हसित यइपुताइगु प्रीति लुयावइगु खः, प्रीति चित्त दुम्हसिगु शरीर शान्त जुइगु खः । शान्तगु शरीर दुम्हसिनं सुखया अनुभव यायेदइगु खः । सुखं सम्पन्न व्यक्तियागु चित्त स्थिर जुइगु खः, स्थिरगु चित्तद्वारा “ध्व धर्म ला दुःख खः” धका गथे खः अथे सिइगु जुयाच्चन । “ध्व धर्म ला दुःख उत्पत्ति कारण समुदय खः” धका गथे खः अथे सिइगु जुयाच्चन । “ध्व धर्म ला दुःख निरोध अवस्था निर्वाण खः” धका गथे खः अथे सिइगु जुयाच्चन । “ध्व धर्म ला दुःख निरोध अवस्था निर्वाणय् ध्यनीगु कारण प्रतिपदा आचरण खः” धका गथे खः अथे सिइगु जुयाच्चन । थुपिं गुंगू उचितगु अनुसार मनन यायेगु हे मूल कारण दयाच्चंगु धर्मत खः ।

नानत्तोधर्मत गुंगू दयाच्चन, विभिन्न धातुतयत् कारण याना विभिन्न स्पर्शत उत्पन्न जुइगु खः, विभिन्न स्पर्शतयत् कारण याना विभिन्न वेदनात उत्पन्न जुइगु खः, विभिन्न वेदनातयत् कारण याना विभिन्न संज्ञात उत्पन्न जुइगु खः, विभिन्न संज्ञातयत् कारण याना

विभिन्न संकल्पत उत्पन्न जुइगु खः, विभिन्न संकल्पतयत् कारण याना विभिन्न छन्दत उत्पन्न जुइगु खः, विभिन्न छन्दतयत् कारण याना विभिन्न परिडाहत उत्पन्न जुइगु खः, विभिन्न परिडाहतयत् कारण याना विभिन्न परियेसनत (पर्येषणत) उत्पन्न जुइगु खः कारण याना विभिन्न लाभत उत्पन्न जुइगु खः । थुपिं गुंगू नानत्तो धर्मत खः ।

थुगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ, प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ, उकिं गुथी गुथी दुगु धर्म गुंगूयात विभाजन याना चायेकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **धर्मनानत्तोज्ञान** धाइ धका धायेमाः ।

किंगुंगू धर्मनानात्वज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

२०-२४-ज्ञानपञ्चकनिर्देश

७५. विशिष्टरूपं सिइकेसःगु प्रज्ञायात गुकथं **ज्ञातार्थज्ञान** धाइल्य ?

विभाजन याना सिइकेसःगु प्रज्ञायात गुकथं **तीरणार्थज्ञान** धाइल्य ?

त्याग यायेसःगु प्रज्ञायात गुकथं **परित्यागार्थज्ञान** धाइल्य ?

वृद्धि यायेमाःगु भावना प्रज्ञायात गुकथं **एकरसार्थज्ञान** धाइल्य ?

साक्षात्करण यायेसःगु प्रज्ञायात गुकथं **स्पर्शनार्थज्ञान** धाइल्य ?

विशिष्टज्ञानं सिइकेसःगु धर्मत ज्ञातार्थ जुयाच्चन । विभाजन याना सिइकेसःगु धर्मत निर्णय जुइ धुंकीगु जुयाच्चन । प्रहाण यायेमाःगु धर्मत परित्याग जुइ धुंकीगु जुयाच्चन, भाविता यायेमाःगु धर्मत एक समानगु कृत्य दुगु जुयाच्चन, साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मत साक्षात्करण जुइ धुंकीगु जुयाच्चन ।

उगु धर्म स्वभाव धाक्व सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं विशिष्टरूपं सिइकेसःगु प्रज्ञायात **ज्ञातार्थज्ञान** धायेमाः । विभाजन याना सिइकेसःगु प्रज्ञायात **तीरणार्थज्ञान** धायेमाः, परित्याग यायेसःगु प्रज्ञायात **परित्यागार्थज्ञान** धायेमाः, भावना प्रज्ञायात **एकरसार्थज्ञान** धायेमाः, साक्षात्कार यायेसःगु प्रज्ञायात **स्पर्शनार्थज्ञान** धायेमाः ।

नीप्यंगूगु ज्ञानपञ्चकनिर्देश क्वचाल ।

२५-२८-प्रतिसम्भिदाज्ञाननिर्देश

७६. विभिन्न अर्थ फलय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइल्य ?
विभिन्न पालि कारणय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं **धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान** धाइल्य ?

विभिन्न शब्दय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं निरूक्तिप्रतिसम्भिवान्न धाइलय् ?

विभिन्न विचार ज्ञानय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं प्रतिमानप्रतिसम्भिवान्न धाइलय् ?

श्रद्धेन्द्रिययात धर्म धाइ, वीरियेन्द्रिययात धर्म धाइ, स्मृतिन्द्रिययात धर्म धाइ, समाधिन्द्रिययात धर्म धाइ, प्रज्ञिन्द्रिययात धर्म धाइ ।

श्रद्धेन्द्रिय जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे, वीरियेन्द्रिय जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे, स्मृतिन्द्रिय जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे, समाधिन्द्रिय जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे, प्रज्ञिन्द्रिय जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विभिन्न धर्मतय्त सिइके बहःजू, उगु ज्ञानं हे थुपिं विभिन्न धर्मत प्रकट जू । उकिं विभिन्न पालि कारणय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात धर्मप्रतिसम्भिवान्न धायेमाः । (१)

निर्णय यायेगु स्वभाव अर्थ खः, च्छायेगु स्वभाव अर्थ खः, प्रकट जुइगु उपस्थान स्वभाव अर्थ खः, विक्षिप्त मजुइगु स्वभाव अर्थ खः, खनीगु दर्शन स्वभाव अर्थ खः ।

निर्णय यायेगु स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः, च्छायेगु स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः, प्रकट जुइगु उपस्थान स्वभाव जुयाच्चंगु मेगु हे खः, विक्षिप्त मजुइगु स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः, खनीगु दर्शन स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा विशिष्ट विशिष्टगु अर्थतय्त सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थत प्रकट जू, उकिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थ फलय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात धर्मप्रतिसम्भिवान्न धका धायेमाः । (२)

न्याता कारण धर्मतय्त बांलाक क्यनेया नितिं शब्दयात प्रकट याना धायेगु धयागु दयाच्चन । न्यागू अर्थ धर्मतय्त बांलाक क्यनेया नितिं शब्दयात प्रकट याना धायेगु धयागु दयाच्चन ।

पालियात उल्लेख याना धायेगु धर्मनिरूक्तित मेगु हे खः । अर्थयात उल्लेख याना धायेगु अर्थनिरूक्तित मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु उल्लेख याना धायेगु निरूक्तितय्त सिइके बहःजू । उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु उल्लेख याना धायेगु निरूक्तित प्रकट जू । उकिं विशिष्ट विशिष्टगु शब्दय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात निरूक्तिप्रतिसम्भिवान्न धका धायेमाः । (३)

न्यागू कारण धर्मय् ज्ञानत, न्यागू फल धर्मय् ज्ञानत व भिगू उल्लेख याना धायेगु निरूक्तिज्ञानत दयाच्चन । कारण धर्मय् ज्ञानत मेगु हे खः, फलधर्मय् ज्ञानत मेगु हे खः, उल्लेख याना धायेगु निरूक्तिज्ञानत मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु ज्ञानतय्त सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु ज्ञानत प्रकट जू । उकिं प्रकट जुइगु विशिष्ट विशिष्टगु ज्ञानय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात प्रतिमानप्रतिसम्भिवान्न धका धायेमाः । (४)

७७. श्रद्धाबल धर्म खः, वीर्यबल धर्म खः, स्मृतिबल धर्म खः, समाधिबल धर्म खः, प्रज्ञाबल धर्म खः ।

श्रद्धाबल जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, वीर्यबल जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, स्मृतिबल जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, समाधिबल जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, प्रज्ञाबल जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु धर्मतयत् सिइके बहःजू उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु धर्मत प्रकट जू । उकिं विशिष्ट विशिष्टगु पालि विशिष्ट विशिष्टगु कारणय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः । (१)

श्रद्धा मदइगुलिइ कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः । अलसि जुइगुलिइ कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः । प्रमाद जुइगुलिइ कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः । चञ्चल जुइगुलिइ कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः । अविद्याय् कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः ।

श्रद्धा मदइगुलिइ कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः । अलसि चाइगुलिइ कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः । प्रमाद जुइगुलिइ कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः । चञ्चल जुइगुलिइ कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः । अविद्याय् कम्प मजुइगु अर्थ स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थतयत् सिइके बहःजू उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थत प्रकट जू । उकिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थफलय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः । (२)

कारणधर्मत न्यागूयात बांलाक क्यनेया नितिं शब्दयात उल्लेख याना धायेगु धयागु दयाच्चन, फलधर्म न्यागूयात बांलाक क्यनेया नितिं शब्दयात उल्लेख याना धायेगु धयागु दयाच्चन ।

पालियात उल्लेख याना धायेगु धर्मनिरूक्तित मेगु हे खः, अर्थयात उल्लेख याना धायेगु अर्थनिरूक्तित मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु उल्लेख याना धायेगु निरूक्तितयत् सिइके बहःजू उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु उल्लेख याना धायेगु निरूक्तित प्रकट जू । उकिं विशिष्ट विशिष्ट शब्दय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **निरूक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः । (३)

कारणधर्म न्यागुलिइ ज्ञानत, फलधर्म न्यागुलिइ ज्ञानत व भिगू उल्लेख याना धायेगु निरूक्तिज्ञानत दयाच्चन । कारण धर्मय् ज्ञानत मेगु हे खः, फलधर्मय् ज्ञानत मेगु हे खः, निरूक्तिज्ञानत मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्ट ज्ञानतयत् सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्ट ज्ञानत प्रकट जू । उकिं विशिष्ट विशिष्टगु चिन्तन मनन ज्ञानय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः । (४)

स्मृतिसम्बोध्यङ्ग धर्म खः, धर्मविचयसम्बोध्यङ्ग धर्म खः, वीर्यसम्बोध्यङ्ग धर्म खः, प्रीतिसम्बोध्यङ्ग धर्म खः, प्रश्रब्धिसम्बोध्यङ्ग धर्म खः, समाधिसम्बोध्यङ्ग धर्म खः, उपेक्षासम्बोध्यङ्ग धर्म खः ।

स्मृतिसम्बोध्यङ्ग जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, धर्मविचयसम्बोध्यङ्ग जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, वीर्यसम्बोध्यङ्ग जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, प्रीतिसम्बोध्यङ्ग जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, प्रश्रब्धिसम्बोध्यङ्ग जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, समाधिसम्बोध्यङ्ग जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः, उपेक्षासम्बोध्यङ्ग जुयाच्चंगु धर्म मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्ट धर्मतयत् सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु धर्मत प्रकट जू । उकिं विशिष्ट विशिष्ट पालि कारणय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः । (९)

प्रकट जुइगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः, परीक्षण यायेगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः, च्वछायेगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः, फइले जुइगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः, शान्त जुइगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः, विक्षिप्त मजुइगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः, निरीक्षण यायेगु अर्थ स्वभाव अर्थ खः ।

प्रकट जुइगु अर्थ स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः, परीक्षण यायेगु अर्थ स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः, च्वछायेगु अर्थ स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः, फइले जुइगु अर्थ स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः, शान्त जुइगु अर्थ स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः, विक्षिप्त मजुइगु अर्थ स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः, निरीक्षण यायेगु अर्थ स्वभाव जुयाच्चंगु अर्थ मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा विशिष्ट विशिष्टगु अर्थतयत् सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थत प्रकट जू, उकिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थ फलय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः । (२)

न्हेगू कारण धर्मतयत् बांलाक क्यनेया नितिं शब्दयात उल्लेख याना धायेगु दयाच्चन । न्हेगू फल धर्मतयत् बांलाक क्यनेया नितिं शब्दयात उल्लेख याना धायेगु दयाच्चन ।

पालियात उल्लेख याना धायेगु धर्मनिरूक्तित मेगु हे खः । अर्थयात उल्लेख याना धायेगु अर्थनिरूक्ति मेगु हे खः । गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु उल्लेख याना धायेगु निरूक्तितयत् सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु उल्लेख याना धायेगु निरूक्तित प्रकट जू । उकिं विशिष्ट विशिष्टगु शब्दय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **निरूक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः । (३)

कारण धर्मत न्हेगुलिइ ज्ञानत, फलधर्मत न्हेगुलिइ ज्ञानत, भिंप्यंगू उल्लेख याना धायेगु निरूक्तिज्ञानत दयाच्चन । कारण धर्मय् ज्ञानत मेगु हे खः, फलधर्मय् ज्ञानत मेगु हे खः, उल्लेख याना धायेगु निरूक्तिज्ञानत मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु ज्ञानतय्त सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु ज्ञानत प्रकट जू, उकिं विशिष्ट विशिष्टगु चिन्तन मनन ज्ञानय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः । (४)

सम्यग्दृष्टि धर्म खः, सम्यक्संकल्प धर्म खः, सम्यग्वचन धर्म खः, सम्यक्कर्मान्त धर्म खः, सम्यग्आजीव धर्म खः, सम्यग्ब्यायाम धर्म खः, सम्यक्स्मृति धर्म खः, सम्यक्समाधि धर्म खः ।

सम्यग्दृष्टि धयागु धर्म मेगु हे खः, सम्यक्संकल्प धयागु धर्म मेगु हे खः, सम्यग्वचन धयागु धर्म मेगु हे खः, सम्यक्कर्मान्त धयागु धर्म मेगु हे खः, सम्यग्आजीव धयागु धर्म मेगु हे खः, सम्यग्ब्यायाम धयागु धर्म मेगु हे खः, सम्यक्स्मृति धयागु धर्म मेगु हे खः, सम्यक्समाधि धयागु धर्म मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु धर्मतय्त सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु धर्मत प्रकट जू, उकिं विशिष्ट विशिष्टगु पालि कारणय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः ।

खनिगु स्वभाव अर्थ खः, आरम्मणय् अभिमुख जुया द्यतना बिइगु स्वभाव अर्थ खः, परिग्रहण याइगु स्वभाव अर्थ खः, बांलाक उत्पन्न जुइगु स्वभाव अर्थ खः, यचुसे च्वनीगु स्वभाव अर्थ खः, च्वछ्रायेगु स्वभाव अर्थ खः, प्रकट जुइगु स्वभाव अर्थ खः, विक्षिप्त मजुइगु स्वभाव अर्थ खः ।

खनिगु स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः, आरम्मणय् अभिमुख जुया द्यतना बिइगु स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः, परिग्रहण यायेगु स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः, बांलाक उत्पन्न जुइगु स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः, यचुसे च्वनीगु स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः, च्वछ्रायेगु स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः, प्रकट जुइगु स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः, विक्षिप्त मजुइगु स्वभाव धयागु अर्थ मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थतय्त सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थत प्रकट जू, उकिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थ फलय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान** धका धायेमाः ।

च्यागू कारण धर्मतय्त बांलाक क्यनेया नितिं शब्दयात उल्लेख याना धायेगु दयाच्चन । च्यागू फल धर्मतय्त बांलाक क्यनेया नितिं शब्दयात उल्लेख याना धायेगु दयाच्चन ।

पालियात उल्लेख याना धायेगु धर्मनिरूक्तित मेगु हे खः । अर्थयात उल्लेख याना धायेगु अर्थनिरूक्ति मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु निरूक्तितयूत सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु निरूक्तित प्रकट जू । उकिं विशिष्ट विशिष्टगु शब्दय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **निरूक्तिप्रतिसम्भदाज्ञान** धका धायेमाः ।

कारण धर्मत च्यागुलिइ ज्ञानत, फलधर्मत च्यागुलिइ ज्ञानत व भिंखुगु उल्लेख याना धायेगु निरूक्तिज्ञानत दयाच्चन । कारण धर्मय् ज्ञानत मेगु हे खः, फलधर्मय् ज्ञानत मेगु हे खः, निरूक्तिज्ञानत मेगु हे खः ।

गुगु ज्ञानद्वारा थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु ज्ञानतयूत सिइके बहःजू, उगु ज्ञानद्वारा हे थुपिं विशिष्ट विशिष्टगु ज्ञानत प्रकट जू, उकिं विशिष्ट विशिष्टगु चिन्तन मनन ज्ञानय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **प्रतिभानप्रतिसम्भदाज्ञान** धका धायेमाः ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं विशिष्ट विशिष्टगु अर्थ फलय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात अर्थप्रतिसम्भदाज्ञान धका, विशिष्ट विशिष्टगु पालि कारणय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात धर्मप्रतिसम्भदाज्ञान धका, विशिष्ट विशिष्टगु शब्दय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात निरूक्ति प्रतिसम्भदाज्ञान धका व विशिष्ट विशिष्टगु चिन्तन मनन ज्ञानय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **प्रतिभानप्रतिसम्भदाज्ञान** धका धायेमाः ।

नीच्यागूगु प्रतिसम्भदाज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

२९-३१-ज्ञान स्वंगू निर्देश

७८. विशिष्ट विशिष्टगु विहार यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं **विहारार्थज्ञान** धाइ ? विशिष्ट विशिष्टगु समापत्तिइ प्रवेश यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं **समापत्यार्थज्ञान** नं धाइ ? विशिष्ट विशिष्टगु विहार यायेगु व समापत्तिइ प्रवेश यायेगु (निगुलिसं) उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं विहार **समापत्यार्थज्ञान** धाइ ?

संस्कारनिमित्तयात भय धका बांलाक खंकीम्हसिनं संस्कारनिमित्तं अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भावितायातधाःसा**अनिमित्तविहार** धाइ ।

तृष्णायात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधाःसा**अप्रणिहितविहार** धाइ ।

आत्मा धका मनन यायेगुयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं शून्य जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना भाविता यातधाःसा**शून्यताविहार** धाइ ।

संस्कारनिमित्तयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं संस्कारनिमित्तं अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षितभाव तथा निरोध अवस्था जुयाच्चंगु संस्कारनिमित्तं अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:सा**अनिमित्तसमापत्ति** धाइ ।

चाहना याइगु तृष्णायात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं चाहना याइगु तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध अवस्था जुयाच्चंगु चाहना याइगु तृष्णा अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:सा**अप्रणिहितसमापत्ति** धाइ ।

आत्मा धका मनन यायेगुयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं शून्य जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षायाना निरोध अवस्था जुयाच्चंगु शून्य जुइगु दयाच्चंगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:सा**शून्यतसमापत्ति** धाइ ।

संस्कारनिमित्तयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं संस्कारनिमित्तं अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:सा वा उत्पन्न जूगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध अवस्था जुयाच्चंगु संस्कार निमित्तं अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:सा**अनिमित्तविहारसमापत्ति** धाइ ।

चाहना याइगु तृष्णायात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं चाहना याइगु तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना तृष्णां व्यय जुइगुयात भाविता यातधा:सा वा उत्पन्न जूगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध अवस्था जुयाच्चंगु चाहना याइगु तृष्णां अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:सा**अप्रणिहितविहारसमापत्ति** धाइ ।

आत्म धका मनन यायेगुयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं शून्य जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं आत्म धका मनन यायेगुयात ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:सा वा उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध अवस्था जुयाच्चंगु शून्य अवस्था जुयाच्चंगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:सा**शून्यतविहारसमापत्ति** धाइ ।

७९. रूपनिमित्तयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं रूपनिमित्तं अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:सा**अनिमित्तविहार** धाइ ।

रूपय् चाहना याइगु तृष्णायात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं चाहना याइगु तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना तृष्णां व्यययात भाविता यातधा:सा**अप्रणिहितविहार** धाइ ।

रूपयात मनन यायेगुयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं शून्य जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं विपश्यना ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:सा**शून्यताविहार** धाइ ।

रूपनिमित्तयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं रूपनिमित्तं अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध अवस्था जुयाच्चंगु संस्कार निमित्तं अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:साअनिमित्तसमापत्ति धाइ ।

रूप्य् चाहना याइगु तृष्णायात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं चाहना याइगु तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्चंगु चाहना याइगु तृष्णां अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:साअप्रणिहितसमापत्ति धाइ ।

रूप धका मनन यायेगुयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं शून्य जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्चंगु शून्य जुइगु अवस्था जुयाच्चंगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:साशून्यतासमापत्ति धाइ ।

रूपनिमित्तयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं रूपनिमित्तं अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:सा वा उत्पन्न जूगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्चंगु संस्कारनिमित्तं अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:साअनिमित्तविहारसमापत्ति धाइ ।

रूप्य् चाहना याइगु तृष्णायात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं चाहना याइगु तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना तृष्णां व्यययात भाविता यातधा:सा वा उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्चंगु चाहना याइगु तृष्णां अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:साअप्रणिहितविहारसमापत्ति धाइ ।

रूप धका मनन यायेगुयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं शून्य जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:सा वा उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्चंगु शून्य जुइगु अवस्था जुयाच्चंगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:साशून्यताविहारसमापत्ति धाइ ।

वेदनानिमित्तयात पूर्ववत् संज्ञानिमित्तयात पूर्ववत्
संस्कारनिमित्तयात पूर्ववत् विज्ञाननिमित्तयात पूर्ववत् चक्षुनिमित्तयात
पूर्ववत् जीर्ण जुइगु सीगु जरा मरण निमित्तयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं जरा मरण
निमित्तं अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता
यातधा:साअनिमित्तविहार धाइ ।

जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणयात चाहना याइगु तृष्णायात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं चाहना याइगु तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:साअप्रणिहितविहार धाइ ।

जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरण धका मनन याइगुयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं शून्य जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:साशून्यताविहार धाइ ।

जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरण निमित्तयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं जरा मरण निमित्तय् मनन याइगु कारणं उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्वंगु संस्कारनिमित्तं अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:साअनिमित्तसमापत्ति धाइ ।

जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणय् चाहना याइगु तृष्णायात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं चाहना याइगु तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्वंगु चाहना याइगु तृष्णां अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना फलसमापत्ति प्रवेश यातधा:साअप्रणिहितसमापत्ति धाइ ।

जीर्ण जुइगु, सीगु जरा मरण धका मनन याइगु यात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं शून्य जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं उत्पन्न धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्वंगु शून्यगु निर्वाणयात आवर्जन याना (फलसमापत्तियात) प्रवेश यातधा:साशून्यतासमापत्ति धाइ ।

जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरण निमित्तयात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं जरा मरण निमित्तं अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:सा वा उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्वंगु जरा मरण निमित्तं अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना फलसमापत्तियात प्रवेश यातधा:साअनिमित्तविहारसमापत्ति धाइ ।

जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणय् चाहना याइगु तृष्णायात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं चाहना याइगु तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:सा वा उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्वंगु चाहना याइगु तृष्णां अलगगु निर्वाणयात आवर्जन याना फलसमापत्ति प्रवेश यातधा:साअप्रणिहितविहारसमापत्ति धाइ ।

जीर्ण जुइगु, सीगु जरा मरण धका मनन याइगु यात भयकथं बांलाक खंम्हसिनं शून्य जुइगुलिइ मनन याइगु कारणं ज्ञानद्वारा स्पर्श स्पर्श याना व्यययात भाविता यातधा:सा वा उत्पन्न जुइगु धर्मयात उपेक्षा याना निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्वंगु शून्य जुयाच्वंगु निर्वाणयात आवर्जन याना फलसमापत्ति प्रवेश यातधा:साशून्यताविहारसमापत्ति धाइ ।

संस्कारनिमित्तं अलग जुयाच्वनीगु 'अनिमित्तविहार' मेगु हे खः, चाहना याइगु तृष्णां अलग जुयाच्वनीगु 'अप्रणिहितविहार' मेगु हे खः, शून्य जुयाच्वनीगु 'शून्यताविहार' मेगु हे खः, संस्कारनिमित्तं अलगगु समापत्ति च्वनेगु 'अनिमित्तसमापत्ति' मेगु हे खः, चाहना याइगु तृष्णां

अलगगु समापत्ति 'अप्रणिहितसमापत्ति' मेगु हे खः, शून्य जुया समापत्ति च्वनेगु 'शून्यतासमापत्ति' मेगु हे खः, संस्कारनिमित्तं अलग जुयाच्वनेगु धयागु समापत्ति च्वनेगु 'अनिमित्तविहारसमापत्ति' मेगु हे खः, चाहना याइगु तृष्णां अलग जुयाच्वनेगु धयागु समापत्ति च्वनेगु 'अप्रणिहितविहारसमापत्ति' मेगु हे खः । शून्य जुयाच्वनेगु धयागु समापत्ति च्वनेगु 'शून्यताविहारसमापत्ति' मेगु हे खः ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं विशिष्ट विशिष्टगु वर्षावास विहारय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात विहारार्थज्ञान धका धायेमाः ।

विशिष्ट विशिष्टगु समापत्ति च्वनेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात समापत्त्यार्थज्ञान धाइ धका धायेमाः । वर्षावास यायेगु समापत्ति च्वनेगु निगुलिसनं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात विहारसमापत्ति नानसोज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

स्वीछ्रगुगु ज्ञान स्वंगु निर्देश क्वचाल ।

३२-आनन्तरिकसमाधिज्ञाननिर्देश

८०. स्थिर जुइगु समाधि परिशुद्ध जुइगु जुया आश्रवधर्मतयत् त्वाःल्हायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं आनन्तरिकसमाधिज्ञान धाइ ?

ध्यानया सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुइगु विक्षिप्त मजुइगुयात समाधि धाइ । उगु समाधिया सामर्थ्यकथं ज्ञान धाइ । उगु ज्ञानद्वारा आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः, थुकथं न्हापां शमथ जुइगु खः । लिपा ज्ञान जुइगु खः, उगु ज्ञानद्वारा आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः । थुकथं स्थिर जुइगु समाधि परिशुद्ध जुइगु भावया कारणं आश्रवधर्मतयत् त्वाःल्हायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात आनन्तरिकसमाधिज्ञान धका धायेमाः ।

आश्रव धयागुलिइ उगु आश्रवधर्मत छु छु खः ? कामाश्रव, भवाश्रव, दृष्टाश्रव, अविद्याश्रवत खः ।

उपिं आश्रवधर्मत छुकी फुनावनीगु खः ? श्रोतापत्तिमार्गद्वारा दृष्टाश्रव त्यंपुल्यं मदयावनीगु खः । फुनावनीगु खः, अपायय् पतन जुइकीगु कामाश्रव, भवाश्रव व अविद्याश्रव फुइगु खः । थुगु श्रोतापत्तिमार्गय् उपिं आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः ।

सकृदागामिमार्गद्वारा स्थूलगु कामाश्रव फुनावनीगु खः । उगु कामाश्रवय् नापं दयाच्वंगु भवाश्रव फुनावनीगु खः । उगु कामाश्रव, भवाश्रव निगुलिइ नापं दयाच्वंगु अविद्याश्रव फुनावनीगु खः । थुगु सकृदागामिमार्गय् उपिं आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः ।

अनागामिमार्गद्वारा कामाश्रव ल्यंपुल्यं मदयेक फुनावनीगु खः । उगु कामाश्रवय् नापं दयाच्चंगु भवाश्रव फुनावनीगु खः । उगु कामाश्रव, भवाश्रव निगुलिइ नापं दयाच्चंगु अविद्याश्रव फुनावनीगु खः । थुगु अनागामिमार्गय् उपिं आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः ।

अरहत्त्वमार्गद्वारा भवाश्रव, अविद्याश्रव ल्यंपुल्यं मदयेक फुनावनीगु खः । थुगु अरहत्त्वमार्गय् उपिं आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः ।

विनाश जुइमखुगु अव्यापादया सामर्थ्यकथं । तेज प्रकाश संकेत 'आलोकसंज्ञाया' सामर्थ्यकथं । विक्षिप्त मजुइगु समाधिया सामर्थ्यकथं । धर्मयात विभेद याना व्यवस्थित याइगु 'धर्मव्यवस्थान' या सामर्थ्यकथं । ज्ञानया सामर्थ्यकथं । प्रमुदितताया सामर्थ्यकथं । प्रथमध्यानया सामर्थ्यकथं । द्वितीयध्यानया सामर्थ्यकथं । तृतीयध्यानया सामर्थ्यकथं । चतुर्थध्यानया सामर्थ्यकथं । आकाशानन्त्यायतनसमापत्तिया सामर्थ्यकथं । विज्ञानन्त्यायतनसमापत्तिया सामर्थ्यकथं । आकिञ्चन्यायतनसमापत्तिया सामर्थ्यकथं । नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तिया सामर्थ्यकथं । पृथ्वीकसिणया सामर्थ्यकथं । आपस्कसिणया सामर्थ्यकथं । तेजस्कसिणया सामर्थ्यकथं । वायुकसिणया सामर्थ्यकथं । नीलकसिणया सामर्थ्यकथं । पीतकसिणया सामर्थ्यकथं । लोहितकसिणया सामर्थ्यकथं । ओदातकसिणया सामर्थ्यकथं । आकाशकसिणया सामर्थ्यकथं । विज्ञानकसिणया सामर्थ्यकथं । बुद्धानुस्मृतिया सामर्थ्यकथं । धर्मानुस्मृतिया सामर्थ्यकथं । संघानुस्मृतिया सामर्थ्यकथं । शीलानुस्मृतिया सामर्थ्यकथं । त्यागानुस्मृतिया सामर्थ्यकथं । देवतानुस्मृतिया सामर्थ्यकथं । आनापानस्मृतिया सामर्थ्यकथं । मरणस्मृतिया सामर्थ्यकथं । कायगतास्मृतिया सामर्थ्यकथं । उपसमानुस्मृतिया सामर्थ्यकथं । उद्धुमातकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं । विनीलकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं । विपुर्वकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं । विक्षिद्रकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं । विक्खायितकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं । विक्षिप्तकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं । हतविक्षिप्तकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं । लोहितकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं । पुलुवकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं । अस्तिकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं ।

८१. ताहाकःगु सासः पिकायेगु 'आश्वास' या सामर्थ्यकथं । ताहाकःगु सासः दुकायेगु 'प्रश्वास'या सामर्थ्यकथं । पतिहाकःगु सासः पिकायेगु 'आश्वास'या सामर्थ्यकथं । पतिहाकःगु सासः दुकायेगु 'प्रश्वास'या सामर्थ्यकथं । दक्वदिक्वं सासः पिकायेगु सासः दुकायेगु पुचःयात प्रकट यायेगु जुया सासः पिकायेगु सामर्थ्यकथं । दक्वदिक्वं सासः पिकायेगु सासः दुकायेगु पुचःयात प्रकट यायेगु जुया सासः दुकायेगु सामर्थ्यकथं । स्थूलगु कायसंस्कारयात शान्त जुइकेगु जुया सासः पिकायेगुया सामर्थ्यकथं । स्थूलगु कायसंस्कारयात शान्त जुइकेगु जुया सासः दुकायेगुया सामर्थ्यकथं । यइपु तायेगु 'प्रीति' यात प्रकट यायेगु जुया सासः पिकायेगुया सामर्थ्यकथं । यइपु तायेगु 'प्रीति' यात प्रकट यायेगु जुया सासः दुकायेगुया सामर्थ्यकथं । सुखयात प्रकट यायेगु जुया सासः पिकायेगुया सामर्थ्यकथं । सुखयात प्रकट यायेगु जुया सासः दुकायेगुया सामर्थ्यकथं । संज्ञा वेदना धयागु चित्त संस्कारयात प्रकट यायेगु जुया सासः पिकायेगुया सामर्थ्यकथं । संज्ञा वेदना धयागु चित्तसंस्कारयात प्रकट यायेगु जुया सासः

दुकायेगुया सामर्थ्यकथं । संज्ञा वेदना धयागु चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकेगु जुया सासः पिकायेगुया सामर्थ्यकथं । संज्ञा वेदना धयागु चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकेगु जुया सासः दुकायेगुया सामर्थ्यकथं । चित्तयात प्रकट यायेगु जुया सासः पिकायेगुया सामर्थ्यकथं । चित्तयात प्रकट यायेगु जुया सासः दुकायेगुया सामर्थ्यकथं । चित्तयात तःसकं प्रमुदित जुइकेबिया सासः पिकायेगुया सामर्थ्यकथं । चित्तयात तःसकं प्रमुदित जुइकेबिया सासः दुकायेगुया सामर्थ्यकथं । चित्तयात समानताय् तथा पूर्ववत् चित्तयात विमुक्त जुइका । अनित्य धका बार बार भाविता याना । विरागयात बार बार भाविता याना । निरोधयात बारबार भाविता याना । हाकनं त्याग यायेगुयात बार बार भाविता याना सासः पिकायेगुया सामर्थ्यकथं । हाकनं त्याग यायेगुयात बार बार भाविता याना सासः दुकायेगुया सामर्थ्यकथं । चित्त स्थिर जुइगु विक्षिप्त मजुइगुयात समाधि धाइ । उगु समाधिया सामर्थ्यकथं ज्ञान जुइगु खः । उगु ज्ञानद्वारा आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः । थुकथं न्हापां शमथ जुइगु खः । लिपा ज्ञान जुइगु खः । उगु ज्ञानद्वारा आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः ।

उकिं स्थिर जुइगु समाधि परिशुद्ध जुइगु भावया कारणं आश्रवधर्म त्वाःल्हायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात आन्तरिकसमाधिज्ञान धका धायेमाः ।

आश्रव धयागुलिइ उषिं आश्रवधर्मत छु छु खः ? कामाश्रव, भवाश्रव, दृष्टाश्रव अविद्याश्रवत खः । उषिं आश्रवधर्मत छुकी छुकी फुनावनीगु खः ?

श्रोतापत्तिमार्गद्वारा दृष्टाश्रव ल्यंपुल्यं मदयेक फुनावनीगु खः । अपायगमनीय जुयाच्चंगु कामाश्रव भवाश्रव, अविद्याश्रव फुनावनीगु खः । थुगु श्रोतापत्तिमार्गय् उषिं आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः ।

सकृदागामिमार्गद्वारा स्थूलगु कामाश्रव फुनावनीगु खः । उगु कामाश्रवय् नापं दयाच्चंगु भवाश्रव फुनावनीगु खः । उगु कामाश्रव, भवाश्रव निगुलिइ नापं दयाच्चंगु अविद्याश्रव फुनावनीगु खः । थुगु सकृदागामिमार्गय् उषिं आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः ।

अनागामिमार्गद्वारा कामाश्रव ल्यं पुल्यं मदयेक फुनावनीगु खः । उगु कामाश्रवय् नापं दयाच्चंगु भवाश्रव फुनावनीगु खः । उगु कामाश्रव, भवाश्रवय् नापं दयाच्चंगु अविद्याश्रव फुनावनीगु खः । थुगु अनागामिमार्गय् उषिं आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः ।

अरहत्त्वमार्गद्वारा भवाश्रव, अविद्याश्रव ल्यं पुल्यं मदयेक फुनावनीगु खः । थुगु अरहत्त्वमार्गय् उषिं आश्रवधर्मत फुनावनीगु खः ।

उगु स्वभाव धर्मयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं स्थिरगु समाधि परिशुद्ध जुइगु भावया कारणं आश्रवधर्म त्वाःल्हायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात आन्तरिक समाधिज्ञान धका धायेमाः ।

स्वीनिगुगु आन्तरिकसमाधिज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

३३-अरणविहारज्ञाननिर्देश

८२. विपश्यनाज्ञान हे प्रधानता दुगु विपश्यनाप्रज्ञा, शान्तगु विहारय् ध्यनाच्वंगु अरहत्त्वफलसमापत्तिप्रज्ञा व उत्तमगु फलसमापत्तिइ क्वच्छुनाच्वंगु पूर्वभाग प्रज्ञायात गुकथं **अरणविहारज्ञान धाइ ?**

दर्शनाधिपतेय्य धयागुलिइ अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुयात **दर्शनाधिपतेय्य** धका धाइ, दुःख धका बारबार भाविता यायेगुयात **दर्शनाधिपतेय्य** धका धाइ । अनात्म धका बारबार भाविता यायेगुयात **दर्शनाधिपतेय्य** धका धाइ । रूप्य् अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुयात **दर्शनाधिपतेय्य** धका धाइ । रूप्य् दुःख धका बारबार भाविता यायेगुयात **दर्शनाधिपतेय्य** धका धाइ । रूप्य् अनात्म धका बारबार भाविता यायेगुयात **दर्शनाधिपतेय्य** धका धाइ ।

अनुभव याइगु वेदन्य् पूर्ववत् । चिन्ह तइगु संज्ञाय् । मर्मत याइगु संस्कारतय्के । विज्ञानय् । मिखाय् पूर्ववत् । जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणय् अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुयात **दर्शनाधिपतेय्य** धका धाइ । जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणय् दुःख धका बारबार भाविता यायेगुयात **दर्शनाधिपतेय्य** धका धाइ । जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणय् अनात्म धका बारबार भाविता यायेगुयात **दर्शनाधिपतेय्य** धका धाइ ।

सन्तो च विहाराधिगमो धयागुलिइ शून्य जुयाच्वनेगुयात शान्तगु **विहाराधिगमो** धाइ । संस्कारनिमित्तं अलग च्वनेगुयात शान्तगु **विहाराधिगमो** धाइ । चाहना मदुगु तृष्णां अलग च्वनेगुयात शान्तगु **विहाराधिगमो** धाइ ।

प्रणिताधिमुक्तता धयागुलिइ शून्य अवस्थाय् मनन याइगु भावयात **प्रणिताधिमुक्तता** धाइ । संस्कारनिमित्तं अलग जुइगुलिइ मनन यायेगुयात **प्रणिताधिमुक्तता** धाइ । चाहना याइगु तृष्णां अलग जुइगुलिइ मनन यायेगुयात **प्रणिताधिमुक्तता** धाइ ।

अरणविहारो धयागुलिइ प्रथमध्यानयात **अरणविहार** धाइ । द्वितीयध्यानयात **अरणविहार** धाइ । तृतीयध्यानयात **अरणविहार** धाइ । चतुर्थध्यानयात **अरणविहार** धाइ । आकाशानन्त्यायतनसमापत्तियात **अरणविहार** धाइ । पूर्ववत् नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तियात **अरणविहार** धाइ ।

अरणविहारो धयागुलिइ गुगु अर्थ स्वभावया कारणं अरणविहार धाइलय् ?

प्रथमध्यानद्वारा बाधक नीवरण धर्मतय्त हटे यायेसःगु कारणं **अरणविहार** धाइ । द्वितीयध्यानद्वारा चिन्तन याइगु वितर्क परामर्शन याइगु विचारतय्त हटे यायेसःगु कारणं **अरणविहार** धाइ । तृतीयध्यानद्वारा यइपुताइगु प्रीतियात हटे यायेसःगु कारणं **अरणविहार** धाइ । चतुर्थध्यानद्वारा सुख दुःखतय्त हटे यायेसःगु कारणं **अरणविहार** धाइ ।

आकाशानन्त्यायतनसमापत्तिद्वारा रूपसंज्ञायात, प्रतिघसंज्ञायात व नानत्तोसंज्ञायात हटे यायेसःगु कारणं **अरणविहार** धाइ । विज्ञानन्त्यायतन समापत्तिद्वारा आकाशानन्त्यायतनसंज्ञायात हटे यायेसःगु कारणं **अरणविहार** धाइ । आकिञ्चन्यायतनसमापत्तिद्वारा विज्ञानन्त्यायतनसंज्ञायात हटे यायेसःगु कारणं **अरणविहार** धाइ । नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तिद्वारा आकिञ्चन्यायतनसंज्ञायात हटे यायेसःगु कारणं **अरणविहार** धाइ । ध्व धयावये धुनागुयात **अरणविहार** धाइ ।

उगु स्वभाव धर्मयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं **ज्ञान** धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं **प्रज्ञा** धाइ । उकिं विपश्यनाज्ञान हे प्रधानता दुगु विपश्यनाप्रज्ञा, शान्तगु फलसमापत्तिइ थ्यनाच्चंगु अरहत्त्वफलसमापत्तिप्रज्ञा उत्तमगु फलसमापत्तिइ क्वछुनाच्चंगु पूर्वभाग प्रज्ञायात **अरणविहारज्ञान** धाइ धका धायेमाः ।

स्वीस्वंगूगु अरणविहारज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

३४-निरोधसमापत्तिज्ञाननिर्देश

द३. निता प्रकारया बलं सम्पन्न जुइगु, स्वता प्रकारया संस्कारत शान्त जुइगु कारणं भिंखुता प्रकारया ज्ञान उत्पन्न जुइगु, गुता प्रकारया समाधित उत्पन्न जुइगुद्वारा अभ्यास व वशीभावं थुनेगु धयागु प्रज्ञायात गुकथं निरोधसमापत्तिज्ञान धाइ ?

बल निता धयागुलिइ बलत शमथबल व विपश्यनाबल निता खः । शमथबल धयागु छु खः ?

ध्यानया सामर्थ्यकथं चित्त स्थिरजुइगु विक्षिप्त मजुइगुयात **शमथबल** धाइ । विनाश जुइके मास्ति मवइगु अब्यापादया सामर्थ्यकथं, आलोकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं, विक्षिप्त मजुइगु समाधिया सामर्थ्यकथं, पूर्ववत् हानं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु बानि दइगु जुया सासः पिकायेगुया सामर्थ्यकथं, हाकनं त्यागयायेगुयात बारबार भाविता यायेगु बानिदइगु जुया सासः दुकायेगुया सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुइगु विक्षिप्त मजुइगुयात **शमथबल** धाइ ।

शमथबल धयागुलिइ गुगु अर्थ स्वभावया कारणं **शमथबल** धाइगु खः ?

प्रथमध्यानद्वारा बाधक नीवरणधर्मय् कम्प जुइ मसःगु कारणं **शमथबल** धाइ । द्वितीयध्यानद्वारा चिन्तन याइगु वितर्क परामर्शन याइगु विचारय्, तृतीयध्यानद्वारा यइपुताइगु प्रीति, चतुर्थध्यानद्वारा सुख दुःखय्, आकाशानन्त्यायतनसमापत्तिद्वारा रूपसंज्ञा, प्रतिघसंज्ञा व नानत्तोसंज्ञाय्, विज्ञानन्त्यायतनसमापत्तिद्वारा आकाशानन्त्यायतनसंज्ञाय्, आकिञ्चन्यायतनसमापत्तिद्वारा विज्ञानन्त्यायतनसंज्ञाय्,

नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तिद्वारा आकिञ्चन्यायतनसंज्ञाय् कम्प जुइ मसःगु कारणं शमथबल धाइ । विक्षिप्त जुइगुलिइ, विक्षिप्त जुइगु लिसे नापं उत्पन्न जुइगु क्लेशय् व स्कन्धय् कम्प जुइ मसःगु कारणं शमथबल धाइ । थ्व शमथबल खः ।

विपश्यनाबल धयागु छु खः ?

अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुयात विपश्यनाबल धाइ । दुःख धका, अनात्म धका, उद्विग्न तायेके बहः धका, विरक्त जुइगुयात, निरोधावस्था धका, हाकनं त्याग यायेगुयात, रूपय् अनित्य धका, पूर्ववत् रूपय् हाकनं त्याग यायेगु, अनुभव याइगु वेदनाय् पूर्ववत् चिन्हतइगु संज्ञाय्, मर्मत याइगु संस्कारय्, विज्ञानय्, मिखाय् पूर्ववत्, जीर्णजुइगु सीगु जरा मरणय् अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुयात विपश्यनाबल धाइ । पूर्ववत् जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणय् हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगुयात विपश्यनाबल धाइ ।

विपश्यनाबल धयागुलिइ छु गुगु अर्थ स्वभावया कारणं विपश्यनाबल धाइगु खः ?

अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुद्वारा नित्य जू धयागु चिन्ह नित्यसंज्ञाय् कम्प जुइ मसःगु कारणं विपश्यनाबल धाइ ।

दुःख धका बारबार भाविता यायेगुद्वारा सुख धयागु चिन्ह सुखसंज्ञाय्, अनात्म धका बारबार भाविता यायेगुद्वारा आत्मसंज्ञाय्, उद्विग्न ताये बहः धका बारबार भाविता यायेगुद्वारा यइपुताइगुलिइ, विरक्तजुइगुयात बारबार भाविता यायेगुद्वारा रागय्, निरोध अवस्था धका बारबार भाविता यायेगुद्वारा उत्पत्ति वृद्धिजुइगुया कारण समुदयय्, हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगुद्वारा क्वात्तुक्क ज्वनेगुलिइ, अविद्याय्, अविद्यालिसे नापं उत्पन्न जुइगु क्लेशय् व नामरूप पुचलय् कम्प जुइ मसःगु कारणं विपश्यनाबल धाइ । थ्व विपश्यनाबल खः ।

तयो च सद्धारानं पटिप्पस्सद्विया धयागुलिइ छु छु स्वंगू संस्कारत शान्त जुइगु लय् ? द्वितीयध्यानय् प्रवेश जुइम्हसित चिन्तन याइगु वितर्क परामर्शन याइगु विचार धयागु वचीसंस्कारत शान्त जुइगु खः । चतुर्थध्यानय् प्रवेश जूम्हसित पिहाँ वनीगु सासः दुहाँ वइगु सासः आश्वास प्रश्वास धयागु कायसंस्कारत शान्त जुइगु खः । संज्ञा व वेदना निरोध जुइगुलिइ प्रवेश जुइम्हसित संज्ञा व वेदना धयागु चित्तसंस्कारत शान्तजुइगु खः । थुपिं स्वंगू संस्कारत शान्त जुइगु जुयाच्चन ।

८४. सोलसहि वाणचरियाहि धयागुलिइ छु छु भिंखुगू ज्ञानया उत्पत्ति जुइगु ज्ञानचर्यात जुयाच्चनलय् ? अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुयात ज्ञान उत्पन्न जुइगु ज्ञानचर्या धाइ । दुःख धका, अनात्म धका, उद्विग्न तायेके बहः धका, विराग, निरोधावस्थाय्, हाकनं त्याग यायेगु, विवर्तय्, श्रोतापत्तिमार्गयात ज्ञान उत्पन्न जुइगु,

श्रोतापत्तिफलसमापत्ति प्रवेश जुइगुयात ज्ञान उत्पन्न जुइगु, सकृदागामिमार्गयात ज्ञान उत्पन्न जुइगु, सकृदागामिफलसमापत्ति प्रवेश जुइगुयात ज्ञान उत्पन्न जुइगु, अनागामिमार्गयात ज्ञान उत्पन्न जुइगु, अनागामिफलसमापत्ति प्रवेश जुइगुयात ज्ञान उत्पन्न जुइगु, अरहत्त्वमार्गयात ज्ञान उत्पन्न जुइगु, अरहत्त्वफलसमापत्ति प्रवेश जुइगुयात ज्ञान उत्पन्न जुइगु **ज्ञानचर्या** धाइ । थुपिं भिंखुगू ज्ञान उत्पन्न जुइगु ज्ञानचर्यात जुयाच्चन ।

८५. **नबहि समाधिचरियाहि** धयागुलिइ छु छु गुंगू स्थिरता उत्पन्न जुइगु समाधिचर्यात जुयाच्चन लय् ? प्रथमध्यानयात स्थिरता उत्पन्न जुया**समाधिचर्या** धाइ । द्वितीयध्यानयात, तृतीयध्यानयात, चतुर्थध्यानयात, आकाशानन्त्यायतनसमापत्तियात पूर्ववत्, विज्ञानन्त्यायतनसमापत्तियात पूर्ववत्, आकिञ्चन्यायतनसमापत्तियात, नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तियात स्थिरता उत्पन्न जुया**समाधिचर्या** धाइ ।

प्रथमध्यान प्राप्त यायेया निंतिं चिन्तन यायेगु, वितर्क परामर्शन यायेगु विचार, यइपुतायेकेगु प्रीति, आनन्दजुइगु सुख व चित्त स्थिर जुइगु चित्त एकाग्रता उत्पन्न जुइगु खः । पूर्ववत् ।

नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्ति प्राप्त याये निंतिं चिन्तना यायेगु वितर्क, परामर्शन यायेगु विचार, यइपुतायेकेगु प्रीति, आनन्द जुइगु सुख व चित्त स्थिर जुइगु चित्त एकाग्रता उत्पन्न जुइगु खः । थुपिं गुंगू स्थिरता उत्पन्न जुइगु समाधिचर्यात जुयाच्चन ।

बसी धयागुलिइ अभ्यास यायेगु वशीत निरीक्षण यायेगु अभ्यास '**आवर्जन**' वशी, समापत्ति प्रवेश जुइगु अभ्यास '**समापर्जन**' वशी, अधिष्ठान यायेगु अभ्यास '**अधिष्ठान**' वशी, दना वयेगुलिइ अभ्यास '**व्यूत्थान**' वशी, बारबार निरीक्षण यायेगु अभ्यास '**प्रत्यवेक्षण**' वशी । थुपिं न्यागू खः ।

प्रथमध्यानयात निरीक्षण याये मास्तिवःगु थासय् निरीक्षण याइगु जुयाच्चन । निरीक्षण याये मास्तिवःगु इलय् निरीक्षण याइगु जुयाच्चन । निरीक्षण याये मास्ति वक्व निरीक्षण याइगु जुयाच्चन । निरीक्षण यायेगुलिइ ढिलासुस्तिया भाव मदुगुया कारणं **आवर्जनवशी** धाइ ।

प्रथमध्यानयात समापत्ति च्वने मास्तिवःगु थासय् समापत्ति च्वनीगु जुयाच्चन । समापत्ति च्वने मास्तिवःगु इलय् समापत्ति च्वनीगु जुयाच्चन । समापत्ति च्वने मास्ति वक्व समापत्ति च्वनीगु जुयाच्चन । समापत्ति च्वनेगुलिइ ढिलासुस्तिया भाव मदुगुया कारणं **समापर्जनवशी** धाइ ।

प्रथमध्यानयात अधिष्ठान याये मास्तिवःगु थासय् अधिष्ठान याइगु जुयाच्चन । अधिष्ठान यायेमाःगु इलय् अधिष्ठान याइगु जुयाच्चन । अधिष्ठान याये मास्ति वक्व अधिष्ठान याइगु जुयाच्चन । अधिष्ठान यायेगुलिइ ढिलासुस्तिया भाव मदुगुया कारणं **अधिष्ठानवशी** धाइ ।

प्रथमध्यानयात दने मास्तिवःगु थासय् दनीगु जुयाच्चन । दने मास्तिवःगु इलय् दनीगु जुयाच्चन । दने मास्ति वक्व दनीगु जुयाच्चन । दनेगुलिइ ढिलासुस्तिया भाव मदुगुया कारणं **व्युत्थानवशी** धाइ ।

प्रथमध्यानयात हाकनं छको निरीक्षण याये मास्तिवःगु थासय् निरीक्षण याइगु जुयाच्चन । हाकनं छको निरीक्षण याये मास्तिवःगु इलय् निरीक्षण याइगु जुयाच्चन । हाकनं छको निरीक्षण याये मास्तिवक्व निरीक्षण याइगु जुयाच्चन । हाकनं छको निरीक्षण यायेगुलिइ ढिलासुस्तिया भाव मदुगु कारणं **प्रत्यवेक्षणवशी** धाइ ।

द्वितीयध्यानयातपूर्ववत् नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तियात आवर्जन याये मास्तिवःगु थासय् आवर्जन याइगु जुयाच्चन । आवर्जन याये मास्तिवःगु इलय् आवर्जन याइगु जुयाच्चन । आवर्जन याये मास्तिवक्व आवर्जन याइगु जुयाच्चन । आवर्जन यायेगुलिइ ढिलासुस्तिया भाव मदुगु कारणं **आवर्जनवशी** धाइ ।

नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तियात प्रवेश याये मास्तिवःगु थासय् प्रवेश याइगु जुयाच्चन । प्रवेश याये मास्तिवःगु इलय् प्रवेश याइगु जुयाच्चन । प्रवेश याये मास्तिवक्व प्रवेश याइगु जुयाच्चन । प्रवेश यायेगुलिइ ढिलासुस्तिया भाव मदुगु कारणं समापर्जनवशी धाइ । पूर्ववत् । अधिष्ठान याइगु जुयाच्चन, दनीगु जुयाच्चन, हाकनं छको निरीक्षण याइगु जुयाच्चन, हाकनं छको निरीक्षण यायेगुलिइ ढिलासुस्तिया भाव मदुगुया कारणं प्रत्यवेक्षणवशी धाइ । अभ्यासवशीत थुपिं न्यागू हे खः ।

उगु स्वभावधर्मयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं बल निधिं सम्पन्न जुइगु संस्कारत स्वथी शान्त जुइगुलिं भिंखुथी ज्ञान उत्पन्न जुइगु, गुथी समाधित उत्पन्न जुइगुद्वारा अभ्यास आचरण व वृद्धि यायेगु धालय् यायेगु धयागु प्रज्ञायात **निरोध समापत्तिज्ञान** धका धायेमाः ।

Dhamma Digital स्वीप्यंगु निरोधसमापत्तिज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

३५-परिनिर्वाणज्ञाननिर्देश

८६. सम्प्रजन्यज्ञान उत्पत्ति क्रमयात दुकायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं परिनिर्वाणज्ञान धाइ ?

थुगु बुद्धशासनय् सम्प्रजन्यज्ञानं सम्पन्नम्ह व्यक्तिं ध्यानद्वारा कामच्छन्द उत्पन्न जुइगुयात फुके बिइगु जुयाच्चन । अब्यापादद्वारा ब्यापाद उत्पन्न जुइगुयात, आलोकसंज्ञाद्वारा स्थानमिद्ध उत्पन्न जुइगुयात, विक्षिप्त मजुइगुद्वारा विक्षिप्त जुइगु औघृत्य उत्पन्न जुइगुयात, धर्मयात विभाजन याना चायेकेगुद्वारा संशय जुइगु विचिकित्सायातपूर्ववत् ज्ञानं मसिइगु अविद्या, प्रमुदितताद्वारा न्त्याइपु मताइगुपूर्ववत् ।

प्रथमध्यानद्वारा बाधक नीवरणधर्मत उत्पन्न जुइगुयात फुके बिइगु जुयाच्चन पूर्ववत् अरहत्त्वमार्गद्वारा सम्पूर्ण क्लेशत उत्पन्न जुइगुयात फुके बिइगु जुयाच्चन ।

अथवा सम्प्रजन्यज्ञानं सम्पन्नम्ह व्यक्तिया विपाक कर्मजरूप ल्यं पुल्यं मदुगु निर्वाणधातुद्वारा परिनिर्वाण जूम्ह व्यक्तियात थुगु मिखा उत्पन्न जुइगुयात नं फुके बिइगु जुयाच्चन । मेगु मिखा दया वइगु नं उत्पन्न जुयामवः । थुगु न्हायपं उत्पन्न जुइगुयात पूर्ववत् न्हाय् उत्पन्न जुइगुयात पूर्ववत्, म्ये उत्पन्न जुइगुयात पूर्ववत्, शरीर उत्पन्न जुइगुयात, चित्त उत्पन्न जुइगुयात फुके बिइगु जुयाच्चन । मेगु चित्त दया वइगु नं उत्पन्न जुयामवः । थ्व कना वये धुंगु सम्प्रजन्यज्ञान उत्पत्ति क्रमयात फुके बिइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात परिनिर्वाणज्ञान धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं सम्प्रजन्यज्ञान उत्पत्ति क्रमयात दुकायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात परिनिर्वाणज्ञान धका धायेमाः ।

स्वीन्यागूगु परिनिर्वाणज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

३६-समशीर्षस्थज्ञाननिर्देश

८७. सम्पूर्ण धर्मतयत् बांलाक त्वाःल्हायेगु निरोध यायेगुलिइ हाकनं उत्थान मजुइगु प्रज्ञायात गुकथं समशीर्षस्थज्ञान धाइ ?सब्बधम्मनं धयागुलिइ स्कन्ध न्यागू, आयतन भिंनिगू, धातु भिंच्यागू, कुशल, अकुशल, अव्याकृत, कामावचर, रूपावचर, अरूपावचर व लोकुत्तर धर्मतयत् सम्पूर्ण धर्मत धाइ ।

सम्मा समुच्छेदे धयागुलिइ ध्यानद्वारा कामच्छन्दयात बांलाक त्वाःल्हाइगु जुयाच्चन । मैत्रीद्वारा दोषयात, आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्वयात, समाधिद्वारा औधृत्ययात, धर्मयात विभाजन याना चायेकेगुद्वारा विचिकित्सायात, ज्ञानद्वारा अविद्यायात, प्रमुदितताद्वारा न्त्याइपु मताइगुयात बांलाक त्वाःल्हाइगु जुयाच्चन ।

प्रथमध्यानद्वारा बाधक नीवरणधर्मतयत् बांलाक त्वाःल्हाइगु जुयाच्चन पूर्ववत् अरहत्त्वमार्गद्वारा सम्पूर्ण क्लेशतयत् बांलाक त्वाःल्हाइगु जुयाच्चन ।

निरोधे धयागुलिइ ध्यानद्वारा कामच्छन्दयात निरोध जुइकीगु जुयाच्चन । मैत्रीद्वारा दोषयात, आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्वयात, समाधिद्वारा औधृत्ययात, धर्मयात विभाजन याना चायेकेगुद्वारा विचिकित्सायात, ज्ञानद्वारा अविद्यायात, प्रमुदितताद्वारा न्त्याइपु मताइगुयात ।

प्रथमध्यानद्वारा बाधक नीवरणधर्मतयत् पूर्ववत् अरहत्त्वमार्गद्वारा सम्पूर्ण क्लेशतयत् निरोध जुडकीगु जुयाच्वन ।

अनुपद्धानता धयागुलिइ ध्यान लाभ जूहसित कामच्छन्द उत्पन्न मजू, अब्यापाद लाभ जूहसित ब्यापाद उत्पन्न मजू । आलोकसंज्ञा लाभ जूहसित स्त्यानभिद्ध उत्पन्न मजू, समाधि लाभ जूहसित औधृत्य उत्पन्न मजू, धर्मयात विभाजन याना चायेकेगु लाभ जूहसित विचिकित्सा उत्पन्न मजू, ज्ञान लाभ जूहसित अविद्या उत्पन्न मजू, प्रमुदितता लाभ जूहसित म्हाइपु ताइगु उत्पन्न मजू ।

प्रथमध्यान लाभ जूहसित बाधक नीवरण धर्मत उत्पन्न मजू पूर्ववत्, अरहत्त्वमार्ग लाभ जूहसित सम्पूर्ण क्लेशत उत्पन्न मजू ।

समं धयागुलिइ कामच्छन्दयात हटे यायेमाःगु भावया कारणं ध्यानयात **सम** धाइ । दोषयात हटे यायेमाःगु भावया कारणं मैत्रीयात **सम** धाइ । स्त्यानभिद्धयात हटे यायेमाःगु भावया कारणं आलोकसंज्ञायात **सम** धाइ । औधृत्ययात हटे यायेमाःगु भावया कारणं समाधियात **सम** धाइ । संशय जुडगु विचिकित्सायात हटे यायेमाःगु भावया कारणं धर्मयात विभाजन याना चायेकेगुयात **सम** धाइ । अविद्यायात हटे यायेमाःगु भावया कारणं ज्ञानयात **सम** धाइ । न्त्याइपु मताइगुयात हटे यायेमाःगु भावया कारणं प्रमुदिततायातता **सम** धाइ । बाधक नीवरणधर्मयात हटे यायेमाःगु भावया कारणं प्रथमध्यानयात **सम** धाइ । पूर्ववत् सम्पूर्ण क्लेशतयत् हटे यायेमाःगु भावया कारणं अरहत्त्वमार्गयात **सम** धाइ ।

सीसं धयागुलिइ तृष्णा धयागु ब्यापार प्रधानगु धर्म **'पलिबोधसीस'** मान धयागु बन्धन प्रधानगु धर्म **'विनिबन्धनसीस'** दृष्टि धयागु द्वंक परामर्शन याइगु प्रधानगु धर्म **'परामाससीस'** औधृत्य धयागु विक्षिप्तता प्रधानगु **'विक्खेपसीस'** अविद्या धयागु मलिनताया कारण प्रधानगु धर्म **'सकिलेससीस'** श्रद्धा धयागु निर्णय बीगु प्रधानगु धर्म **'अधिभोक्खसीस'** वीर्य धयागु च्छायेगु प्रधानगु धर्म **'पग्गहसीस'** स्मृति धयागु खंके सिडकेगु प्रधानगु धर्म **'उपद्धानसीस'** स्थिर जुडगु समाधि धयागु विक्षिप्त मजुडगु प्रधानगु धर्म **'अविक्खेपसीस'** प्रज्ञा धयागु सिडके खंकेगु प्रधानगु धर्म **'दस्सनसीस'** जीवितिन्द्रिय धयागु उत्पन्न जुडगु प्रधानगु धर्म **'पवत्तसीस'** विमुक्त जुडगु विमोक्ष धयागु आरम्मण प्रधानगु धर्म **'गोचरसीस'** शान्त व निरोध अवस्था धयागु संस्कारधर्मतय् अन्तिम जुयाच्वंगु धर्म **'संइखारसीस'** । थुपिं भिंस्वंगू **सीसत खः** ।

उगु धर्म स्वभावयात सिडकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिडकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं सम्पूर्ण धर्मतयत् त्वाःल्हायेगु निरोध यायेगुलिइ हाकनं उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात **समशीर्षस्थज्ञान** धका धायेमा ।

स्वीखुगूगु समशीर्षस्थज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

३७-संलेखष्टज्ञाननिर्देश

८८. अलग जुयाच्चंगु धर्म, भिन्न भिन्न जुयाच्चंगु धर्मतय्गु तेज प्रभावयात फुके विडगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं संलेखष्टज्ञान धाइ ?

पुथु धयागुलिइ राग अलगगु **पुथु** जुल । दोष अलगगु **पुथु** जुल, मोह अलगगु **पुथु** जुल, क्रोध अलगगु **पुथु** जुल, पूर्ववत् दागा तयेगु **'उपनाह'** कत उपकारयात म्हुना छवयेगु, **'मक्ख'**, प्रतिस्पर्धा यायेगु **'पलास'**, नुगः मुइगु **'इस्सा'**, नुगः स्यायेगु **'मच्छरिय'**, छले यायेगु **'माया'**, जाल यायेगु **'साठेय्य'** धारा धारा च्वनीगु **'ठम्म'**, प्रतिबन्धय् तयेगु **'सारम्म'**, थःथः स्वया जुइगु **'मान'**, तःसकं अभिमान जुइगु **'अतिमान'**, मस्त जुइगु **'मद'**, बेहोश जुइगु **'पमाद'**, सम्पूर्ण क्लेशत, सम्पूर्ण दुश्चरित्रत, मरम्मत, यायेसःगु सम्पूर्ण अभिसंस्कारत, न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइसःगु सम्पूर्ण कर्मतय् अलगगु **पुथु** धाइ ।

नानत्तेकत्तं धयागुलिइ कामच्छन्दयात भिन्न भिन्नगु नानत्व धाइ, ध्यानयात छगू मात्र एकत्तो धाइ, दोषयात नानत्व धाइ, मैत्रीयात एकत्तो धाइ, स्त्यानमिद्धयात नानत्व धाइ, आलोकसंज्ञायात एकत्तो धाइ, विक्षिप्त जुइगु औधृत्ययात नानत्व धाइ, विक्षिप्त मजुइगु समाधियात एकत्तो धाइ, संशय जुइगु विचिकित्सायात नानत्व धाइ, धर्मयात विभाजन याना चायेकेगुयात एकत्तो धाइ, मसिइगु अविद्यायात नानत्व धाइ, ज्ञानयात एकत्तो धाइ, न्त्याइपु मताइगुयात नानत्व धाइ, लय्तायेगुयात एकत्तो धाइ, बाधक नीवरणधर्मतय् नानत्व धाइ, प्रथमध्यानयात एकत्तो धाइ, पूर्ववत् सम्पूर्ण क्लेशतय् नानत्व धाइ, अरहत्त्वमार्गयात एकत्तो धाइ ।

तेजो प्रभाव धयागुलिइ प्रभावत, शील धयागु चरणतेज, समाधि धयागु गुणतेज, विपश्यना धयागु पञ्जातेज, आर्यमार्ग कुशल धयागु पुञ्जतेज, बुद्धवचन धयागु धम्मतेज धका थुपिं न्यागू खः ।

शील धयागु चरणतेज, प्रभावशाली जूगु कारणं शीलया अभाव धयागु दुःशीलतेज फुना तना वनीगु खः, समाधि धयागु गुणतेज प्रभावशाली जूगु कारणं समाधिया प्रतिपक्षी जुयाच्चंगु उद्वच्चतेज फुना तना वनीगु खः । विपश्यना धयागु पञ्जातेज प्रभावशाली जूगु कारणं विपश्यना ज्ञानया प्रतिपक्षी जुयाच्चंगु मोहतेज फुना तना वनीगु खः । आर्यमार्ग कुशल धयागु पुञ्जतेज प्रभावशाली जूगु कारणं अकुशल कर्मतेज फुना तना वनीगु खः । बुद्धवचन धयागु धम्मतेज प्रभावशाली जूगु कारणं भिन्न भिन्न तीर्थकरतय्गु दृष्टि धयागु अधम्मतेज फुना तना वनीगु खः ।

सल्लेखो धयागुलिइ कामच्छन्दयात असल्लेख धाइ । ध्यानयात सल्लेख धाइ, दोषयात असल्लेख धाइ, मैत्रीयात सल्लेख धाइ, स्त्यानमिद्धयात असल्लेख धाइ, आलोकसंज्ञायात सल्लेख धाइ, औधृत्ययात असल्लेख धाइ, समाधियात सल्लेख धाइ, संशय जुइगु विचिकित्सायात असल्लेख धाइ, धर्मयात विभाजन याना चायेकेगुयात सल्लेख धाइ, अविद्यायात असल्लेख धाइ,

ज्ञानयात सल्लेख धाइ, न्ह्याइपु मताइगुयात असल्लेख धाइ, लयतायेगुयात सल्लेख धाइ, बाधक नीवरणधर्मतयत्त असल्लेख धाइ, प्रथमध्यानयात सल्लेख धाइ, पूर्ववत् सम्पूर्ण क्लेशतयत्त असल्लेख धाइ, अरहत्त्वमार्गयात सल्लेख धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं अलग्ग जुयाच्वंगु धर्म भिन्न भिन्न धर्मतयगु प्रभावयात फुके बिइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात संलेख्छज्ञान धका धायेमाः ।

स्वीन्हेगुगु संलेख्छज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

३८-वीयारिम्मज्ञाननिर्देश

८९. लिज्यां मवनिगु कय्मकूनिगु चित्त निर्वाणपाखे छ्वयातःगु चित्ततयत्त तिबः बिइगु लिधंसा बिइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं वीयारिम्मज्ञान धाइ ?

उत्पन्न मज्जित्तिनिगु अकुशल पापधर्मतयत्त प्रहाण यायेया नितिं लिज्यां मवनिगु कय्मकूनिगु भावयात निर्वाणपाखे छ्वयातःगु भावया कारणं थःल्वनीगु स्वभावय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात वीयारिम्मज्ञान धाइ ।

उत्पन्न जुइधुंकूगु अकुशल पापधर्मतयत्त प्रहाण यायेया नितिं, उत्पन्न मज्जित्तिनिगु कुशलधर्मत उत्पन्न जुइकेया नितिं, उत्पन्न जुइधुंकूगु धर्मत स्थिर यायेया नितिं, ल्वःमना मवकेया नितिं, अभिवृद्धि जुइकेया नितिं, फइलेयाना उत्पन्न जुइकेया नितिं, भाविताया नितिं, परिपूर्णताया नितिं, उत्पन्न मज्जित्तिनिगु कामच्छन्दयात उत्पन्न मज्जित्तिनिगु नितिं, उत्पन्न जुइधुंकूगु कामच्छन्दयात प्रहाण यायेया नितिं, उत्पन्न मज्जित्तिनिगु ध्यानयात उत्पन्न जुइकेया नितिं, उत्पन्न जुइधुंकूगु ध्यानयात स्थिर यायेया नितिं, ल्वःमना मवकेया नितिं, अभिवृद्धि जुइकेया नितिं, फइलेयाना उत्पन्न जुइकेया नितिं, भाविताया नितिं, परिपूर्णताया नितिं पूर्ववत् ।

उत्पन्न मज्जित्तिनिगु सम्पूर्ण क्लेशत उत्पन्न मज्जित्तिनिगु नितिं, उत्पन्न जुइधुंकूगु सम्पूर्ण क्लेशतयत्त प्रहाण यायेया नितिं, उत्पन्न मज्जित्तिनिगु अरहत्त्वमार्ग उत्पन्न जुइकेया नितिं, उत्पन्न जुइधुंकूगु अरहत्त्वमार्गयात स्थिर यायेया नितिं, ल्वःमना मवकेया नितिं, अभिवृद्धि जुइकेया नितिं, फइलेयाना उत्पन्न जुइकेया नितिं, भाविताया नितिं, परिपूर्णताया नितिं लिज्यां मवनिगु कय्मकूनिगु भावयात निर्वाणपाखे छ्वयातःगु भावया कारणं थःल्वनीगु स्वभावय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात वीयारिम्मज्ञान धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं लिज्यां मवनिगु कय्मकूनिगु चित्त

निर्वाणपाखे छ्वयातःगु चित्तयात तिबः बिइगु लिधंसा बिइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात वीर्यारम्भज्ञान धाइ धका धायेमाः ।

स्वीच्यागुगु वीर्यारम्भज्ञाननिर्देश व्वचाल ।

३९-अर्थसन्दर्शनज्ञाननिर्देश

१०. भिन्न भिन्न धर्मतयूत स्पष्ट जुइकथं प्रकाश याना क्यनीगु प्रज्ञायात गुकथं अर्थसन्दर्शनप्रज्ञा धाइ ?

नाना धम्मा धयागुलिइ स्कन्ध न्यागु, आयतन भिनिगु, धातु भिंच्यागु, कुशल अकुशल अव्याकृत कामावचर रूपावर अरूपावचर लोकुत्तर धर्मतयूत भिन्न भिन्न प्रकारयागु धर्म धाइ ।

पकासनता धयागुलिइ रूपयात अनित्यकथं क्यने सः, रूपयात दुःखकथं क्यने सः, रूपयात अनात्मकथं क्यने सः ।

वेदनायात पूर्ववत् संज्ञायात, संस्कारतयूत, विज्ञानयात, मिखायात, पूर्ववत् जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणयात अनित्यकथं क्यने सः । जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणयात दुःखकथं क्यने सः । जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणयात अनात्मकथं क्यने सः ।

अत्यसन्दस्सने धयागुलिइ कामच्छन्दयात प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं ध्यान धयागु अर्थयात क्यनिगु खः । दोषयात प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं मैत्री धयागु अर्थयात क्यनिगु खः । स्थानभिद्धयात प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं आलोकसंज्ञा धयागु अर्थयात क्यनिगु खः । विक्षिप्त जुइगु औधृत्ययात प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं समाधि धयागु अर्थयात क्यनिगु खः । संशय जुइगु विचिकित्सायात प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं धर्मयात विभाजन याना चायेकेगु धर्मव्यवस्थान धयागु अर्थयात क्यनिगु खः । अविद्यायात प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं ज्ञान धयागु अर्थयात क्यनिगु खः । न्त्याइपु मताइगुयात प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं लयताइगु प्रमुदितता धयागु अर्थयात क्यनिगु खः । बाधक नीवरणधर्मतयूत प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं प्रथमध्यान धयागु अर्थयात क्यनिगु खः । पूर्ववत् सम्पूर्ण क्लेशतयूत प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं अरहत्त्वमार्ग धयागु अर्थ (प्रतिफल) यात क्यनिगु खः ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं भिन्न भिन्न धर्मतयूत स्पष्ट जुइकथं प्रकाश याना क्यनिगु प्रज्ञायात अर्थसन्दर्शनज्ञान धका धायेमाः ।

स्वीगुगुगु अर्थसन्दर्शनज्ञाननिर्देश व्वचाल ।

४०-दर्शनविशुद्धिज्ञाननिर्देश

९१. सम्पूर्ण धर्मतयत् छगू हे कथं संग्रह याना ल्याःख्यायेगु भाव धयागु प्रज्ञा, विशिष्टगु स्वभाव, समानता दुगु स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यूगु प्रज्ञायात गुकथं दर्शनविशुद्धिज्ञान धाइ ?

सम्बन्धम्मानं धयागुलिइ स्कन्ध न्यागू पूर्ववत् लोकुत्तर धर्मतयत् सर्वधर्म धाइ ।

एकसंगहता धयागुलिइ भिनिगू आकार प्रकारतद्वारा सम्पूर्ण धर्मतयत् छगू हे भागकथं संग्रह यायेमाः । प्रकटरूपं दुगु स्वभावकथं, तीर्थकरतयसं चिन्तन याइगु आत्मां अलगगु स्वभावकथं, सत्यगु स्वभावकथं, ज्ञानद्वारा प्रतिवेध याना सिइकेबहःगु स्वभावकथं, विशेषरूपं स्यूगु स्वभावकथं, प्रभेद याना स्यूगु स्वभावकथं, धर्मस्वभावकथं, धातु स्वभावकथं, सिइकेमाःगु स्वभावकथं, साक्षात्कार यायेमाःगु स्वभावकथं, स्पर्श जुइगु स्वभावकथं व विशिष्टरूपं प्रतिवेध याना सिइकेमाःगु स्वभावकथं धुपिं भिनिगू आकार प्रकारतद्वारा सम्पूर्ण धर्मतयत् छगू हे भावकथं संग्रह याना ल्याःख्यायेमाः ।

नानत्तेकत्तं धयागुलिइ कामच्छन्दयात भिन्न भिन्नगु 'नानत्त' धाइ । ध्यानयात छगू मात्र 'एकत्त' धाइ पूर्ववत् सम्पूर्ण क्लेशतयत् नानत्त धाइ । अरहत्त्वमार्गयात एकत्त धाइ ।

पटिवेधे धयागुलिइ दुःखसत्ययात विभाजन याना सिइकेगु धयागु सिइकेगुद्वारा स्यू । समुदयसत्ययात प्रहाण याना सिइकेगु धयागु सिइकेगुद्वारा स्यू । निरोधसत्ययात साक्षात्कार याना सिइकेगु धयागु सिइकेगुद्वारा स्यू । मार्गसत्ययात भाविता याना सिइकेगु धयागु सिइकेगुद्वारा स्यू ।

दस्सनविसुद्धि धयागुलिइ श्रोतापत्तिमार्ग क्षणय् ज्ञानदर्शन विशुद्ध जू । श्रोतापत्तिफल क्षणय् ज्ञानदर्शन विशुद्ध जू । सकृदागामिमार्ग क्षणय् ज्ञानदर्शन विशुद्ध जू । सकृदागामिफल क्षणय् ज्ञानदर्शन विशुद्ध जू । अनागामिमार्ग क्षणय् ज्ञानदर्शन विशुद्ध जू । अनागामिफल क्षणय् ज्ञानदर्शन विशुद्ध जू । अरहत्त्वमार्ग क्षणय् ज्ञानदर्शन विशुद्ध जू । अरहत्त्वफल क्षणय् ज्ञानदर्शन विशुद्ध जू ।

धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं सम्पूर्ण धर्मतयत् छगू हे कथं संग्रह याना ल्याःख्यायेमाःगु भाव धयागु प्रज्ञा, विशिष्टगु स्वभाव, समानता दुगु स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यूगु प्रज्ञायात **दर्शनविशुद्धिज्ञान** धका धायेमाः ।

प्यीगूगु दर्शनविशुद्धिज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

४१-क्षान्तिज्ञाननिर्देश

९२. स्यूगु भावया कारणं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं क्षान्तिज्ञान धाइ ?

रूपयात अनित्यकथं स्यू, रूपयात दुःखकथं स्यू, रूपयात अनात्मकथं स्यू, स्यूक्व धर्मयात यःताः जू, थुकथं स्यूगु भावया कारणं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात क्षान्ति ज्ञान धाइ ।

वेदनायात पूर्ववत् संज्ञायात, संस्कारतयत्, विज्ञानयात, मिखायात, पूर्ववत् जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणयात अनित्यकथं स्यू । जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणयात दुःखकथं स्यू । जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणयात अनात्मकथं स्यू । स्यूगु धाक्वः धर्मयात यः ताः जू, थुकथं स्यूगु भावया कारणं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात क्षान्तिज्ञान धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं स्यूगु भावया कारणं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात क्षान्तिज्ञान धका धायेमाः ।

प्यीछगूगु क्षान्तिज्ञाननिर्देश व्वचाल ।

४२-परियोग्राहणज्ञाननिर्देश

९३. ज्ञानद्वारा स्पर्श जुइगु कारणं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं परियोग्राहणज्ञान धाइ ?

रूपयात अनित्यकथं स्पर्श याइगु जुयाच्चन, रूपयात दुःखकथं स्पर्श याइगु जुयाच्चन, रूपयात अनात्मकथं स्पर्श याइगु जुयाच्चन, स्पर्श जुक्व धर्मपाखे दुत्युं वनीगु जुयाच्चन, थुकथं स्पर्श जुइगु कारणं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात परियोग्राहणज्ञान धाइ ।

वेदनायात पूर्ववत् संज्ञायात, संस्कारतयत्, विज्ञानयात, मिखायात, पूर्ववत् जीर्ण जुइगु, सीगु, जरा मरणयात अनित्यकथं स्पर्श याइगु जुयाच्चन । दुःखकथं स्पर्श याइगु जुयाच्चन । अनात्मकथं स्पर्श याइगु जुयाच्चन । स्पर्श जुक्वः धर्मपाखे दुत्युं वनीगु जुयाच्चन । थुकथं स्पर्श जुइगु कारणं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात परियोग्राहणज्ञान धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं स्पर्श जुइगु कारणं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात परियोग्राहणज्ञान धका धायेमाः ।

प्यीनिगूगु परियोग्राहणज्ञाननिर्देश व्वचाल ।

४३-प्रदेशविहारज्ञाननिर्देश

१४. छद्मिच्छपाँय् पुचः मुंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं प्रदेशविहारज्ञान धाइ ?

मिथ्यादृष्टियागु प्रत्ययं (कारणं) याना नं अनुभव यायेमाः, मिथ्यादृष्टि शान्त जुइगु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, सम्यक्दृष्टियागु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, सम्यक्दृष्टि शान्त जुइगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः ।

मिथ्यासंकल्पयागु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, मिथ्यासंकल्प शान्त जुइगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, सम्यक्संकल्पयागु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, सम्यक्संकल्प शान्त जुइगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः ।

मिथ्याविमुक्तियागु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, मिथ्याविमुक्ति शान्त जुइगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, सम्यक्विमुक्तियागु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, सम्यक्विमुक्ति शान्त जुइगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः ।

छन्दयागु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, छन्द शान्त जुइगु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, वितर्कयागु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, वितर्क शान्त जुइगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः । संज्ञायागु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः, संज्ञा शान्त जुइगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः ।

छन्द नं शान्त मजू, वितर्क नं शान्त मजू, संज्ञा नं शान्त मजू, उकथं शान्त मजूगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः ।

छन्द जक शान्त जू, वितर्क नं शान्त मजू, संज्ञा नं शान्त मजू, उकथं छन्द जक शान्त जुया वितर्क व संज्ञात शान्त मजूगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः ।

छन्द नं शान्त जू, वितर्क नं शान्त जू, संज्ञा धाःसा शान्त मजू, उकथं छन्द व वितर्क शान्त जुया संज्ञा शान्त मजूगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः ।

छन्द नं शान्त जू, वितर्क नं शान्त जू, संज्ञा नं शान्त जू, उकथं शान्त जूगुया कारणं याना नं अनुभव यायेमाः ।

मध्यनिगु अरहत्त्वफल्य् थ्यंकेया नितिं उद्योग यायेगु दयाच्वन, उजोगु क्षेत्र पाखे नं क्रमशः थ्यंक वन धाःसा उजोगु कारणं याना नं अनुभव यायेमाः ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं छद्मिच्छपाँय् पुचः मुना च्वनेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात प्रदेशविहारज्ञान धका धायेमाः ।

प्यीस्वंगूगु प्रदेशविहारज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

४४-४९-खुगू विवर्तज्ञान संज्ञाविवर्तज्ञाननिर्देश

९५. आधिपत्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं संज्ञाविवर्तज्ञान धाइ ?

ध्यानयात आधिपत्य याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा कामच्छन्दपाखें संज्ञाया कारणं अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं आधिपत्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ ।

मैत्रीयात आधिपत्य याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा दोषपाखें संज्ञाया कारणं अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं आधिपत्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ ।

आलोकसंज्ञायात आधिपत्य याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा स्त्यानमिद्वपाखें संज्ञाया कारणं अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं आधिपत्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ ।

समाधियात आधिपत्य याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा औधृत्यपाखें संज्ञाया कारणं अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं आधिपत्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ ।

धर्मयात विभाजन याना चायेकेगुयात आधिपत्य याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा विचिकित्सापाखें संज्ञाया कारणं अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं आधिपत्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ ।

ज्ञानयात आधिपत्य याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा अविद्यापाखें संज्ञाया कारणं अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं आधिपत्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ ।

लयताइगु प्रमुदिततायात आधिपत्य याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा न्ह्याइपु मताइगुपाखें संज्ञाया कारणं अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं आधिपत्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ ।

प्रथमध्यानयात आधिपत्य याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा बाधक नीवरणधर्मपाखें संज्ञाया कारणं अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं आधिपत्य कथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ । पूर्ववत्।

अरहत्त्वमार्गयात आधिपत्य याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा सम्पूर्ण क्लेशतय् पाखें संज्ञाया कारणं अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं आधिपत्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं आधिपत्य कथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **संज्ञाविवर्तज्ञान** धाइ ।

चेतोविवर्तज्ञाननिर्देश

९६. नानात्वय् उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात गुकथं चेतोविवर्तज्ञान धाइ ?

कामच्छन्दयात नानतो धाइ, ध्यानयात एकतो धाइ, एकतो जुयाच्चंगु ध्यानयात उत्पन्न जुडकीम्ह व्यक्तिया नितिं कामच्छन्दं चित्त अलग जुड । उकिं नानतोय् उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात चेतोविवर्तज्ञान धाइ ।

दोषयात नानतो धाइ, मैत्रीयात एकतो धाइ, एकतो जुयाच्चंगु मैत्रीयात उत्पन्न जुडकीम्ह व्यक्तिया नितिं दोषं चित्त अलग जुड । उकिं नानतोय् उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात चेतोविवर्तज्ञान धाइ ।

स्त्यानमिद्धयात नानतो धाइ, आलोकसंज्ञायात एकतो धाइ, एकतो जुयाच्चंगु आलोक संज्ञायात उत्पन्न जुडकीम्ह व्यक्तिया नितिं स्त्यानमिद्धं चित्त अलग जुड । उकिं नानतोय् उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात चेतोविवर्तज्ञान धाइ । पूर्ववत् ।

सम्पूर्ण क्लेशतयूत नानतो धाइ, अरहत्त्वमार्गयात एकतो धाइ, एकतो जुयाच्चंगु मार्गयात उत्पन्न जुडकीम्ह व्यक्तिया नितिं सम्पूर्ण क्लेशतयूपाखें चित्त अलग जुड । उकिं नानतोय् उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात चेतोविवर्तज्ञान धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिड्केसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिड्केसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं नानतोय् उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात चेतोविवर्तज्ञान धका धायेमाः ।

चित्तविवर्तज्ञाननिर्देश

९७. स्थिरता दयेकेगुलिइ उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात गुकथं चित्तविवर्तज्ञान धाइ ?

कामच्छन्दयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया ध्यानयागु सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुडगु खः । उकिं स्थिर जुडकेगुलिइ उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात चित्तविवर्तज्ञान धाइ ।

दोषयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया मैत्रीयागु सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुडगु खः । उकिं स्थिर जुडकेगुलिइ उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात चित्तविवर्तज्ञान धाइ ।

स्त्यानमिद्धयात त्याग याइम्ह व्यक्तिया आलोकसंज्ञायागु सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुडगु खः । उकिं स्थिर जुडकेगुलिइ उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात चित्तविवर्तज्ञान धाइ । पूर्ववत् ।

सम्पूर्ण क्लेशतयूत त्याग याइम्ह व्यक्तिया अरहत्त्वमार्गयागु सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुडगु खः । उकिं स्थिर जुडकेगुलिइ उत्पन्न जुडगु प्रज्ञायात चित्तविवर्तज्ञान धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं स्थिर जुइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात चित्तविवर्तज्ञान धाइ ।

ज्ञानविवर्तज्ञाननिर्देश

९८. शून्यताय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं ज्ञानविवर्त ज्ञान धाइ ?

मिखा जि धयागु आत्मां, जिगु सम्पत्ति धयागु आत्मनियं, स्थिर जुइगु नित्यं, थातं च्वनीगु धुवं क्वातुक स्थिर जुइगु शाश्वतं व विपरीत जुइमसःगु स्वभाव धर्म शून्य जुयाच्चन । थुकथं यथाभूतरूपं स्यूम्ह खंम्ह व्यक्तिया मिखा धका द्वंक मनन यायेगुलिं ज्ञान अलग जुयाच्चन । उकिं शून्य जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात ज्ञानविवर्तज्ञान धाइ ।

न्हाय्पं शून्य जुयाच्चन पूर्ववत् न्हाय् शून्य जुयाच्चन, म्ये शून्य जुयाच्चन, शरीर शून्य जुयाच्चन, मन शून्य जुयाच्चन, मन जि धयागु आत्मां, जिगु सम्पत्ति धयागु आत्मनियं, स्थिर जुइगु नित्यं, थातं च्वनीगु धुवं, क्वातुक स्थिर जुइगु शाश्वतं व विपरीत जुइमसःगु स्वभाव धर्म शून्य जुयाच्चन । थुकथं यथाभूतरूपं स्यूम्ह खंम्ह व्यक्तिया चित्त धका द्वंक मनन यायेगुलिं ज्ञान अलग जुयाच्चन । उकिं शून्य जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात ज्ञानविवर्तज्ञान धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं शून्य जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात ज्ञानविवर्तज्ञान धका धायेमाः ।

विमोक्षविवर्तज्ञाननिर्देश

९९. परित्याग यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं विमोक्षविवर्तज्ञान धाइ ?

ध्यानद्वारा कामच्छन्दयात परित्याग याइगु जुयाच्चन । उकिं परित्याग याइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात विमोक्षविवर्तज्ञान धाइ । मैत्रीद्वारा दोषयात, आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्वयात, समाधिद्वारा चिलाय्मलाय् दनिगु औधृत्ययात, धर्मयात विभाजन याना चायेकेगुद्वारा द्वन्द संशययात ।

अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्वं क्लेशतय्त् परित्याग याइगु जुयाच्चन । उकिं परित्याग याइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात विमोक्षविवर्तज्ञान धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं परित्याग यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात विमोक्षविवर्तज्ञान धका धायेमाः ।

सत्यविवर्तज्ञाननिर्देश

१००. तथ्य स्वभाव्य उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं सत्यविवर्तज्ञान धाइ ?

दुःखसत्ययात पीडा बिइगु स्वभाव मरम्मत यायेगु संस्कार स्वभाव सन्ताप स्वभाव विपरिणाम स्वभावयात विभाजन याना स्यूम्ह व्यक्ति वर्त अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं तथ्य स्वभाव्य उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात सत्यविवर्तज्ञान धाइ ।

समुदयसत्यया उद्योग यायेगु स्वभाव दुःखया कारण जुयाच्चंगु स्वभाव संयोग स्वभाव पलिबोध स्वभावयात परित्याग याइम्ह व्यक्ति वर्त अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं तथ्य स्वभाव्य उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात सत्यविवर्तज्ञान धाइ ।

निरोधसत्यया मुक्त जुइगु स्वभाव एकान्त स्वभाव असंस्कृत स्वभाव अमृत स्वभावयात साक्षात्कार याइम्ह व्यक्ति वर्त अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं तथ्य स्वभाव्य उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात सत्यविवर्तज्ञान धाइ ।

मार्गसत्यया वर्त पिहाँ वनेगु कारण स्वभाव निरोधया कारण जुयाच्चंगु स्वभाव निर्वाणयात खंकेगु स्वभाव अधिपति जुइगु स्वभावयात वृद्धियाइम्ह व्यक्ति वर्त अलग जुइगु जुयाच्चन । उकिं तथ्य स्वभाव्य उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात सत्यविवर्तज्ञान धाइ ।

(विवर्त) संज्ञाविवर्त, चेतोविवर्त, चित्तविवर्त, ज्ञानविवर्त, विमोक्षविवर्त व सत्यविवर्त धका (खुथी दु) ।

बांलाक स्यूगु जुया वर्त अलग जुइसःगु कारणं संज्ञाविवर्त धाइ । प्रेरणा बिइगु जुया वर्त अलग जुइसःगु कारणं चेतोविवर्त धाइ । विशेषरूपं स्यूगु जुया वर्त अलग जुइसःगु कारणं चित्तविवर्त धाइ । ज्ञान उत्पत्ति याइगु जुया वर्त अलग जुइसःगु कारणं ज्ञानविवर्त धाइ । परित्याग याइगु जुया वर्त अलग जुइसःगु कारणं विमोक्षविवर्त धाइ । तथ्य स्वभाव्य वर्त अलग जुइसःगु कारणं सत्यविवर्त धाइ ।

संज्ञाविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य चेतोविवर्त जुइगु खः । चेतोविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य संज्ञाविवर्त जुइगु खः । संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य चित्तविवर्त जुइगु खः । चित्तविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त जुइगु खः । संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त चित्तविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य ज्ञानविवर्त जुइगु खः । ज्ञानविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त चित्तविवर्त जुइगु खः । संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त चित्तविवर्त ज्ञानविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य विमोक्षविवर्त जुइगु खः । विमोक्षविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त चित्तविवर्त ज्ञानविवर्त जुइगु खः । संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त चित्तविवर्त ज्ञानविवर्त विमोक्षविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य सत्यविवर्त जुइगु खः । सत्यविवर्त जुयाच्चंगु धर्म संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त चित्तविवर्त ज्ञानविवर्त विमोक्षविवर्त जुइगु खः ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं तथ्य स्वभावय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात सत्यविवर्तज्ञान धका धायेमाः ।

प्यीगुंगुगु विवर्तज्ञान खुगु निर्देश क्वचाल ।

५०-ऋद्विधज्ञाननिर्देश

१०१. शरीर व मनयात छगू हे कथं जक विभाजन यायेगु सुख शान्ति व लहु संज्ञायात अधिष्ठान यायेगु सामर्थ्यकथं सम्पन्न जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात गुकथं ऋद्विधज्ञान धाइ ?

थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं छन्द अधिपति जुया समाधि प्रधानगु वीर्य चेतसिकलिसे सम्पन्नगु ऋद्विपादयात भाविता याइगु जुयाच्वन । वीर्य अधिपति जुया समाधि प्रधानगु वीर्य चेतसिकलिसे सम्पन्नगु ऋद्विपादयात भाविता याइगु जुयाच्वन । चित्त अधिपति जुया समाधि प्रधानगु वीर्य चेतसिकलिसे सम्पन्नगु ऋद्विपादयात भाविता याइगु जुयाच्वन । प्रज्ञा अधिपति जुया समाधि प्रधानगु वीर्य चेतसिकलिसे सम्पन्नगु ऋद्विपादयात भाविता याइगु जुयाच्वन ।

उम्ह व्यक्तिं थुपिं प्यंगू ऋद्विपादय् चित्तयात छ्वाख्यरं भाविता याइगु जुयाच्वन । अनुशासन याइगु जुयाच्वन । नाइसे च्वंका बिइगु जुयाच्वन, ज्या कथंहंका बिइगु जुयाच्वन, उम्ह व्यक्तिं थुपिं प्यंगू ऋद्विपादय् चित्तयात छ्वाख्यरं भाविता याना अनुशासन याना नाइसे च्वंके बिया ज्या कथंहंके बिया रूपकाययात नं चित्तय् बांलाक तइगु जुयाच्वन । चित्तयात नं रूपकायय् बांलाक तइगु जुयाच्वन । शरीरयागु सामर्थ्यकथं चित्तयात क्वछुइकीगु जुयाच्वन । चित्तया सामर्थ्यकथं शरीरयात क्वछुइकीगु जुयाच्वन । शरीरया सामर्थ्यकथं चित्तयात समादान याइगु जुयाच्वन । चित्तया सामर्थ्यकथं शरीरयात समादान याइगु जुयाच्वन । शरीरया सामर्थ्यकथं चित्तयात क्वछुइके बिइ धुंका चित्तया सामर्थ्यकथं शरीरयात क्वछुके बिइ धुंका शरीरया सामर्थ्यकथं चित्तयात समादान याये धुंका चित्तया सामर्थ्यकथं शरीरयात समादान याये धुंका सुखसंज्ञायात व लहुसंज्ञायात शरीरय् दुचायेके बिया विहार याइगु जुयाच्वन ।

उम्ह व्यक्तिं उजोगु आकार प्रकारं भाविता याये धुंगु परिशुद्धगु यचुसे च्वंगु चित्तद्वारा ऋद्विधज्ञानया निंतिं चित्तयात न्त्यचिका यंकीगु जुयाच्वन । न्त्योने क्वछुइके बिइगु जुयाच्वन । उम्ह व्यक्तिं अनेककथंयागु ऋद्वि विशेषयात प्रत्यानुभूति याइगु जुयाच्वन ।

१०२. याकचा जुया नं यक्व जुयावनीगु खः, यक्व जुया नं याकचा जुयावइगु खः । शरीर प्रकट जुइकीगु जुयाच्वन । शरीर लोप जुइकीगु जुयाच्वन, अंगः छखे, पःखाः छखे, पर्वत छखे, मथीक तःमक्यंक आकाशय्थें वनेफु, पृथ्वी नं लुकुबिइगु खने दयेक वयेगुयात लखय्थें यायेफु, लखय् नं तःमज्यायेक पृथ्वीथें वनेफु, आकाशय् नं मुलपतिं थ्याना पपू दुम्ह भंगःथें

वनेफु, थुकथं तःधंगु ऋद्धि दुपिं थुकथं तःधंगु आनुभाव दुपिं थुपिं चन्द्रसूर्यतयत् नं ल्हातं परामर्श यायेफु, म्हुचिंका ज्वनेफु, ब्रह्मलोकय् थ्यंक नं शरीरयात (थःगु) इच्छा अनुसार उत्पन्न जुइकेफु ।

थुगु स्वभाव धर्म सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ, विभाजन याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ, उकिं शरीर व मनयात छगू हे याना छुटे यायेगु सुखया संकेत, हलुका व द्रुतगतिया संकेतयात अधिष्ठानया हिसाबं सम्पन्न जुइगुलिइ प्रज्ञायात ऋद्धिविद्यज्ञान धका धायेमाः ।

न्येगूगु ऋद्धिविद्यज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

५१-श्रोतधातुविशुद्धज्ञाननिर्देश

१०३. चिन्तन यायेगु फइले जुइगुया सामर्थ्यकथं नान्तो एकतो जुयाच्वंगु शब्दनिमित्तत समावेश जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा गुकथं श्रोतधातुविशुद्धिज्ञान धाइगु खःलय् ?

थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु छन्द प्रधान जुयाच्वंगु समाधि, वीर्य प्रधान जुयाच्वंगु समाधि, चित्त प्रधान जुयाच्वंगु समाधि, वीमंशा (मीमांशा) प्रधान जुयाच्वंगु समाधि प्रमुख जुया वीर्य चेतसिकं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात वृद्धि जुइकीगु जुयाच्वन ।

उम्ह व्यक्तिं थुपिं प्यंगू ऋद्धिपादय् चित्तयात छ्वाख्यरं वृद्धि जुइकीगु जुयाच्वन, छ्वाख्यरं परिदमित जुइकीगु जुयाच्वन, नाइसे च्वंकीगु जुयाच्वन, ज्याख्यले दयेका बिइगु जुयाच्वन ।

उम्ह व्यक्तिं थुपिं प्यंगू ऋद्धिपादय् चित्तयात छ्वाख्यरं वृद्धि जुइके बिया परिदमित जुइके बिया नाइसे च्वंके बिया ज्याख्यले दयेका बिया तापाना च्वंगु नं जुयाच्वंगु शब्दतयगु शब्दनिमित्तयात नुगलय् थनिगु जुयाच्वन । सतिना च्वंगु नं जुयाच्वन, स्थूल व कोडा नं जुयाच्वंगु, नाइसे सूक्ष्म नं जुयाच्वंगु, नाइसे छाइसे नं च्वनाच्वंगु, पूर्व दिशाय् नं उत्पन्न जुयाच्वंगु, पश्चिम दिशाय् नं, उत्तर दिशाय् नं, दक्षिण दिशाय् नं, पूर्व उत्तरकोण दिशाय् नं, पश्चिम दक्षिण कोण दिशाय् नं, पश्चिम उत्तरकोण दिशाय् नं, पूर्व दक्षिणकोण दिशाय् नं, क्वय्यागु दिशाय् नं, च्वय्यागु दिशाय् नं उत्पन्न जुयाच्वंगु शब्दतयगु शब्दनिमित्तयात नं नुगलय् थनिगु जुयाच्वन ।

उम्ह व्यक्तिं उजोगु आकार प्रकारं वृद्धि जुइकेमाःगु परिशुद्धगु यच्चुसे च्वंगु चित्तं श्रोतधातुविशुद्धिज्ञानया निरितिं चित्तयात न्ह्योने न्ह्यग्वाकीगु जुयाच्वन, न्ह्योने क्वछुकीगु जुयाच्वन ।

उम्ह व्यक्तिं विशेषरूपं परिशुद्धगु मनूतयगु न्हाय्पं स्वया च्वन्त्यागु देवतापिनिगु न्हाय्पंथें च्वंगु “दिव्यश्रोत” ज्ञानद्वारा देवतापिके नं उत्पन्न जुइगु मनूतय्के नं उत्पन्न जुइगु तापाना नं च्वंगु सतिना नं च्वंगु निथी कथंयागु शब्दतय्त न्यनेफु ।

उगु स्वभावधर्म सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ, विभाजन याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ, उकिं चिन्तन याइगु फइले जुइगुया सामर्थ्यकथं नानत्तो एकत्तो जुयाच्वंगु शब्दनिमित्ततय्त समावेश जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात श्रोतधातुविशुद्धिज्ञान धका धायेमाः ।

न्येछगूगु श्रोतधातुविशुद्धिज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

५२-चेतोपरियज्ञाननिर्देश

१०४. स्वंगु चित्तया फइले जुइगु कारणं इन्द्रिय (पसादरूप) तयगु प्रसन्न जुइगुया सामर्थ्यकथं नानत्तो एकत्तो स्वभाव दुगु विज्ञानतयगु उत्पत्तिपाखे भुकेजुया स्यूगु प्रज्ञा गुकथं चेतोपरियज्ञान धाइगु खःलय् ?

थ्व बुद्धशासनय् भिक्षुं छन्द न्ह्यग्वाना समाधि प्रधान जुया वीर्यं चेतसिकं सम्पन्न जुयाच्वंगु ऋद्धिपादयात भाविता याइगु जुयाच्वन । वीर्यं न्ह्यग्वाना समाधि, चित्त न्ह्यग्वाना समाधि, प्रज्ञा न्ह्यग्वाना समाधि प्रधान जुया वीर्यं चेतसिकं सम्पन्न जुयाच्वंगु ऋद्धिपादयात भाविता याइगु जुयाच्वन ।

उम्ह व्यक्तिं प्यंगु ऋद्धिपादय् छ्वाख्यरं चित्तयात वृद्धि याइगु जुयाच्वन, अनुशासन याइगु जुयाच्वन, नाइसे च्वंकीगु जुयाच्वन, ज्याखँय् कथंहंका बिइगु जुयाच्वन । उम्ह व्यक्तिं थुपिं प्यंगु ऋद्धिपादय् चित्तयात छ्वाख्यरं भाविता याना अनुशासन याना नाइसे च्वंकेबिया ज्याखँय् कथंहंके बिया “थुगु रूप सौमनस्येन्द्रियया कारणं उत्पन्न जुइगु खः । थुगु रूप दौर्मनस्सिन्द्रियया कारणं उत्पन्न जुइगु खः, थुगु रूप उपेक्षेन्द्रियया कारणं उत्पन्न जुइगु खः,” धका प्रभेद याना सियाच्वनीगु खः ।

उम्ह व्यक्तिं उजोगु आकार प्रकारद्वारा भाविता याना परिशुद्धगु यचुसे च्वंगु चित्तं चेतोपरियज्ञानया नितिं चित्तयात न्ह्योने न्ह्यग्वानीगु जुयाच्वन, न्ह्योने क्वच्छुकीगु जुयाच्वन, उम्ह व्यक्तिं मेपिं सत्त्वपिनिगु चित्तयात (थःगु) चित्तं प्रभेद याना सियाच्वनीगु खः ।

रागसहितगु चित्तयात नं “रागसहितगु चित्त” धका सियाच्वनीगु खः, रागरहितगु चित्तयात नं “रागरहितगु चित्त” धका सियाच्वनीगु खः, दोषसहितगु चित्तयात नं दोषरहितगु चित्तयात नं, मोहसहितगु चित्तयात नं मोहरहितगु चित्तयात नं, कय्कुंगु चित्तयात नं फइले जूगु चित्तयात नं, महर्गत जुयाच्वंगु चित्तयात नं

महर्गत मखुगु चित्तयात नं , पुला वनाच्चंगु धर्म दुगु चित्तयात नं पुला वनाच्चंगु धर्म मदुगु चित्तयात नं , समाहितगु चित्तयात नं समाहित मजुगु चित्तयात नं , मुक्तगु चित्तयात नं मुक्त मजुगु चित्तयात नं , “मुक्त मजुगु चित्त” धका सियाच्चनीगु खः ।

थुगु धर्म स्वभाव सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ, प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ, उकिं स्वंगू चित्तया फइले जुइगुया कारणं इन्द्रिय (प्रसादरूप) तयेगु प्रसन्न जुइगुया सामर्थ्यकथं नानत्तो स्वभाव एकत्तो स्वभाव दुगु विज्ञानतयगु उत्पत्तिपाखे भुकेजुया स्युगु प्रज्ञायात **चेतोपरियज्ञान** धका धायेमाः ।

न्येनिगुगु चेतोपरियज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

५३-पूर्वेनिवासानुस्मृतिज्ञाननिर्देश

१०५. प्रत्ययया कारणं उत्पन्न जुइगु फलधर्मतयगु नानत्तो एकत्तो कर्म फइलेजुइगुया सामर्थ्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा गुकथं पूर्वेनिवासानुस्मृतिज्ञान धाइगु खःलय् ?

ध्व बुद्धशासनय् भिक्षुं छन्द न्ह्यग्वाना समाधि नाइसे च्वनीकथं याना ज्याखँय् कथंहनीकथं याना “थुगु प्रत्यय कारण दत धाःसा थुगु फल उत्पन्न जुइ, थुगु कारण धर्म उत्पन्न जुइगु कारणं थुगु फलधर्म उत्पन्न जुइ” धका प्रभेद याना सियाच्चनीगु खः ।

थुगु अविद्याया कारणं संस्कार उत्पन्न जुइगु खः, संस्कारया कारणं विज्ञान उत्पन्न जुइगु खः, विज्ञानया कारणं नामरूप उत्पन्न जुइगु खः, नामरूपया कारणं षडायतन उत्पन्न जुइगु खः, षडायतनया कारणं स्पर्श उत्पन्न जुइगु खः, स्पर्शया कारणं वेदना उत्पन्न जुइगु खः, वेदनाया कारणं तृष्णा उत्पन्न जुइगु खः, तृष्णाया कारणं उपादान उत्पन्न जुइगु खः, उपादानया कारणं भव उत्पन्न जुइगु खः, भवया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु ‘जाति’ उत्पन्न जुइगु खः, प्रतिसन्धि च्वनेगु ‘जाति’या कारणं जीर्ण जुइगु, मरण जुइगु, शोक जुइगु, विलाप यायेगु, शारीरिक दुःख जुइगु, मानसिक दुःख जुइगु, तीव्ररूपं सास्ति जुइगु उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं मुक्कंगु थुगु दुःख पुचःया उत्पत्ति वृद्धि जुइगु कारण उत्पन्न जुइगु खः धका प्रभेदकथं सिया च्वनीगु खः ।

उम्ह व्यक्तिं उजोगु आकार प्रकारं भाविता याइगु परिशुद्धगु यचुसे च्वंगु चित्तद्वारा पूर्वेनिवासानुस्मृतिज्ञानया नितिं चित्तयात न्ह्यग्वकीगु जुयाच्चन, न्ह्योने क्वछुकीगु जुयाच्चन ।

उम्ह व्यक्तिं यक्व यक्व न्हापा न्हापा च्वना वयेधुंकूगु स्कन्धक्रमयात लुमंकेफु । थुगु न्हापा न्हापा च्वना वयेधुंकूगु स्कन्धक्रम धयागु छु खःलय् ?

छगू जन्मयात नं, निगू जन्मतय्त नं, स्वंगू जन्मतय्त नं, प्यंगू जन्मतय्त नं, न्यागू जन्मतय्त नं, भिगू जन्मतय्त नं, नीगू जन्मतय्त नं, स्वीगू जन्मतय्त नं, पीगू जन्मतय्त नं,

न्येगू जन्मतयत् नं, सच्छिगू जन्मयात नं, द्विच्छिगू जन्मयात नं, लाखगू जन्मयात नं, आपालं आपालं जन्मतयत् नं आपालं आपालं विनाशकल्पतयत् नं, आपालं आपालं उत्पत्तिकल्पतयत् नं, आपालं आपालं विनाश उत्पत्तिकल्पतयत् नं ध्व धयागु जन्मय् “जि थुजोगु नां दुम्ह जुल, थुजोगु गोत्र दुम्ह जुल, थुजोगु वर्ण दुम्ह जुल, थुजोगु नसा दुम्ह जुल, थुजोगु सुख दुःखयात अनुभव याना वया थुलि थुलि आयु प्रमाण दुम्ह जुल । उम्ह (जि) उगु जन्मं सिना वना फलनागु जन्मय् हाकनं उत्पन्न जुयावया, उगु जन्मय् नं थुजोगु नां दुम्ह जुल, थुजोगु गोत्र दुम्ह जुल, थुजोगु वर्ण दुम्ह जुल, थुजोगु नसा दुम्ह जुल, थुजोगु सुख दुःखयात अनुभव याना वया थुलि थुलि आयु प्रमाण दुम्ह जुल । उम्ह (जि) उगु जन्मं सिना वया थुगु जन्मय् हाकनं उत्पन्न जुल” धका थुकथं आकार प्रकार सहित निर्देशन क्यने बहःगु (नां गोत्र) सहित आपालं आपालं न्हापा न्हापा उत्पन्न जुइ धुकूगु स्कन्धक्रमयात लुमंकेफु ।

उगु धर्म स्वभाव सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ, विभाजन याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ, उकिं प्रत्ययया कारणं उत्पन्न जुइगु फलधर्मतयत् नानत्तो एकत्तो कर्म फइले जुइगुया सामर्थ्यकथं उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात पूर्वनिवासानुस्मृतिज्ञान धका धायेमाः ।

न्येस्वंगूगु पूर्वनिवासानुस्मृतिज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

५४-दिव्यचक्षुज्ञाननिर्देश

१०६. तेजप्रकाशयागु सामर्थ्यकथं नानत्तो एकत्तो रूपनिमित्ततयत् स्वयेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा गुकथं दिव्यचक्षुज्ञान धाइगु खःलय् ?

थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं छन्द न्त्यग्वाना समाधि प्रधान जुयाच्चंगु वीर्य चेतसिकं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात भाविता याइगु जुयाच्चन । वीर्य न्त्यग्वाना समाधि, चित्त न्त्यग्वाना समाधि, प्रज्ञा न्त्यग्वाना समाधि प्रधान जुयाच्चंगु वीर्य चेतसिकं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात भाविता याइगु जुयाच्चन ।

उम्ह व्यक्तिं थुपिं प्यंगू ऋद्धिपादय् चित्तयात छ्वाख्यलं भाविता याइगु जुयाच्चन, अनुशासन याइगु जुयाच्चन, नाइसे च्वनीकथं याइगु जुयाच्चन, ज्याखँय् कथंहनीकथं याइगु जुयाच्चन । उम्ह व्यक्तिं थुपिं प्यंगू ऋद्धिपादय् चित्तयात छ्वाख्यरं भाविता याना अनुशासन याना नाइसे च्वनीकथं याना ज्याखँय् कथंहनीकथं याना तेजप्रकाश संज्ञा ‘आलोकसञ्जा’ यात मनन याइगु जुयाच्चन, दिं धयागु संज्ञा ‘दिवससञ्जा’ यात अधिष्ठान याइगु जुयाच्चन, दिं जुयाच्चंगु आकार प्रकारकथं बहःनि जुयाच्चनीगु खः, बहनी जुयाच्चंगु आकार प्रकारकथं दिं जुयाच्चंगु खः, थुकथं खुल्लमखुल्ला जुयाच्चंगु नित्तुनिला मच्चंगु चित्तद्वारा तेजप्रकाश दयाच्चंगु चित्तयात भाविता याइगु जुयाच्चन । उम्ह व्यक्तिं उजोगु आकार प्रकारकथं भावितायागु

परिशुद्धगु यचुसे च्वंगु चित्तं सत्त्वप्राणीपिनिगु च्युति प्रतिसन्धियात स्यूगु ज्ञानया नितिं चित्तयात न्ह्योने न्ह्यचीका यंकीगु जुयाच्चन, न्ह्योने क्वछुका बीगु जुयाच्चन, उम्ह व्यक्तिं विशेषरूपं परिशुद्धगु मनूतयगु मिखा स्वया च्वन्त्यागु देवतापिनिगु मिखा समान जुयाच्चंगु 'दिव्यचक्षु' ज्ञानद्वारा मरणान्त अवस्थायापिं सत्त्वपिं, जन्म जुइत सनाच्चपिं सत्त्वपिं, हीनपिं सत्त्वपिं, प्रणीतपिं सत्त्वपिं, बांलागु वर्ण दुपिं सत्त्वपिं, बांमलागु वर्ण दुपिं सत्त्वपिं, भिंगु गति दुपिं सत्त्वपिं, मभिंगु गति दुपिं सत्त्वपिंत खनिगु जुयाच्चन, कर्म अनुसार उत्पन्न जुयाच्चपिं सत्त्वपिंत सिइके फु ।

“भो लोकजनपिं ! निश्चय नं थुपिं सत्त्वपिं शरीरं याइगु मभिंगु आचरण 'कायदुश्चरित्रं' सम्पन्न जुयाच्चपिं खः, वचनं याइगु मभिंगु आचरण 'वचीदुश्चरित्रं' सम्पन्न जुयाच्चपिं खः, मनं याइगु मभिंगु आचरण 'मनोदुश्चरित्रं' सम्पन्न जुयाच्चपिं खः, आर्यपित दोषारोपण याइपिं खः, मिथ्यादृष्टि धारणा दुपिं खः, मिथ्यादृष्टि धारणाद्वारा याइगु कर्म दुपिं खः । उपिं सत्त्वपिं स्कन्ध शरीर विनाश जुया मरणं लिपा सुख मदुगु मभिंगु गति दुगु विनाश जुया कुतुंबनीगु नरकय उत्पन्न जूवनीगु जुयाच्चन ।

“भो लोकजनपिं ! थुपिं सत्त्वपिं ला शरीरं याइगु भिंगु आचरण 'कायसुचरित्रं' सम्पन्नपिं जुयाच्चन, वचनं याइगु भिंगु आचरण 'वचीसुचरित्रं' सम्पन्नपिं जुयाच्चन, मनं याइगु भिंगु आचरण 'मनोसुचरित्रं' सम्पन्नपिं जुयाच्चन, आर्यपित दोषारोपण याये मसः, सम्यक्दृष्टि धारणा दुपिं जुयाच्चन । सम्यक्दृष्टि धारणाद्वारा याइगु कर्म दुपिं जुयाच्चन । इपिं सत्त्वपिं स्कन्ध शरीर विनाश जुया मरणं लिपा भिंगु गति स्वर्ग लोकय उत्पन्न जूवनीगु जुयाच्चन” धका 'स्यू' ।

थुकथं विशेषरूपं परिशुद्धगु मनूतयगु मिखा स्वया च्वन्त्यागु देवतापिनिगु मिखा समानगु 'दिव्यचक्षु' ज्ञानद्वारा मरणान्त अवस्थायापिं सत्त्वपिं, जन्म जुइ त्यनाच्चपिं सत्त्वपिं, हीनपिं सत्त्वपिं, प्रणीतपिं सत्त्वपिं, बांलागु वर्ण दुपिं सत्त्वपिं, बांमलागु वर्ण दुपिं सत्त्वपिं, भिंगु गति दुपिं सत्त्वपिं, मभिंगु गति दुपिं सत्त्वपिंत खनिगु जुयाच्चन, कर्म अनुसार उत्पन्न जुयाच्चपिं सत्त्वपिंत सिइके फु ।

उगु धर्म स्वभाव सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ, विभाजन याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ, उकिं तेजप्रकाशया सामर्थ्यकथं नानत्तो एकत्तो रूपनिमित्ततयत् खंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात दिव्यचक्षुज्ञान धका धायेमाः ।

न्येप्यंगुगु दिव्यचक्षुज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

५५-आश्रवक्षयज्ञाननिर्देश

१०७. स्वीप्यंगू आकारप्रकारद्वारा स्वंगू इन्द्रियतयगु अभ्यास यायेगुया भाव धयागु प्रज्ञा गुकथं आश्रवक्षयज्ञान धाइगु खःलय् ? इन्द्रिय स्वंगू धयागु छु छु खःलय् ?

अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रिय, अञ्जिन्द्रिय व अञ्जाताविन्द्रियत खः ।

अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रिय गोगु स्थानय् थ्यनाच्चंगु दु ?

अञ्जिन्द्रिय गोगु गोगु स्थानय् थ्यनाच्चंगु दु ?

अञ्जाताविन्द्रिय गोगु गोगु स्थानय् थ्यनाच्चंगु दु ?

अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रिय श्रोतापत्तिमार्गं धयागु छगू स्थानय् थ्यनाच्चंगु दु । अञ्जिन्द्रिय श्रोतापत्तिफल, सकृदागामिमार्गं, सकृदागामिफल, अनागामिमार्गं, अनागामिफल, अरहत्त्वमार्गं धयागु खुगू स्थानय् थ्यनाच्चंगु दु, अञ्जाताविन्द्रिय अरहत्त्वफल धयागु छगू स्थानय् थ्यनाच्चंगु दु ।

श्रोतापत्तिमार्गं क्षणय् अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियया श्रद्धाइन्द्रिय अधिमोक्ष परिवार दयाच्चंगु दु, वीर्यइन्द्रिय थःल्ह्वनेगु हे परिवार दयाच्चंगु दु, स्मृतिइन्द्रिय प्रकट जुइगु हे परिवार दयाच्चंगु दु, समाधिइन्द्रिय चिल्लाय् मदनिगु हे परिवार दयाच्चंगु दु, प्रज्ञाइन्द्रिय खंकेगु हे परिवार दयाच्चंगु दु, मनइन्द्रिय विशेषरूप सिइकेगु हे परिवार दयाच्चंगु दु, सोमनस्सइन्द्रिय चित्त चेतसिकतयत्त यःतायेके बिइगु हे परिवार दयाच्चंगु दु, जीवितइन्द्रिय उत्पन्न जुयाच्चंगु क्रमयात् अधिनय् तयेगु भाव हे परिवार दयाच्चंगु दु ।

श्रोतापत्तिमार्गं क्षणय् चित्तया कारणं उत्पन्न जुइगु रूपयात् तथा उत्पन्न जुइगु दक्क धर्मत मुक्कं कुशलत जक जुयाच्चन, धर्मत दक्कं आश्रव मदुगु जक जुयाच्चन, धर्मत दक्कं संसार वर्तं पिकया यंकेसःगु जक जुयाच्चन, दक्कं धर्मत क्लेशतयत्त विनाश याना वनेसःगु जक जुयाच्चन, दक्कं धर्मत लोकुत्तरत जक जुयाच्चन, दक्कं धर्मत निर्वाण हे जक आरम्मण दुगु जुयाच्चन ।

श्रोतापत्तिमार्गं क्षणय् अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियया थुपिं च्यागू इन्द्रियत सहजात् हे परिवार दुपिं जुयाच्चन, अञ्जमञ्ज हे परिवार दुपिं जुयाच्चन, निस्सय हे परिवार दुपिं जुयाच्चन, सम्प्रयुक्त हे परिवार दुपिं जुयाच्चन, उगु अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियलिसे नापं थ्यपिं जुयाच्चन, नापं उत्पन्न जुइपिं जुयाच्चन, संसर्गं दुपिं जुयाच्चन, सम्प्रयुक्तपिं जुयाच्चन, उगु अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियया इपिं धया वयेधुंगु धर्मत हे आकारप्रकार दुपिं व परिवार दुपिं जुयाच्चन ।

श्रोतापत्तिफल क्षणय् अञ्जिन्द्रियया श्रद्धाइन्द्रिय अधिमोक्ष हे परिवार दुगु जुयाच्चन, वीरियइन्द्रिय थःल्ह्वनेगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, स्मृतिइन्द्रिय प्रकट जुइगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, समाधिइन्द्रिय चिल्लाय् मदनिगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, प्रज्ञाइन्द्रिय खंकेगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, मनइन्द्रिय विशेषं सिइकेगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, सोमनस्सिन्द्रिय (चित्त चेतसिकतयत्त) यःतायेके बिइगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, जीवितइन्द्रिय उत्पन्न जुयाच्चंगु क्रमयात् अधिनय् तयेगु भाव हे परिवार दुगु जुयाच्चन ।

श्रोतापत्तिफल क्षण्य चित्तया कारणं उत्पन्न जुडगु रूपयात छखे तया उत्पन्न जुडगु दक्व धर्मत अव्याकृत जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत आश्रव मदुगु जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत लोकुत्तरत जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत निर्वाण हे आरम्मण दुगु जुयाच्चन ।

श्रोतापत्तिफल क्षण्य अञ्जिन्द्रियया थुपिं च्यागू इन्द्रियत सहजात हे परिवार दुगु जुयाच्चन, अञ्जमञ्ज हे परिवार दुगु जुयाच्चन, निस्सय हे परिवार दुगु जुयाच्चन, सम्प्रयुक्त हे परिवार दुगु जुयाच्चन, उगु अञ्जिन्द्रियलिसे नापं थ्यनाच्चन, सहजात जुयाच्चन, संसर्ग दुगु जुयाच्चन, सम्प्रयुक्त जुयाच्चन, उगु अञ्जिन्द्रियया उगु उगु धया वये धुंगु धर्मत हे आकारप्रकारत व परिवारत दयाच्चन ।

सकृदागामिमार्ग क्षण्य सकृदागामिफल क्षण्य अनागामिमार्ग क्षण्य अनागामिफल क्षण्य अरहत्त्वमार्ग क्षण्य अञ्जिन्द्रियया श्रद्धाइन्द्रिय अधिमोक्ष हे परिवार दुगु जुयाच्चन । जीवितइन्द्रिय उत्पन्न जुयाच्चंगु क्रमयात अधिनय तयेगु भाव हे परिवार दुगु जुयाच्चन ।

अरहत्त्वमार्ग क्षण्य चित्तया कारणं उत्पन्न जुयाच्चंगु रूपयात छखे तया उत्पन्न जुडगु दक्व धर्मत कुशलत जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत आश्रव मदुगु जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत संसार वर्त पिकया यंकेसःगु जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत क्लेशतयत् विनाश याना वनेसःगु जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत लोकुत्तरत जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत निर्वाण हे आरम्मण दुगु जुयाच्चन ।

अरहत्त्वमार्ग क्षण्य अञ्जिन्द्रियया थुपिं च्यागू इन्द्रियत सहजात हे परिवार दयाच्चन, अञ्जमञ्ज हे परिवार दयाच्चन, निस्सय हे परिवार दयाच्चन, सम्प्रयुक्त हे परिवार दयाच्चन, उगु अञ्जिन्द्रियलिसे सहगत जुयाच्चन, संसर्ग दुगु जुयाच्चन, सम्प्रयुक्त जुयाच्चन, उगु अञ्जिन्द्रियया उगु धया वयेधुंगु धर्मत हे आकारप्रकारत व परिवारत जुयाच्चन ।

अरहत्त्वफल क्षण्य अञ्जाताविन्द्रियया श्रद्धाइन्द्रिय अधिमोक्ष हे परिवार दयाच्चन, वीर्यइन्द्रिय थःल्व्वनेगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, स्मृतिइन्द्रिय प्रकट जुडगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, समाधिइन्द्रिय चिल्लाय् मदिनिगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, प्रज्ञाइन्द्रिय खंकेगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, मनिन्द्रिय विशेषं सिडकेगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, सोमनस्सिनिद्रयं (चित्त चेतसिकतयत्) ययेके बिडगु हे परिवार दुगु जुयाच्चन, जीवितिन्द्रिय उत्पन्न जुयाच्चंगु क्रमयात अधिनय तयेगु भाव हे परिवार दुगु जुयाच्चन ।

अरहत्त्वफल क्षण्य चित्तया कारणं उत्पन्न जुयाच्चंगु रूपयात छखे तया उत्पन्न जुयाच्चंगु दक्व धर्मत अव्याकृतत जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत आश्रव मदुगु जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत लोकुत्तरत जक जुयाच्चन, दक्व धर्मत निर्वाणय् आरम्मण दयाच्चन ।

अरहत्त्वफल क्षण्य अञ्जाताविन्द्रियया थुपिं च्यागू इन्द्रिययात सहजात हे परिवार दयाच्चन, अञ्जमञ्ज हे परिवार दयाच्चन, निश्रय हे परिवार दयाच्चन, सम्प्रयुक्त हे परिवार

दयाच्वन, उगु अञ्जाताविन्द्रियलिसे नापं थ्यनाच्वन, सहजात जुयाच्वन, संसर्ग दुगु जुयाच्वन, सम्प्रयुक्त जुयाच्वन, उगु अञ्जाताविन्द्रियलिसे नापं थ्यनाच्वन, नापं उत्पन्न जुयाच्वन, नापं संलग्न जुयाच्वन, संयुक्त जुयाच्वन ।

उगु अञ्जाताविन्द्रियया इपिं धया वयेधुंगु धर्मत हे आकारप्रकारत व परिवारत जुयाच्वन, थुकथं च्यागू च्याथी ख्वीप्यंगू जुयाच्वन ।

आश्रवत धयागुलिइ उपिं आश्रवधर्मत छु छु खःलय ?

कामाश्रव, भवाश्रव, दृष्टिआश्रव, अविद्याआश्रव खः ।

इपिं आश्रवधर्मत छु छु धर्मय् क्षय जुया वनाच्वनलय ?

श्रोतापत्तिमार्गद्वारा दृष्टिआश्रव ल्यं पुल्यं मदयेक क्षय जुयाच्वन, अपायगामि जुइकेयःगु कामाश्रव, भवाश्रव, अविद्याश्रव फुनाच्वन । इपिं आश्रवधर्मत थुगु श्रोतापत्तिमार्गय् क्षय जुयाच्वन ।

सकृदागामिमार्गद्वारा स्थूलगु कामाश्रव क्षय जुयाच्वन, उगु कामाश्रवलिसे नापं दयाच्वंगु भवाश्रव क्षय जुयाच्वन । उगु कामाश्रव, भवाश्रव निगूलिसे नापं दयाच्वंगु अविद्याश्रव क्षय जुयाच्वन । उगु आश्रवधर्मत थुगु सकृदागामिमार्गय् क्षय जुयाच्वन ।

अनागामिमार्गद्वारा कामाश्रव ल्यं पुल्यं मदयेक क्षय जुयाच्वन । उगु कामाश्रवलिसे नापं दयाच्वंगु भवाश्रव क्षय जुइगु जुयाच्वन । उगु कामाश्रव भवाश्रव निगूलिसे नापं दयाच्वंगु अविद्याश्रव क्षय जुयाच्वन । उगु आश्रवधर्मत थुगु अनागामिमार्गय् क्षय जुयाच्वन ।

अरहत्त्वमार्गद्वारा भवाश्रव ल्यं पुल्यं मदयेक क्षय जुयाच्वन । अविद्याश्रव ल्यं पुल्यं मदयेक क्षय जुयाच्वन । इपिं आश्रवधर्मत थुगु अरहत्त्वमार्गय् क्षय जुयाच्वन ।

उगु धर्म स्वभाव सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं ख्वीप्यंगू आकार प्रकारद्वारा स्वंगू इन्द्रियतयगु वशीभावता धयागु प्रज्ञायात **आश्रवक्षयज्ञान** धका धायेमाः ।

न्येन्यागूगु आश्रवक्षयज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

५६-६३-सत्यज्ञानचतुष्कद्वयनिर्देश

१०८. प्रभेद याना सिइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा गुकथं दुःखज्ञान धाइगु खः ? प्रहाण याइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा गुकथं समुदयज्ञान धाइगु खः ?

साक्षात्कार याइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा गुकथं निरोधज्ञान धाइगु खः ?

भाविता याइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा गुकथं **मार्गज्ञान** धाइगु खः ?

दुःखसत्यया पीडा विडसःगु अर्थ मरम्मत यायेगु अर्थ सन्ताप जुइकेसःगु अर्थ, विपरिणाम जुइसःगु अर्थ, प्रभेद याना सिइकेमाःगु अर्थ ।

समुदयसत्यया उद्योग यायेगुया कारण जुयाच्चंगु अर्थ, दुःखया कारण जुयाच्चंगु अर्थ, वर्तचक्रय् संयुक्त जुइगुया कारण जुयाच्चंगु अर्थ, वर्तचक्रय् तर्क्यंकीगुया कारण जुयाच्चंगु अर्थ, प्रहाण यायेगु अर्थ ।

निरोधसत्यया वर्तचक्रं पिहाँ वनेगु अर्थ, वर्तचक्रं अलग जुइगु अर्थ, मरम्मत यायेगु मदुगु अर्थ, मरण जुइगु मदुगु अर्थ, साक्षात्कार यायेगु अर्थ ।

मार्गसत्यया पिहाँ वनेगुया अर्थ, निरोधया कारण जुयाच्चंगु अर्थ, निर्वाणयात खंकेगु अर्थ, अधिकारय् कायेगु अर्थ, भाविता यायेगु अर्थ ।

उगु धर्म स्वभावयात स्यूगु ज्ञान सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेदयाना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं विभाजन याना सिइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात दुःखज्ञान, प्रहाण यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात समुदयज्ञान, साक्षात्कार यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात निरोधज्ञान भाविता यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायात **मार्गज्ञान** धका धायेमाः ।

१०९. गुकथं दुःखयात स्यूगु ज्ञान समुदययात स्यूगु ज्ञान दुःख निरोध जुइगु अवस्था निरोधयात स्यूगु ज्ञान, दुःख निरोध अवस्था निर्वाणय् थ्यनीगुया कारण आचरण मार्ग ज्ञान जुइगु खःलय् ? मार्गं सम्पन्न जूम्ह व्यक्तिया ज्ञान दुःखसत्यय्, दुःख उत्पत्ति कारण 'दुःखसमुदयसत्य'य्, दुःख निरोध अवस्था 'दुःखनिरोधसत्य'य् व दुःख निरोध अवस्थाय् थ्यनीगुया कारण आचरण 'दुःखनिरोधगामिनीप्रतिपदासत्य'य् उत्पन्न जुइगु खः ।

उगु ज्ञान प्यंगू मध्यय् दुःखज्ञान छु खः ?

दुःखसत्ययात आलम्बन याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा प्रभेदकथं सिइकेगु प्रभेदकथं बिचाः यायेगु सत्यधर्मयात बिचाः यायेगु बांलाक लक्षित यायेगु अत्यधिकरूपं लक्षित यायेगु हाकनं अत्यधिकरूपं लक्षित यायेगु पण्डितयागु भाव कुशलता दुम्हसिगु भाव निपुणता दुम्हसिगु भाव प्रकट यायेगु चिन्तन यायेगु परीक्षण यायेगु पृथ्वी समानगु प्रज्ञा दइगु क्लेशयात छेदन यायेगु प्रज्ञा दइगु क्वछुइकेगु भेद विभेद याना स्वयेगु बांलाक निरीक्षण यायेगु कोर्डा समानगु प्रज्ञा दइगु प्रज्ञाइन्द्रिय, प्रज्ञाबल, प्रज्ञाशस्त्र, प्रज्ञाप्रासाद, प्रज्ञाओभास, प्रज्ञाआलोक, प्रज्ञारत्न, अमोह सत्यधर्मयात बिचाः यायेगु सम्यक्दृष्टि, थ्व दक्वंयात **दुःखज्ञान** धका धायेमाः ।

दुःखसमुदयसत्ययात आलम्बन याना दुःखनिरोधसत्ययात आलम्बन याना दुःख निरोधगामिनिप्रतिपदा (मार्गसत्य) यात आलम्बन याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा प्रभेदकथं सिइकेगु अमोह सत्यधर्मयात निरीक्षण यायेगु सम्यक्दृष्टि जुयाच्चन । थ्व दक्वंयात **दुःखनिरोधगामिनीप्रतिपदाज्ञान** धका धायेमाः ।

उगु धर्म स्वभाव सिद्धकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । प्रभेद याना सिद्धकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं दुःखज्ञान दुःखसमुदयज्ञान दुःखनिरोधज्ञान दुःखनिरोधगाभिनीप्रतिपदा ज्ञान धका धायेमाः ।

स्वीस्वंगूगु सत्यज्ञानचतुष्कद्वयनिर्देश क्वचाल ।

६४-६७-शुद्धिकप्रतिसम्भिदाज्ञाननिर्देश

११०. अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान, धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान, निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान, प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान गुकथं जुयाच्चन ?

अर्थ प्रतिफलय् स्यूगु ज्ञानयातअर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । पालि धर्म कारणय् स्यूगु ज्ञानयातधर्म प्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्द व्याकरणय् स्यूगु ज्ञानयातनिरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन चिन्तनय् स्यूगु ज्ञानयातप्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

अर्थ प्रतिफलया नानत्तोय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । धर्म पालि कारणतय्गु नानत्तोय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्द व्याकरणतय्गु नानत्तोय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन चिन्तन ज्ञानतय्गु नानत्तोय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातप्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

अर्थ फलयात विभाजन याना लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । पालि कारणयात विभाजन याना लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्दयात विभाजन याना उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन ज्ञानयात विभाजन याना लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातप्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

अर्थ फलयात लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । पालि धर्म कारणयात लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्दयात लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन ज्ञानयात लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातप्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

अर्थ फलय् लिक्कच्चना लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । पालि धर्म कारणय् लिक्कच्चना लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्दय् लिक्कच्चना लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन ज्ञानय् लिक्कच्चना लुमंकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातप्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

अर्थ फलतय्गु प्रभेदय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । पालि धर्म कारणतय्गु प्रभेदय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्दतय्गु प्रभेदय् उत्पन्न

जुइगु प्रज्ञा निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन ज्ञानतय्गु प्रभेदय् उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

अर्थ फलयात प्रकट जुइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । पालि धर्म कारणयात प्रकट जुइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्दयात प्रकट जुइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन ज्ञानयात प्रकट जुइकेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातप्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

अर्थ फलयात जहाँ थिका क्यनेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातअर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । पालि धर्म कारणयात जहाँ थिका क्यनेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातधर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्दयात जहाँ थिका क्यनेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातनिरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन ज्ञानयात जहाँ थिका क्यनेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातप्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

अर्थ फलयात शोभायमान जुइका बिइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातअर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । पालि धर्म कारणयात शोभायमान जुइका बिइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातधर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्दयात शोभायमान जुइका बिइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातनिरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन ज्ञानयात शोभायमान जुइका बिइगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञायातप्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

अर्थ फलयात प्रकाश यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । पालि धर्म कारणयात प्रकाश यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । शब्दयात प्रकाश यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा निरुक्तिप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ । दर्शन ज्ञानयात प्रकाश यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धाइ ।

उगु धर्म स्वभावयात सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं ज्ञान धाइ । परिच्छेद याना सिइकेसःगु अर्थ स्वभावया कारणं प्रज्ञा धाइ । उकिं अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान, धर्मप्रतिसम्भिदाज्ञान, अर्थप्रतिसम्भिदाज्ञान, प्रतिभानप्रतिसम्भिदाज्ञान धका धायेमाः ।

स्वीन्हेगुगु शुद्धिकप्रतिसम्भिदाज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

६८-इन्द्रियपरोपरियत्तज्ञाननिर्देश

१११. तथागतया इन्द्रियपरोपरियत्तज्ञान धयागु छु खः ?

थुगु बुद्धशासनय् भगवान् बुद्धं प्रज्ञा मिखाय् क्लेश धू कम जूपिं, प्रज्ञा मिखाय् क्लेश धू आपाःपिं, तीक्ष्णगु इन्द्रिय दुपिं, क्यातुगु इन्द्रिय दुपिं, बांलागु आकार दुपिं, बांमलागु आकार दुपिं, थुइके अःपुपिं, थुइके थाकुपिं, परलोक व राग आदि दोषयात भयया रूपय् स्वयेगु बानि दुपिं,

गुलिं सत्त्वप्राणिपित व परलोकलिसें राग आदि दोषयात भय रूपय् स्वयेगु बानि मदुपिं गुलिं सत्त्वपिन्त खंका बिज्यात ।

अप्परजक्खे महारजक्खे धयागुलिइ श्रद्धा दुम्ह व्यक्ति प्रजा मिखा धू कमम्ह व्यक्ति धाइ । श्रद्धा धर्म मदुम्ह व्यक्ति प्रजा मिखाय् क्लेश आपाःम्ह व्यक्ति धाइ ।

उद्योग यायेबहःगु वीर्यं दुम्ह व्यक्ति प्रजा मिखाय् क्लेश धू कमम्ह व्यक्ति धाइ । अलसिम्ह व्यक्ति प्रजा मिखाय् क्लेश धू आपाःम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रकट जूगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति प्रजा मिखाय् क्लेश धू कमम्ह व्यक्ति धाइ । त्वःफ्यूगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति प्रजा मिखाय् क्लेश धू आपाःम्ह व्यक्ति धाइ ।

स्थिरगु चित्त दुम्ह व्यक्ति प्रजा मिखाय् क्लेश धू कमम्ह व्यक्ति धाइ । स्थिर मजूगु चित्त दुम्ह व्यक्ति प्रजा मिखाय् क्लेश धू आपाःम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रजा दुम्ह व्यक्ति प्रजा मिखाय् क्लेश धू कमम्ह व्यक्ति धाइ । प्रजा मदुम्ह व्यक्ति प्रजा मिखाय् क्लेश धू आपाःम्ह व्यक्ति धाइ ।

तिक्खिन्दिने मुदिन्दिने धयागुलिइ श्रद्धा धर्म दुम्ह व्यक्ति तीक्ष्णगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ । श्रद्धा धर्म मदुम्ह व्यक्ति क्यातुगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

उद्योग याये बहःगु वीर्यं दुम्ह व्यक्ति तीक्ष्णगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ । अलसिम्ह व्यक्ति क्यातुगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रकटगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति तीक्ष्णगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ । त्वःफ्यूगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति क्यातुगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

स्थिरगु चित्त दुम्ह व्यक्ति तीक्ष्णगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ । स्थिरगु चित्त मदुम्ह व्यक्ति क्यातुगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रजा दुम्ह व्यक्ति तीक्ष्णगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ । प्रजा मदुम्ह व्यक्ति क्यातुगु इन्द्रिय दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

स्वाकारे झाकारे धयागुलिइ श्रद्धा धर्म दुम्ह व्यक्ति बांलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ । श्रद्धा धर्म मदुम्ह व्यक्ति बांमलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

उद्योग यायेबहःगु वीर्यं दुम्ह व्यक्ति बांलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ । अलसिम्ह व्यक्ति बांमलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रकटगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति बांलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ । त्वःफ्यूगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति बांमलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

स्थिरगु चित्त दुम्ह व्यक्ति बांलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ । स्थिर मज्जूगु चित्त दुम्ह व्यक्ति बांमलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रज्ञा दुम्ह व्यक्ति बांलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ । प्रज्ञा मदुम्ह व्यक्ति बांमलागु आकार दुम्ह व्यक्ति धाइ ।

सुविञ्जापये दुविञ्जापये धयागुलिइ श्रद्धा धर्म दुम्ह व्यक्ति थुइके अःपुम्ह व्यक्ति धाइ । श्रद्धा धर्म मदुम्ह व्यक्ति थुइके थाकुम्ह व्यक्ति धाइ ।

उद्योग यायेबहःगु वीर्य दुम्ह व्यक्ति थुइके अःपुम्ह व्यक्ति धाइ । अलसिम्ह व्यक्ति थुइके थाकुम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रकटगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति थुइके अःपुम्ह व्यक्ति धाइ । त्वःफ्यूगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति थुइके थाकुम्ह व्यक्ति धाइ ।

स्थिरगु चित्त दुम्ह व्यक्ति थुइके अःपुम्ह व्यक्ति धाइ । स्थिर मज्जूगु चित्त दुम्ह व्यक्ति थुइके थाकुम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रज्ञा दुम्ह व्यक्ति थुइके अःपुम्ह व्यक्ति धाइ । प्रज्ञा मदुम्ह व्यक्ति थुइके थाकुम्ह व्यक्ति धाइ ।

अप्पेकञ्चे परलोकवज्जभयदस्साविनो, अप्पेकञ्चे न परलोकवज्जभयदस्साविनो धयागुलिइ श्रद्धा धर्म दुम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि दुम्ह व्यक्ति धाइ । श्रद्धा धर्म मदुम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि मदुम्ह व्यक्ति धाइ ।

उद्योग यायेबहःगु वीर्य दुम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि दुम्ह व्यक्ति धाइ । अलसिम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि मदुम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रकटगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि दुम्ह व्यक्ति धाइ । त्वःफ्यूगु स्मृति दुम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि मदुम्ह व्यक्ति धाइ ।

स्थिरगु चित्त दुम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि दुम्ह व्यक्ति धाइ । स्थिर मज्जूगु चित्त दुम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि मदुम्ह व्यक्ति धाइ ।

प्रज्ञा दुम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि दुम्ह व्यक्ति धाइ । प्रज्ञा मदुम्ह व्यक्ति परलोकलिसें रागादि दोषयात भयरूपय् खंकेगु बानि मदुम्ह व्यक्ति धाइ ।

११२. लोको धयागुलिइ स्कन्धलोक, धातुलोक, आयतनलोक, अपायभूमि धयागु विपत्ति भवलोक, अपायगामि कारण कर्म धयागु विपत्ति सम्भवलोक, सुगतिभूमि धयागु सम्पत्ति भवलोक, सुगतिभूमिपाखे थ्यंकः वनीगु कारण कर्म धयागु सम्पत्ति सम्भवलोकत खः ।

सत्त्वप्राणीपिं सकलें आहार हे आधार दुपिं खः धयागु लोक छगू,

नामरूप धयागु लोक निगू,

वेदना स्वंगू धयागु लोक स्वंगू,

आहार प्यंगू धयागु लोक प्यंगू,

उपादानतयगु आलम्बन जुयाच्चंगु स्कन्ध 'उपादास्कन्ध' न्यागू धयागु लोक न्यागू,

आध्यात्मिक आयतन खुगू धयागु लोक खुगू,

विज्ञान स्थिति न्हेगू धयागु लोक न्हेगू,

लोकधर्म च्यागू धयागु लोक च्यागू,

सत्त्वआवास गुंगू धयागु लोक गुंगू,

आयतन भिगू धयागु लोक भिगू,

आयतन भिनिगू धयागु लोक भिनिगू,

धातु भिंच्यागू धयागु लोक भिंच्यागूत खः ।

बज्जं धयागुलिइ क्लेशत दक्वं दोषत धाइ । दुश्चरित्रत दक्वं दोषत धाइ । मरम्मत यायेसःगु संस्कारत दक्वं दोषत धाइ । भवगामिकर्मत दक्वं दोषत धाइ । थुकथं कना वयेधुंगु लोकय् व थुपिं राग आदि दोषय् तीव्र तीक्षणगु प्रबल भय धयागु संज्ञात स्याये पाले निंतिं लम्हुया ल्हवनातःगु खड्ग दुम्ह ज्यानमारायाके उपस्थापित जुयाच्चनीगु खः । थुपिं न्ययगू आकार प्रकारतद्वारा थुपिं न्यागू इन्द्रियतयत् सिया बिज्यात, खना बिज्यात, विशिष्टज्ञानद्वारा सिया बिज्यात । प्रतिवेद याना सिया बिज्यात । ध्व कना वयेधुनागु भगवान बुद्धया इन्द्रियपरोपरियत्तज्ञान धाइ ।

स्वीच्यागूगु इन्द्रियपरोपरियत्तज्ञाननिर्देश व्वचाल ।

६९-आशयअनुशयज्ञाननिर्देश

११३. तथागतया सत्त्वपिनि आशय छन्द व अनुशययात स्यूगु आशय अनुशयज्ञान गुगु खः ?

धुगु बुद्धशासनय् तथागत सम्यक्सम्बुद्धं सत्त्वपिनिगु आशय छन्दयात सिया बिज्याः, अनुशययात सिया बिज्याः, चरित्रयात सिया बिज्याः, हृदयंगम यायेगु अधिमुक्तियात सिया बिज्याः, मुक्त जुइ योग्यपिं सत्त्वपिं मुक्त जुइ अयोग्यपिं सत्त्वपिंत सिया बिज्याः ।

सत्त्वपिनिगु आशय छन्द धयागु छु खः ?

“लोक शाश्वत खः”, “लोक अशाश्वत खः”, “लोक अन्त दुगु खः”, “लोक अन्त मदुगु खः”, “व जीव हे व शरीर खः”, “जीव मेगु हे शरीर मेगु हे खः”, “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जूनि”, “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न मजू”, “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जूगु नं दु मजूगु नं दु”, “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जूगु नं मखु मजूगु नं मखु”, थुकथं भवदृष्टि धयागु “शाश्वत” दृष्टियात बः काइपिं सत्त्वपिं नं दयाच्चन, विभवदृष्टि धयागु “उच्छेद” दृष्टियात बःकाइपिं सत्त्वपिं नं दु ।

उगु शाश्वत उच्छेद धयागु निगू अन्त निगू भागयात आसक्त मजूसे कारण प्रत्यययात बःकया फल उत्पन्न जुइगु धयागु प्रतीत्यसमुत्पादधर्मय् अनुकूलगु ज्ञानयात नं उपलब्ध जुइगु जुयाच्चन, यथाभूतकथं ज्ञान नं उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

काम सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति कामयात गौरव तइम्ह, काम हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, कामयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

कामयात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति ध्यानयात गौरव तइम्ह खः, ध्यान हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, ध्यानयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

ध्यानयात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति ध्यानयात गौरव तइम्ह खः, ध्यान हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, ध्यानयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

ध्यानयात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति कामयात गौरव तइम्ह खः, काम हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, कामयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

दोषयात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति दोषयात गौरव तइम्ह खः, दोष हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, दोषयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

दोषयात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति मैत्रीयात गौरव तइम्ह खः, मैत्री हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, मैत्रीयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

मैत्रीयात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति मैत्रीयात गौरव तइम्ह खः, मैत्री हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, मैत्रीयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

मैत्रीयात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति दोषयात गौरव तइम्ह खः, दोष हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, दोषयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

स्त्यानमिद्वयात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति स्त्यानमिद्वयात गौरव तइम्ह खः, स्त्यानमिद्व हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, स्त्यानमिद्वयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

स्त्यानमिद्वयात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति आलोकसंज्ञायात गौरव तइम्ह खः, आलोकसंज्ञा हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, आलोकसंज्ञायात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

आलोकसंज्ञायात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति आलोकसंज्ञायात गौरव तइम्ह खः, आलोकसंज्ञा हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, आलोकसंज्ञायात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

आलोकसंज्ञायात सेवन याइम्ह व्यक्तियात हे “थुम्ह व्यक्ति स्त्यानमिद्वयात गौरव तइम्ह खः, स्त्यानमिद्व हे सेवन यायेगु दुम्ह खः, स्त्यानमिद्वयात हृदयंगम याइम्ह खः” धका सिया बिज्याः ।

ध्व कना वयेधुनागु सत्त्वपिनि आशय छन्द खः ।

११४. सत्त्वपिनि अनुशय धयागु छु खः ?

कामरागानुशय, प्रतिघानुशय, मानानुशय, दृष्टानुशय, विचिकित्सानुशय, भवरागानुशय, अविद्यानुशय थुपिं न्हेगू खः ।

लोक्य् ययेकेबहःगु मज्जा तायेबहःगु स्वभाव दुगु इष्टआलम्बन्य् सत्त्वपिनि कामरागानुशय दुबिना च्वनीगु खः ।

लोक्य् ययेके बहःमजूगु मज्जाताये बहःमजूगु अनिष्ट आलम्बन्य् सत्त्वपिनि प्रतिघानुशय दुबिना च्वनीगु खः । थुकथं थुपिं निगू अनुशयधर्म्य् अविद्या लिना वनीगु जुयाच्चन । उगु अविद्यालिसे छ्रद्धिछ्रपाँय् जुयाच्चंगु मानदृष्टि व विचिकित्सातय्त नं भापीमाः । ध्व कना वयेधुनागु सत्त्वपिनि अनुशय खः ।

सत्त्वपिनि चरित्र छु खः ?

कामभूमिइ अथवा महर्गतभूमिइ उत्पन्न जुइगु पुण्याभिसंस्कार, अपुण्याभिसंस्कार, आनेज्जाभिसंस्कार थुपिं स्वथी खः । ध्व कना वयेधुनागु सत्त्वपिनि चरित्र खः ।

११५. सत्त्वपिनि हृदयंगम यायेगु अधिमुक्ति धयागु छु खः ?

हीनगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिं दयाच्चन । प्रणितगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिं दयाच्चन । हीनगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिसं हीनगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिंत सेवन याइगु भजे याइगु जुयाच्चन । प्रणितगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिसं प्रणितगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिंत सेवन याइगु भजे याइगु जुयाच्चन ।

न्हापा न्हापायागु इलय् हीनगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिसं हीनगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिंत सेवन याइगु भजे याइगु जुयाच्चन । प्रणितगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिसं प्रणितगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिंत सेवन याइगु भजे याइगु जुयाच्चन ।

भविष्ययागु इलय् नं हीनगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिसं हीनगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिंत सेवन याइगु भजे याइगु जुयाच्चन । प्रणितगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिसं प्रणितगु हृदयंगम यायेगु दुपिं सत्त्वपिंत सेवन याइगु भजे याइगु जुयाच्चन ।

ध्व कना वयेधुनागु सत्त्वपिंत हृदयंगम यायेगु अधिमुक्ति खः ।

मुक्त जुइ अयोग्यपिं सत्त्वपिं सु सु खः ?

कर्म, क्लेश, विपाक धयागु आवरणं सम्पन्नपिं जुयाच्चन । श्रद्धा मदुपिं जुयाच्चन, कुशल छन्दं अलगपिं जुयाच्चन, प्रज्ञा मदुपिं जुयाच्चन, कुशलधर्मय् सम्मत्तनियाम धयागु आर्यमार्गय् दुतिने अयोग्यपिं जुयाच्चन । थुपिं सत्त्वपिं मुक्त जुइ अयोग्यपिं सत्त्वपिं खः ।

मुक्त जुइ बहःपिं सत्त्वपिं सु सु खः ?

कर्म, क्लेश, विपाक धयागु आवरणं सम्पन्न मजू, श्रद्धा दु, कुशल छन्द दु, प्रज्ञा दु, कुशलधर्मय् सम्मत्तनियाम धयागु आर्यमार्गय् दुतिने योग्य जू । थुपिं सत्त्वपिं मुक्त जुइ योग्यपिं सत्त्वपिं खः ।

ध्व कना वयेधुनागु तथागत सम्यक्सम्बुद्धया सत्त्वपिनि आशय छन्दयात स्यूगु आशय अनुशयज्ञान धाइ ।

स्त्रीगुंगु आशयअनुशयज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

७०-यमकप्रातिहार्यज्ञाननिर्देश

११६. तथागतया यमकप्रातिहार्यज्ञान धयागु छु खः ?

थुगु बुद्धशासनय् तथागत सम्यक्सम्बुद्ध शिष्य श्रावकपिलिसे साधारण मजूगु (लः मिं) छज्वःगु ऋद्धि प्रातिहार्य क्यना बिज्याइगु जुयाच्चन । च्वय्पाखेयागु शरीरं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । क्वय्पाखेयागु शरीरं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । क्वय्पाखेयागु शरीरं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । च्वय्पाखेयागु शरीरं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

पूर्वपाखेयागु शरीरं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । पश्चिमपाखेयागु शरीरं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । पश्चिमपाखेयागु शरीरं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । पूर्वपाखेयागु शरीरं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

जवय्पाखेयागु मिखां मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु मिखां लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु मिखां मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । जवय्पाखेयागु मिखां लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

जवय्पाखेयागु न्हाय्पं प्वालं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु न्हाय्पं प्वालं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु न्हाय्पं प्वालं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । जवय्पाखेयागु न्हाय्पं प्वालं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

जवय्पाखेयागु न्हाय् प्वालं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु न्हाय् प्वालं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु न्हाय् प्वालं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । जवय्पाखेयागु न्हाय् प्वालं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

जवय्पाखेयागु ब्वहःच्चकां मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु ब्वहःच्चकां लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु ब्वहःच्चकां मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । जवय्पाखेयागु ब्वहःच्चकां लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

जवय्पाखेयागु ल्हातं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु ल्हातं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवय्पाखेयागु ल्हातं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । जवय्पाखेयागु ल्हातं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

जवं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खवं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । जवं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

जःगु तुतिं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खःगु तुतिं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । खःगु तुतिं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । जःगु तुतिं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

प्रत्येक ल्हापतिंचां मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । ल्हापतिंचा कापिं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । पतिंचा पतिंचा कापिं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । ल्हापतिंचा ल्हापतिंचा पतिं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

चिमिसँ चिमिसँ प्वाःपतिं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । चिमिसँ चिमिसँ प्वाःपतिं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । सँ प्वाः सँ प्वाःपतिं मि ज्वाला उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । सँ प्वाः सँ प्वाःपतिं लःधाः उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन ।

वचूगु, म्हासुगु, ह्याउँगु, तुयुगु, वाउँगु कलजिरंग दयाच्चंगु खुता प्रकारयागु रश्मितयगु (दध्वी) भगवान बुद्ध चंक्रमण याना बिज्याइगु जुयाच्चन । निर्मित बुद्धरूप दँ नं दना बिज्याइगु जुयाच्चन । फेतुनं फेतुना बिज्याइगु जुयाच्चन । गोतुला नं बिज्याइगु जुयाच्चन । भगवान बुद्ध दना बिज्याइगु जुयाच्चन, निर्मित बुद्धरूप चंक्रमण नं याना बिज्याइगु जुयाच्चन, फेतुना नं बिज्याइगु जुयाच्चन, गोतुला नं बिज्याइगु जुयाच्चन, भगवान बुद्ध फेतुना बिज्याइगु जुयाच्चन,

निर्मित बुद्धरूप चंक्रमण याना बिज्याइगु जुयाच्चन, दना बिज्याइगु नं जुयाच्चन, गोतुलेगु नं याना बिज्याइगु जुयाच्चन, भगवान बुद्ध गोतुला बिज्याइगु जुयाच्चन । निर्मित बुद्धरूप चंक्रमण याना बिज्याइगु जुयाच्चन, दना नं बिज्याइगु जुयाच्चन, फेतुना नं बिज्याइगु जुयाच्चन । निर्मित बुद्धरूप चंक्रमण याना बिज्याइगु जुयाच्चन । भगवान बुद्ध दना नं बिज्याइगु जुयाच्चन, फेतुना नं बिज्याइगु जुयाच्चन, गोतुला नं बिज्याइगु जुयाच्चन । निर्मित बुद्धरूप दना बिज्याइगु जुयाच्चन, भगवान बुद्ध चंक्रमण नं याना बिज्याइगु जुयाच्चन, फेतुना नं बिज्याइगु जुयाच्चन, गोतुला नं बिज्याइगु जुयाच्चन । निर्मित बुद्धरूप फेतुना बिज्याइगु जुयाच्चन । भगवान बुद्ध चंक्रमण नं याना बिज्याइगु जुयाच्चन, दना नं बिज्याइगु जुयाच्चन, गोतुला नं बिज्याइगु नं जुयाच्चन । निर्मित बुद्धरूप गोतुला बिज्याइगु जुयाच्चन, भगवान बुद्ध चंक्रमण नं याना बिज्याइगु जुयाच्चन, दना बिज्याइगु जुयाच्चन, फेतुना नं बिज्याइगु जुयाच्चन ।

थ्व कना वयेधुनागु तथागत सम्यक्सम्बुद्धया लः मि छज्वःयातश्चिप्रातिहार्य यमकप्रातिहार्यज्ञान धाइ ।

न्ह्यूगूगु यमकप्रातिहार्यज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

७१-महाकरुणाज्ञाननिर्देश

११७. तथागतया महाकरुणा समापत्तिज्ञान धयागु छु खः ?

आपालं आकार प्रकारद्वारा स्वया बिज्याइपिं भाग्यमान जुया बिज्याःपिं बुद्धपिनि श्रेष्ठ पवित्रगु महाकरुणा सत्त्वपिनिप्रति दुतिनिगु जुयाच्चन । सत्त्वसमूह राग आदितद्वारा ह्वाना ह्वाना छ्वयाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं भाग्यमानपिं बुद्धपिनि श्रेष्ठ पवित्रगु महाकरुणा सत्त्वपिनिप्रति दुतिनिगु जुयाच्चन । सत्त्वसमूह उद्योग यायेगु दयाच्चन धका, सत्त्वसमूह जरा मरणद्वारा दिपाः मदयेक चाहिलाच्चंगु दु धका, सत्त्वसमूह कुमार्ग्य वनाच्चंगु दु धका, सत्त्वसमूह ध्रुव मजूगु जुया मरण लिक्क साला यंके बियाच्चंगु दु धका, सत्त्वसमूह संरक्षण याइपिं मद्दु अधिकारी मद्दु धका, सत्त्वसमूह सम्पूर्ण सम्पत्तितयत् त्याग याना वनेमाःपिं जुया निजि सम्पत्तिं अलगपिं खः धका, सत्त्वसमूह मगाःपिं खः सन्तोष जुइगु मद्दु तृष्णाया च्योत खः धका, सत्त्वसमूह काय्मस्याय् आदितद्वारा संरक्षण मद्दुपिं खः धका, सत्त्वसमूह बःकाये बहःमजूपिं खः धका, सत्त्वसमूह शरण मद्दुपिं खः धका खंका सत्त्वसमूह शरण मखयेक नं शरणथें च्वंक भाःपिपिं खः धका, सत्त्वसमूह चिलाय् दौपिं जुया शान्त मजूइगु लक्षण दुपिं खः धका, सत्त्वसमूह रागादि आपालं बाणतय्सं कयेकुगु भोगे यायेमाःपिं जुया बाणं युक्तपिं जुयाच्चन, इपिं सत्त्वसमूहतय् नितिं जि तथागत छम्ह तोता मेम्ह बाण लिकाइम्ह मेम्ह सुं मद्दु धका खंका बिज्याइपिं, सत्त्वसमूह अविद्या अन्धकारद्वारा त्वपुइका च्वंच्वन, अविद्या ख्यें दुने लानाच्चन, क्लेश जेलय् कुंका च्वनेमाल, उगु लोकय् च्वनाच्चपिं सत्त्वसमूहया नितिं जि तथागत छम्ह तोता जः क्यनेसःपिं मेपिं सुनं मद्दु धका,

सत्त्वसमूह अविद्याय लानाच्चन, अविद्या धयागु ख्येचय् दुने लानाच्चन, अविद्याद्वारा छ्चाख्यरं भुंका च्वच्चन, स्वतुस्वःगु का ग्वाराथे जुयाच्चन, नितुनीगु माकःचिया छे जाःथे जुयाच्चन, कुश घाय् गुसिघाय्थे जुयाच्चन, सुख मदुगु मभिपिनिगु गति जुया विनाश जुया कुतुवनीगु अपाय संसारयात अतिक्रमण याये मफुपिं खः धका, सत्त्वसमूह अविद्या बीष धयागु दोषद्वारा बुइका च्वनेमाःपिं खः, क्लेश धयागु भ्यातनाः दुपिं जुयाच्चन धका, सत्त्वसमूह राग द्वेष मोह धयागु जटां बेरे याका च्वनेमाःपिं खः, उगु लोकय् च्वनाच्चपिं खः, सत्त्वसमूहया नितिं जि तथागत छम्ह तोता स्वतुस्वःगु जटयात फ्यनेसःम्ह मेम्ह सुं मदु धका, सत्त्वसमूह तृष्णा धयागु न्यवलंघाका च्वनेमाःपिं खः धका, सत्त्वसमूह तृष्णा जालं त्वपुइका च्वनेमाःपिं खः धका, सत्त्वसमूह तृष्णा धयागु लःया धारं चुइका च्वनेमाःपिं खः धका, सत्त्वसमूह तृष्णा धयागु संयोजनं प्यपुनाच्चपिं खः धका, सत्त्वसमूह तृष्णा धयागु अनुशयद्वारा लित्तुलिकाच्चपिं खः धका, सत्त्वसमूह तृष्णा धयागु सन्तापं संतप्तपिं खः धका, सत्त्वसमूह तृष्णा धयागु परिडाहं परिडाह जुइकाच्चपिं खः धका, सत्त्वसमूह दृष्टि धयागु न्यवलंघाका च्वनेमाःपिं खः धका खंका बिज्याइपिं सत्त्वसमूह दृष्टि धयागु जालं त्वपुइका च्वनेमाःपिं खः धका, सत्त्वसमूह दृष्टि धयागु लःया धारं चुइका च्वनेमाःपिं खः धका, सत्त्वसमूह दृष्टि धयागु संयोजनं चीकाच्चपिं खः धका, सत्त्वसमूह दृष्टि धयागु अनुशयद्वारा लित्तुलिकाच्चपिं खः धका, सत्त्वसमूह दृष्टि धयागु सन्तापं संतप्तपिं खः धका, सत्त्वसमूह दृष्टि धयागु परिडाहं परिडाह जुइकाच्चपिं खः धका, सत्त्वसमूह प्रतिसन्धि च्वनेगुद्वारा लित्तुलिकाच्चपिं खः धका खंका बिज्याइपिं, सत्त्वसमूह जीर्ण जुइगुद्वारा लित्तुलिकाच्चपिं खः धका, सत्त्वसमूह रोगी जुइगुद्वारा सास्ति जुइकाच्चनेमाःपिं खः धकां, सत्त्वसमूह मरण जुइगुद्वारा तीव्ररूपं दायेकाच्चनेमाःपिं खः धका, सत्त्वसमूह दुःख्य् प्रतिस्थापितपिं खः धका, सत्त्वसमूह तृष्णा (खोरय्) कुंकाच्चनेमाःपिं खः धका, सत्त्वसमूहयात पःखा समान जुयाच्चंगु जरां घेरे याके बियाच्चनेमाःपिं खः धका, सत्त्वसमूहयात पासा समान जुयाच्चंगु मरणं घेरे याना तःगु खः धका, सत्त्वसमूहयात राग द्वेष मोह मान मिथ्यादृष्टि दुश्चरित्र धयागु विशालगु बन्धनं चिना तइगु खः, इपिं सत्त्वसमूहया नितिं जि तथागत छम्ह तोता बन्धनं मुक्त याना बिइफुम्ह सुं मेम्ह मदु धका, सत्त्वसमूह तःसकं चीबलाचागु दुर्गम मार्ग वनाच्चन, इपिं समूहया नितिं जि तथागत छम्ह तोता मुक्त जुइगु अवसर बिइफुम्ह सुं मेम्ह मदु धका, सत्त्वसमूहयात तःसकं तःधंगु विघ्नबाधाद्वारा बाधा बिइगु जुयाच्चन, इपिं सत्त्वसमूहया नितिं जि तथागत छम्ह तोता विघ्नबाधायात त्वाःल्हाना बिइसःम्ह सुं मेम्ह मदु धका, सत्त्वसमूह तःसकं तःजाःगु प्रपातय् (ज्वलय्) कुतुं वनाच्चन, इपिं समूहया नितिं जि तथागत छम्ह तोता प्रपातं थकाया बिइफुम्ह सुं मेम्ह मदु धका, सत्त्वसमूह तःधंगु कन्तारय् वनाच्चंगु दु उपिं सत्त्वसमूहया नितिं जि तथागत छम्ह तोता कन्तारं तरे याना बिइम्ह सुं मेम्ह मदु धका, सत्त्वसमूह तःधंगु संसार मार्गय् वनाच्चंगु दु उपिं सत्त्वसमूहया नितिं जि तथागत छम्ह तोता संसारमार्गं मुक्त याना बिइफुम्ह सुं मेम्ह मदु धका, सत्त्वसमूह तःसकं दुर्गमगु संसार मार्गय् चाःचाः हिलाच्चंगु दु उपिं

सत्त्वसमूहया निंतिं जि तथागत छम्ह तोता दुर्गममार्गं उद्धारयाना बिइफुम्ह सुं मेम्ह मद्दु धका , सत्त्वसमूह तःधंगु कामगुण भ्यातनालय् डुबे जुया वनाच्वंगु दु । इपिं सत्त्वसमूहया निंतिं जि तथागत छम्ह तोता भ्यातनालं थकया बिइफुम्ह सुं मेम्ह मद्दु धका खंका बिज्याइपिं ।

सत्त्वसमूह सम्पूर्ण भय उपद्रवतय्पाखें सास्ति जुइकाच्वन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह राग धयागु मि, दोष धयागु मि, मोह धयागु मि, जाति जरा मरण शोक विलाप शारीरिकदुःख मानसिकदुःख तीव्रदाह धयागु मीतय्पाखे त्वाना त्वाना छ्वयेकाच्वंगु दु । इपिं सत्त्वसमूहया निंतिं जि तथागत छम्ह तोता राग आदियात शान्त जुइका बिइसःम्ह सुं मेम्ह मद्दु धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूहयात भय उपद्रव दु पाखे यंकाच्वन । संरक्षण याना बिइम्ह मद्दुगु जुया न्ह्याबलें सास्ति जुइकाच्वन । राजदण्ड फये मालाच्वंम्ह खुं समान जुयाच्वन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह रागादि दोष धयागु बन्धनद्वारा चिका च्वनेमाःम्ह जुया ज्यानमारा घातय् प्रतिस्थित जुयाच्वन । इपिं सत्त्वसमूहया निंतिं जि तथागत छम्ह तोता बन्धनं मुक्तयाना बिइफुम्ह सुं मेम्ह मद्दु धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह अनाथ जुया अतिकं करुणा चाइपुसेच्वंगु अवस्थाय् च्वंच्वन, उपिं सत्त्वसमूहया निंतिं जि तथागत छम्ह तोता संरक्षण याना बिइसःम्ह सुं मेम्ह मद्दु धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह जाति दुःख आदि आपालं दुःखतय्सं अतिकं सुत्तु सुइका च्वनेमाःगु जुया ताकाल तक सास्ति जुइका च्वनेमाः धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह तःसकं लालाचि जुया न्ह्याबलें प्याचायेका च्वंगु दु धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह प्रज्ञा मिखा मद्दुम्ह जुया कांथें जुया च्वन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह सही मार्गय् यंके मसः प्रज्ञा मिखा स्यंम्ह जुया मार्ग दर्शक मद्दुम्ह खः धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह मिथ्यादृष्टि धयागु मखुगु लँय् लिना वनीम्ह जुया लँ द्रंका च्वंम्ह जुल । इपिं सत्त्वसमूहया निंतिं आर्यपिनिगु सही मार्गय् यंका बिइसःम्ह जि तथागत छम्ह तोता सुं मेम्ह मद्दु धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह तःधंगु क्लेश बाढिइ दुब्बां वनाच्वंगु दु, इपिं सत्त्वसमूहया निंतिं जि तथागत छम्ह तोता बाढिं उद्धार याना बिइफुम्ह सुं मेम्ह मद्दु धका खंका बिज्याइपिं ।

११८. सत्त्वसमूह शाश्वतदृष्टि, उच्छेददृष्टि निगू दृष्टितय्सं सास्ति जुइकाच्वंपिं खः धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह स्वंगू कायदुश्चरित्र, वचीदुश्चरित्र, मनोदुश्चरित्रतय्सं द्रंक् द्रंक् आचरण याके बियाच्वन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह कामयोग आदि प्यंगू योगतय्सं संसारचक्र दुःखय् जोडे याके बियातःगु जुया प्यंगू योगलिसे जोडे जुयाच्वंगु दु धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह अविद्या आदि प्यंगू ग्रन्थतद्वारा गथि चिंका तल धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह प्यंगू उपादानतद्वारा तीव्ररूपं आसक्त जुयाच्वन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह न्यागू गतिपाखें बारबार थाहाँ वनाच्वन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह न्यागू कामगुणतद्वारा न्ह्याइपु तायेकाच्वन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह न्यागू नीवरणतद्वारा त्वपुइकाच्वन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह खुगू विवाद मूलतद्वारा ल्वापु थयाच्वन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह खुगू मिथ्याधारणतद्वारा सास्ति

जुइकाच्चन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह नेगू अनुशयतद्वारा छसिकथं दुबिकाच्चन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह नेगू संयोजनतयसं संयुक्त जुइकाच्चन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह नेगू अभिमानतद्वारा च्चे च्चे धायाच्चन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह च्यागू लोकधर्मत द्वारा चाःचाःहिला जुयाच्चन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह च्यागू मिथ्यात्मतद्वारा उखें थुखें पिब्बानाच्चन धका खंका बिज्याइपिं सत्त्वसमूह च्यागू पुरुषदोषद्वारा विनाश जुइकाच्चन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह गुंगू आघातवस्तुतद्वारा घाःपाः जुइकाच्चन धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह गुता प्रकारयागु अभिमानतद्वारा च्चे च्चे धायाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं , सत्त्वसमूह तृष्णा हे मूल कारण दयाच्चंगु गुंगू धर्मतद्वारा न्त्याइपुकाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं । सत्त्वसमूह भिगू क्लेश वस्तुतद्वारा पुका सास्ति जुइकाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं । सत्त्वसमूह भिगू आघातवस्तुतद्वारा घाःपाः नया सास्ति जुइकाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं । सत्त्वसमूह भिगू अकुशलकर्मपथतलिसे सम्पन्न जुयाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं । सत्त्वसमूह भिगू संयोजनधर्मतयसं संयुक्त जुइकाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं । सत्त्वसमूह भिगू मिथ्यात्मधर्मतद्वारा उखें थुखें व्वां व्वां जुयाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं । सत्त्वसमूह भिगू आधारवस्तुत दुगु मिथ्यादृष्टितलिसे सम्पन्न जुयाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं । सत्त्वसमूह भिगू आधारवस्तुत दुगु अन्तरगाहिक धयागु दृष्टितलिसे सम्पन्न जुयाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं । सत्त्वसमूह सच्छिच्यागू तृष्णा प्रपञ्चधर्मत आपालंद्वारा तचलाय जुइकाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं । सत्त्वसमूहयात ख्वीनिगू मिथ्याधारणातयसं सास्ति जुइकाच्चंगु दु धका खंका बिज्याइपिं भाग्यमानपिं बुद्धपिनिगु सत्त्वपिनिप्रति महाकरुणा दुतिनिगु जुयाच्चन ।

जि जुलसां संसार समुद्रं उत्तीर्ण जुइ धुंम्ह जुल, सत्त्वसमूह ला उत्तीर्ण मज्जनि । जि ला रागादि बन्धनं मुक्त जुइ धुंम्ह जुल, सत्त्वसमूह ला मुक्त मज्जनि । जि ला दान्तम्ह सभ्यम्ह जुइ धुंम्ह जुल, सत्त्वसमूह ला दान्त व सभ्य मज्जनि । जि ला शान्त जुइ धुनाम्ह जुल, सत्त्वसमूह ला शान्त मज्जनि । जि ला आश्वष्टम्ह जुइ धुनाम्ह जुल, सत्त्वसमूह ला आश्वष्ट मज्जनि । जि ला क्लेश मि दक्वं स्याये धुंम्ह जुल, सत्त्वसमूह क्लेश मि दक्वं स्याये मधुंकुनि । जि ला संसार समुद्रं उत्तीर्ण जुइ धुंम्ह जुया मेपितं नं उत्तीर्ण याना बिइया नितिं रागादि बन्धनं मुक्त जुइ धुंम्ह जुया मेपितं नं मुक्त याना बिइया नितिं दान्तम्ह जुइ धुंम्ह जुया मेन्ति नं दान्त याना बिइया नितिं शान्त जुइ धुंम्ह जुया मेपितं नं शान्त याना बिइया नितिं आश्वष्टम्ह जुइ धुंम्ह जुया मेपितं नं आश्वष्ट याना बिइया नितिं परिनिर्वाण प्राप्तम्ह जुइ धुंम्ह जुया मेपितं नं परिनिर्वाण प्राप्त याना बिइया नितिं निसन्देह समर्थम्ह जुइधुन धका थथे खंका बिज्याइपिं भाग्यमानपिं बुद्धपिनिगु महाकरुणा सत्त्वपिनिप्रति दुतिनिगु जुयाच्चन ।

ध्व कना वयेधुंगु सम्यक्सम्बुद्ध तथागतया महाकरुणासमापत्तिज्ञान खः ।

न्ह्युछगूगु महाकरुणाज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

७२-७३-सर्वज्ञताज्ञाननिर्देश

११९. तथागतया सर्वज्ञताज्ञान धयागु छु छु खः ?

दक्वं संस्कृत असंस्कृत धर्मयात ल्यं पुत्यं मदयेक सिया बिज्याः उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । उकथं (निरवशेषरूपं संस्कृत असंस्कृत धर्मयात) सिया बिज्याःगुलिइ आवरण (बिघ्नबाधा) मदु । अथे जुया अनावरणज्ञान धाइ ।

१२०. अतीत जुयाच्चंगु दक्वं धर्मयात सिया बिज्याः उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । अथे सिया बिज्याःगुलिइ आवरण मदु उकिं अनावरणज्ञान धाइ । अनागत जुयाच्चंगु दक्वं धर्मयात सिया बिज्याः, उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । उकथं सिया बिज्याःगुलिइ आवरण मदु, उकिं अनावरणज्ञान धाइ । वर्तमान जुयाच्चंगु दक्वं धर्मयात सिया बिज्याः, उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । उकथं सिया बिज्याःगुलिइ आवरण मदु, उकिं अनावरणज्ञान धाइ ।

चक्षुप्रसाद व रूपारम्मणत नं दयाच्चन, उकथं उगु दक्वंयात सिया बिज्याः, उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । उकथं सिया बिज्याःगुलिइ आवरण मदु, उकिं अनावरणज्ञान धाइ । श्रोतप्रसाद व शब्दारम्मणत घ्राणप्रसाद व गन्धारम्मणत जिह्वाप्रसाद व रसारम्मणत कायप्रसाद व स्पष्टब्यारम्मणत मनत व धर्मारम्मणत दयाच्चन । उकथं उगु दक्वंयात सिया बिज्याः, उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । उकथं सिया बिज्याःगुलिइ आवरण मदु, उकिं अनावरणज्ञान धाइ ।

गुलि तक्क अनित्य स्वभाव, दुःख स्वभाव, अनात्म स्वभाव दु । उगु दक्वंयात सिया बिज्याः, उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । उकथं सिया बिज्याःगुलिइ आवरण मदु, उकिं अनावरणज्ञान धाइ । गुलि तक्क रूपया अनित्य स्वभाव, दुःख स्वभाव, अनात्म स्वभाव दु, गुलि तक्क वेदनाया जरामरणया अनित्य स्वभाव, दुःख स्वभाव व अनात्म स्वभाव दु, गुलि तक्क अभिज्ञाया विशेषरूपं सिइकेबहःगु स्वभाव दु, गुलि तक्क परिज्ञाया विभाजन याना सिइकेबहःगु स्वभाव दु, गुलि तक्क प्रहाणया हटे यायेबहःगु स्वभाव, गुलि तक्क भावनाया वृद्धि यायेबहःगु स्वभाव, गुलि तक्क साक्षात्कृयाया प्रत्यक्षीकरण यायेबहःगु स्वभाव दु, गुलि तक्क स्कन्धतयगु स्कन्धभाग धयागु स्वभाव, आयतनतयगु कारण स्वभाव धातुतयगु धातु स्वभाव (धारण यायेसःगु स्वभाव), संस्कृत धर्मतयगु संस्कृत स्वभाव, असंस्कृतयागु असंस्कृत स्वभाव दु, गुलि तक्क कुशल जुयाच्चंगु धर्मय् उत्पन्न जुयाच्चंगु दक्वं धर्मयात सिया बिज्याः, मेकथं गुलि तक्क कुशलधर्मय् सिइकेल्वःगु सिइकेबहःगु स्वभाव दु गुलि तक्क अकुशल जुयाच्चंगु धर्मय्, गुलि तक्क अव्याकृत जुयाच्चंगु धर्मय्, गुलि तक्क कामावचर जुयाच्चंगु धर्मय्, गुलि तक्क रूपावचर जुयाच्चंगु धर्मय्, गुलि तक्क अरूपावचर जुयाच्चंगु धर्मय्, गुलि तक्क स्वंगू लोकय समावेश मजुगु धर्मय् उत्पन्न जुइगु स्वभाव दु, गुलि तक्क दुःखया दुःख स्वभाव दु व दक्वंयात सिया बिज्याः, गुलि तक्क समुदयसत्यया उत्पत्ति कारण स्वभाव दु, निरोध

सत्यया निरोध जुइगु स्वभाव दु , मार्गसत्यया कारण स्वभाव दु , गुलि तक्क अर्थप्रतिसम्भिदाया अर्थयात स्यूगु स्वभाव धर्मप्रतिसम्भिदाया देशना पालियात स्यूगु स्वभाव , निरूक्तिप्रतिसम्भिदाया पालि शब्दयात स्यूगु स्वभाव , प्रतिभानप्रतिसम्भिदाया प्रतिभानयात स्यूगु स्वभाव दु , गुलि तक्क इन्द्रिय परोपरियत्तय् स्यूगु ज्ञान दु , गुलि तक्क सत्त्वपिनि आशय अनुशयय् स्यूगु ज्ञान दु , यमकप्रातिहार्यय् स्यूगु ज्ञान , महाकरुणासमापत्तिइ स्यूगु ज्ञान दु ।

गुलि तक्क न्यागू देवलोक सहितगु वशवर्तिमारदेवलोक सहितगु, ब्रह्मलोक सहितगु लोकया श्रमण ब्राह्मण सहितगु सम्मुतिदेव धयाम्ह जुजु, बाकि मनुष्यसहितगु सत्त्व समूहद्वारा खंकेबहःगु धर्म, तायेकेबहःगु धर्म, लुइकेबहःगु धर्म, सिइकेबहःगु धर्म, थ्यंकेबहःगु धर्म, मालेबहःगु धर्म, मनं बार बार अभ्यास यायेबहःगु धर्म दु व दक्वंयात सिया बिज्याः । उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । उकथं सिया बिज्याःगुलिइ बिघ्नबाधा मदु । उकिं अनावरणज्ञान धाइ ।

वस्पोल तथागतया नितिं थुगु स्वंगू लोकधातुइ प्रज्ञामिखाद्वारा खंके बहःमजूगु धर्म धयागु छुं छगू तक्कं मदु । अथे हे सिइके बहःमजूगु धर्म धयागु छुं छगू तक्कं मदु । थुइके बहःमजूगु, थुइके मफइगु धर्म धयागु छुं छगू तक्कं दइ मखु, सिइकेमाःगु सिइकेबहःगु छुं छगू गुगु धर्म स्वभाव दु उगु दक्व धर्म स्वभावयात तथागतं अत्याधिक विशिष्ट उत्तमगु सर्वज्ञताज्ञानद्वारा सिइका बिज्याये धुंकल । उकिं तथागतयात छचाख्यरं खंकेगु सामर्थ्य दुगु ज्ञानचक्षुं सम्पन्न जुया बिज्याःम्ह समन्तचक्षु धका धाइगु खः ।

१२१. वसपोल तथागतयात थुगु लोकधातुइ खंके बहःमजूगु छुं छगू धर्म न मदु, अन अतिरिक्त सिइके बहःमजूगु सिइके मत्वःगु छुं छगू धर्म न मदु । सिइकेत्वःगु सिइकेबहःगु दक्व धर्मयात सिया बिज्याः, उकिं तथागतयात समन्तचक्षु धका धायेमाः ।

समन्तचक्षु धयागु थुगु पदय् छु गुगु अर्थया कारणं समन्तचक्षु धाइ ?

बुद्धज्ञानत भिंप्यंगू दु । दुःखय् उत्पन्न जुइगु ज्ञानयात बुद्धज्ञान धाइ । दुःख उत्पत्ति कारणय् , दुःखनिरोध जुइगुलिइ , दुःखनिरोध अवस्था निर्वाणय् थ्यनीगुया कारण जुयाच्चंगु आचरणय् , अर्थयात सिइकेगुलिइ , देशना पालियात सिइकेगुलिइ , पालि शब्दयात सिइकेगुलिइ , प्रतिभाणयात सिइकेगुलिइ , इन्द्रिय परोपरियत्तय् , सत्त्वपिनिगु आशय अनुशयय् , यमक प्रातिहार्यय् , महाकरुणासमापत्तिइ उत्पन्न जुइगु ज्ञानयात बुद्धज्ञान धाइ । सर्वज्ञताज्ञानयात बुद्धज्ञान धाइ । अनावरणज्ञानयात बुद्धज्ञान धाइ । भिंप्यंगू थुपिं ज्ञानतयत बुद्धज्ञानत धाइ । भिंप्यंगू थुपिं ज्ञानत मध्यय् च्यागू ज्ञानत श्रावकपिलिसे साधारण जुयाच्चन । खुगू ज्ञानत श्रावकपिलिसे असाधारणगु जुयाच्चन ।

गुलि तक्क दुःखया दुःख स्वभाव दु, व फुकंयात सिइका बिज्याये धुंकल । सिइके म्वाःगु दुःख स्वभाव धयागु छुं छगू तक्कं मदु, उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । उकथं सिया बिज्यागुलिइ रोकतोक बिघ्नबाधा मदु, उकिं अनावरणज्ञान धाइ । गुलि तक्क दुःखया दुःख स्वभाव दु व

फुकंयात सिइका बिज्याये धुंकल, व फुकंयात खंका बिज्याये धुंकल, व फुकंयात थुइका बिज्याये धुंकल, व फुकंयात साक्षात्कार जुइका बिज्याये धुंकल, फुकंयात प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइका बिज्यात । प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइका बिमज्याःनिगु दुःख स्वभाव धयागु छुं छगू तकं मदु, गुलि तक समुदयया उत्पत्ति कारण स्वभाव, निरोधसत्यया निरोध जुइगु स्वभाव, मार्गसत्यया कारण स्वभाव, अर्थ प्रतिसम्भिदाया अर्थयात सिइगु स्वभाव, धर्मप्रतिसम्भिदाया देशना पालियात सिइगु स्वभाव, निरूक्तिप्रतिसम्भिदा पालि शब्दयात सिइगु स्वभाव, गुलि तक प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया प्रतिभाणयात सिइगु स्वभाव दु व फुकंयात सिइका बिज्याये धुंकल, स्पर्श जुइके म्वाःगु प्रतिभाणया सिइगु स्वभाव धयागु छुं छगू तक्कं मदु ।

गुलि तक्क इन्द्रिय परोपरियत्तय् स्यूगु ज्ञान दु, आशय अनुशययात स्यूगु ज्ञान दु, यमकप्रतिहार्ययात स्यूगु ज्ञान दु, महाकरुणासमापत्तीइ स्यूगु ज्ञान दु व फुकंयात सिइका बिज्याये धुंकल स्पर्श जुइके म्वाःगु महाकरुणासमापत्तीइ उत्पन्न जुइगु छुं छगू ज्ञान मदु ।

गुलि तक्क न्यागू देवलोक सहितगु चित्तं बार बार अभ्यास यायेमाःगु धर्म दु, व फुकंयात सिइका बिज्याये धुंकल, व फुकंयात खंका बिज्याये धुंकल, व फुकंयात थुइका बिज्याये धुंकल, व फुकंयात साक्षात्कार जुइका बिज्याये धुंकल, व फुकंयात प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइका बिज्याये धुंकल, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइके म्वाःगु छुं छगू धर्म मदु, उकिं सर्वज्ञताज्ञान धाइ । उकथं स्यूगुलिइ रोकतोक बिघ्नबाधा मदु, उकिं अनावरणज्ञान धाइ । (न तस्स आदि गाथाया अर्थ उत्थे जुल ।)

वसपोल तथागतयात थुगु लोकधातुइ खंके बहःमजूगु छुं छगू धर्म न मदु, अन अतिरिक्त सिइके बहःमजूगु सिइके मत्वःगु छुं छगू धर्म न मदु । सिइकेत्वःगु सिइकेबहःगु दक्क धर्मयात सिया बिज्याः, उकिं तथागतयात समन्ताच्चक्षु धका धायेमाः ।

Dhamma.Digital

न्हयनिगूगु, न्हयस्वंगूगु सर्वज्ञताज्ञान अनावरणज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

न्हयस्वंगू ज्ञानयात क्यंगु खँ क्वचाल ।

२-दृष्टि-कथा

१२२. दृष्टि धयागु छु खः ? दृष्टिया कारणत छु छु खः ? दृष्टिया उत्पत्ति कारणत छु छु खः ? दृष्टित गुलि गुलि दु ? दृष्टिया अभिनिवेशत (चिन्तन मनन यायेगु) गुलि गुलि दु ? दृष्टिया कारणयात ल्यं पुल्यं मदयेक ल्यहैथनेगु छु खः ?

दृष्टि धयागु छु खः? धुगु न्त्यसलय् मेकथं दृष्टि धयागु छु खः धयागु प्रश्नय् नित्य आदि धका मती वयेका द्रुगुकथं परामर्शन यायेगुयात दृष्टि धाइ । **दृष्टिया कारणत छु छु खः लय् ?** धयागु न्त्यसलय् दृष्टिया कारणत च्यागू दु । **दृष्टि उत्पन्न जुइगु गुलि गुलिलय् ?** धयागु न्त्यसलय् दृष्टि उत्पत्ति जुइगु (पहःत) भिंच्यागू दु । **दृष्टित गुलि गुलि दुलय् ?** धयागु न्त्यसलय् दृष्टित भिंखुगू दु । **दृष्टिया अभिनिवेशत छु छु खः लय् ?** धयागु न्त्यसलय् दृष्टिया अभिनिवेशत स्वसः दु । **दृष्टिया कारणयात ल्यं पुल्यं मदयेक ल्यहैथना छुवयेगु छु खः लय् ?** धयागु न्त्यसलय् दृष्टिया कारणयात ल्यं पुल्यं मदयेक ल्यहैथना छुवइगु श्रोतापत्तिमार्ग खः ।

१२३. नित्य आदि धका मती वयेका द्रुगुकथं परामर्शन याइगु धका धायेमाःगु **दृष्टिगुकथं** जुइगु खः लय् ? धाःसा रूपयात “ध्व रूप जिगु सम्पत्ति खः, ध्व रूप जि खः, ध्व रूप जिगु आत्मा खः” थुकथं मती वयेका द्रुगुकथं परामर्शन यायेगुयात दृष्टि धाइ , विज्ञानयात “ध्व विज्ञान जिगु सम्पत्ति खः, ध्व विज्ञान जि खः, ध्व विज्ञान जिगु आत्मा खः” थथे मती वयेका द्रुगुकथं परामर्शन यायेगुयात दृष्टि धाइ ।

मिखायात “ध्व मिखा जिगु सम्पत्ति खः , मनयात “ध्व मन जिगु सम्पत्ति खः, ध्व मन जि खः, ध्व मन जिगु आत्मा खः”, थथे धका मती वयेका द्रुगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

वर्ण रूपारम्भणतय् “ध्व रूपारम्भण जिगु सम्पत्ति खः स्वभाव धर्म धर्मालम्बनतय् “ध्व धर्मालम्बन जिगु सम्पत्ति खः, ध्व धर्मालम्बन जि खः, ध्व धर्मालम्बन जिगु आत्मा खः”, थथे धका मती वयेका द्रुगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

चक्षुविज्ञानयात “ध्व चक्षुविज्ञान जिगु सम्पत्ति खः , मनोविज्ञानयात “ध्व मनोविज्ञान जिगु सम्पत्ति खः, ध्व मनोविज्ञान जि खः, ध्व मनोविज्ञान जिगु आत्मा खः”, थथे धका मती वयेका द्रुगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

चक्षुसंस्पर्शयात “ध्व चक्षुसंस्पर्श जिगु सम्पत्ति खः , चक्षुसंस्पर्शया कारणं उत्पत्ति जुइगु वेदनायात “ध्व वेदना जिगु सम्पत्ति खः । मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पत्ति जुइगु वेदनायात “ध्व वेदना जिगु सम्पत्ति खः जि खः जिगु आत्मा खः” थथे धका मती वयेका द्रुगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

रूपसंज्ञायात “ध्व रूपसंज्ञा जिगु सम्पत्ति खः । रूपसंचेतनायात “ध्व रूपसंचेतना जिगु सम्पत्ति खः । रूपतृष्णायात “ध्व रूपतृष्णा जिगु सम्पत्ति खः , रूपवितर्कयात

“ध्व रूपवितर्क जिगु सम्पत्ति खः , रूपविचारयात “ध्व रूपविचार जिगु सम्पत्ति खः , धर्मविचारयात “ध्व धर्मविचार जिगु सम्पत्ति खः, ध्व धर्मविचार जि खः, ध्व धर्मविचार जिगु आत्मा खः”, थथे धका मती वयेका द्वंगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

पृथ्वीधातुयात “ध्व पृथ्वीधातु जिगु सम्पत्ति खः । विज्ञानधातुयात “ध्व विज्ञानधातु जिगु सम्पत्ति खः । पृथ्वीकसिणयात “ध्व पृथ्वीकसिण जिगु सम्पत्ति खः , विज्ञानकसिणयात “ध्व विज्ञानकसिण जिगु सम्पत्ति खः, ध्व विज्ञानकसिण जि खः, ध्व विज्ञानकसिण जिगु आत्मा खः”, थथे धका मती वयेका द्वंगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

सँयात “ध्व सँ जिगु सम्पत्ति खः, (सँतयूत चिमिसँतयूत लुसितयूत वातयूत धका थुपिं प्यंगू पदयू बहुवचनं दयू त्वः जू) न्त्यपुयात “ध्व न्त्यपु जिगु सम्पत्ति खः । ध्व न्त्यपु जि खः, ध्व न्त्यपु जिगु आत्मा खः”, थथे धका मती वयेका द्वंगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

चक्षुआयतनयात ध्व चक्षुआयतन जिगु सम्पत्ति खः । रूपायतनयात ध्व रूपायतन जिगु सम्पत्ति खः मनायतनयात ध्व मनायतन जिगु सम्पत्ति, धर्मायतनयात ध्व धर्मायतन जिगु सम्पत्ति खः । चक्षुधातु यात ध्व चक्षुधातु जिगु सम्पत्ति खः । रूपायतनयात । चक्षुइन्द्रिययात ध्व चक्षुइन्द्रिय जिगु सम्पत्ति खः , प्रज्ञाइन्द्रिययात “ध्व प्रज्ञाइन्द्रिय जिगु सम्पत्ति खः, ध्व प्रज्ञाइन्द्रिय जि खः, ध्व प्रज्ञाइन्द्रिय जिगु आत्मा खः”, थथे मती वयेका द्वंगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

कामधातुयात ध्व कामधातु जिगु सम्पत्ति खः, पञ्चवोकारभवयात ध्व पञ्चवोकारभव जिगु सम्पत्ति खः , प्रथमध्यानयात ध्व प्रथमध्यान द्वितीयध्यान तृतीयध्यान चतुर्थध्यान जिगु सम्पत्ति खः , मैत्रीचेतोविमुत्तियात ध्व मैत्रीचेतोविमुत्ति करुणा मुदिता उपेक्षा जिगु सम्पत्ति खः , आकाशानन्त्यायतनसमापत्तियात विज्ञानानन्त्यायतनसमापत्तियात आकिञ्चन्यायतनसमापत्तियात नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तियात “ध्व नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्ति जिगु सम्पत्ति खः ध्व जि खः जिगु आत्मा खः” थथे मती वयेका द्वंगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

अविद्यायात ध्व अविद्या जिगु सम्पत्ति खः जरामरणयात “ध्व जरामरण जिगु सम्पत्ति खः, ध्व जरामरण जि खः, ध्व जरामरण जिगु आत्मा खः”, थथे मती वयेका द्वंगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ । थथे धका नित्य आदिकथं मती वयेका द्वंगुकथं परामर्शन यायेगुयात **दृष्टि** धाइ ।

१२४. **ध्यागू दृष्टि उत्पत्ति कारणत छु छु खः ?**

स्कन्धतयत् नं दृष्टि उत्पत्ति कारण धाइ । अविद्यायात नं, स्पर्शयात नं, संज्ञायात नं, वितर्कयात नं, अयोनिसोमनसिकारयात नं, पापमित्रयात नं, मेपिनिगुपाखे धाःगु ल्हाःगु खँ ल्हा सःयात नं **दृष्टि उत्पत्ति कारण** धाइ ।

स्कन्धत जनक कारण खः । स्कन्धत उपस्थम्भक कारण खः । उकीया नितिं आधार कया उत्पत्ति जुइगु कारण स्वभावकथं दृष्टिया कारण धाइ । थुकथं स्कन्धतयत् नं **दृष्टिया कारण** धाइगु खः ।

अविद्या जनक कारण खः, स्पर्श, संज्ञा, वितर्क, अयानिसोमनसिकार, पापमित्र परतोघोष जनक कारण खः । उपस्थम्भक कारण खः, उकिं आधार कया उत्पत्ति जुइगु कारण स्वभावकथं **दृष्टि** उत्पत्ति कारण धाइ । थुकथं मेपिनिपाखे धाःगु ल्हाःगु खँ सःयात नं दृष्टिया कारण धाइ । च्यागू दृष्टिया कारणत ध्व क्यनावयेधुंगु कारणत च्यागू हे खः

१२५. **फिंच्यागू दृष्टिया उत्पत्तित छु छु खः ?**

गुगु दृष्टि दु उगु दृष्टियात दृष्टिगत धाइ, अथवा ख्खीनिगू दृष्टि दुने दुथ्याना च्वंगु दु । दृष्टि धयागु कँफाः खः, दृष्टि धयागु कन्तार खः, दृष्टि धयागु कँ खः, दृष्टि धयागु हलचल खः, दृष्टि धयागु संयोजन खः, दृष्टि धयागु बाण खः, दृष्टि धयागु संकीर्णता खः, दृष्टि धयागु पंगल खः, दृष्टि धयागु बन्धन खः, दृष्टि धयागु प्रपात (ज्वः) खः, दृष्टि धयागु अनुशय खः, दृष्टि धयागु संताप खः, दृष्टि धयागु तीव्रडाह खः, दृष्टि धयागु गथः खः, दृष्टि धयागु उपादान खः, दृष्टि धयागु अभिनिवेश खः, दृष्टि धयागु द्रुगुकथं परामर्शन यायेगु खः । फिंच्यागू दृष्टिया उत्पत्तित थुपिं फिंच्यागू हे खः ।

१२६. **फिंखुगू दृष्टित धयागु छु छु खः ?**

सुख सोमनस्य धका धायेमाःगु मज्जातायेबहःगुलिइ उत्पन्न जुइगु दृष्टि, आत्मापाखे क्रमश लिनावनीगु दृष्टि, विपरीत जुया द्वनाच्वंगु धारणा धयागु मिथ्यादृष्टि, प्रकटरूपं दुगु नामरूप समूहय् सत्त्व धका बिचाः व दृष्टि द्वनीगु सत्कायदृष्टि, प्रकटरूपय् दुगु नामरूप समूहय् आधारवस्तु दयाच्वंगु नित्य स्थिर जुयाच्वंगु दु धका बिचाः व धारणा दुगु शाश्वतदृष्टि, प्रकटरूपं दुगु नामरूप समूहय् आधारवस्तु दयाच्वंगु प्यदनाच्वंगु दु धका बिचाः व धारणा दुगु उच्छेददृष्टि, शाश्वत आदि भागयात ग्रहण याइगु अन्तरगाहिकदृष्टि पूर्व अन्तपाखे क्रमशः लिनावनीगु पूर्वन्तानुदृष्टि, लिउनेयागु अन्तपाखे क्रमशः लिनावनीगु अपरन्तानुदृष्टि, निरर्थकय् स्वापुतयेकेसःगु संयोजनिकदृष्टि, **जि धका** अभिमान चढे यायेगुलिं चिकाच्वनीगु मानविनिबन्धदृष्टि, **जिगु सम्पत्ति धका** अभिमान चढे यायेगुलिं चिकाच्वनीगु ममन्तिमानविनिबन्धदृष्टि, आत्मा धका आसक्त जुया धाइगु ल्हाइगु वादलिसे स्वापु दुगु आत्मावादप्रतिसंयुक्तदृष्टि, लोक धका आसक्त जुया धाइगु ल्हाइगु वादलिसे स्वापु दुगु लोकवादप्रतिसंयुक्तदृष्टि, यथावत दयेमाःगु दया हे च्वंगु दु धका मती तइगु भवदृष्टि, भव प्यदन धका मती तइगु विभवदृष्टि, थुकथं थुपिं दृष्टित फिंखुगू दृष्टित जुल ।

१२७. स्वसःगु दृष्टि अभिनिवेशत छु छु खः ? आशवाददृष्टिया छु छु आकार प्रकारद्वारा चिन्तन मनन याइगु अभिनिवेश जुइगु जुयाच्चनल्य ? मेकथं छु छु आकार प्रकारतद्वारा आशवाददृष्टिया अभिनिवेश जुइगु खःल्य ? आत्मानुदृष्टिया छु छु आकार प्रकारतद्वारा अभिनिवेश जुइगु खःल्य ? मिथ्यादृष्टिया, सत्कायदृष्टिया, सत्काय हे आधारवस्तु दयाच्चंगु उच्छेददृष्टिया, अन्तरग्राहिक जुयाच्चंगु दृष्टिया, पूर्वन्तानुदृष्टिया, अपरन्तानुदृष्टिया, संयोजनिक जुयाच्चंगु दृष्टिया, जि धयागु अभिमानं चिनातःगु दृष्टिया, जिगु सम्पत्ति धका अभिमानं चिनातःगु दृष्टिया, आत्मा धका आसक्त जुया धाइगु ल्हाइगु वादलिसे संयुक्तगु दृष्टि, लोक धका आसक्त जुया धाइगु ल्हाइगु वादलिसे संयुक्तगु दृष्टिया, भवदृष्टिया, विभवदृष्टिया छु छु आकार प्रकारतद्वारा अभिनिवेश जुइगु खःल्य ?

आशवाददृष्टिया ३५-गू आकार प्रकारतद्वारा अभिनिवेश (हृदयंगम) जुइगु खः । आत्मानुदृष्टिया २०-गू, मिथ्यादृष्टिमा १०-गू, सत्कायदृष्टिया २०-गू, सत्काय हे आधारवस्तु दयाच्चंगु शाश्वतदृष्टिया १५-गू, सत्काय हे आधारवस्तु दयाच्चंगु उच्छेददृष्टिया ५-गू, अन्तरग्राहिक जुयाच्चंगु दृष्टिया ५०-गू, पूर्वन्तानुदृष्टिया १८-गू, अपरन्तानुदृष्टिया ४४-गू, संयोजनिक जुयाच्चंगु दृष्टिया १८-गू, जि धका अभिमान जुइगुद्वारा चिनातःगु दृष्टिया १८-गू, जिगु सम्पत्ति धका अभिमान जुइगुद्वारा चिनातःगु दृष्टिया १८-गू, आत्मावादलिसे संयुक्तगु दृष्टिया २०-गू, लोकवादलिसे संयुक्तगु दृष्टिया ८-गू, भवदृष्टिया १-गू, विभवदृष्टिया १-गू आकार प्रकारद्वारा अभिनिवेश जुइगु खः ।

१-आशवाददृष्टिनिर्देश

१२८. आशवाददृष्टिया छु छु ३५-गू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु खःल्य ? मेकथं आशवाददृष्टिया हृदयंगम यायेगु छु छु ३५-गू आकार प्रकारतद्वारा जुइगु खःल्य ? रूपयात बःकया गुगु शारीरिकसुख गुगु मानसिकसुख सौमनस्य उत्पन्न जुइगु खः । रूपयात बःकया च्वनीगु सुख सौमनस्य रूपया आशवाद खः । थये धका हृदयंगम यायेगु द्वंगुकथं परामर्शन यायेगुयात दृष्टि धाइ । दृष्टि आशवाद मखु, आशवाददृष्टि मखु, दृष्टि मेगु हे आशवाद मेगु हे, दृष्टिइ गुगु आशवाद दु, थ्व दृष्टि व आशवाद निगुलिंयात आशवाददृष्टि धका धायेमाः ।

आशवाददृष्टि मिथ्यादृष्टि खः । सम्यक्दृष्टिया विपत्ति खः । उगु सम्यक्दृष्टिया विपत्तिलिसे सम्पन्नम्ह व्यक्तियात दृष्टि विपन्नम्ह दृष्टि विनाश जूम्ह धाइ । दृष्टि विनाशम्ह व्यक्तियात सेवन यायेमज्यू । भजयेयाये मज्यू । लिक्कवने मज्यू । उकथं लिक्क वने मज्यूगु छु कारणं खःल्य धाःसा उम्ह व्यक्तिया दृष्टि गुगु कारणं हीन खः उगु कारणं हे खः । दृष्टिल्य उत्पन्न जुइगु गुगु राग दु उगु राग दृष्टि मखु, दृष्टि राग मखु, दृष्टि मेगु, राग मेगु हे खः, गुगु दृष्टि व गुगु राग दु, उगु दृष्टि व राग निगुलिंयात दृष्टिराग धका धायेमाः । उगु दृष्टिलिसे व

उगु रागलिसे सम्पन्नम्ह व्यक्ति दृष्टिरागद्वारा आरक्तम्ह जुइगु जुयाच्वन । दृष्टिरागद्वारा आरक्तम्ह व्यक्तिप्रति ब्यूगु दान महत्फलदायी मजू, महान आनिशंस दुगु मजू । उकथं महत्फलदायी महान आनिशंसदायी मजूगु छु कारणं खःलय् धाःसा उम्ह व्यक्तिया दृष्टि गुगु कारणं हीन जुयाच्वन, उकिं हे खः ।

आशवाददृष्टि मिथ्यादृष्टि खः, मिथ्यादृष्टि दुम्ह पुरुष पुद्गलयात नरकय् उत्पन्न जुइगु वा तिरश्चीन योनिइ उत्पन्न जुइगु निगू गतित हे दुगु जुयाच्वन । मिथ्यादृष्टि जुयाच्वंम्ह पुरुष पुद्गलया दृष्टि अनुसार समग्ररूपं धारण याइगु गुगु कायकर्म, गुगु वचीकर्म, गुगु मनोकर्म, गुगु (दृष्टिलिसे उत्पन्न जुइगु) चेतना, गुगु (दृष्टिलिसे उत्पन्न जुइगु) प्रार्थना, गुगु (दृष्टिलिसे उत्पन्न जुइगु) अधिष्ठान, गुगु गुगु (दृष्टिलिसे उत्पन्न जुइगु) संस्कारत दयाच्वन । इपिं सम्पूर्ण धर्मत इष्ट मजूगु लोवनापुसेच्वंके बहःमजूगु मनयात वृद्धि जुइकेमसःगु हित यायेगु मदुगु दुःखया नितिं जक जुयाच्वन । मेकथं लोवनापुसेच्वंके बहःमजूगु अनिष्टया नितिं लोवनापुसेच्वंके बहःमजूगु अनर्थया नितिं मनयात वृद्धि जुइकेमसःगु अनर्थया नितिं अहितया नितिं दुःखया नितिं जुयाच्वन ।

उकथं जुयाच्वंगु छु कारणं याना जूगु खःलय् धाःसा उम्ह व्यक्तिया दृष्टि गुगु कारणं हीन जुयाच्वन, उगु कारणं हे खः । उपमाकथं प्याःगु बँय् तया पिनातःगु निमया पुसा, खायुगु तुसिया पुसा व खायुगु लौकां यथिजाःगु पृथ्वीयागु ओजा रसयात थजू, ग्रहण याइगु खः गुगु लःयागु ओजा रसयात ग्रहण याइगु खः, उगु दक्वं पृथ्वी आपस ओजा दक्वं खाइसे च्वंकेया नितिं पालुसे च्वंकेया नितिं मयइपुसे च्वंकेया नितिं जुयाच्वन । उकथं जूगु छु कारणं याना खःलय् धाःसा उगु निहःमा आदिया पुसा गुगु कारणं हीन जुयाच्वन, उकिं याना हे खः । अथे हे थें नतुं मिथ्यादृष्टि दुम्ह पुरुष पुद्गलया दृष्टि अनुसार समग्र समादान यानातःगु गुगु कायकर्म, वचीकर्म, मनोकर्म गुगु चेतना गुगु प्रार्थना गुगु अधिष्ठान व गुपिं संस्कारत दयाच्वन उपिं फुक्कं धर्मत इष्ट मजूगु दुःखया नितिं जुयाच्वन । उकथं जूगु छु कारणं याना खःलय् धाःसा उम्ह व्यक्तिया दृष्टि गुगु कारणं हीन जुयाच्वन, उकिं याना हे खः ।

आशवाददृष्टि मिथ्यादृष्टि खः, मिथ्यादृष्टि ६२-गू मिथ्यादृष्टिलय् दुतिनाच्वंगु दु । मिथ्यादृष्टि धयागु दृष्टि कँभाः जुयाच्वन । दृष्टि धयागु कन्तार खः, दृष्टि धयागु कँ खः, दृष्टि धयागु हलचल खः, दृष्टि धयागु संयोजन खः, दृष्टि धयागु बाण खः, दृष्टि धयागु कात्तुकाःगु थाय् खः, दृष्टि धयागु पंगल खः, दृष्टि धयागु बन्धन खः, दृष्टि धयागु ज्वः खः, दृष्टि धयागु अनुशय खः, दृष्टि धयागु सन्ताप खः, दृष्टि धयागु परिडाह खः, दृष्टि धयागु गथः खः, दृष्टि धयागु उपादान खः, दृष्टि धयागु अभिनिवेश खः, दृष्टि धयागु द्वंक परार्शन खः, थुकथं १८-गू थुपिं आकार प्रकार तद्वारा सास्ति यायेयःगु चित्त दुम्ह व्यक्तियात दृष्टिद्वारा वा दृष्टि संसारय् संयुक्तजुइका तइगु चिनातइगु जुयाच्वन ।

२. दृष्टि-कथा

१२९. संयोजन धका नं नां दुगु, दृष्टित धका नं नां दुगु धर्मत दयाच्चन । संयोजनत धका जक नां दया दृष्टित धका नां मदुगु धर्मत दयाच्चन । संयोजन धका नं नां दुगु दृष्टित धका नं नां दुगु धर्मत छु छु खःलय् धाःसा सत्कायदृष्टि व शीलब्रतपरामर्श थुपिं निगू संयोजन धका नं दृष्टित धका नं धाइगु खः । संयोजनत धका जक नां दया दृष्टित धका धाइ मखुगु धर्मत छु छु खःलय् धाःसा कामरागसंयोजन, प्रतिघसंयोजन, मानसंयोजन, विचिकिच्छसंयोजन, भवरागसंयोजन, ईर्ष्यासंयोजन, मात्सर्यसंयोजन, अनुशयसंयोजन, अविद्यासंयोजन, थुपिं कामरागसंयोजन आदित संयोजनत धका जक नां दयाच्चन । दृष्टि धका मधाः ।

वेदनायात बःकया गुगु शारीरिकसुख, संज्ञायात बःकया, संस्कारतय्त बःकया, विज्ञानयात बःकया मिखायात बःकया, मनयात बःकया, वर्णरूपारम्मणतय्त बःकया, स्वभाव धर्मारम्मणयात बःकया, चक्षुविज्ञानयात बःकया, मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु वेदनायात बःकया गुगु शारीरिकसुख, गुगु मानसिकसुख सौमनस्य उत्पन्न जुइगु खः, थुगु सुख व सौमनस्य मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु वेदनाया आशवाद खः । थुकथं हृदयंगम याना द्वक परामर्शन यायेगुयात दृष्टि धाइ । दृष्टि आशवाद मखु, आशवाद दृष्टि मखु, दृष्टि मेगु हे आशवाद मेगु हे खः । उगु दृष्टि व गुगु आशवाद दु थुगु आशवाद व दृष्टियात आशवाददृष्टि धका धायेमाः । (आशवाददृष्टि, मिथ्यादृष्टि आदि प्यंगू पाठ्यांसय् अर्थ समान जुल ।) आशवाददृष्टिया थुपिं स्वीन्यागू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु खः ।

(आकार प्रकार ३५-गू धयागु स्कन्ध न्यागुलिइ हृदयंगम यायेगु आकार प्रकार न्यागू आध्यात्मिक आयतन, बाहिरिक आयतन, विज्ञान, स्पर्श, वेदनातय्के खुगू याना स्वीगू, थुपिं ३५-गू हे जुल ।)

न्हापांगु आशवाददृष्टिनिर्देश क्वचाल ।

२-आत्मानुदृष्टिनिर्देश

१३०. आत्मापाखे छसिकथं न्यावनिगु दृष्टिया छु छु नीगू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु द्वंगुकथं परामर्शन यायेगु जुइगु खःलय् ? थ्व लोकय् श्रुतज्ञान मदुम्ह पृथग्जनं आर्यपिन्त ज्ञानद्वारा मखंगु जुया, आर्यपिनिगु धर्मय् दक्षता मदुम्ह जुया, आर्यपिनिगु धर्मय् विनीतपिं मज्जुनितिनिपिं जुया, सत्पुरुषपिन्त ज्ञानं मखंनितिनिपिं जुया, सत्पुरुषपिनिगु धर्मय् दक्षता मदुनितिनिपिं जुया, सत्पुरुषपिनिगु धर्मय् विनीत मज्जुनितिनिपिं जुया, रूपयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः वा मती तयाच्चनिगु खः । रूप दुगु आत्मा धका नं बारबार खंकाच्चनिगु खः । आत्माय् नं रूपयात, रूपय् नं आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । वेदनायात, संज्ञायात, संस्कारतय्त, विज्ञानयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः वा मती तयाच्चनिगु खः । विज्ञान दुगु आत्मायात नं आत्माय् नं विज्ञानयात विज्ञानय् नं आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः ।

१३१. गुकथं रूपयात आत्मा धका बारबार खंकेगु खःलय् ?

ध्व लोकय् गुम्ह व्यक्तिं पृथ्वीकसिणयात आत्मा धका बार बार खंकाच्चनिगु खः, “गुगु पृथ्वीकसिण खः, व जि खः, गुम्ह जि खः व पृथ्वीकसिण खः” धका पृथ्वीकसिण व आत्मायात निगू मखु धका बार बार खंकाच्चनिगु खः । उपमा गथे खः धाःसा च्यानाच्चंगु चिकं मतया गुगु ज्वाला दु उगु ज्वाला वर्ण खः, गुगु वर्ण दु व वर्ण मि ज्वाला खः, थुकथं मि ज्वालायात व वर्णयात निथी मखु छथी हे खः, छपुचः हे खः धका बार बार खंकाच्चनीथें वा मती तयाच्चनीथें अथे हे ध्व लोकय् गुलिसिं पृथ्वीकसिणयात आत्मा धका बार बार खंकाच्चनिगु खः । “गुगु पृथ्वीकसिण दु, व उगु पृथ्वीकसिण जि खः गुम्ह जि खः व जि पृथ्वीकसिण खः ।” थुकथं पृथ्वीकसिणयात व आत्मायात निथी मखु छथी याना वा छपुचः याना बार बार खंकाच्चनिगु खः । हृदयंगम याना दूगुकथं परामर्शन यायेगुयात दृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु आधार मखु, वस्तु आधार दृष्टि मखु, दृष्टि मेगु हे वस्तु मेगु हे खः । गुगु दृष्टि व गुगु वस्तु दु थुगु वस्तु व दृष्टि न्हापांगु रूप हे आधारवस्तु दुगु आत्मापाखे छसिकथं न्त्यावनाच्चंगु दृष्टि धाइ । आत्मानुदृष्टि मिथ्यादृष्टि खः, सही दृष्टिया विपत्ति खः । आत्मापाखे छसिकथं न्त्यावनाच्चंगु दृष्टि मिथ्यादृष्टि खः । मिथ्यादृष्टि दुम्ह पुरुष पुद्गलया नितिं निगू गतित हे जक दयाच्चन । थुमित संयोजनत धका जक धाइ । दृष्टि धका धाइ मखु ।

ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं आपोकसिणयात तेजोकसिणयात वायोकसिणयात नील (वचूगु) कसिणयात पीत (म्हासुगु) कसिणयात लोहित (ह्याउंगु) कसिणयात अवदात (तुयुगु) कसिणयात आत्मा धका बार बार खंकाच्चनिगु खः । “गुगु तुयुगु कसिण दु व तुयुगु कसिण जि खः गुम्ह जि दु व जि तुयुगु कसिण खः ।” थुकथं तुयुगु कसिणयात व आत्मायात निथी मखु छथी याना वा छपुचः याना बार बार खंकाच्चनिगु खः । (सेय्यथापि आदिलय् अर्थ उत्थें जुल) थुकथं रूपयात आत्मा धका बार बार खंकाच्चनिगु खः । (१)

गुकथं रूप दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं वेदनायात संज्ञायात संस्कारतयत्त विज्ञानयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुजोगु मनोभावना जुइगु खः “ध्व वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान हे जिगु आत्मा ठोस द्रव्य खः, मेकथं जिगु आत्मा ठोस द्रव्य ध्व वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान हे खः, जिगु व उगु वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान धयागु ध्व आत्मा थुगु रूपद्वारा रूप दुगु खः ।” थुकथं रूप दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । उपमा गथे धाःसा - सिमा किचलं पूर्णगु जुयाच्चन । उगु किचलं पूर्णगु सिमायात पुरुषं थथे धायेयःगु जुयाच्चन । “ध्व सिमा खः, ध्व किचः खः, सिमा मेगु हे किचः मेगु हे खः । उगु किचलं पूर्णगु ध्व सिमा थुगु किचःद्वारा किचः दुगु जुल ।” थुकथं किचः दुगु सिमायात बार बार खंकाच्चनीथें अथे हे ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं वेदनायात संज्ञायात संस्कारतयत्त विज्ञानयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुजोगु मनोभावना जुइगु खः - “ध्व वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान हे जिगु आत्मा

२. दृष्टि-कथा

खः । उगु वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान धयागु थ्व आत्मा थुगु रूपद्वारा रूप दुगु खः ।” थुकथं रूप दुगु आत्मायात बार बार खंकाच्चनिगु खः । हृदयंगम यायेगु द्रव्य परामर्शन यायेगुयात दृष्टि धाइ । दृष्टि आधारवस्तु मखु आधारवस्तु दृष्टि मखु, दृष्टि मेगु हे आधारवस्तु मेगु हे खः । गुगु दृष्टि व गुगु आधारवस्तु दु थ्व आधारवस्तु व दृष्टि निगूगु रूप हे आधार दुगु आत्मापाखे छसिकथं न्ह्यांवनाच्चंगु दृष्टि धाइ । आत्मानुदृष्टि मिथ्यादृष्टि खः । दृष्टि विपत्ति खः थुपिं संयोजनत धका जक नां दयाच्चन । दृष्टित धका मधाः, थुकथं रूप दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (२)

गुकथं आत्माय् रूपयात खंकाच्चनिगु खःल्य ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं वेदनायात संज्ञायात संस्कारतय्त विज्ञानयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुजोगु मनोभावना जुइगु खः - “थ्व वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान हे जिगु आत्मा ठोस द्रव्य खः, जिगु वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान धयागु थ्व आत्मा थुगु रूपय् (दिनाच्चंगु दु) ।” थुकथं आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । उपमा गथे खःल्य धाःसा - स्वाँ गन्धं सम्बन्धगु जुयाच्चनिगु जुल । उगु गन्धं सम्पन्नगु स्वाँयात पुरुषं थथे धायेयःगु जुल - “थ्व स्वाँ खः, थ्व गन्ध खः, स्वाँ मेगु हे गन्ध मेगु हे खः । थुगु स्वाँ नं अलगगु थ्व गन्ध थ्व स्वाँल्य (दिनाच्चंगु दु) ।” थुकथं स्वाँल्य गन्धयात बारबार खंकाच्चनीथें अथे हे थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं वेदना संज्ञा संस्कारतय्त विज्ञानयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थथे जुइगु खः - “थ्व वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । थुगु वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान धयागु आत्माय् थुगु रूप (दिनाच्चंगु दु) ।” थुकथं आत्माय् रूपयात बारबार खंकाच्चनिगु खः । हृदयंगम यायेगु द्रव्य परामर्शन यायेगुयात दृष्टि धाइ । थ्व स्वंगूगु रूपय् आधारवस्तु दुगु आत्मापाखे छसिकथं न्ह्यांवनाच्चंगु दृष्टि खः । आत्मानुदृष्टि मिथ्यादृष्टि खः । दृष्टि विपत्ति खः थुपिं ला संयोजनत धका जक नां दयाच्चन । दृष्टित मधाः, थुकथं आत्माय् रूपयात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (३)

गुकथं रूपय् आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खःल्य ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं वेदनायात संज्ञायात संस्कारतय्त विज्ञानयात आत्मा धका बार बार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुकथं मनोभावना जुइगु खः - “थ्व वेदना संज्ञा संस्कार हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः, जिगु उगु वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान धयागु थ्व आत्मा थुगु रूपय् (दिनाच्चंगु दु) ।” थथे आत्मायात बार बार खंकाच्चनिगु खः । उपमा गथे धाःसा - माणिकयात बत्ताचाय् तयातःगु जुइगु जुयाच्चन । उगु माणिकयात पुरुषं थथे धायेयःगु जुयाच्चन - “थ्व मणि खः, थ्व बत्ताचा खः, मणि मेगु हे बत्ताचा मेगु हे खः । उगु बत्ताचा मेगु थ्व माणिक थुगु बत्ताचाय् (दिनाच्चंगु दु) ।” थुकथं बत्ताचाय् माणिकयात बार बार खंकाच्चनिगुथें

अथे हे ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं वेदना संज्ञा संस्कारतयूत विज्ञानयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । (४)

१३२. गुकथं वेदनायात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं चक्षुसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु वेदनायात, मनोस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु वेदनायात आत्मा धका बार बार खंकाच्चनिगु खः । “मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु गुगु वेदना दु, व वेदना जि खः, गुम्ह जि दु व जि मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु वेदना ख । थुकथं मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु वेदना व आत्मा द्रव्ययात निधी मखु छथी याना बार बार खंकाच्चनिगु खः । (सेय्यथापिं आदिलय् अर्थ उत्थे जुल) थुगु आधारवस्तु व दृष्टि न्हापांगु वेदना हे आधारवस्तु दुगु आत्मापाखे छसिंकथं न्त्यावनाच्चंगु दृष्टि धाइ । थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः । दृष्टित धका मधाः, थुकथं वेदनायात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । (१-५)

गुकथं वेदना दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं संज्ञायात संस्कारतयूत विज्ञानयात रूपयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुजोगु मनोभाव जुइगु जुयाच्चन - “ध्व संज्ञा संस्कार विज्ञान रूप हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । जिगु उगु संज्ञा संस्कार विज्ञान रूप धयागु ध्व आत्मा थुगु वेदनाद्वारा वेदना दयाच्चन । थुकथं वेदना दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (सेय्यथापिं आदिलय् अर्थ उत्थे जुल ।)

थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः, दृष्टित धका मधाः । थुकथं वेदना दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (२-६)

गुकथं आत्माय् वेदनायात बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिपिं संज्ञायात संस्कारतयूत विज्ञानयात रूपयात आत्माकथं बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुकथं जुइगु जुयाच्चन - “ध्व संज्ञा संस्कार विज्ञान रूप हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । थुगु संज्ञा संस्कार विज्ञान रूप धयागु आत्माय् ध्व वेदना (स्थिर जुयाच्चन)” थुकथं थःके वेदनायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (सेय्यथापिं आदिलय् अर्थ उत्थे जुल ।) थुपिं संयोजनत जक धाइ । दिद्वित धका धाइ मखु । थुकथं आत्माय् वेदनायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (३-७)

गुकथं वेदनाय् आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं संज्ञायात संस्कारतयूत विज्ञानयात रूपयात आत्मा धका बार बार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थथे जुइगु जुयाच्चन - “थुगु संज्ञा संस्कार विज्ञान रूप हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । जिगु ध्व संज्ञा संस्कार विज्ञान रूप धयागु थुगु आत्मा थुगु वेदनाय् (स्थिर जुयाच्चंगु दु) ।” थुकथं वेदनाय् आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः ।

(सेव्यथापि आदिलय् अर्थ उत्थे जुल ।) थुपिं संयोजनत जक धाइ । दिष्टित धका धाइ मखु । थुकथं आत्माय् वेदनायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (४-८)

१३३. गुकथं संज्ञायात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं संस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु संज्ञायात मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु संज्ञायात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । “मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु गुगु संज्ञा दु, उगु संज्ञा जि खः, गुम्ह जि दु व जि मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु संज्ञा खः”, थुकथं मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु संज्ञायात व आत्मायात निथी मखु छथी हे याना बारबार खंकाच्चनिगु खः, उपमाकथं चिकँ मतया थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः दृष्टित धका मधाः । थुकथं संज्ञायात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । (१-९)

गुकथं संज्ञा दुगु आत्मायात खंकाच्चनिगु खःलय् ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं संस्कारतय्त विज्ञानयात रूपयात वेदनायात आत्मा धका खंकाच्चनिगु खः । वया थथे जुइगु जुयाच्चन, - “थ्व संस्कार विज्ञान रूप वेदना हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः, संज्ञा दुगु जुल, थुकथं संज्ञा दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः, उपमाकथं सिमा थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः, दृष्टित धका मधाः । थुकथं संज्ञा दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (२-१०)

गुकथं आत्मायाके संज्ञायात बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं संस्कारतय्त विज्ञानयात रूपयात वेदनायात थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः, दृष्टित धका मधाः । थुकथं आत्माय् संज्ञायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (३-११)

गुकथं संज्ञाय् आत्मायात खंकाच्चनिगु खःलय् ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं संस्कारतय्त विज्ञानयात रूपयात वेदनायात बारबार खंकाच्चनिगु खः थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः, दृष्टित धका मधाः । थुकथं संज्ञाय् आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (४-१२)

१३४. गुकथं संस्कारतय्त आत्मा धका खंकाच्चनिगु खःलय् ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं चक्षुसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु चेतनायात मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु चेतनायात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । “मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु गुगु चेतना दु उगु चेतना जि खः गुम्ह जि दु व जि मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु चेतना खः । थुकथं मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु चेतनायात व आत्मायात निथी मखु छथी हे याना बार बार खंकाच्चनिगु खः । उपमाकथं चिकँ मतया थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः, दृष्टित धका मधाः । थुकथं संस्कारतय्त आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । (१-१३)

गुकथं संस्कार दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं विज्ञानयात रूपयात वेदनायात संज्ञायात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः उम्ह पुद्गलया थुजोगु मनोभावना दइगु जुयाच्चन - “थुगु विज्ञान रूप वेदना संज्ञा हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । जिगु उगु विज्ञान रूप वेदना संज्ञा धयागु थ्व आत्मा थुगु संस्कारतद्वारा संस्कार दुगु जुल । थुकथं संस्कार दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । उपमाकथं सिमा थुपिं संयोजनत धाइगु खः । दृष्टित धका मधाः । थुकथं संस्कार दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (२-१४)

गुकथं आत्माय् संस्कारतय्त बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं विज्ञानयात रूपयात वेदनायात संज्ञायात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः उम्ह व्यक्तिया थुजोगु मनोभावना दइगु खः - “थुगु विज्ञान रूप वेदना संज्ञा हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । थुगु विज्ञान रूप वेदना संज्ञा धयागु आत्माय् थुपिं संस्कारत (स्थिर जुयाच्चंगु दु ।)” थुकथं आत्माय् संस्कारतय्त बारबार खंकाच्चनिगु खः । उपमाकथं स्वाँ गन्धं परिपूर्णगु जुइगु जुयाच्चन थुपिं संयोजनत जक धाइगु जुयाच्चन, दृष्टित धका मधाः । थुकथं आत्माय् संस्कारतय्त बारबार खंकाच्चनिगु खः । (३-१५)

गुकथं संस्कारतय्के आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं विज्ञानयात रूपयात वेदनायात संज्ञायात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुजोगु मनोभाव जुइगु जुयाच्चन - “थुगु विज्ञान रूप वेदना संज्ञा जक हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । जिगु उगु विज्ञान रूप वेदना संज्ञा धयागु थुगु आत्मा थुपिं संस्कारतय्के (स्थिर जुयाच्चंगु दु ।)” थुकथं संस्कारतय्के आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । उपमाकथं माणिकयात बत्ताचाय् तयातःगु जुइगु जुयाच्चन । थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः । दृष्टित धका मधाः । थुकथं संस्कारतय्के आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (४-१६)

१३५. गुकथं विज्ञानयात आत्मा धका खंकाच्चनिगु खःलय् ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं चक्षुविज्ञानयात श्रोतविज्ञानयात घ्राणविज्ञानयात जिह्वाविज्ञानयात कायविज्ञानयात मनोविज्ञानयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । “गुगु मनोविज्ञान दु उगु मनोविज्ञान जि खः, गुम्ह जि दु, उम्ह जि मनोविज्ञान धाइ, थुकथं आत्मायात नं मनोविज्ञानयात नं निधी मखु छथी हे याना छपुचः हे याना बारबार खंकाच्चनिगु खः । उपमाकथं च्यानावच्चंगु चिकँ मतया थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः, दृष्टित धका मधाः । थुकथं विज्ञानयात आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । (१-१७)

गुकथं विज्ञान दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

ध्व लोक्य गुलिं व्यक्तिं रूप वेदना संज्ञा व संस्कारतयूत आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुजोगु मनोभाव जुइगु जुयाच्चन - “ध्व रूप वेदना संज्ञा संस्कारत हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । जिगु उगु रूप वेदना संज्ञा संस्कार धयागु थुगु आत्मा थुगु विज्ञानद्वारा विज्ञान दुगु जुयाच्चन ।” थुकथं विज्ञान दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । उपमाकथं सिमा किचलं परिपूर्णगु जुइगु जुयाच्चन । थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः । दृष्टित धका मधाः । थुकथं विज्ञान दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (२-१८)

गुकथं आत्माय् विज्ञानयात खंकाच्चनिगु खःलय् ?

ध्व लोक्य गुलिं व्यक्तिं रूप वेदना संज्ञा व संस्कारतयूत आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुजोगु मनोभाव जुइगु जुयाच्चन - “थुगु रूप वेदना संज्ञा संस्कार हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । जिगु उगु रूप वेदना संज्ञा संस्कार धयागु थुगु आत्माय् विज्ञान (स्थिर जुयाच्चंगु दु ।)” थुकथं आत्माय् विज्ञानयात बारबार खंकाच्चनिगु खः । उपमाकथं स्वाँ गन्धं सम्पन्नगु जुइगु जुयाच्चन । थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः, दृष्टित धका मधाः । थुकथं आत्माय् विज्ञानयात बारबार खंकाच्चनिगु खः । (३-१९)

गुकथं विज्ञानय् आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खःलय् ?

ध्व लोक्य गुलिं व्यक्तिं रूप वेदना संज्ञा व संस्कारतयूत आत्मा धका बारबार खंकाच्चनिगु खः । उम्ह व्यक्तिया थुजोगु मनोभाव जुइगु जुयाच्चन - “ध्व रूप वेदना संज्ञा संस्कार हे जिगु ठोस द्रव्य आत्मा खः । जिगु उगु रूप वेदना संज्ञा संस्कार धयागु थुगु आत्मा थुगु विज्ञानय् (स्थिर जुयाच्चंगु दु ।)” थुकथं विज्ञानय् आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । उपमाकथं माणिकयात बत्ताचाय् तयातःगु जुइगु जुयाच्चन । उगु माणिकयात पुरुषं थथे धाइगु जुयाच्चन । थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः । दृष्टित धका मधाः । थुकथं विज्ञानय् आत्मायात बारबार खंकाच्चनिगु खः । आत्मानुदृष्टिया थुपिं नीगू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्चन । मेकथं - आत्मानुदृष्टिया हृदयंगम यायेगु थुपिं नीगू आकार प्रकारतद्वारा जुइगु जुयाच्चन । (४-२०)

नीगूगु आत्मानुदृष्टिनिर्देश क्वचाल ।

३-मिथ्यादृष्टिनिर्देश

१३६. मिथ्यादृष्टिया छु छु भिगू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु खःलय् ?

“दान प्रदान यायेगु अथवा दान प्रदान यायेगु फल मदु थुकथं धयातःगु दान प्रदान यायेगु मिथ्यादृष्टिया आधार खः । मेकथं - थुकथं (धयातःगु दान मिथ्यादृष्टिया) आधार खः (बीगु मदु धका) थुकथं धाइगु वाद मिथ्या खः वा द्वंगु खः । (थुकथं) हृदयंगम यायेगु द्वंगुकथं परामर्शन यायेगु वा हृदयंगम याना द्वंगुकथं परामर्शन यायेगु मिथ्यादृष्टि धाइ ।

(आ: दुगु सफुती "मिच्छाभिनिवेसपरामासो" धका मिथ्यापदयात लिउनेयागु पदलिसे समास जोडे याना दयाच्वंगु "एवं वादो मिच्छति एवं नत्थि दिन्नन्ति वादो वचनं मिच्छाविपरीतोति अत्थो" धयागु अट्टकथालिसे पाय्छि मजू । अत्तानुदिट्ठिनिहेसो- लय् नं मिच्छापदलिसे जोडे यायेगु मदयेक "अभिनिवेसपरामासो" धका जक दु । उकिं थुगु सक्कायदिट्ठिनिवेसय् नं "एवं वादो मिच्छा, अभिनिवेसपरामासो दिट्ठि" धका मिच्छापद लिउनेयागु पदलिसे जोडे मयासे अलग हे जक दयेत्वः जू । उकथं दयेत्वः जूगु अनुसारं भाय् हिला तथा । आ: दुगु संस्करण अनुसार ल्वइकथं भाय् हिले मास्ति वःसा "थुकथं धयातःगु वाद द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु द्वंगुकथं परामर्शन यायेगु खः । वा परामर्शन यायेगु जुया मिथ्यादृष्टि खः" धका भाय् हिलेमाः । दिट्ठि न वत्थु आदिलय् अर्थ उत्थें जुल ।)

(मङ्गल उत्सव आदिलय्) तःतःधंक दान पूजा यायेगु (या प्रतिफल) मदु । थुकथं धयातःगु तःतःधंक पूजा यायेगु मिथ्यादृष्टिया आधार खः (पाहुनातयत् नके त्वंके यायेगु उपहार बिइगु आदिद्वारा) चिचीधंगु दान पूजा यायेगु (या प्रतिफल) मदु (थुगु अट्टकथाय् "यिद्वन्ति खुद्दकयच्चो, हुतन्ति महायच्चो" धयागु संवर्णना मेमेगु दक्क पालि अट्टकथालिसे प्रतिपक्षी जुयाच्वंगु कारणं "पमादलेख" धका जक चायेके माल ।) बांलाक यायेगु बांमलाक यायेगु कर्मतय्गु फल विपाक मदु थुगु वर्तमान लोक मदु (पुलांगु कारणया कारणं थुगु जन्मय् उत्पन्न जुयावःगु मखु धका धायेत्यंगु खः ।) मेगु (भविष्य उत्पन्न जुइगु) लोक मदु मां मदु (मांयाप्रति गौरव तथा सेवा सुश्रुसा यायेगु, अपराध यायेगु कारणं लाभ हानि मदु । उकिं मां धका विशेषं मान्यता बिया तयेत्वःमह मदु धका धायेत्यंगु खः ।) अबु मदु सिना वने धुंका न्हूगु जन्मय् लिक्क थ्यंका उत्पन्न जुइपिं सत्त्वपिं मदु गुपिं व्यक्तिपिसं थुगु प्रत्यक्ष लोकयात नं मेगु परोक्ष लोकयात नं थः थःमहं विशिष्ट ज्ञानं सिइका साक्षात्कार याना कनीपिं खः । उजोगु स्वभाव दुपिं सम्यक् रूपं आचरण यानाच्वपिं सम्यक् रूपं न्त्यावनाच्वपिं वा सम्यक् रूपं सिइकाच्वपिं श्रमण ब्रह्मणपिं लोकय् मदु । थुकथं धयातःमह विशिष्ट व्यक्ति मिथ्यादृष्टिया आधार खः । थुकथं धाइगु वाद मिथ्या खः । (थुकथं) हृदयंगम याना द्वंगुकथं परामर्शन यायेगु मिथ्यादृष्टि धाइ थुपिं संयोजनत जक धाइगु खः । दृष्टित धका मधाः । मिथ्यादृष्टिया थुपिं फिगू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्वन ।

४-सत्कायदृष्टिनिर्देश

१३७. सत्कायदृष्टिया छु छु नीगू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्वनलय् ?

थ्व लोकय् बहुश्रुत मदुमह पृथग्जनं आर्य पुद्गलपिन्त ज्ञानं मखनिगु जुया विज्ञानय् आत्मायात नं बार बार खंकाच्वनिगु खः ।

गुकथं रूपयात आत्मा धका खंकाच्वनिगु खःलय् ?

ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं पृथ्वीकसिणयात थुगु वस्तु व दृष्टि न्हापांगु रूप हे आधारवस्तु दयाच्वंगु सत्कायदृष्टि धाइ । सत्कायदृष्टि मिथ्यादृष्टि खः, सत्कायदृष्टिया थुपिं नीगू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्वन ।

५-शाश्वतदृष्टिनिर्देश

१३८. सत्काय हे आधार दयाच्वंगु शाश्वतदृष्टिया छु छु भिन्त्यागूया आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्वनल्य् ?

ध्व लोकय् बहुश्रुत मदुम्ह पृथग्जन पुद्गलं आर्यपिन्त ज्ञानं मखनिगु जुया रूप दया हे च्वंगु नं जुयाच्वंगु आत्मायात बारबार खंकाच्वनिगु खः । आत्माय् नं रूपयात रूपय् नं आत्मायात वेदना दयाच्वंगु नं जुयाच्वंगु आत्मायात विज्ञानय् नं आत्मायात बारबार खंकाच्वनिगु खः ।

गुकथं रूप दुगु आत्मायात बारबार खंकाच्वनिगु खःल्य् ?

ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं वेदनायात संज्ञायात संस्कारतय्त विज्ञानयात आत्मा धका बार बार खंकाच्वनिगु खः । ध्व न्हापांगु सत्काय हे आधार दयाच्वंगु शाश्वतदृष्टि धाइ । शाश्वतदृष्टि मिथ्यादृष्टि खः थुपिं संयोजनत जक धाइ । मिथ्यादृष्टित धका मधाः । थुकथं रूप दुगु आत्मायात बार बार खंकाच्वनिगु खः । सत्काय हे आधार दयाच्वंगु शाश्वतदृष्टिया थुपिं भिन्त्यागू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्वन ।

६-उच्छेददृष्टिनिर्देश

१३९. सत्काय हे आधार दयाच्वंगु उच्छेददृष्टिया छु छु न्यागू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्वनल्य् ?

ध्व लोकय् बहुश्रुत मदुम्ह पृथग्जन पुद्गलं आर्यपिन्त ज्ञानं मखनिगु जुया रूपयात आत्मा धका बार बार खंकाच्वनिगु खः वेदनायात आत्मा धका बारबार खंकाच्वनिगु खः, संज्ञायात आत्मा धका बार बार खंकाच्वनिगु खः, संस्कारतय्त आत्मा धका बार बार खंकाच्वनिगु खः, विज्ञानयात आत्मा धका बारबार खंकाच्वनिगु खः ।

गुकथं रूपयात आत्मा धका बारबार खंकाच्वनिगु खःल्य् ?

ध्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं पृथ्वीकसिणयात थुपिं संयोजनत जक धाइ । मिथ्यादृष्टित धका मधाः । थुकथं रूपयात आत्मा धका बारबार खंकाच्वनिगु खः । सत्काय हे आधार दयाच्वंगु उच्छेददृष्टिया थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्वन ।

७-अन्तरग्राहिकदृष्टिनिर्देश

१४०. अन्तरग्राहिक जुयाच्चंगु वा शाश्वत आदि भागयात प्रत्यय याना ग्रहण याइगु दृष्टिया छु छु ५०-गू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्चनलय ?

"सस्सतो लोको = लोक शाश्वत खः ।" थुकथं अन्तरग्राहिक जुयाच्चंगु दृष्टिया (लोक शाश्वत खः धयागु भागयात ग्रहण याइगु दृष्टि धयागु भाव खः ।) छु छु आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्चनलय । लोक अशाश्वत खः । थुजोगु भागयात ग्रहण याइगु दृष्टिया छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्चनलय ? लोक अन्तभाग दु, थुजोगु भागयात ग्रहण याइगु दृष्टिया लोक अन्तभाग मद्दु । थुकथं अन्तभागयात ग्रहण याइगु दृष्टिया उगु शरीर जीव खः, उगु जीव शरीर खः, थुजोगु भागयात ग्रहण याइगु दृष्टिया जीव मेगु हे खः शरीर मेगु हे खः । थुकथं भागयात ग्रहण याइगु दृष्टिया सत्त्व मरणं लिपा दयाच्चन सत्त्व मरणं लिपा दयामच्चं सत्त्व मरणं लिपा दया नं च्वंगु दु, दया नं मच्चं, सत्त्व मरणं लिपा दुगु नं मखु मद्दुगु नं मखु, थुकथं भागयात ग्रहण याइगु दृष्टिया छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्चनलय ?

"सस्सतो लोको = लोक शाश्वत खः" थुकथं भागयात ग्रहण याइगु दृष्टिया न्यागू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्चन । सत्त्व मरणं लिपा दुगु नं मखु मद्दुगु नं मखु थुजोगु भागयात ग्रहण याइगु दृष्टिया न्यागू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्चन ।

(क) लोक शाश्वत खः थुजोगु भागयात ग्रहण याइगु दृष्टिया छु छु न्यागू आकार प्रकारतद्वारा हृदयंगम यायेगु जुइगु जुयाच्चनलय ? "रूप लोक नं धाइ, शाश्वत नं धाइ" थुकथं हृदयंगम यायेगु द्वंगुकथं परामर्शन यायेगु मिथ्यादृष्टि धाइ । उगु दृष्टिद्वारा वा उगु दृष्टि शाश्वत धयागु उगु भागयात ग्रहण यायेगु जुइगु जुयाच्चन । उकिं अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु, दृष्टि मेगु हे वस्तु मेगु हे खः । गुगु दृष्टि व वस्तु दु ध्व वस्तु व दृष्टि न्हापांगु लोक शाश्वत खः धयागु भागयात ग्रहण याइगु दृष्टि धाइ । अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि खः । थुपिं संयोजनत जक धाइ दृष्टित धका मधाः ।

"वेदना लोक नं धाइ, शाश्वत नं धाइ,"

"संज्ञा लोक नं धाइ, शाश्वत नं धाइ,"

"संस्कारत लोक नं धाइ, शाश्वत नं धाइ,"

"विज्ञान लोक नं धाइ, शाश्वत नं धाइ" धका द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु दृष्टि धाइ । उगु दृष्टिद्वारा उम्ह पुद्गल अन्त दुम्ह खः धका ग्रहण यायेमाःगु कारणं अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु, दृष्टि मेगु हे वस्तु मेगु हे खः, । थुगु दृष्टि व वस्तु न्यागूगु "लोक शाश्वत खः" धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ ।

अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ थुपिं संयोजनत दृष्टित मधाः । “लोक शाश्वत खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा द्वक हृदयंगम याइगु खः । (५)

(ख) “लोक अशाश्वत धाइ” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात द्वक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत धयागु न्यागू छु छु खः ?

“रूप लोक नं धाइ, शाश्वत नं धाइ” धका द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु दृष्टि धाइ । उगु दृष्टिद्वारा उम्ह पुद्गल अन्त दुम्ह खः धका ग्रहण याइगु कारणं अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । थ्व न्हापांगु “लोक अशाश्वत खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि नं धाइ । सम्यक्दृष्टि स्यनीगु नं धाइ । थुपिं संयोजनत धाइ, दृष्टि धका मधाः ।

“वेदना लोक नं धाइ, अशाश्वत नं धाइ,”

“संज्ञा लोक नं धाइ, अशाश्वत नं धाइ,”

“संस्कारत लोक नं धाइ, अशाश्वत नं धाइ,”

“विज्ञान लोक नं धाइ, अशाश्वत नं धाइ,” थुपिं संयोजनत धाइ, दृष्टि धका मधाः ।

“लोक अशाश्वत धाइ” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात न्यागू आकार प्रकारद्वारा द्वंगुकथं हृदयंगम याइगु जुयाच्वन । (५-१०)

(ग) “लोक अन्त दुगु खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात द्वक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत धयागु न्यागू छु छु खः ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं चिकिचाधंगु क्षेत्रयात ‘वचूगु’ कथं फइले याइगु खः । व व्यक्तियात “थ्व लोक अन्त दुगु खः, छ्छाख्यरं सिमाना दयाच्वन” धका थुकथं बिचाः जुइगु खः । अन्त दु धका संज्ञा दयाच्वन । “फइले जूगु उगु कसिणरूप वस्तु नं धाइ, लोक नं धाइ, फइले जूगु चित्त आत्मा नं धाइ, लोक नं धाइ” धका द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु दृष्टि धाइ ।

उगु दृष्टिद्वारा उम्ह पुद्गलं अन्त दु धका ग्रहण याइगु कारणं अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु । दृष्टि मेगु हे वस्तु मेगु हे खः । थुगु दृष्टि व वस्तु न्हापां “लोक अन्त दु” धका ग्रहण याइगु कारणं अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ थुपिं संयोजनत दृष्टि मधाः ।

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं चिकिचाधंगु क्षेत्रयात ‘म्हासुगु’ कथं फइले याइगु जुयाच्वन । ‘ह्याउँगु’ कथं फइले याइगु जुयाच्वन । ‘तुयुगु’ कथं फइले याइगु जुयाच्वन । ‘जः’ कथं फइले याइगु जुयाच्वन । उम्ह व्यक्तियात “थ्व लोक अन्त दुगु खः, छ्छाख्यरं सिमाना दयाच्वन” धका

थुकथं बिचाः जुइगु खः । अन्त दु धका संज्ञा दयाच्चन । “फइले जूगु उगु कसिणरूप वस्तु नं धाइ, लोक नं धाइ । फइले जूगु चित्त आत्मा नं धाइ, लोक नं धाइ । धका , “लोक अन्त दु” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः । (५-१५)

(घ) “लोक अन्त मदु” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत न्यागू धयागु छु छु खः ?

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्ति विस्तृतगु क्षेत्रयात वचूगुकथं फैले याइगु व्यक्तिं जुयाच्चन । उम्ह व्यक्तियात ‘थ्व लोक अन्त मदुगु खः, सिमाना मदु’ धका बिचाः जुइगु खः । थुकथं अन्त मदु धका संज्ञा दयाच्चन । “फइले जूगु उगु कसिणरूप वस्तु नं धाइ, लोक नं धाइ, फइले जूगु उगु आत्मा नं धाइ, लोक नं धाइ” धका थुकथं द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु दृष्टि धाइ । उगु दृष्टिद्वारा (उम्ह पुद्गलं) अन्त दु धका ग्रहण याइगु कारणं अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु, दृष्टि मेगु हे वस्तु मेगु हे खः । उगु दृष्टि व वस्तु न्हापां “लोक अन्त मदु” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ, अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

थ्व लोकय् गुलिं व्यक्तिं विस्तृतगु क्षेत्रयात म्हासुगुकथं फइले याइगु जुयाच्चन । ह्याउंगुकथं फइले याइगु जुयाच्चन । त्तुयुगुकथं फइले याइगु जुयाच्चन । जःकथं फइले याइगु जुयाच्चन । उम्ह व्यक्तियात ‘थ्व लोक अन्त मदु, सिमाना मदु,’ धका बिचाः जुइगु खः । थुकथं अन्त मदु धका संज्ञा दयाच्चन । ‘फइले जुइगु उगु कसिणरूप वस्तु नं धाइ, लोक नं धाइ । फइले जुइगु उगु चित्त आत्मा नं धाइ, लोक नं धाइ’ धका ‘लोक अन्त मदु’ धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः । (५-२०)

(ङ) “उगु शरीर जीव धाइ, उगु जीव शरीर धाइ” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत न्यागू धयागु छु छु खः ?

“रूप जीव नं धाइ, शरीर नं धाइ, जीव शरीर धाइ, शरीर जीव धाइ” धका थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

वेदना जीव नं धाइ, शरीर नं धाइ । संज्ञा जीव नं धाइ , शरीर नं धाइ, संस्कारत जीव नं धाइ, शरीर नं धाइ “विज्ञान जीव नं धाइ, शरीर नं धाइ, उगु जीव शरीर धाइ उगु शरीर जीव धाइ” धका द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु दृष्टि नं धाइ । उगु दृष्टिद्वारा उम्ह पुद्गलं अन्त दु धका ग्रहण याइगु कारणं अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । “उगु शरीर जीव खः, उगु जीव शरीर खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः । (५-२५)

२. दृष्टि-कथा

(च) “जीव मेगु हे शरीर मेगु हे खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत न्यागू धयागु छु छु खः ?

“रूप शरीर धाइ, जीव मधाः, जीव शरीर धाइ मखु । जीव मेगु हे शरीर मेगु हे खः” धका द्वंगुकथं जीव मेगु हे शरीर मेगु हे खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ थुपिं संयोजत दृष्टि धाइ मखु ।

“वेदना शरीर धाइ, जीव मधाः । संज्ञा शरीर धाइ, जीव मधाः । संस्कारत शरीर धाइ, जीव मधाः । विज्ञान शरीर धाइ, जीव मधाः । जीव शरीर मधाः । जीव मेगु हे, शरीर मेगु हे खः” धका द्वंगुकथं जीव मेगु हे शरीर मेगु हे खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः । (५-३०)

(छ) “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुइगु खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत न्यागू धयागु छु छु खः ?

“रूप थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । सत्त्व स्कन्ध काय विनाश जुइ धुंका लिपा उत्पन्न नं जुइगु खः, स्थिर नं जुइगु खः, लुया नं वइगु खः, वृद्धि नं जुइगु खः” धका द्वंगुकथं दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु । दृष्टि मेगु हे, वस्तु मेगु हे खः । थुगु दृष्टि व वस्तु न्हापां “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुइगु खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ, अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

“वेदना थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । संज्ञा थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु जुयाच्चन । संस्कारत थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । विज्ञान थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । सत्त्व स्कन्धकाय विनाश जुइ धुंका लिपा उत्पन्न नं जुइगु खः । स्थित नं जुइगु खः, लुया नं वइगु खः, निर्माण नं जुइगु खः” धका द्वंगुकथं “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुइगु खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः । (५-३५)

(ज) “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न मजू” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत न्यागू धयागु छु छु खः ?

“रूप थुगु आत्माभावय् जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन, सत्त्व नं स्कन्ध शरीर विनाश जुइधुंका लिपा त्वाःदलिगु खः, विनाश जुइगु खः, सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न मजू” धका द्वंगुकथं “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न मजू” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ, अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

“वेदना थुगु आत्माभावय् जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । संज्ञा थुगु आत्माभावय् जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । संस्कारत थुगु आत्माभावय् जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । विज्ञान थुगु आत्माभावय् जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । सत्त्व नं स्कन्ध शरीर विनाश जुइधुंका लिपा

त्वाःदलिगु खः, विनाश जुइगु खः, मरणं लिपा उत्पन्न मजू” धका द्वंगुकथं “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न मजू” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः । (५-४०)

(भ) “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुइगु नं दयाच्चन, मजूइगु नं दयाच्चन” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत न्यागू धयागु छु छु खः ?

“रूप थुगु आत्माभावय् जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन, सत्त्व स्कन्ध शरीर विनाश जुइधुंका लिपा उत्पन्न जुइगु, उत्पन्न मजूइगु नं खः” धका द्वंगुकथं “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुइगु नं मजूइगु नं खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ, अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

“वेदना थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । संज्ञा थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । संस्कारत थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । विज्ञान थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । सत्त्व स्कन्ध शरीर विनाश जुइधुंका लिपा उत्पन्न जुइगु नं खः, मजूइगु नं खः” धका द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु दृष्टि धाइ । उगु दृष्टिद्वारा उम्ह पुद्गलं अन्त दयाच्चन धका ग्रहण याइगु कारणं अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुइगु नं दयाच्चन, मजूइगु नं दयाच्चन” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः । (५-४५)

(ज) “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जूगु नं मखु, मजूगु नं मखु” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकार न्याथी धयागु छु छु खः ?

“रूप थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । सत्त्व स्कन्ध शरीर विनाश जुइ धुंका लिपा उत्पन्न जुइगु नं मखु, मजूइगु नं मखु” धका द्वंगुकथं “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुइगु नं मखु, मजूइगु नं मखु” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ, अन्तरग्राहिकदृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

“वेदना थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । संज्ञा संस्कारत विज्ञान थुगु आत्माभावय् हे जक सीयःगु स्वभाव दयाच्चन । सत्त्व स्कन्ध शरीर विनाश जुइ धुंका लिपा उत्पन्न नं जुइगु नं मखु, मजूइगु नं मखु ।” धका द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु दृष्टि धाइ । उगु दृष्टिद्वारा उम्ह पुद्गलं अन्त दयाच्चन धका ग्रहण याइगु कारणं अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु । दृष्टि मेगु हे वस्तु मेगु हे खः । थुगु दृष्टि व वस्तु न्यागूगु “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुइगु नं मखु मजूइगु नं मखु” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

२. दृष्टि-कथा

“सत्त्व मरण लिपा उत्पन्न जुइगु नं मखु मजुइगु नं मखु” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः, अन्तरग्राहिकदृष्टियात थुपिं न्येगू (५०) आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः । (५०)

न्हेंगूगु अन्तरग्राहिकदृष्टिनिर्देश क्वचाल ।

८-पूर्वन्तानुदृष्टिनिर्देश

१४१. अतीत धका धायेमाःगु पूर्व अन्तपाखे छसिकथं वना ग्रहण याइगु पूर्वन्तानुदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु १८-गू आकार प्रकारत धयागु छु छु खः ?

स्थिर धारणा दुगु ‘शाश्वत’ दृष्टि प्यंगू, स्थिर धारणा दुगु ‘एकत्य शाश्वतिक’ दृष्टि प्यंगू, अन्त दु मदु धारणा दुगु ‘अन्तानन्तिक’ दृष्टि प्यंगू, अन्त मदु हाकुतिनिगु धारणा दुगु ‘अमराविक्षेपिक’ दृष्टि प्यंगू, कारण मदयेक उत्पन्न जुइगु खः धका धारणा दुगु ‘अधित्यसमुत्पन्निक’ दृष्टि निगू, थुपिं १८ गू आकार प्रकारतद्वारा पूर्वअन्तपाखे छसिकथं लिनावना ग्रहण याइगु पूर्वन्तानुदृष्टियात हृदयंगम याइगु खः ।

९-अपरन्तानुदृष्टिनिर्देश

१४२. लिपायागु अन्तपाखे छसिकथं लिनावना ग्रहण याइगु अपरन्तानुदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत ४४-गू धयागु छु छु ?

संज्ञा दु धका धारणा दुगु ‘संज्ञीवाद’ दृष्टि १६-गू, संज्ञा मदु धका धारणा दुगु ‘असंज्ञीवाद’ दृष्टि ८-गू, संज्ञा दुगु नं मखु, संज्ञा मदुगु नं मखु धका धारणा दुगु खनैवसंज्ञीनासंज्ञीवाद’ दृष्टि ८-गू, त्वाःदला च्वंच्वन धका धारणा दुगु ‘उच्छेदवाद’ दृष्टि ७-गू, वर्तमान सुखयात निर्वाण धका क्वातुक ज्वनेयःगु ‘दृष्टधर्मनिर्वाणवाद’ दृष्टि न्यागू, थुपिं ४४-गू आकार प्रकारतद्वारा लिउनेयागु अन्तपाखे छसिकथं लिनावना ग्रहण याइगु अपरन्तानुदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु खः ।

१०-१२-संयोजनिकादिदृष्टिनिर्देश

१४३. संयोजनिकदृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकारत १८-गू धयागु छु छु खः ?

६२-गू दृष्टिइ समावेश जुयाच्वंगुया कारणं दृष्टिगत, पुलावने थाकुगु अर्थया कारणं दृष्टिगहण द्वंगुकथं हृदयंगम यायेसःगु कारणं दृष्टिअभिनिवेश, द्वंगुकथं परामर्श यायेसःगु कारणं दृष्टिपरामर्शन धाइ । संयोजनिकदृष्टियात थुपिं १८-गू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः ।

१४४. जि धयागु अभिमानद्वारा चिका च्वनेबहःगु ‘अहन्तिमानविनिबन्ध’ दृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकार १८-गू धयागु छु छु खः ?

“मिखा जि खः” “न्हाय जि खः” “ म्ये जि खः” “शरीर जि खः” “मन जि खः” “रूपत जि खः” “धर्मत जि खः” “चक्षुविज्ञान जि खः” मनोविज्ञान जि खः” धका हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु “जि” धका अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु, दृष्टि मेगु हे वस्तु मेगु हे खः, थुगु दृष्टि व वस्तु १८-गूगु “जि” धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टि धाइ, “जि” धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ । थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु । “जि” धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टियात थुपिं १८-गू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः ।

१४५. “जिगू सम्पत्ति” धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु ‘ममन्तिमानविनिबन्ध’ दृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकार १८-गू धयागु छु छु खः ?

“मिखा जिगु सम्पत्ति खः” धका द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु ‘ममन्तिमानविनिबन्ध’ दृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु । दृष्टि मेगु हे, वस्तु मेगु हे खः । थुगु दृष्टि व वस्तु न्हापां “जिगु सम्पत्ति” धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टि धाइ । जिगु सम्पत्ति धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ । थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

“न्हायपं जिगु सम्पत्ति खः” धका “न्हाय जिगु सम्पत्ति खः” धका “म्ये जिगु सम्पत्ति खः” धका शरीर जिगु सम्पत्ति खः” धका चित्त जिगु सम्पत्ति खः” धका “रूपारम्मणत जिगु सम्पत्ति खः” धका “धर्मारम्मणत जिगु सम्पत्ति खः” धका “चक्षुविज्ञान जिगु सम्पत्ति खः” धका मनोविज्ञान जिगु सम्पत्ति खः” धका द्वंगुकथं हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु “जिगु सम्पत्ति खः” धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु । दृष्टि मेगु हे, वस्तु मेगु हे खः । थुगु दृष्टि व वस्तु १८-गूगु “जिगु सम्पत्ति” धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टि धाइ । जिगु सम्पत्ति धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ । थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

“जिगु समपत्ति” धयागु अभिमान यायेगुद्वारा चिका च्वनेबहःगु दृष्टियात थुपिं १८-गू आकार प्रकारतद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः ।

१३-आत्मावादप्रतिसंयुक्तदृष्टिनिर्देश

१४६. आत्मा धका धायेगु लिसे स्वापु दुगु “आत्मावादप्रतिसंयुक्त” दृष्टियात द्वंक हृदयंगम याइगु आकार प्रकार नीगू (२०) धयागु छु छु खःलय् ?

थुगु लोकय् आर्यपुद्गलपिन्त ज्ञानं खंकेगु बानि मदुम्ह, आर्यपिनिगु धर्मय् दक्षता मदुम्ह, आर्यपिनिगु धर्मय् विनीत मजूम्ह, सत्पुरुषपिन्त ज्ञानं खंकेगु बानि मदुम्ह, सत्पुरुषधर्मय् दक्षता

मदुम्ह, सत्पुरुषधर्म्य विनीत मजूमह, बहुश्रुत मदुम्ह, पृथग्जनं रूपयात आत्मा धका बार बार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः । रूप दुगु आत्मायात नं बारबार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः । आत्माय् रूपयात नं बार बार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः । रूपय् आत्मायात नं बार बार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः । वेदनायात, संज्ञायात, संस्कारतयत् । विज्ञानयात आत्मा धका बारबार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः । विज्ञान दुगु आत्मायात नं आत्माय् विज्ञानयात नं । विज्ञानय् आत्मायात नं ।

गुकथं रूपयात आत्मा धका बारबार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः लय् ?

लोकय् गुम्हं गुम्हं व्यक्तित् पृथ्वीकसिणयात अवदातकसिणयात आत्मा धका बार बार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः । “उगु अवदात (तुयुगु) कसिण जि खः, उम्ह जि अवदातकसिण खः” धका अवदातकसिणयात व आत्मायात निगू मयाः, निथी मदुकथं बार बार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः ।

च्याना छ्वययाच्चंगु चिकंमतया मिज्वाला वर्णरूप खः, गुगु वर्णरूप दु, उगु वर्णरूप मिज्वाला खः धका मिज्वालायात व वर्णरूपयात निगू मयाः निथी मदुकथं बार बार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगुथें अथे हे थुगु लोकय् गुम्हं गुम्हं व्यक्तित् अवदातकसिणयात आत्माकथं बार बार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः । थ्व दकसिबे न्हापां “रूप हे आधार दुगु आत्मा” धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टि धाइ । आत्मा धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टियात मिथ्यादृष्टि धाइ । थुपिं संयोजनतयत् दृष्टि धाइ मखु । थुकथं रूपयात आत्माकथं बार बार भाविताद्वारा खंकाच्चनिगु खः । आत्मा धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टियात थुपिं नीगू (२०) आकार प्रकारतद्वारा द्रक हृदयंगम याइगु खः ।

१४-लोकवादप्रतिसंयुक्तदृष्टिनिर्देश

१४७. आत्मायात लोक धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु ‘लोकवादप्रतिसंयुक्त’ दृष्टियात द्रक हृदयंगम याइगु आकार प्रकार च्यागू धयागु छु छु खः लय् ?

“आत्मा व लोक नित्य खः, शाश्वत खः” धका द्रक हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु आत्मायात लोक धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु । दृष्टि मेगु हे वस्तु मेगु हे खः । थ्व दृष्टि व वस्तु दकसिबे न्हापां “आत्मायात लोक” धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टि धाइ । आत्मायात लोक धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ । थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु ।

“आत्मा व लोक अशाश्वत खः” धका । “आत्मा व लोक शाश्वत खः गु नं खः अशाश्वत मखु गु नं खः” धका । “आत्मा व लोक शाश्वत खः गु नं मखु, अशाश्वत मखु गु नं मखु” धका । “आत्मा व लोक अन्त दुगु खः” धका । “आत्मा व लोक अन्त मदुगु खः” धका । आत्मा व लोक अन्त नं दुगु खः, अन्त मदुगु नं खः” धका । “आत्मा व लोक अन्त दुगु

नं मखु, अन्त मदुगु नं मखु धका द्वंक हृदयंगम यायेगु परामर्शन यायेगु आत्मायात लोक धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टि धाइ । दृष्टि वस्तु मखु, वस्तु दृष्टि मखु । दृष्टि मेगु हे, वस्तु मेगु हे खः । थुगु दृष्टि व वस्तु च्यागू “आत्मायात लोक” धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टि धाइ । आत्मायात लोक धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टि मिथ्यादृष्टि धाइ । थुपिं संयोजनत दृष्टि धाइ मखु । आत्मायात लोक धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टियात थुपिं च्यागू आकार प्रकारद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः ।

१५-१६-भवदृष्टि-विभवदृष्टिनिर्देश

१४८. कय्कय्कुनिगुकथं द्वंक हृदयंगम याना भव उत्पन्न जुइगु खः धका ग्रहण यायेगु भवदृष्टि धाइ । अतिक्रमण याना व्वाँयवनेगुकथं द्वंक हृदयंगमयाना भवविच्छेद जुइगु खः धका ग्रहण यायेगु विभवदृष्टि धाइ । सुख आशवाददृष्टियात ३५-गू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः । भवदृष्टित छु छु खःलय् ? विभवदृष्टित छु छु खःलय् ? आत्मानुदृष्टियात नीगू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः । भवदृष्टित छु छु खःलय् ? दृष्टित छु छु खःलय् ? आत्मायात लोक धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टियात च्यागू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः । भवदृष्टित छु छु खःलय् ? विभवदृष्टित छु छु खःलय् ?

आशवाददृष्टियात ३५-गू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः, गुलिं गुलिं भवदृष्टित खः । गुलिं गुलिं विभवदृष्टित खः । आत्मानुदृष्टियात नीगू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः । भवदृष्टित १५-गू खः । विभवदृष्टित न्यागू खः । मिथ्यादृष्टियात भिगू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः । दक्कदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित विभवदृष्टित खः ।

सत्कायदृष्टियात नीगू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः । भवदृष्टित १५-गू खः । विभवदृष्टित न्यागू खः । सत्काय हे आधार दुगु शाश्वतदृष्टियात १५-गू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः । दक्कदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित भवदृष्टित खः ।

सत्काय हे आधार दुगु उच्छेददृष्टियात न्यागू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः । दक्कदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित विभवदृष्टित खः ।

“लोक शाश्वत खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात न्यागू आकार प्रकारं द्वंक हृदयंगम याइगु खः, दक्कदिक्वं जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित भवदृष्टित खः । “लोक अशाश्वत खः” धका ग्रहण याइगु अन्तरग्राहिकदृष्टियात न्यागू आकार प्रकारद्वारा द्वंक हृदयंगम याइगु खः, दक्कदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं विभवदृष्टि खः ।

“लोक अन्त दुगु खः” गुलिं गुलिं भवदृष्टित खः, गुलिं गुलिं विभवदृष्टित खः । “लोक अन्त मदुगु खः” गुलिं गुलिं भवदृष्टित खः, गुलिं गुलिं विभवदृष्टित खः । “उगु शरीर जीव धाइ, उगु जीव शरीर धाइ” दक्कदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित विभवदृष्टित खः । “जीव मेगु हे, शरीर मेगु हे”..... दक्कदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित भवदृष्टित खः ।

“सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुड्गु खः” दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित भवदृष्टित खः । “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न मजू” दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित विभवदृष्टित खः । “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुड्गु नं दु, उत्पन्न मजुड्गु नं दु” गुलिं गुलिं भवदृष्टित खः, गुलिं गुलिं विभवदृष्टित खः । “सत्त्व मरणं लिपा उत्पन्न जुड्गु नं मखु, उत्पन्न मजुड्गु नं मखु” गुलिं गुलिं भवदृष्टित खः, गुलिं गुलिं विभवदृष्टित खः ।

न्त्यवःयागु अन्तपाखे क्रमशः न्ह्यावना ग्रहण याड्गु पूर्वन्तानुदृष्टियात १८-गू आकार प्रकारद्वारा द्वंक हृदयंगम याड्गु खः, गुलिं गुलिं भवदृष्टित खः, गुलिं गुलिं विभवदृष्टित खः ।

लिपायागु अन्तपाखे क्रमशः न्ह्यावना ग्रहण याड्गु अपरन्तानुदृष्टियात ४४-गू आकार प्रकारद्वारा द्वंक हृदयंगम याड्गु खः, गुलिं गुलिं भवदृष्टित खः, गुलिं गुलिं विभवदृष्टित खः ।

संयोजनिकदृष्टियात १८-गू आकार प्रकारद्वारा द्वंक हृदयंगम याड्गु खः, गुलिं गुलिं भवदृष्टित खः, गुलिं गुलिं विभवदृष्टित खः ।

“जि” धयागु अभिमानद्वारा विनिबन्धितदृष्टियात १८-गू आकार प्रकारद्वारा द्वंक हृदयंगम याड्गु खः, दक्वदिक्वं जुयाच्चंगु थुपिं दृष्टित विभवदृष्टित खः ।

“जिगु सम्पत्ति” धयागु अभिमानद्वारा विनिबन्धितदृष्टियात १८-गू आकार प्रकारद्वारा द्वंक हृदयंगम याड्गु खः, दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित भवदृष्टित खः ।

आत्मा धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टियात नीगू आकार प्रकारद्वारा द्वंक हृदयंगम याड्गु खः, भवदृष्टित २५-गू खः । विभवदृष्टित न्यागू खः ।

लोक धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु दृष्टियात ८-गू आकार प्रकारद्वारा द्वंक हृदयंगम याड्गु खः, गुलिं गुलिं भवदृष्टित खः, गुलिं गुलिं विभवदृष्टित खः ।

दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित (तृष्णा धयागु मज्जातायेबहःगुयात आधार काड्गु जूया नितीं) आशवाददृष्टि धाइ । दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित (आत्मायात ययेकीगुपाखे अनुगमन याड्गु कारणं) आत्मानुदृष्टि धाइ । दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित (विपरीतगु धारण दुगु कारणं) मिथ्यादृष्टि धाइ । दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित (स्कन्ध हे आधार दुगु जूया नितीं) सत्कायदृष्टित धाइ । दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित (छ्रगू अन्तयात धारण याड्गु जूया नितीं) अन्तरग्राहिकदृष्टि धाइ । दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित (अनर्थलिसे जोडे जुड्के सःगु जूया नितीं) संयोजनिकदृष्टि धाइ । दक्वदिक्वं हे जुयाच्चंगु इपिं दृष्टित (जिगु शरीर धका व्यवहार यायेगुलिसे स्वापु दुगु कारणं) आत्मावादप्रतिसंयुक्तदृष्टि धाइ ।

थुपिं मनुष्य समूह निर्वाणय् विपरीत संज्ञा दुगु कारणं भवदृष्टि विभवदृष्टि थुपिं निगुलिंयात बःकया चिन्तनयाइपिं जुयाच्चन । इपिं चिन्तनयाइपिन्त निर्वाणय् ज्ञान अवतरण जुइफइमखु ।

१४९. भिक्षुपिं ! निगू दृष्टितद्वारा सास्ति जुइकाच्चपिं गुलिं गुलिं देवमनुष्यपिं कयकयकुनिगु जुयाच्चन, गुलिं गुलिं देवमनुष्यपिं अतिक्रमण याना ब्वाय्जुइपिं जुयाच्चन, प्रज्ञामिखा दुपिसं हे जक खनिगु जुयाच्चन ।

भिक्षुपिं ! गुलिं गुलिं व्यक्तिपिं गुकथं कयकयकुनिगु खःलय् ?

भिक्षुपिं ! देवमनुष्यपिं भव हे न्त्याइपु तायेगु दुपिं खः, भवय् रक्तपिं खः, भवद्वारा सम्मुदितपिं खः, इपिं देवमनुष्यपिन्त भवनिरोधया नितिं धर्म उपदेश विइगु अवस्थाय् चित्त (धर्मय्) दुब्बां मवं, प्रसन्न मजू, स्थिर मजू, हृदयंगम मयाः । भिक्षुपिं ! थुकथं गुलिं गुलिं व्यक्तिपिं कयकयकुनिगु खः ।

गुकथं भिक्षुपिं ! गुलिं गुलिं व्यक्तिपिं अतिक्रमण याना ब्वाय्वनीपिं खःलय् ? गुलिं गुलिं व्यक्तिपिसं धात्थें भवपाखे हे दुःखं मछ्रायेका घृणा तायेका जिगुप्सा उत्पन्न याना भवं अलग्ग जुइगु भव प्यदनिगुयात चाहना याइगु जुयाच्चन ।

भो सत्त्वपिं ! गुगु कारणं थुगु आत्मास्कन्ध शरीर विनाश जुया मरणं लिपा त्वाःदलिगु खः, विनाश जुइगु खः, मरणं लिपा उत्पन्न मजू, थुगु आत्माभाव शान्त जू, थुगु आत्माभाव प्रणीत जू, थुगु आत्माभाव स्वभाव अनुसार उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं भिक्षुपिं ! गुलिं गुलिं देवमनुष्यपिं अतिक्रमण याना ब्वाय्वनीपिं खः ।

गुकथं भिक्षुपिं ! प्रज्ञामिखा दुपिसं खनिगु खःलय् ? भिक्षुपिं ! थुगु शासनय् भिक्षुं उत्पन्न जूगु सही दुःख्यात उत्पन्न जूगु सही दुःख धका भाविताद्वारा खंका च्वनिगु खः । उत्पन्न जूगु सही दुःख्यात उत्पन्न जूगु सही दुःख धका खंगु कारणं याना निर्विदाया नितिं, विरागया नितिं, निरोधया नितिं आचरण याइगु जुयाच्चन । थुकथं भिक्षुपिं ! प्रज्ञामिखा दुपिसं खनिगु खः ।

“गुम्ह (अरहन्त) सही दुःखलिसें सही दुःख्यात अतिक्रमण याइगु निर्वाणयात खंका भवतृष्णा क्षय जूगु कारणं यथाभूतगु निर्वाणयात हृदयंगम याइगु खः ।

तःधं चीधंगु भवय् आसक्त जुइगुलिं अलग्ग जुया यथाभूतयात विभेद याना स्यूम्ह उम्ह अरहन्त धात्थें संसारवर्त दुःख विच्छेद जूगु कारणं हाकनं छको न्हूगु जन्मय् थ्यनी मखुगु जुल ।”

“गुम्ह (अरहन्त) सही दुःख व सही दुःख्यात अतिक्रमण याइगु निर्वाणयात खना भवतृष्णा क्षय जूगु कारणं यथाभूतगु (गथे खः अथे दुगु) निर्वाणयात हृदयंगम याइगु खः ।

तःधं चिधंगु भवय् आसक्त जुइगु तृष्णां अलग्ग जुया सत्य तथ्ययात विभाजन याना स्यूम्ह उम्ह अरहन्त निस्सन्देह वर्त दुःख त्वाःदनिगु कारणं हाकनं न्हूगु जन्मय् मथ्यं ।”

१५०. दृष्टि स्यंम्ह (पिं) व्यक्तिपिं स्वम्ह खः । सही दृष्टि दुपिं व्यक्तिपिं स्वम्ह खः ।

गुपिं स्वम्ह व्यक्तिपिं स्यपिं खःलय् ?

तीर्थकरपिं, तीर्थकर श्रावकपिं, मिथ्यादृष्टिपिं, दृष्टि स्यपिं व्यक्तिपिं थुपिं स्वम्ह खः ।

२. दृष्टि-कथा

सही दृष्टि दुपिं व्यक्तिपिं स्वम्ह सु सु खःलय् ?

तथागत बुद्ध, तथागत श्रावक, सम्यक्दृष्टि दुम्ह, सही दृष्टि दुपिं व्यक्तिपिं थुपिं स्वम्ह खः ।

गुम्ह व्यक्ति क्रोधीम्ह खः, दागा तये यःम्ह खः, दुष्ट जुया गुण उपकारयात नं म्हुना छ्वइम्ह खः, स्यंगु दृष्टि दुम्ह नं खः, ब्यकोम्ह छलकपट यायेसःम्ह खः, उम्ह व्यक्तियात नीच हीनम्ह व्यक्ति धका सिइकेमाः ।

क्रोधीम्ह नं मखु, दागा नं तये मसः, विशुद्धम्ह खः, विशुद्धभावय् नं थ्यंम्ह खः, स्वच्छगु भावय् थ्यंगु दृष्टि दुम्ह नं खः, प्रज्ञावान मेधावी नं खः, उम्ह व्यक्तियात शुद्धम्ह आर्य धका सिइकेमाः ।

स्यंगु दृष्टित स्वंगू खः । बांलागु दृष्टि स्वंगू खः ।

स्यंगु दृष्टित स्वंगू छु छु खःलय् ?

“थुगु रूप जिगु सम्पत्ति खः” थुकथं स्यंगु दृष्टि उत्पन्न जुइगु खः, “थ्व रूप जि खः” थुकथं स्यंगु दृष्टि उत्पन्न जुइगु खः, “थ्व रूप जिगु आत्मा खः” थुकथं स्यंगु दृष्टि उत्पन्न जुइगु खः । स्यंगु दृष्टित स्वंगू थुपिं हे खः ।

बांलाःगु अवस्थाय् थ्यनाच्चंगु स्वंगू दृष्टित छु छु खःलय् ?

“थ्व रूप जिगु सम्पत्ति मखु,” थुकथं बांलाःगु अवस्थाय् थ्यनाच्चंगु दृष्टि उत्पन्न जुइगु खः, “थ्व रूप जि मखु” थुकथं बांलाःगु अवस्थाय् थ्यनाच्चंगु दृष्टि उत्पन्न जुइगु खः, “थ्व रूप जिगु आत्मा मखु” थुकथं बांलाःगु अवस्थाय् थ्यनाच्चंगु दृष्टि उत्पन्न जुइगु खः । बांलाःगु अवस्थाय् थ्यनाच्चंगु दृष्टित थुपिं स्वंगू हे खः ।

“थ्व रूप जिगु सम्पत्ति खः” धयागु दृष्टि छु खःलय् ? दृष्टित धयागु छु छु खःलय् ? इपिं दृष्टित गुगु अन्तपाखे क्रमशः न्ह्यानाच्चंगु दुलय् ? “थ्व रूप जि खः” धयागु दृष्टि छु खः ? दृष्टित छु छु खःलय् ? इपिं दृष्टित गुगु अन्तपाखे क्रमशः न्ह्यानाच्चंगु दुलय् ? “थ्व रूप जिगु आत्मा खः” धका ग्रहण याइगु दृष्टि छु खःलय् ? दृष्टित छु छु खःलय् ? इपिं दृष्टित गुगु अन्तपाखे क्रमशः न्ह्यानाच्चंगु दुलय् ?

“थ्व रूप जिगु सम्पत्ति खः” धका ग्रहण याइगु दृष्टि पूर्वान्तभागयात अनुगमन याइगु दृष्टि खः, दृष्टित १८-गू दु । इपिं दृष्टित पूर्वान्तभागयात अनुगमन याना ग्रहण याइगु खः ।

“थ्व रूप जि खः” धका ग्रहण याइगु दृष्टि अपरान्तभागयात अनुगमन याइगु दृष्टि खः, दृष्टित ४४-गू दु । इपिं दृष्टित अपरान्तभागयात अनुगमन याना ग्रहण याइगु खः ।

“थ्व रूप जिगु आत्मा खः” धका ग्रहण याइगु दृष्टि २०-गू आकार प्रकार हे आधार दुगु आत्मानुदृष्टि खः । २०-गू आकार प्रकार हे आधार दुगु सत्कायदृष्टि खः । सत्कायदृष्टि हे

प्रमुखता दुगु ६२-गु मिथ्यादृष्टित खः । इपिं दृष्टित पूर्वान्त अपरान्त भागयात अनुगमन याइगु दृष्टित दयाच्वन ।

१५१. भिक्षुपिं ! गुलिं गुलिं व्यक्तिपिं जिके (मार्गज्ञानया सामर्थ्यद्वारा भगवान् धका) निर्णय यायेगुली थ्यनाच्वन, इपिं व्यक्तिपिं सकले दृष्टिद्वारा भिंगुभावय् थ्यनाच्वन, दृष्टिद्वारा भिंगुभावय् थ्यनाच्वपिं इपिं व्यक्तिपिं न्याम्हसिगु नितिं थुगु कामभूमिइ परिनिर्वाण जूगु खः । व्यक्ति न्याम्हसिगु नितिं थुगु कामभूमियात त्याग याना (शुद्धावास) ब्रह्मभूमिइ परिनिर्वाण जूगु खः ।

गुपिं व्यक्तिपिं न्याम्हसिगु नितिं थुगु कामभूमिइ परिनिर्वाण जूगु खःलय् ?

न्हेको प्रतिसन्धि ग्रहण यायेगु प्रमाण दुगु 'सत्तक्खत्तुपरम श्रोतापन्न'या नितिं, छगू भवं मेगु भवय् सरे जुया वनीम्ह 'कोलंकोल' श्रोतापन्नया नितिं प्रतिसन्धि बीज छगू दुम्ह 'एकबीजि' श्रोतापन्नया नितिं, सकृदागामि पुद्गलया नितिं व वर्तमान प्रत्यक्ष भवय् हे अरहन्त जुयाच्वम्ह पुद्गलया नितिं, थुपिं न्याम्ह व्यक्तिपिं थुगु कामभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खः ।

गुपिं न्याम्ह व्यक्तिपिनि नितिं थुगु कामभूमियात त्याग याना ब्रह्मभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खःलय् ?

बिच्चे परिनिर्वाण जुइम्ह 'अन्तरापरिनिब्बायी' व्यक्तिया नितिं, आयु बच्छि नाघे जुइका परिनिर्वाण जुइम्ह 'उपहच्चपरिनिब्बायी' व्यक्तिया नितिं, मरम्मत मयाःसे परिनिर्वाण जुइम्ह 'असङ्खारपरिनिब्बायी' व्यक्तिया नितिं, मरम्मत लिसें परिनिर्वाण जुइम्ह 'ससङ्खारपरिनिब्बायी' व्यक्तिया नितिं, च्वय् श्रोत दया अकनिष्ठ भूमिइपाखे वनीम्ह 'उद्वंसोतअकनिट्ठगामी' अनागामी व्यक्तिया नितिं, थुपिं न्याम्ह व्यक्तिपिं थुगु कामभूमियात त्याग याना ब्रह्मभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खः ।

भिक्षुपिं ! गुलिं गुलिं व्यक्तिपिं जिके (मार्गज्ञानया सामर्थ्यद्वारा भगवान् धका) निर्णयपाखे थ्यनाच्वन, इपिं दक्व व्यक्तिपिं दृष्टिद्वारा भिंगुभावय् थ्यपिं थुपिं न्याम्ह व्यक्तिपिनि नितिं थुगु कामभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खः, थुपिं न्याम्ह व्यक्तिपिनि नितिं थुगु कामभूमियात त्याग याना ब्रह्मभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खः ।

भिक्षुपिं ! गुलिं गुलिं व्यक्तिपिं जि तथागतप्रति अचल अटल श्रद्धा तइपिं खः, इपिं दक्व व्यक्तिपिं श्रोतापन्नपिं खः, इपिं न्याम्ह श्रोतापन्नपिनि नितिं थुगु कामभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खः, न्याम्हसिया नितिं थुगु कामभूमियात त्याग याना ब्रह्मभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खः । सु सु न्याम्ह व्यक्तिपिनि नितिं थुगु कामभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खःलय् ?

न्हेको प्रतिसन्धि ग्रहण यायेगु प्रमाण दुम्ह 'सत्तक्खत्तुपरम' श्रोतापन्नया नितिं, छगू जन्म मेगु जन्मय् सरे जुइम्ह 'कोलंकोल' श्रोतापन्नया नितिं प्रतिसन्धि बीज छगू दुम्ह 'एकबीजि'

२. दृष्टि-कथा

श्रोतापन्नया नितिं, सकृदागामि व्यक्तिया नितिं व वर्तमान प्रत्यक्ष भवयु हे अरहन्त जूम्ह व्यक्तिया नितिं, थुपिं न्याम्ह व्यक्तपिं थुगु कामभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खः ।

गुपिं न्याम्ह व्यक्तपिनि नितिं थुगु कामभूमियात त्याग याना ब्रह्मभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खःलय् ?

बिच्चे परिनिर्वाण जुइम्ह 'अन्तरापरिनिब्बायी' व्यक्तिया नितिं, आयु बच्छियात पुलावना परिनिर्वाण जुइम्ह 'उपहच्चपरिनिब्बायी' व्यक्तिया नितिं, मरम्मत यायेगु मदयेक हे परिनिर्वाण जुइम्ह 'असङ्खारपरिनिब्बायी' व्यक्तिया नितिं, मरम्मत यायेगु लिसें परिनिर्वाण जुइम्ह 'ससङ्खारपरिनिब्बायी' व्यक्तिया नितिं व च्वय्यागु श्रोत दया अकनिष्ठ भूमीपाखे वनीम्ह 'उद्धंसोतअकनिट्ठगामी' अनागामी पुद्गलया नितिं, थुपिं न्याम्ह व्यक्तपिं थुगु कामभूमियात त्याग याना ब्रह्मभूमिइ परिनिर्वाण जुइगु खः ।

भिक्षुपिं ! गुलिं गुलिं व्यक्तपिं जि तथागतप्रति अचल अटल श्रद्धा दुपिं खः, इपिं दक्कं व्यक्तपिं श्रोतापन्नपिं खः, इपिं न्याम्ह श्रोतापन्नपिनि नितिं थुगु कामभूमिइ परिनिर्वाण जुइपिं खः, थुपिं न्याम्ह व्यक्तपिनि नितिं थुगु कामभूमियात त्याग याना परिनिर्वाण जुइपिं खः ?

भिक्षुगुगु भवदृष्टि विभवदृष्टिनिर्देशे क्वचाल ।

दृष्टिकथा क्वचाल ।

Dhamma.Digital

३-आनापानस्मृतिकथा

१-गणनवार

१५२. भिंखुगू आधार वस्तु दुगु आनापानस्मृतिसमाधियात भाविता याइम्ह व्यक्तियात निसःगू ज्ञानत उत्पन्न जुइगु जुयाच्वन । विघ्नबाधाय् ज्ञान च्यागू, उपकारय् ज्ञान च्यागू, बुलुसे च्वाकिगु उपक्लेशय् ज्ञान भिंच्यागू, यचुकेगुलिइ भिंस्वंगू ज्ञानत, स्मृति तयेगुलिइ ज्ञानत स्वीनिगू, समाधिया सामर्थ्यकथं ज्ञानत नीप्यंगू, विपश्यनाया सामर्थ्यकथं न्हेनिगू ज्ञानत, निर्बिदाज्ञानत च्यागू, निर्बिदा अनुलोम ज्ञानत च्यागू, निर्बिदा प्रतिप्रश्नश्चि ज्ञानत च्यागू, विमुक्तिसुखलिसे संयुक्तगु ज्ञानत नीछ्गू ।

विघ्नबाधाय् ज्ञानत च्यागू व उपकारय् ज्ञानत च्यागू छु छु खः ?

कामच्छन्द समाधियात विघ्नबाधा बिइसः, ध्यानं समाधियात उपकार यायेसः, दोषं समाधियात विघ्नबाधा बिइसः, मैत्रीं समाधियात उपकार यायेसः । स्त्यानमिद्धं समाधियात विघ्नबाधा बिइसः । आलोकसंज्ञां समाधियात उपकार यायेसः । चिल्लाय् दनिगु “औधृत्यं” समाधियात विघ्नबाधा बिइसः। चिल्लाय् मदनिगुलिं समाधियात उपकार यायेसः । द्वन्द संशयं समाधियात विघ्नबाधा बिइसः । धर्मयात विभाजन याना स्मरण यायेगुलिं समाधियात उपकार यायेसः । अविद्यां समाधियात विघ्नबाधा बिइसः । ज्ञानं समाधियात उपकार यायेसः । न्ह्याइपु मताइगुलिं समाधियात विघ्नबाधा बिइसः । लय्तायेगुलिं समाधियात उपकार यायेसः । सम्पूर्ण अकुशल धर्मतय्सं नं समाधियात विघ्नबाधा बिइसः । सम्पूर्ण कुशल धर्मतय्सं समाधियात उपकार यायेसः । थ्व विघ्नबाधाय् ज्ञानत च्यागू अले उपकार यायेगुलिइ ज्ञानत च्यागू जुल ।

न्हापांगु गणनवार क्वचाल ।

२ - १६-गू ज्ञाननिर्देश

१५३. थुपिं १६-गू आकार प्रकारतद्वारा तनंतं अभिवृद्धि यायेमाःगु चित्त व बांलाक तनंतं अभिवृद्धि यायेमाःगु चित्त छ्गू मात्र आलम्बनय् स्थित जुइगु खः । नीवरणतय्पाखें विशुद्ध जुइगु खः । उगु छ्गू मात्र आलम्बनय् स्थित जुइगु धर्मत छु छु खःलय् ?

नैष्कर्म्य (ध्यान), मैत्री (अव्यापाद), आलोकसंज्ञा, अविक्षेप (चिल्लाय् मदनिगु), विभाजन याना स्मरण यायेगु (धर्मव्यवस्थान), लय्तायेगु (प्रामोच्च), सम्पूर्ण कुशल धर्मत छ्गू मात्र आलम्बन दुगु खः ।

नीवरण धयागुलिइ नीवरण धर्मत छु छु खःलय् ?

कामच्छन्द, व्यापाद, स्त्यानमिद्ध, औधृत्य कौकृत्य, विचिकित्सा, अविद्या, न्ह्याइपु मताइगु ‘अरति’....., सम्पूर्ण अकुशल धर्मत नीवरण धर्मत धाइ ।

नीवरण धयागुलिइ छु अर्थ स्वभावया कारणं नीवरण धाइगु खःल्य ?

(वर्तचक्रं) पिहाँ वनिगु कारणयात रोके याना बाधा बिइसःगु स्वभावया कारणं नीवरण धाइ । उपिं वर्तचक्रं पिहाँ वनेसःगु धर्मत छु छु खःल्य ? नैष्कर्म्य (ध्यान) आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगु कारण खः । उगु ध्यानद्वारा नं आर्यपिं वर्तचक्रं पिहाँ वनिगु खः । कामच्छन्द वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म खः । उगु कामच्छन्दद्वारा नं रोके याना बाधा बिइयःगु भावया कारणं आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारण जुयाच्चंगु ध्यानयात सिइके फइमखु । उकिं कामच्छन्द वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके यायेसःगु धर्म धाइ ।

अब्यापाद 'मैत्री' आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारण खः । उगु अब्यापादद्वारा नं आर्यपिं वर्तचक्रं पिहाँ वनिगु खः । ब्यापाद वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म धाइ । उगु ब्यापादद्वारा नं रोके याना बाधा बिइयःगु भावया कारणं आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारण जुयाच्चंगु अब्यापादयात सिइके फइमखु । उकिं ब्यापाद वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म धाइ ।

आलोकसंज्ञा आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगु कारण खः । उगु आलोकद्वारा नं आर्यपिं वर्तचक्रं पिहाँ वनिगु खः । स्त्यानमिद्ध वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म खः । उगु स्त्यानमिद्धद्वारा नं रोके याना बाधा बिइयःगु भावया कारणं आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारण आलोकसंज्ञायात सिइके फइमखु । उकिं स्त्यानमिद्ध वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके यायेसःगु धर्म धाइ ।

समाधि आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगु कारण खः । उगु समाधिद्वारा नं आर्यपिं वर्तचक्रं पिहाँ वनिगु खः । चिल्लाय् दनिगु 'औधृत्य' वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म खः । उगु चिल्लाय् दनिगु 'औधृत्य' द्वारा नं रोके याना बाधा बिइयःगु भावया कारणं आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारण जुयाच्चंगु समाधियात सिइके फइमखु । उकिं चिल्लाय् दनिगु 'औधृत्य' वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म धाइ ।

धर्मयात विभाजन याना स्मरण यायेगु आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगु खः । उगु धर्मयात विभाजन याना स्मरण यायेगुद्वारा नं आर्यपिं वर्तचक्रं पिहाँ वनिगु जुयाच्चन । संशय जुइगु 'विचिकित्सा' वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म खः । उगु विचिकित्साद्वारा नं रोके याना बाधा बिइयःगु भावया कारणं आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारण जुयाच्चंगु धर्मयात विभाजन याना स्मरण यायेगुयात सिइके फइमखु । उकिं विचिकित्सा वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म धाइ ।

ज्ञान आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगु कारण खः । उगु ज्ञानद्वारा नं आर्यपिं वर्तचक्रं पिहाँ वनिगु खः । अविद्या वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म खः । उगु अविद्याद्वारा नं रोके याना बाधा बिइयःगु भावया कारणं आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारण

जुयाच्चंगु ज्ञानयात सिद्धके फइमखु । उकिं भुले जुइगु अविद्या वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके यायेसःगु धर्म धाइ ।

लयतायेगु आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगु कारण खः । उगु लयतायेगुद्वारा नं आर्यपिं वर्तचक्रं पिहाँ वनिगु खः । न्ह्याइपु मताइगु 'अरति' वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म खः । उगु न्ह्याइपु मताइगु 'अरति' द्वारा रोके याना बाधा बिइयःगु भावया कारणं आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारण जुयाच्चंगु लयतायेगुयात सिद्धके फइमखु । उकिं न्ह्याइपु मताइगु वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म धाइ ।

सम्पूर्ण कुशल धर्मत नं आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगु कारण खः । उगु कुशल धर्मद्वारा नं आर्यपिं वर्तचक्रं पिहाँ वनिगु खः । सम्पूर्ण अकुशल धर्मत वर्तचक्रं पिहाँ वनिगु कारणयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्मत खः । उगु अकुशल धर्मद्वारा नं रोके याना बाधा बिइयःगु भावया कारणं आर्यपिनि वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारण कुशल धर्मतयत् सिद्धके फइमखु । उकिं अकुशल धर्मत वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुया कारणयात रोके याना बाधा बिइसःगु धर्म धाइ ।

थ्व रोके याना बाधा बिइसःगु धर्मतयपाखें नं विशुद्धगु चित्त दुगु १६-गू आधार दयाच्चंगु आनापानस्मृति समाधियात भाविता याइम्ह व्यक्तियात क्षण क्षण पतिकं उपक्लेशधर्म समूहत उत्पन्न जुयाच्चने सः ।

निगूगु १६-गू ज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

३-उपक्लेशज्ञाननिर्देश

न्हापांगु छक्क(खुगूया पुचः)

१५४. बुलुसे च्वनिगुया कारण धर्म १८-गू छु छु खःलय ?

आश्वास^१ या आदि मध्य अन्त्यपाखे स्मृतिद्वारा अनुगमन याइम्ह व्यक्तिया आध्यात्मिक सन्तानय उत्पन्न जुइगु विशेष अवस्थापाखे थ्यनीगु चित्त समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय खः । प्रश्वास^२ या आदि मध्य अन्त्यपाखे स्मृतिद्वारा अनुगमन याइम्ह व्यक्तिया बाह्यय उत्पन्न जुइगु विक्षेप अवस्थाय थ्यनाच्चंगु चित्त समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय खः । आश्वासयात प्रार्थना याना आसक्त जुइगु तृष्णा उत्पन्न जुइगु समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय खः । आश्वास न्ह्योने दुगु प्रश्वासयात प्रार्थना याना आसक्त जुइगु तृष्णा उत्पन्न जुइगु समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय खः । आश्वासद्वारा सास्ति जुइका च्वंम्ह व्यक्तियात प्रश्वास लाभ जुइगुलिइ मुग्ध जुइगु समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय खः । प्रश्वासद्वारा सास्ति जुइका च्वंम्ह व्यक्तियात आश्वास लाभ जुइगुलिइ समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय खः ।

३. आनापानस्मृतिकथा

आश्वासपाखे अनुगमन याइगु स्मृति, प्रश्वासपाखे नं अनुगमन याइगु स्मृति, अध्यात्म सन्तानय् विक्षिप्त जुइगुयात आकांक्षा तइगु स्मृति, बाह्य सन्तानय् विक्षिप्त जुइगु कारण (प्रश्वास) यात आकांक्षा तइगु स्मृति ।

आश्वासद्वारा सास्ति जुइका च्वनेमाःह व्यक्तियात प्रश्वास लाभ जुइगुलिइ मुग्ध जुइगु स्मृति व प्रश्वासद्वारा सास्ति जुइका च्वनेमाःह व्यक्तियात आश्वास लाभ जुइगुलिइ मुग्ध जुइगु स्मृति ।

थुपिं खुगू आनापानस्मृति समाधिया बुलुसे च्वनिगु कारण उपक्लेशत खः । उपक्लेशतय्सं विक्षिप्त अवस्थाय् थ्यंके बियातःगु चित्त दुम्ह व्यक्तिया चित्त दुहाँ मवं मुक्त मजूं मुक्त जुइगुयात मस्यूपिं इपिं व्यक्तपिं मेपिसं धाइगु खँयात जक विश्वास याइपिं जुयाच्वन ।

निगूगु छक्क

१५५. निमित्तयात आवर्जन (विचार) याइम्ह व्यक्तिया चित्त आश्वासय् कम्प जुइगु खः । समाधियात रोके याये सः । आश्वासयात आवर्जन याइम्ह, निमित्तयात आवर्जन याइम्ह, प्रश्वासयात आवर्जन याइम्ह, आश्वासयात आवर्जन याइम्ह, प्रश्वासयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया चित्त आश्वासय् कम्प जुइगु खः । समाधियात रोके याये सः ।

निमित्तयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया आश्वासय् चित्त विक्षिप्त, आश्वासयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया निमित्तय् चित्त विक्षिप्त, निमित्तयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया प्रश्वासय् चित्त विक्षिप्त, प्रश्वासय् आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया निमित्तय् चित्त विक्षिप्त, आश्वासयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया प्रश्वासय् चित्त विक्षिप्तलिसें प्रश्वासयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया आश्वासय् चित्त विक्षिप्त, थुपिं खुगू आनापानस्मृति समाधिया बुलुसे च्वनिगु कारण उपक्लेशत खः ।

उपक्लेशतय्सं विक्षिप्त अवस्थाय् थ्यंके बियातःगु चित्त दुम्ह व्यक्तिया चित्त दुहाँ मवं, मुक्त मजू । मुक्त जुइगुयात मस्यूपिं इपिं व्यक्तपिं मेपिसं धाइगु खँयात जक विश्वास याइपिं जुयाच्वन ।

स्वंगूगु छक्क

१५६. (स्पर्श जूगु) स्थानयात पुलावना उत्पन्न जुइगु चित्त विक्षिप्त जुइगुद्वारा अनुगमन याना समाधियात विघ्नबाधा अन्तराय जुइगु जुयाच्वन । (स्पर्श जुइगु स्थानपाखे) मथ्यंनितिनिगु मुग्ध जुइगु चित्त कम्प जुया समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय जुइगु जुयाच्वन । (वीर्य सिधिल जुइगुद्वारा) चित्त अत्सिभावपाखे अनुगमन याना समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय जुइगु जुयाच्वन । अत्यन्त प्रोत्साहित उद्योगरत चित्त औधृत्यपाखे अनुगमन याना समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय जुइगु जुयाच्वन । मज्जा तायेबहःगु विषयवस्तुइ तःसकं क्वच्छुइगु चित्त रागपाखे अनुगमन याना

समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय जुइगु जुयाच्चन । मज्जातायेगु विषयवस्तुइ क्वमछुइगु चित्त व्यापादपाखे अनुगमन याना समाधिया विघ्नबाधा अन्तराय जुइगु जुयाच्चन ।

(स्पर्श जुइगु) थाय्यात पुलावना उत्पन्न जुइगु चित्त, स्पर्श जुइगु स्थानपाखे मध्यनितिनिगु आकांक्षा तइगु चित्त, वीर्य सिधिल जुइगुपाखे कयकुनिगु चित्त, अत्यन्त प्रोत्साहित उद्योगरत चित्त तःसकं क्वछुइगु व क्वमछुइगु चित्त समाधिस्थ मजू ।

थुपिं खुगू आनापानस्मृति समाधिया बुलुसे च्वनिगु कारण उपक्लेशत जुयाच्चन । गुगु बुलुसे च्वनिगुया कारणतयपाखे बुलुसे च्वंका विइगु संकल्प दुम्ह व्यक्तिं अति उत्तमगु समाधि चित्तयात मस्यू ।

१५७. आशवासया आदि मध्य अन्त्यपाखे स्मृतिद्वारा अनुगमन याइम्ह व्यक्तिया अध्यात्म सन्तानय् विक्षिप्त अवस्थाय् थ्यंगु चित्तद्वारा शरीर जूसां दाह व कम्म जुइगु खः, स्पन्दित जुइगु खः । प्रशवासया अनुगमन याइम्ह व्यक्तिया बाह्य सन्तानय् विक्षिप्त अवस्थाय् थ्यंगु चित्तद्वारा, आशवासयात आकांक्षा व आशक्ति दुगु तृष्णा उत्पत्ति जुइगुद्वारा, प्रशवासयात आकांक्षा व आशक्ति दुगु तृष्णा उत्पत्ति जुइगुद्वारा, आशवासद्वारा तीव्ररूपं सास्ति याइगु चित्तदुम्ह व्यक्तियात आशवास प्राप्त जुइगुलिइ तासे जुइगु कारणं, प्रशवासद्वारा तीव्ररूपं सास्ति याइगु चित्त दुम्ह व्यक्तियात आशवास प्राप्त जुइगुलिइ तासे जुइगु कारणं, निमित्तयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया चित्त आशवासय् कम्म जुइगु कारणं, आशवासयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया चित्त निमित्तय् कम्म जुइगु कारणं, निमित्तयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया चित्त प्रशवासय् कम्म जुइगु कारणं, प्रशवासयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया चित्त निमित्तय् कम्म जुइगु कारणं, आशवासयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया चित्त प्रशवासय् कम्म जुइगु कारणं, प्रशवासयात आवर्जन याइम्ह व्यक्तिया चित्त आशवासय् कम्म जुइगु कारणं (स्पर्श जुइगु) थाय्यात पुलावना उत्पन्न जुइगु विक्षिप्त अवस्थाद्वारा अनुगमन याइगु चित्तया कारणं, (स्पर्श जुइगु) थाय्यापाखे मध्यनितिनिगु आकांक्षा याइगु कम्म जुइगु चित्तया कारणं, कयकुनिगु अल्सिभावपाखे अनुगमन याइगु चित्तया कारणं, विक्षिप्त अवस्थापाखे अनुगमन याइगु चित्तया कारणं, रागपाखे अनुगमन याइगु चित्तया कारणं, व्यापादपाखे अनुगमन याइगु चित्तया कारणं शरीर जूसां मन जूसां दाह व कम्म जुइगु खः, स्पन्दित जुइगु खः ।

आनापानस्मृतिसमाधियात पूर्ण जुइक भाविता मयाःम्ह व्यक्तिया शरीर जूसां नं कम्म जुइगु खः । मन जूसां नं कम्म जुइगु खः । शरीर जूसां नं स्पन्दित जुइगु खः । मन जूसां स्पन्दित जुइगु खः ।

आनापानस्मृतिसमाधियात पूर्ण व बांलाक भाविता याःम्ह व्यक्तिया शरीर जूसां नं कम्म मजू, मन जूसां नं कम्म मजू, शरीर जूसां नं स्पन्दित मजू, मन जूसां नं स्पन्दित मजू ।

नीवरण धर्मतयपाखें विशुद्धगु चित्त दुम्ह १६-गू आधार वस्तु दुगु आनापानस्मृति समाधियात भाविता याइम्ह व्यक्तियात क्षणिक क्षणिकय् थुपिं उपक्लेशधर्मत १८-गू समूहत उत्पन्न जुइगु खः ।

स्वंगूगु उपक्लेशज्ञाननिर्देश क्वचाल ॥

४-बोदानज्ञाननिर्देश

१५८. यच्चुसे च्वंगु ज्ञान १३-गू छु छु खःलय् ?

(स्पर्श जुइगु) थाय्यात पुलावना उत्पन्न जुइगु चित्त विक्षिप्त जुइगुद्वारा अनुगमन याइगु खः, उगु चित्तयात चीका छगू आश्वास प्रश्वासतयगु स्पर्श जुइगु थासय् बांलाक तइगु जुयाच्चन । थुकथं नं चित्त विक्षिप्त अवस्थाय् मथ्यं । (स्पर्श जुइगु) थायपाखें मथ्यनितिनिगु आकांक्षा तइगु चित्त कम्म जुइगु खः । उगु चित्तयात चीका उगु आश्वास प्रश्वासतयगु (स्पर्श जुइगु) थासय् हे निर्णय याइगु खः, थुकथं नं चित्त विक्षिप्त अवस्थाय् मथ्यं । कय्कुनिगु चित्त अल्लिभावपाखे अनुगमन याइगु खः । उगु चित्तयात भावनाद्वारा संग्रह याना अल्लिचाइगुयात त्याग याइगु खः । थुकथं नं चित्त चिल्लाय् दनिगु अवस्थाय् मथ्यं । अतिकं प्रोत्साहित व उद्योगरतगु चित्त विक्षिप्त अवस्थापाखे अनुगमन याइगु खः, उगु चित्तयात भावनाद्वारा सास्तियाना विक्षिप्त जुइगुयात त्याग याइगु खः, थुकथं नं चित्त विक्षिप्त अवस्थापाखे मथ्यं । मज्जातायेबहःगु विषयवस्तुइ तःसकं क्वच्छुइगु चित्त रागपाखे अनुगमन याइगु खः, उगु चित्तयात सम्प्रजन्यं युक्त जुया रागयात त्याग याइगु खः, थुकथं नं चित्त विक्षिप्त अवस्थाय् मथ्यं । मज्जातायेबहःगु विषयवस्तुइ क्वमच्छुइगु चित्त ब्यापादपाखे अनुगमन याइगु खः, उगु चित्तयात सम्प्रजन्यं युक्त जुया ब्यापादपाखे त्याग याइगु खः, थुकथं नं चित्त विक्षिप्त अवस्थाय् मथ्यं । थुपिं खुगू विषयतद्वारा परिशुद्धगु यच्चुसेच्वंगु चित्त छगू मात्र आश्वास प्रश्वासतयगु स्पर्श यायेबहःगु थासय् स्थित जुयाच्चनिगु खः ।

छगू मात्र थासय् स्थित जुइगु धर्मत छु छु खः ? दान परित्याग यायेगुयात प्रकट यायेगु छगू मात्र भाव, शमथनिमित्त प्रकट यायेगुकथंयागु छगू मात्र भाव, व्यय लक्षणयात प्रकट यायेगुकथंयागु छगू मात्र भाव, निरोध जुइगु निर्वाणय् प्रकट यायेगुकथंयागु छगू मात्र भाव, परित्याग यायेगु दुपिं व्यक्तिपिनि दान परित्याग यायेगुयात प्रकट यायेगुकथंयागु छगू मात्र भाव, समाधिनिमित्तयात उद्योग याइपिं व्यक्तिपिनिगु शमथनिमित्त प्रकट यायेगुकथंयागु छगू मात्र भाव, व्यय लक्षणयात प्रकट यायेगुकथंयागु छगू मात्र भाव, आर्यपुद्गलपिनि निर्वाणयात प्रकट यायेगु कथंयागु छगू मात्र भाव, थुपिं प्यंगू विषयतद्वारा छगू मात्र भावय् थ्यनाच्चंगु चित्त आचरण प्रतिपदाया परिशुद्धताय् दुब्बां वनिगु हे जुयाच्चन । उपेक्षायात नं अभिवृद्धि याःगु जुइगु खः, ज्ञानद्वारा नं समप्रहर्षित यायेगु धाइ ।

प्रथमध्यानया आदि छु खः ? मध्य छु खः ? अन्त्य छु खः ?

प्रथमध्यानया आदि आचरण विशुद्ध जुइगु “प्रतिपदाविशुद्धि” खः, मध्य उपेक्षायात अभिवृद्धि यायेगु खः, अन्त्य सम्प्रहर्षित यायेगु खः ।

प्रथमध्यानया आदि प्रतिपदाविशुद्धि खः ? आदिया लक्षणत छु छु खःलय् ?

आदिया लक्षणत स्वंगू दु । उम्ह व्यक्तिया चित्त भय अन्तरायं विशुद्ध जुयाच्चनिगु खः । विशुद्ध जूगुया कारणं चित्तया मध्य जुयाच्चंगु शमथनिमित्तपाखे ध्यनिगु जुयाच्चन, ध्यंगुया कारणं चित्त शमथनिमित्तय् दुब्बां वनिगु जुल ।

चित्त भय अन्तरायं विशुद्ध जुइगु जुयाच्चन, विशुद्ध जूगुलिं मध्य जुयाच्चंगु शमथनिमित्तपाखे ध्यनिगु, ध्यंगु कारणं उगु शमथनिमित्तय् दुब्बां वनिगु, थुपिं प्रथमध्यानया आदि जुयाच्चंगु आचरण विशुद्ध जुइगु ‘प्रतिपदाविशुद्धि’या लक्षणत खः । आदिया लक्षणत थुपिं स्वंगू जुल । उकिं प्रथमध्यान आदि कल्याण नं दुगु जुयाच्चन, लक्षणं नं सम्पन्न जुयाच्चंगु दु धका धायेमाल ।

प्रथमध्यानया मध्य उपेक्षायात अभिवृद्धि यायेगु खः, मध्यया लक्षणत छु छु खःलय् ?

मध्यया लक्षणत स्वंगू दु । विशुद्धगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु खः, शमथपाखे ध्यंगु (चित्तयात) उपेक्षाभावं स्वइगु खः, छगू मात्र आकार प्रकारकथं प्रकट जुइगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु खः, विशुद्धगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु, शमथपाखे ध्यंगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु, छगू मात्र आकार प्रकारकथं प्रकट जुइगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु, थुपिं प्रथमध्यानया मध्य जुयाच्चंगु उपेक्षायात अभिवृद्धि यायेगुया लक्षणत खः । मध्यया स्वंगू थुपिं लक्षणत जुयाच्चन । उकिं प्रथमध्यान मध्यया कल्याण नं दुगु जुयाच्चन, लक्षणं नं सम्पन्न जुयाच्चंगु दु धका धायेमाल ।

प्रथमध्यानया अन्त्य सम्प्रहर्षण खः, अन्त्यया लक्षणत छु छु खःलय् ?

अन्त्यया लक्षणत प्यंगू दु, उगु प्रथमध्यानय् उत्पन्न धर्मतय्गु अतिक्रमण मजुइगु स्वभावकथं सम्प्रहर्षण जुइगु, इन्द्रियतय्गु छगू मात्र कृत्य दुगु स्वभावकथं सम्प्रहर्षण जुइगु, थुपिं निगुलिस नं ध्यंगु तीर्थयात बहन यायेसःगु स्वभावकथं सम्प्रहर्षण जुइगु, बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं सम्प्रहर्षण जुइगु, थुपिं प्यंगू प्रथमध्यानया अन्त्य जुयाच्चंगु सम्प्रहर्षणया लक्षणत खः । उकिं प्रथमध्यान अन्त्य कल्याण नं दुगु जुयाच्चन, लक्षणं नं सम्पन्न जुयाच्चंगु खः धका धायेमाल ।

थुकथं धयावये धुंगु क्रमद्वारा स्वंगू प्रकार दुगु भावय् ध्यनाच्चंगु चित्त स्वंगू कल्याण दुगु जुयाच्चन, भिगू लक्षणं सम्पन्न जू, वितर्कं नं सम्पन्न जू, विचारं नं सम्पन्न जू, प्रीतिं नं सम्पन्न जू, सुखं नं सम्पन्न जू, चित्तयात अधिष्ठानं नं सम्पन्न जू, श्रद्धां नं सम्पन्न जू, वीर्यं नं सम्पन्न जू, स्मृतिं नं सम्पन्न जू, समाधिं नं सम्पन्न जू, प्रज्ञां नं सम्पन्न जू ।

द्वितीयध्यानया आदि छु खःलय्, मध्य छु खःलय्, अन्त्य छु खःलय् ?

द्वितीयध्यानया आदि आचरण शुद्ध जुड्गु 'प्रतिपदाविशुद्धि' खः, मध्य उपेक्षायत भाविता यायेगु खः, अन्त्य ज्ञानकृत्य जुयाच्चंगु सम्प्रहर्षण खः । थुकथं धयावये धुंगु क्रमद्वारा स्वंगू प्रकार दुगु भावय् थ्यनाच्चंगु चित्त स्वंगू कल्याणं सम्पन्न जुयाच्चन, भिगू लक्षणं सम्पन्न जुयाच्चन, प्रीतिं नं सम्पन्न जू, सुखं नं सम्पन्न जू, चित्तयात अधिष्ठानं नं सम्पन्न जू, श्रद्धां नं सम्पन्न जू, वीर्यं नं सम्पन्न जू, स्मृतिं नं सम्पन्न जू, समाधिं नं सम्पन्न जू, प्रज्ञां नं सम्पन्न जू ।

तृतीयध्यानया आदि छु खःलय, मध्य छु खःलय, अन्त्य छु खःलय ? थुकथं धयावये धुंगु क्रमद्वारा स्वंगू प्रकार दुगु भावय् थ्यनाच्चंगु चित्त स्वंगू कल्याण दुगु जुयाच्चन, भिगू लक्षणं सम्पन्न जू, सुखं नं सम्पन्न जू, चित्तया अधिष्ठानं नं सम्पन्न जू, श्रद्धां नं सम्पन्न जू, वीर्यं नं सम्पन्न जू, स्मृतिं नं सम्पन्न जू, समाधिं नं सम्पन्न जू, प्रज्ञां नं सम्पन्न जू ।

चतुर्थध्यानया आदि छु खःलय, मध्य छु खःलय, अन्त्य छु खःलय ? थुकथं धयावये धुंगु क्रमद्वारा स्वंगू प्रकार दुगु भावय् थ्यनाच्चंगु चित्त स्वंगू कल्याण दुगु जुयाच्चन, भिगू लक्षणं सम्पन्न जू, उपेक्षां नं सम्पन्न जू, चित्तया अधिष्ठानं नं सम्पन्न जू, श्रद्धां नं सम्पन्न जू, वीर्यं नं सम्पन्न जू, स्मृतिं नं सम्पन्न जू, समाधिं नं सम्पन्न जू, प्रज्ञां नं सम्पन्न जू ।

आकाशानन्त्यायतन समापत्तिया विज्ञानन्त्यायतन समापत्तिया, आकिञ्चन्यायतन समापत्तिया, नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्तिया आदि छु खःलय, मध्य छु खःलय, अन्त्य छु खःलय ? थुकथं धयावये धुंगु क्रमद्वारा स्वंगू प्रकार दुगु भावय् थ्यनाच्चंगु चित्त स्वंगू कल्याण दुगु जुयाच्चन, भिगू लक्षणं सम्पन्न जू, वितर्कं नं सम्पन्न जू, विचारं नं सम्पन्न जू, प्रीतिं नं सम्पन्न जू, सुखं नं सम्पन्न जू, चित्तया अधिष्ठानं नं सम्पन्न जू, श्रद्धां नं सम्पन्न जू, वीर्यं नं सम्पन्न जू, स्मृतिं नं सम्पन्न जू, समाधिं नं सम्पन्न जू, प्रज्ञां नं सम्पन्न जू ।

अनित्यानुपश्यनाया आदि छु खः लय, मध्य छु खःलय, अन्त्य छु खःलय ? थुकथं धयावये धुंगु क्रमद्वारा स्वंगू प्रकार दुगु भावय् थ्यनाच्चंगु चित्त स्वंगू कल्याण दुगु जुयाच्चन, भिगू लक्षणं सम्पन्न जू, वितर्कं नं सम्पन्न जू, विचारं नं सम्पन्न जू, प्रीतिं नं सम्पन्न जू, सुखं नं सम्पन्न जू, चित्तया अधिष्ठानं नं सम्पन्न जू, श्रद्धां नं सम्पन्न जू, वीर्यं नं सम्पन्न जू, स्मृतिं नं सम्पन्न जू, समाधिं नं सम्पन्न जू, प्रज्ञां नं सम्पन्न जू ।

दुःखानुपश्यनाया, अनात्मानुपश्यनाया, उद्विग्न जुड्गु बहःजू धका बारबार भाविता यायेगु 'निर्विदानुपश्यना'या, रागं रहित जुड्गु बहःजू धका बारबार भाविता यायेगु 'विरागानुपश्यना'या, निरोध व शान्त जुड्गु बहःजू धका बारबार भाविता यायेगु 'निरोधानुपश्यना'या हाकनं त्याय याये बहःजू धका बारबार भाविता यायेगु 'प्रतिनिसर्गानुपश्यना'या, फुना वनिगु धका बारबार भाविता यायेगु 'क्षयानुपश्यना'या, विनाश जुड्गु धका बारबार भाविता यायेगु 'व्ययानुपश्यना'या, विपरीत जुड्गु धका बारबार भाविता यायेगु 'विपरिणामानुपश्यना'या, आरम्भण निमित्त मद्दु धका बारबार भाविता यायेगु 'अनिमित्तानुपश्यना'या प्रार्थना यायेगु मद्दु धका बारबार भाविता यायेगु

'अप्रणिहितानुपश्यना'या , शून्य जुइगु धका बारबार भाविता यायेगु 'शून्यतानुपश्यना'या , अत्याधिक प्रज्ञाद्वारा धर्मयात विशेषरूपं भाविता यायेगु 'अधिप्रज्ञाधर्मविपश्यना'या , गथे खः अथे सही रूपं स्युगु ज्ञानदृष्टि 'यथाभूतज्ञानदर्शन'या , दोष धका बारबार भाविता यायेगु 'आदीनवानुपश्यना'या , प्रज्ञाज्ञानद्वारा बारबार भाविता यायेगु 'प्रतिसांख्यानपश्यना'या , वर्तचक्रं पिहाँ वनेगुयात बारबार भाविता यायेगु 'विवर्तानुपश्यना'या , प्रज्ञां नं सम्पन्न जू ।

श्रोतापत्तिमार्गया , सकृदागामिमार्गया , अनागामिमार्गया , अरहत्त्वमार्गया आदि छु खः लय् मध्य छु खः लय् , अन्त्य छु खः लय् ?

अरहत्त्वमार्गया आदि आचरण शुद्ध जुइगु 'प्रतिपदाविशुद्धि' खः , मध्य उपेक्षयात भाविता यायेगु खः , अन्त्य सम्प्रहर्षण खः । अरहत्त्वमार्गया आदि प्रतिपदाविशुद्धि खः , आदिया लक्षणत छु छु खः लय् ? आदिया लक्षणत स्वंगू दु ।

उम्ह पुद्गलया चित्त भय अन्तरायं विशुद्ध जुइगु खः , विशुद्ध जूगु कारणं चित्त मध्य जुयाच्चंगु शमथनिमित्तपाखे थ्यनाच्चन , थ्यंगु कारणं चित्त शमथनिमित्तय् दुब्बां वनाच्चन ।

चित्त भय अन्तरायं विशुद्ध जुइगु , विशुद्ध जूगुलिं मध्य जुयाच्चंगु शमथनिमित्तपाखे थ्यनिगु , थ्यंगुलिं उगु शमथनिमित्तय् दुब्बां वनिगु , थुपिं अरहत्त्वमार्गया आदि जुयाच्चंगु आचरण शुद्ध जुइगु 'प्रतिपदाविशुद्धि'या लक्षणत स्वंगू खः । उकिं अरहत्त्वमार्गयात आदिकल्याण नं दु , लक्षणं नं सम्पन्न जू धका धायेमाः ।

अरहत्त्वमार्गया मध्य उपेक्षयात अभिवृद्धि यायेगु खः , मध्यया लक्षणत छु छु खः लय् ?

मध्यया लक्षणत स्वंगू दु । विशुद्धगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु खः , शमथपाखे थ्यंगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु खः , छगू आकार प्रकारं प्रकट जूगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु खः , विशुद्धगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु शमथपाखे थ्यंगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु , छगू आकार प्रकारं प्रकट जूगु चित्तयात उपेक्षाभावं स्वइगु , (थुपिं मध्य लक्षणत स्वंगू जुल) । उकिं अरहत्त्वमार्ग मध्य कल्याण नं दुगु जुयाच्चन , लक्षणं नं सम्पन्न जू धका धायेमाः ।

अरहत्त्वमार्गया अन्त्य सम्प्रहर्षण खः , अन्त्यया लक्षणत छु छु खः लय् ?

अन्त्यया लक्षणत प्यंगू दु । उगु अरहत्त्वमार्गय् उत्पन्न जुयाच्चंगु धर्मतय्गु अतिक्रमण मजुइगु स्वभावकथं सम्प्रहर्षण जुइगु , इन्द्रियतय्गु छगू मात्र कृत्य दुगु स्वभावकथं सम्प्रहर्षण जुइगु , थुपिं निगुलिसं थ्यंगु वीर्ययात बहन यायेसःगु स्वभावकथं सम्प्रहर्षण जुइगु , बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं सम्प्रहर्षण जुइगु , थुपिं प्यंगू अरहत्त्वमार्गया अन्त्य जुयाच्चंगु सम्प्रहर्षणया प्यंगू लक्षणत खः ।

उकिं अरहत्त्वमार्ग अन्त्य कल्याण नं दुगु जुयाच्चन , लक्षणं नं सम्पन्न जू धका धायेमाः । थुकथं धयावये धुंगु क्रमद्वारा स्वंगू प्रकार दुगु भावय् थ्यंगु चित्त स्वंगू कल्याण दुगु जुयाच्चन ,

भ्रिगू लक्षणं सम्पन्न जू, वितर्कं नं सम्पन्न जू, विचारं नं सम्पन्न जू, प्रीतिं नं सम्पन्न जू, सुखं नं सम्पन्न जू, चित्तया अधिष्ठानं नं सम्पन्न जू, श्रद्धां नं सम्पन्न जू, वीर्यं नं सम्पन्न जू, स्मृतिं नं सम्पन्न जू, समाधिं नं सम्पन्न जू, प्रज्ञां नं सम्पन्न जू ।

१५९. निमित्त व आश्वास प्रश्वास छगू चित्तया आरम्भण मखु, स्वंगू धर्मतयूत मस्यूम्ह पुद्गलयात समाधिभावना उपलब्ध मजू ।

निमित्त व आश्वास प्रश्वास छगू चित्तया आरम्भण मखु थुपिं स्वंगू धर्मतयूत स्यूम्ह पुद्गलयात समाधिभावना उपलब्ध जू ।

थुपिं स्वंगू धर्मत गुकथं छगू चित्तया आरम्भण मजूगु खःलय् ? थुपिं स्वंगू धर्मत गुकथं प्रकट मजूगु मखुगु खःलय् ? गुकथं चित्त विक्षिप्त अवस्थाय् मथ्यंगु खःलय् ? गुकथं समाधिभावनायात उद्योग याइगु वीर्यं नं प्रकट जुइगु खःलय् ? गुकथं नीवरणयात प्वला चीका छ्वयेसःगु ध्यानयात नं सिद्ध जुइकीगु खःलय् ? गुकथं संयोजनयात चीकेसःगु मार्गयात प्राप्त जुइगु खःलय् ?

उपमाकथं माथंवंगु भूमिभागय् सिँग्वं तइगु खः । उगु सिँग्वंयात पुरुषं कःतिं फाइगु जुयाच्चन । सिँग्वंलय् थ्युगु कःतिया धारतयूगु सामर्थ्यं पुरुषया स्मृति प्रकट जुइगु खः, थःगु लिक्क वःगु कःतिया धारतयूत व छखेपाखे वंगु कःतिया धारतयूत मनन मयाःसा नं वःगु कःतिया धार वंगु कःतिया धारत प्रकट मजूगु मखु, सिँग्वंयात त्वाःल्हाइगु वीर्यं नं प्रकट जू, सिँग्वं त्वाःल्हायेगु वीर्ययात नं सिद्ध जुइक् ।

माथंवंगु भूमिभागय् तयातःगु सिँग्वंथे थथे हे स्मृतिद्वारा आबद्धगु निमित्तयात सिद्धकेमाः । कःतियागु धारतथे थथे हे आश्वास प्रश्वासतयूत सिद्धकेमाः । कःतियागु धारतथे थथे हे प्रश्वास आश्वासतयूत सिद्धकेमाः । सिँग्वंलय् थ्युगु कःतियागु धारतयूगु सामर्थ्यं पुरुषयागु स्मृति प्रकट जूथे वःगु कःतियागु धार वंगु कःतियागु धारतयूत मनन मयासे वःगु कःतियागु धार वंगु कःतियागु धार प्रकट मजूगु मखुथे सिँग्वंयात त्वाःल्हाइगु वीर्यं नं प्रकट जूथे सिँग्वं त्वाःल्हाइगु वीर्ययात नं सिद्ध जुइकथं थथे हे भिक्षुं न्हासय् च्चकाय् थःजू म्हुतुसी च्चकाय् थःजू स्मृतियात न्त्योने तया फेतुना च्चनिगु खः । दुने दुहाँ वःगु पिने पिहाँ वंगु आश्वास प्रश्वासतयूत मनन मयाःसां दुने दुहाँ वःगु पिने पिहाँ वंगु आश्वास प्रश्वासत प्रकट मजूगु मखु, प्रकट हे जूगु जुयाच्चन । वीर्यं प्रकट जू । ध्यानयात नं सिद्ध जुइक्, संयोजनयात हटे यायेसःगु मार्गयात नं प्राप्त याः, प्रधान धयागु वीर्यं नं उत्पन्न जू ।

प्रधान धयागु छु खःलय् ? उद्योग यायेमाःगु वीर्यं दुम्ह पुद्गलया शरीर व मन भावना कर्मयात पाय्छि जू, थ्वयात प्रधान धाइ ।

प्रयोग धयागु छु खःलय् ? उद्योग यायेमाःगु वीर्यं दुम्ह पुद्गलं उपक्लेश नीवरणतयूत हटे याना चीका छ्वये बहःजू, वितर्कत शान्त जू, थ्वयात प्रयोग धाइ ।

विशेष धयागु छु खःलय् ? उद्योग यायेमाःगु वीर्य दुम्ह पुद्गलयात संयोजनत तनावनिगु खः, अनुशयत मदइगु खः, ध्वयात विशेष धाइ ।

थुकथं थुपिं स्वंगू धर्मत छगू चित्तया आरम्मणत मखु, थुपिं स्वंगू धर्मत प्रकट मज्जूगु मखु, चित्त विक्षिप्त अवस्थाय् मथ्यं, समाधिभावनायात उद्योग याइगु वीर्य नं प्रकट जू, नीवरणयात प्वला हटे यायेसःगु ध्यानयात नं सिद्ध जुइक्, संयोजनयात हटे यायेसःगु मार्गयात नं प्राप्त जू ।

१६०. भगवान बुद्धं देशना याना विज्याःगु अनुरूपगु आकार प्रकारकथं आनापानस्मृतियात सम्पन्न व बांलाक क्रमशः अभिवृद्धि व अभ्यास याये धुंक्मह पुद्गलं चन्द्रमा सुपाचं मुक्त जुया वःथें थुगु अवकाश लोकयात प्रकाशं जहाँ थीकिगु जुयाच्चन ।

बानं धयागु दुहाँ वइगु सासः खः, पिहाँ वनिगु सासः मखु । बापानं धयागु पिहाँ वनिगु सासः खः, दुहाँ वइगु सासः मखु । दुहाँ वइगु सासःया सामर्थ्यकथं स्मृति प्रकट जू, पिहाँ वनिगु सासःया सामर्थ्यकथं स्मृति प्रकट जू, दुहाँ वइगु सासःयात भाविता याइम्ह पुद्गलयात स्मृति प्रकट जू, पिहाँ वनिगु सासःयात भाविता याइम्ह पुद्गलयात स्मृति प्रकट जू ।

परिपुण्णा धयागु परिग्रह यायेसःगु (मुंकेसःगु) स्वभावया कारणं परिपूर्ण धाइ । परिवार धयागु स्वभावया कारणं परिपूर्ण धाइ, परिपूर्ण जुइगु स्वभावया कारणं परिपूर्ण धाइ ।

सुभाविता धयागु प्यंगू भावनात खः । उगु आश्वास प्रश्वास धर्मतयत् अतिक्रमण मयाइगु स्वभावकथं भावना यायेगु खः, इन्द्रियतयत् छगू मात्र कृत्य दुगु स्वभावकथं भावना यायेगु खः, उगु ध्यानपाखे थ्यनीगुया कारण जुयाच्चंगु वीर्ययात बहन यायेसःगु स्वभावकथं भावना यायेगु खः, बारबार सेवन यायेगुकथं भावना यायेगु खः । उम्ह पुद्गलयात भाविता यायेगु स्वभाव दुगु थुपिं प्यंगू धर्मतयत् तयार यानातःगु रथ समान याना तयेमाः, आधारवस्तु समान याना तयेमाः, न्ह्योने प्रकट जुइगु खः, छचाख्यरं अभ्यास याना परिचित जुइका तयेमाः, बांलाक उद्योग याना तयेमाः ।

यानिकता धयागु उगु उगु ध्यानत उगु उगु विपश्यनाय् आकांक्षा दक्व अभ्यास यायेगुया भावय् थ्यनिगु जुयाच्चन, बलशक्तिस थ्यनिगु जुयाच्चन, वैशारद्य (निर्भिकताया) भावय् थ्यनिगु जुयाच्चन, उम्ह व्यक्तिया उगु उगु शमथविपश्यनाधर्मत आवर्जन यायेगुलिसे स्वानाच्चन, आकांक्षालिसे स्वानाच्चन, मनन यायेगु मनसिकारलिसे स्वानाच्चन, चित्तोत्पादलिसे स्वानाच्चन । उकिं यानिकता धका धायेमाः ?

वस्तुकता धयागु (भिंखुगू) वस्तुइ चित्त आधिष्ठित जूजुगुलिइ स्मृति बांलाक प्रकट जुइगु जुयाच्चन । स्मृति प्रकट जूजुगुलिइ चित्त बांलाक स्थिर जुइगु जुयाच्चन । उकिं वस्तुकता धका धायेमाः ।

अनुदिठता धयागु उगु चित्त न्त्यचिलिगु जुयाच्चन, उगु उगु धर्मभावना विशेष्य चित्त न्त्यचिलिगु अवस्थाय् स्मृति छसिकथं ल्यूल्य वनिगु जुयाच्चन, स्मृति छसिकथं ल्यूल्य वनिगु अवस्थाय् भावना विशेष्य चित्तयात न्त्योने यंकीगु जुयाच्चन । उकिं अनुष्ठिता धका धायेमाः ।

परिचिता धयागु संग्रह यायेसःगु स्वभावया कारणं परिचिता धाइ, परिवार धयागु स्वभावया कारणं परिचिता धाइ, सम्पन्न जुइगु स्वभावया कारणं परिचिता धाइ, स्मृतिद्वारा संग्रह याना अकुशल हीनधर्मतय्त बहन यायेसःगु कारणं परिचिता धाइ ।

सुसमारद्धा धयागु प्यंगू बांलाक उद्योग यायेगु खः । उगु आश्वास प्रश्वासय् उत्पन्न जुइगु धर्मतय्त अतिक्रमण मयाइगु स्वभावकथं बांलाक उद्योग यायेगु खः, इन्द्रियतय्गु छगू कृत्य दुगु स्वभावकथं बांलाक उद्योग यायेगु खः । उगु ध्यानपाखे थ्यनिगुया कारण जुयाच्चंगु वीर्ययात बहन यायेसःगु स्वभावकथं बांलाक उद्योग यायेगु खः, उगु ध्यानया प्रतिपक्षी जुयाच्चंगु क्लेशतय्त बांलाक विनाश यायेसःगु भावया कारणं बांलाक उद्योग यायेगुयात सुसमारद्ध धाइ ।

१६१. **सुसमं** धयागुलिइ सम सुसम धयागु दु । सम धयागु छु खःलय् ? उगु भावना विशेष्य उत्पन्न जुया निर्दोष स्वभाव दुगु बोधिपक्षीय धर्मयात सम धाइ ।

सुसम धयागु छु खःलय् ? उजोगु उजोगु धर्मतय्गु आरम्भण निरोध जुइगु अवस्था जुयाच्चंगु निर्वाणयात सुसम धाइ । थुकथं थुगु समयात व थुगु सुसमयात ज्ञानद्वारा सिइकेमाः, खंकेमाः, प्राप्त यायेमाः, साक्षात्कार यायेमाः, प्रज्ञाद्वारा सामना यायेमाः, लिकुनेगु मद्दु, वीर्ययात उद्योग यायेमाः, स्मृति प्रकट जुइगु खः, प्रमाद मजू, शरीर शान्त जुइगु खः, दाह जुइगु मद्दु, चित्त स्थिर जुइगु खः, छगू मात्र आरम्भण दयाच्चन । उकिं सुसमारद्ध धका धायेमाः ।

अनुपुब्बं परिचिता धयागुलिइ तःहाकःगु आश्वासयात आश्वासया सामर्थ्यकथं न्हापा न्हापायागु स्मृतियात अभ्यास यायेमाः, लिपा लिपायागु स्मृतियात बारबार अभ्यास यायेमाः । तःहाकःगु प्रश्वासयात तःहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं पतिहाकःगु आश्वासयात पतिहाकःगु आश्वासया सामर्थ्यकथं पतिहाकःगु प्रश्वासयात पतिहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं हानं परित्याग यायेगुयात बारबार भाविता याना आश्वासयागु सामर्थ्यकथं हाकनं परित्याग यायेगुयात बारबार भाविता याना प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं न्हापा न्हापायागु स्मृतियात अभ्यास यायेमाः, लिपा लिपायागु स्मृतियात बारबार अभ्यास यायेमाः ।

सम्पूर्णं नं जुयाच्चंगु १६-गू वस्तु दुगु आनापानस्मृतितय्त परस्परय् नं अन्वेषण यायेमाः, बारबार नं अन्वेषण यायेमाः, उकिं अनुपुब्बं परिचिता धका धायेमाः ।

यथा धयागुलिइ सही अर्थत १०-गू दयाच्चन, थःत थःमं अनुशासन यायेगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थ, थःगु शरीर शान्त शीतल जुइगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थ, थः क्लेश शान्त व शीतल जुइगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थ, विशेषं सिइके बहःगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थ, विभाजन याना सिइके बहःगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थ, हटे यायेमाःगु स्वभाव जुयाच्चंगु

सही अर्थ, भावना यायेमाःगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थ, साक्षात्कार यायेमाःगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थ, प्यंगू सत्यतयत् प्रतिवेध याना सिइकेगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थ, निर्वाणय् प्रतिष्ठापित यायेसःगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थ (थुपिं भिगू खः) ।

बुद्धो धयागुलिइ भगवान बुद्ध थःथःमं उत्पन्न जुया बिज्यात, गुरू दया विमज्याः, न्हापा न्हापा न्यने मनंगु धर्मय् स्वयं थःमं हे सत्यतयत् प्रतिवेध याना सिइका बिज्यात, उगु उगु सत्यय् नं सम्पूर्ण सिया बिज्याःगु भावय् ध्यना बिज्यात, बलय् अन्वेषण यायेगु भावय् ध्यना बिज्यात ।

१६२. **बुद्धो** धयागुलिइ छु गुगु अर्थ स्वभावया कारणं बुद्ध धाइगु खःलय् ? सत्य धर्मतयत् सिया बिज्याःगु कारणं बुद्ध धाइगु खः । सत्त्वप्राणी समूहयात सिइका बिया बिज्याये सःगु, सम्पूर्ण धर्मयात सिया बिज्याःगु, सम्पूर्ण धर्मयात (ज्ञानचक्षुद्वारा) खना बिज्याःगु, मेपिसं सिइके बहः मजूसे स्वयं थःमं सिया बिज्याःगु, (सर्वज्ञता ज्ञानय् थ्यंगुलिं) ह्वया बिज्याःगु, क्षय जुइ धुंकूगु आश्रव धर्म दुगु, क्लेशं बुलेगु मदुगु, धात्थें रहित जुइ धुंकूगु राग दया बिज्याःगु, धात्थें रहित जुइ धुंकूगु दोष दया बिज्याःगु, धात्थें रहित जुइ धुंकूगु मोह दया बिज्याःगु, धात्थें क्लेश मदुगु, छपु मात्र निर्वाणमार्गय् गमन याना बिज्याःगु, स्वयं थःमं हे ज्वःमदु उत्तमगु प्यंगू सत्ययात प्रतिवेध याना सिया बिज्याःगु, सिइके म्वाःगु धर्म समूहं रहित जुया सिइके बहःगु ज्ञानयात प्राप्त जूगु कारणं बुद्ध धाइगु खः ।

बुद्ध धयागु थ्व नांयात मामं छुना बियातःगु मखु, अबुं छुना बियातःगु मखु, दाजुं छुना बियातःगु मखु, ततां छुना बियातःगु मखु, पासाभाइपिसं छुना बियातःगु मखु, थःधितिवन्धुबान्धवपिसं छुना बियातःगु मखु, श्रमण ब्राह्मणपिसं छुना बियातःगु मखु, देवबह्मापिसं छुना बियातःगु मखु ।

थ्व बुद्ध धयागु नां भाग्यवान् तथागतपिनिगु बोधिवृक्षमूलय् सर्वज्ञताज्ञान प्राप्तिलिसें छगूपाखं हे साक्षात्कार यायेमाःगु अरहत्त्वफलयात शीरय् छुना उत्पन्न जूगु नामप्रज्ञप्ति खः ।

वैसिता धयागुलिइ थःत थःमं अनुशासन यायेगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थयात, थःगु शरीर शान्त शीतल जुइगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थयात, थःस्वयं क्लेश शान्त व शीतल जुइगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थयात निर्वाणय् स्थापित जुइकेसःगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थयात गुगु आकार प्रकारद्वारा भगवान् बुद्धं देशना याना बिज्याये माःगु खः ।

सो धयागुलिइ या त गृहस्थी थःजु या त भिक्षु श्रमण, **लौको** धयागुलिइ स्कन्ध धयागु लोक, धातु धयागु लोक, आयतन धयागु लोक, अपाय प्यंगू धयागु विपत्तिभवलोक, सुगतिभव धयागु सम्पत्तिभवलोक, सुगति थ्यनीगुया कारण जुयाच्चंगु कर्म धयागु सम्पत्तिसम्भवलोकत खः । सम्पूर्ण सत्त्वपिं आहार हे आधार दुपिं जुयाच्चन धयागु छगू लोक भिंच्यागू धातु लोक भिंच्यागू खः ।

पभासेति धयागुलिइ थःत थःमं अनुशासन यायेगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थयात बांलाक प्रतिवेध याना सिइकेसःगु कारणं उम्ह पुद्गलं थ्व लोकयात प्रभासित जुइकीगु खः, जहाँ थीकीगु खः, प्रभासित व प्रकाशित जुइकीगु खः, थःगु शरीरयात शान्त व शीतल याइगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थयात बांलाक प्रतिवेध याना सिइकेसःगु कारणं उम्ह पुद्गलं थ्व लोकयात प्रभासित जुइकीगु खः, प्रकाशित जुइकीगु खः, प्रभासित व प्रकाशित जुइकीगु खः ।

थः क्लेश शान्त शीतल जुइगु स्वभाव जुयाच्चंगु सही अर्थयात बांलाक प्रतिवेध याना सिइकेसःगु कारणं उम्ह पुद्गलं थ्व लोकयात प्रभासित जुइकीगु खः, प्रकाशित जुइकीगु खः, प्रभासित व प्रकाशित जुइकीगु खः ।

निर्वाणय् स्थापित जुइकेसःगु स्वभाव जायच्चंगु सही अर्थयात बांलाक प्रतिवेध याना सिइकेसःगु कारणं उम्ह पुद्गलं थ्व लोकयात प्रभासित जुइकीगु खः, प्रकाशित जुइकीगु खः, प्रभासित व प्रकाशित जुइकीगु खः ।

अब्बा मुत्तोव चन्दिमा धयागुलिइ सुपाँय्थें धका क्लेशतय्त भाःपिमाः, चन्द्रमाथें आर्यज्ञानयात भाःपिमाः, चन्द्र देवपुत्रथें भिक्षुयात भाःपिमाः, सुपाचं मुक्तम्ह खसुतिं मुक्तम्ह कुँ व धुलं मुक्तम्ह राहुं ज्वनिगुलिं मुक्तम्ह चन्द्रमा प्रभासित जुइथें अवभासित जुइथें शोभायमान जुइथें थथे हे भिक्षु दक्व क्लेशं मुक्त जुया प्रभासित व अवभासित जुइगु खः । आभासित नं अवभासित जू, शोभायमान नं शोभायमान जू । उकिं अब्बा मुत्तोव चन्दिमा धका धायेमाः ।

यच्चुसे पिच्चुसे च्वनिगुलिइ १३-गू थुपिं ज्ञानत उत्पन्न जुइगु खः ।

प्यंगूगु वोदानज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

भाणवार क्वचाल ।

५-सतोकारिज्ञाननिर्देश

१६३. स्मृति दयेका च्वनेगु बानि दुम्ह व्यक्तिया ३२-गू ज्ञानत छु छु खःलय् ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु जंगलय् उपसंक्रमण यानाच्चंगु थःजु, सिमाक्वय् उपसंक्रमण यानाच्चंगु थःजु एकान्तगु थासय् उपसंक्रमण यानाच्चंगु थःजु मुलेपतिं ध्याना म्हायात तप्यंक तथा कर्मस्थानपाखे अभिमुख जुया स्मृतियात उत्पन्न जुइका फेतुनाच्चन ।

उम्ह भिक्षुं स्मृतिं सम्पन्न जुया हे आश्वासयात दुकया च्वन, स्मृतिं सम्पन्न जुया हे प्रश्वासयात पिकयाच्चन । तःहाकःगु आश्वासयात नं दुकयाच्चन धाःसा तःहाकःगु आश्वासयात दुकयाच्चना धका स्यू । तःहाकःगु प्रश्वासयात नं पिकयाच्चन धाःसा तःहाकःगु प्रश्वासयात पिकयाच्चना धका स्यू । पतिहाकःगु आश्वासयात नं दुकयाच्चन धाःसा पतिहाकःगु आश्वासयात दुकयाच्चना धका स्यू । पतिहाकःगु प्रश्वासयात नं पिकयाच्चन धाःसा पतिहाकःगु प्रश्वासयात पिकयाच्चना धका स्यू । सम्पूर्ण आश्वास 'आश्वासकाय' यागु आदि मध्य अन्त्ययात प्रकट

जुइकथं याना आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । सम्पूर्ण प्रश्वास 'प्रश्वासकाय' यागु आदि मध्य अन्त्ययात प्रकट जुइकथं याना प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः ।

स्थूल कोडागु आशवास धका धायेमाःगु कायसंस्कारयात शान्त जुइका आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । स्थूल कोडागु प्रश्वास धका धायेमाःगु कायसंस्कारयात शान्त जुइका प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः ।

प्रीतियात प्रकट जुइकथं याना, सुख्यात प्रकट जुइकथं याना, चित्तसंस्कारयात प्रकट जुइकथं याना, स्थूल कोडागु चित्तसंस्कारयात शान्त जुइका चित्तयात प्रकट जुइकथं यायेगु याना, चित्तयात अतिकं प्रमुदित जुइकेगु याना, चित्तयात (आरम्मणय्) बांलाक तयेगु याना, चित्तयात मुक्त जुइकेगु याना, अनित्य धका बारबार भाविता यायेगु याना, विराग धका बारबार भाविता यायेगु याना, निरोधयात बारबार भाविता यायेगु याना, हाकनं उत्सर्ग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना, आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । हाकनं उत्सर्ग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः ।

१६४. इध धयागु थुगु सिद्धान्तय्, थुगु आकांक्षाय्, थुगु यःतायेकेगुलिइ, थुगु ग्रहण यायेगुलिइ, थुगु स्वभाव धर्मय्, थुगु विनयय्, थुगु धर्म विनयय्, थुगु बुद्धवचनय्, थुगु उत्तमगु आचरणय्, थुगु बुद्धयागु उपदेशय् धयागु अर्थ खः, उकिं इध धका धायेमाः ।

भिक्खु धयागु कल्याण पृथग्जन थःजु शैक्ष श्रमण थःजु मस्यंगु स्वभाव दुम्ह अरहन्त जूसा नं थःजु भिक्खु धाइ ।

अरञ्जं धयागु लुखाखलुं पिने पिहाँ वया दक्कदिक्वं अरञ्ज धाइ ।

रूक्खमूलं धयागु गुगु सिमाय् खातायात जूसां मेचयात जूसां फुंगयात जूसां, सुकूयात जूसां, छयंगु लासायात जूसां, घाँय् लायातःगुयात जूसां, साउलाहः लायातःगुयात जूसां, सू लायातःगुयात जूसां, भिक्षुयागु थासय् लायेमाः । उगु सिमाक्वय् भिक्षुं चंक्रमण जूसां याइगु खः, दं जूसां दनिगु खः, गो जूसां तुलिगु खः, उगु सिमाक्वःयात रूक्खमूल धाइ ।

सुब्बं धयागु मनूतलिसे जुइमा, भिक्षुपिलिसे जुइमा, सुं छम्ह नापं नं त्वाकबुक मजू ।

अगारं धयागु निखे पौ दुगु विहार, छखे पौ दुगु विहार, तःहाकःगु प्रासाद, पौ मदुगु प्रासाद, गुफात खः ।

निसीवति पल्लव्णं बाभुजित्वा धयागु मुलपतिंथ्याना फेतुनाच्चन । उजुं कायं पणिघाय धयागु तःतःप्यंक स्थिरं तथा शरीरयात बांलाक तयेमाः ।

परिमुखं सतिं उपदठपेत्वा लय् परि धयागु संग्रह यायेगु अर्थ दयाच्चन, **मुखं** धयागु वर्त (चक्रं) पिहाँ वनेगुया कारण अर्थ दयाच्चन, **सतिं** धयागु प्रकट जुइगु अर्थ दयाच्चन, उकिं परिमुखं सतिं उपदठपेत्वा धका धायेमाः ।

१६५. सतोव व अस्ससति, सतोव व पस्ससति धयागुलिइ ३२-गु आकार प्रकारतद्वारा स्मृतियात दयेकेगु बानि दयाच्चन । तःहाकःगु आश्वासयात दुकायेगु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिरता व चंचलता मदुगुयात स्यूह् व्यक्तिया नितिं स्मृति प्रकट जू । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा स्मृतियात दयेकेगु बानि दु । तःहाकःगु थुगु प्रश्वासयात पिकायेगु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिरता अचंचलतायात स्यूह् व्यक्तिया नितिं स्मृति प्रकट जू । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा स्मृतियात दयेकेगु बानि दु ।

पतिहाकःगु आश्वासयात दुकायेगु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिरता व अचंचलतायात स्यूह् व्यक्तिया नितिं स्मृति प्रकट जू, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा स्मृतियात दयेकेगु बानि दु । पतिहाकःगु प्रश्वासयात पिकायेगु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिरता व अचंचलतायात स्यूह् व्यक्तिया नितिं स्मृति प्रकट जू, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा स्मृतियात दयेकेगु बानि दु । हाकनं उत्सर्ग यायेगुयात भाविता याइगु आश्वासयागु सामर्थ्यकथं हाकनं उत्सर्ग यायेगुयात भाविता याइगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिरता व अचंचलतायात स्यूह् व्यक्तिया नितिं स्मृति प्रकट जू । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा स्मृतियात दयेकेगु बानि दु ।

न्हापांगु चतुष्क निर्देश

१६६. तःहाकःगु आश्वासयात दुकायेबले तःहाकःगु आश्वासयात दुकायच्चना धका गुकथं सियाच्चनलय् ? तःहाकःगु प्रश्वासयात पिकायेबले तःहाकःगु प्रश्वासयात पिकायच्चना धका गुकथं सियाच्चनलय् ?

तःहाकःगु आश्वासयात तःहाकःगु समयय् दुकायच्चन, तःहाकःगु प्रश्वासयात तःहाकःगु समयय् पिकायच्चन । तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात तःहाकःगु समयय् दुकाय नं च्वन पिकाय नं च्वन । तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात तःहाकःगु समयय् दुकायच्चंम्हसित व पिकायच्चंम्हसित भावनाछन्द उत्पन्न जुयाच्चन । भावनाछन्दयागु सामर्थ्यद्वारा वयासिकं सूक्ष्मगु तःहाकःगु आश्वासयात तःहाकःगु समयय् दुकायच्चन । भावनाछन्दयागु सामर्थ्यद्वारा वयासिकं अतिकं सूक्ष्मगु तःहाकःगु प्रश्वासयात तःहाकःगु समयय् पिकायच्चन । भावनाछन्दयागु सामर्थ्यद्वारा वयासिकं अतिकं सूक्ष्मगु तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात तःहाकःगु समय ज्वःछिं दु नं दुकायच्चन पि नं पिकायच्चन ।

भावनाछन्दद्वारा सामर्थ्यद्वारा वयासिकं अतिकं सूक्ष्मगु तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात तःहाकःगु समयय् दुकायच्चंम्हसित व पिकायच्चंम्हसित लय्तायेगु प्रीति उत्पन्न जुइगु खः । लय्तायेगु प्रीतिया सामर्थ्यद्वारा वयासिकं अतिकं सूक्ष्मगु तःहाकःगु आश्वासयात तःहाकःगु समयय् दुकायच्चन । लय्तायेगु प्रीतिया सामर्थ्यद्वारा वयासिकं अतिकं सूक्ष्मगु तःहाकःगु प्रश्वासयात तःहाकःगु समयय् पिकायच्चन । लय्तायेगु प्रीतिया सामर्थ्यद्वारा वयासिकं अतिकं सूक्ष्मगु तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात तःहाकःगु समयय् दु नं दुकायच्चन पि नं पिकायच्चन ।

लयतायेगु प्रीतिया सामर्थ्यद्वारा वयासिकं अतिकं सूक्ष्मगु तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात तःहाकःगु समयय् दुकयाच्चंम्हसित व पिकयाच्चंम्हसित (तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासतयत् बःकया प्रतिभागनिमित्त उत्पन्न जुल धाःसा) प्राकृतिक आश्वास प्रश्वासपाखें चित्त दबे जुइगु खः, उपेक्षा बांलाक स्थिर जुइगु खः । थुपिं गुंगू आकार प्रकारतद्वारा तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासतयत् काय धाइ, प्रकट जुइगुयात स्मृति धाइ, बारबार भाविता यायेगुयात ज्ञान धाइ ।

काययात उपस्थान धाइ, स्मृति धाइ मखु, स्मृतियात उपस्थान नं धाइ, स्मृति नं धाइ, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु काययात बारबार भाविता याइगु खः, उकिं काये कायानुपस्सनासतिपद्धानभावना धका धायेमाः ।

१६७. **बनुपस्सति** धयागुलिइ उगु काययात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? अनित्यकथं बारबार भाविता याइगु खः, नित्यकथं भाविता मयाः, दुःखकथं बारबार भाविता याइगु खः, सुखकथं मयाः, थःगु वशय् थःगु अधिकारय् मदुगुकथं बारबार भाविता याइगु खः, थःगु वशय् थःगु अधिकारय् दुकथं मयाः । उद्विग्न जुइगु खः, यः मतायेकु, रागं विरक्त खः, आसक्त मजू, निरोध जुइकीगु खः, उत्पन्न मजुइकु, परित्याग याइगु खः, प्यपुना मच्चं, अनित्यकथं बारबार भाविता याइम्ह व्यक्तिं नित्य धयागु संज्ञायात त्याग याइगु खः । दुःखकथं बारबार भाविता याइम्ह व्यक्तिं सुख खः धयागु संज्ञायात त्याग याइगु खः । थःगु वशय् थःगु अधिकारय् मदुगुकथं बारबार भाविता याइम्ह व्यक्तिं थःगु वशय् थःगु अधिकारय् दु धयागु संज्ञायात त्याग याइगु खः । उद्विग्न जुइम्ह व्यक्तिं यःतायेकेगुयात त्याग याइगु खः, आसक्त मजूम्ह व्यक्तिं रागयात त्याग याइगु खः । निरोध जुइकीम्ह व्यक्तिं उत्पत्तियात त्याग याइगु खः, आसक्त मजूम्ह व्यक्तिं रागयात त्याग याइगु खः । निरोध जुइकीम्ह व्यक्तिं उत्पत्ति यात त्याग याइगु खः, परित्याग याइम्ह व्यक्तिं क्वात्तुक ज्वनेगुयात त्याग याइगु खः । थुकथं थुगु काययात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ वृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दु । इपिं प्यंगू मध्यय् ध्यानय् उत्पन्न जुइगु धर्मतयत् अतिक्रमण मयाइगु स्वभावकथं भावना धाइ, इन्द्रियतयगु छगू कृत्य स्वभावकथं भावना धाइ, उगु ध्यानपाखे थ्यनीगुया कारण जुयाच्चंगु वीर्ययात बहन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात दुकायेगु पिकायेगुया सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिरता अचंचलतायात स्यूम्ह पुद्गलया वेदनात प्रकटरूपं उत्पन्न जुयाच्चन, वेदनात प्रकटरूपं खने दयाच्चन, वेदनात प्रकटरूपं तना विनाश जुइगुपाखे थ्यनाच्चन । संज्ञात प्रकटकथं उत्पन्न जुयाच्चन, संज्ञात प्रकटरूपं खने दयाच्चन, संज्ञात प्रकटरूपं तना विनाशपाखे थ्यनाच्चन । वितर्कत प्रकटरूपं उत्पन्न जुयाच्चन, वितर्कत प्रकटरूपं खने दयाच्चन, वितर्कत प्रकटरूपं तना विनाश पाखे थ्यनाच्चन ।

वेदनात गुकथं प्रकटरूपं उत्पन्न जुयाच्चनलय ? वेदनात गुकथं प्रकटरूपं खनेदयाच्चनलय ? वेदनात गुकथं प्रकटरूपं तना विनाशपाखे थ्यनाच्चनलय ? वेदनाया उत्पन्न जुइगु प्रकट जुइगु गुकथं प्रकट जुयाच्चनलय ?

अविद्या उत्पन्न जुइगु कारणं अनुभव याइगु 'वेदना' उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं कारण उत्पन्न जुइगु कारणं याना वेदना उत्पन्न जुइगु प्रकट जू । तृष्णा उत्पन्न जुइगु कारणं वेदना उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं कर्म उत्पन्न जुइगु कारणं वेदना उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं स्पर्श उत्पन्न जुइगु कारणं वेदना उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं कारण प्रकटरूपं उत्पन्न जुइगु अर्थया कारणं वेदनाया उत्पन्न जुइगु प्रकट जू ।

उत्पत्ति लक्षणयात भाविता याइम्ह व्यक्तियात नं वेदना उत्पन्न जुइगु प्रकट जू, थुकथं वेदनाया उत्पत्ति प्रकट जू । वेदनाया प्रकट जुइगु छु गुगु आकार प्रकारद्वारा प्रकट जूलय ? अनित्यकथं हृदयंगम याइम्ह पुद्गलयात क्षय जुइगु कथं उपप्लान जुइगु प्रकट जू, दुःखकथं हृदयंगम याइम्ह पुद्गलयात भयकथं उपप्लान जुइगु प्रकट जू, थःगु वशय थःगु अधिकारय मखुगुकथं हृदयंगम याइम्ह व्यक्तियात शून्यकथं उपप्लान जुइगु प्रकट जू । थुकथं वेदनाया उपप्लान जुइगु प्रकट जू ।

वेदनाया अष्टंगमन (बिना वनिगु) गुकथं विदित (प्रकट) जूलय ?

अविद्या निरोध जुइगुलिं वेदना निरोध जुइगु खः, थुकथं कारण निरोध जुइगु अर्थया कारणं वेदना निरोध जुइगु प्रकट जू ।

तृष्णा निरोध जुइगुलिं वेदना निरोध जुइगु खः, थुकथं कारण निरोध , कर्म निरोध जुइगुलिं वेदना निरोध जुइगु खः, थुकथं , स्पर्श निरोध जुइगुलिं वेदना निरोध जुइगु खः, थुकथं कारण निरोध जुइगु अर्थया कारणं वेदना निरोध जुइगु प्रकट जू ।

विपरीत जुइगु लक्षणयात भाविता याइम्ह व्यक्तियात नं वेदना निरोध जुइगु प्रकट जू, थुकथं वेदना निरोध जुइगु प्रकट जू । थुकथं वेदनात प्रकट जू, थुकथं वेदना निरोध जुइगु प्रकट जू । थुकथं वेदनात प्रकटरूपं उत्पन्न जुइगु खः, प्रकटरूपं उपप्लान जुइगु खः, प्रकटरूपं तना विनाश जुइगुपाखे थ्यंक वनिगु खः ।

संज्ञात गुकथं प्रकटरूपं उत्पन्न जुइगु खःलय ? छु गुगु आकार प्रकारद्वारा प्रकटरूपं उपप्लान जुइगु खःलय ? छु गुगु कथं प्रकटरूपं निरोध जुइगुपाखे थ्यनिगु खःलय ? संज्ञायागु उत्पत्ति गुकथं प्रकट जुइगु खःलय ?

अविद्या उत्पत्ति जुइगुलिं संज्ञा उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं कारण उत्पन्न जुइगु अर्थया कारणं संज्ञा उत्पन्न जुइगु प्रकट जू, तृष्णा उत्पन्न जुइगुलिं संज्ञा उत्पन्न जुइगु खः, कर्म उत्पन्न जुइगुलिं संज्ञा उत्पन्न जुइगु खः, स्पर्श उत्पन्न जुइगुलिं संज्ञा उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं कारण उत्पन्न जुइगु अर्थया कारणं संज्ञा उत्पन्न जुइगु प्रकट जू ।

उत्पत्ति लक्षणयात भाविता याइम्ह व्यक्तियात नं संज्ञा उत्पन्न जुइगु प्रकट जू, थुकथं संज्ञा उत्पन्न जुइगु प्रकट जू ।

संज्ञाया उपपठान छु गुगु कथंयागु आकार प्रकारकथं प्रकट जूलय् ? अनित्यकथं हृदयंगम याइम्ह व्यक्तियात क्षय जुइगुकथं उपपठान जुइगु प्रकट जू, दुःखकथं हृदयंगम याइम्ह पुद्गलयात भयकथं उपपठान जुइगु प्रकट जू, थःगु वशय् थःगु अधिकारय् मखुगुकथं हृदयंगम याइम्ह पुद्गलयात शून्यकथं उपपठान जुइगु प्रकट जू । थुकथं संज्ञाया उपपठान जुइगु प्रकट जू ।

संज्ञाया अष्टंगमन जुइगु गुकथं प्रकट जूलय् ? अविद्या निरोध जुइगुलिं संज्ञा निरोध जुइगु खः, थुकथं कारण निरोध जुइगु अर्थया कारणं संज्ञाया निरोध जुइगु प्रकट जू, तृष्णा निरोध जुइगुलिं संज्ञा निरोध जुइगु खः, कर्म निरोध जुइगुलिं संज्ञा निरोध जुइगु खः, स्पर्श निरोध जुइगुलिं संज्ञा निरोध जुइगु खः, थुकथं कारण निरोध जुइगु अर्थया कारणं संज्ञा निरोध जुइगु प्रकट जू । विपरीत जुइगु लक्षणयात भाविता याइम्ह पुद्गलयात नं संज्ञा निरोध जुइगु प्रकट जू । थुकथं संज्ञा निरोध जुइगु प्रकट जू । थुकथं संज्ञात प्रकटरूपं उत्पन्न जुइगु खः, प्रकटरूपं उपपठान जुइगु खः, प्रकटरूपं तना विनाश जुइगुपाखे ध्यनिगु खः ।

वितर्कत गुकथं प्रकटरूपं उत्पन्न जुइगु खःलय् ? गुकथं प्रकटरूपं उपपठान जुइगु खःलय् ? गुकथं प्रकटरूपं तना विनाश जुइगुपाखे ध्यनिगु खःलय् ? वितर्कतय् उत्पन्न जुइगु गुकथं प्रकट जूलय् ?

अविद्या उत्पन्न जुइगुलिं वितर्क उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं कारण उत्पन्न जुइगु अर्थया कारणं वितर्कतय् उत्पन्न जुइगु प्रकट जू, तृष्णा उत्पन्न जुइगुलिं वितर्क उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं कर्म उत्पन्न जुइगु कारणं वितर्क उत्पन्न जुइगु खः, संज्ञा उत्पन्न जुइगुलिं वितर्क उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं कारण उत्पन्न जुइगु अर्थया कारणं वितर्कतय् उत्पन्न जुइगु प्रकट जू, उत्पन्न जुइगु लक्षणयात भाविता याइम्ह पुद्गलयात नं वितर्क उत्पन्न जुइगु प्रकट जू । थुकथं वितर्कतय् उत्पन्न जुइगु प्रकट जू ।

वितर्कतय् उपपठान जुइगु गुकथं प्रकट जूलय् ? अनित्यकथं हृदयंगम याइम्ह पुद्गलयात क्षयकथं उपपठान जुइगु प्रकट जू, दुःखकथं हृदयंगम याइम्ह पुद्गलयात भयकथं उपपठान जुइगु प्रकट जू, थःगु वशय् थःगु अधिकारय् मखुगुकथं हृदयंगम याइम्ह पुद्गलयात शून्यकथं उपपठान जुइगु प्रकट जू । थुकथं वितर्कतय् उपपठान जुइगु प्रकट जू ।

वितर्कतय् अष्टंगमन जुइगु गुकथं प्रकट जूलय् ? अविद्या निरोध जुइगुलिं वितर्क निरोध जुइगु खः, थुकथं कारण निरोध जुइगु अर्थया कारणं वितर्कतय् निरोध जुइगु प्रकट जू, तृष्णा निरोध जुइगुलिं वितर्क निरोध जुइगु खः, कर्म निरोध जुइगुलिं वितर्क निरोध जुइगु खः, संज्ञा निरोध जुइगुलिं वितर्क निरोध जुइगु खः, थुकथं कारण निरोध जुइगु अर्थया कारणं वितर्कतय् निरोध जुइगु प्रकट जू । विपरीत जुइगु लक्षणयात भाविता याइम्ह पुद्गलयात नं वितर्कतय् निरोध जुइगु प्रकट जू । थुकथं वितर्कतय् निरोध जुइगु प्रकट जू । थुकथं वितर्कत

प्रकटरूपं उत्पन्न जुइगु खः, प्रकटरूपं उपष्ठान जुइगु खः, प्रकटरूपं तना विनाश जुइगुपाखे थ्यनिगु खः ।

१६८. तःहाकःगु आश्वास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं स्थिर जुइगु अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयत् जोडे याइगु खः, आरम्मणयात नं स्यू, शान्त शीतल जुइगु शमथ स्वभावयात नं प्रतिवेध याना स्यू मार्गयात जोडे याइगु खः, धर्मतयत् जोडे याइगु खः, आरम्मणयात नं स्यू, शान्त शीतल जुइगु स्वभावयात नं प्रतिवेध याना स्यू ।

इन्द्रियानि समोधानेति धयागुलिइ इन्द्रियतयत् गुकथं जोडे याइगु खःल्य ? निर्णय यायेसःगु अर्थकथं सद्धिन्द्रिययात जोडे याइगु खः, संग्रह यायेसःगु अर्थकथं वीर्यिन्द्रिययात जोडे याइगु खः, उपष्ठान अर्थकथं स्मृतिन्द्रिययात जोडे याइगु खः, विक्षिप्त मजुइगु अर्थकथं समाधिन्द्रिययात जोडे याइगु खः, खंकेसःगु अर्थकथं प्रज्ञिन्द्रिययात जोडे याइगु खः, थुम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयत् थुगु आरम्मणय् जोडे याइगु खः, उकिं इन्द्रियानि समोधानेति धका धायेमाः ।

गोचरञ्च पजानाति धयागुलिइ पुद्गलया आरम्मण उम्ह पुद्गलया जयेगु स्थल खः, उम्ह पुद्गलया उगु जयेगु स्थल उम्ह पुद्गलया आरम्मण खः ।

पजानाति धयागुलिइ पुद्गलं प्रज्ञां स्यू ।

समं धयागुलिइ आरम्मणय् उपष्ठान जुइगुयात **सम** धाइ । चित्तया विक्षिप्त मजुइगु **सम** धाइ । चित्तया समादान याइगु **सम** धाइ । चित्तया यच्चुसे च्वनिगु **सम** धाइ ।

अत्यो धयागुलिइ (विपश्यनाया) निर्दोष जुइगु स्वभाव (मार्गया) मलिनतां रहित जुइगु स्वभाव (फलया) निर्मल जुइगु स्वभाव (निर्वाणया) उत्तम स्वभाव खः ।

पटिविज्जति धयागुलिइ आरम्मणय् प्रकट जुइगु स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यू, चित्तयागु विक्षिप्त मजुइगु स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यू, चित्तयागु समादान याइगु स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यू, चित्तयागु निर्मल स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यू, उकिं **समत्थञ्च पटिविज्जति** धका धायेमाः ।

बलानि समोधानेति धयागुलिइ बलतयत् गुकथं जोडे याइगु खःल्य ? विश्वास मयाइगुलिं (लिइ) कम्प जुइ मसःगु स्वभावकथं श्रद्धाबलयात जोडे याइगु खः, अल्सी जुइगुलिं (लिइ) कम्प जुइ मसःगु स्वभावकथं वीर्यबलयात जोडे याइगु खः, प्रमाद जुइगुलिं (लिइ) कम्प जुइ मसःगु स्वभावकथं स्मृतियात जोडे याइगु खः, विक्षिप्त जुइगुलिं (लिइ) कम्प जुइ मसःगु स्वभावकथं समाधिबलयात जोडे याइगु खः, अविद्याया कारणं (य्) कम्प जुइ मसःगु स्वभावकथं प्रज्ञाबलयात जोडे याइगु खः, थुम्ह पुद्गलं थुपिं बलतयत् थुगु आरम्मणय् जोडे याइगु खः । उकिं **बलानि समोधानेति** धका धायेमाः, **गोचरञ्च पजानाति** धयागु उकिं **समत्थञ्च पटिविज्जति** धका धायेमाः ।

बोष्कङ्गे समोधानेति धयागुलिइ बोध्यंगतयत् गुकथं जोडे याइगु खःलय् ? प्रकट जुइगु स्वभावकथं स्मृतिसम्बोध्यंगयात जोडे याइगु खः, परीक्षण प्रत्यवेक्षण यायेसःगु स्वभावकथं धर्मविचय सम्बोध्यंगयात जोडे याइगु खः, संग्रह यायेसःगु स्वभावकथं वीर्य सम्बोध्यंगयात जोडे याइगु खः, प्रसारित जुइगु स्वभावकथं प्रीतिसम्बोध्यंगयात जोडे याइगु खः, शान्त जुइसःगु स्वभावकथं प्रश्रब्धि सम्बोध्यंगयात जोडे याइगु खः, विक्षिप्त मजुइगु स्वभावकथं समाधि सम्बोध्यंगयात जोडे याइगु खः, प्रत्यवेक्षण यायेसःगु स्वभावकथं उपेक्षा सम्बोध्यंगयात जोडे याइगु खः, थुम्ह पुद्गलं थुपिं बोध्यंगतयत् थुगु आरम्मणय् जोडे याइगु खः । उकिं बोष्कङ्गे समोधानेति धका धायेमाः गोचरञ्च पजानाति धयागु उकिं **समत्थञ्चपटिविष्कति** धका धायेमाः ।

मगं समोधानेति धयागुलिइ मार्गयात गुकथं जोडे याइगु खःलय् ? स्वयेसःगु स्वभावकथं सम्यक्दृष्टियात जोडे याइगु खः, आरम्मणय् अभिमुख याना घतना बीसःगु स्वभावकथं सम्यक्संकल्पयात जोडे याइगु खः, संग्रह यायेसःगु स्वभावकथं सम्यक्वचनयात जोडे याइगु खः, उत्पत्ति कारण 'समुद्धान' स्वभावकथं सम्यक्कर्मान्तयात जोडे याइगु खः, विशुद्धगु स्वभावकथं सम्यक्आजीवयात जोडे याइगु खः, थःल्लवना बीसःगु स्वभावकथं सम्यक्व्यायामयात जोडे याइगु खः, प्रकट जुइगु स्वभावकथं सम्यक्स्मृतियात जोडे याइगु खः, विक्षिप्त मजुइगु स्वभावकथं सम्यक्समाधियात जोडे याइगु खः, थुम्ह पुद्गलं थुगु मार्गयात थुगु आरम्मणय् जोडे याइगु खः, उकिं मगं समोधानेति धका धायेमाः । गोचरञ्च पजानाति धयागु । उकिं **समत्थञ्च पटिविष्कति** धका धायेमाः ।

धम्मे समोधानेति धयागुलिइ धर्मतयत् गुकथं जोडे याइगु खःलय् ? वशय् दुगुया भाव धयागु स्वभावकथं इन्द्रियतयत् जोडे याइगु खः, कम्म मजुइगु स्वभावकथं बलतयत् जोडे याइगु खः, पिहाँ वनेगुया कारण स्वभावकथं बोध्यंगतयत् जोडे याइगु खः, कारण हेतु स्वभावकथं मार्गयात जोडे याइगु खः, प्रकट जुइगु स्वभावकथं स्मृतिप्रस्थानयात जोडे याइगु खः, उद्योग यायेसःगु स्वभावकथं सम्यक्प्रधानयात जोडे याइगु खः, पूर्ण जुइसःगु स्वभावकथं ऋद्धिपादयात जोडे याइगु खः, सही स्वभावकथं सत्ययात जोडे याइगु खः, विक्षिप्त मजुइगु स्वभावकथं शमथयात जोडे याइगु खः, बारबार भाविता यायेसःगु स्वभावकथं शमथविपश्यनायात जोडे याइगु खः, छगू कृत्य दुगु स्वभावकथं शमथविपश्यनायात जोडे याइगु खः, उल्लंघन मयाइगु स्वभावकथं युगनद्धयात जोडे याइगु खः, संरक्षण व संयम याइगु स्वभावकथं शीलविशुद्धियात जोडे याइगु खः, विक्षिप्त मजुइगु स्वभावकथं चित्तविशुद्धियात जोडे याइगु खः, खंकेसःगु स्वभावकथं दृष्टिविशुद्धियात जोडे याइगु खः, क्लेशं मुक्त जुइगु स्वभावकथं विमोक्षयात जोडे याइगु खः, प्रतिवेध याना स्यूगु स्वभावकथं विद्यायात जोडे याइगु खः, त्याग यायेसःगु स्वभावकथं विमुक्तियात जोडे याइगु खः, निरवशेष रूपं त्वाःल्लायेसःगु स्वभावकथं क्षयज्ञानयात जोडे याइगु खः, हाकनं शान्त जुइकेसःगु स्वभावकथं अनुत्पादज्ञानयात जोडे याइगु खः, कारण मूल धयागु स्वभावकथं छन्दयात जोडे याइगु खः, कारण 'समुद्धान' जुयाच्चंगु स्वभावकथं

मनसिकारयात जोडे याइगु खः, समूह जुयाच्चंगु स्वभावकथं स्पर्शयात जोडे याइगु खः, मुनेगु स्वभावकथं वेदनायात जोडे याइगु खः, न्हापां जुयाच्चंगु स्वभावकथं समाधियात जोडे याइगु खः, वशय् दुगु भाव धयागु स्वभावकथं स्मृतियात जोडे याइगु खः, उगु उगु धर्म स्वया अतिकं उत्तमगु स्वभावकथं प्रज्ञायात जोडे याइगु खः, पवित्रगु स्वभावकथं विमुक्तियात जोडे याइगु खः, अन्त धयागु स्वभावकथं अमृत निर्वाणयात जोडे याइगु खः । थुम्ह पुद्गलं थुपिं धर्मतय्त थुगु आरम्मणय् जोडे याइगु खः । उकिं धम्मे समोधानेति धका धायेमाः । उकिं समत्थञ्च पटिविज्झति धका धायेमाः ।

गोचरञ्च पजानाति धयागुलिइ पुद्गलया आरम्मण उम्ह पुद्गलया जयेगु स्थल खः, उम्ह पुद्गलया उगु जयेगु स्थल उम्ह पुद्गलया आरम्मण खः ।

पजानाति धयागुलिइ पुद्गलं प्रज्ञां स्यू ।

समं धयागुलिइ आरम्मणय् उपप्लान जुइगुयात **सम** धाइ । चित्तया विक्षिप्त मजुइगु **सम** धाइ । चित्तया समादान याइगु **सम** धाइ । चित्तया यच्चुसे च्वनिगु **सम** धाइ ।

अत्यो धयागुलिइ (विपश्यनाया) निर्दोष जुइगु स्वभाव (मार्गया) मलिनतां रहित जुइगु स्वभाव (फलया) निर्मल जुइगु स्वभाव (निर्वाणया) उत्तम स्वभाव खः ।

पटिविज्झति धयागुलिइ आरम्मणय् प्रकट जुइगु स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यू, चित्तयागु विक्षिप्त मजुइगु स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यू, चित्तयागु समादान याइगु स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यू, चित्तयागु निर्मल स्वभावयात प्रतिवेध याना स्यू, उकिं **समत्थञ्च पटिविज्झति** धका धायेमाः । (१)

१६९. पतिहाकःगु आश्वासयात दुकाल धाःसा पतिहाकःगु आश्वासयात दुकया च्वना धका गुकथं स्थूलय् ? पतिहाकःगु प्रश्वासयात पिकाल धाःसा पतिहाकःगु प्रश्वासयात पिकयाच्च्वना धका गुकथं स्थूलय् ?

पतिहाकःगु आश्वासयात पतिहाकःगु इलय् दुकाइगु खः, पतिहाकःगु प्रश्वासयात पतिहाकःगु इलय् पिकाइगु खः, पतिहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात पतिहाकःगु इलय् दु नं दुकाइगु खः, पि नं पिकाइगु खः । पतिहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात पतिहाकःगु इलय् दुकाइम्ह पुद्गलयात नं पिकाइम्ह पुद्गलयात नं भावनाछन्द उत्पन्न जुइगु खः, भावनाछन्दया सामर्थ्यकथं व स्वया नं अतिकं सूक्ष्मगु पतिहाकःगु आश्वासयात पतिहाकःगु इलय् दुकाइगु खः, भावनाछन्दया सामर्थ्यकथं व स्वया नं अतिकं सूक्ष्मगु पतिहाकःगु प्रश्वासयात पतिहाकःगु इलय् पिकाइगु खः, भावनाछन्दया सामर्थ्यकथं व स्वया नं अतिकं सूक्ष्मगु पतिहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात पतिहाकःगु इलय् दु नं दुकाइगु खः पि नं पिकाइगु खः । भावनाछन्दया सामर्थ्यकथं व स्वया नं अतिकं सूक्ष्मगु पतिहाकःगु आश्वास प्रश्वासयात पतिहाकःगु इलय् दुकाइम्ह पुद्गलयात व पिकाइम्ह पुद्गलयात लय्तायेगु उत्पन्न जुइगु खः, लय्ताइगुया सामर्थ्यकथं व

स्वया नं अतिकं सूक्ष्मगु पतिहाकःगु आशवासयात पतिहाकःगु इलय् दुकाइगु खः, लय्ताइगुया सामर्थ्यकथं व स्वया नं अतिकं सूक्ष्मगु पतिहाकःगु प्रश्वासयात पतिहाकःगु इलय् पिकाइगु खः, लय्ताइगुया सामर्थ्यकथं व स्वया नं अतिकं सूक्ष्मगु पतिहाकःगु आशवास प्रश्वासयात पतिहाकःगु इलय् दु नं दुकाइगु खः, पि नं पिकाइगु खः, लय्ताइगुया सामर्थ्यकथं व स्वया अतिकं सूक्ष्मगु पतिहाकःगु आशवास प्रश्वासयात पतिहाकःगु इलय् दुकाइम्ह पुद्गलयात व पिकाइम्ह पुद्गलयात पतिहाकःगु आशवास प्रश्वासयात बःकया प्रतिभागनिमित्त उत्पन्न जुल धाःसा प्राकृतिक आशवास प्रश्वासं चित्त लिज्यांविनिगु खः, उपेक्षा बांलाक स्थापना जुइगु खः, थुपिं गुंगू आकार प्रकारतद्वारा पतिहाकःगु आशवास प्रश्वासत काय धयागु खः, प्रकट जुइगु स्मृति खः, बारबार भाविता यायेगु ज्ञान धाइगु खः, काययात उपपठान धाइ, स्मृति मधाः, स्मृतियात उपपठान नं धाइ, स्मृति नं धाइ, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु काययात बारबार भाविता याइगु खः । उकिं काये कायानुपस्सना सतिपट्ठानभावना धका धायेमाः ।

अनुपस्सति - धयागुलिइ उगु काययात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? थुकथं उगु काययात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना - धयागुलिइ वृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू खः । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, पतिहाकःगु आशवास प्रश्वासयात आशवास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु, अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात वेदनात प्रकट रूपं उत्पन्न जुइगु खः । पतिहाकःगु आशवास प्रश्वासयात आशवास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु, अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयत् जोडे याइगु खः, उकिं समत्थञ्च पटिविज्झति धका धायेमाः । (२)

१७०. सम्पूर्ण आशवास प्रश्वास धयागु कायया आदि मध्य अन्त्ययात प्रकट जुइगु कथं याना गुकथं आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खःलय् ? सम्पूर्ण आशवास प्रश्वास धयागु कायया आदि मध्य अन्त्ययात प्रष्ट जुइगु कथं याना गुकथं प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खःलय् ?

कायो - धयागुलिइ काय नामकाय रूपकाय निगू दु, नामकाय धयागु छु छु खःलय् ? चित्तसंस्कार धयागु वेदना, संज्ञा, चेतना, स्पर्श, मनसिकार, नाम धयागु नामधर्म समूह नामकाय धाइ ।

रूपकाय धयागु छु छु खःलय् ? कायसंस्कार धयागु महाभूत प्यंगू, महाभूत प्यंगूयात बःकया उत्पन्न जुइगु उपादारूप, आशवास प्रश्वास, प्रश्वास आशवासद्वारा छ्धिच्छर्पाय् यायेबहःगु निमित्त थ्व संस्कार धर्म समूहयात रूपकाय धाइ ।

इपिं कायत गुकथं प्रकट जूलय् ? तःहाकःगु आशवासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु, अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति उपपठान जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं कायत प्रकट जुइगुखः, तःहाकःगु प्रश्वासयात प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर

जुइगु अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति उपपठान जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं कायत प्रकट जुइगु खः । पतिहाकःगु आशवासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति उपपठान जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं कायत प्रकट जुइगु खः, पतिहाकःगु प्रशवासया सामर्थ्यद्वारा चित्तया स्थिर जुइगु अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति उपपठान जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं कायत प्रकट जुइगु खः ।

आवर्जन याइम्ह पुद्गलयात इपिं कायत प्रकट जुइगु खः, प्रभेद याना स्यूम्ह (भावनां) खंम्ह , प्रत्यवेक्षण याइम्ह , चित्तयात अधिष्ठान याइम्ह , श्रद्धाद्वारा निर्णय याइम्ह , वीर्ययात थःल्ह्वनिम्ह , स्मृतियात प्रकट जुइकीम्ह , चित्तयात समादान याइम्ह , प्रज्ञाद्वारा स्यूम्ह , विशेषं सिइकेमाःगु धर्मयात विशेषं स्यूम्ह , परिच्छेद याना सिइकेमाःगु धर्मयात परिच्छेद याना स्यूम्ह , हटे यायेमाःगु धर्मयात हटेयाइम्ह , भाविता यायेमाःगु धर्मयात भाविता याइम्ह , साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मयात साक्षात्कार याइम्ह पुद्गलयात इपिं कायत प्रकट जुइगु खः । थुकथं इपिं कायत प्रकट जुइगु खः ।

सम्पूर्ण आशवास प्रशवास धयागु कायया आदि मध्य अन्त्ययात स्पष्ट जुइकथं याना आशवास प्रशवासतयत् काय धाइ, उपपठान जुइगुयात स्मृति धाइ, बारबार भाविता यायेगु ज्ञान धाइ, काययात उपपठान धाइ, स्मृति मधाः, स्मृतियात उपपठान नं धाइ, स्मृति नं धाइ । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु काययात बारबार भाविता याइगु खः । उकिं काये कायानुपस्सना सतिपट्ठानभावना धका धायेमाः ।

बनुपस्सति धयागुलिइ उगु काययात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःल्य ? थुकथं उगु काययात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ उगु उगु भावनात प्यंगू दु । बारबार सेवन याये सःगु स्वभावकथं भावना धाइ ।

सम्पूर्ण आशवास प्रशवास धयागु कायया आदि मध्य अन्त्ययात स्पष्ट जुइकथं याना आशवास प्रशवासतयत् संयम संरक्षण यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, अविक्षिप्त स्वभावकथं चित्तविशुद्धि धाइ, खंकेसःगु स्वभावकथं दृष्टिविशुद्धि धाइ, उगु आशवास प्रशवासय् संयम संरक्षण यायेगु स्वभाव अधिशील शिक्षा धाइ, उगु आशवास प्रशवासय् गुगु अविक्षिप्त स्वभाव खः अधिचित्त शिक्षा धाइ, उगु आशवास प्रशवासय् गुगु खंकेसःगु स्वभाव खः, अधिप्रज्ञा शिक्षा धाइ, थुपिं स्वंगू शिक्षातयत् आवर्जन याना उद्योग याइगु खः, स्यूगु जुया उद्योग याइगु खः, खंगु जुया उद्योग याइगु खः, प्रत्यवेक्षण याइगु जुया उद्योग याइगु खः, चित्तयात अधिष्ठान याइगु जुया उद्योग याइगु खः, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु जुया उद्योग याइगु खः, वीर्ययात थःल्ह्वनिगु जुया उद्योग याइगु खः, स्मृतियात प्रकट जुइकीगु जुया उद्योग याइगु खः, चित्तयात बांलाक तइगु जुया उद्योग याइगु खः, प्रज्ञाद्वारा स्यूगु जुया उद्योग याइगु खः, विशेषं सिइकेमाःगु

धर्मयात विशेषं स्यूग जुया उद्योग याइगु खः, परिच्छेद याना सिइकेमाःगु धर्मयात परिच्छेद याना स्यूग जुया उद्योग याइगु खः, हटे यायेमाःगु धर्मयात हटे याइगु जुया उद्योग याइगु खः, भाविता यायेमाःगु धर्मयात भाविता याइगु जुया उद्योग याइगु खः, साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मयात साक्षात्कार याइगु जुया उद्योग याइगु खः ।

सम्पूर्ण आश्वास प्रश्वास धयागु कायया आदि मध्य अन्त्ययात स्पष्ट जुइकथं याना आश्वास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात वेदनात प्रकटरूपं उत्पन्न जुइगु खः, आश्वास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतय्त जोडे याइगु खः, उकिं 'समत्थञ्च पटिविष्कति' धका धायेमाःगु खः । (३)

१७१. स्थूल कोडागु कायसंस्कारयात शान्त जुइका आश्वासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ? स्थूल कोडागु कायसंस्कारयात शान्त जुइका प्रश्वासयात पिकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ? कायसंस्कार धयागु छु खः ? तःहाकःगु आश्वासत कायय् उत्पन्न जुइगु खः, इपिं धर्मत कायलिसे स्वानाच्चंगु जुया कायसंस्कार धाइगु खः, इपिं कायसंस्कारतय्त शान्त जुइकीगु जुया निरोध जुइकीगु जुया शान्तगुपाखे थ्यंका बिइगु जुया उद्योग याइगु खः, तःहाकःगु प्रश्वासत कायय् उत्पन्न जुइगु खः, इपिं धर्मत कायलिसे स्वानाच्चंगु जुया कायसंस्कारत धाइगु खः, इपिं कायसंस्कारतय्त शान्त जुइकीगु जुया निरोध जुइकीगु जुया शान्तगुपाखे थ्यंका बिइगु जुया उद्योग याइगु खः ।

पतिहाकःगु आश्वास पतिहाकःगु प्रश्वासत सम्पूर्ण कायया आदि मध्य व अन्त्ययात प्रष्ट याना बिइगु जुया आश्वासत सम्पूर्ण कायया आदि मध्य अन्त्ययात प्रष्ट याना बिइगु जुया प्रश्वासत कायय् उत्पन्न जुइगु खः, इपिं धर्मत कायलिसे स्वानाच्चंगु जुया कायसंस्कार धाइगु खः, इपिं कायसंस्कारतय्त शान्त जुइकीगु जुया निरोध जुइकीगु जुया शान्तगुपाखे थ्यंकाबिइगु जुया उद्योग याइगु खः ।

गुजोगु स्वभाव दयाच्चंगु कायसंस्कारतद्वारा काययात गुगु ल्यूने क्वच्छुकेगु गुगु निखेपाखे क्वच्छुइगु गुगु बांलाक क्वच्छुइगु गुगु न्ह्योने क्वच्छुइगु गुगु भतिचा सनिगु गुगु कम्म जुइगु गुगु तीव्ररूपं कम्म जुइगु, उजोगु स्वभाव दुगु काय संस्कारयात शान्त जुइका आश्वासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः, कायसंस्कारयात शान्त जुइका प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः, गुजोगु स्वभाव दयाच्चंगु कायसंस्कारद्वारा शरीरयात गुगु ल्यूने क्वमच्छुइगु गुगु जःखः निखे क्वमच्छुइगु गुगु बांलाक क्वमच्छुइगु गुगु न्ह्योने क्वमच्छुइगु गुगु मसनिगु गुगु भतिचा मसनिगु गुगु कम्म मजुइगु गुगु तीव्ररूपं कम्म मजुइगु दु, उजोगु स्वभाव दुगु शान्तगु सूक्ष्मगु कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आश्वासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः, कायसंस्कारयात शान्त जुइके बिया प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः । थुकथं

कायसंस्कारयात शान्त जुइके बिया आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः धाइ, उगु कायसंस्कारयात शान्त जुइके बिया प्रशवासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः धाइ ।

थुकथं जुइगु जुल धाःसा फय्यात प्राप्त यायेगुद्वारा नं प्रभेदकथं वृद्धि यायेगु अथवा भावना यायेगु मजू ।

आशवास प्रशवासतय्त नं प्रभेदकथं भावना यायेगु मजू, आनापानास्मृतियात नं प्रभेदकथं भावना यायेगु मजू, आनपानस्मृति समाधियात नं प्रभेदकथं भावना यायेगु मजू, उगु समापत्तियात प्रज्ञावानपिसं प्रवेश या नं मयाः दं नं मदं, थुकथं कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः धाइ, कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया प्रशवासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः धाइ ।

थुकथं जुल धाःसा फय्यात प्राप्त यायेगुद्वारा नं प्रभेदकथं भावना याइगु जुयाच्चन, आशवास प्रशवासतय्त नं प्रभेदकथं भावना याइगु जुयाच्चन, आनपानस्मृतियात नं प्रभेदकथं भावना याइगु जुयाच्चन, आनापानस्मृति समाधियात नं प्रभेदकथं भावना याइगु जुयाच्चन, उगु समापत्तियात प्रज्ञावानपिसं प्रवेश या नं याइगु जुयाच्चन, दं नं दनिगु जुयाच्चन ।

उपमा गथे धाःसा कैय्यागु ख्वलायात त्वाःत्वाः यायेबले दकसिबे न्हापां कडागु सःत लुयावइगु खः, कडागु सःतय्गु आरम्मण निमित्तयात बांलाक ग्रहण याइगु कारणं बांलाक हृदयंगम याइगु कारणं बांलाक मनय् तइगु कारणं कडागु सः तनावंसानं अनं लिपा सूक्ष्मगु सःत लुयावइगु खः ।

सूक्ष्मगु शब्द आरम्मण निमित्तयात बांलाक ग्रहण याइगु कारणं बांलाक हृदयंगम याइगु कारणं बांलाक मनय् तइगु कारणं सूक्ष्मगु सः तनावंसा नं अनं लिपा सूक्ष्मगु शब्द आरम्मण निमित्त हे आरम्मण दयाच्चंगु चित्त उत्पन्न जुया वइथें वथेंतुं हे दकसिबे न्हापां कडागु आशवास प्रशवासत उत्पन्न जुयावइगु खः, कडागु आशवास प्रशवासतय्गु आरम्मण निमित्तयात बांलाक ग्रहण याइगु कारणं बांलाक हृदयंगम याइगु कारणं बांलाक मनय् तइगु कारणं कडागु आशवास प्रशवासत उत्पन्न जुयावइगु खः, कडागु आशवास प्रशवासतय्गु आरम्मण निमित्तयात बांलाक ग्रहण याइगु कारणं बांलाक हृदयंगम याइगु कारणं बांलाक मनय् तइगु कारणं कडागु आशवास प्रशवासत उत्पन्न जुइगु खः, सूक्ष्मगु आशवास प्रशवासतय्गु आरम्मण निमित्तयात बांलाक ग्रहण याइगु कारणं बांलाक हृदयंगम याइगु कारणं बांलाक मनय् तइगु कारणं सूक्ष्मगु आशवास प्रशवासत निरोध जुयावंसा नं अनंलिपा सूक्ष्मगु आशवास प्रशवास आरम्मण निमित्त हे आरम्मण दयाच्चंगु चित्त विक्षिप्त अवस्थाय् मथ्यं ।

थुकथं जुल धाःसा फय्यात प्राप्त यायेगुद्वारा नं प्रभेदकथं भावना याइगु जुयाच्चन, आशवास प्रशवासतय्त नं प्रभेदकथं भावना याइगु जुयाच्चन, आनापानस्मृतियात नं प्रभेदकथं

भावना याइगु जुयाच्चन, आनापानस्मृति समाधियात नं प्रभेदकथं भावना याइगु जुयाच्चन, उगु समापत्तियात प्रज्ञावानपिसं प्रवेश या नं याइगु जुयाच्चन, दं नं दनिगु जुयाच्चन ।

कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आशवास प्रश्वासतयत् काय धाइ, उपस्थान जुइगुयात स्मृति धाइ, बारबार खंकेगुयात ज्ञान धाइ, काययात उपस्थान धाइ, स्मृति धाइमखु, स्मृतियात उपस्थान नं धाइ, स्मृति नं धाइ । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु काययात बारबार भाविता याइगु खः । उकिं काये कायानुपस्सना सतिपद्धानभावना धायेमाः ।

अनुपस्सति धयागुलिं उगु काययात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? थुकथं उगु काययात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिं वृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दु । बारबार सेवन याये सःगु स्वभावकथं भावना धाइ, कायसंस्कारयात शान्त जुइकिगु जुया आशवास प्रश्वासतयत् संयम व संरक्षण यायेसःगु स्वभावकथं **शीलविशुद्धि** धाइ, अविकिप्त स्वभावकथं **चित्तविशुद्धि** धाइ, खंकेसःगु स्वभावकथं **दृष्टिविशुद्धि** धाइ ।

उगु आशवास प्रश्वासय् संयम व संरक्षण यायेसःगु स्वभावयात**अधिशील शिक्षा** धाइ, उगु आशवास प्रश्वासय् गुगु अविकिप्त स्वभाव खः **चित्तविशुद्धि** धाइ, उगु आशवास प्रश्वासय् खंकेसःगु स्वभाव **अधिप्रज्ञाशिक्षा** धाइ ।

थुपिं स्वंगु शिक्षायात आसेवन याइगु जुया उद्योग याइगु खः, साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मयात साक्षात्कार याइगु जुया उद्योग याइगु खः, कायसंस्कारयात शान्त जुइकिगु जुया आशवास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुइगु विकिप्त मजुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात वेदनात उत्पन्न जुइगु खः, कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आशवास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुइगु विकिप्त मजुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयत् जोडेयाइगु खः, उकिं **“समत्थम्भ पटिविज्जति”**-धका धायेमाः । (४)

काये कायानुपस्सना-लय् च्यागू अनुपस्सना ज्ञान च्यागू उपस्थान अनुस्मृति प्यंगू सुत्तन्तय् कनाबिज्यानातःगु वस्तुत दयाच्चन ।

भाणवार क्वचाल ।

निगूगु चतुष्कनिर्देश

१७२. प्रीतियात प्रष्ट यायेगु याना आशवासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःलय् ? प्रीतियात प्रष्ट यायेगु याना प्रश्वासयात पिकाये धका गुकथं उद्योग यायेगु खःलय् ?

प्रीति धयागु छु खःलय् ? तःहाकःगु आशवासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु विकिप्त मजुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात यःताइगु लय्ताइगु उत्पन्न जुइगु खः, गुगु यःताइगु

लयताइगु गुगु लयताइगु गुगु प्रभेदकथं लयताइगु गुगु न्हिलेगु गुगु प्रभेदकथं न्हिलेगु गुगु यःताइगु गुगु उमंग चित्तया गुगु प्रसन्न जुइगु दु ।

तःहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु विक्षिप्त मजुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात यःताइगु लयताइगु उत्पन्न जुइगु खः, पतिहाकःगु आश्वासया सामर्थ्यकथं । पतिहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं सम्पूर्ण कायया आदि मध्य अन्त्ययात प्रष्ट यायेगु याना आश्वासया सामर्थ्यकथं कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया सम्पूर्ण कायया आदि मध्य व अन्त्ययात प्रष्ट यायेगु याना प्रश्वासया सामर्थ्यकथं कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आश्वासयागु सामर्थ्यकथं कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु विक्षिप्त मजुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात यःताइगु लयताइगु उत्पन्न जुइगु खः ।

गुगु यःताइगु लयताइगु गुगु लयताइगु गुगु प्रभेदकथं लयताइगु गुगु न्हिलेगु गुगु प्रभेदकथं न्हिलेगु गुगु यःताइगु गुगु प्रफुल्लितगु चित्त दइगु चित्त गुगु प्रसन्न जुइगु दु । थुकियात हे प्रीति धाइ ।

उगु प्रीति गुकथं प्रष्ट जुइगु खःलय् ? तःहाकःगु आश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिरतायात अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति उपस्थान जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु प्रीति प्रष्ट जुइगु खः, तःहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति प्रष्ट जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु प्रीति प्रष्ट जुइगु खः, पतिहाकःगु आश्वासया सामर्थ्यकथं पतिहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं सम्पूर्ण कायया आदि मध्य अन्त्ययात प्रष्ट यायेगु याना आश्वासया सामर्थ्यकथं सम्पूर्ण कायया आदि मध्य अन्त्ययात प्रष्ट यायेगु याना प्रश्वासया सामर्थ्यकथं । कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आश्वासया सामर्थ्यकथं । कायसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगुयात अविक्षिप्त जुइगुयात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति प्रष्ट जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु प्रीति प्रष्ट जुइगु खः । आसेवन याइम्ह पुद्गलयात उगु प्रीति प्रष्ट जुइगु खः, स्यूम्ह पुद्गलयात । खंम्ह पुद्गलयात । प्रत्यवेक्षण याइम्ह पुद्गलयात । चित्तयात समादान याइम्ह पुद्गलयात । श्रद्धाद्वारा निर्णय याइम्ह पुद्गलयात । वीर्ययात थःल्ह्वनिम्ह पुद्गलयात । स्मृतियात प्रष्ट जुइकीम्ह पुद्गलयात । चित्तयात बांलाक आरम्मणय् तइम्ह पुद्गलयात । प्रज्ञाद्वारा प्रभेदकथं स्यूम्ह पुद्गलयात । विशेषं सिइकेमाःगु धर्मयात विशेषं स्यूम्ह पुद्गलयात परिच्छेद याना सिइकेमाःगु धर्मयात परिच्छेद याना स्यूम्ह पुद्गलयात । प्रहाण यायेमाःगु धर्मयात प्रहाण याइम्ह पुद्गलयात । भाविता यायेमाःगु धर्मयात भाविता याइम्ह पुद्गलयात । साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मयात साक्षात्कार याइम्ह पुद्गलयात उगु प्रीति प्रष्ट जुइगु खः । थुकथं उगु प्रीति प्रष्ट जुइगु खः ।

प्रीतियात प्रष्ट यायेगु याना आश्वास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं वेदना धाइ, उपस्थित जुइगुयात स्मृति धाइ, बारबार खंकेगुयात प्रज्ञा धाइ, वेदनायात उपस्थान धाइ, स्मृति मधाः,

स्मृतियात् उपस्थान नं धाइ, स्मृति नं धाइ । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा वेदनायात् बारबार भावना याइगु खः । उकिं वेदनासु वेदनानुपस्सना सतिपद्धानभावना धका धायेमाः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ उगु वेदनायात् गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? अनित्यकथं बारबार भाविता याइगु खः थुकथं उगु वेदनायात् बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ भावनात् प्यंगू दु बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, प्रीतियात् प्रष्ट यायेगु याना आश्वास प्रश्वासतयत् संरक्षण यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, प्रीतियात् प्रष्ट यायेगु यायां आश्वास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु अविक्षिप्त जुइगुयात् स्यूम्ह व्यक्तियात् स्यूम्ह व्यक्तिं इन्द्रियतयत् जोडेयाइगु खः । उकिं **समत्पञ्च पटिविज्जति** धका धायेमाः । (१)

१७३. सुखयात् अनुभव याइगु जुया आश्वासयात् दुकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःलय् ? सुखयात् अनुभव याइगु जुया प्रश्वासयात् पिकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःलय् ?

सुख धयागुलिइ सुखत् कायिकसुख चेतसिकसुख धका निगू दु ।

कायिकसुख धयागु छु खःलय् ? शरीरय् उत्पन्न जुइगु मज्जा तायेके बहःगु शरीरय् उत्पन्न जुइगु गुगु सुख शरीरयागु स्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु मज्जा ताये बहःगु गुगु सुख अनुभव यायेगु शरीरयागु स्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु मज्जा ताये बहःगु गुगु सुख वेदना दु, थुकियात् कायिकसुख धाइ ।

चेतसिकसुख धयागु छु खःलय् ? चित्तय् उत्पन्न जुइगु मज्जा ताये बहःगु चित्तय् उत्पन्न जुइगु गुगु सुख चित्तयागु स्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु मज्जा ताये बहःगु गुगु सुख अनुभव यायेगु चित्तयागु स्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु मज्जा ताये बहःगु गुगु सुख वेदना दु, थुकियात् **चेतसिकसुख** धाइ ।

उगु सुखत् गुकथं प्रकट जुइगु खःलय् ? तःहाकःगु आश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु अविक्षिप्त जुइगुयात् स्यूम्ह पुद्गलयात् स्मृति उपस्थित जुइगु खः । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं सुखत् प्रकट जुइगु खः ।

तःहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया स्थिर जुइगु (एकाग्रता) अविक्षिप्त जुइगुयात् स्यूम्ह पुद्गलयात् स्मृति उपस्थित जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं सुखत् प्रकट जुइगु खः । साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मयात् साक्षात्कार याइम्ह व्यक्तियात् इपिं सुखत् प्रकट जुइगु खः, थुकथं इपिं सुखत् प्रकट जुइगु खः । सुखयात् प्रष्ट यायेगु याना आश्वास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं वेदना धाइ, उपस्थित जुइगुयात् स्मृति धाइ, बारबार खंकेगुयात् ज्ञान धाइ, वेदनायात् उपस्थान धाइ, स्मृति मधाः, स्मृतियात् उपस्थान नं धाइ, स्मृति नं धाइ, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु वेदनायात् बारबार भाविता याइगु खः, उकिं वेदनासु वेदनानुपस्सना सतिपद्धानभावना धका धायेमाः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ उगु वेदनायात गुकथं बारबार खंकिगु खःलय् ? अनित्यकथं बारबार खंकिगु खः थुकथं उगु वेदनायात बारबार खंकिगु खः ।

भावना धयागुलिइ वृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दु । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, सुखयात प्रष्ट यायेगु याना आशवास प्रशवासतयूत संयम व संरक्षण यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, सुखयात प्रष्ट यायेगु याना आशवास प्रशवासया सामर्थ्यकथं चित्तया एकाग्रता अविक्लिप्तयात स्यूम्ह पुद्गलयात स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयूत जोडेयाइगु खः । उकिं **समत्थञ्च पटिविज्जति** धका धायेमाः । (२)

१७४. चित्तसंस्कारयात प्रष्ट यायेगु याना आशवासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग यायेगु खःलय् ? चित्त संस्कारयात प्रष्ट यायेगु याना प्रशवासयात पिकाये धका गुकथं यायेगु खःलय् ? चित्तसंस्कार धयागु छु खःलय् ?

तःहाकःगु आशवासया सामर्थ्यकथं संज्ञा जूसां वेदना जूसां चित्तय् उत्पन्न जुइगु खः । इपिं धर्मत चित्तलिसें सम्बन्धितगु जुया **चित्तसंस्कारत** धाइ ।

तःहाकःगु प्रशवासया सामर्थ्यकथं संज्ञा जूसां वेदना जूसां चित्तय् उत्पन्न जुइगु खः, इपिं धर्मत चित्तलिसें सम्बन्धितगु जुया चित्तसंस्कारत धाइ , सुखयात प्रष्ट यायेगु याना आशवासया सामर्थ्यकथं सुखयात प्रष्ट यायेगु याना प्रशवासया सामर्थ्यकथं संज्ञा जूसां वेदना जूसां चित्तय् उत्पन्न जुइगु खः, इपिं धर्मत चित्तलिसें सम्बन्धितगु जुया चित्तसंस्कारत धाइ । थुकियात **चित्तसंस्कार** धाइ ।

इपिं चित्तसंस्कारत गुकथं प्रकट जुइगु खःलय् ? तःहाकःगु आशवासयागु सामर्थ्यकथं चित्तयागु एकाग्रता अविक्लिप्ततायात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति उपस्थित जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं चित्तसंस्कारत प्रकट जुइगु खः ।

तःहाकःगु प्रशवासयागु सामर्थ्यकथं चित्तयागु एकाग्रता अविक्लिप्ततायात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति उपस्थित जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं चित्तसंस्कारत प्रकट जुइगु खः, साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मयात साक्षात्कार याइम्ह पुद्गलयात इपिं चित्तसंस्कारत प्रकट जुइगु खः, थुकथं चित्तसंस्कारत प्रकट जुइगु खः ।

चित्तसंस्कारयात प्रष्ट यायेगु याना आशवास प्रशवासयागु सामर्थ्यकथं वेदना धाइ, उपस्थान जुइगुयात स्मृति धाइ, बारबार खंकेगु ज्ञान धाइ, वेदनायात उपस्थान धाइ, स्मृति मधाः, स्मृतियात उपस्थान नं धाइ, स्मृति नं धाइ, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु वेदनायात बारबार भाविता याइगु खः । उकिं **वेदनासु वेदनानुपस्सना सतिपद्धानभावना** धका धायेमाः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ उगु वेदनायात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? अनित्यकथं बारबार भाविता याइगु खः, थुकथं वेदनायात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ भावनात प्यंगू दु । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, चित्तसंस्कारयात प्रष्ट यायेगु याना आश्वास प्रश्वासतयत् संयम व संरक्षण यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, चित्तसंस्कारयात प्रष्ट यायेगु याना आश्वास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया एकाग्रता अविक्षिप्ततायात स्यूम्ह पुद्गलयात स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रितयत् जोडे याइगु खः, उकिं **समत्थञ्च पटिविज्जफिति** धका धायेमाः । (३)

१७५. चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आश्वासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ? चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया प्रश्वासयात पिकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ? चित्तसंस्कार धयागु छु खःल्य ?

तःहाकःगु आश्वासयागु सामर्थ्यकथं संज्ञा जूसां वेदना जूसां चित्तय् उत्पन्न जुइगु खः, इपिं धर्मत चित्तलिसे सम्बन्धितगु जुया चित्तसंस्कार धाइ, इपिं चित्तसंस्कारतयत् शान्त जुइकीगु जुया निरोध जुइकीगु जुया शान्त जुइगुपाखे थ्यंके बिइगु जुया उद्योग याइगु खः । तःहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं संज्ञा जूसां वेदना जूसां चित्तय् उत्पन्न जुइगु खः । इपिं धर्मत चित्तलिसे सम्बन्धित जुया चित्तसंस्कारत धाइ, इपिं चित्तसंस्कारतयत् शान्त जुइकीगु जुया निरोध जुइकीगु जुया शान्त जुइगुपाखे थ्यंका बिइगु जुया उद्योग याइगु खः ।

चित्तसंस्कारयात प्रष्ट यायेगु आश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तसंस्कारयात प्रष्ट यायेगु याना प्रश्वासया सामर्थ्यकथं संज्ञा जूसां वेदना जूसां चित्तय् उत्पन्न जुइगु खः, इपिं धर्मत चित्तलिसे सम्बन्धित जुया **चित्तसंस्कारत** धाइ ।

इपिं चित्तसंस्कारतयत् शान्त जुइकीगु जुया निरोध जुइकीगु जुया शान्त जुइगु भावपाखे बहन याइगु जुया उद्योग याइगु खः, चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आश्वास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं वेदना धाइ, उपस्थानयात **स्मृति** धाइ, बारबार खंकेगुयात **ज्ञान** धाइ, वेदना **उपस्थान** धाइ, स्मृति मधाः, स्मृतियात उपस्थान नं धाइ, स्मृति नं धाइ । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु वेदनायात बारबार भाविता याइगु खः, उकिं **वेदनासु वेदानुपस्सना सतिपहानभावना** धका धायेमाः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ उगु वेदनायात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःल्य ? थुकथं उगु वेदनायात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ वृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दु । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आश्वास प्रश्वासतयत् संयम व संरक्षण यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आश्वास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्तया एकाग्रता अविक्षिप्ततायात स्यूम्ह पुद्गलयात स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रितयत् जोडे याइगु खः, उकिं **समत्थञ्च पटिविज्जफिति**धका धायेमाः । (४)

वेदनासु वेदानानुपस्सनाय् च्यागू अनुपश्यनाज्ञान च्यागू उपद्धानानुस्सति प्यंगू सुत्तन्तय् देशना याना बिज्याना तःगु वस्तुत उत्पन्न जुइगु खः ।

तृतीय चतुष्कनिर्देश

१७६. चित्तयात प्रष्ट यायेगु याना आश्वासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःलय् ? चित्तयात प्रष्ट यायेगु याना प्रश्वासयात पिकाये धका गुकथं उद्योग यायेगु खःलय् ?

उगु चित्त छु खःलय् ? तःहाकःगु आश्वासया सामर्थ्यकथं विज्ञानयात चित्त धाइ, गुगु चित्त गुगु सिइकेसःगु मन गुगु सिइकेसःगु मन धयागु मानस गुगु हृदय गुगु परिशुद्धगु धर्म चित्त धयागु गुगु मनायतन गुगु मनिन्द्रिय विशेषं सिइकेसःगु विज्ञान धयागु गुगु विज्ञानस्कन्ध गुगु स्पर्श आदियात अनुकूलगु गुगु मनोविज्ञानधातु दु, तःहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया प्रश्वासया सामर्थ्यकथं विज्ञानयात चित्त धाइ ।

गुगु चित्त गुगु सिइकेसःगु मन गुगु सिइकेसःगु मन धयागु मानस गुगु हृदय गुगु परिशुद्धगु धर्म मन धयागु गुगु मनायतन गुगु मनिन्द्रिय विशेषं सिइकेसःगु विज्ञान धयागु गुगु विज्ञानस्कन्ध गुगु स्पर्श आदियात अनुकूलगु गुगु मनोविज्ञानधातु दु । उकियात चित्त धाइ ।

उगु चित्त गुकथं प्रकट जुइगु खःलय् ? तःहाकःगु आश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्तया एकाग्रता अविक्षिप्ततायात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति उपस्थित जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु चित्त प्रकट जुइगु खः । तःहाकःगु प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं एकाग्रता अविक्षिप्ततायात स्यूम्ह पुद्गलयात स्मृति उपस्थित जुइगु खः, उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु चित्त प्रकट जुइगु खः, साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मयात साक्षात्कार याइम्ह पुद्गलयात उगु चित्त प्रकट जुइगु खः । थुकथं उगु चित्त प्रकट जुइगु खः ।

चित्तयात प्रष्ट यायेगु याना आश्वास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं विज्ञानयात चित्त धाइ, उपस्थानयात स्मृति धाइ, बारबार खंकेगुयात ज्ञान धाइ, चित्तयात उपस्थान धाइ, स्मृति मधाः, स्मृतियात उपस्थान नं धाइ, स्मृति नं धाइ । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु चित्तयात बारबार भाविता याइगु खः, उकिं चित्ते चित्तानुपस्सना सतिपद्धानभावना धका धायेमाः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ उगु चित्तयात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? थुकथं उगु चित्तयात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ वृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दु । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, चित्तयात प्रष्ट यायेगु याना आश्वास प्रश्वासतयूत संयम व संरक्षण यायेसःगु कारणं शीलविशुद्धि धाइ, चित्तसंस्कारयात शान्त जुइकीगु जुया आश्वास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्तया एकाग्रता अविक्षिप्ततायात स्यूम्ह पुद्गलयात स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रितयूत जोडे याइगु खः, उकिं समत्थञ्च पटिविज्झतिधका धायेमाः । (१)

१७७. चित्तयात अतिकं लय्तायेके बिइगु जुया आश्वासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ? चित्तयात अतिकं लय्तायेके बिइगु जुया प्रश्वासयात पिकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ? चित्तया अतिकं लय्ताइगु^१ छु खःल्य ?

तःहाकःगु आश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया एकाग्रता अविक्षिप्ततायात स्यूम्ह पुद्गलयात चित्तया अतिकं लय्ताइगु खः, चित्तया गुगु अतिकं लय्ताइगु गुगु प्रभेदकथं लय्ताइगु गुगु हर्षित जुइगु गुगु प्रभेदकथं हर्षित जुइगु गुगु यःताइगु गुगु उमंग गुगु चित्तया वृद्धि जुइगु दु । चित्तयात प्रष्ट यायेगु याना आश्वासया सामर्थ्यकथं । चित्तयात प्रष्ट यायेगु याना प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया एकाग्रता अविक्षिप्ततायात स्यूम्ह पुद्गलयात चित्तया अतिकं लय्ताइगु खः, चित्तया गुगु अतिकं लय्ताइगु गुगु प्रभेदकथं लय्ताइगु गुगु हर्षित जुइगु गुगु प्रभेदकथं हर्षित जुइगु गुगु यःताइगु गुगु उमंग चित्तया गुगु मनापभाव दु । थुकीयात चित्तया अतिकं लय्ताइगु धाइ ।

चित्तयात अतिकं लय्तायेके बिइगु जुया आश्वासप्रश्वासया सामर्थ्यकथं विज्ञानयात चित्त धाइ । उपस्थान (प्रकट) जुइगुयात स्मृति धाइ । बारबार भाविता यायेगुयात ज्ञान धाइ । चित्तयात उपस्थान धाइ । स्मृति मधाः । स्मृतियात उपस्थान नं धाइ । स्मृति नं धाइ । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु चित्तयात बारबार भाविता याइगु खः । उकिं चित्तानुपस्सनासतिपद्धानभावना धका धायेमाःगु खः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ उगु चित्तयात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःल्य ? थुकथं उगु चित्तयात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ अभिवृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दु । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, चित्तयात अतिकं लय्तायेके बिइगु जुया आश्वास प्रश्वासतयत्त संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, चित्तयात अतिकं लय्तायेके बिइगु जुया आश्वास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनियुयात स्यूम्ह व्यक्तिया नितिं स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयत्त समाधान (मुंकीगु) याइगु जुयाच्चन । उकिं **समत्थञ्च पटिविञ्जति**-धका धायेमाःगु खः । (२)

१७८. “चित्तयात बांलाक तयेगु याना आश्वासयात दुकाये” धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ? “चित्तयात बांलाक तयेगु याना प्रश्वासयात पिकाये” धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ? समाधि छु खः ?

तःहाकःगु आश्वासया सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनियु समाधि खः । चित्तयागु गुगु आलम्बनय् स्थिर जुइगु गुगु बांलाक स्थिर जुइगु गुगु घुसे जुया स्थिर जुइगु गुगु चिलामदनियु गुगु चिल्लाय्मलाय् मदनियु गुगु चिलामवंगु चित्त दुगु भाव गुगु शान्त जुइगु गुगु समाधिइन्द्रिय गुगु समाधिबल गुगु सम्यक्समाधि दयाच्चन । तःहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनियु समाधि खः । चित्तयात बांलाक तयेगु याना

आश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तयात बांलाक तयेगु याना प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगु समाधि खः । चित्तयागु गुगु आलम्बनय् स्थिर जुइगु गुगु बांलाक स्थिर जुइगु गुगु घुसे जुया स्थिर जुइगु गुगु चिलामदनिगु गुगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगु गुगु चिलामदंगु चित्त दुगु भाव गुगु शान्त जुइगु गुगु समाधिइन्द्रिय गुगु समाधिबल गुगु समयकसमाधि दयाच्चन, ध्व हे समाधि खः ।

चित्तयात बांलाक तयेगु याना आश्वासप्रश्वासया सामर्थ्यकथं विज्ञान चित्त खः, उपस्थान (प्रकट जुइगु) स्मृति खः । बारबार भाविता यायेगु ज्ञान खः । चित्त उपस्थान खः । स्मृति मखु । स्मृति उपस्थान नं खः, स्मृति नं खः । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु चित्तयात बारबार भाविता याइगु खः उकिं चित्ते चित्तानुपस्सनासतिपद्धानभावना धका धायेमाःगु खः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ उगु चित्तयात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? थुकथं उगु चित्तयात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ अभिवृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दु । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, चित्तयात बांलाक तयेगु याना आश्वास प्रश्वासतयत् संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, चित्तयात बांलाक तयेगु याना आश्वास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगुयात स्यूम्ह पुद्गलया नितिं स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयत् मुंकीगु खः । उकिं समत्थञ्च पटिबिज्जफति धका धायेमाःगु खः । (३)

१७९. चित्तयात (नीवरण आदिपाखें) मुक्त जुइके बिया आश्वासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःलय् ? चित्तयात (नीवरण आदिपाखें) मुक्त जुइके बिया प्रश्वासयात पिकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःलय् ?

चित्तयात रागं मुक्त जुइके बिया आश्वासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । चित्तयात रागं मुक्त जुइके बिया प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः । चित्तयात मुक्त जुइके बिया आश्वासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । चित्तयात दोषं मुक्त जुइके बिया प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः । चित्तयात मोहं मुक्त जुइके बिया आश्वासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । चित्तयात मानं मुक्त जुइके बिया, चित्तयात दृष्टिं मुक्त जुइके बिया, चित्तयात विचिकित्सां मुक्त जुइके बिया, चित्तयात थिनं (स्त्यानं) मुक्त जुइके बिया, चित्तयात उद्धच्चं (औधृत्यं) मुक्त जुइके बिया, चित्तयात अहिरीकं मुक्त जुइके बिया, चित्तयात अनोत्तपं (अनत्रपां) मुक्त जुइके बिया आश्वासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । चित्तयात अनोत्तपं (अनत्रपां) मुक्त जुइके बिया प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः । चित्तयात मुक्त जुइके बिया आश्वासप्रश्वासया सामर्थ्यकथं विज्ञान चित्त खः । उपस्थान स्मृति खः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ उगु चित्तयात गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? थुकथं उगु चित्तयात बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ अभिवृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दु । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, चित्तयात मुक्त जुइके बिया आशवासप्रश्वासतयत् संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, चित्तयात मुक्त जुइके बिया आशवासप्रश्वासतयगु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगुयात स्यूम्ह पुद्गलया नितिं स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयत् मुंकीगु जुयाच्वन । उकिं **समत्यञ्च पटिविज्झति** धका धायेमाःगु खः । (४)

चित्ते चित्तानुपस्सना-लय् ८-गू अनुपश्यनाज्ञान, ८-गू उपस्थानानुस्मृति, ४-गू सुत्तन्तय् उपदेशित वस्तुत जुयाच्वन ।

चतुर्थ चतुष्कनिर्देश

१८०. अनित्यकथं बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग यायेगु खःलय् ? अनित्यकथं बारबार भाविता यायेगु याना गुकथं प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग यायेगु खःलय् ?

अनिञ्च धयागुलिइ अनित्य धयागु छु खः ? नामरूपपुचः पञ्चस्कन्धत अनित्य खः । गुजोगु स्वभावया कारणं नामरूपपुचः पञ्चस्कन्ध अनित्य जुयाच्वनलय् ? नामरूपपुचः पञ्चस्कन्ध उत्पन्न व विनाश जुइसःगु स्वभावया कारणं अनित्य खः । नामरूपपुचः पञ्चस्कन्धतयगु उत्पत्तियात भाविता याइम्ह पुद्गलं छु छु लक्षणतयत् भाविता याइगु खःलय् ? विनाशयात भाविता याइम्ह पुद्गलं छु छु लक्षणतयत् भाविता याइगु खःलय् ? उत्पत्ति विनाशयात भाविता याइम्ह पुद्गलं छु छु लक्षणतयत् भाविता याइगु खःलय् ?

नामरूपपुचः पञ्चस्कन्धतयगु उत्पत्तियात भाविता याइम्ह पुद्गलं २५-गू लक्षणतयत् भाविता याइगु खः । विनाशयात भाविता याइम्ह पुद्गलं २५-गू लक्षणतयत् भाविता याइगु खः । नामरूपपुचः पञ्चस्कन्धतयगु उत्पत्ति विनाशयात भाविता याइम्ह पुद्गलं थुपिं ५०-गू लक्षणतयत् भाविता याइगु खः ।

रूपय् अनित्यकथं बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । रूपय् अनित्यकथं बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः । वेदनाय् संज्ञाय् संस्कारतयके विज्ञानय् मिखाय् जीर्ण जुइगु मरण जुइगुलिइ अनित्यकथं बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । अनित्यकथं बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः । अनित्यकथं बारबार भाविता यायेगु याना आशवास प्रश्वासतयगु सामर्थ्य अनुसारं धर्म धाइ । उपस्थान स्मृति खः । बारबार भाविता यायेगु ज्ञान खः । धर्मत उपस्थान स्मृति खः । स्मृति मखु । स्मृति उपस्थान नं खः । स्मृति नं खः । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं धर्मतयत् बारबार भाविता याइगु खः । उकिं **धम्मेषु धम्मणुपस्सनासतिपद्धानभावना** धका धायेमाःगु खः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ इपिं धर्मतयूत गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ?
थुकथं इपिं धर्मतयूत बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ अभिवृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दयाच्चन । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, अनित्यकथं बारबार भाविता यायेगु याना आश्वास प्रश्वासतयूत संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, अनित्यकथं बारबार भाविता यायेगु याना आश्वास प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनियुयात स्यूम्ह पुद्गलया नितिं स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयूत मुंकीगु जुयाच्चन । उकिं **“समत्थञ्च पटिविज्झति”** धका धायेमाःगु खः । (१)

रागं अलग्ग जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया आश्वासयात दुकाये धका गुकथं उच्चोग याइगु खःलय् ? रागं अलग्ग जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया प्रश्वासयात पिकाये धका गुकथं उच्चोग याइगु खःलय् ?

रूपय् आदीनव (दोष) यात खंका निर्वाणय् (छ्तं न्यनागुया सामर्थ्यकथं) धर्मच्छन्द उत्पन्न जुयावइगु खः, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः । उम्ह पुद्गलया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः । रूपय् विरागयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया आश्वासयात दुकाये धका उच्चोग याइगु खः । रूपय् विरागयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया प्रश्वासयात पिकाये धका उच्चोग याइगु खः ।

वेदनाय् संज्ञाय् संस्कारतयूके मिखाय् जीर्ण जुइगु मरण जुइगुलिइ आदीनव (दोष) यात खंका जीर्ण जुइगु मरण जुइगु मदइगुलिइ धर्मच्छन्द लुया वइगु खः । श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः । उम्ह पुद्गलया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः । जीर्ण जुइगु मरण जुइगुलिइ विरक्त जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया आश्वासयात दुकाये धका उच्चोग याइगु खः । जीर्ण जुइगु मरण जुइगुलिइ विरक्त जुइगुकथं भाविता यायेगु याना आश्वासयात दुकाये धका उच्चोग याइगु खः । विरक्त जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया आश्वास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं धर्म धाइ । उपस्थान स्मृति खः । बारबार भाविता यायेगु ज्ञान खः । धर्मत उपस्थान खः । स्मृति मखु । स्मृति उपस्थान नं खः, स्मृति नं खः । उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा उगु धर्मतयूत बारबार भाविता याइगु खः । उकिं **धम्मेषु धम्मनुपस्सनासतिपट्टानभावना** धका धायेमाःगु खः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ उगु धर्मतयूत गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ?
थुकथं इपिं धर्मतयूत बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ अभिवृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दयाच्चन । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, विरागयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया आश्वास प्रश्वासतयूत संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, विरागयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुम्ह जुया आश्वास प्रश्वासतयूत सामर्थ्यकथं चित्त स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय्

मदनिगुयात स्यूह व्यक्तिया नितिं स्यूह व्यक्तिं इन्द्रियतयूत मिले याइगु खः । उकिं "समत्यब्ध पटिविज्जति" धका धायेमाःगु खः । (२)

निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुह जुया आशवासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ? निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु बानि दुह जुया प्रशवासयात पिकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःल्य ?

रूप्य आदीनव (दोष) यात खंका निर्वाण्य (छतं ताइगुया सामर्थ्यकथं) धर्मछन्द लुया वइगु खः । श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः । उह पुद्गलया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः । रूप्य निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । रूप्य निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रशवासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः ।

वेदनाय संज्ञाय संस्कारतयूके विज्ञानय मिखाय जीर्ण जुइगु मरण जुइगुली आदीनवयात खंका जीर्ण जुइगु मरण जुइगु निरोध जुइगुलिइ (छतं ताइगुया सामर्थ्यकथं) धर्मछन्द लुया वइगु खः । श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः । उह पुद्गलया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः । जीर्ण जुइगु मरण जुइगुलिइ निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । जीर्ण जुइगु मरण जुइगुलिइ निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रशवासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः ।

१८१. छु गुलि आकार प्रकारतयूपाखें अविद्याय आदीनव लुया वइगु खःल्य ? छु गुलि आकार प्रकारतयूपाखें अविद्या निरोध जुइगु खःल्य ?

न्यागू आकार प्रकारतयूपाखें अविद्याय आदीनव जुया वइगु खः । च्यागू आकार प्रकारतयूपाखें अविद्याय निरोध जुइगु खः ।

छु छु न्यागू आकार प्रकारतयूपाखें अविद्याय आदीनव लुया वइगु खःल्य ? अनित्य स्वभावकथं, दुःख स्वभावकथं, सार मदु वशय मवइगु स्वभावकथं, क्लेशयात पुका बिइसःगु स्वभावकथं, विपरिणाम स्वभावकथं अविद्याय आदीनव लुया वइगु खः । थुपिं न्यागू आकार प्रकारतयूपाखें अविद्याय आदीनव लुया वइगु खः ।

छु गुलि च्यागू आकार प्रकारतयूपाखें अविद्याय निरोध जुइगु खःल्य ? (मूल) कारण (निदान) निरोध जुइगुद्वारा, (सःतिगु) कारण समुदय निरोध जुइगुद्वारा (मूल) निदान उत्पत्ति जुइगु 'जाति' निरोध जुइगुद्वारा, (सःतिगु) कारण उत्पत्ति जुइगु 'प्रभव' निरोध जुइगुद्वारा, 'जनक' कारण निरोध जुइगुद्वारा, सहयोगी 'उपस्थम्भक' कारण निरोध जुइगुद्वारा, विपश्यनाज्ञान मार्गज्ञान उत्पत्ति जुइगुद्वारा, निरोध व शान्त अवस्था निर्वाण प्रकट जुइगुद्वारा अविद्या निरोध जुइगु खः । थुपिं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा अविद्या निरोध जुइगु खः ।

थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा अविद्याय् आदीनव लुया वइगु खः । अविद्या निरोध अवस्था निर्वाणय् धर्मछन्द लुया वइगु खः । श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः । उम्ह पुद्गलया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः । अविद्या निरोध अवस्था निर्वाणयात बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । अविद्या निरोध अवस्था निर्वाणयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः ।

छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा संस्कारतय्के आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा संस्कारत निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा विज्ञानय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा विज्ञान निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा नामरूपय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा नामरूप निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा षडायतनय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा षडायतन निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा स्पर्शय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा स्पर्श निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा वेदनाय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा वेदना निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा तृष्णाय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा तृष्णा निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपादानय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपादान निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा भवय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा भव निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा जातिलय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा जाति निरोध जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा जरा मरणय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा जरा मरण निरोध जुइगु खःल्य् ?

न्यागू आकार प्रकारतद्वारा जरा मरणय् आदीनव लुया वइगु खः । च्यागू आकार प्रकारतद्वारा जरा मरण निरोध जुइगु खः ।

छु गुगु न्यागू आकार प्रकारतद्वारा जरा मरणय् आदीनव लुया वइगु खःल्य् ?

अनित्य स्वभावकथं जरा मरणय् आदीनव लुया वइगु खः । दुःख स्वभावकथं, सार मद्दु वशय् मवनिगु स्वभावकथं, पुका बिइसःगु स्वभावकथं, विपरिणाम जुइसःगु स्वभावकथं जरा मरणय् आदीनव लुया वइगु खः । थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा जरा मरणय् आदीनव लुया वइगु खः ।

छु गुगु च्यागू आकार प्रकारतद्वारा जरा मरण निरोध जुइगु खःल्य् ? मूल कारण निदान निरोध जुइगुद्वारा जरा मरण निरोध जुइगु खः । सःतिगु कारण समुदय निरोध जुइगुद्वारा, मूल कारणया उत्पत्ति जुइगु 'जाति' निरोध जुइगुद्वारा, सःतिगु कारणया उत्पत्ति जुइगु 'प्रभव' निरोध जुइगुद्वारा, जनक कारण निरोध जुइगुद्वारा, सहयोगी 'उपस्थम्भक' कारण

निरोध जुइगुद्वारा, विपश्यनाज्ञान मार्गज्ञान उत्पन्न जुइगुद्वारा निरोध शान्त अवस्था निर्माण प्रकट जुइगुद्वारा जरा मरण निरोध जुइगु खः । थुपिं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा जरा मरण निरोध जुइगु खः ।

थुपिं न्यागू आकार प्रकारतद्वारा जरा मरणय् आदीनवयात खना थुपिं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा जरा मरण निरोध अवस्था निर्वाणय् (छतं ताइगुया सामर्थ्यकथं) धर्मछन्द लुया वइगु खः । श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः । उम्ह पुद्गलया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः । जरा मरणय् निरोध शान्त अवस्था निर्वाणयात बारबार भाविता यायेगु याना आश्वासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । जरा मरणय् निरोध अवस्था निर्वाणयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः । निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आश्वास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं धर्म धाइ । उपस्थान स्मृति खः । बारबार भाविता यायेगु ज्ञान खः । धर्मत उपस्थान खः । स्मृति मखु । स्मृति उपस्थान नं खः, स्मृति नं खः ।

उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं धर्मतय्त बारबार भाविता याइगु खः । उकिं **धम्मेषु धम्मानुपस्सनासतिपट्टानभावना** धका धायेमाःगु खः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ इपिं धर्मतय्त गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? थुकथं इपिं धर्मतय्त बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ अभिवृद्धि यायेगु भावनात प्यंगू दयाच्चन । बारबार सेवन यायेसःगु स्वभावकथं भावना धाइ, निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आश्वास प्रश्वासतय्त संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ, निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आश्वास प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगुयात स्यूम्ह पुद्गलया नितिं स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतय्त मुंकीगु जुयाच्चन । उकिं “समत्थञ्च पटिविज्झति” धका धायेमाःगु खः । (३)

१८२. हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आश्वासयात दुकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःलय् ? हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात पिकाये धका गुकथं उद्योग याइगु खःलय् ?

पटिनिस्सग्ग धयागुलिइ हाकनं त्याग यायेगु “पटिनिस्सग्ग”त परिच्चागपटिनिस्सग्ग व पक्खन्दनपटिनिस्सग्ग निगू खः । रूपयात त्याग यायेसःगु कारणं परिच्चागपटिनिस्सग्ग धाइ । रूपया निरोध अवस्था जुयाच्चंगु निर्वाणय् चित्त दुब्बावनेसःगु कारणं पक्खन्दनपटिनिस्सग्ग धाइ । रूपय् हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आश्वासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । रूपय् हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः ।

वेदनायात, संज्ञायात, संस्कारतयूत, विज्ञानयात, मिखायात जरा मरणयात त्याग यायेसः । उकिं परिच्चागपटिनिस्सग्ग धाइ । जरा मरण निरोध अवस्था निर्वाणयू चित्त दुब्बावनेसःगु कारणं पक्खन्दनपटिनिस्सग्ग धाइ । जरा मरणयू हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात दुकाये धका उद्योग याइगु खः । जरा मरणयू हाकनं त्याग यायेगुयात हाकनं भाविता यायेगु याना प्रशवासयात पिकाये धका उद्योग याइगु खः । हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आशवास प्रशवासया सामर्थ्यकथं धर्म धाइ । उपस्थान स्मृति खः । बारबार भाविता यायेगु ज्ञान खः । धर्मत उपस्थान खः, स्मृति मखु । स्मृति उपस्थान नं खः, स्मृति नं खः ।

उगु स्मृतिद्वारा उगु ज्ञानद्वारा इपिं धर्मतयूत बारबार भाविता याइगु खः । उकिं **धम्मसेसु धम्मानुपस्सनासतिपद्धानभावना** धका धायेमाःगु खः ।

अनुपस्सति धयागुलिइ इपिं धर्मतयूत गुकथं बारबार भाविता याइगु खःलय् ? अनित्यकथं बारबार भाविता याइगु खः । नित्यकथं भाविता मयाः । त्याग याइगु खः, आसक्त मजू । अनित्यकथं भाविता याइम्ह पुद्गलं नित्य खः धयागु संज्ञायात त्याग याइगु खः । त्याग याइम्ह पुद्गलं क्वात्तुक ज्वनेगुयात त्याग याइगु खः । थुकथं इपिं धर्मतयूत बारबार भाविता याइगु खः ।

भावना धयागुलिइ अभिवृद्धि यायेगु 'भावना'त प्यंगू दयाच्चन । उगु ध्यानयू दयाच्चंगु धर्मतयूत अतिक्रमण मयायेगु स्वभावकथं भावना धाइ । बारबार सेवन यायेगु स्वभावकथं भावना धाइ । हाकनं त्याग यायेगुयात भाविता यायेगु याना आशवास प्रशवासतयूत संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धाइ । चिल्लाय्मलाय् मदनिगु स्वभावकथं चित्तविशुद्धि धाइ । खंकेसःगु स्वभावकथं दृष्टिविशुद्धि धाइ ।

उगु आशवास प्रशवासयू संवर यायेसःगु स्वभाव अधिशीलशिक्षा खः । उगु आशवास प्रशवासयू चिल्लाय्मलाय् मदनिगु स्वभाव अधिचित्तशिक्षा खः । उगु आशवास प्रशवासयू खंकेसःगु स्वभाव अधिप्रज्ञाशिक्षा खः । थुपिं स्वंगू शिक्षातयूत आवर्जन यायेगु याना उद्योग याइगु खः । सियाच्चंगु जुया उद्योग याइगु खः । साक्षात्कार यायेमाःगु धर्मयात साक्षात्कार यायेगु याना उद्योग याइगु खः ।

हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आशवास प्रशवासयागु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगुयात स्यूम्ह व्यक्तिया नितिं वेदनात प्रकटरूपं उत्पन्न जुयावइगु खः । वेदनात स्पष्टरूपं प्रकट जुइगु खः । वेदनात स्पष्टरूपं निरोध जुइगुलिइ थ्यंकः वनिगु खः । हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आशवास प्रशवासयागु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगुयात स्यूम्ह पुद्गलं इन्द्रियतयूत मुंकीगु खः । गौचर याइगु आलम्बनयात नं स्यू । शान्त शीतल स्वभाव 'समत्थ' यात नं प्रतिवेध याना स्यू । बलतयूत मुंकीगु खः । बोध्यंगतयूत मुंकीगु खः । मार्गयात

मुंकीगु खः । धर्मतयत्त मुंकीगु खः । गौचर याइगु आलम्बनयात नं स्यू । शान्त शीतल स्वभाव 'समत्थ' यात नं प्रतिवेध याना स्यू ।

इन्द्रियानि समोधानेति धयागुलिइ गुकथं इन्द्रियतयत्त मुंकीगु खःल्य ? निर्णय यायेसःगु अर्थकथं सद्धिन्द्रिययात मुंकीगु खः । उकिं समत्थञ्च पटिविज्झति धका धायेमाःगु खः । (४)

धम्मेषु धम्मानुपस्सनालय् च्यागू अनुपश्यनाज्ञान च्यागू उपस्थानानुपश्यति प्यंगू सुत्तन्तय् उपदेशित वस्तुत उत्पन्न जुयाच्चन । थुपिं ३२-गू स्मृतियात उत्पन्न यायेगु बानि दुगु ज्ञानत उत्पन्न जुइगु खः ।

न्यागूगु सतोकारिज्ञाननिर्देश क्वचाल ।

६- ज्ञानराशी छक्क (खुगूगु) निर्देश

१८३. समाधिया सामर्थ्यकथं २४-गू ज्ञानत छु छु खःल्य ? तःहाकःगु आश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगु समाधि खः । तःहाकःगु प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगु समाधि खः । चित्तयात रागं अलग्ग जुइका आश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगु समाधि खः । चित्तयात रागं अलग्ग जुइका प्रश्वासयागु सामर्थ्यकथं चित्तयागु स्थिर जुइगु चिल्लाय्मलाय् मदनिगु समाधि खः । समाधिया सामर्थ्यकथं २४-गू थुपिं ज्ञानत लुया वइगु खः । (१)

विपश्यनाया सामर्थ्यकथं ७२-गू ज्ञानत छु छु खःल्य ?

तःहाकःगु आश्वासयात अनित्यकथं, दुःखकथं, सार मद्दु वशय् मवइगु स्वभावकथं, तःहाकःगु प्रश्वासयात अनित्यकथं, दुःखकथं, सार मद्दु वशय् मवइगु स्वभावकथं, चित्तयात रागं अलग्ग जुइका आश्वासयात, चित्तयात रागं अलग्ग जुइका प्रश्वासयात, अनित्यकथं, दुःखकथं, सार मद्दु वशय् मवइगुकथं बारबार भाविता यायेसःगु स्वभावया कारणं विपश्यना धाइ । विपश्यनाया सामर्थ्यकथं थुपिं ७२-गू ज्ञानत लुया वइगु खः । (२)

८-गू निर्बिदाज्ञानत छु छु खःल्य ? अनित्य धका बारबार भाविता यायेगु याना आश्वासयात यथाभूतरूपं गथे दु अथे स्यू खं । उकिं निर्बिदाज्ञान धाइ । अनित्य धका बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात यथाभूतरूपं गथे दु अथे स्यू खं । उकिं निर्बिदाज्ञान धाइ । हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात यथाभूतरूपं गथे दु अथे स्यू खं । उकिं निर्बिदाज्ञान धाइ । थुपिं ८-गू निर्बिदाज्ञानत लुया वइगु खः । (३)

८-गू निर्बिदानुलोमज्ञानत छु छु खःल्य ? अनित्य धका बारबार भाविता यायेगु याना आश्वासयात भयकथं प्रकट जुइगुलिइ लुयावइगु प्रज्ञा निर्बिदानुलोमज्ञान खः । अनित्य धका बारबार भाविता यायेगु याना प्रश्वासयात भयकथं प्रकट जुइगुलिइ लुयावइगु प्रज्ञा

निर्बिदानुलोमज्ञान खः । हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात भयकथं प्रकट जुइगुलिइ लुयावइगु प्रज्ञा निर्बिदानुलोमज्ञान खः । हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रशवासयात भयकथं प्रकट जुइगुलिइ लुयावइगु प्रज्ञा निर्बिदानुलोमज्ञान खः । थुपिं ८-गू निर्बिदानुलोमज्ञानत खः । (४)

८-गू निर्बिदाप्रतिप्रश्रब्धिज्ञानत छु छु खःल्य ? अनित्य धका बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात प्रत्यवेक्षण याना बांलाक स्थिर जुइगु आकार प्रकारकथं लुयावइगु प्रज्ञा निर्बिदाप्रतिप्रश्रब्धिज्ञान खः । अनित्य धका बारबार भाविता यायेगु याना प्रशवासयात प्रत्यवेक्षण याना बांलाक स्थिर जुइगु आकार प्रकारकथं लुयावइगु प्रज्ञा निर्बिदाप्रतिप्रश्रब्धिज्ञान खः । हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना आशवासयात प्रत्यवेक्षण याना बांलाक स्थिर जुइगु आकार प्रकारकथं लुयावइगु प्रज्ञा निर्बिदाप्रतिप्रश्रब्धिज्ञान खः । हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगु याना प्रशवासयात प्रत्यवेक्षण याना बांलाक स्थिर जुइगु आकार प्रकारकथं लुयावइगु प्रज्ञा निर्बिदाप्रतिप्रश्रब्धिज्ञान खः । थुपिं ८-गू निर्बिदाप्रतिप्रश्रब्धिज्ञानत खः । (५)

२१-गू विमुक्तिसुखज्ञानत छु छु खःल्य ? श्रोतापत्तिमार्गद्वारा सत्कायदृष्टियात प्रहाण याइगु कारणं निरवशेषरूपं त्वाःल्हाइगु कारणं विमुक्तिसुख्य ज्ञान खः । संशय जुइगु विचिकित्सायात प्रहाण याइगु कारणं निरवशेषरूपं त्वाःल्हाइगु कारणं विमुक्तिसुख्य ज्ञान खः । शीलव्रत परामर्शयात दृष्टि अनुसययात, विचिकित्सा अनुसययात प्रहाण याइगु कारणं निरवशेषरूपं त्वाःल्हाइगु कारणं विमुक्तिसुख्य ज्ञान खः ।

सकृदागामिमार्गद्वारा स्थूलगु कामरागसंयोजन प्रतिघसंयोजनयात, स्थूलगु कामरागानुसययात, प्रतिघानुसययात प्रहाण याइगु कारणं, निरवशेषरूपं त्वाःल्हाइगु कारणं विमुक्तिसुख्य ज्ञान खः ।

अनागामिमार्गद्वारा सूक्ष्मगु कामरागसंयोजन प्रतिघसंयोजनयात, सूक्ष्मगु कामरागानुसययात, प्रतिघानुसययात प्रहाण याइगु कारणं, निरवशेषरूपं त्वाःल्हाइगु कारणं विमुक्तिसुख्य ज्ञान खः ।

अरहत्त्वमार्गद्वारा रूपरागयात अरूपरागयात, मानयात उद्धच्च (औधृत्य) यात, अविद्यायात, मानानुसययात, भवरागानुसययात, अविद्यानुसययात प्रहाण याइगु कारणं, निरवशेषरूपं त्वाःल्हाइगु कारणं विमुक्तिसुख्य ज्ञान खः ।

थुपिं २१-गू विमुक्तिसुखज्ञानत खः । १६-गू वस्तु दुगु आनापानस्मृतिसमाधियात अभिवृद्धि याइम्ह पुद्गलयात थुपिं २०० निसलं मयाकगु ज्ञानत लुया वइगु खः । (६)

आनापानस्मृतिकथा व्वचाल ।

४-इन्द्रियकथा

१-न्हापांगु सुत्तन्तनिर्देश

१८४. जिं थथे न्यना तयागु दु । छ्रगू इलय् भगवान् बुद्ध श्रावस्ती अनाथपिण्डक महाजनया आराम जुयाच्चंगु जेतवन विहारय् विहार याना बिज्यानाच्चंगु जुल । अबले अन भगवान् बुद्धं भिक्षुपिन्त "भिक्षुपिं !" धका आमन्त्रण याना बिज्यात । "भगवान्" धका इपिं भिक्षुपिसं भगवान् बुद्धयात लिसः बिया निवेदन यात । भगवान् बुद्धं थुगु वचन आज्ञा दयेका बिज्यात-

भिक्षुपिं ! इन्द्रियत न्यागू दु । छु छु न्यागू -

१) श्रद्धाइन्द्रिय, २) वीर्यइन्द्रिय, ३) स्मृतिइन्द्रिय, ४) समाधिइन्द्रिय, ५) प्रज्ञाइन्द्रियत खः । भिक्षुपिं ! इन्द्रियत थुपिं ५-गू खः ।

१८५. थुपिं ५-गू इन्द्रियत छु छु आकार प्रकारद्वारा विशुद्ध जुइगु खःलय् ? थुपिं ५-गू इन्द्रियत १५-गू आकार प्रकारतद्वारा विशुद्ध जुइगु खः । श्रद्धा मदुपिं पुद्गलपिन्त वर्जित याना च्वनीम्ह पुद्गलया नितिं, श्रद्धा दुपिं पुद्गलपिन्त सेवन याइम्ह भजे याइम्ह सःतिगु थासय् गौरवपूर्वक लिक्क च्वनीम्ह पुद्गलया नितिं व प्रसन्न तायेकेबहःगु सुत्तन्ततय्त प्रत्यवेक्षण याइम्ह पुद्गलया नितिं थुपिं ३-गू आकार प्रकारतद्वारा श्रद्धा इन्द्रिय विशुद्ध जुइगु खः ।

अलसीपिं पुद्गलपिन्त वर्जित याइम्ह व्यक्तिया नितिं, उद्योग यायेबहःगु वीर्य दुपिं पुद्गलपिन्त सेवन याइम्ह भजे याइम्ह सःतिगु थासय् गौरवपूर्वक लिक्क च्वनीम्ह पुद्गलया नितिं व वीर्यलिसे स्वापु दुगु सुत्तन्ततय्त प्रत्यवेक्षण याइम्ह पुद्गलया नितिं थुपिं स्वंगू आकार प्रकारतद्वारा वीर्य इन्द्रिय विशुद्ध जुइगु खः ।

स्मृति त्वःफ्युपिं पुद्गलपिन्त वर्जित याइम्ह व्यक्तिया नितिं, उपस्थितगु स्मृति दुपिं पुद्गलपिन्त सेवन याइम्ह भजे याइम्ह सःतिगु थासय् गौरवपूर्वक लिक्क च्वनीम्ह पुद्गलया नितिं व स्मृतिप्रस्थान सुत्तन्ततय्त प्रत्यवेक्षण याइम्ह पुद्गलया नितिं थुपिं स्वंगू आकार प्रकारतद्वारा स्मृति इन्द्रिय विशुद्ध जुइगु खः ।

समाधि मदुपिं पुद्गलपिन्त वर्जित याइम्ह पुद्गलया नितिं, समाधि दुपिं पुद्गलपिन्त सेवन याइम्ह भजे याइम्ह सःतिगु थासय् गौरवपूर्वक लिक्क च्वनीम्ह पुद्गलया नितिं व ध्यान विमोक्षतय्त प्रत्यवेक्षण याइम्ह पुद्गलया नितिं थुपिं स्वंगू आकार प्रकारतद्वारा समाधि इन्द्रिय विशुद्ध जुइगु खः ।

दुष्प्रज्ञ पुद्गलपिन्त वर्जित याइम्ह पुद्गलया नितिं, प्रज्ञावान पुद्गलपिन्त सेवन याइम्ह भजे याइम्ह सःतिगु थासय् गौरवपूर्वक लिक्क च्वनीम्ह पुद्गलया नितिं व गम्भीरगु ज्ञानलिसे

४. इन्द्रियकथा

स्वापु दुगु उपदेशयात प्रत्यवेक्षण याइम्ह पुद्गलया नितिं थुपिं स्वंगू आकार प्रकारतद्वारा प्रज्ञा इन्द्रिय विशुद्ध जुइगु खः ।

थुकथं थुपिं न्याम्ह पुद्गलतयत् वर्जित याइम्ह पुद्गलया नितिं, न्याम्ह पुद्गलपिन्त चित्तं सेवन याइम्ह भजे याइम्ह सःतिगु थासय् गौरवपूर्वक लिक्क च्वनीम्ह पुद्गलया नितिं व न्यागू सुत्तन्त पुचःतयत् प्रत्यवेक्षण याइम्ह पुद्गलया नितिं थुपिं १५-गू आकार प्रकारतद्वारा थुपिं न्यागू इन्द्रियत विशुद्ध जुइगु खः ।

छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् भाविता यायेगु जूवनिगु खःलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् भावना यायेगु जूवनिगु खःलय् ?

१०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् भाविता यायेगु जूवनिगु खः । १०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् भावना यायेगु जूवनिगु खः ।

श्रद्धा मदइगुया त्याग याइम्ह पुद्गलं श्रद्धाइन्द्रिययात भाविता याइगु खः । श्रद्धाइन्द्रिययात भाविता याइम्ह पुद्गलं श्रद्धा मदइगुयात त्याग याइगु खः ।

अलसीयात त्याग याइम्ह पुद्गलं वीर्यइन्द्रिययात भाविता याइगु खः । वीर्यइन्द्रिययात भाविता याइम्ह पुद्गलं अलसीयात त्याग याइगु खः ।

बेहोशी जुइगु प्रमादयात त्याग याइम्ह पुद्गलं स्मृतिइन्द्रिययात भाविता याइगु खः । स्मृतिइन्द्रिययात भाविता याइम्ह पुद्गलं प्रमादयात त्याग याइगु खः ।

चिल्लाय्मलाय् दनिगुयात त्याग याइम्ह पुद्गलं समाधिइन्द्रिययात भाविता याइगु खः । समाधिइन्द्रिययात भाविता याइम्ह पुद्गलं चिल्लाय्मलाय् दनिगुयात त्याग याइगु खः ।

भुले जुइगु अविद्यायात त्याग याइम्ह पुद्गलं प्रज्ञाइन्द्रिययात भाविता याइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रिययात भाविता याइम्ह पुद्गलं भुले जुइगु अविद्यायात त्याग याइगु खः ।

थुपिं १०-गू आकार प्रकारतद्वारा इन्द्रिय न्यागूयात भाविता यायेगु जूवनिगु खः । थुपिं १०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् भावना यायेगु जूवनिगु खः ।

छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु जूवनिगु खःलय् ?

१०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु जूवनिगु खः ।

श्रद्धा मदइगुयात प्रहीण यायेगु कारणं बांलाक प्रहीण यायेगु कारणं श्रद्धाइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु जूवनिगु खः । श्रद्धाइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु कारणं श्रद्धा मदइगुयात प्रहीण यायेगु बांलाक प्रहीण यायेगु जूवनिगु खः ।

अलसीयात प्रहीण यायेगु कारणं बांलाक प्रहीण यायेगु कारणं वीर्यइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु जूवनिगु खः । वीर्यइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु कारणं अलसीयात प्रहीण यायेगु बांलाक प्रहीण यायेगु जूवनिगु खः ।

प्रमादयात प्रहीण यायेगु बांलाक प्रहीण यायेगु कारणं स्मृतिइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु जूवनिगु खः । स्मृतिइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु कारणं प्रमादयात प्रहीण यायेगु बांलाक प्रहीण यायेगु जूवनिगु खः ।

चिल्लाय्मलाय् दनिगुयात प्रहीण यायेगु बांलाक प्रहीण यायेगु कारणं समाधिइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु जूवनिगु खः । समाधिइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु कारणं चिल्लाय्मलाय् दनिगुयात प्रहीण यायेगु बांलाक प्रहीण यायेगु जूवनिगु खः ।

अविद्यायात प्रहीण यायेगु बांलाक प्रहीण यायेगु कारणं प्रज्ञाइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु जूवनिगु खः । प्रज्ञाइन्द्रिययात भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु कारणं अविद्यायात प्रहीण यायेगु बांलाक प्रहीण यायेगु जूवनिगु खः ।

थुपिं १०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेगु बांलाक भाविता यायेगु जूवनिगु खः ।

१८६. छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेमाःगु जुयाच्चनलय् ? छु गुलि विषयवस्तुतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चनलय् ? बांलाक भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चनलय् ? हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चनलय् ? बांलाक हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चनलय् ?

४-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेमाःगु जुयाच्चन । ४-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन ।

श्रोतापत्तिमार्गक्षणय् न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेमाःगु जुयाच्चन । श्रोतापत्तिफलक्षणय् न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन ।

सकृदागामिमार्गक्षणय् न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेमाःगु जुयाच्चन । सकृदागामिफलक्षणय् न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन ।

४. इन्द्रियकथा

अनागामिमार्गक्षणय् न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेमाःगु जुयाच्चन । अनागामिफलक्षणय् न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन ।

अरहत्त्वमार्गक्षणय् न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेमाःगु जुयाच्चन । अरहत्त्वफलक्षणय् न्यागू इन्द्रियतय्त भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन ।

थुकथं ४-गू मार्गया विशुद्धित, ४-गू फलया विशुद्धित, ४-गू समुच्छेदया विशुद्धित, ४-गू प्रतिप्रश्रद्धिया विशुद्धित थुपिं ४-गू आकार प्रकारतद्वारा ५-गू इन्द्रियतय्त भाविता यायेमाःगु जुयाच्चन । थुपिं ४-गू आकार प्रकारतद्वारा ५-गू इन्द्रियतय्त भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक भाविता यायेधुनिगु नं जुयाच्चन । हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक हाकनं शान्त जुइकेधुनिगु नं जुयाच्चन ।

गुलि गोमह पुद्गलपिनि नितिं इन्द्रियभावना लुयावइगु खःलय् ? गुलि गोमह पुद्गलपिं भाविता यायेधुंगु इन्द्रिय दुपिं जुयाच्चनलय् ?

८-मह पुद्गलपिनि नितिं इन्द्रिययात भावना यायेगु जुइगु खः । ३-मह पुद्गलपिं भाविता यायेधुंगु इन्द्रिय दुपिं जुयाच्चन ।

सु सु ८-मह पुद्गलपिनि नितिं इन्द्रिययात भावना यायेगु लुयावइगु खःलय् ?

शैक्ष पुद्गल ७-मह कल्याण पृथग्जन थुपिं ८-मह पुद्गलपिनि नितिं इन्द्रिययात भावना यायेगु लुयावइगु खः ।

सु सु स्वमह पुद्गलपिं भाविता यायेधुंगु इन्द्रिय दुपिं जुइगु खःलय् ? उपदेश न्यने दइगुद्वारा सत्यधर्मयात स्यूमह तथागतया श्रावक अरहन्त पुद्गल (क्षीणाश्रव) भाविता याये धुंगु इन्द्रिय दुमह खः । आफुखुसी उत्पन्न जूगु स्वभावकथं प्रत्येकबुद्ध भाविता यायेधुंगु इन्द्रिय दयाच्चन । अप्रमेय्य स्वभावकथं न्हापायापिं तथागतपिंथें बांलाक आगमन दया बिज्याकमह पूजा विशेषयात ग्रहण याना कया बिज्याये योग्य जुया बिज्याकमह सम्यक्सम्बुद्ध भाविता यायेधुंगु इन्द्रिय दुमह जुया बिज्यात । थुपिं ३-मह पुद्गलपिं भाविता यायेधुंगु इन्द्रिय दुपिं जुयाच्चन । थुकथं थुपिं ८-मह पुद्गलपिनि नितिं इन्द्रिययात भावना यायेगु लुया वइगु खः । थुपिं ३-मह पुद्गलपिं भाविता यायेधुंगु इन्द्रिय दुपिं खः ।

न्हापांगु सुत्तन्तनिर्देश क्वचाल ।

२-निगूगु सुत्तन्तनिर्देश

१८७. श्रावस्ती निदान । भिक्षुपिं ! इन्द्रिय न्यागू दु । छु छु न्यागूलय् ? १) श्रद्धाइन्द्रिय, २) वीर्यइन्द्रिय, ३) स्मृतिइन्द्रिय, ४) समाधिइन्द्रिय, ५) प्रज्ञाइन्द्रियत खः । भिक्षुपिं ! सकलें श्रमणब्राह्मणपिसं न्यागू इन्द्रियतय्गु समुदययात, अस्तंगमयात, आशवादयात, आदीनवयात व पिहाँ वनेगु (निःसरण) यात यथाभूतरूपं गथे खः अथे प्रभेद याना मस्यु ।

भिक्षुपिं ! जि तथागतयागु शासनय् इपिं श्रमणब्राह्मणपितं श्रमणपिं मध्यय् नं श्रमण धका सम्मत मयाः । ब्राह्मणपिं मध्यय् नं ब्राह्मण धका सम्मत मयाः । इपिं आयुष्मान्पिं (क्वय्यागु स्वंगू फल धयागु) श्रमणत्वयात वा (अरहत्त्वफल धयागु) ब्राह्मणत्वयात प्रत्यक्ष जीवनय् हे स्वयं थःथःमं विशेषं सिइका साक्षात्कार याना सम्पन्न जुइका च्वनामच्चं ।

भिक्षुपिं ! वास्तवय् सकलें श्रमण ब्राह्मणपिसं थुपिं न्यागू इन्द्रियतय्गु समुदययात, अस्तंगमनयात, आस्वादयात, आदीनवयात व पिहाँ वनेगु निःसरणयात यथाभूतरूपं गथे खः अथे हे प्रभेद यानाः स्यु ।

भिक्षुपिं ! वास्तवय् जि तथागतयागु शासनय् इपिं श्रमणब्राह्मणपिन्तं श्रमणपिं मध्यय् नं श्रमण धका सम्मत याः । ब्राह्मणपिं मध्यय् नं ब्राह्मण धका सम्मत याः । इपिं आयुष्मान्पिं श्रमणयागु उपकारगुणयात नं ब्राह्मणयागु उपकारगुणयात नं प्रत्यक्ष जीवनय् हे स्वयं थःथःमं विशेषं सिइका साक्षात्कार याना सम्पन्न जुइका च्वंच्वन ।

१८८. छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु समुदय लुयावइगु खःलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु समुदययात प्रभेद याना सियाच्चनलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु अस्तंगम जुइगु खःलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु अस्तंगमयात प्रभेद याना सियाच्चनलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आशवाद लुयावइगु खःलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आशवादयात प्रभेद याना सियाच्चनलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आदीनव लुयावइगु खःलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आदीनवयात प्रभेद याना सियाच्चनलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु पिहाँ वनिगु निःसरण लुयावइगु खःलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु निःसरणयात प्रभेद याना सियाच्चनलय् ?

४-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु समुदय लुयावइगु खः । ४०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु समुदययात प्रभेद याना सियाच्चंगु दु । ४०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु अस्तंगम लुयावइगु खः । ४०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु अस्तंगमयात प्रभेद याना सियाच्चंगु दु ।

४. इन्द्रियकथा

२५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आशवाद लुयावइगु खः । २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आशवादयात प्रभेद याना सियाच्चंगु दु । २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आदीनव लुयावइगु खः । २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आदीनवयात प्रभेद याना सियाच्चंगु दु ।

१८०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु निःसरण लुयावइगु खः । १८०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु निःसरणयात प्रभेद याना सियाच्चंगु दु ।

छु छु ४०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु समुदय लुयावइगु खःलय् ? छु छु ४०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु समुदययात सियाच्चनिगु खःलय् ?

निर्णय याइगु 'अधिमोक्ष' या लागी मनोद्वारावर्जनचित्तया समुदय श्रद्धाइन्द्रियया समुदय खः । छन्दलिसे सम्प्रयुक्तगु अधिमोक्षया सामर्थ्यकथं धर्मछन्दया समुदय श्रद्धाइन्द्रियया समुदय खः । छन्दलिसे सम्प्रयुक्तगु अधिमोक्षया सामर्थ्यकथं नुगलय् थनेगु 'मनसिकार'या समुदय श्रद्धाइन्द्रियया समुदय खः । श्रद्धाइन्द्रिया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट जुइगु श्रद्धाइन्द्रियया समुदय खः ।

थःल्वने लागी मनोद्वारावर्जनचित्तया समुदय वीर्यइन्द्रियया समुदय खः । थःल्वनेगुया सामर्थ्यकथं धर्मछन्दया समुदय वीर्यइन्द्रियया समुदय खः । थःल्वनेगुया सामर्थ्यकथं नुगलय् थनेगु 'मनसिकार'या समुदय वीर्यइन्द्रियया समुदय खः । वीर्यइन्द्रियया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट जुइगु वीर्यइन्द्रियया समुदय खः ।

प्रकट जुइगु उपस्थानया लागी मनोद्वारावर्जनचित्तया समुदय स्मृतिइन्द्रियया समुदय खः । उपस्थानया सामर्थ्यकथं धर्मछन्दया समुदय स्मृतिइन्द्रियया समुदय खः । उपस्थानया सामर्थ्यकथं नुगलय् थनेगु 'मनसिकार'या समुदय स्मृतिइन्द्रियया समुदय खः । स्मृतिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट जुइगु स्मृतिइन्द्रियया समुदय खः ।

चिल्लाय्मलाय् मदनिगुया लागी मनोद्वारावर्जनचित्तया समुदय समाधिइन्द्रियया समुदय खः । चिल्लाय्मलाय् मदनिगुया सामर्थ्यकथं धर्मछन्दया समुदय समाधिइन्द्रियया समुदय खः । चिल्लाय्मलाय् मदनिगुया सामर्थ्यकथं नुगलय् थनेगु 'मनसिकार'या समुदय समाधिइन्द्रियया समुदय खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट जुइगु समाधिइन्द्रियया समुदय खः ।

खनिगु दर्शनया लागी आवर्जनचित्तया समुदय प्रज्ञाइन्द्रियया समुदय खः । खनिगु दर्शनया सामर्थ्यकथं धर्मछन्दया समुदय प्रज्ञाइन्द्रियया समुदय खः । दर्शनया सामर्थ्यकथं नुगलय् थनेगु 'मनसिकार'या समुदय प्रज्ञाइन्द्रियया समुदय खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट जुइगु प्रज्ञाइन्द्रियया समुदय खः ।

श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट मजुइगु श्रद्धाइन्द्रियया अस्तंगम खः । वीर्यइन्द्रियया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट मजुइगु वीर्यइन्द्रियया अस्तंगम खः । स्मृतिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट मजुइगु स्मृतिइन्द्रियया अस्तंगम खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट मजुइगु समाधिइन्द्रियया अस्तंगम खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं छगू मात्र आलम्बनय् कम्प मजुइगुभावं प्रकट मजुइगु प्रज्ञाइन्द्रियया अस्तंगम खः । थुपिं ४०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु अस्तंगम जुइगु खः । थुपिं ४०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु अस्तंगमयात प्रभेद याना स्यू ।

क-आशवाद निर्देश

१८९. छु छु २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आशवाद लुयावइगु खःलय् ?
छु छु २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आशवादयात प्रभेद याना सियाच्चनलय् ?

श्रद्धा मदइगुया प्रकट मजुइगु श्रद्धाइन्द्रियया आशवाद खः । श्रद्धा मदइगु धयागु सन्तापया प्रकट मजुइगु श्रद्धाइन्द्रिया आशवाद खः । अधिमोक्ष लुयावयेया नितिं वैशारद्य (सूरवीरताया भाव) श्रद्धाइन्द्रियया आशवाद खः । शान्तदान्तगु शमथ विपश्यनायात लाभ जुइगु श्रद्धाइन्द्रियया आशवाद ख । श्रद्धाइन्द्रिययात बःकया गुगु सुख जुइगु लय्तावइगु लुइगु खः, थुगु सुख जुइगु लय्तावइगु श्रद्धाइन्द्रियया आशवाद खः ।

अलसी जुइगु प्रकट मजुइगु वीर्यइन्द्रियया आशवाद खः । अलसी जुइगु धयागु सन्ताप प्रकट मजुइगु वीर्यइन्द्रियया आशवाद खः । थःल्ल्वनेगु नितिं वैशारद्य वीर्यइन्द्रियया आशवाद खः । शान्तदान्तगु शमथ विपश्यनायात लाभ जुइगु नं वीर्यइन्द्रियया आशवाद खः । वीर्यइन्द्रिययात कारण याना गुगु सुख जुइगु लय्तावइगु खः, थुगु सुख जुइगु लय्तावइगु वीर्यइन्द्रियया आशवाद खः ।

प्रमाद प्रकट मजुइगु स्मृतिइन्द्रियया आशवाद खः । प्रमाद धयागु सन्ताप प्रकट मजुइगु स्मृतिइन्द्रियया आशवाद खः । उपस्थान उत्पत्तिया नितिं वैशारद्य स्मृतिइन्द्रियया आशवाद खः । शान्तदान्तगु शमथ विपश्यनायात लाभ जुइगु नं स्मृतिइन्द्रियया आशवाद खः । स्मृतिइन्द्रिययात कारण याना गुगु सुख जुइगु लय्तावइगु लुइगु खः, थुगु सुख जुइगु लय्तावइगु स्मृतिइन्द्रियया आशवाद खः ।

चिल्लाय्मलाय् दनिगु औधृत्यया प्रकट मजुइगु समाधिइन्द्रियया आशवाद खः । औधृत्य धयागु सन्ताप प्रकट मजुइगु समाधिइन्द्रियया आशवाद खः । अविक्षेप उत्पत्तिया नितिं वैशारद्य समाधिइन्द्रियया आशवाद खः । शान्तदान्तगु शमथ विपश्यनायात लाभ जुइगु नं समाधिइन्द्रियया आशवाद खः । समाधिइन्द्रिययात कारण याना गुगु सुख जुइगु लय्तावइगु लुइगु खः, थुगु सुख जुइगु लय्तावइगु समाधिइन्द्रियया आशवाद खः ।

अविद्या प्रकट मज्जुगु प्रज्ञाइन्द्रियया आशवाद खः । अविद्या धयागु सन्ताप प्रकट मज्जुगु प्रज्ञाइन्द्रियया आशवाद खः । खनिगु दर्शन उत्पत्तिया नितिं वैशारद्य प्रज्ञाइन्द्रियया आशवाद खः । शान्तदान्तगु शमथ विपश्यनायात लाभ जुइगु नं प्रज्ञाइन्द्रियया आशवाद खः । प्रज्ञाइन्द्रिययात कारण याना गुगु सुख जुइगु लयतावइगु लुइगु खः, थुगु सुख जुइगु लयतावइगु प्रज्ञाइन्द्रियया आशवाद खः ।

थुपिं २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आशवाद लुयावइगु खः । थुपिं २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आशवादयात प्रभेद याना सियाच्चनिगु खः ।

ख-आदीनवनिर्देश

१९०. छु छु २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आदीनव लुयावइगु खःलय् ?
छु छु २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आदीनवयात प्रभेद याना सियाच्चनिगु खःलय् ?

श्रद्धा मदइगुया प्रकट जुइगु श्रद्धाइन्द्रियया आदीनव खः । श्रद्धा मदइगु धयागु परिडाह (सन्ताप) प्रकट जुइगु श्रद्धाइन्द्रियया आदीनव खः । अनित्य स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः । दुःख स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः । सार मद्दु वशय् मवइगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः ।

अलसीया प्रकट जुइगु वीर्यइन्द्रियया आदीनव खः । अलसी धयागु सन्ताप प्रकट जुइगु वीर्यइन्द्रियया आदीनव खः । अनित्य स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः । दुःख स्वभावकथं सार मद्दु वशय् मवइगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः ।

प्रमादया प्रकट जुइगु स्मृतिइन्द्रियया आदीनव खः । प्रमाद धयागु सन्ताप प्रकट जुइगु स्मृतिइन्द्रियया आदीनव खः । अनित्य स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः । दुःख स्वभावकथं सार मद्दु वशय् मवइगु स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः ।

चिल्लाय्मलाय् दनिगु औधृत्यया प्रकट जुइगु समाधिइन्द्रियया आदीनव खः । औधृत्य धयागु सन्ताप प्रकट जुइगु समाधिइन्द्रियया आदीनव खः । अनित्य स्वभावकथं समाधिइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः । दुःख स्वभावकथं सार मद्दु वशय् मवइगु स्वभावकथं समाधिइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः ।

अभिद्याया प्रकट जुइगु प्रज्ञाइन्द्रियया आदीनव खः । अविद्या धयागु सन्ताप प्रकट जुइगु प्रज्ञाइन्द्रियया आदीनव खः । अनित्य स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः । दुःख स्वभावकथं प्रज्ञा इन्द्रियया आदीनव लुइगु खः । सार मद्दु वशय् मवइगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रियया आदीनव लुइगु खः ।

थुपिं २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आदीनव लुइगु खः । थुपिं २५-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु आदीनवयात प्रभेद याना सियाच्चनिगु खः ।

ग-निःसरणनिर्देश

१९१. छु छु १८०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु पिहाँवनेगु निःसरण लुयावइगु खःल्य ? छु छु १८०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु निःसरणयात प्रभेद याना सियाच्चनिगु खःल्य ?

निर्णय यायेगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिय श्रद्धा मदइगुपाखे पिहाँवनिगु खः । श्रद्धा मदइगु धयागु सन्तापं पिहाँवनिगु खः । उगु श्रद्धा मदइगुपाखे लिनावनिगु क्लेशतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । पिने नं दक्वं निमित्ततय्पाखें पिहाँवनिगु खः । वयासिकं तःसकं प्रणीतगु श्रद्धाइन्द्रिययात लाभ जुइगुया सामर्थ्यकथं न्ह्योनेयागु श्रद्धाइन्द्रियपाखें पिहाँवनिगु खः ।

थःल्वनेगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिय अलसीपाखे पिहाँवनिगु खः । अलसी धयागु सन्तापं पिहाँवनिगु खः । उगु अलसीपाखे लिनावनिगु क्लेशतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । पिने नं दक्वं निमित्ततय्पाखें पिहाँवनिगु खः । वयासिकं तःसकं प्रणीतगु वीर्यइन्द्रिययात लाभ जुइगुया सामर्थ्यकथं न्ह्योनेयागु वीर्यइन्द्रियपाखें पिहाँवनिगु खः ।

प्रकट जुइगु उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिय प्रमादं पिहाँवनिगु खः । प्रमाद धयागु सन्तापं पिहाँवनिगु खः । उगु प्रमादपाखे लिनावनिगु क्लेशतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । पिने नं दक्वं निमित्ततय्पाखें पिहाँवनिगु खः । वयासिकं तःसकं प्रणीतगु स्मृतिइन्द्रिययात लाभ जुइगुया सामर्थ्यकथं न्ह्योनेयागु स्मृतिइन्द्रियपाखें पिहाँवनिगु खः ।

चिल्लाय्मलाय् मदिनिगु अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिय चिल्लाय्मलाय् दनिगु औधृत्यं पिहाँवनिगु खः । औधृत्य धयागु सन्तापं पिहाँवनिगु खः । उगु औधृत्यपाखे लिनावनिगु क्लेशतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । पिने नं दक्वं निमित्ततय्पाखें पिहाँवनिगु खः । वयासिकं तःसकं प्रणीतगु समाधिइन्द्रिययात लाभ जुइगुया सामर्थ्यकथं न्ह्योनेयागु समाधिइन्द्रियपाखें पिहाँवनिगु खः ।

खंकेसःगु दर्शन स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रिय अविद्यां पिहाँवनिगु खः । अविद्या धयागु सन्तापं पिहाँवनिगु खः । उगु अविद्यापाखे लिनावनिगु क्लेशतय्पाखें व स्कन्धतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । पिने नं दक्वं निमित्ततय्पाखें पिहाँवनिगु खः । वयासिकं तःसकं प्रणीतगु प्रज्ञाइन्द्रिययात लाभ जुइगुया सामर्थ्यकथं न्ह्योनेयागु प्रज्ञाइन्द्रियपाखें पिहाँवनिगु खः ।

१९२. न्ह्योनेयागु भागय् (प्रथमध्यानया लिक्क) च्वंगु न्यागू इन्द्रियतय्पाखें प्रथमध्यानया सामर्थ्यकथं न्यागू इन्द्रियत पिहाँवनिगु खः । प्रथमध्यानय् (दयाच्च्वंगु) न्यागू इन्द्रियपाखें निगूगु ध्यानया, द्वितीयध्यानय् (दयाच्च्वंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें स्वंगूगु तृतीयध्यानय्, तृतीयध्यानय् (दयाच्च्वंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें प्यंगूगु चतुर्थध्यानया, चतुर्थध्यानय् (दयाच्च्वंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें आकाशानन्त्यायतन समापत्तिया, आकाशानन्त्यायतन समापत्तिइ (दयाच्च्वंगु) न्यागू इन्द्रियतय्पाखें विज्ञानन्त्यायतन समापत्तिया, विज्ञानन्त्यायतन समापत्तिइ

(दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें आकिञ्चन्यायतन समापत्तिया , आकिञ्चन्यायतन समापत्तिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्तिया , नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्तिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुया सामर्थ्यकथं न्यागू इन्द्रियत पिहाँवनिगु खः । (८)

अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें दुःख धका बारबार भाविता यायेगुया सामर्थ्यकथं न्यागू इन्द्रियत पिहाँवनिगु खः । दुःख धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें सार मदु वशय् मवः धका बारबार भाविता यायेगुया , सार मदु वशय् मवः धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें उद्विग्न तायेकेबहः धका बारबार भाविता यायेगुया , उद्विग्न तायेकेबहः धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें राग रहितगु निर्वाणयात बारबार भाविता यायेगुया , राग रहितगु निर्वाणयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें निरोध जुइगुयात बारबार भाविता यायेगुया..... , निरोधयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगुया , हाकनं त्याग यायेगुयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें क्षय जुइगुयात बारबार भाविता यायेगुया , क्षय जुइगुयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें , व्यय जुइगुयात बारबार भाविता यायेगुया , व्यय जुइगुयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें विपरिणामयात बारबार भाविता यायेगुया , विपरिणामयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें अनिमित्त (निमित्त मखुगु) यात बारबार भाविता यायेगुया , अनिमित्तयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें प्रार्थना यायेबहः मज्जुगु अप्रणिहितयात बारबार भाविता यायेगुया , अप्रणिहितयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें शून्य जुइगु शून्यतायात , शून्यतायात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें अत्यधिकगु प्रज्ञा (अधिप्रज्ञा) द्वारा धर्मयात विशेषं भाविता यायेगुया , अधिप्रज्ञाद्वारा धर्मयात विशेषं भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें यथाभूत ज्ञानदर्शनया , यथाभूतज्ञानदर्शनय् (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें आदीनव धका बारबार भाविता यायेगुया , आदीनव धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें ज्ञानं प्रत्यवेक्षण याना बारबार भाविता यायेगुया , ज्ञानं प्रत्यवेक्षण याना बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें वर्तं पिहाँवनेगुयात बारबार भाविता यायेगुया , वर्तं पिहाँवनेगुयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें श्रोतापत्तिमार्गया सामर्थ्यकथं न्यागू इन्द्रियत पिहाँवनिगु खः । (१८-२६)

श्रोतापत्तिमार्गय् (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें श्रोतापत्तिफलसमापत्तिया सामर्थ्यकथं न्यागू इन्द्रियत पिहाँवनिगु खः । श्रोतापत्तिफलसमापत्तिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें सकृदागामिमार्गया , सकृदागामिमार्गय् (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियतपाखें

सकृदागामिफलसमापत्तिया , सकृदागामिफलसमापत्तिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियतय्पाखें अनागामिमार्गया , अनागामिमार्गय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियतय्पाखें अनागामिफलसमापत्तिया , अनागामिफलसमापत्तिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियतय्पाखें अरहत्त्वमार्गया , अरहत्त्वमार्गय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियतय्पाखें अरहत्त्वफलसमापत्तिया सामर्थ्यकथं न्यागू इन्द्रियत पिहाँवनिगु खः । (८-३४)

ध्यानय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत कामच्छन्दं पिहाँवनिगु खः । अब्यापादय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत ब्यापादं , आलोकसंज्ञाय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत धिनमिद्धं , अविक्षेपय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत औधृत्यं , धर्मयात विभाजन याना लुमंकेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत शंका जुइगु विचिकित्सां , ज्ञानय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत अविद्यां , लय्तायेगु प्रामोद्यय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत न्त्याइपु मताइगु अरतिं पिहाँवनिगु खः ।

१९३. प्रथमध्यानय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत बाधक 'नीवरण' धर्मतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । द्वितीयध्यानय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत चिन्तन याइगु 'वितर्क' विचाः याइगु 'विचार' तय्पाखें , तृतीयध्यानय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत यःताइगु 'प्रीतिं'..... , चतुर्थध्यानय् (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत सुख दुःखतय्पाखें , आकाशानन्त्यायतनसमापत्तिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत रूपसंज्ञा प्रतिधसंज्ञा नानत्वसंज्ञां , विज्ञानन्त्यायतनसमापत्तिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत आकाशानन्त्यायतनसंज्ञां , आकिञ्चन्यायतनसमापत्तिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत विज्ञानन्त्यायतनसंज्ञां , नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत आकिञ्चन्यायतनसंज्ञां पिहाँवनिगु खः ।

अनित्य धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत 'नित्यसंज्ञां' पिहाँवनिगु खः । दुःख धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत सुख धयागु संकेत 'सुखसंज्ञां' , सार मद्दु वशय् मवः धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत आत्मासंज्ञां , उद्विग्न तायेबहः धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत यइपु ताइगुलिं , विराग निर्वाणयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत रागं , निरोधयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत उत्पन्न जुइगु 'समुदयं'..... , हाकनं त्याग यायेगु प्रतिनिसर्गयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत क्वात्तुक ज्वनिगु आदानं , क्षय जुइगुयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत छ्धिच्छपाय् धयागु संकेत 'घनसंज्ञां'..... , व्यययात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत उद्योग यायेगु आयूहनं , विपरिणामयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत नित्य धयागु संकेत 'ध्रुवसंज्ञां'..... , अनिमित्त धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत कारण 'निमित्तं'..... , प्रार्थना यायेगुलिं अलगगु अप्रणिहित निर्वाणषत बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत प्रार्थना याइगु प्रणिधिं , श्रुत्यतायात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू इन्द्रियत द्वंक मनन याइगु अभिनिवेशं , अधिप्रज्ञाद्वारा धर्मयात विशेषं भाविता यायेगुलिइ (दयाच्वंगु) न्यागू

इन्द्रियत सार दु धका क्वात्तुक ज्वना द्वंक मनन याइगुलिं, यथाभूजानदर्शनय् (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियत तीव्ररूपं भुले जुइगु धयागु द्वंक मनन यायेगुलिं, आदीनव धका बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियत प्यपुनेगु तासे जुइगु धयागु द्वंक मनन यायेगुलिइ, ज्ञानं प्रत्यवेक्षण यायेगुयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियत प्रत्यवेक्षण मयाइगुलिं विवर्तयात बारबार भाविता यायेगुलिइ (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियत संयोजन धका द्वंक मनन याइगुलिं पिहाँवनिगु खः ।

श्रोतापत्तिमार्गय् (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियत मिथ्यादृष्टिनाप स्थित जुयाच्चंगु क्लेशतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । सकृदागामिमार्गय् (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियत स्थूल कडागु क्लेशतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । अनागामिमार्गय् (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियत सूक्ष्मगु क्लेशतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । अरहत्त्वमार्गय् (दयाच्चंगु) न्यागू इन्द्रियत सम्पूर्ण क्लेशतय्पाखें पिहाँवनिगु खः । अरहन्त पुद्गलिपिं दक्कसित उगु उगु विषयय् दयाच्चंगु न्यागू इन्द्रियत पिहाँवनिगु नं जुयाच्चन । बांलाक पिहाँवनिगु नं जुयाच्चन । हाकनं शान्त जुइगु नं जुयाच्चन । बांलाक हाकनं शान्त जुइगु नं जुयाच्चन ।

थुपिं १८०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियत पिहाँवनिगु खः । थुपिं १८०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु पिहाँवनिगुयात सियाच्चनिगु खः ।

निगूगु सुत्तन्तनिर्देश क्वचाल ।

न्हापांगु भाणवार क्वचाल ।

३-स्वंगूगु सुत्तन्तनिर्देश

१९४. श्रावस्ती निदान । भिक्षुपिं ! इन्द्रियत थुपिं न्यागू खः । न्यागू छु छु लय् ?
१) श्रद्धाइन्द्रिय, २) वीर्यइन्द्रिय, ३) स्मृतिइन्द्रिय, ४) समाधिइन्द्रिय, ५) प्रज्ञाइन्द्रियत खः ।

छुकी भिक्षुपिं ! श्रद्धाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाःलय् ? थुपिं प्यंगू श्रोतापत्तिअंगतय्के श्रद्धाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । छुकी भिक्षुपिं ! वीर्यइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाःलय् ? थुपिं प्यंगू सम्यक्प्रधानय् वीर्यइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । छुकी भिक्षुपिं ! स्मृतिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाःलय् ? थुपिं प्यंगू स्मृतिप्रस्थानय् स्मृतिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । छुकी भिक्षुपिं ! समाधिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाःलय् ? थुपिं प्यंगू ध्यानय् समाधिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । छुकी भिक्षुपिं ! प्रज्ञाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाःलय् ? थुपिं प्यंगू आर्यसत्यय् प्रज्ञाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू श्रोतापत्तिअंगतय्के श्रद्धाइन्द्रिययागु, प्यंगू सम्यक्प्रधानतय्के वीर्यइन्द्रिययागु, प्यंगू स्मृतिप्रस्थानतय्के स्मृतिइन्द्रिययागु, प्यंगू ध्यानतय्के समाधिइन्द्रिययागु, प्यंगू आर्यसत्यतय्के प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्त् खंकेसिइकेमाःलय् ?

प्यंगू श्रोतापत्तिअंगतय्के श्रद्धाइन्द्रिययागु , प्यंगू सम्यक्प्रधानतय्के वीर्यइन्द्रिययागु , प्यंगू स्मृतिप्रस्थानतय्के स्मृतिइन्द्रिययागु , प्यंगू ध्यानतय्के समाधिइन्द्रिययागु , प्यंगू आर्यसत्यतय्के प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् खंकेसिइकेमाः ।

क-प्रभेदगणनानिर्देश

१९५. प्यंगू श्रोतापत्तिअंगतय्के श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु छु २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् खंकेसिइकेमाःलय् ?

सत्पुरुषपिन्त सेवन यायेगु धयागु श्रोतापत्तिअंगतय्के निर्णय यायेगुयात अधिपति प्रमुख याइगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थःल्वनेगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । न्ह्योने प्रकट जुइगु उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । खंकेसःगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः ।

सत्पुरुषधर्मयात न्येनेगु धयागु श्रोतापत्तिअंगय्, उचितगु कारणकथं मनन यायेगु धयागु श्रोतापत्तिअंगय्, लोकुत्तर धर्मलिसे अनुकूलगु आचरणयात आचरण यायेगु धयागु श्रोतापत्तिअंगय्, निर्णय यायेगुयात प्रमुख अधिपति यायेगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । न्ह्योने प्रकट जुइगु स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । खंकेसःगु दर्शन स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू श्रोतापत्तिअंगतय्के श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थुपिं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू सम्यक्प्रधानतय्के वीर्यइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु छु २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् खंकेसिइकेमाःलय् ?

उत्पन्न मज्जनिनिगु अकुशल हीनधर्मतयत् उत्पन्न मज्जुके नितिं सम्यक्प्रधानय् थःल्वनेगुयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियात खंकेसिइकेमाः । वीर्यइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं प्रकट जुइगु उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । खंकेसःगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः ।

उत्पन्न जुइधुंकूगु अकुशलहीनधर्मतयत् प्रहाण याये नितिं सम्यक्प्रधानय् , उत्पन्न मज्जनिनिगु कुशलधर्मतयत् उत्पन्न जुइकेया नितिं सम्यक्प्रधानय् , उत्पन्न जुइधुंकूगु कुशलधर्मतयत् स्थित जुइकेगु भ्रुले जुइके मबिगु अतिकं वृद्धि जुइकेगु फइलय् जुइकेगु भाविता याकेबिइगु परिपूर्ण जुइके बिइगु नितिं सम्यक्प्रधानय् थःल्वनेगुया प्रमुख अधिपति याइगु

थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू ध्यानतयके समाधिइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थुपिं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू आर्यसत्यतयके प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु छु २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् खंकेसिइकेमाः लय् ?

दुःखआर्यसत्यय् खनिगुयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः ।

दुःखसमुदय आर्यसत्यय्, दुःखनिरोध आर्यसत्यय्, दुःखनिरोधगामिनिप्रतिप्रदा आर्यसत्यय् खनिगुयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू आर्यसत्यतयके प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थुपिं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयत् खंकेसिइकेमाः ।

ख-चर्यावार

१९६. प्यंगू श्रोतापत्तिअंगतयके श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयगु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः लय् ? प्यंगू सम्यक्प्रधानतयके, प्यंगू स्मृतिप्रस्थानतयके, प्यंगू ध्यानतयके, प्यंगू आर्यसत्यतयके प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयगु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः लय् ?

प्यंगू श्रोतापत्तिअंगतयके श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयगु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । प्यंगू सम्यक्प्रधानतयके, प्यंगू स्मृतिप्रस्थानतयके, प्यंगू ध्यानतयके, प्यंगू आर्यसत्यतयके प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयगु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू श्रोतापत्तिअंगतयके श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु छु २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतयगु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः लय् ?

सत्पुरुषयात सेवन यायेगु धयागु श्रोतापत्तिअंगय् निर्णय यायेगुयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययागु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं

थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । खंकेसःगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

सत्पुरुषधर्मयात न्यनेगु धयागु श्रोतापत्तिअंगय्, उचितगु कारणकथं मनन यायेगु धयागु श्रोतापत्तिअंगय्, लोकुत्तर धर्मअनुकूलगु आचरणयात आचरण यायेगु धयागु श्रोतापत्तिअंगय्, निर्णय यायेगुयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । खंकेसःगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू श्रोतापत्तिअंगतय्के श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थुपिं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू सम्यक्ध्यानतय्के वीर्यइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु छु २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय् उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाःलय् ?

उत्पत्ति मज्जित्तिनिगु अकुशल हीनधर्मतय्त उत्पत्ति मज्जुइकेया नितिं समयक्प्रधानय् थःल्वनेगुयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । वीर्यइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । खंकेसःगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

उत्पन्न जुइ धुंकूगु अकुशल हीनधर्मतय्त प्रहाण यायेनितिं सम्यक्प्रधानय्, उत्पन्न मज्जित्तिनिगु कुशलधर्मतय्त उत्पन्न जुइकेबिइया नितिं सम्यक्प्रधानय् उत्पन्न जुइधुंकूगु कुशलधर्मतय्त स्थित जुइकेगु भुले मज्जुइकेगु अभिवृद्धि जुइकेगु फइले जुइकेगु भावना जुइके बिइगु परिपूर्ण जुइके बिइगु नितिं सम्यक्प्रधानय् थःल्वनेगुयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू सम्यक्प्रधानय् वीर्यइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थुपिं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू स्मृतिप्रस्थानतय्के स्मृतिइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु छु २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय् उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाःलय् ?

काये कायानुपस्सना स्मृतिप्रस्थानय् उपस्थानयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । स्मृतिइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं अविक्षेप स्वभावकथं

समाधिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । खंकेसःगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

वेदनासु वेदानानुपस्सना स्मृतिप्रस्थानय् चित्ते चित्तानुपस्सना स्मृतिप्रस्थानय् धम्मेषु धम्मनानुपस्सना स्मृतिप्रस्थानय् उपस्थानयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । प्यंगू स्मृतिप्रस्थानतय्के स्मृतिइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थुपिं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू ध्यानतय्के समाधिइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु छु २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय् उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाःल्य ?

प्रथमध्यानय् अविक्षेपयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं समाधिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । समाधिइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं खंकेसःगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

द्वितीयध्यानय् तृतीयध्यानय् चतुर्थध्यानय् अविक्षेपयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं समाधिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । प्यंगू ध्यानतय्के समाधिइन्द्रियतय्गु सामर्थ्यकथं थुपिं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू आर्यसत्यतय्के प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं छु छु २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय् उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाःल्य ?

दुःख आर्यसत्यय् खनिगुयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं ।

दुःखसमुदय आर्यसत्यय् दुःखनिरोध आर्यसत्यय् दुःखनिरोधगामिनिप्रतिपदा आर्यसत्यय् खनिगुयात प्रमुख अधिपति याइगु स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रिययागु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रियया उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः । प्यंगू आर्यसत्यतय्के प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थुपिं २०-गू आकार प्रकारतद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्गु उत्पत्तियात खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगू विहारनिर्देश

१९७. गुगु आकार प्रकारकथं आचरण याःम्हसित गुगु आकार प्रकारकथं च्वनेगु बानि दुम्हसित विज्जजुयाच्चं पिं सब्रह्मचारीपिसं निश्चय नं थुम्ह आयुष्मान मार्गय् थ्यके धुंक्म्ह नं जुयाच्चन । (अथवा) मार्गय् थ्यनेत्यंम्ह जूसां जुयाच्चन धका गम्भीरगु स्थानय् ज्ञानं दुत्युंगु जुइमा । उजोगु आकार प्रकारद्वारा न्यागू इन्द्रियतय्सं सम्पन्नम्ह पुद्गलया चारयात नं विहारयात नं सिइकेबहःजू हाकनं सिइकेबहःजू ।

चरिया धयागुलिइ चरियात **इरियापथचरिय** (इर्यापथचर्या) **सतिचरिय** (स्मृतिचर्या) **आयतनचरिय** (आयतनचर्या) **समाधिचरिय** (समाधिचर्या) **बाणचरिय** (ज्ञानचर्या) **मग्गचरिय** (मार्गचर्या) **पत्तिचरिय**(प्राप्तिचर्या) **लोकत्थचरिय** (लोकार्थचर्या) धका ८-गू दयाच्चन ।

इरियापथचरिया धयागु प्यंगू इर्यापथतय्के (उत्पन्न जुइगु खः) । **आयतनचरिया** धयागु आध्यात्मिक आयतन ६-गू बाहिरायतन ६-गुलिइ (उत्पन्न जुइगु खः) । **सतिचरिया** धयागु प्यंगू स्मृतिप्रस्थानतय्के (उत्पन्न जुइगु खः) । **समाधिचरिया** धयागु प्यंगू ध्यानतय्के (उत्पन्न जुइगु खः) । **बाणचरिया** धयागु प्यंगू आर्यसत्यतय्के (उत्पन्न जुइगु खः) । **मग्गचरिया** धयागु प्यंगू आर्यमार्गतय्के (उत्पन्न जुइगु खः) । **पत्तिचरिया** धयागु प्यंगू श्रामण्यफलतय्के (उत्पन्न जुइगु खः) । **लोकत्थचरिया** धयागु न्हापा न्हापायापिं तथागतपिंथे बांलाःगु आगमन दया बिज्याःपिं क्लेश धयापिं शत्रुतय्त हत्या याना बिज्यायेसःपिं तथागतपिंके (उत्पन्न जुइगु खः) ।

लोकत्थचरियया आशिकअंशय् प्रत्येकबुद्धपिंके उत्पन्न जुइगु खः । लोकत्थचरियया आशिकअंशय् शिष्यश्रावकपिंके उत्पन्न जुइगु खः । शान्तदान्तगु इर्यापथं सम्पन्नपिं पुद्गलपिनि इर्यापथचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । इन्द्रियतय्के संरक्षितगु द्वारदुपिं पुद्गलपिनि आयतनचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । शीलआदितय्के अप्रमाद जुयाच्चनीपिं पुद्गलपिनि स्मृतिचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । अधिचित्त धका धायेमाःगु समाधियात उद्योग याइपिं पुद्गलपिनि समाधिचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । प्रज्ञाज्ञानं सम्पन्नपिं पुद्गलपिनि ज्ञानचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । मार्गक्षणय् बांलाक आचरणयाइपिं पुद्गलपिनि मार्गचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । फलक्षणय् प्राप्त जूगु फलदुपिं पुद्गलपिनि प्राप्तिचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । न्हापा न्हापायापिं तथागतपिंथे बांलाःगु आगमन दया बिज्याःपिं क्लेशशत्रुयात हत्या याना बिज्यायेसःपिं तथागतपिनि लोकार्थचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । आशिकअंशय् प्रत्येकबुद्धपिनि लोकार्थचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । आशिकअंशय् शिष्यश्रावकपिनि लोकार्थचर्या नं उत्पन्न जुइगु खः । थुपिं ८-गू चर्यात उत्पन्न जुइगु खः ।

मेगु नं ८-गू चर्यात उत्पन्न जुइगु खः । निर्णय याइम्ह पुद्गल श्रद्धाद्वारा उत्पन्न जुइगु खः । थःल्ल्वनिम्ह पुद्गल वीर्यद्वारा उत्पन्न जुइगु खः । प्रकट जुइकीम्ह पुद्गल स्मृतिद्वारा उत्पन्न जुइगु खः । अविक्षेपयात दयेकीम्ह पुद्गल समाधिद्वारा उत्पन्न जुइगु खः । प्रभेदकथं

स्यूम्ह पुद्गल प्रज्ञाद्वारा उत्पन्न जुइगु खः । विशेषं स्यूम्ह पुद्गल विज्ञानउत्पत्तिद्वारा उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं आचरण याइम्ह पुद्गलयात कुशलधर्मत अत्याधिकरूपं उत्पन्न जुइगु खः । उकिं आयतनचर्याद्वारा उत्पन्न जुइ सः । थुकथं आचरण याइम्ह पुद्गलं विशिष्ट धर्म प्राप्त याइगु खः । उकिं विशेषचर्याद्वारा उत्पन्न जुइगु खः । थुपिं ढ-गू चर्यात उत्पन्न जुइगु खः ।

मेगु नं ढ-गू चर्यात उत्पन्न जुइगु खः । सम्यक्दृष्टिया दर्शनचर्या, सम्यक्संकल्पया अभिरोपणचर्या, सम्यक्वचनया परिग्रहचर्या, सम्यक्कर्मान्तया समुट्ठानचर्या, सम्यक्आजीवनया अवदानचर्या, सम्यक्व्यायामया प्रग्रहचर्या, सम्यक्स्मृतिया उपस्थानचर्या व सम्यक्समाधिया अविक्षेपचर्या । थुपिं ढ-गू चर्यात उत्पन्न जुइगु खः ।

विहारो धयागुलिइ निर्णय याइम्ह पुद्गल श्रद्धाद्वारा विहार याइगु खः । थःल्ट्वनीम्ह पुद्गल वीर्यद्वारा विहार याइगु खः । प्रकट जुइकीम्ह पुद्गल स्मृतिद्वारा विहार याइगु खः । अविक्षेपयात दयेकीम्ह पुद्गल समाधिद्वारा विहार याइगु खः । प्रभेदकथं स्यूम्ह पुद्गल प्रज्ञाद्वारा विहार याइगु खः ।

अनुबुद्धो धयागु श्रद्धाइन्द्रियया निर्णय याइगु स्वभावयात उचितकथं सिइकेबहः । वीर्यइन्द्रियया थःल्ट्वनिगु स्वभावयात उचितकथं सिइकेबहः । स्मृतिइन्द्रियया उपस्थान स्वभावयात उचितकथं सिइकेबहः । समाधिइन्द्रियया अविक्षेप स्वभावयात उचितकथं सिइकेबहः । प्रज्ञाइन्द्रियया दर्शन स्वभावयात उचितकथं सिइकेबहः ।

पटिविद्धो धयागु श्रद्धाइन्द्रियया निर्णय याइगु स्वभावयात प्रतिवेध याना सिइकेबहः । वीर्यइन्द्रियया थःल्ट्वनिगु स्वभावयात प्रतिवेध याना सिइकेबहः । स्मृतिइन्द्रियया उपस्थान स्वभावयात प्रतिवेध याना सिइकेबहः । समाधिइन्द्रियया अविक्षेप स्वभावयात प्रतिवेध याना सिइकेबहः । प्रज्ञाइन्द्रियया दर्शन स्वभावयात प्रतिवेध याना सिइकेबहः ।

यथाचरन्तं धयागु थुकथं श्रद्धाद्वारा आचरण याइम्ह पुद्गलयात, थुकथं वीर्यद्वारा आचरण याइम्ह पुद्गलयात, थुकथं स्मृतिद्वारा आचरण याइम्ह पुद्गलयात, थुकथं समाधिद्वारा आचरण याइम्ह पुद्गलयात, थुकथं प्रज्ञाद्वारा आचरण याइम्ह पुद्गलयात ।

यथाविहरन्तं धयागु थुकथं श्रद्धाद्वारा विहार याइम्ह पुद्गलयात, थुकथं वीर्यद्वारा विहार याइम्ह पुद्गलयात, थुकथं स्मृतिद्वारा विहार याइम्ह पुद्गलयात, थुकथं समाधिद्वारा विहार याइम्ह पुद्गलयात, थुकथं प्रज्ञाद्वारा विहार याइम्ह पुद्गलयात ।

विब्बू धयागु यथार्थ स्वभावयात सिइकेसःपिं विज्ञ, सिइकेबहःगु स्वभावयात प्रष्ट यायेसःपिं विभावी, क्लेशतयूत सास्तियायेसःपिं मेधावी, प्रज्ञादुपिं पण्डित, ज्ञान धयागु उत्पत्तिद्वारा उत्पन्न जुइसःगु प्रज्ञां सम्पन्नपिं बुद्धिसम्पन्ना ।

सद्ब्रह्मचारी धयागु समानगु कर्म यायेगु समानगु प्रातिमोक्ष प्रदर्शन यायेगु समानगु आचरण दइगु ।

गम्भीरेसु ठनेसु धयागु ध्यानतयत्, स्वंगू (अथवा) च्यागू विमोक्षतयत्, सवितर्क सविचार आदि समाधितयत्, शून्यता आदि समापत्तितयत्, मार्गतयत्, फलतयत् खुगू अभिज्ञानतयत् व प्रतिसम्भितातयत् गम्भीरगु स्थानत धका धायेबहःजू ।

ओकप्पेय्युं धयागु विश्वास यायेमाःगु दु, निर्णय यायेमाःगु दु ।

अद्धा धयागु शब्द निश्चययात व्यक्त याइगु शब्द खः । संशय रहित जुइगुयात व्यक्त याइगु शब्द खः । शंका मदइगुयात व्यक्त याइगु शब्द खः । निका मखुगुयात व्यक्त याइगु शब्द खः । निधी मखुगुयात व्यक्त याइगु शब्द खः । नियम अर्थयात व्यक्त याइगु शब्द खः । निस्सन्देहयात व्यक्त याइगु शब्द खः । निर्णययात व्यक्त याइगु शब्द खः ।

आयस्मा धयागु शब्द स्नेहमययात कनीगु शब्द खः । गौरव तयेबहः जूगुयात कनीगु खँपु खः । आदर सत्कारलिसे स्वापु दुगुयात कनीगु खँपु खः ।

पत्तो वा धयागु प्राप्त जुइ धुंकूगु नं खः । **पापुणिस्सति वा** धयागु प्राप्त जुइतिनिगु नं खः ।

स्वंगूगु सुत्तन्तनिर्देश व्वचाल ।

४-प्यंगूगु सुत्तन्तनिर्देश

१९८. निदान ला न्हापाथे खः । भिक्षुपिं ! इन्द्रियत थुपिं न्यागू खः । छु छु न्यागू खःल्य ? १) श्रद्धाइन्द्रिय, २) वीर्यइन्द्रिय, ३) स्मृतिइन्द्रिय, ४) समाधिइन्द्रिय, ५) प्रज्ञाइन्द्रियत खः । भिक्षुपिं ! इन्द्रियत थुपिं न्यागू खः ।

थुपिं न्यागू इन्द्रियतयत् छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा छु छु स्वभावकथं खंकेसिइकेमाःल्य ?

आधिपतेय्य धयागु स्वभावकथं, कुशल धर्मतय् आदि शुरू जुयाच्चंगु शीलयात विशोधन यायेगु स्वभावकथं, अप्वः मात्रा प्रमाण दयाच्चंगु स्वभावकथं, आधार जुयाच्चंगु अधिष्ठान स्वभावकथं, फुके व गंके बिइसःगु पर्यादान स्वभावकथं, प्रतिष्ठापक जुइसःगु स्वभावकथं न्यागू इन्द्रियतयत् थुपिं ६-गु आकार प्रकारतद्वारा उगु स्वभावकथं खंकेसिइकेमाः ।

क-आधिपतेय्यार्थनिर्देश

१९९. अधिकारय् तयेगु भाव आधिपतेय्य स्वभावकथं इन्द्रियतयत् गुकथं खंकेसिइकेमाःल्य ?

श्रद्धा मदइगुयात परित्याग याइम्ह पुद्गलया नितिं निर्णय यायेगुयात अधीनय् तयेगु भाव धयागु आधिपतेय्य स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं थःत्त्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिययात खंकेसिइकेमाः । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिययात

ख-आदिविशोधनार्थनिर्देश

२००. (कुशलधर्मतय) शुरु आदि जुयाच्चंगु शीलयात विशोधन यायेसःगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत्त गुकथं खंकेसिइकेमाःलय्?

निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययात श्रद्धा मतइगुयात संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्ध जुइगु श्रद्धाइन्द्रियया आदिशुरू जुयाच्चंगु शीलविशोधन खः ।

थःल्लवनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिययात अलसी पहःयात संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्ध जुइगु वीर्यइन्द्रियया आदिशुरू जुयाच्चंगु शीलविशोधन खः ।

उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिययात प्रमादयात संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्ध जुइगु स्मृतिइन्द्रियया आदिशुरू जुयाच्चंगु शीलविशोधन खः ।

अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिययात औधृत्ययात संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्ध जुइगु समाधिइन्द्रियया आदिशुरू जुयाच्चंगु शीलविशोधन खः ।

दर्शन स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रिययात अविद्यायात संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्ध जुइगु प्रज्ञाइन्द्रियया आदिशुरू जुयाच्चंगु शीलविशोधन खः ।

ध्यानय् न्यागू इन्द्रियतयत्त कामच्छन्दयात संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्ध जुइगु न्यागू इन्द्रियतय् आदिशुरू जुयाच्चंगु शीलविशोधन खः ।

अव्यापादय् न्यागू इन्द्रियतयत्त अव्यापादयात संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्ध जुइगु न्यागू इन्द्रियतय् आदिशुरू जुयाच्चंगु शीलविशोधन खः ।

अरहत्त्वमार्गय् न्यागू इन्द्रियतयत्त सम्पूर्ण क्लेशयात संवर यायेसःगु स्वभावकथं शीलविशुद्ध जुइगु न्यागू इन्द्रियतय् आदिशुरू जुयाच्चंगु शीलविशोधन खः । थुकथं कुशलधर्मतय् आदिशुरू जुयाच्चंगु शीलविशुद्ध जुइगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत्त खंकेसिइकेमाः । (२)

ग-अधि (अधिक) मात्रार्थनिर्देश

२०१. अप्वःगु मात्रा प्रमाण दुगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत्त गुकथंखंकेसिइकेमाःलय्?

श्रद्धाइन्द्रिययात भावना याये नितिं धर्मछन्द उत्पन्न जुइगु खः । धर्मछन्दया सामर्थ्यकथं श्रद्धायागु सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा प्रमाण दुगु जुयाच्चन । धर्मछन्दया सामर्थ्यकथं प्रामोद्य उत्पन्न जुइगु खः । प्रामोद्यया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय, प्रामोद्यया सामर्थ्यकथं प्रीति उत्पन्न जुइगु खः । प्रीतिया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय, प्रीतिया सामर्थ्यकथं कायचित्त शान्त जुइगु प्रश्रब्धि उत्पन्न जुइगु खः । कायचित्त शान्त जुइगु प्रश्रब्धिया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय, प्रश्रब्धिया सामर्थ्यकथं सुख उत्पन्न जुइगु खः । सुखया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय,

सुखया सामर्थ्यकथं ज्ञान धयागु अवभास (जः) उत्पन्न जुइगु खः । ज्ञान धयागु जःया सामर्थ्यकथं श्रद्धायागु सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय , ज्ञान धयागु जःया सामर्थ्यकथं थारा न्हुइगु संवेग उत्पन्न जुइगु खः । संवेगया सामर्थ्यकथं श्रद्धायागु सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय , संवेग जुया चित्तयात समाहित याइगु खः । समाधियागु सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय , उजोगु आकार प्रकारद्वारा समाहितगु चित्तयात बांलाक थःल्वनिगु खः । थःल्वनिगुया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय , उजोगु आकार प्रकारद्वारा थःल्वनेमाःगु चित्तयात बांलाक उपेक्षा तइगु खः । उपेक्षा तइगुया सामर्थ्यकथं श्रद्धायागु सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय , उपेक्षा तइगु सामर्थ्यकथं विपश्यनाया प्रतिपक्षी जुयाच्चंगु नानाकथंया क्लेशतय्पाखें चित्त विमुक्त जुइगु खः । विमुक्त जूगुया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय , विमुक्त जूगु कारणं उगु छन्द आदि धर्मत छगू हे रस दुगु जुयाच्चन । छगू हे रस दुगु स्वभावकथं भावनायागु सामर्थ्यकथं श्रद्धायागु सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय , भावना यायेमाःगु कारणं वयासिबे अप्वः प्रणीतगु निर्वाण आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु खः । अलग्ग जुइगु विवर्तया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय , उकथं अलग्ग जूगु भावया कारणं त्याग याइगु खः । त्याग याइगु सामर्थ्यकथं श्रद्धायागु सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय , उकथं त्याग याइगु कारणं क्लेशस्कन्धत निरोध जुइगु खः । निरोध जुइगुया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा प्रमाण दुगु जुयाच्चन । निरोध जुइगुया सामर्थ्यकथं परिच्चागवोसग पक्खन्दनवोसग धयागु निगू वोसगगत उत्पन्न जुइगु खः । क्लेशतय्त व स्कन्धतय्त परित्याग यायेसःगु कारणं परिच्चागवोसग धाइ । निरोध धयागु निर्वाणधातुपाखे चित्त पिब्बांवनेसःगु कारणं पक्खन्दनवोसग धाइ । निरोध जुइगु सामर्थ्यकथं थुपिं निगू वोसगगत उत्पन्न जुइगु खः ।

श्रद्धा मदइगुयात प्रहाण याये नितिं धर्मछन्द उत्पन्न जुइगु खः । श्रद्धा मदइगु धयागु परिडाह (सन्ताप) यात , मिथ्यादृष्टिलिसे नापं च्वनाच्चंगु क्लेशतय्त , स्थूलगु क्लेशतय्त , नायुगु क्लेशतय्त , सम्पूर्ण क्लेशतय्त प्रहाण याये नितिं धर्मछन्द उत्पन्न जुइगु खः ।

धर्मछन्दया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा प्रमाण दुगु जुयाच्चन । वीर्यइन्द्रिययात भावना यायेया नितिं धर्मछन्द उत्पन्न जुइगु खः । अलसीपहःयात प्रहाण यायेया नितिं , अलसीपहः धयागु परिडाहयात प्रहाण यायेया नितिं , मिथ्यादृष्टिलिसे नापं च्वनाच्चनिगु क्लेशतय्त प्रहाण यायेया नितिं , सम्पूर्ण क्लेशतय्त प्रहाण यायेया नितिं , स्मृतिइन्द्रिययात भावना यायेया नितिं , प्रमादयात प्रहाण यायेया नितिं , प्रमाद धयागु परिडाहयात प्रहाण यायेया नितिं , सम्पूर्ण क्लेशतय्त प्रहाण यायेया नितिं , समाधिइन्द्रिययात भावना याये नितिं , औधृत्ययात प्रहाण यायेया नितिं , औधृत्य धयागु परिडाहयात प्रहाण यायेया नितिं , सम्पूर्ण क्लेशतय्त प्रहाण याये नितिं , प्रज्ञाइन्द्रिययात भावना यायेया नितिं , अविद्यायात प्रहाण याये नितिं , अविद्या धयागु परिडाहयात प्रहाण यायेया नितिं , मिथ्यादृष्टिलिसे नापं च्वनाच्चनिगु सम्पूर्ण

क्लेशतयत्त प्रहाण यायेया नितिं, स्थूलगु क्लेशतयत्त प्रहाण यायेया नितिं, नायुगु क्लेशतयत्त प्रहाण यायेया नितिं, सम्पूर्ण क्लेशतयत्त प्रहाण यायेया नितिं धर्मछन्दया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय अप्वः मात्रा प्रमाण दुगु जुयाच्चन ।

धर्मछन्दया सामर्थ्यकथं प्रामोद्य उत्पन्न जुइगु खः । प्रामोद्यया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, प्रामोद्यया सामर्थ्यकथं प्रीति उत्पन्न जुइगु खः । प्रीतिया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, प्रीतिया सामर्थ्यकथं काय व चित्तया प्रश्रब्धि उत्पन्न जुइगु खः । प्रश्रब्धिया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, प्रश्रब्धिया सामर्थ्यकथं सुख उत्पन्न जुइगु खः । सुखया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, सुखया सामर्थ्यकथं ज्ञान धयागु अवभास (जः) उत्पन्न जुइगु खः । ज्ञान धयागु जःया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, ज्ञान धयागु जःया सामर्थ्यकथं थारान्हुइगु संवेग उत्पन्न जुइगु खः । संवेगया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, संवेग जुइका चित्तयात समाहित याइगु खः । समाधिया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, उजोगु आकार प्रकारद्वारा समाहितगु चित्तयात बांलाक थःल्ल्वनिगु खः । थःल्ल्वनिगुया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, उजोगु आकार प्रकारद्वारा थःल्ल्वनेमाःगु चित्तयात बांलाक उपेक्षा तइगु जुयाच्चन । उपेक्षा तइगुया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय अप्वः मात्रा प्रमाण दुगु जुयाच्चन ।

उपेक्षा तइगुया सामर्थ्यकथं विपश्यनाया प्रतिपक्षी जुयाच्चंगु नानाकथं क्लेशतयत्तपाखें चित्त विमुक्त जुइगु खः । विमुक्त जुइगुया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, विमुक्त जूगु कारणं उगु छन्द आदि धर्मत छगू हे रस (कृत्य) दुगु जुयाच्चन । छगू हे रस दुगु स्वभावकथं भावनाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, भाविता यायेमाःगु कारणं वयासिबे अप्वः प्रणीतगु निर्वाण आलम्बन उत्पन्न जुइगु खः । गोत्रभू क्षण्य संस्कार आलम्बनं अलग्ग जुइगुया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय, अलग्ग जूगु कारणं मार्गक्षण्य क्लेशतयत्त व स्कन्धतयत्त त्याग याइगु सामर्थ्यकथं प्रज्ञाया सामर्थ्यकथं प्रज्ञाइन्द्रिय अप्वः मात्रा प्रमाण दुगु जुयाच्चन । मार्गक्षण्य क्लेशतयत्त व स्कन्धतयत्त त्याग याइगु कारणं क्लेशत व स्कन्धत निरोध जुइगु खः । निरोध जुइगुया सामर्थ्यकथं परिच्चागवोसग्ग पक्खन्दनवोसग्ग धयागु निगू वोसग्गत उत्पन्न जुइगु खः । क्लेशतयत्त व स्कन्धतयत्त परित्याग यायेसःगु कारणं परिच्चगवोसग्ग धाइ । निरोध धयागु निर्वाणधातुपाखे चित्त पिब्बावनेसःगु कारणं पक्खन्दनवोसग्ग धाइ । निरोध जुइगुया सामर्थ्यकथं थुपिं निगू वोसग्गत उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं अप्वः मात्रा प्रमाण दुगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत्त खंकेसिइकेमाः ।

निगूगु भाणवार क्वचाल ।

घ-अधिष्ठानार्थनिर्देश

२०२. आधार जुयाच्चंगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत् गुकथं खंकेसिइकेमालय्?

श्रद्धाइन्द्रिययात भावना यायेया नितिं धर्मछन्द उत्पन्न जुइगु खः । धर्मछन्दया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं स्मृतिइन्द्रिययात अधिष्ठान याइगु खः । धर्मछन्दया सामर्थ्यकथं प्रामोद्य उत्पन्न जुइगु खः । प्रामोद्यया सामर्थ्यकथं श्रद्धाया सामर्थ्यकथं श्रद्धाइन्द्रिय आधार जुयाच्चन । थुकथं आधार जुयाच्चंगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत् खंकेसिइकेमाः ।

ङ-पर्यादानार्थनिर्देश

फुकागंका बिइसःगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत् गुकथं खंकेसिइकेमालय् ?

निर्णय बिइसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रियं श्रद्धा मदइगुयात फुकागंका बिइसः । श्रद्धा मदइगु धयागु परिडाहयात फुकागंका बिइसः । थःल्वनेगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रियं अलसीपहःयात फुकागंका बिइसः । अलसीपहः धयागु परिडाहयात फुकागंका बिइसः । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रियं प्रमादयात फुकागंका बिइसः। प्रमाद धयागु परिडाहयात फुकागंका बिइसः । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रियं औधृत्ययात फुकागंका बिइसः । औधृत्य धयागु परिडाहयात फुकागंका बिइसः । दर्शन स्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रियं अविद्यायात फुकागंका बिइसः । अविद्या धयागु परिडाहयात फुकागंका बिइसः ।

ध्यानय् न्यागू इन्द्रियतयसं कामच्छन्दयात फुकागंका बिइसः । अब्यापादय् न्यागू इन्द्रियतयसं ब्यापादयात फुकागंका बिइसः । आलोकसंज्ञाय् न्यागू इन्द्रियतयसं स्त्यानमिद्वयात फुकागंका बिइसः । अविक्षेपय् न्यागू इन्द्रियतयसं औधृत्ययात फुकागंका बिइसः । अरहत्त्वमार्गय् न्यागू इन्द्रियतयसं सम्पूर्ण क्लेशतयत् फुकागंका बिइसः ।

थुकथं फुकागंका बिइसःगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत् खंके सिइकेमाः ।

च-प्रतिष्ठापकार्थनिर्देश

२०३. प्रतिष्ठापित यायेसःगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत्गुकथंखंकेसिइकेमालय्?

श्रद्धा दुम्हसिनं श्रद्धाइन्द्रिययात निर्णय यायेगुलिइ प्रतिष्ठापित याइगु खः । श्रद्धा दुम्हसिगु श्रद्धाइन्द्रियं निर्णय यायेगुलिइ प्रतिष्ठापित याइगु खः । वीर्य दुम्हसिनं वीर्यइन्द्रिययात थःल्वनेगुलिइ प्रतिष्ठापित याइगु खः । वीर्य दुम्हसिगु वीर्यइन्द्रियं थःल्वनेगुलिइ प्रतिष्ठापित याइगु खः । स्मृति दुम्हसिनं स्मृतिइन्द्रिययात उपस्थानय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । स्मृति दुम्हसिगु स्मृतिइन्द्रियं उपस्थानय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । समाधि दुम्हसिनं समाधिइन्द्रिययात अविक्षेपय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । समाधि दुम्हसिगु समाधिइन्द्रियं अविक्षेपय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । प्रज्ञा दुम्हसिनं प्रज्ञाइन्द्रिययात दर्शनय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । प्रज्ञादुम्हसिगु प्रज्ञाइन्द्रियं दर्शनय् प्रतिस्थापित याइगु खः ।

शमथ विपश्यना उद्योग याइम्ह योगावचरं न्यागू इन्द्रियतयत् ध्यानय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । शमथ विपश्यना उद्योग याइम्ह योगावचरया न्यागू इन्द्रियतयसं उम्ह पुद्गलयात हे ध्यानय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । शमथ विपश्यना उद्योग याइम्ह योगावचरं न्यागू इन्द्रियतयत् अब्यापादय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । शमथ विपश्यना उद्योग याइम्ह योगावचरया न्यागू इन्द्रियतयसं उम्ह पुद्गलयात हे अब्यापादय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । शमथ विपश्यना उद्योग याइम्ह योगावचरं न्यागू इन्द्रियतयत् आलोकसंज्ञाय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । शमथ विपश्यना उद्योग याइम्ह योगावचरया न्यागू इन्द्रियतयसं उम्ह पुद्गलयात हे आलोकसंज्ञाय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । शमथ विपश्यना उद्योग याइम्ह योगावचरं न्यागू इन्द्रियतयत् अविक्षेपय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । शमथ विपश्यना उद्योग याइम्ह योगावचरं न्यागू इन्द्रियतयत् अरहत्त्वमार्गय् प्रतिष्ठापित याइगु खः । शमथ विपश्यना उद्योग याइम्ह योगावचरया न्यागू इन्द्रियतयसं उम्ह पुद्गलयात हे अरहत्त्वमार्गय् प्रतिष्ठापित याइगु खः ।

थुकथं प्रतिष्ठापित यायेसःगु स्वभावकथं इन्द्रियतयत् खंकेसिइकेमाः ।

प्यंगुगु सुत्तन्तनिर्देश क्वचाल ।

५-इन्द्रियसमोधाननिर्देश

२०४. समाधियात भावना याइम्ह पृथग्जन पुद्गल छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् दक्षता दुम्ह जुइगु खःलय् ? समाधियात भावना याइम्ह शैक्षपुद्गल छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् दक्षता दुम्ह खःलय् ? समाधियात भावना याइम्ह वीतरागम्ह अरहन्त पुद्गल छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् दक्षता दुम्ह जुइगु खःलय् ?

समाधियात भावना याइम्ह पृथग्जन पुद्गल ७-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् दक्षता दुम्ह जुइगु खः । समाधियात भावना याइम्ह शैक्षपुद्गल ८-गू आकार प्रकारतद्वारा । समाधियात भावना याइम्ह वीतरागम्ह अरहन्तपुद्गल १०-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् । पृथग्जन पुद्गल समाधियात भावना यातधाःसा छु छु ७-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् दक्षता दुम्ह जुइगु खःलय् ? कसिण आदि निमित्तयात आवर्जन याइगु कारणं कसिणआदि निमित्त आलम्बन उपस्थानय्, शमथ निमित्त उपस्थानय्, चित्तयात थःल्ल्वनिगु निमित्त उपस्थानय्, अविक्षेप उपस्थानय्, ज्ञान जः उपस्थानय्, सम्प्रहंसन (प्रसन्नता) उपस्थानय्, उपेक्षा उपस्थानय् दक्षता दुम्ह जुइगु खः । पृथग्जन पुद्गल समाधियात भावना यातधाःसा थुपिं ७-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् दक्षता दुम्ह जुइगु खः ।

आचरण शिक्षा कयावं च्वनतिनिम्ह शैक्षपुद्गल समाधियात भावना यातधाःसा छु छु ८-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् दक्षता दुम्ह जुइगु खःलय् ? कसिण आदि निमित्तयात आवर्जन याइगु कारणं कसिणआदि निमित्त आलम्बन उपस्थानय्, शमथ निमित्त उपस्थानय्, चित्तयात थःल्ल्वनिगु निमित्त उपस्थानय्, समाधि उपस्थानय् दक्षता दुम्ह जुइगु खः ।

ज्ञान अवभास उपस्थान्य्, सम्प्रहंसन उपस्थान्य्, उपेक्षा उपस्थान्य् छगू मात्र भाव उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खः । आचरण शिक्षा कयावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गल समाधियात भावना यातधाःसा थुपिं ८-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खः ।

वीतरागी अरहन्त पुद्गल समाधियात भावना यातधाःसा छु छु १०-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खःल्य् ?

कसिणादि निमित्तयात आवर्जन याइगु कारणं कसिणादि निमित्त आलम्बन उपस्थान्य्, छगू मात्र भाव उपस्थान्य्, असम्मोह ज्ञान उपस्थान्य्, अरहन्तफल 'विमुक्ति' उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खः । अरहन्त पुद्गल समाधियात भावना यातधाःसा थुपिं १०-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खः ।

२०५. पृथग्जन पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकारप्रकारतद्वारा अनुपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खःल्य् ? आचरण शिक्षा कयावं च्वनतिनिम्ह शैक्ष पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खःल्य् ? वीतरागी अरहन्त पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खःल्य् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खःल्य् ?

पृथग्जन पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा ९-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य्, ९-गू आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थान्य्, शैक्ष पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा १०-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य्, १०-गू आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खः ।

वीतरागी अरहन्त पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा १२-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खः । १२-गू आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खः ।

पृथग्जन पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा छु छु ९-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खःल्य् ? छु छु ९-गू आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थान्य् दक्षता दुम्ह जुइगु खःल्य् ?

अनित्यकथं उपस्थान्य् कुशलम्ह (दक्षम्ह) जुइगु खः । नित्यकथं अनुपस्थान्य्, दुःखकथं उपस्थान्य्, सुखकथं अनुपस्थान्य्, सार मदु वशय् मवइगुकथं उपस्थान्य्, सार दुगु वशय् वइगुकथं अनुपस्थान्य्, क्षय जुइगुकथं उपस्थान्य्, घन (छद्दिछ्छपाय्) कथं अनुपस्थान्य्, व्ययकथं उपस्थान्य्, उद्योग यायेगुया अनुपस्थान्य्, विपरिणामया उपस्थान्य् ध्रुवकथं अनुपस्थान्य्, अनिमित्तया उपस्थान्य्,

निमित्तया अनुपस्थानय् , अप्रणिहितया उपस्थानय् , प्रार्थना यायेगुया अनुपस्थानय् , शून्यताकथं उपस्थानय् , द्वंगुकथं मनन यायेगुया अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खः । पृथग्जन पुद्गल विपश्यना भावना यातधाःसा थुपिं ९-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खः । थुपिं ९-गू आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खः ।

२०६. शैक्ष पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा छु छु १०-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खःल्य् ? छु छु १०-गू आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खःल्य् ?

अनित्यकथं उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खः । नित्यकथं अनुपस्थानय् , शून्यताकथं उपस्थानय् , द्वंगुकथं मनन यायेगुकथं अनुपस्थानय् , ज्ञानया उपस्थानय् , अज्ञानया अनुपस्थानय् , शैक्ष पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा थुपिं १०-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खः । थुपिं १०-गू आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खः ।

वीतरागी अरहन्त पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा छु छु १२-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खःल्य् ? छु छु १२-गू आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खःल्य् ?

अनित्यकथं उपस्थानय् , नित्यकथं अनुपस्थानय् , ज्ञानया उपस्थानय् , अज्ञानया अनुपस्थानय् , विसंयोगया उपस्थानय् , संयोगया अनुपस्थानय् , निरोध धयागु निर्वाणया उपस्थानय् , संस्कारतय् अनुपस्थानय् , वीतरागी अरहन्त पुद्गल विपश्यनायात भावना यातधाःसा थुपिं १२-गू आकार प्रकारतद्वारा उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खः । थुपिं १२-गू आकार प्रकारतद्वारा अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु खः ।

कसिणादि निमित्तयात आवर्जन याइगु कारणं आरम्भण उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं इन्द्रियतयत् जोडे याइगु खः । आलम्बनयात नं प्रभेदकथं स्यू । समत्थयात नं प्रतिवेध याना स्यू । धर्मतयत् जोडे याइगु खः । आलम्बनयात नं प्रभेदकथं स्यू । समत्थयात नं प्रतिवेध याना स्यू ।

इन्द्रियानि समोधानेति धयागुलिइ छु गुकथं इन्द्रियतयत् जोडे याइगु खःल्य् ? निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययात जोडे याइगु खः । शमथनिमित्त उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, थःल्ह्वनेगु प्रग्रहनिमित्त उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, समाधि उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, ज्ञान अवभास उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, सम्प्रहंसन उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, उपेक्षा उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं छगू मात्र भाव उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, ज्ञानया उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, विमुक्ति उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, अनित्यकथं उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, नित्य स्वभावकथं अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, दुःखकथं

उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, सुखकथं अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, सार मद्दु वशय् मवइगुकथं उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, सार दुगु वशय् वइगुकथं अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, क्षयकथं उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, घनकथं अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, व्ययकथं उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, उद्योग यायेगुया अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, विपरिणामकथं उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, ध्रुवकथं अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, अनिमित्तया उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, निमित्तया अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, अप्रणिहितया उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, प्रार्थना यायेगुया अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, शून्यताकथं उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, द्वंक मनन यायेगुया अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, ज्ञानया उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, अज्ञानया अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, विसंयोगया उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, संयोगया अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, निरोध धयागु निर्वाणया उपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं, संस्कारतय् अनुपस्थानय् कुशलम्ह जुइगु सामर्थ्यकथं इन्द्रियतय्त् जोडे याइगु खः । आलम्बनयात नं प्रभेदकथं स्यू । समत्थयात नं प्रतिवेध याना स्यू ।

२०७. ६४-गू आकार प्रकारतद्वारा स्वंगू इन्द्रियतय्गु अभ्यासया भाव धयागु वशीभावता प्रज्ञा आश्रवधर्मतय्गु क्षय जुइगुलिइ उत्पन्न जुइगु “आश्रवक्षय” ज्ञान खः । छु छु स्वंगू इन्द्रियतय्गु वशीभावता प्रज्ञा आश्रवक्षयज्ञान खः लय् ? अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियया अञ्जिन्द्रियया अञ्जाताविन्द्रियया वशीभावता प्रज्ञा आश्रवक्षयज्ञान खः ।

अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रिय (अनज्ञातज्ञाप्यामीतिन्द्रिय) छु गुलि स्थानतपाखे थ्यंकःवनिगु खःलय् ? अञ्जिन्द्रिय (अज्ञाइन्द्रिय) छु गुलि स्थानतपाखे थ्यंकःवनिगु खःलय् ? अञ्जाताविन्द्रिय (अज्ञातावी इन्द्रिय) छु गुलि स्थानतपाखे थ्यंकःवनिगु खःलय् ?

अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रिय श्रोतापत्तिमार्ग धयागु छगू स्थानय् थ्यंकःवनिगु खः । अञ्जिन्द्रिय श्रोतापत्तिफल सकृदागामिमार्ग सकृदागामिफल अनागामिमार्ग अनागामिफल अरहत्त्वमार्ग धयागु ८-गू स्थानय् थ्यंकःवनिगु खः । अञ्जाताविन्द्रिय अरहत्त्वफल धयागु छगू स्थानय् थ्यंकःवनिगु खः ।

श्रोतापत्तिमार्गक्षणय् अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियया श्रद्धाइन्द्रिय अधिमोक्ष परिवार दयाच्चन । वीर्यइन्द्रिय प्रग्रह परिवार दयाच्चन । स्मृतिन्द्रिय उपस्थान परिवार दयाच्चन । समाधिइन्द्रिय अविक्षेप परिवार दयाच्चन । प्रज्ञाइन्द्रिय दर्शन परिवार दयाच्चन । मनइन्द्रिय सिइकेगु विज्ञानन परिवार दयाच्चन । सौमनष्यइन्द्रिय तःसकं ज्वइगु अभिसन्दन परिवार दयाच्चन । जीवितइन्द्रिय उत्पत्तिक्रमयात अधीनय् तइगुभावकथं आधिपतेय्य परिवार दयाच्चन ।

श्रोतापत्तिमार्गक्षणय् चित्तया कारणं उत्पन्न जुइगु रूपयात अथें तथा उत्पन्न जुइगु धर्मत दक्वं कुशलत जुयाच्चन । धर्मत दक्वं आश्रव मदुगु जुयाच्चन । धर्मत दक्वं वर्तं पिहाँ

वनिगु कारण जुयाच्चन । धर्मत दक्वं निर्वाणपाखे थ्यनीगुया कारण जुयाच्चन । धर्मत दक्वं लोकं मुक्त जुइगु जुयाच्चन । धर्मत दक्वं निर्वाण हे आलम्बन दुगु जुयाच्चन । श्रोतापत्तिमार्गक्षणय् अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रिय च्यागू इन्द्रियत सहजात परिवार दुपिं दयाच्चन । अन्यमन्य परिवार दुपिं जुयाच्चन । निश्रय परिवार दुपिं जुयाच्चन । सम्प्रयुक्त परिवार दुपिं जुयाच्चन । सहगतभावय् थ्यपिं जुयाच्चन । सहजात जुयाच्चन । संसस्थपिं जुयाच्चन । सम्प्रयुक्तपिं जुयाच्चन । उपिं सहजात धर्मत हे उगु अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रिय आकार प्रकारत नं जुयाच्चन । परिवार नं जुयाच्चन ।

श्रोतापत्तिफलक्षणय् अरहत्त्वफलक्षणय् अञ्जाताविन्द्रियया श्रद्धाइन्द्रिय अधिमोक्ष परिवार दयाच्चन । जीवितइन्द्रिय उत्पत्तिक्रमयात अधीनय् तइगु भावकथं आधिपतेय्य परिवार दयाच्चन । अरहत्त्वफलक्षणय् उत्पन्न जुइगु धर्मत दक्वं अव्याकृत जुयाच्चन । चित्तया कारणं उत्पन्न जुइगु रूपयात अथें तया धर्मत दक्वं आश्रवधर्मत मदुगु जुयाच्चन । धर्मत दक्वं लोकयात पुलावनिगु जुयाच्चन । धर्मत दक्वं निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चन । अरहत्त्वफलक्षणय् अञ्जाताविन्द्रियया थुपिं ८-गू इन्द्रियत सहजात परिवार दयाच्चन । इपिं सहजात जुयाच्चंगु धर्मत हे उगु अञ्जाताविन्द्रियया आकार प्रकारत नं जुयाच्चन । परिवारत नं जुयाच्चन । धुकथं थुपिं ८-गू अष्टकत ६४-गू जुयाच्चन ।

आसवो धयागुलिइ इपिं आश्रवत छु छु खः ? कामाश्रव, भवाश्रव, दृष्टाश्रव, अविद्याश्रवत खः ।

इपिं आश्रवत छुकी छुकी फुनागना वनिगु खः लय् ? श्रोतापत्तिमार्गद्वारा दृष्टाश्रव ल्यं पुल्यं मदयेक फुनागना वनिगु खः । अपायगमनीय कामाश्रव भवाश्रव अविद्याश्रव फुनागना वनिगु खः । थुगु श्रोतापत्तिमार्गय् इपिं आश्रवधर्मत फुनागना वनिगु खः ।

सकृदागामिमार्गद्वारा स्थूलगु कामाश्रव फुनागना वनिगु खः । उगु कामाश्रवलसे नापं दयाच्चंगु भवाश्रव फुनागना वनिगु खः । उगु कामाश्रव निगूलसे नापं दयाच्चंगु अविद्याश्रव फुनागना वनिगु खः । थुगु सकृदागामिमार्गय् इपिं आश्रवधर्मत फुनागना वनिगु खः ।

अनागामिमार्गद्वारा कामाश्रव ल्यंपुल्यं मदयेक फुनागना वनिगु खः । उगु कामाश्रवलसे नापं दयाच्चंगु भवाश्रव फुनागना वनिगु खः । उगु कामाश्रव भवाश्रव निगूलसे नापं दयाच्चंगु अविद्याश्रव फुनागना वनिगु खः । उगु अनागामिमार्गय् इपिं आश्रवधर्मत फुनागना वनिगु खः ।

अरहत्त्वमार्गद्वारा भवाश्रव अविद्याश्रव ल्यंपुल्यं मदयेक फुनागना वनिगु खः । थुगु अरहत्त्वमार्गय् इपिं आश्रवधर्मत फुनागना गनीगु खः ।

२०८. उम्ह तथागतयात थुगु लोकधातुइ खंकेबहः मजूगु धर्मं छुं छगू नं मदु । वयां अतिरिक्त सिइकेबहः मजूगु सिइके मत्वःगु धर्मं छुं छगू धका नं मदु । सिइके ल्वःगु सिइके योग्यगु धर्मं दक्वयात सिइका विज्याये धुंकल । उकिं तथागत बुद्धयात समन्तचक्षु धका धायेमाः ।

समन्तचक्षु धयागुलिइ छु स्वभावया कारणं समन्तचक्षु धाइगु खःलय् ? १४-गू बुद्धज्ञानत समन्तचक्षु धाइगु खः । दुःखय् उत्पन्न जुइगु ज्ञान बुद्धज्ञान खः । दुःख उत्पत्तिकारणय् उत्पन्न जुइगु ज्ञान बुद्धज्ञान खः । सर्वज्ञताज्ञान बुद्धज्ञान खः । अनावरणज्ञान बुद्धज्ञान खः । थुपिं १४-गू ज्ञानत बुद्धज्ञानत खः ।

थुपिं १४-गू बुद्धज्ञानत मध्यय् ८-गू ज्ञानत श्रावकपिलिसे साधारण जुयाच्चन । ६-गू ज्ञानत श्रावकपिलिसे साधारण मजू ।

दुःखया दुःख स्वभाव दयाच्चंक् दक्व धर्मयात सिइकेमाः । सिइकेम्वाःगु दुःखस्वभाव जुयाच्चंगु धर्म मदुगु कारणं समन्तचक्षु धाइ । उगु धर्म प्रज्ञाइन्द्रिय खः । प्रज्ञाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिय धाइ । थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिय धाइ । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिय धाइ । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिय धाइ ।

दुःखया दुःख स्वभाव दयाच्चंक् दक्व धर्मयात खंकेमाः, सिइकेमाः, साक्षात्कार यायेमाः । प्रज्ञाद्वारा स्पर्श यायेमाः । प्रज्ञाद्वारा स्पर्श यायेम्वाःगु दुःख स्वभाव धयागु मदु । उकिं समन्तचक्षु धाइ ।

गुगु धर्म समन्तचक्षु खः, उगु धर्म प्रज्ञाइन्द्रिय खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिय धाइ । थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिय धाइ । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिय धाइ । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिय धाइ ।

गुलि तक्क दुःख उत्पत्ति कारण 'समुदय' या समुदय स्वभाव दयाच्चंक् दक्व धर्मयात गुलि तक्क निरोध व शान्त जुइगु 'निरोध' या निरोध स्वभावयात, गुलि तक्क मार्गया मार्ग स्वभावयात, गुलि तक्क अर्थप्रतिसम्भिदाया अर्थप्रतिसम्भिदा स्वभावयात, गुलि तक्क निरूक्तिप्रतिसम्भिदाया निरूक्तिप्रतिसम्भिदा स्वभावयात, गुलि तक्क प्रतिभानप्रतिसम्भिदाया प्रतिभानप्रतिसम्भिदा स्वभावयात, गुलि तक्क सत्त्वपिनिगु इन्द्रिय क्यातु छायात स्यूगु ज्ञानयात, गुलि तक्क सत्त्वपिनिगु आशय अनुशयय् स्यूगु ज्ञानयात, गुलि तक्क लःमि छज्वः छज्वः ऋद्धि प्रातिहार्य क्यनेगुलिइ दयाच्चंगु ज्ञानयात, गुलि तक्क महाकरुणा समापत्तिइ दयाच्चंगु ज्ञानयात, देवसहितगु मारदेवसहितगु ब्रह्मासहित अवकाशलोकयात व श्रमणब्राह्मण राजागण मनुष्यगण सहितगु सत्त्वलोकयात खंकेमाः तायेकेमाः स्पर्श यायेमाः सिइकेमाः थ्यंकेमाः चित्तद्वारा बारबार अभ्यास यायेमाःगु धर्म दयाच्चंक् दक्वयात सिइकेमाः खंकेमाः । प्रकट जुइकथं यायेमाः । दक्व धर्मयात साक्षात्कार यायेमाः । दक्व धर्मयात प्रज्ञाद्वारा स्पर्श यायेमाः । प्रज्ञाद्वारा स्पर्श यायेम्वाःगु धर्म धयागु मदुगु कारणं समन्तचक्षु धाइ ।

गुगु धर्म समन्तचक्षु खः । उगु धर्म प्रज्ञाइन्द्रिय धाइ । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं निर्णय यायेसःगु स्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिय धाइ । थःल्वनेसःगु स्वभावकथं वीर्यइन्द्रिय धाइ । उपस्थान स्वभावकथं स्मृतिइन्द्रिय धाइ । अविक्षेप स्वभावकथं समाधिइन्द्रिय धाइ ।

४. इन्द्रियकथा

भावया कारणं बांलाक तयेमाःगु खः । सिइकेमाःगु भावया कारणं श्रद्धा तयेमाःगु खः । श्रद्धा तयेमाःगु भावया कारणं सिइकेमाःगु खः । सिइकेमाःगु भावया कारणं थःल्ह्वनेमाःगु खः । थःल्ह्वनेमाःगु भावया कारणं सिइकेमाःगु खः । स्यूगु कारणं प्रकट जुइकेमाःगु खः । प्रकट जुइकेगु कारणं सिइकेमाःगु खः । सिइकेमाःगु भावया कारणं बांलाक तयेमाःगु खः । बांलाक तयेमाःगु भावया कारणं सिइकेमाःगु खः ।

गुगु धर्म बुद्धचक्षु खः, उगु धर्म बुद्धज्ञान खः । गुगु धर्म बुद्धज्ञान खः । उगु धर्म बुद्धचक्षु खः । गुगु चक्षुद्वारा तथागतं क्लेशधू अल्प जूपिं प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू आपाःदुपिं तीक्ष्णगु इन्द्रिय दुपिं नायुगु इन्द्रिय दुपिं बांलाःगु आकार दुपिं बांमलाःगु आकार दुपिं सिइके बिइ अःपुपिं सिइके बिइ थाकुपिं परलोक व रागआदि दोषयात भयकथं स्वयेगु बानी दुपिं गुलिं गुलिं सत्त्वपिन्त व परलोक व राग आदि दोषयात भयकथं स्वयेगु बानी मदुपिं गुलिं गुलिं सत्त्वपिन्त खना बिज्याः ।

अप्परजक्खे महारजक्खे धयागुलिइ श्रद्धाधर्म दुम्ह पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू भतिचा दुम्ह धाइ । श्रद्धाधर्म मदुम्ह पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू आपाःम्ह धाइ ।

उच्चोग यायेमाःगु वीर्यं दुम्ह पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू भतिचा दुम्ह धाइ । अलसीम्ह पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू आपाःम्ह धाइ ।

उपस्थित स्मृति दुम्ह पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू भतिचा दुम्ह धाइ । त्वःफ्यूगु स्मृति दुम्ह पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू आपाःम्ह धाइ ।

समाधि चित्त दुम्ह पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू भतिचा दुम्ह धाइ । समाधि मदुगु चित्त दुम्ह पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू आपाःम्ह धाइ ।

प्रज्ञावान्म्ह पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू भतिचा दुम्ह धाइ । दुष्प्रज्ञ पुद्गल प्रज्ञामिखाय् क्लेशधू आपाःम्ह धाइ ।

तिक्खिन्द्रिये मुदिन्द्रिये धयागुलिइ श्रद्धाधर्म दुम्ह पुद्गल तीक्ष्णगु इन्द्रिय दुम्ह धाइ । श्रद्धाधर्म मदुम्ह पुद्गल नायूगु इन्द्रिय दुम्ह धाइ ।

प्रज्ञावान्म्ह पुद्गल तीक्ष्णगु इन्द्रिय दुम्ह धाइ । दुष्प्रज्ञ पुद्गल नायूगु इन्द्रिय दुम्ह धाइ ।

स्वाकारे द्वाकारे धयागुलिइ श्रद्धाधर्म दुम्ह पुद्गल बांलाःगु आकार दुम्ह धाइ । श्रद्धाधर्म मदुम्ह पुद्गल बांमलाःगु आकार दुम्ह धाइ । प्रज्ञावान्म्ह पुद्गल बांलागु आकार दुम्ह धाइ । दुष्प्रज्ञ पुद्गल बांमलाःगु आकार दुम्ह धाइ ।

सुविञ्जापये दुविञ्जापये धयागुलिइ श्रद्धा दुम्ह पुद्गल सिइकेबिइ अःपुम्ह धाइ । श्रद्धा मदुम्ह पुद्गल सिइकेबिइ थाकुम्ह धाइ । प्रज्ञावान्म्ह पुद्गल सिइकेबिइ अःपुम्ह धाइ । दुष्प्रज्ञ पुद्गल सिइकेबिइ थाकुम्ह धाइ ।

अप्येकञ्चै परलोकवज्जभयदस्साविनो अप्येकञ्चै नपरलोकवज्जभयदस्साविनो धयागुलिइ श्रद्धाधर्म दुम्ह पुद्गल परलोक व रागआदि दोषयात भयकथं स्वयेगु बानी दुम्ह धाइ । श्रद्धाधर्म मदुम्ह पुद्गल परलोक व रागआदि दोषयात भयकथं स्वयेगु बानी मदुम्ह धाइ ।

उच्चोग यायेमाःगु वीर्य दुम्ह पुद्गल परलोक व रागआदि दोषयात भयकथं स्वयेगु बानी दुम्ह धाइ । अलसीम्ह पुद्गल परलोक व रागआदि दोषयात भयकथं स्वयेगु बानी मदुम्ह धाइ । प्रज्ञावानम्ह पुद्गल परलोक व रागआदि दोषयात भयकथं स्वयेगु बानी दुम्ह धाइ । दुष्प्रज्ञ पुद्गल परलोक व रागआदि दोषयात भयकथं स्वयेगु बानी दुम्ह धाइ ।

लौको धयागु स्कन्धलोक, धातुलोक, आयतनलोक, प्यंगू अपाय धयागु विपत्तिभवलोक, सुगतिभूमि धयागु विपत्तिसम्भवलोक, सम्पत्तिभवलोक, सुगतिभूमिपाखे थ्यनीगुया कारण कर्म धयागु सम्पत्तिसम्भवलोकत खः ।

दक्व सत्त्वपिं आहार हे आधार दयाच्चन धयागु छगू लोक, रूप व नाम निगू लोक, स्वंगू वेदना धयागु स्वंगू लोक ।

आहार प्यंगू धयागु प्यंगू लोक,
उपादानस्कन्ध न्यागू धयागु न्यागू लोक,
आध्यात्मिक आयतन खुगू धयागु खुगू लोक,
विज्ञानस्थिति न्हेगू धयागु न्हेगू लोक,
लोकधर्म च्यागू धयागु च्यागू लोक,
सत्त्वपिनि थाय् धयागु गुंगू लोक,
आयतन भिगू धयागु भिगू लोक,
भिनिगू आयतन धयागु भिनिगू लोक,
धातु भिंच्यागू धयागू भिंच्यागू लोक ।

वज्ज धयागुलिइ दक्व क्लेशत दोषत खः । दक्व दुश्चरित्रत दोषत खः । मरम्मत यायेसःगु दक्व 'अभिसंस्कार'त दोषत खः । भवपाखे थ्यंकाबिइसःगु दक्व कर्मत दोषत खः ।

थुकथं कनावये धुंगु लोकय् व रागआदि दोषतय्के तीत्रगु प्रबलगु भय धयागु संज्ञा पाला छवयेया निंतिं लःम्हुया तःगु खड्गया धार दुम्ह हत्यारार्थे न्ह्योने न्ह्यचिलाच्चंगु दु ।

थुपिं ५०-गू आकार प्रकारतद्वारा थुपिं न्यागू इन्द्रियतय्त स्यू, खं, अतिकं स्यू, प्रतिवेध याना स्यू । थुकथं सिइके खंकेमाः ।

स्वंगूगु भाणवार क्वचाल ।

इन्द्रियकथा क्वचाल ।

५-विमोक्षकथा

उद्देश (संक्षिप्त)

२०९. निदान ला न्हापाखें तुं हे । भिक्षुपिं ! क्लेशतयपाखें मुक्तगु विमोक्षत थुपिं स्वंगू खः । छु छु स्वंगू धाःसा-

शून्यताविमोक्ष, अनिमित्तविमोक्ष, अप्रणिहितविमोक्षत खः । भिक्षुपिं ! विमोक्षत थुपिं स्वंगू खः ।

मेकथं क्लेशं मुक्तगु विमोक्षत ६८-गू खः ।

शून्यताविमोक्ष,

अनिमित्तविमोक्ष,

अप्रणिहितविमोक्ष,

अध्यात्मव्युत्थानविमोक्ष,

बाह्यव्युत्थानविमोक्ष,

दुभतोव्युत्थानविमोक्ष,

अध्यात्म सन्तानपाखें दनिगु विमोक्ष प्यंगू,

बाह्य सन्तानपाखें दनिगु विमोक्ष प्यंगू,

निगू भागपाखें दनिगु विमोक्ष प्यंगू,

अध्यात्म सन्तानपाखें दनिपिं पुद्गलपिन्त अनुकूलगु विमोक्ष प्यंगू,

बाह्य सन्तानपाखें दनिपिं पुद्गलपिन्त अनुकूलगु विमोक्ष प्यंगू,

निगू भागपाखें दनिपिं पुद्गलपिन्त अनुकूलगु विमोक्ष प्यंगू,

अध्यात्म सन्तानपाखें दनिपिं पुद्गलपिन्त शान्त प्रश्रब्धगु विमोक्ष प्यंगू,

बाह्य सन्तानपाखें दनिपिं पुद्गलपिन्त शान्त प्रश्रब्धगु विमोक्ष प्यंगू,

निगू भागपाखें दनिपिं पुद्गलपिन्त शान्त प्रश्रब्धगु विमोक्ष प्यंगू,

रूप दुम्ह पुद्गल रूपतय्त स्वइगु कारणं विमोक्ष धाइ । अध्यात्म सन्तानय् रूप धका संज्ञा मदुम्ह जुया बाह्यसन्तानय् रूपतय्त स्वइगु खः । उकिं विमोक्ष धाइ । 'शुभ खः' धका हे मनन याइगु खः, उकिं विमोक्ष धाइ ।

आकाशानन्त्यायतनसमापत्तिविमोक्ष,

विज्ञानन्त्यायतनसमापत्तिविमोक्ष,
आकिञ्चन्यायतनसमापत्तिविमोक्ष,
नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तिविमोक्ष,
संज्ञावेदयितनिरोधसमापत्तिविमोक्ष,
समयविमोक्ष,
असमयविमोक्ष,
सामयिकविमोक्ष,
असामयिकविमोक्ष,
कुप्पविमोक्ष,
अकुप्पविमोक्ष,
लोकियविमोक्ष,
लोकुत्तरविमोक्ष,
साश्रवविमोक्ष,
अनाश्रवविमोक्ष,
सामिषविमोक्ष,
निरामिषविमोक्ष,
निरामिषानिरामिषतरविमोक्ष,
प्रणिहितविमोक्ष,
अप्रणिहितविमोक्ष,
प्रणिहितप्रतिप्रश्रब्धिविमोक्ष,
संयुक्तविमोक्ष,
विसंयुक्तविमोक्ष,
एकात्म (एकत्व) विमोक्ष,
नानात्म (नानत्व) विमोक्ष,
संज्ञाविमोक्ष,
ज्ञानविमोक्ष,

सीतिसियाविमोक्ष,

ध्यानविमोक्ष,

आसक्त जुया ग्रहण यायेगुयात मयासे चित्तया विमुक्ति विमोक्षत खः । (७५)

निर्देश

२१०. **सुञ्चतो विमोक्खो** (शून्यतविमोक्ष) छु खः ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु अरण्यपाखे वना वा वृक्षमूलपाखे वना अथवा एकान्त शान्तगु शून्यागारपाखे वना “थुगु स्कन्ध न्यागू जि धयागु आत्मां वा जिगु सम्पत्ति धयागु आत्मानियपाखें शून्य खः” धका प्रत्यवेक्षण याइगु जुयाच्चन । उम्ह पुद्गलं उगु न्यागू स्कन्धय् आत्मा धका द्वंगु चिन्तन मनन यायेमसः । उकिं **शून्यतविमोक्ष** धाइ । थ्व शून्यतविमोक्ष खः ।

अनिमित्तो विमोक्खो (अनिमित्तविमोक्ष) धयागु छु खः ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु अरण्यपाखे वना वा वृक्षमूलपाखे वना अथवा एकान्त शान्तगु शून्यागारपाखे वना “थुगु न्यागू स्कन्ध जि धयागु आत्मां वा जिगु सम्पत्ति धयागु आत्मानियपाखें शून्य खः” धका प्रत्यवेक्षण याइगु जुयाच्चन । उम्ह पुद्गलं उगु न्यागू स्कन्धय् नित्यनिमित्त दयेकेमसः । उकिं **अनिमित्तविमोक्ष** धाइ । थ्व अनिमित्तविमोक्ष खः ।

अप्पणिहितो विमोक्खो (अप्रणिहितविमोक्ष) धयागु छु खः ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु अरण्यपाखे वना वा वृक्षमूलपाखे वना अथवा एकान्त शान्तगु शून्यागारपाखे वना “थुगु न्यागू स्कन्ध जि धयागु आत्मां वा जिगु सम्पत्ति धयागु आत्मानियपाखें शून्य खः” धका प्रत्यवेक्षण याइगु जुयाच्चन । उम्ह पुद्गलं उगु न्यागू स्कन्धय् प्रार्थना यायेगु यायेमसः । उकिं **अप्रणिहितविमोक्ष** धाइ । थ्व अप्रणिहितविमोक्ष खः ।

अज्झत्तवुट्ठानो विमोक्खो (अध्यात्मव्युत्थानविमोक्ष) छु खः ? (अध्यात्म सन्तानय् नीवरण आदिपाखें दनेसःगु) प्यंगू ध्यानत खः । थ्व **अध्यात्मव्युत्थानविमोक्ष** खः ।

बहिद्धावुट्ठानो विमोक्खो (बाह्यव्युत्थानविमोक्ष) छु खः ? (बाह्य आलम्बनतेपाखें दनेसःगु) अरूपसमापत्तित प्यंगू खः । थ्व **बाह्यव्युत्थानविमोक्ष** खः ।

दुभतोवुट्ठानो विमोक्खो (दुभतोव्युत्थानविमोक्ष) छु खः ? आर्यमार्गत प्यंगू खः । थ्व **दुभतोव्युत्थानविमोक्ष** खः ।

अध्यात्मसन्तानं दनिगु प्यंगू विमोक्षत छु छु खः ? प्रथमध्यान बाधक ‘नीवरण’ धर्मतपाखें दनिगु खः । द्वितीयध्यान चिन्तन याइगु ‘वितर्क’ परामर्श याइगु ‘विचार’त पाखें दनिगु खः । तृतीयध्यान यःतायेकीगु ‘प्रीतिं’ दनिगु खः । चतुर्थध्यान सुखदुःखतपाखें दनिगु खः । थुपिं अध्यात्म सन्तानं दनिगु प्यंगू विमोक्षत खः । (४)

बाह्य सन्तानं दनिगु प्यंगू विमोक्षत छु छु खः ? आकाशानन्त्यायतनसमापत्ति रूपसंज्ञां प्रतिघसंज्ञां नानत्वसंज्ञां दनिगु खः । विज्ञानन्त्यायतनसमापत्ति आकाशानन्त्यायतनसंज्ञां दनिगु खः । नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्ति विज्ञानन्त्यायतनसंज्ञां दनिगु खः । थुपिं बाह्यसन्तानं दनिगु प्यंगू विमोक्षत खः । (४-८)

निगू भागं दनिगु प्यंगू विमोक्षत छु छु खः ? श्रोतापत्तिमार्गं सत्कायदृष्टि विचिकित्सा शीलव्रतपरामार्शं दृष्ट्यानुशय विचिकित्सानुशयं दनिगु खः । उगु सत्कायदृष्टि आदिपाखे अनुगमन याना उत्पन्न जुइगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें दनिगु खः । पिने नं दक्व निमित्ततपाखें दनिगु खः ।

सकृदागामिमार्गं स्थूलगु कामरागसंयोजन प्रतिघसंयोजन स्थूलगु कामरागानुशय प्रतिघानुशयं दनिगु खः । उगु कामरागसंयोजन आदितपाखे अनुगमन याना उत्पन्न जुइगु क्लेशतयपाखें व स्कन्धतयपाखें दनिगु खः । पिने नं दक्व निमित्ततपाखें दनिगु खः ।

अनागामिमार्गं सूक्ष्मगु कामराजसंयोजन, प्रतिघसंयोजन, सूक्ष्मगु कामरागानुशय, प्रतिघानुशयं दनिगु खः । उगु कामराजसंयोजन आदितपाखे अनुगमन याना उत्पन्न जुइगु क्लेशतयपाखें व स्कन्धतयपाखें दनिगु खः । पिने नं दक्व निमित्ततपाखें दनिगु खः । अरहत्त्वमार्गं रूपराग अरूपराग मान औधृत्य अविद्या मानानुशय भवरागानुशय अविद्यानुशयं दनिगु खः । उगु रूपराग आदितपाखे अनुगमन याना उत्पन्न जुइगु क्लेशतयपाखें व स्कन्धतयपाखें दनिगु खः । पिने नं दक्व निमित्ततपाखें दनिगु खः । थुपिं निगू भागं दनिगु प्यंगू विमोक्षत खः । (४-१२)

२११. **अध्यात्मसन्तानं दनिपिं पुद्गलपिन्त अनुकूलगु प्यंगू विमोक्षत छु छु खः ?** प्रथमध्यानयात प्राप्त यायेया नितिं चिन्तन याइगु 'वितर्क', परामर्श याइगु 'विचार', यःतायेकीगु 'प्रीति', याउंसे च्वनिगु 'सुख' व चित्तस्थिर जुइगु 'एकाग्रता' उत्पन्न जुइगु खः ।

द्वितीयध्यानयात प्राप्त यायेया नितिं, तृतीयध्यान प्राप्त यायेया नितिं, चतुर्थध्यानयात प्राप्त यायेया नितिं वितर्क, विचार, प्रीति, सुख व चित्त स्थिर जुइगु 'एकाग्रता' उत्पन्न जुइगु खः । थुपिं अध्यात्मसन्तानं दनिपिं पुद्गलपिन्त अनुकूलगु प्यंगू विमोक्षत खः । (४-१६)

बाह्यसन्तानं दनिपिं पुद्गलपिन्त अनुकूलगु प्यंगू विमोक्षत छु छु खः ? आकाशानन्त्यायतनसमापत्तियात प्राप्त यायेया नितिं वितर्क, विचार, प्रीति, सुख व चित्तया स्थिर जुइगु 'एकाग्रता' उत्पन्न जुइगु खः ।

विज्ञानन्त्यायतनसमापत्तियात, आकिञ्चन्यायतनसमापत्तियात, नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तियात प्राप्त यायेया नितिं वितर्क, विचार, प्रीति, सुख व चित्तया स्थिर जुइगु 'एकाग्रता' उत्पन्न जुइगु खः । थुपिं बाह्यसन्तानं दनिपिं पुद्गलपिन्त अनुकूलगु प्यंगू विमोक्षत खः । (४-२०)

निगू भागं दनिपिं पुद्गलपिन्त अनुकूलगु प्यंगू विमोक्षत छु छु खः ?

श्रोतापत्तिमार्गयात प्राप्त यायेया नितिं अनित्य धका बारबार स्वइगु खः । दुःख धका बारबार स्वइगु खः । सार मदु वशय् मवः धका बारबार स्वइगु खः ।

सकृदागामिमार्गयात प्राप्त यायेया नितिं, अनागामिमार्गयात प्राप्त यायेया नितिं अरहत्त्वमार्गयात प्राप्त यायेया नितिं अनित्य धका बारबार स्वइगु खः । दुःख धका बारबार स्वइगु खः । सार मदु वशय् मवः धका बारबार स्वइगु खः । थुपिं निगू भागं दनिपिं पुद्गलपिन्त अनुकूलगु प्यंगू विमोक्षत खः । (४-२४)

अध्यात्मसन्तानं दनिपिं पुद्गलपिन्त शान्त प्रश्नब्धगु प्यंगू विमोक्षत छु छु खः ?

प्रथमध्यान लाभ जुइगु वा विपाक उत्पन्न जुइगु खः । द्वितीयध्यान तृतीयध्यान चतुर्थध्यान लाभ जुइगु वा विपाक उत्पन्न जुइगु खः । थुपिं अध्यात्मसन्तानं दनिपिं पुद्गलपिन्त शान्त प्रश्नब्धगु प्यंगू विमोक्षत खः । (४-२८)

बाह्यसन्तानं दनिपिं पुद्गलपिन्त शान्त प्रश्नब्धगु प्यंगू विमोक्षत छु छु खः ?

आकाशानन्त्यायतनसमापत्ति लाभ जुइगु वा विपाक उत्पन्न जुइगु खः । विज्ञानन्त्यायतनसमापत्ति आकिञ्चन्यायतनसमापत्ति नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्ति लाभ जुइगु वा विपाक उत्पन्न जुइगु खः । थुपिं बाह्यसन्तानं दनिपिं पुद्गलपिन्त शान्त प्रश्नब्धगु प्यंगू विमोक्षत खः । (४-३२)

निगू भागं दनिपिं पुद्गलपिन्त शान्त प्रश्नब्धगु प्यंगू विमोक्षत छु छु खः ?

श्रोतापत्तिमार्गया श्रोतापत्तिफल, सकृदागामिमार्गया सकृदागामिफल, अनागामिमार्गया अनागामिफल, अरहत्त्वमार्गया अरहत्त्वफलत खः । थुपिं निगू भागं दनिपिं पुद्गलपिन्त शान्त प्रश्नब्धगु प्यंगू विमोक्षत खः । (४-३६)

२१२. गुकथं रूप दुम्ह पुद्गलं रूपतयत् स्वइगु कारणं विमोक्ष धाइगु खः लय ? थुगु बुद्धशासनय् गुलिं पुद्गलं अध्यात्मसन्तानय् काययात प्रत्यय याना उत्पन्न जुइगु वँचुगु नीलनिमित्तयात मनन याइगु खः । नील धयागु संज्ञायात प्राप्त याइगु खः । उम्ह पुद्गलं उगु निमित्तयात बांलाक ग्रहण यायेगु याइगु खः । बांलाक धारण यायेगु याना धारण याइगु खः । अर्पणाभूमिइ बांलाक निर्णय यायेगुयात निर्णय याइगु खः । उम्ह पुद्गलं उगु निमित्तयात बांलाक ग्रहण यायेगु याना बांलाक धारण यायेगुयात धारण याना बांलाक निर्णय यायेगुयात निर्णय याना बाह्यसन्तानय् नील निमित्तय् चित्तयात लिक्क यंकीगु खः । नील धयागु संज्ञायात प्राप्त याइगु खः । उम्ह पुद्गलं उगु निमित्तयात बांलाक ग्रहण यायेगु याइगु खः । बांलाक धारण यायेगुयात याना धारण याइगु खः । बांलाक निर्णय यायेगुयात निर्णय याइगु खः । उम्ह पुद्गलं उगु निमित्तयात बांलाक ग्रहण यायेगु याना धारण याना बांलाक निर्णय यायेगुयात निर्णय याना शुरुनिसें सेवन याइगु खः, भाविता याइगु खः । बारबार अभ्यास याइगु खः ।

उम्ह पुद्गलयात थुजोगु विचाः उत्पन्न जुइगु खः “थुगु नीलनिमित्त अध्यात्मसन्तानय नं बाह्यसन्तानय नं निगुलिइ नं थुगु रूप हे खः” धका रूपसंज्ञा दुम्ह जुइगु खः । थुगु बुद्धशासनय गुलिं पुद्गल अध्यात्मसन्तानय काययात प्रत्यय याना म्हासुगु पीतनिमित्तयात ह्याउँगु लोहितनिमित्तयात तुयुगु ओदातनिमित्तयात मनन याइगु खः । उम्ह पुद्गलयात थथे चिन्तन जुइगु खः “थुगु ओदातनिमित्त अध्यात्मसन्तानय नं बाह्यसन्तानय नं निगुलिइ नं थुगु रूप हे खः” धका रूपसंज्ञा दुम्ह जुइगु खः । थुकथं रूप दुम्ह पुद्गलं रूपतय्त स्वइगु खः । उकिं विमोक्ष धाइ । (३७)

गुकथं अध्यात्मसन्तानय अरूपसंज्ञा दु धका संज्ञा दुम्ह जुया बाह्यसन्तानय रूपतय्त स्वइगु कारणं विमोक्ष धाइगु खःलय ?

थुगु बुद्धशासनय गुलिं पुद्गलं अध्यात्मसन्तानय काययात प्रत्यय याना उत्पन्न जुइगु वँचुगु नीलनिमित्तयात मनन मयाः । (उगु नीलनिमित्तय) नील धयागु संज्ञायात प्राप्त मयाः । बाह्यसन्तानय नीलनिमित्तय चित्तयात लिक्क यंकीगु खः । (उगु नीलनिमित्तय) नील धयागु संज्ञायात प्राप्त याइगु खः । उम्ह पुद्गलयात “थुगु निमित्त अध्यात्मसन्तानय रूपनिमित्त मदु । बाह्यसन्तानय रूप खः” धका रूपसंज्ञा दुम्ह जुइगु खः । थुगु बुद्धशासनय गुलिं पुद्गलं अध्यात्मसन्तानय काययात प्रत्यय याना उत्पन्न जुइगु म्हासुगु पीतनिमित्तयात ह्याउँगु लोहितनिमित्तयात तुयुगु ओदातनिमित्तयात मनन मयाः । ओदात धयागु संज्ञायात प्राप्त मयाः । बाह्यसन्तानय ओदातनिमित्तय चित्तयात लिक्क यंकीगु खः । ओदात धयागु संज्ञायात प्राप्त याइगु खः । उम्ह पुद्गलयात “थुगु निमित्त अध्यात्मसन्तानय रूपनिमित्त मदु । बाह्यसन्तानय रूप खः । थुकथं रूपसंज्ञा दु धका संज्ञा दयाच्चन । थुकथं अध्यात्मसन्तानय अरूपसंज्ञा दु धका संज्ञा दुगु जुया बाह्यसन्तानय रूपतय्त खनिगु कारणं याना विमोक्ष धाइ । (३८)

गुकथं “शुभ” धका जक मनन याइगु कारणं विमोक्ष धाइगु खःलय ? थुगु बुद्धशासनय भिक्षुं मैत्रीं सम्पन्नगु चित्तद्वारा छगू दिशायात फइले जुइका विहार याना च्वनिगु खः । अथे हे निगूगु दिशायात, अथे हे स्वंगूगु दिशायात, अथे हे प्यंगूगु दिशायात, थुकथं च्वय्यागु दिशायात, क्वय्यागु दिशायात, (छचालंयागु) दिशायात” सम्पूर्ण दिशाय् सम्पूर्ण सत्त्वपिनिप्रति थःथे भाःपिया सम्पूर्ण सत्त्वपिं दुगु लोकयात मैत्रीं सम्पन्नगु विपुलगु उत्तमभावय् ध्यनाच्चंगु प्रमाण रहितगु वैर मदुगु ब्यापार मदुगु चित्तं फइले जुइका विहार याना च्वनिगु खः । मैत्रीयात भाविता याइगु कारणं सत्त्वपिं प्रतिकूल मजूपिं जुइगु खः ।

करुणां सम्पन्नगु चित्तं करुणायात भाविता याइगु कारणं सत्त्वपिं प्रतिकूल मजूपिं जुइगु खः ।

मुदितां सम्पन्नगु चित्तं मुदितायात भाविता याइगु कारणं सत्त्वपिं प्रतिकूल मजूपिं जुइगु खः ।

५. विमोक्षकथा

उपेक्षां सम्पन्नगु चित्तं छगू दिशायात फइले जुइका विहार याना च्वनिगु खः ।
उपेक्षायात भाविता याइगु कारणं सत्त्वपिं प्रतिकूल मज्जुपिं जुइगु खः ।

थुकथं “शुभ” धका हे जक मनन याइगु कारणं विमोक्ष धाइ । (३९)

२१३. आकाशानन्त्यायतनसमापत्ति विमोक्ष छु खः ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु सम्पूर्ण आकार प्रकारद्वारा रूपावचरध्यानसंज्ञातयत्त पुला वनिगु कारणं प्रतिघसंज्ञात निरोध जुइगु नानात्वसंज्ञातयत्त मनन मयाइगु कारणं “आकाश अनन्त खः” धका आकाशानन्त्यायतनध्यानयात सम्पन्न जुइका विहार याना च्वनिगु खः । थ्व हे आकाशानन्त्यायतनसमापत्ति विमोक्ष खः । (४०)

विज्ञानन्त्यायतनसमापत्ति विमोक्ष छु खः ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु सम्पूर्ण आकार प्रकारद्वारा आकाशानन्त्यायतनध्यानयात पुला वना “विज्ञान अनन्त खः” धका विज्ञानन्त्यायतनध्यानयात सम्पन्न जुइका विहार याना च्वनिगु खः । थ्व हे विज्ञानन्त्यायतनसमापत्ति विमोक्ष खः । (४१)

आकिञ्चन्यायतनसमापत्ति विमोक्ष छु खः ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु सम्पूर्ण आकार प्रकारद्वारा विज्ञानन्त्यायतनध्यानयात पुला वना “छुं छगू महु” धका आकिञ्चन्यायतनध्यानयात सम्पन्न जुइका विहार याना च्वनिगु खः । थ्व हे आकिञ्चन्यायतनसमापत्ति विमोक्ष खः । (४२)

नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्ति विमोक्ष छु खः ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु सम्पूर्ण आकार प्रकारद्वारा आकिञ्चन्यायतनध्यानयात पुला वना नैवसंज्ञानासंज्ञायतनध्यानयात सम्पन्न जुइका विहार याना च्वनिगु खः । थ्व हे नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्ति विमोक्ष खः । (४३)

संज्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति विमोक्ष छु खः ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु सम्पूर्ण आकार प्रकारद्वारा नैवसंज्ञानासंज्ञायतनध्यानयात पुला वना संज्ञाद्वारा अनुभव यायेमाःगु निरोधयात सम्पन्न जुइका विहार याना च्वनिगु खः । थ्व हे संज्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति विमोक्ष खः । (४४)

समयविमोक्ष छु खः ? प्यंगू ध्यानत व प्यंगू अरूपसमापत्तित खः । थ्व हे समयविमोक्ष खः । (४५)

असमयविमोक्ष छु खः ? प्यंगू आर्यमार्गत व प्यंगू श्रामण्यफलत अले निर्वाण थ्व हे असमयविमोक्ष खः । (४६)

सामयिकविमोक्ष छु खः ? प्यंगू ध्यानत व प्यंगू अरूपसमापत्तित थ्व हे सामयिकविमोक्ष खः । (४७)

असामयिकविमोक्ष छु खः ? प्यंगू आर्यमार्गत, प्यंगू श्रामण्यफलत व निर्वाण थ्व हे असामयिकविमोक्ष खः । (४८)

कुप्पविमोक्ष छु खः ? प्यंगू ध्यानत व प्यंगू अरूपसमापत्तित थ्व हे कुप्पविमोक्ष खः । (४९)

अकुप्पविमोक्ष छु खः ? प्यंगू आर्यमार्गत, प्यंगू श्रामण्यफलत व निर्वाण थ्व हे अकुप्पविमोक्ष खः । (५०)

लौकिकविमोक्ष छु खः ? प्यंगू ध्यानत व प्यंगू अरूपसमापत्तित थ्व हे लौकिकविमोक्ष खः । (५१)

लोकुत्तरविमोक्ष छु खः ? प्यंगू आर्यमार्गत, प्यंगू श्रामण्यफलत व निर्वाण थ्व हे लोकुत्तरविमोक्ष खः । (५२)

साश्रवविमोक्ष छु खः ? प्यंगू ध्यानत व प्यंगू अरूपसमापत्तित थ्व हे साश्रवविमोक्ष खः । (५३)

अनाश्रवविमोक्ष छु खः ? प्यंगू आर्यमार्गत, प्यंगू श्रामण्यफलत व निर्वाण थ्व हे अनाश्रवविमोक्ष खः । (५४)

सामिषविमोक्ष छु खः ? रूपध्यानलिसे स्वापु दुगु विमोक्ष सामिषविमोक्ष खः । (५५)

निरामिषविमोक्ष छु खः ? अरूपध्यानलिसे स्वापुदुगु विमोक्ष निरामिषविमोक्ष खः । (५६)

निरामिषानिरामिषतरविमोक्ष छु खः ? प्यंगू आर्यमार्गत, प्यंगू श्रामण्यफलत व निर्वाण, निरामिषानिरामिषतरविमोक्ष खः । (५७)

प्रणिहितविमोक्ष छु खः ? प्यंगू ध्यानत व प्यंगू अरूपसमापत्तित प्रणिहितविमोक्ष खः ।

अप्रणिहितविमोक्ष छु खः ? प्यंगू आर्यमार्गत, प्यंगू श्रामण्यफलत व निर्वाण अप्रणिहितविमोक्ष खः । (५८)

प्रणिहितप्रतिप्रशब्धिबिबिधविमोक्ष छु खः ? प्रथमध्यानयात लाभ यायेगु व विपाक नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तियात लाभ यायेगु व विपाक प्रणिहितप्रशब्धिबिबिधविमोक्ष खः । (५९)

संयुक्तविमोक्ष छु खः ? प्यंगू ध्यानत व प्यंगू अरूपसमापत्तित संयुक्तविमोक्ष खः । (६०)

विसंयुक्तविमोक्ष छु खः ? प्यंगू आर्यमार्गत प्यंगू श्रामण्यफलत व निर्वाण विसंयुक्तविमोक्ष खः । (६१)

एकत्वविमोक्ष छु खः ? प्यंगू आर्यमार्गत, प्यंगू श्रामण्यफलत व निर्वाण एकत्वविमोक्ष खः । (६२)

नानात्वविमोक्ष छु खः ? प्यंगू ध्यानत व प्यंगू अरूपसमापत्तित नानात्वविमोक्ष खः । (६३)

२१४. **सम्भाविमोक्षो** (संज्ञाविमोक्ष) छु खः ? छगू संज्ञाविमोक्ष दयेमाल । १०-गू संज्ञाविमोक्षत जुयाच्चन । नित्यसंज्ञाआदि १०-गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-गू विमोक्षत दयाच्चन । विमुच्चनपर्यायद्वारा छगू संज्ञाविमोक्ष दयेमाल ।

५. विमोक्षकथा

सिया धयागुलिइ गुकथं दयेमालाच्चन लय् ? अनित्य धका बारबार भावना याइगु ज्ञान नित्यकथं उत्पन्न जुइगु संज्ञां मुक्त जूगु कारणं संज्ञाविमोक्ष खः । दुःख धका बारबार भावना याइगु ज्ञान सुखकथं , सार मद्दु वशय् मवः धका बारबार भावना याइगु ज्ञान आत्माकथं , उद्विग्न जुइगुयात बारबार भावना याइगु ज्ञान प्रीतिया सामर्थ्यकथं , विराग निर्वाणयात बारबार भावना याइगु ज्ञान रागकथं , निरोधयात बारबार भावना याइगु ज्ञान समुदयकथं , प्रतिनिसर्गयात बारबार भावना याइगु ज्ञान आदान (क्वात्तुक ज्वनेगु) कथं , अनिमित्तयात बारबार भावना याइगु ज्ञान निमित्तकथं , अप्रणिहितयात बारबार भावना याइगु ज्ञान प्रणिधिकथं , शून्यतायात बारबार भावना याइगु ज्ञान द्वंक मनन याइगु अभिनिवेशकथं उत्पन्न जुइगु संज्ञां मुक्त जूगु कारणं संज्ञाविमोक्ष खः । थुकथं छगू संज्ञाविमोक्ष दयेमाल । १०-गू संज्ञाविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । नित्यसंज्ञाआदि १०-गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-गू संज्ञाविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । विमुच्चनपर्यायकथं छगू संज्ञाविमोक्ष दयेमाल ।

रूपय् अनित्य धका बारबार भावना याइगु ज्ञान नित्यकथं उत्पन्न जुइगु संज्ञां मुक्त जूगु कारणं संज्ञाविमोक्ष खः । वेदनाय् , संज्ञाय् , संस्कारतय्के , विज्ञानय् , मिखाय् , जरा मरणय् अनित्य धका बारबार भावना याइगु ज्ञान नित्यकथं उत्पन्न जुइगु संज्ञां मुक्त जूगु कारणं संज्ञाविमोक्ष खः । जरा मरणय् शून्यतायात बारबार भावना याइगु ज्ञान द्वंक मनन याइगु अभिनिवेशकथं उत्पन्न जुइगु संज्ञां मुक्त जूगु कारणं संज्ञाविमोक्ष खः । थुकथं छगू संज्ञाविमोक्ष दयेमाल । १०-गू संज्ञाविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । नित्यसंज्ञाआदि १०-गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-गू संज्ञाविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । विमुच्चनपर्यायकथं छगू संज्ञाविमोक्ष दयेमाल । थ्व हे संज्ञाविमोक्ष खः । (६४)

२१५. **ब्राणविमोक्षो** (ज्ञानविमोक्ष) छु खः ? छगू ज्ञानविमोक्ष दयेमाल । १०-गू ज्ञानविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । नित्यसंज्ञा आदि १०-गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-गू संज्ञाविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । विमुच्चनपर्यायकथं छगू संज्ञाविमोक्ष दयेमाल ।

सिया धयागुलिइ गुकथं दयेमाल लय् ? अनित्य धका बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञाननित्यकथं सम्मोह जुइगु जुयाच्चंगु अज्ञानं मुक्त जूगु कारणं ज्ञानविमोक्ष खः ।

दुःख धका भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान सुखकथं , सार मद्दु वशय् मवः धका बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान आत्माकथं , उद्विग्न तायेकेबहः धका बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान आत्माकथं यइपु तायेकेगुद्वारा , विराग निर्वाणयात बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान रागकथं , निरोध निर्वाणयात बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान समुदयकथं , प्रतिनिसर्गयात बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान आदानकथं , अनिमित्तयात बारबार

भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान निमित्तकथं , अप्रणिहितयात बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान प्रणिधिकथं , शून्यतायात बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान अभिनिवेशकथं सम्मोह जुइगु जुयाच्वंगु अज्ञानं मुक्त जूगु कारणं ज्ञानविमोक्ष खः ।

थुकथं छगू ज्ञानविमोक्ष दयेमाल । १०-गू ज्ञानविमोक्षत जुइगु जुयाच्वन । नित्यसंज्ञा आदि १०-गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-गू संज्ञाविमोक्षत जुइगु जुयाच्वन । विमुच्चनपर्यायकथं छगू संज्ञाविमोक्ष दयेमाल ।

रूपय् अनित्य धका बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान नित्यकथं सम्मोह जुइगु जुयाच्वंगु अज्ञानं मुक्त जूगु कारणं ज्ञानविमोक्ष खः । वेदनाय् , संज्ञाय् , संस्कारतय्के , विज्ञानय् , मिखाय् , जरामरणय् अनित्य धका बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान नित्यकथं सम्मोह जुइगु जुयाच्वंगु अज्ञानं मुक्त जूगु कारणं ज्ञानविमोक्ष खः । जरामरणय् शून्यतायात बारबार भावना यायेगुद्वारा यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान अभिनिवेशकथं सम्मोह जुइगु जुयाच्वंगु अज्ञानं मुक्त जूगु कारणं ज्ञानविमोक्ष खः । थुकथं छगू ज्ञानविमोक्ष दयेमाल । १०-गू ज्ञानविमोक्षत जुइगु जुयाच्वन । नित्यसंज्ञा आदि १०-गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-गू संज्ञाविमोक्षत जुइगु जुयाच्वन । विमुच्चनपर्यायकथं छगू ज्ञानविमोक्ष दयेमाल । थ्व हे ज्ञानविमोक्ष खः । (६५)

२१६. **सीतिसियाविमोक्खो** (सीतिसियाविमोक्ष) छु खः ? छगू सीतिसियाविमोक्ष दयेमाल । १०-गू सीतिसियाविमोक्षत जुइगु जुयाच्वन । नित्यसंज्ञा आदि १०-गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-गू सीतिसियाविमोक्षत जुइगु जुयाच्वन । विमुच्चनपर्यायकथं छगू सीतिसियाविमोक्ष दयेमाल ।

सिया धयागुलिइ गुकथं दयेमाल ? अनित्य धका बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान नित्यकथं जुइगु तीव्र सन्ताप छ्चाख्यरयागु सन्ताप अतिसन्तापं मुक्त जुइसःगु कारणं सीतिसियाविमोक्ष खः । दुःख धका बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान सुखकथं , सार मदु वशय् मवः धका बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान आत्माकथं , उद्विग्न तायेबहः धका बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान यइपु ताइगुकथं , विराग निर्वाण धका बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान रागकथं , निरोध निर्वाण धका बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान समुदयकथं , प्रतिनिःसर्गयात बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान आदानकथं , अनिमित्तयात बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान निमित्तकथं , अप्रणिहितयात बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान प्रणिधिकथं , शून्यतायात बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान अभिनिवेशकथं जुइगु तीव्रसन्ताप परिसन्ताप अतिसन्तापं मुक्त जुइसःगु कारणं सीतिसियाविमोक्ष खः ।

थुकथं छगू सीतिसियाविमोक्ष दयेमाल । १०-गू सीतिसियाविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । नित्यसंज्ञा आदि १०-गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-गू सीतिसियाविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । विमुच्चनपर्यायकथं छगू सीतिसियाविमोक्ष दयेमाल ।

रूपय् अनित्य धका बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान नित्यकथं जुइगु तीव्रसन्ताप परिसन्ताप अतिसन्तापं मुक्त जुइसःगु कारणं सीतिसियाविमोक्ष खः । वेदनाय्, संज्ञाय्, संस्कारतय्के, विज्ञानय्, मिखाय्, जरामरणय् अनित्य धका बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान नित्यकथं जुइगु तीव्रसन्ताप परिसन्ताप अतिसन्तापं मुक्त जुइसःगु कारणं सीतिसियाविमोक्ष खः । जरामरणय् शून्यतायात बारबार भावना यायेगु धयागु अतिकं उत्तमगु सीतिभावज्ञान अभिनिवेशकथं जुइगु तीव्रसन्ताप परिसन्ताप अतिसन्तापं मुक्त जुइसःगु कारणं सीतिसियाविमोक्ष खः । थुकथं छगू सीतिसियाविमोक्ष दयेमाल । १०-गू सीतिसियाविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । नित्यसंज्ञा आदि १०-गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-गू सीतिसियाविमोक्षत जुइगु जुयाच्चन । विमुच्चनपर्यायकथं छगू सीतिसियाविमोक्ष दयेमाल । थ्व हे सीतिसियाविमोक्ष खः । (६६)

२१७. **भानविमोक्षो** (ध्यानविमोक्ष) छु खः ? नैष्कर्म्य धयागु ध्यान चिन्तन यायेसःगु कारणं ध्यान खः । कामच्छन्दयात छ्वयेकेसःगु कारणं ध्यान खः । चिन्तन यानावं च्वनतिनिगु जुया मुक्त जुइसःगु कारणं ध्यानविमोक्ष खः । छ्वयेकीगु जुया मुक्त जुइसःगु कारणं ध्यानविमोक्ष खः । धर्मत चिन्तन यायेसः । थुजोगु अर्थकथं व क्लेशतय्त छ्वयेके सः । थुजोगु अर्थकथं व चिन्तन यायेसःगु धर्मतय्त व छ्वयेकेबिइसःगु धर्मतय्त सिइकेसःगु कारणं ध्यानविमोक्ष धाइ ।

अव्यापाद चिन्तन यायेसःगु कारणं ध्यान खः । ब्यापादयात छ्वयेकेबिइसःगु कारणं ध्यान खः । चिन्तन याना च्वनतिनिगु जुया, आलोकसंज्ञा चिन्तन यायेसःगु कारणं ध्यान खः । स्त्यानमिद्धयात छ्वयेकेबिइसःगु कारणं ध्यान खः । अविक्षेप चिन्तन यायेसःगु कारणं ध्यान खः । औधृत्ययात छ्वयेकेबिइसःगु कारणं ध्यान खः । धर्मव्यवस्थान चिन्तन यायेसःगु कारणं ध्यान खः । संशययात छ्वयेकेबिइसःगु कारणं ध्यान खः । ज्ञान चिन्तन यायेसःगु कारणं ध्यान खः । अविद्यायात छ्वयेकेबिइसःगु कारणं ध्यान खः । प्रामोद्य चिन्तन यायेसःगु कारणं ध्यान खः । न्ह्याइपु मताइगु अरतियात छ्वयेकेबिइसःगु कारणं ध्यान खः । प्रथमध्यान चिन्तन यायेसःगु कारणं ध्यान खः । नीवरणधर्मतय्त छ्वयेकेबिइसःगु कारणं ध्यान खः । अरहत्त्वमार्ग चिन्तन यायेसःगु कारणं ध्यान खः । क्लेशत दक्वयात छ्वयेकेबिइसःगु कारणं ध्यान खः । चिन्तन यानावं च्वनतिनिगु जुया मुक्त जुइसःगु कारणं ध्यानविमोक्ष खः । छ्वयेके बिइगु जुया मुक्त जुइसःगु कारणं ध्यानविमोक्ष खः । धर्मत चिन्तन यायेसः । थुजोगु अर्थकथं व क्लेशतय्त छ्वयेकेबिइसः । थुजोगु अर्थकथं व चिन्तन यायेसःगु धर्मतय्त व छ्वयेकेबिइसःगु धर्मतय्त सिइकेसःगु कारणं ध्यानविमोक्ष धाइ । थ्व ध्यानविमोक्ष खः । (६७)

२१८. अनुपादा चित्तस्स विमोक्खो (अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष) छु खः ? छग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष दयेमाल । १०-ग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्षत जुइग्गु जुयाच्चन । नित्यसंज्ञाआदि १०-ग्गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-ग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्षत जुइग्गु जुयाच्चन । विमुच्चन पर्यायकथं छग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष दयेमाल ।

सिया धयागुलिइ गुकथं दयेमाल लय् ? अनित्य धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान नित्यकथं जुइग्गु उपादानं (क्वात्तुक ज्वनेगुलिं) मुक्त जुइसःगु कारणं अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष खः । दुःख धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान सुखकथं, सार मद्दु वशय् मवः धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान आत्माकथं, उद्विग्न तायेबहः धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान यइपु ताइगुकथं, विराग निर्वाणयात बारबार भाविता यायेगु ज्ञान रागकथं, निरोध निर्वाणयात बारबार भाविता यायेगु ज्ञान समुदयकथं, प्रतिनिःसर्गयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान आदानकथं, अनिमित्तयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान निमित्तकथं, अप्रणिहितयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान प्रणिधिकथं, शून्यतायात बारबार भावना यायेगु ज्ञान अभिनिवेशकथं जुइग्गु उपादानं मुक्त जुइसःगु कारणं अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष खः । थुकथं छग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष दयेमाल, १०-ग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्षत जुइग्गु जुयाच्चन । नित्यसंज्ञाआदि १०-ग्गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-ग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्षत जुइग्गु जुयाच्चन । विमुच्चनपर्यायकथं छग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष दयेमाल ।

रूपय् अनित्य धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान नित्यकथं जुइग्गु उपादानं मुक्त जुइसःगु कारणं अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष खः । वेदनाय्, संज्ञाय्, संस्कारतय्के, विज्ञानय्, मिखाय्, जरा मरणय् अनित्य धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान नित्यकथं जुइग्गु उपादानं मुक्त जुइसःगु कारणं अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष खः । जरा मरणय् शून्यतायात बारबार भावना यायेगु ज्ञान अभिनिवेशकथं जुइग्गु उपादानं मुक्त जुइसःगु कारणं अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष खः । थुकथं छग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष दयेमाल । १०-ग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्षत जुइग्गु जुयाच्चन । नित्यसंज्ञाआदि १०-ग्गू वस्तुया सामर्थ्यकथं १०-ग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्षत जुइग्गु जुयाच्चन । विमुच्चनपर्यायकथं छग्गू अनुपादाचित्तस्स विमोक्ष दयेमाल ।

अनित्य धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान छु गुलि उपादानतपाखें मुक्त जुइग्गु खःलय् ? दुःख धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान, सार मद्दु वशय् मवः धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान, उद्विग्न तायेबहः धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान, विराग निर्वाणयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान, निरोध निर्वाणयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान, प्रतिनिःसर्गयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान, अनिमित्तयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान, अप्रणिहितयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान, शून्यतायात बारबार भावना यायेगु ज्ञान छु गुलि उपादानतपाखें मुक्त जुइग्गु खःलय् ?

अनिमित्तयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान छु छु स्वंगू उपादानतपाखें मुक्त जुइगु खःल्य ? दृष्टिउपादान, शीलव्रतउपादान, आत्मावादउपादानं मुक्त जुइगु खः । अनिमित्तयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान थुपिं स्वंगू उपादानतपाखें मुक्त जुइगु खः ।

अप्रणिहितयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान गुगु छगू उपादानं मुक्त जुइगु खःल्य ? कामउपादानं मुक्त जुइगु खः । अप्रणिहितयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान थुगु छगू उपादानं मुक्त जुइगु खः ।

शून्यतायात बारबार भावना यायेगु ज्ञान छु छु स्वंगू उपादानतपाखें मुक्त जुइगु खःल्य ? दृष्टिउपादान, शीलव्रतउपादान, आत्मावादउपादानं मुक्त जुइगु खः । शून्यतायात बारबार भावना यायेगु ज्ञान थुपिं स्वंगू उपादानतपाखें मुक्त जुइगु खः ।

अनित्य धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान सार मद्दु वशय् मवः धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान अनिमित्तयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान शून्यतायात बारबार भावना यायेगु ज्ञानत प्यंगू दृष्टिउपादान, शीलव्रतउपादान, आत्मावादउपादान धयागु स्वंगू उपादानतपाखें मुक्त जुइगु खः ।

दुःख धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान उद्विग्न तायेबहः धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान विराग निर्वाणयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान अप्रणिहितयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान, थुपिं प्यंगू ज्ञानत कामउपादान धयागु छगू उपादानं मुक्त जुइगु खः ।

निरोध निर्वाणयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान प्रतिनिःसर्गयात बारबार भावना यायेगु ज्ञान धयागु ज्ञानत निगू कामउपादान दृष्टिउपादान शीलव्रतउपादान आत्मावादउपादान धयागु उपादानत प्यंगुलिं मुक्त जुइगु खः । थ्व अनुपादाचित्तया विमोक्ष खः । (६८)

विमोक्षकथाया न्हापांगु भाणवार क्वचाल ।

२१९. थुपिं स्वंगू विमोक्षत स्वंगू धातु धयागु लोकं पिहाँ वनेया नितिं जुयाच्चन । दक्कं संस्कारतय्त (उत्पत्ति विनाशया सामर्थ्यकथं) परिच्छेद यायेगुकथं व अन्त यायेगुकथं भावना यायेगुया हिसाबं लोकं पिहाँ वनिगु खः । अनिमित्त धयागु निर्वाणधातुइ चित्त दुत्युं वनिगु हिसाबं नं लोकं पिहाँ वनिगु खः ।

दक्कं संस्कारतय्के चित्त थारा न्हुइगुया हिसाबं अप्रणिहित धयागु निर्वाणधातुइ चित्त दुत्युं वनिगु हिसाबं नं लोकं पिहाँ वनिगु खः ।

दक्कं धर्मतय्त अनात्मकथं भावना यायेगुया हिसाबं शून्यता धयागु निर्वाणधातुइ चित्त दुत्युं वनिगुया हिसाबं लोकं पिहाँ वनिगु खः ।

थुपिं स्वंगू विमोक्षत स्वंगू धातु धयागु लोकं पिहाँ वनेगुया नितिं जुयाच्चन ।

५. विमोक्षकथा

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खःलय् ? सार मदु वशय् मवः धका मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात फुनावनेसःगु क्षयकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात भय दुगुकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खः । सार मदु वशय् मवःगुकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात आत्मां शून्यकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खः ।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुजागु चित्त अप्वः लुया वइगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुजागु चित्त अप्वः लुया वइगु खःलय् ? सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुजागु चित्त अप्वः लुयावइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात निर्णय यायेगु 'अधिमोक्ष' चित्त अप्वःलुया वइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात शान्त जुइगु 'प्रश्रब्धि' चित्त अप्वःलुया वइगु खः । सार मदु वशय् मवःगुकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात ज्ञानं सम्प्रयुक्तगु चित्त अप्वःलुया वइगु खः ।

अनित्यकथं मनं तुनिगु जुया निर्णय यायेगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलं गुगु इन्द्रिय लाभ याइगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिगु जुया शान्त जुइगु 'प्रश्रब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलं गुगु इन्द्रिय लाभ याइगु खःलय् ? सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिगु जुया ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलं गुगु इन्द्रिय लाभ याइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिगु जुया निर्णय यायेगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलं श्रद्धाइन्द्रिययात लाभ याइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिगु जुया शान्त जुइगु 'प्रश्रब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलं समाधिइन्द्रिययात लाभ याइगु खः । सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिगु जुया ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलं प्रज्ञाइन्द्रिययात लाभ याइगु खः ।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह निर्णय यायेगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलयात गुगु इन्द्रिय अधिपतित्वय् च्वनिगु खःलय् ? भावनाय् छु छु इन्द्रियत उगु भावनापाखे अनुगमन याइगु खःलय् ? सहजातप्रत्यय जुइगु खःलय् ? अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खःलय् ? निश्रयप्रत्यय जुइगु खःलय् ? सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खःलय् ? समानगु कृत्य दयाच्चनलय् ? छु स्वभावया कारणं भावना धाइगु खःलय् ? गुम्ह पुद्गलं भावना याइगु खःलय् ?

दुःखकथं मनं तुनिम्ह शान्त जुइगु 'प्रश्रब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलयात । सार मदु वशय् मवःगुकथं मनं तुनिम्ह ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलयात।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह निर्णय यायेगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलयात श्रद्धाइन्द्रिय अधिपतित्वय् च्वनिगु खः । भावनाय् प्यंगू इन्द्रियत उगु भावनापाखे अनुगमन याइगु खः । सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । समानगु कृत्य दयाच्चन । समानगु कृत्य दुगु अर्थकथं भावना धाइगु खः । बालाक

आचरण याइगु खः । उम्ह पुद्गलं भावना याइगु खः । द्वंक आचरण याइम्ह पुद्गलया नितिं इन्द्रिययात भावना यायेगु मद्दु ।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह शान्त जुइगु 'प्रश्रब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलयात समाधिइन्द्रिय अधिपतित्वय् च्वनिगु खः । सार मद्दु वशय् मवइगुकथं मनं तुनिम्ह ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलयात प्रज्ञाइन्द्रिय अधिपतित्वय् च्वनिगु खः । द्वंक आचरण याइम्ह पुद्गलया नितिं इन्द्रिययात भावना यायेगु मद्दु ।

२२०. अनित्यकथं मनं तुनिम्ह निर्णय यायेगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलयात छु इन्द्रिय अधिपतित्वय् च्वनिगु खःल्य् ? भावनाय् छु छु इन्द्रियत उगु भावनापाखे अनुगमन याइगु खःल्य् ? सहजातप्रत्यय जुइगु खःल्य् ? अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खःल्य् ? निश्रयप्रत्यय जुइगु खःल्य् ? सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खःल्य् ? प्रतिवेध याना सिइगु इलय् गुगु अधिपतित्वय् च्वनिगु खःल्य् ? प्रतिवेध याना सिइगुलिइ छु छु इन्द्रियत उगु प्रतिवेधपाखे अनुगमन याइगु खःल्य् ? सहजातप्रत्यय जुइगु खःल्य् ? अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खःल्य् ? निश्रयप्रत्यय जुइगु खःल्य् ? सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खःल्य् ? समानगु कृत्य दयाच्चन ल्य् ? गुगु स्वभावया कारणं भावना धाइगु खःल्य् ? गुगु स्वभावया कारणं प्रतिवेध धाइगु खःल्य् ?

दुःखकथं मनं तुनिम्ह शान्त जुइगु 'प्रश्रब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलयात, सार मद्दु वशय् मवःगुकथं मनं तुनिम्ह ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलयात, छु गुगु स्वभावया कारणं प्रतिवेध धाइगु खःल्य् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह निर्णय यायेगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलयात श्रद्धाइन्द्रिय अधिपतित्वय् च्वनिगु खः । भावनाय् प्यंगू इन्द्रियत उगु भावनापाखे अनुगमन याइगु खः । सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । समानगु कृत्य दयाच्चन समानगु कृत्य स्वभावया कारणं भावना धाइगु खः । सिइके खंकेसःगु स्वभावया कारणं प्रतिवेध धाइगु खः । थुकथं प्रतिवेध याना स्यूगु जुया नं भावना याइगु खः । भावना याइगु जुया नं प्रतिवेध याना सिइगु खः ।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह शान्त जुइगु 'प्रश्रब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलयात समाधिइन्द्रिय अधिपतित्वय् च्वनिगु खः । सार मद्दु वशय् मवःगुकथं मनं तुनिम्ह ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलयात । थुकथं प्रतिवेध याना स्यूगु जुया नं भावना याइगु खः । भावना याइगु जुया नं प्रतिवेध याना सिइगु खः ।

२२१. अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु इन्द्रिय अप्वः मात्रा दयाच्चन ल्य् ? छु गुगु इन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रद्धाविमुक्त जुइगु खःल्य् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु इन्द्रिय अप्वः मात्रा दयाच्चन ल्य् ? छु गुगु इन्द्रिय मात्रा अप्वः जुइगु कारणं कायसाक्षी जुइगु खःल्य् ? सार मद्दु वशय् मवःगुकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु इन्द्रिय

अप्वः मात्रा दयाच्चन लय् ? छु गुगु इन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं दृष्टि प्राप्त जुइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । श्रद्धाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रद्धाविमुक्त जुइगु खः ।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात समाधिइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । समाधिइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं कायसाक्षी जुइगु खः ।

सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात प्रज्ञाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं दृष्टिप्राप्त जुइगु खः ।

(श्रोतापत्तिमार्गक्षणय्) श्रद्धा तइगु जुया (प्यंगू फलतय्गु क्षणय् नं) मुक्त जुइसःगु कारणं श्रद्धाविमुक्त धाइ । (ध्यानस्पर्शयात) स्पर्श याइगुयागु भावया कारणं (निर्वाणयात) साक्षात्कार याइगु खः । उकिं कायसाक्षी धाइगु खः । निर्वाणयात खनिगुयागु भावया कारणं दृष्टिप्राप्त धाइगु खः ।

श्रद्धा तइगु जुया मुक्त जुइसःगु कारणं श्रद्धाविमुक्त धाइगु खः । ध्यानस्पर्शयात दकसिबे न्हापां स्पर्श याइगु खः । लिपातिनि निरोधयात साक्षात्कार यायेसःगु कारणं कायसाक्षी धाइगु खः । “संस्कारत दुःख जुयाच्चन । संस्कारतय्गु निरोध निर्वाण सुख खः” धका सिइकेमाः । खंकेमाः । प्रकट जुइकेमाः । साक्षात्कार यायेमाः । प्रज्ञाद्वारा स्पर्श यायेमाः । उकिं दृष्टिप्राप्त धाइ ।

गुम्ह पुद्गल श्रद्धा तइम्ह जुया मुक्त जुइसःम्ह श्रद्धाविमुक्त पुद्गल नं जुइगु खः । गुम्ह पुद्गल ध्यानस्पर्शयात स्पर्श यायेधुंका निर्वाणयात साक्षात्कार यायेसःम्ह कायसाक्षी पुद्गल नं जुइगु खः । गुम्ह पुद्गल प्रज्ञाइन्द्रिय धयागु दृष्टिद्वारा निर्वाणपाखे थ्यंम्ह दृष्टिप्राप्त पुद्गल नं जुइगु खः, धुकथं थुपिं स्वम्ह पुद्गलपिं वस्तुया सामर्थ्यकथं नं पर्यायकथं नं श्रद्धाविमुक्त पुद्गल कायसाक्षी पुद्गल दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं जुइगु खः ।

सिया धयागुलिइ गुकथं दइगु जुयाच्चनलय् ? अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । श्रद्धाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रद्धाविमुक्त जुइगु खः ।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । श्रद्धाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रद्धाविमुक्त जुइगु खः ।

सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । श्रद्धाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रद्धाविमुक्त जुइगु खः । धुकथं थुपिं पुद्गलपिं स्वम्ह श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त जुइगु खः ।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात समाधिइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । समाधिइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं कायसाक्षी जुइगु खः ।

५. विमोक्षकथा

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः। श्रद्धाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रोतापत्तिमार्गं लाभ जुइगु खः। उकिं श्रद्धानुसारी धका धायेमाः। प्यंगू इन्द्रियत उगु श्रद्धापाखे अनुगमन याइगु खः। सहजातप्रत्यय जुइगु खः। अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः, निश्रयप्रत्यय जुइगु खः, सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः।

श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं प्यंगू इन्द्रियतयत् भावना याइगु खः। सम्पूर्ण पुद्गलपिसं श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं श्रोतापत्तिमार्गयात लाभ याइगु खः। इपिं पुद्गलपिं दक्वं श्रद्धानुसारी पुद्गलपिं खः।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः। श्रद्धाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रोतापत्तिफलयात साक्षात्कार याइगु खः। उकिं श्रद्धाविमुक्त पुद्गल धका धायेमाः। प्यंगू इन्द्रियत उगु श्रद्धापाखे अनुगमन याइगु खः। सहजातप्रत्यय जुइगु खः। अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः। निश्रयप्रत्यय जुइगु खः। सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः। श्रद्धाइन्द्रिययागु सामर्थ्यकथं प्यंगू इन्द्रियतयत् भावना यायेमाःगु खः। बांलाक भावना यायेमाःगु खः।

दक्व पुद्गलपिसं श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रोतापत्तिफलयात साक्षात्कार याइगु खः। इपिं पुद्गलपिं दक्वं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं खः।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात श्रद्धाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः। श्रद्धाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं सकृदागामिमार्गं लाभ जुइगु खः। सकृदागामिफलयात साक्षात्कार याइगु खः। अनागामिमार्गं लाभ जुइगु खः। अनागामिफलयात साक्षात्कार याइगु खः। अरहत्त्वमार्गं लाभ जुइगु खः। अरहत्त्वफलयात साक्षात्कार याइगु खः। उकिं श्रद्धाविमुक्त पुद्गल धका धायेमाः। प्यंगू इन्द्रियत उगु श्रद्धापाखे अनुगमन याइगु खः। सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः। श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं प्यंगू इन्द्रियतयत् भावना यायेमाःगु जुल। बांलाक भावना यायेमाःगु खः।

दक्व पुद्गलपिसं श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं अरहत्त्वफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः। इपिं दक्वं पुद्गलपिं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं जुइगु खः।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात समाधिइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः। समाधिइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रोतापत्तिमार्गं लाभ जुइगु खः। उकिं कायसाक्षी पुद्गल धका धायेमाः। प्यंगू इन्द्रियत उगु समाधिपाखे अनुगमन याइगु खः। सहजातप्रत्यय जुइगु खः। अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः। निश्रयप्रत्यय जुइगु खः। सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः। समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं प्यंगू इन्द्रियतयत् भावना याइगु खः।

दक्व पुद्गलपिसं समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रोतापत्तिमार्गं लाभ जुइगु खः। इपिं पुद्गलपिं दक्वं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात समाधिइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । समाधिइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रोतापत्तिफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः । सकृदागामिमार्ग लाभ जुइगु खः । सकृदागामिफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः । अनागामिमार्ग लाभ जुइगु खः । अनागामिफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः । अरहत्त्वमार्ग लाभ जुइगु खः । अरहत्त्वफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः । उकिं कायसाक्षी पुद्गल धका धायेमाःगु खः। प्यंगू इन्द्रियत उगु समाधिपाखे अनुगमन याइगु खः । निश्चयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं प्यंगू इन्द्रियतयत् भावना यायेमाःगु खः । बांलाक भावना यायेमाःगु खः ।

दक्व पुद्गलपिं समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं अरहत्त्वफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः । इपिं पुद्गलपिं दक्वं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः ।

सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात प्रज्ञाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रोतापत्तिमार्ग लाभ जुइगु खः । उकिं धर्मानुसारी पुद्गल धका धायेमाःगु खः । प्यंगू इन्द्रियत उगु प्रज्ञापाखे अनुगमन याइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं प्यंगू इन्द्रियतयत् भावना याइगु खः ।

दक्व पुद्गलपिं प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रोतापत्तिमार्ग लाभ जुइगु खः । उपिं पुद्गलपिं दक्वं धर्मानुसारी पुद्गलपिं जुइगु खः ।

सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात प्रज्ञाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं श्रोतापत्तिफलयात साक्षात्कार यायेमाः । उकिं दृष्टिप्राप्त पुद्गल धका धायेमाः । प्यंगू इन्द्रियत उगु प्रज्ञापाखे अनुगमन याइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं प्यंगू इन्द्रियतयत् भावना यायेमाःगु खः । बांलाक भावना यायेमाःगु खः ।

दक्व पुद्गलपिसं प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रोतापत्तिफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः । इपिं पुद्गलपिं दक्वं दृष्टिप्राप्तपिं जुइगु खः ।

सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात प्रज्ञाइन्द्रिय अप्वः मात्रा दइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया मात्रा अप्वः जुइगु कारणं सकृदागामिमार्ग लाभ जुइगु खः । सकृदागामिफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः । अनागामिमार्ग लाभ जुइगु खः । अनागामिफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः । अरहत्त्वमार्ग लाभ जुइगु खः । अरहत्त्वफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः । उकिं दृष्टिप्राप्त पुद्गल धका धायेमाःगु खः। प्यंगू इन्द्रियत उगु प्रज्ञापाखे अनुगमन याइगु खः । सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्चयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं प्यंगू इन्द्रियतयत् भावना यायेमाःगु खः । बांलाक भावना यायेमाःगु खः ।

५. विमोक्षकथा

दक्व पुद्गलपिं प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं अरहत्त्वफलयात साक्षात्कार यायेमाःगु खः ।
इपिं पुद्गलपिं दक्व दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं जुइगु खः ।

२२२. दक्व पुद्गलपिं ध्यानयात न्हापा भावना याये धुकूपिं नं जुइगु खः । भावना
यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । भावना याइतिनिपिं नं जुइगु खः । न्हापा लाभ याये धुकूपिं नं जुइगु
खः । लाभ यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । लाभ याइतिनिपिं नं जुइगु खः । थ्यनेधुकूपिं जुइगु खः ।
थ्यनावंच्वपिं नं जुइगु खः । थ्यनीतिनिपिं नं जुइगु खः । प्रतिलाभ यायेधुकूपिं नं जुइगु खः ।
प्रतिलाभ यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । प्रतिलाभ याइतिनिपिं नं जुइगु खः । प्रतिवेध याये धुकूपिं नं
जुइगु खः । प्रतिवेध यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । प्रतिवेध याइतिनिपिं नं जुइगु खः । साक्षात्कार
यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । साक्षात्कार याइतिनिपिं नं जुइगु खः । स्पर्श यायेधुकूपिं नं जुइगु खः ।
स्पर्श यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । स्पर्श याइतिनिपिं नं जुइगु खः । अभ्यास याइगु भावय्
थ्यनेधुकूपिं नं जुइगु खः । थ्यनावंच्वपिं नं जुइगु खः । थ्यनीतिनिपिं नं जुइगु खः । उच्चस्थ
अवस्थाय् थ्यनेधुकूपिं नं जुइगु खः । थ्यनावंच्वपिं नं जुइगु खः । थ्यनीतिनिपिं नं जुइगु खः
। विशारदभावय् थ्यने धुकूपिं नं जुइगु खः । थ्यनावंच्वपिं नं जुइगु खः । थ्यनीतिनिपिं नं जुइगु खः ।
इपिं पुद्गलपिं दक्वं श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं जुइगु खः । समाधिइन्द्रियया
सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं
जुइगु खः ।

दक्व पुद्गलपिं मैत्रीयात, आलोकसंज्ञायात, अविक्षेपयात, धर्मयात विभाजन याना
चायेकेगुयात, ज्ञानयात, प्रामोद्ययात, प्रथमध्यानयात, द्वितीयध्यानयात, तृतीयध्यानयात,
चतुर्थध्यानयात, आकाशानन्त्यायतनसमापत्तियात, विज्ञानन्त्यायतनसमापत्तियात,
आकिञ्चन्यायतनसमापत्तियात, नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तियात, अनित्य धका बारबार भावना
यायेगुयात दुःख धका बारबार भावना यायेगुयात, सार मद्दु वशय् मवः धका बारबार भावना
यायेगुयात, उद्विग्न तायेबहः धका बारबार भावना यायेगुयात, विराग निर्वाणयात बारबार
भावना यायेगुयात, निरोधयात बारबार भावना यायेगुयात, प्रतिनिःसर्गयात बारबार भावना
यायेगुयात, क्षय जुइसःगु स्वभाव धका बारबार भावना यायेगुयात, व्यय जुइसःगु स्वभाव धका
बारबार भावना यायेगुयात, विपरिणाम जुइगु धका बारबार भावना यायेगुयात, अनिमित्त धका
बारबार भावना यायेगुयात, अप्रणिहित धका बारबार भावना यायेगुयात, शून्यता धका बारबार
भावना यायेगुयात, अधिप्रज्ञाद्वारा धर्मयात विशेष भावना यायेगुयात, यथाभूत ज्ञानदर्शनयात,
दोष धका बारबार भावना यायेगुयात, ज्ञानं प्रत्यवेक्षण याना बारबार भावना यायेगुयात, वर्त
अलग्ग जुइगुयात बारबार भावना यायेगुयात, श्रोतापत्तिमार्गयात, सकृदागामिमार्गयात,
अनागामिमार्गयात, अरहत्त्वमार्गयात ।

दक्व पुद्गलपिसं प्यंगू स्मृतिप्रस्थानयात, प्यंगू सम्यक्प्रधानयात, प्यंगू ऋद्धिपादयात,
न्यागू इन्द्रियतयत् न्यागू बलतयत् न्हेगू बोध्यंगतयत् , आर्य अष्टांगिकमार्गयात, दक्व पुद्गलपिं
च्यागू विमोक्षतयत् भावना यायेधुकूपिं नं जुइगु खः । विशारदभावय् थ्यनेधुकूपिं नं जुइगु

खः । थ्यनावंच्वपिं नं जुइगु खः । थ्यनीतिनिपिं नं जुइगु खः । इपिं पुद्गलपिं दक्वं श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं जुइगु खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं जुइगु खः ।

दक्व पुद्गलपिं प्यंगू प्रतिसम्भितापाखे थ्यनेधुंकूपिं नं जुइगु खः । थ्यनावंच्वपिं नं जुइगु खः । थ्यनीतिनिपिं नं जुइगु खः । इपिं पुद्गलपिं दक्वं श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं जुइगु खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं जुइगु खः ।

दक्व पुद्गलपिं स्वंगू विद्यायात प्रतिवेध याना सिइकेधुंकूपिं नं जुइगु खः । प्रतिवेध याना सिइकावंच्वपिं नं जुइगु खः । प्रतिवेध याना सिइकीतिनिपिं नं जुइगु खः । इपिं पुद्गलपिं दक्वं श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं जुइगु खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं जुइगु खः ।

दक्व पुद्गलपिं स्वंगू शिक्षायात आचरण यायेधुंकूपिं नं जुइगु खः । आचरण यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । आचरण याइतिनिपिं नं जुइगु खः । साक्षात्कार यायेधुंकूपिं नं जुइगु खः । साक्षात्कार यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । साक्षात्कार याइतिनिपिं नं जुइगु खः । स्पर्श याये धुंकूपिं नं जुइगु खः । स्पर्श यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । स्पर्श याइतिनिपिं नं जुइगु खः । अभ्यास यायेगु भावय् थ्यनेधुंकूपिं नं जुइगु खः । थ्यनावंच्वपिं नं जुइगु खः । थ्यनीतिनिपिं नं जुइगु खः । उच्चस्थ अवस्थाय् थ्यनेधुंकूपिं नं जुइगु खः । थ्यनावंच्वपिं नं जुइगु खः । थ्यनीतिनिपिं नं जुइगु खः । विशारदभावय् थ्यनेधुंकूपिं नं जुइगु खः । थ्यनावंच्वपिं नं जुइगु खः । थ्यनीतिनिपिं नं जुइगु खः ।

इपिं पुद्गलपिं दक्वं श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं जुइगु खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं जुइगु खः ।

दक्व पुद्गलपिसं दुःखसत्ययात परिच्छेद याना स्यू । समुदयसत्ययात प्रहाण याइगु खः । निरोधसत्ययात साक्षात्कार याइगु खः । मार्गसत्ययात भावना याइगु खः । इपिं पुद्गलपिं दक्वं श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं जुइगु खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं जुइगु खः ।

छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना सिइकेगु जुइगु खः लय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना स्यूलय् ?

प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना सिइकेगु जुइगु खः । प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना स्यू ।

५. विमोक्षकथा

दुःखसत्ययात परिज्ञाप्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । समुदयसत्ययात प्रहाणप्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । निरोधसत्ययात साक्षात्कृया प्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । मार्गसत्ययात भावना प्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू ।

थुपिं प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयूत प्रतिवेध याना स्यू ।

थुपिं प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयूत प्रतिवेध याना स्यूम्ह पुद्गल श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गल जुइगु खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गल जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गल जुइगु खः ।

छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयूत प्रतिवेध याना सिइकेगु जुइगु खःलय् ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयूत प्रतिवेध याना स्यूलय् ?

गुंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयूत प्रतिवेध याना सिइकेगु जुइगु खः । गुंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयूत प्रतिवेध याना स्यू ।

दुःखसत्ययात परिज्ञाप्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । समुदयसत्ययात प्रहाणप्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । निरोधसत्यायात साक्षात्कृया प्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । मार्गसत्ययात भावना प्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । धर्मत दक्वयात विशेषं सिइकेगुद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । संस्कारत दक्वयात परिच्छेद याना सिइकेगुद्वारा प्रतिवेध याना नं स्यू । अकुशलत दक्वयात प्रहाण यायेगुद्वारा प्रतिवेध याना नं स्यू । मार्गत प्यंगूयात भाविता यायेगुद्वारा प्रतिवेध याना नं स्यू । निर्वाणयात साक्षात्कार यायेगुद्वारा प्रतिवेध याना नं स्यू ।

थुपिं गुंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयूत प्रतिवेध याना सिइकेगु जुइगु खः । थुपिं गुंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयूत प्रतिवेध याना स्यूम्ह पुद्गल श्रद्धाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गल जुइगु खः । समाधिइन्द्रियया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गल जुइगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गल जुइगु खः ।

निगूगु भाणवार क्वचाल ।

२२३. अनित्यकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात गुकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खःलय् ? सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात क्षयकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात भयकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खः । सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात शून्यकथं संस्कारत प्रकट जुइगु खः ।

अनित्यकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु चित्त अप्वः लुयावइगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु चित्त अप्वः लुयावइगु खःलय् ? सार मदु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु चित्त अप्वः लुयावइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात निर्णय याइगु 'अधिमोक्ष' चित्त अप्वः लुयावइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात शान्त जुइगु 'प्रश्नब्धि' चित्त अप्वः लुयावइगु खः । सार मद्दु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात ज्ञानं युक्तगु चित्त अप्वः लुयावइगु खः ।

अनित्यकथं मनं तुनिगु जुया निर्णय याइगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलं छु गुगु विमोक्षयात लाभ याइगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिगु जुया शान्त जुइगु 'प्रश्नब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलं छु गुगु विमोक्षयात लाभ याइगु खःलय् ? सार मद्दु वशय् मवःकथं मनं तुनिगु जुया ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलं छु गुगु विमोक्षयात लाभ याइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिगु जुया निर्णय याइगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलं अनिमित्तविमोक्षयात लाभ याइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिगु जुया शान्त जुइगु 'प्रश्नब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलं अप्रणिहितविमोक्षयात लाभ याइगु खः । सार मद्दु वशय् मवःकथं मनं तुनिगु जुया ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलं शून्यताविमोक्षयात लाभ याइगु खः ।

२२४. अनित्यकथं मनं तुनिम्ह निर्णय याइगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलयात गुगु विमोक्ष अधिपतित्वय् च्वनिगु खःलय् ? भावनाय् गुलि गुलि विमोक्षत उगु भावनापाखे अनुगमन याइगु खःलय् ? सहजातप्रत्यय जुइगु खःलय् ? अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खःलय् ? निश्चयप्रत्यय जुइगु खःलय् ? सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खःलय् ? समानगु कृत्य दइगु खःलय् ? छु गुगु स्वभावया कारणं भावना धाइगु खःलय् ? सु गुम्हसिनं भावना याइगु खःलय् ?

दुःखकथं मनं तुनिम्ह शान्त जुइगु 'प्रश्नब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलयात, सार मद्दु वशय् मवःकथं मनं तुनिम्ह ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलयात, सु गुम्हसिनं भावना याइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिगु जुया निर्णय याइगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलयात अनिमित्तविमोक्ष अधिपतित्वय् च्वनिगु खः । भावनाय् निगू विमोक्षत उगु भावनापाखे अनुगमन याइगु खः । सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्चयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । समानगु कृत्य दइगु खः । समानगु कृत्य स्वभावया कारणं भावना धाइगु खः । बांलाक आचरण याइम्ह पुद्गलं भावना याइगु खः । द्वंक आचरण याइम्ह पुद्गलं विमोक्ष भावना याइगु मद्दु । दुःखकथं मनं तुनिम्ह शान्त जुइगु 'प्रश्नब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलयात अप्रणिहितविमोक्ष, सार मद्दु वशय् मवःगु अनात्मकथं मनं तुनिम्ह ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलयात शून्यताविमोक्ष, द्वंक आचरण याइम्ह पुद्गलं विमोक्ष भावना याइगु मद्दु ।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह निर्णय याइगु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलयात गुगु विमोक्ष अधिपतित्वय् च्वनिगु खःलय् ? भावनाय् गुलि गुलि विमोक्षत उगु भावनापाखे अनुगमन याइगु खःलय् ? सहजातप्रत्यय जुइगु खःलय् ? अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खःलय् ? निश्चयप्रत्यय जुइगु खःलय् ? सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खःलय् ? समानगु कृत्य दइगु खःलय् ?

५. विमोक्षकथा

प्रतिवेध याना स्यूगु इलय् गुगु विमोक्ष अधिपतित्वय् च्वनिगु खःलय् ? प्रतिवेध याना सिङ्गुलिङ्गु गुलि गुलि विमोक्षत उगु प्रतिवेधपाखे अनुगमन याङ्गु खःलय् ? सहजातप्रत्यय जुङ्गु खःलय् ? अन्यमन्यप्रत्यय जुङ्गु खःलय् ? निश्चयप्रत्यय जुङ्गु खःलय् ? सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुङ्गु खःलय् ? समानगु कृत्य दङ्गु खःलय् ? छु गुगु स्वभावया कारणं भावना धाङ्गु खःलय् ? छु गुगु स्वभावया कारणं प्रतिवेध धाङ्गु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह शान्त जुङ्गु 'प्रश्चब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलयात, सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलयात, छु गुगु स्वभावया कारणं प्रतिवेध धाङ्गु खःलय् ?

२२५. अनित्यकथं मनं तुनिम्ह निर्णय याङ्गु 'अधिमोक्ष' अप्वःम्ह पुद्गलयात अनिमित्तविमोक्ष अधिपतित्वय् च्वनिगु खः । भावनाय् निगू विमोक्षत उगु भावनापाखे अनुगमन याङ्गु खः । सहजातप्रत्यय जुङ्गु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुङ्गु खः । निश्चयप्रत्यय जुङ्गु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुङ्गु खः । समानगु कृत्य दङ्गु खः ।

प्रतिवेध याना स्यूगु इलय् नं अनिमित्तविमोक्ष अधिपतित्वय् च्वनिगु खः । प्रतिवेध याना सिङ्गुलिङ्गु निगू विमोक्षत उगु प्रतिवेधपाखे अनुगमन याङ्गु खः । सहजातप्रत्यय जुङ्गु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुङ्गु खः । निश्चयप्रत्यय जुङ्गु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुङ्गु खः । समानगु कृत्य दङ्गु खः । समानगु कृत्य स्वभावया कारणं भावना धाङ्गु खः । खंकेसःगु स्वभावया कारणं प्रतिवेध धाङ्गु खः । थुकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु जुया भावना याङ्गु खः । भावना याङ्गु जुया प्रतिवेध याना सिङ्गु खः ।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह शान्त जुङ्गु 'प्रश्चब्धि' अप्वःम्ह पुद्गलयात अप्रणिहितविमोक्ष अधिपतित्वय् च्वनिगु खः ।, सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह ज्ञानबुद्धि अप्वःम्ह पुद्गलयात शून्यताविमोक्ष अधिपतित्वय् च्वनिगु खः । भावना याङ्गु जुया नं प्रतिवेध याना सिङ्गु खः ।

२२६. अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुगु विमोक्ष अप्वः मात्रा दङ्गु खःलय् ? गुगु विमोक्षया मात्रा अप्वः जुङ्गु कारणं श्रद्धाविमुक्त जुङ्गु खःलय् ?

दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुगु विमोक्ष अप्वः मात्रा दङ्गु खःलय् ? गुगु विमोक्षया मात्रा अप्वः जुङ्गु कारणं कायसाक्षी जुङ्गु खःलय् ?

सार मद्दु वशय् मवः अनात्माकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुगु विमोक्ष अप्वः मात्रा दङ्गु खःलय् ? गुगु विमोक्षया मात्रा अप्वः जुङ्गु कारणं दृष्टिप्राप्त जुङ्गु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात अनिमित्तविमोक्ष अप्वः मात्रा दङ्गु खः । अनिमित्तविमोक्षया मात्रा अप्वः जुङ्गु कारणं श्रद्धाविमुक्त जुङ्गु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात अप्रणिहितविमोक्ष अप्वः मात्रा दङ्गु खः । अप्रणिहितविमोक्षया मात्रा अप्वः जुङ्गु कारणं कायसाक्षी जुङ्गु खः । सार मद्दु वशय् मवः अनात्माकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात

शून्यताविमोक्ष अप्पः मात्रा दइगु खः । शून्यताविमोक्षया मात्रा अप्पः जुइगु कारणं दृष्टिप्राप्त जुइगु खः ।

श्रद्धा तइगु जुया मुक्त जुइसःगु कारणं श्रद्धाविमुक्त धाइ । ध्यानस्पर्शयात स्पर्श याइगु भावया कारणं निर्वाणयात साक्षात्कार याइगु खः । उकिं कायसाक्षी धाइ । निर्वाणयात खंगुया रूपं निर्वाणपाखे थ्यंगु कारणं दृष्टिप्राप्त धाइ ।

श्रद्धा तइगु जुया मुक्त जुइसःगु कारणं श्रद्धाविमुक्त धाइ । ध्यानस्पर्शयात न्हापां स्पर्श याइगु खः । लिपातिनि निरोध निर्वाणयात साक्षात्कार यायेसःगु कारणं कायसाक्षी धाइ ।

“संस्कारत दुःख खः । संस्कारतय्गु निरोध अवस्था निर्वाण सुख खः” धका सिइकेमाः । खंकेमाः । प्रकट जुइकेमाः । साक्षात्कार यायेमाः । प्रज्ञाद्वारा स्पर्श यायेमाः । उकिं दृष्टिप्राप्त धाइ । दक्व पुद्गलपिं ध्यानयात भावना याये धुंकूपिं नं जुइगु खः । भावना यानावंच्वपिं नं जुइगु खः । भावना याइतिनिपिं नं जुइगु खः । इपिं पुद्गलपिं दक्वं अनिमित्तविमोक्षया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं जुइगु खः । अप्रणिहितविमोक्षया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः । शून्यताविमोक्षया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं जुइगु खः ।

दक्व पुद्गलपिसं मैत्रीयात, आलोकसंज्ञायात, अविक्षेपयात दक्व पुद्गलपिसं दुःखसत्ययात परिच्छेद याना स्यू । समुदयसत्ययात प्रहाण याइगु खः । निरोधसत्ययात साक्षात्कार याइगु खः । मार्गसत्ययात भावना याइगु खः । इपिं पुद्गलपिं दक्वं अनिमित्तविमोक्षया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गलपिं जुइगु खः । अप्रणिहितविमोक्षया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गलपिं जुइगु खः । शून्यताविमोक्षया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गलपिं जुइगु खः ।

छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा सत्ययात प्रतिवेध याना सिइगु जुइगु खःल्य ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना स्यूल्य ?

प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्ययात प्रतिवेध याना सिइगु जुइगु खः । प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्ययात प्रतिवेध याना स्यू ।

दुःखसत्ययात परिज्ञाप्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । समुदयसत्ययात प्रहाणप्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । निरोधसत्ययात साक्षात्कृत्याप्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । मार्गसत्ययात भावनाप्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । थुपिं प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्ययात प्रतिवेध याना सिइगु जुइगु खः । थुपिं प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना स्यू ।

थुपिं प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना स्यूह पुद्गल अनिमित्तविमोक्षया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गल जुइगु खः । अप्रणिहितविमोक्षया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गल जुइगु खः । शून्यताविमोक्षया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गल जुइगु खः ।

५. विमोक्षकथा

छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना सिइगु जुइगु खःल्य ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना स्यूलय ?

गुंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना सिइगु जुइगु खः । गुंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना स्यू ।

दुःखसत्ययात परिज्ञाप्रतिवेधद्वारा प्रतिवेध याना स्यू । निरोधसत्ययात साक्षात्कार यायेगुद्वारा प्रतिवेध याना नं स्यू ।

थुपिं गुंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना सिइगु जुइगु खः । थुपिं गुंगू आकार प्रकारतद्वारा सत्यतयत् प्रतिवेध याना स्यूम्ह पुद्गल अनिमित्तविमोक्षया सामर्थ्यकथं श्रद्धाविमुक्त पुद्गल जुइगु खः । अप्रणिहितविमोक्षया सामर्थ्यकथं कायसाक्षी पुद्गल जुइगु खः । शून्यताविमोक्षया सामर्थ्यकथं दृष्टिप्राप्त पुद्गल जुइगु खः ।

२२७. अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलं छु छु धर्मतयत् यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूलय ? खंलय ? गुकथं बांलाःगु दृष्टि दइगु खःल्य ? गुकथं उगु बांलाःगु दृष्टिपाखे अनुगमन यायेगुद्वारा दक्वं संस्कारतयत् अनित्यकथं बांलाक खनिगु खःल्य ? गुगु क्षेत्रय् शंकायात प्रहीण यायेमाःगु खःल्य ?

दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलं छु छु धर्मतयत् यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूलय ? खंलय ? गुकथं सम्यक्दर्शन दइगु खःल्य ? गुकथं उगु सम्यक्दर्शनपाखे अनुगमन यायेगुद्वारा संस्कार धर्मतयत् दुःखकथं बांलाक खनिगु खःल्य ? गुगु क्षेत्रय् (नित्य ला अनित्य ला धयागु) शंकायात प्रहीण यायेमाःगु खःल्य ?

सार मदु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलं छु छु धर्मतयत् यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूलय ? खंलय ? गुकथं सम्यक्दर्शन जुइगु खःल्य ? गुकथं सम्यक्दर्शनपाखे अनुगमन यायेगुद्वारा दक्वं धर्मतयत् सार मदु वशय् मवः अनात्मकथं बांलाक खनिगु खःल्य ? गुगु क्षेत्रय् (नित्य ला अनित्य ला धयागु) शंकायात प्रहीण यायेमाःगु खःल्य ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलं संस्कारनिमित्तयात यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यू । खं । उकिं सम्यक्दर्शन धका धायेमाः । थुकथं उगु सम्यक्दर्शनपाखे अनुगमन यायेगुद्वारा दक्वं संस्कारतयत् अनित्यकथं बांलाक खनिगु खः । थुगु क्षेत्रय् (नित्य ला अनित्य ला धयागु) शंकायात प्रहीण यायेमाः ।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलं विपाक उत्पत्तियात यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यू । खं । उकिं सम्यक्दर्शन धका धायेमाः । थुकथं उगु सम्यक्दर्शनपाखे अनुगमन यायेगुद्वारा दक्वं संस्कारतयत् दुःखकथं बांलाक खनिगु खः । थुगु क्षेत्रय् (नित्य ला अनित्य ला धयागु) शंकायात प्रहीण यायेमाः ।

सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलं निमित्तयात नं उत्पत्तियात नं यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यू । खं । उकिं सम्यक्दर्शनं धका धायेमाः । सम्यक्दर्शनपाखे अनुगमनं यायेगुद्वारा दक्वं धर्मतयत्त सार मद्दु वशय् मवःकथं बांलाक खनिगु खः । थुगु क्षेत्रय् (नित्य ला अनित्य ला धयागु) शंकायात प्रहीण यायेमाः ।

गुगु यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान, गुगु सम्यक्दर्शनं व गुगु शंका मदयेकेगु दयाच्चन, थुपिं दक्वं धर्मत विशेष अर्थत नं दयाच्चन ला ? विशेष शब्द नं दयाच्चन ला ? अथवा समानगु अर्थत दयाच्चन ला ? शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ला ?

गुगु यथाभूतरूपं गथे खः अथे स्यूगु ज्ञान, गुगु सम्यक्दर्शनं व गुगु शंका मदयेकेगु दयाच्चन, थुपिं समानगु अर्थत दयाच्चन । शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु भयकथं प्रकट जुइगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु भयकथं प्रकट जुइगु खःलय् ? सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु भयकथं प्रकट जुइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात संस्कारनिमित्त भयकथं प्रकट जुइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात विपाक उत्पन्न जुइगु भयकथं प्रकट जुइगु खः । सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात संस्कारनिमित्त नं उत्पन्न जुइगु नं भयकथं प्रकट जुइगु खः ।

भयकथं प्रकट जुइगुलिइ दयाच्चंगु गुगु प्रज्ञा व दोष आदीनवय् दयाच्चंगु गुगु ज्ञान अले गुगु उद्विग्न ताइगु दयाच्चन, थुपिं धर्मत समानगु अर्थ नं दयाच्चन ला ? असमानगु शब्द नं दयाच्चन ला ? अथवा समानगु अर्थ दयाच्चन ला ? शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ला ?

भय धका प्रकट जुइगुलिइ दयाच्चंगु गुगु प्रज्ञा व दोष आदीनवय् दयाच्चंगु गुगु ज्ञान अले गुगु उद्विग्न ताइगु दयाच्चन, थुपिं धर्मत समान अर्थ दयाच्चन । शब्द जक असमान जुयाच्चन ।

सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं गुगु बारबार भावना यायेगु व गुगु शून्यतायात बारबार भावना यायेगु दयाच्चन, थुपिं धर्मत असमानगु अर्थ नं दयाच्चन ला ? असमानगु शब्द नं दयाच्चन ला ? अथवा शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ला ? थ्व न्त्यसः खः ।

गुगु सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं बारबार भावना यायेगु व गुगु शून्यतायात बारबार भावना यायेगु दयाच्चन, थुपिं धर्मत समानगु अर्थ दयाच्चन । शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुकथं प्रत्यवेक्षण ज्ञान उत्पन्न जुयावइगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुकथं प्रत्यवेक्षण ज्ञान उत्पन्न जुयावइगु खःलय् ? सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात गुकथं प्रत्यवेक्षण ज्ञान उत्पन्न जुयावइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात संस्कारनिमित्तयात (अनित्य धका) अनित्यलक्षणया सामर्थ्यकथं सिया (प्रत्यवेक्षण याना) ज्ञान उत्पन्न जुयावइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात उत्पत्तियात सिया (प्रत्यवेक्षण याना) ज्ञान उत्पन्न जुयावइगु खः । सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात संस्कारनिमित्त व उत्पत्तियात सिया (प्रत्यवेक्षण याना) ज्ञान उत्पन्न जुयावइगु खः ।

गुगु मुच्चित्तुकम्यताज्ञान, गुगु प्रतिसांख्यानपश्यनाज्ञान व गुगु संस्काररूपेक्षाज्ञान दयाच्चन, थुपिं धर्मत असमानगु अर्थ नं दयाच्चन ला ? असमानगु शब्द नं दयाच्चन ला ? अथवा समानगु अर्थ दयाच्चन ला ? शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ला ?

गुगु मुच्चित्तुकम्यताज्ञान, उगु प्रतिसांख्यानपश्यनाज्ञान व गुगु संस्काररूपेक्षाज्ञान दयाच्चन, थुपिं धर्मत समानगु अर्थ दयाच्चन । शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु धर्मं चित्त दनिगु खःलय् ? छु गुगु विषयय् चित्त पिब्बां वनिगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु धर्मं चित्त दनिगु खःलय् ? छु गुगु विषयय् चित्त पिब्बां वनिगु खःलय् ? सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात छु गुगु धर्मं चित्त दनिगु खःलय् ? छु गुगु विषयय् चित्त पिब्बां वनिगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात संस्कारनिमित्तं चित्त दनिगु खः । संस्कारनिमित्तया प्रतिपक्षी जुयाच्चंगु अनिमित्त धयागु निर्वाणय् चित्त पिब्बां वनिगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात प्रवर्त (उत्पत्ति) पाखे चित्त दनिगु खः । अप्रवर्तय् (अनुत्पत्तिइ) चित्त पिब्बां वनिगु खः । सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात संस्कारनिमित्तं व प्रवर्त चित्त दनिगु खः । अनिमित्तय् व अप्रवर्तय्, निरोधय् व निर्वाणधातुइ चित्त पिब्बां वनिगु खः ।

बाह्यय् दनिगु अलग्ग जुइगुलिइ दयाच्चंगु गुगु गोत्रभूप्रज्ञा व गुगु गोत्रभूधर्मत दयाच्चन, थुपिं धर्मत असमानगु अर्थ नं दयाच्चन ला ? असमानगु शब्द नं दयाच्चन ला ? अथवा समानगु अर्थ दयाच्चन ला ? शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ला ?

बाह्यय् दनिगु अलग्ग जुइगुलिइ दयाच्चंगु गुगु गोत्रभूप्रज्ञा व गुगु गोत्रभूधर्मत दयाच्चन, थुपिं धर्मत समानगु धर्म दयाच्चन । शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल छु गुगु विमोक्षं विमुक्त जुइगु खःलय् ? दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल छु गुगु विमोक्षं विमुक्त जुइगु खःलय् ? सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल छु गुगु विमोक्षं विमुक्त जुइगु खःलय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल अनिमित्तविमोक्षं विमुक्त जुइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल अप्रणिहितविमोक्षं विमुक्त जुइगु खः । सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल शून्यताविमोक्षं विमुक्त जुइगु खः ।

निगुलिं पक्षं दनिगु अलग्ग जुइगुलिइ दयाच्चंगु गुगु मार्गप्रज्ञा व गुगु मार्गज्ञान दयाच्चन, थुपिं धर्मत असमानगु अर्थ नं दयाच्चन ला ? असमानगु शब्द नं दयाच्चन ला ? अथवा समानगु अर्थ दयाच्चन ला ? शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ला ?

निगुलिं पक्षं दनिगु अलग्ग जुइगुलिइ दयाच्चंगु गुगु मार्गप्रज्ञा व गुगु मार्गज्ञान दयाच्चन, थुपिं धर्मत समानगु अर्थ दयाच्चन । शब्द मात्र असमान जुयाच्चन ।

२२८. छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खःल्य ? छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा स्वंगू विमोक्षत समानगु क्षण दइगु खःल्य ?

प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खः । ७-गू आकार प्रकारतद्वारा स्वंगू विमोक्षत समानगु क्षण दइगु खः ।

छु छु प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खःल्य ? अधिपति स्वभावकथं अधिष्ठान स्वभावकथं (विपश्यना वीथिपाखें) पिछ्वयेगु स्वभावकथं पिहाँ वनेगुया कारण स्वभावकथं नानाक्षणय् दइगु खः ।

गुकथं अधिपति स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खःल्य ? अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात अनिमित्तविमोक्ष अधिपति जुइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात अप्रणिहितविमोक्ष अधिपति जुइगु खः । सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात शून्यताविमोक्ष अधिपति जुइगु खः । थुकथं अधिपति स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खः ।

गुकथं अधिष्ठान (आधार) स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खःल्य ? अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल अनिमित्तविमोक्षया सामर्थ्यकथं चित्त अत्याधिकरूपं लुयावइगु जुया स्थित जुइगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल अप्रणिहितविमोक्षया सामर्थ्यकथं चित्त अत्याधिकरूपं लुयावइगु जुया स्थित जुइगु खः । सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल शून्यताविमोक्षया सामर्थ्यकथं चित्त अत्याधिकरूपं लुयावइगु जुया स्थित जुइगु खः । थुकथं अधिष्ठान (आधार) स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खः ।

गुकथं विपश्यना वीथिं पितयंकीगुकथं स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खःल्य ? अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलं अनिमित्तविमोक्षया सामर्थ्यकथं चित्तयात विपश्यना वीथिं पितयंकीगु खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलं अप्रणिहितविमोक्षया सामर्थ्यकथं चित्तयात विपश्यना वीथिं पितयंकीगु खः । सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलं शून्यताविमोक्षया सामर्थ्यकथं चित्तयात विपश्यना वीथिं पितयंकीगु खः । थुकथं विपश्यना वीथिं पितयंकीगु स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खः ।

गुकथं पिहाँ वनिगुया कारण स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खःल्य ? अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल अनिमित्तविमोक्षया सामर्थ्यकथं निरोध निर्वाणपाखे थ्यंकः वनिगु

खः । दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल अप्रणिहित विमोक्षया सामर्थ्यकथं निरोध निर्वाणपाखे थ्यंकः वनिगु खः । सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल शून्यताविमोक्षया सामर्थ्यकथं निरोध निर्वाणपाखे थ्यंकः वनिगु खः । थुकथं पिहाँवनिगुया कारण स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खः । थुपिं प्यंगू आकार प्रकारतद्वारा स्वंगू विमोक्षत नानाक्षणय् दइगु खः ।

छु छु ७-गू आकार प्रकारतद्वारा स्वंगू विमोक्षत समानक्षणय् दइगु खः लय् ? छधिछपाय् जुया जोडे जुइगु स्वभावकथं, थ्यनिगु स्वभावकथं, प्रतिलाभ जुइगु स्वभावकथं, ज्ञानं प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं, साक्षात्कार यायेगु स्वभावकथं, ज्ञान धयागु स्पर्शद्वारा जुइगु स्वभावकथं व प्रतिवेध याना सिइकीगु स्वभावकथं थुपिं ७-गू आकार प्रकारतद्वारा समानगु क्षणय् दइगु खः ।

गुकथं छधिछपाय् जुया जोडे जुइगु कथं, थ्यनिगु स्वभावकथं, प्रतिलाभ जुइगु स्वभावकथं, ज्ञानं प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं, साक्षात्कार यायेगु स्वभावकथं, ज्ञान धयागु स्पर्शद्वारा स्पर्श जुइगु स्वभावकथं व प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत समानगु क्षणय् दइगु खः लय् ?

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल नित्यनिमित्तं मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष धाइ । गुगु निमित्तं मुक्त जुइगु खः, उगु निमित्तय् प्रार्थना याइ मखुगु कारणं अप्रणिहितविमोक्ष धाइ । गुगु निमित्तय् प्रार्थना मयाः, उगु निमित्तं शून्य जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष धाइ । गुगु निमित्तं शून्य जुइगु खः, उगु निमित्तं मद्दुगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष धाइ । थुकथं छधिछपाय् जुया जोडे जुइगु स्वभावकथं, थ्व निगू स्वभावकथं, प्रतिलाभ जुइगु स्वभावकथं, ज्ञानं प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं, साक्षात्कार यायेगु स्वभावकथं, ज्ञान धयागु स्पर्शद्वारा स्पर्श जुइगु स्वभावकथं व प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत छगू मात्र क्षणय् दइगु खः ।

दुःखकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल प्रार्थना यायेगुलिं मुक्त जूगु कारणं अप्रणिहितविमोक्ष धाइ । गुगु दुःखय् प्रार्थना मयाः उगु दुःखं शून्य जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष धाइ, गुगु दुःखनिमित्तं शून्य जुइगु खः, उगु दुःखनिमित्तं निमित्तं मद्दुगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष धाइ । गुगु दुःखनिमित्तं निमित्तं मद्दु, उगु दुःखनिमित्तय् प्रार्थना मयाःगु कारणं अप्रणिहितविमोक्ष धाइ । थुकथं छधिछपाय् जुया जोडे जूगु स्वभावकथं, थ्यनिगु स्वभावकथं, प्रतिलाभ जुइगु स्वभावकथं, ज्ञानं प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं, साक्षात्कार यायेगु स्वभावकथं, ज्ञान धयागु स्पर्शद्वारा स्पर्श जुइगु स्वभावकथं व प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत छगू मात्र क्षणय् दइगु खः ।

सार मद्दु वशय् मवः अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गल द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष धाइ । गुगु अभिनिवेश निमित्तं शून्य जुइगु खः, उगु अभिनिवेश निमित्तं निमित्तं मद्दुगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष धाइ । गुगु अभिनिवेश निमित्तं निमित्तं मद्दु, उगु अभिनिवेश निमित्तय् प्रार्थना मयाःगु कारणं अप्रणिहितविमोक्ष धाइ । गुगु अभिनिवेश निमित्तय् प्रार्थना मयाः, उगु अभिनिवेश निमित्तं शून्य जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष धाइ । थुकथं छधिछपाय्

जुया जोडे जुइगु स्वभावकथं, थ्यनिगु स्वभावकथं, प्रतिलाभ जुइगु स्वभावकथं, ज्ञानं प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं, साक्षात्कार यायेगु स्वभावकथं, ज्ञान धयागु स्पर्शद्वारा स्पर्श जुइगु स्वभावकथं व प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं स्वंगू विमोक्षत छगू मात्र क्षणय् दइगु खः । धुपिं ७-गू आकार प्रकारतद्वारा स्वंगू विमोक्षत छगू मात्र क्षणय् दइगु खः ।

२२९. विमोक्ष दु । मुख दु । विमोक्षमुख दु । विमोक्षया प्रतिपक्ष (प्रत्यनीक) दु । विमोक्षया अनुकूल (अनुलोम) दु । विमोक्षद्वारा वर्त अलग्ग जुइगु (विवर्त) दु । विमोक्षयात भावना याइगु दु । विमोक्ष हननं शान्त जुइगु (प्रतिप्रश्रद्धि) दु ।

विमोक्षो (विमोक्ष) छु खः ? शून्यताविमोक्ष अनिमित्तविमोक्ष अप्रणिहितविमोक्षत खः । शून्यताविमोक्ष छु खः ? अनित्यानुपश्यनाज्ञान नित्यकथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । दुःखानुपश्यनाज्ञान सुखकथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । अनात्मानुपश्यनाज्ञान आत्माकथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । निर्विदानुपश्यनाज्ञान प्रीतिकथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । विरागानुपश्यनाज्ञान आसक्त जुइगु कथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । निरोधानुपश्यनाज्ञान उत्पत्ति कारण समुदयकथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । प्रतिनिःसर्गानुपश्यनाज्ञान क्वात्तुक ज्वनेगु आदानकथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । अनिमित्तानुपश्यनाज्ञान निमित्तकथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । अप्रणिहितानुपश्यनाज्ञान प्रार्थना यायेगुकथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । शून्यताानुपश्यनाज्ञान द्वंक मनं तुनिगु दक्वपाखें मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः ।

रूपय् अनित्य धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान नित्यकथं द्वंक मनं तुनिगुपाखें मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । रूपय् शून्यताकथं बारबार भावना यायेगु ज्ञान द्वंक मनं तुनिगु दक्वपाखें मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । वेदनाय्, संज्ञाय्, संस्कारतय्के, विज्ञानय्, चक्षुइ, जरामरणय् अनित्य धका बारबार भावना यायेगु ज्ञान नित्यकथं द्वंक मनं तुनिगुलिं मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । जरामरणय् शून्यताकथं बारबार भावना यायेगु ज्ञान द्वंक मनं तुनिगु दक्वपाखें मुक्त जूगु कारणं शून्यताविमोक्ष खः । थ्व शून्यताविमोक्ष खः ।

अनिमित्तविमोक्ष छु खः ? अनित्यानुपश्यनाज्ञान नित्य निमित्तं मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष खः । दुःखानुपश्यनाज्ञान दुःख निमित्तं मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष खः । अनात्मानुपश्यनाज्ञान आत्मानिमित्तं मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष खः । निर्विदानुपश्यनाज्ञान न्त्याइपुताइगु 'नन्दी' निमित्तं मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष खः । विरागानुपश्यनाज्ञान आसक्त जुइगु 'राग' निमित्तं मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष खः । निरोधानुपश्यनाज्ञान उत्पत्ति कारण 'समुदय' निमित्तं मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष खः । प्रतिनिःसर्गानुपश्यनाज्ञान

धका बारबार भावना याइगु ज्ञान नित्यकथं प्रार्थना यायेगुलिं मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष खः । जरामरण्य् अप्रणिहित धका बारबार प्रार्थना याइगु ज्ञान प्रार्थना यायेगु दक्वपाखें मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष खः । जरामरण्य् शून्यता धका बारबार भावना याइगु ज्ञान द्रक मनं तुनिगु 'अभिनिवेश' निमित्तं मुक्त जूगु कारणं अनिमित्तविमोक्ष खः । थ्व अनिमित्तविमोक्ष खः । विमोक्ष थ्वहे खः । (१)

२३०. **कारण(मुख)** छु खःल्य् ? उगु मार्गविमोक्ष्य् उत्पन्न जुइगु गुगु (रागआदि) निर्दोषगु भिंगु बोधिपक्षिय धर्मत दयाच्चन, थ्व कना वये धुंगु धर्मस्वभाव कारण 'मुख' खः । (२)

विमोक्षकारण (मुख) छु खःल्य् ? इपिं बोधिपक्षिय धर्मतय्गु आरम्मण निरोध जुइगु अवस्था गुगु निर्वाण दयाच्चन, थुगु निर्वाण विमोक्षकारण (मुख) खः । विमोक्ष, कारण (मुख) व विमोक्षकारण (मुख) थ्व विमोक्षकारण (मुख) खः । (३)

विमोक्षया प्रतिपक्ष (प्रत्यनीक) छु खःल्य् ? स्वंगू अकुशल मूलत विमोक्षया प्रत्यनीक (प्रतिपक्ष) खः । स्वंगू दुश्चरित्रत विमोक्षया प्रतिपक्ष खः । अकुशलधर्मत नं विमोक्षया प्रतिपक्षत खः । थ्व विमोक्षया प्रतिपक्ष खः । (४)

विमोक्षयात अनुकूलगु छु खःल्य् ? स्वंगू कुशलमूलत विमोक्षयात अनुकूल जू । स्वंगू सुचरित्रत विमोक्षयात अनुकूल जू । कुशलधर्मत दक्व नं विमोक्षयात अनुकूल जू । थ्व विमोक्षयात अनुकूलगु धर्म खः । (५)

विमोक्ष विवर्त छु खःल्य् ? संज्ञाविवर्त, चेतोविवर्त, चित्तविवर्त, ज्ञानविवर्त, विमोक्षविवर्त, सत्यविवर्तत खः । लुमंकीगु जुया वर्त अलग्ग जूगु कारणं संज्ञाविवर्त खः । प्रेरित याइगु जुया वर्त अलग्ग जूगु कारणं चेतोविवर्त खः । विशेष सिइका वर्त अलग्ग जूगु कारणं चित्तविवर्त खः । ज्ञानयात दयेका वर्त अलग्ग जूगु कारणं ज्ञानविवर्त खः । परित्याग याना वर्त अलग्ग जूगु कारणं विमोक्षविवर्त खः । सही स्वभावकथं वर्त अलग्ग जूगु कारणं सत्यविवर्त खः । गुगु संज्ञाविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य् चेतोविवर्त जुइगु खः, चेतोविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य् संज्ञाविवर्त जुइगु खः, संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त जुयाच्चंगु चित्तविवर्त जुइगु खः, चित्तविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य् संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त जुइगु खः, संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त चित्तविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य् ज्ञानविवर्त जुइगु खः, ज्ञानविवर्त जुयाच्चंगु चेतोविवर्त चित्तविवर्त ज्ञानविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य् विमोक्षविवर्त जुइगु खः, विमोक्षविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य् संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त ज्ञानविवर्त जुइगु खः, संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त चित्तविवर्त ज्ञानविवर्त विमोक्षविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य् सत्यविवर्त जुइगु खः । सत्यविवर्त जुयाच्चंगु धर्म्य् संज्ञाविवर्त चेतोविवर्त चित्तविवर्त ज्ञानविवर्त विमोक्षविवर्त जुइगु खः । थ्व कनावये धुंगु धर्म समूहत विमोक्षविवर्त खः । (६)

विमोक्षयात भावना यायेगु छु खःल्य् ? प्रथमध्यानयात सेवन यायेगु भावना यायेगु तकोमछि यायेगु खः । द्वितीयध्यानयात शुरूनिसें, तृतीयध्यानयात शुरूनिसें, चतुर्थध्यानयात शुरूनिसें, आकाशानन्त्यायतनसमापत्तियात शुरूनिसें,

५. विमोक्षकथा

विज्ञानन्त्यायतनसमापत्तियात् शुरुनिसें आकिञ्चन्यायतनसमापत्तियात्,
नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तियात् शुरुनिसें श्रोतापत्तिमार्गयात् शुरुनिसें
सकृदागामिमार्गयात् शुरुनिसें, अनागामिमार्गयात् शुरुनिसें, अरहत्त्वमार्गयात् शुरुनिसें
सेवन यायेगु भावना यायेगु तकोमछि यायेगु खः । थ्व विमोक्षयात् भावना यायेगु खः । (७)

विमोक्षया हाकनं शान्त जुइगु (विमोक्ष प्रतिप्रश्नब्धि) छु खःलय् ? प्रथमध्यान प्रतिलाभ
जुइगु वा विपाक (विमोक्ष प्रतिप्रश्नब्धि खः) । द्वितीयध्यान प्रतिलाभ जुइगु वा विपाक (विमोक्ष
प्रतिप्रश्नब्धि खः) । तृतीयध्यान प्रतिलाभ जुइगु वा विपाक (विमोक्ष प्रतिप्रश्नब्धि खः) ।
चतुर्थध्यान, आकाशानन्त्यायतनसमापत्ति, विज्ञानन्त्यायतनसमापत्ति, आकिञ्चन्यायतनसमापत्ति,
नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्ति प्रतिलाभ जुइगु वा विपाक (विमोक्ष प्रतिप्रश्नब्धि खः) ।
श्रोतापत्तिमार्गया श्रोतापत्तिफल, सकृदागामिमार्गया सकृदागामिफल, अनागामिमार्गया
अनागामिफल, अरहत्त्वमार्गया अरहत्त्वफल (विमोक्ष प्रतिप्रश्नब्धि खः) । थ्व विमोक्ष प्रतिप्रश्नब्धि
खः । (८)

विमोक्षकथा क्वचाल ।

स्वंगुगु भाणवार क्वचाल ।

६-गतिकथा

२३१. सुगतिभव ज्ञानसम्प्रयुक्त प्रतिसन्धिक्षण्यं छु गुलि हेतुयागु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खःल्य ? क्षत्रियमहाशाल, ब्राह्मणमहाशाल, गृहपतिमहाशाल, कामावचर देवतापिन्त ज्ञानसम्प्रयुक्त प्रतिसन्धि क्षण्यं छु गुलि हेतुतयगु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खःल्य ? रूपावचर ब्रह्मापिन्त छु गुलि हेतुतयगु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खःल्य ? अरूपावचर ब्रह्मापिन्त छु गुलि हेतुतयगु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खःल्य ?

सुगतिभव ज्ञानसम्प्रयुक्त प्रतिसन्धि क्षण्यं च्यागू हेतुतयगु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः । क्षत्रियमहाशाल, ब्राह्मणमहाशाल, गृहपतिमहाशाल, कामावचर देवतापिन्त ज्ञानसम्प्रयुक्त प्रतिसन्धि क्षण्यं च्यागू हेतुतयगु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः । रूपावचर ब्रह्मापिन्त च्यागू हेतुतयगु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः । अरूपावचर ब्रह्मापिन्त च्यागू हेतुतयगु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः ।

२३२. सुगतिभव ज्ञानसम्प्रयुक्त प्रतिसन्धिक्षण्यं छु छु च्यागू हेतुतयगु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खःल्य ? कुशलकर्मया जवनक्षण्यं स्वंगू कुशलहेतुत उगु क्षण्यं उत्पन्न जुइगु चेतनालिसैं सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । उकिं कुशलमूल प्रत्ययया कारणं नं संस्कारत (बने जुइगु खः धका) धायेमाः । निकन्ति (भवयात कामना यायेगु, प्रार्थना यायेगु - अट्टकथा) । क्षण्यं निगू अकुशल हेतुत उगु क्षण्यं उत्पन्न जुइगु चेतना लिसैं सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । उकिं अकुशलमूल प्रत्ययया कारणं नं संस्कारत (बने जुइगु खः धका) धायेमाः । प्रतिसन्धि क्षण्यं स्वंगू अव्याकृत हेतुत उगु नामरूप प्रत्ययया कारणं नं विज्ञान विज्ञानप्रत्ययया कारणं नं नामरूपत (बने जुइगु खः धका) धायेमाः ।

प्रतिसन्धिक्षण्यं न्यागू स्कन्धत सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्ययत जुइगु खः । निश्रयप्रत्ययत जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्ययत जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्यं प्यंगू महाभूतत सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्ययत जुइगु खः । निश्रयप्रत्ययत जुइगु खः । प्रतिसन्धि क्षण्यं स्वंगू जीवितसंस्कारत (रूपजीवितिन्द्रिय नामजीवितिन्द्रिय धयागु आयु, तेजस् धातु धयागु उष्मा, प्रतिसन्धि विज्ञान धयागु विज्ञान, थुपिं स्वंगूयात जीवितसंस्कार धाइ) - (अट्टकथा ।) सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्ययत जुइगु खः । निश्रयप्रत्ययत जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्ययत जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्यं नाम जूसां रूप जूसां सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्ययत जुइगु खः । निश्रयप्रत्ययत जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्ययत जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्यं न्यागू स्कन्धत प्यंगू महाभूतत स्वंगू जीवितसंस्कारत नामरूप धयागु थुपिं १४-गू धर्मत सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्ययत जुइगु खः । निश्रयप्रत्ययत जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्ययत जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्यं प्यंगू नामस्कन्धत सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्ययत जुइगु खः । निश्रयप्रत्ययत जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्ययत जुइगु खः ।

प्रतिसन्धिक्षणय् वेदना आदि स्वंगू स्कन्ध धयागु नाम व प्रतिसन्धि विज्ञान धयागु विज्ञान सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्ययत जुइगु खः । निश्रयप्रत्ययत जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्ययत जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षणय् (प्यंगू नामस्कन्ध न्यागू इन्द्रिय स्वंगू हेतु नामविज्ञान धयागु) थुपिं १४-गू धर्मत सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्ययत जुइगु खः । निश्रयप्रत्ययत जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्ययत जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षणय् ध्व धयावयेधुंगु २८-गू धर्मत सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्ययत जुइगु खः । निश्रयप्रत्ययत जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्ययत जुइगु खः । क्षत्रियमहाशाल, ब्राह्मणमहाशाल, गृहपतिमहाशाल, कामावचरदेवतापिन्त ज्ञानसम्प्रयुक्त प्रतिसन्धिक्षणय् थुपिं ८-गू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः । (२)

रूपावचरब्रह्मापिन्त छु छु च्यागू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः लय् ? कुशलकर्मया जवनक्षणय् स्वंगू कुशलहेतुत रूपावचरब्रह्मापिन्त थुपिं ८-गू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः । (३)

अरूपावचरब्रह्मापिन्त छु छु च्यागू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः लय् ? कुशलकर्मया जवनक्षणय् स्वंगू कुशलहेतुत उगु क्षणय् उत्पन्न जुइगु चेतनालिसें सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । उकिं कुशलमूल प्रत्ययया कारणं नं संस्कारत (बने जुइगु खः धका) धायेमाः । निकन्तिक्षणय् निगू अकुशल हेतुत उगु क्षणय् उत्पन्न जुइगु चेतनालिसें सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । उकिं अकुशलमूल प्रत्ययया कारणं नं संस्कारत (बने जुइगु खः धका) धायेमाः । निकन्तिक्षणय् निगू अकुशल हेतुत उगु क्षणय् उत्पन्न जुइगु चेतनालिसें सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । उकिं अकुशलमूल प्रत्ययया कारणं नं संस्कारत (बने जुइगु खः धका) धायेमाः । प्रतिसन्धिक्षणय् स्वंगू अव्याकृत हेतुत उगु क्षणय् उत्पन्न जुइगु चेतनालिसें सहजातप्रत्ययत जुइगु खः । उकिं नाम प्रत्ययया कारणं नं विज्ञान, विज्ञानप्रत्ययया कारणं नं नाम (बने जुइगु खः धका) धायेमाः । प्रतिसन्धिक्षणय् प्यंगू नामस्कन्धत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षणय् न्यागू इन्द्रियत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षणय् स्वंगू हेतुत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षणय् वेदना आदि स्वंगू स्कन्ध धयागु नाम व प्रतिसन्धि विज्ञान धयागु विज्ञान सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षणय् थुपिं १४-गू धर्मत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । अरूपावचरब्रह्मापिन्त थुपिं ८-गू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः । (४)

२३३. सुगतिभव ज्ञानविप्रयुक्त प्रतिसन्धिक्षणय् छु गुलि हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः लय् ? क्षत्रियमहाशाल, ब्राह्मणमहाशाल, गृहपतिमहाशाल,

कामावचरदेवतापिन्त ज्ञानं विप्रयुक्तगु प्रतिसन्धिक्षण्य् छु गुलि हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खःलय् ?

सुगतिभव ज्ञानविप्रयुक्त प्रतिसन्धिक्षण्य् खुगू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः । क्षत्रियमहाशाल, ब्राह्मणमहाशाल, गृहपतिमहाशाल, कामावचरदेवतापिन्त ज्ञानं विप्रयुक्तगु प्रतिसन्धिक्षण्य् खुगू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः ।

सुगतिभव ज्ञानविप्रयुक्त प्रतिसन्धिक्षण्य् छु छु खुगू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खःलय् । कुशलकर्मया जवनक्षण्य् निगू कुशल हेतुत उगु क्षण्य् उत्पन्न जुइगु चेतनालिसें सहजातप्रत्यय जुइगु खः । उकिं कुशलमूल प्रत्ययया कारणं नं संस्कारत (बने जुइगु खः धका) धायेमाः । निकन्तिक्षण्य् निगू अकुशल हेतुत उगु क्षण्य् उत्पन्न जुइगु चेतनालिसें सहजातप्रत्यय जुइगु खः । उकिं अकुशलमूल प्रत्ययया कारणं नं संस्कारत (बने जुइगु खः धका) धायेमाः । प्रतिसन्धिक्षण्य् निगू अव्याकृत हेतुत उगु क्षण्य् उत्पन्न जुइगु चेतनालिसें सहजातप्रत्यय जुइगु खः । उकिं नामरूपप्रत्ययया कारणं नं विज्ञान विज्ञानप्रत्ययया कारणं नं नामरूप (बने जुइगु खः धका) धायेमाः ।

प्रतिसन्धिक्षण्य् न्यागू स्कन्धत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् प्यंगू महाभूतत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् स्वंगू जीवितसंस्कारत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् नाम व रूप सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् थुपिं १४-गू धर्मत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् प्यंगू नामस्कन्धत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् (प्रज्ञाइन्द्रिय वर्जितगु श्रद्धाइन्द्रिय आदि) प्यंगू इन्द्रियत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् निगू हेतुत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् वेदना आदि स्वंगू नाम व प्रतिसन्धि विज्ञान धयागु विज्ञान सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् (प्रज्ञाइन्द्रिय अमोह हेतुं अलग्गु) थुपिं १२-गू धर्मत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । सम्प्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । प्रतिसन्धिक्षण्य् थुपिं २६-गू धर्मत सहजातप्रत्यय जुइगु खः । अन्यमन्यप्रत्यय जुइगु खः । निश्रयप्रत्यय जुइगु खः । विप्रयुक्तप्रत्यय जुइगु खः । सुगतिभव ज्ञानविप्रयुक्त प्रतिसन्धिक्षण्य् थुपिं खुगू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः । (१)

क्षत्रियमहाशाल, ब्राह्मणमहाशाल, गृहपतिमहाशाल, कामावचर देवतापिन्त ज्ञानविप्रयुक्त प्रतिसन्धिक्षण्य् छु छु खुगू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खःलय् ? कुशलकर्मया जवनक्षण्य् निगू कुशलहेतु उगु क्षण्य् उत्पन्न जुइगु चेतनालिसें सहजातप्रत्यय जुइगु खः । उकिं कुशलमूल प्रत्ययया कारणं नं संस्कारत क्षत्रियमहाशाल, ब्राह्मणमहाशाल, गृहपतिमहाशाल, कामावचरदेवतापिन्त ज्ञानविप्रयुक्त प्रतिसन्धिक्षण्य् थुपिं खुगू हेतुतय्गु प्रत्ययया कारणं प्रतिसन्धि च्वनेगु जुइगु खः । (२)

गतिकथा क्वचाल ।

अकुशलकर्म उत्पन्न जुयावयाच्चंगु दु, अकुशलकर्म उत्पन्न जुयावइतिनि । अकुशलकर्म उत्पन्न जुयावयाच्चंगु दु । अकुशलकर्मया विपाक उत्पन्न जुयावइमखुनि ।

अकुशलकर्म उत्पन्न जुयावइतिनि । अकुशलकर्मया विपाक उत्पन्न जुयावइतिनि । अकुशलकर्म उत्पन्न जुयावइतिनि, अकुशलकर्मया विपाक उत्पन्न जुयावइमखुनि ।

दोष दुगु सावद्यकर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल , निर्दोषगु अनवद्यकर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल । हाकूगु कृष्णकर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल । यच्चुसेच्चंगु शुक्लकर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल । सुखवृद्धि जुइकीगु कर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल । दुःखवृद्धि जुइकीगु कर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल । सुख विपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल । दुःख विपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल । दुःख विपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावये धुंकल । दुःख विपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल, दुःखविपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल, दुःखविपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावं वयाच्चन, दुःखविपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल, दुःखविपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावया मच्चंनि, दुःखविपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावये धुंकल, दुःखविपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावये धुंकल, दुःखविपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावइमखुनि ।

दुःखविपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावं वयाच्चन, दुःखविपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावं वयाच्चन, दुःखविपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावं वयाच्चन, दुःखविपाक दुगु कर्मया उत्पन्न जुयावं वयाच्चंगु मदु, दुःखविपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावं वयाच्चन, दुःखविपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावइतिनि, दुःखविपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावं वयाच्चन, दुःखविपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावइमखुनि ।

दुःखविपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावइतिनि, दुःखविपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावइतिनि, दुःखविपाक दुगु कर्म उत्पन्न जुयावइतिनि, दुःखविपाक दुगु कर्मया विपाक उत्पन्न जुयावइमखुनि ।

कर्मकथा क्वचाल ।

८-विपर्यासकथा

२३६. निदान न्हापाथेंतुं हे । भिक्षुपिं ! संज्ञाविपर्यास, चित्तविपर्यास, दृष्टिविपर्यासत प्यंगू प्यंगू दु । छु छु प्यंगू लय् ? भिक्षुपिं ! अनित्यय् “नित्य” धका (मनं तुनेगु) संज्ञाविपर्यास, चित्तविपर्यास, दृष्टिविपर्यास (खः) । भिक्षुपिं ! दुःखय् “सुख” धका (मनं तुनेगु) संज्ञाविपर्यास, चित्तविपर्यास, दृष्टिविपर्यास (खः) । भिक्षुपिं ! अनात्माय् “आत्मा” धका (मनं तुनेगु) संज्ञाविपर्यास, चित्तविपर्यास, दृष्टिविपर्यास (खः) । भिक्षुपिं ! अशुभय् “शुभ” धका (मनं तुनेगु) संज्ञाविपर्यास, चित्तविपर्यास, दृष्टिविपर्यास (खः) । भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू प्यंगू संज्ञाविपर्यास, चित्तविपर्यास, दृष्टिविपर्यास खः ।

भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू प्यंगू संज्ञाविपर्यास मखु, चित्तविपर्यास मखु, दृष्टिविपर्यास मखु । छु छु लय्? भिक्षुपिं ! अनित्यय् “अनित्य” धका (मनं तुनेगु) संज्ञाविपर्यास मखु, चित्तविपर्यास मखु, दृष्टिविपर्यास मखु । भिक्षुपिं ! दुःखय् “दुःख” धका (मनं तुनेगु) संज्ञाविपर्यास मखु, चित्तविपर्यास मखु, दृष्टिविपर्यास मखु । भिक्षुपिं ! अनात्माय् “अनात्मा” धका (मनं तुनेगु) संज्ञाविपर्यास मखु, चित्तविपर्यास मखु, दृष्टिविपर्यास मखु । भिक्षुपिं ! अशुभय् “अशुभ” धका (मनं तुनेगु) संज्ञाविपर्यास मखु, चित्तविपर्यास मखु, दृष्टिविपर्यास मखु । भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू प्यंगू संज्ञाविपर्यास मखु, चित्तविपर्यास मखु, दृष्टिविपर्यास मखु ।

(गुपिं सत्त्वपिं) अनित्यय् “नित्य” संज्ञा दुपिं जुयाच्चन, दुःखय् नं “सुख” संज्ञा दुपिं जुयाच्चन । अनात्माय् नं “आत्मा” संज्ञा दुपिं जुयाच्चन । अशुभय् “शुभ” संज्ञा दुपिं जुयाच्चन । मिथ्यादृष्टिद्वारा नं हनन यायेबहःपिं जुयाच्चन । विक्षिप्त चित्त दुपिं जुयाच्चन । संज्ञा सहितपिं जुयाच्चन ।

इपिं सत्त्वपिं मारदेवया योगय् युक्तपिं जुयाच्चन । योगभय क्षय जुयाच्चंगु (निर्वाण) पाखे मथ्यं । सत्त्वपिं प्रतिसन्धि च्वनेगु व मरण जुइगुपाखे थ्यना संसारय् चाःहिला च्वनेमालाच्चंगु खः ।

गबले प्रकाशयात दयेकेसःपिं भगवान् बुद्धपिं अवकाशलोकय् उत्पन्न जुयाबिज्याइगु खः, वसपोल तथागतपिं दुःख शान्तगु (निर्वाण) पाखे थ्यनिगुया कारण जुयाच्चंगु थुगु धर्मयात प्रकाश याना बिज्याना च्वनिगु खः ।

इपिं प्रज्ञावान् सत्त्वपिसं वसपोल सम्यक्सम्बुद्धपिनिगु (उपदेश वचनयात) न्यनेदया विपरीत जुइगु विपर्यास मदुगु थःगु चित्तयात हाकनं लाभ याइगु जुयाच्चन । अनित्ययात अनित्यकथं खनिगु जुयाच्चन । दुःखयात दुःखकथं खनिगु जुयाच्चन ।

अनात्माय् अनात्मा धका अशुभय् अशुभकथं खनिगु जुयाच्चन । ग्रहण यायेमाःगु सम्यक्दृष्टि दया सम्पूर्ण दुःखयात अतिक्रमण याइगु जुयाच्चन ।

थुपिं विपर्यास प्यंगूयात श्रोतापन्न पुद्गलं हटे यायेमाःगु खःला ? हटे याये म्वाःगु खःला ? गुलिं गुलिंयात हटे यायेमाःगु खः । गुलिं गुलिंयात हटे यायेम्वाः । अनित्यय् “नित्य” धका (ग्रहण

याइगु) संज्ञाविपर्यास, चित्तविपर्यास, दृष्टिविपर्यासयात हटे यायेमाः । (मोहयात हटे याये मधुनिगु जूयानितिं) दुःखय् “सुख” धका ग्रहण याइगु) संज्ञा उत्पन्न जुइगु खः । चित्त उत्पन्न जुइगु खः । दृष्टिविपर्यासयात हटे यायेमाः । अनात्माय् “आत्मा” धका (ग्रहण याइगु) संज्ञाविपर्यास, चित्तविपर्यास, दृष्टिविपर्यासयात हटे यायेमाः । अशुभय् “शुभ” धका (ग्रहण याइगु) संज्ञा उत्पन्न जुइगु खः । चित्त उत्पन्न जुइगु खः । दृष्टिविपर्यासयात हटे यायेमाः । निता प्रकारया वस्तुइ विपर्यास खुगूयात हटे यायेमाः । निता प्रकारया वस्तुइ निगू विपर्यासयात हटे यायेमाः । प्यंगू विपर्यासतय्त हटे यायेम्वाः । प्यता प्रकारया वस्तुइ च्यागू विपर्यासतय्त हटे यायेमाः । प्यंगू विपर्यासतय्त हटे यायेम्वाः ।

विपर्यासकथा क्वचाल ।

९-मार्गकथा

२३७मार्ग धयागु छु गुगु अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग धाइगु खःलय् ?श्रोतापत्तिमार्गक्षण्य दर्शन अर्थस्वभावया कारणं सम्यक्दृष्टि मिथ्यादृष्टियात हटे यायेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । सहजात धर्मतयत् लिधंसा बिइगु नितिं मार्ग नं धाइ, हेतु नं धाइ । क्लेशतयत् फुकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । प्रतिवेध याना सिइकेगुया आदियात विशोधन यायेया नितिं मार्ग नं धाइ, हेतु नं धाइ । सम्प्रयुक्तचित्तया थःगु कृत्यय् स्थिर जुइया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । चित्तया निर्मल जुइगु नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । विशेष लाभया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । अत्याधिक प्रतिवेध याना सिइकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । सत्ययात प्रतिवेध याना सिइकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । निरोध निर्वाणय् प्रतिष्ठापित जुइकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ ।

अभिनिरोपण (न्त्योने द्यतनिगु) अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्संकल्प मिथ्यासंकल्पयात हटे यायेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । सहजात धर्मतयत् लिधंसा बिइगुया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । क्लेशतयत् फुकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । प्रतिवेध याना सिइकेया आदियात विशोधन यायेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । (सम्प्रयुक्त) चित्तया (थःगु कृत्यय्) स्थिर जुइया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । चित्तया निर्मल जुइगु नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । विशेष लाभया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । अत्याधिक प्रतिवेध याना सिइकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । सत्ययात प्रतिवेध याना सिइकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । निरोध निर्वाणय् प्रतिष्ठापित जुइकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ ।

परिग्रह (थन्के यायेगु, सचे यायेगु) अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्वचन मिथ्यावचनयात हटे यायेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । सहजात धर्मतय्, निरोध निर्वाणय् (चित्तयात व पुद्गलयात) प्रतिष्ठापित जुइकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ ।

बांलाक उत्थान जुइगु अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्कर्मान्त मिथ्याकर्मान्तयात हटे यायेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । निरोध निर्वाणय् (चित्तयात व पुद्गलयात) प्रतिष्ठापित जुइकेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ ।

यच्चुसे निर्मल जुइगु अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्आजीव मिथ्याआजीवयात हटे यायेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । थःल्व्वनेगु अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्व्यायाम मिथ्याव्यायामयात हटे यायेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । प्रकट जुइगु उपस्थान अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्स्मृति मिथ्यास्मृतियात हटे यायेया नितिं मार्ग नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । अविक्षेप अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्समाधि

मिथ्यासमाधियात हटे यायेया नितिं मार्गं नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । निरोध निर्वाणय् प्रतिष्ठापित जुइकेया नितिं मार्गं नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ ।

सकृदागामिमार्गक्षणय् दर्शन अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्दृष्टि अविक्षेप अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्समाधि स्थूलगु कामरागसंयोजन प्रतिघसंयोजन स्थूलगु कामरागानुशय प्रतिघानुशययात हटे यायेया नितिं मार्गं नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । निरोध निर्वाणय् प्रतिष्ठापित जुइकेया नितिं मार्गं नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ ।

अनागामिमार्गक्षणय् दर्शन अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्दृष्टि अविक्षेप अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्समाधि सूक्ष्मगु कामरागसंयोजन प्रतिघसंयोजन सूक्ष्मगु कामरागानुशय प्रतिघानुशययात हटे यायेया नितिं मार्गं नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । निरोध निर्वाणय् प्रतिष्ठापित जुइकेया नितिं मार्गं नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ ।

अरहत्त्वमार्गक्षणय् दर्शन अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्दृष्टि अविक्षेप अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्समाधि रूपराग, अरूपराग, मान, औधृत्य, अविद्या, मानानुशय, भवरागानुशय, अविद्यानुशययात हटे यायेया नितिं मार्गं नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ । निरोध निर्वाणय् (चित्तयात व पुद्गलयात) प्रतिष्ठापित जुइकेया नितिं मार्गं नं धाइ, सम्प्रापकहेतु नं धाइ ।

दर्शन धयागु मार्ग (कारण) सम्यक्दृष्टि खः । अभिनिरोपण धयागु मार्ग सम्यक्संकल्प खः । परिग्रह धयागु मार्ग सम्यक्वचन खः । बांलाक उत्थान जुइगु धयागु मार्ग सम्यक्कर्मान्त खः । निर्मल जुइगु धयागु मार्ग सम्यक्आजीव खः । उद्योग यायेगु धयागु मार्ग सम्यक्व्यायाम खः । उपस्थान धयागु मार्ग सम्यक्स्मृति खः । अविक्षेप धयागु मार्ग सम्यक्समाधि खः । उपस्थान धयागु मार्ग स्मृतिसम्बोध्यंग खः । निरीक्षण परीक्षण यायेगु धयागु मार्ग धर्मविचयसम्बोध्यंग खः । उद्योग यायेगु धयागु मार्ग वीर्यसम्बोध्यंग खः । फइले जुइगु धयागु मार्ग प्रीतिसम्बोध्यंग खः । शान्त जुइगु धयागु मार्ग प्रश्रब्धिसम्बोध्यंग खः । अविक्षेप धयागु मार्ग समाधिसम्बोध्यंग खः । प्रत्यवेक्षण यायेगु धयागु मार्ग उपेक्षासम्बोध्यंग खः ।

श्रद्धा मदइगु कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मार्ग श्रद्धाबल, अलसी चाइगु कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु वीर्यबल, प्रमादया कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मार्ग स्मृतिबल, औधृत्यया कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मार्ग समाधिबल, अविद्याया कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मार्ग प्रज्ञाबल । निर्णय बिइगु अधिमोक्ष मार्ग श्रद्धाइन्द्रिय, उद्योग यायेगु मार्ग वीर्यइन्द्रिय, उपस्थान मार्ग स्मृतिइन्द्रिय, अविक्षेप मार्ग समाधिइन्द्रिय, दर्शन मार्ग प्रज्ञाइन्द्रिय खः ।

अधिपति जुइगु अर्थ स्वभावया कारणं इन्द्रियत मार्ग, कम्प मजुइगु अर्थ स्वभावया कारणं बलत मार्ग, पिहाँ वनेगुया कारण जुयाच्वंगु अर्थ स्वभावया कारणं बोध्यंगत मार्ग, सम्प्रापकहेतु अर्थ स्वभावया कारणं मार्गागत मार्ग, उपस्थान अर्थ स्वभावया कारणं स्मृतिप्रस्थानत मार्ग, उद्योग यायेगु अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्प्रधानत मार्ग, सिद्ध सम्पन्न

९. मार्गकथा

जुडुगु अर्थ स्वभावया कारणं ऋद्धिपादत मार्ग, सही जुडुगु तथ अर्थ स्वभावया कारणं सत्यत मार्ग, अविक्षेप अर्थ स्वभावया कारणं शमथ मार्ग, बारबार भावना यायेगु अर्थ स्वभावया कारणं विपश्यना मार्ग, छगू मात्र कृत्य दुगु अर्थ स्वभावया कारणं शमथविपश्यना मार्ग, अतिक्रमण याना प्रवर्तन मजुडुगु अर्थ स्वभावया कारणं युगनद्ध (छज्वः जोडे जुयाच्चंगु शमथविपश्यना धर्म)त मार्ग, संवर यायेगु अर्थ स्वभावया कारणं शीलविशुद्धि मार्ग, अविक्षेप अर्थ स्वभावया कारणं चित्तविशुद्धि मार्ग, दर्शन अर्थ स्वभावया कारणं दृष्टिविशुद्धि मार्ग, मुक्त जुडुगु अर्थ स्वभावया कारणं विमोक्ष मार्ग, प्रतिवेध याना सिडकेगु अर्थ स्वभावया कारणं विद्या मार्ग, परित्याग यायेगु अर्थ स्वभावया कारणं विमुक्ति मार्ग, निरवशेषरूपं त्वाःल्हायेगु अर्थ स्वभावया कारणं क्षयज्ञान मार्ग, छन्दमूल अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग, मनसिकार (बांलाक) उत्पन्न जुडुगु अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग, स्पर्श मिले यायेगु अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग, वेदना पुचः चिनेगु अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग, समाधि प्रमुख अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग, स्मृति अधिपति अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग, प्रज्ञा व स्वया नं अत्याधिक जुडुगु अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग, विमुक्ति सार अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग, मृत्यु मदुगुपाखे क्वछुडुगु निर्वाण अन्त जुडुगु अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग धाइ ।

मार्गकथा क्वचाल ।

१०-मण्डपेय्यकथा

२३८. भिक्षुपिं ! उत्तमगु आचरण धयागु त्वनेबहःगु मण्ड (यचुगु) दु । शास्ता न्ह्योने दयाबिज्याःगु दु । मण्ड शास्ता न्ह्योने दयाबिज्याबले देशना धयागु मण्ड (यचु) ग्रहण याइम्ह (प्रतिग्राह) धयागु मण्ड ब्रह्मचर्य (उत्तमाचरण) धयागु मण्ड धका स्वधी दु ।

देशना धयागु मण्ड छु खःलय् ? आर्यसत्य प्यंगूयात धायेगु कनेगु सिइके बिइगु उत्पन्न जुइके बिइगु चायेके बिइगु विभाजन यायेगु प्रष्ट जुइकथं यायेगु खः प्यंगू स्मृतिप्रस्थानयात प्यंगू स्मृतिप्रधानयात, प्यंगू ऋद्धिपादयात, न्यागू इन्द्रिययात, न्यागू बलयात, प्यंगू सम्बोधयंगयात, च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात धायेगु कनेगु सिइके बिइगु, उत्पन्न जुइके बिइगु चायेके बिइगु विभाजन यायेगु प्रष्ट जुइकथं यायेगु खः । थ्व देशनामण्ड खः । (१)

प्रतिग्राहमण्ड धयागु छु खःलय् ? भिक्षु, भिक्षुणीपिं, उपासक उपासिकापिं, देवपिं, मनुष्यपिं, अनं मेपिं, गुलिं गुलिं सिइकेसःपिं खः । थ्व प्रतिग्राहमण्ड खः । (२)

उत्तमगु आचरण ब्रह्मचर्यमण्ड धयागु छु खःलय् ? च्यागू अंग दुगु आर्यमार्ग हे खः । च्यागू अंग दुगु आर्यमार्ग छु खःलय् ? सम्यक्दृष्टि, सम्यक्संकल्प, सम्यक्वचन, सम्यक्कमान्त, सम्यक्आजीव, सम्यक्व्यायाम, सम्यक्स्मृति, सम्यक्समाधि खः । थ्व ब्रह्मचर्यमण्ड खः । (३)

२३९. निर्णय याइगु अधिमोक्षमण्ड श्रद्धाइन्द्रिय खः । श्रद्धा मदइगु बुलुसे च्वनिगु खः । श्रद्धा मदइगु धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया श्रद्धाइन्द्रियया अधिमोक्षमण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड (यचु) 'मण्डपेय्य' धाइ । उद्योग याइगु मण्ड वीर्यइन्द्रिय खः । अलसी चाइगु बुलुसे च्वनिगु खः । अलसी चाइगु धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया वीर्यइन्द्रियया उद्योग याइगु मण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । उपस्थानमण्ड स्मृतिइन्द्रिय खः । प्रमाद बुलुसे च्वनिगु खः । प्रमाद धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया स्मृतिइन्द्रियया उपस्थानमण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । अविक्षेप मण्ड समाधिइन्द्रिय खः । औधृत्य बुलुसे च्वनिगु खः । औधृत्य धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया समाधिइन्द्रियया अविक्षेपमण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । दर्शनमण्ड प्रज्ञाइन्द्रिय खः । अविद्या बुलुसे च्वनिगु खः । अविद्या धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया प्रज्ञाइन्द्रियया दर्शनमण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ ।

श्रद्धा मदुगु कारणं कम्म जुइके बिइमफइगु मण्ड श्रद्धाबल खः । श्रद्धा मदइगु बुलुसे च्वनिगु खः । श्रद्धा मदइगु धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया श्रद्धाबलया श्रद्धा मदइगुलिइ कम्म जुइके बिइमफइगु मण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । अलसी जुइगु कारणं कम्म जुइके बिइमफइगु मण्ड वीर्यबल खः । अलसी जुइगु बुलुसे च्वनिगु खः । अलसी जुइगु धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया वीर्यबलया अलसी जुइगुलिइ कम्म जुइके बिइमफइगु मण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । प्रमादया कारणं कम्म जुइके

बिडमफइगु मण्ड स्मृतिबल खः । प्रमाद बुलुसे च्वनिगु खः । प्रमाद धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया स्मृतिबलया प्रमादय् कम्प जुइके बिडमफइगु मण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । औधृत्यया कारणं कम्प जुइके बिडमफइगु मण्ड समाधिबल खः । औधृत्य बुलुसे च्वनिगु खः । औधृत्य धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया समाधिबलया औधृत्यय् कम्प जुइके बिडमफइगु मण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । अविद्याया कारणं कम्प जुइके बिडमफइगु मण्ड प्रज्ञाबल खः । अविद्या बुलुसे च्वनिगु खः । अविद्या धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया प्रज्ञाबलया अविद्याय् कम्प जुइके बिडमफइगु मण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ ।

उपस्थानमण्ड स्मृतिसम्बोध्यंग खः । प्रमाद बुलुसे च्वनिगु खः । प्रमाद धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया स्मृतिसम्बोध्यंगया उपस्थानमण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । निरीक्षण परीक्षण याइगु मण्ड धर्मविचयसम्बोध्यंग खः । अविद्या बुलुसे च्वनिगु खः । अविद्या धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया धर्मविचयसम्बोध्यंगया निरीक्षण परीक्षण याइगु मण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । उद्योग याइगु मण्ड वीर्यसम्बोध्यंग खः । अलसी जुइगु बुलुसे च्वनिगु खः । अलसी जुइगु धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया वीर्यसम्बोध्यंगया उद्योग याइगु मण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । फइले जुइगु मण्ड प्रीतिसम्बोध्यंग खः । परिडाह बुलुसे च्वनिगु खः । परिडाह धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया प्रीतिसम्बोध्यंगया फइले जुइगु मण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । शान्त जुइगु उपशममण्ड प्रश्रब्धिसम्बोध्यंग खः । स्थूल जुइगु बुलुसे च्वनिगु खः । स्थूल जुइगु धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया प्रश्रब्धिसम्बोध्यंगया उपशम मण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । अविक्षेपमण्ड समाधिसम्बोध्यंग खः । औधृत्य बुलुसे च्वनिगु खः । औधृत्य धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया समाधिसम्बोध्यंगया अविक्षेपमण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । प्रत्यवेक्षणमण्ड उपेक्षासम्बोध्यंग खः । प्रत्यवेक्षण मयाइगु बुलुसे च्वनिगु खः । प्रत्यवेक्षण मयाइगु धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया उपेक्षासम्बोध्यंगया प्रत्यवेक्षणमण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ ।

दर्शनमण्ड सम्यकदृष्टि खः । मिथ्यादृष्टि बुलुसे च्वनिगु खः । मिथ्यादृष्टि धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया सम्यकदृष्टिया दर्शन मण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । अभिनिरोधपणमण्ड सम्यक्संकल्प खः । मिथ्यासंकल्प बुलुसे च्वनिगु खः । मिथ्यासंकल्प धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया सम्यक्संकल्पया अभिनिरोधपणमण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । परिग्रहमण्ड सम्यक्वचन खः । मिथ्यावचन बुलुसे च्वनिगु खः । मिथ्यावचन धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया सम्यक्वचनया परिग्रहमण्डयात त्वनाच्वंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । बांलाक उत्पन्न जुइगु समुत्थानमण्ड सम्यक्कर्मान्त खः । मिथ्याकर्मान्त बुलुसे च्वनिगु खः । मिथ्याकर्मान्त धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्वया

सम्यक्कर्मान्तया समुत्थानमण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । निर्मल जुइगु वोदानमण्ड सम्यक्आजीव खः । मिथ्याआजीव बुलुसे च्वनिगु खः । मिथ्याआजीव धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्ववया सम्यक्आजीवया निर्मल जुइगु वोदानमण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । उद्योग याइगु मण्ड सम्यक्व्यायाम खः । मिथ्याव्यायाम बुलुसे च्वनिगु खः । मिथ्याव्यायाम धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्ववया सम्यक्व्यायामया उद्योग याइगु मण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । उपस्थानमण्ड सम्यक्स्मृति खः । मिथ्यास्मृति बुलुसे च्वनिगु खः । मिथ्यास्मृति धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्ववया सम्यक्स्मृतिया उपस्थानमण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ । अविक्षेपमण्ड सम्यक्समाधि खः । मिथ्यासमाधि बुलुसे च्वनिगु खः । मिथ्यासमाधि धयागु बुलुसे च्वनिगुयात वांछ्ववया सम्यक्समाधिया अविक्षेपमण्डयात त्वनाच्चंगु कारणं त्वनेबहःगु मण्ड 'मण्डपेय्य' धाइ ।

२४०. मण्ड (यचुगु) दु । त्वनेबहःगु दु । यचुगुलिं अलगगु बुलुसे च्वंगु दु । अधिमोक्षमण्ड श्रद्धाइन्द्रिय खः । श्रद्धा मदइगु यचुगुलिं अलगगु बुलुसे च्वंगु खः । उगु श्रद्धाइन्द्रियय् दुगु अर्थरस (सवाः) धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु खः । उद्योग यायेगु मण्ड वीर्यइन्द्रिय खः । अलसी जुइगु बुलुसे च्वनिगु खः । उगु वीर्यइन्द्रियय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु खः । उपस्थानमण्ड स्मृतिइन्द्रिय खः । प्रमाद बुलुसे च्वनिगु खः । उगु स्मृतिइन्द्रियय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । अविक्षेपमण्ड समाधिइन्द्रिय खः । औधृत्य बुलुसे च्वनिगु खः । उगु समाधिइन्द्रियय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । दर्शनमण्ड प्रज्ञाइन्द्रिय खः । अविद्या बुलुसे च्वनिगु खः । उगु प्रज्ञाइन्द्रियय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः ।

श्रद्धा मदइगु कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मण्ड श्रद्धाबल खः । श्रद्धा मदइगु बुलुसे च्वनिगु खः । उगु श्रद्धाय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । अलसी जुइगु कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मण्ड वीर्यबल खः । अलसी जुइगु बुलुसे च्वनिगु खः । उगु वीर्यबलय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । प्रमादया कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मण्ड स्मृतिबल खः । प्रमाद बुलुसे च्वनिगु खः । उगु स्मृतिबलय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । औधृत्यया कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मण्ड समाधिबल खः । औधृत्य बुलुसे च्वनिगु खः । उगु समाधिबलय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । अविद्याया कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मण्ड प्रज्ञाबल खः । अविद्या बुलुसे च्वनिगु खः । उगु प्रज्ञाबलय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः ।

उपस्थानमण्ड स्मृतिसम्बोध्यंग खः । प्रमाद बुलुसे च्वनिगु खः । उगु स्मृतिसम्बोध्यंगय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । निरीक्षण परीक्षण याइगु मण्ड धर्मविचयसम्बोध्यंग खः । अविद्या बुलुसे च्वनिगु खः । उगु धर्मविचयसम्बोध्यंगय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । उद्योग याइगु मण्ड वीर्यसम्बोध्यंग खः । अलसी जुइगु

बुलुसे च्वनिगु खः । उगु वीर्यसम्बोध्यंगय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । फइले जुइगु मण्ड प्रीतिसम्बोध्यंग खः । परिडाह बुलुसे च्वनिगु खः । उगु प्रीतिसम्बोध्यंगय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । शान्त जुइगु उपशममण्ड प्रश्रब्धिसम्बोध्यंग खः । स्थूल जुइगु बुलुसे च्वनिगु खः । उगु प्रश्रब्धिसम्बोध्यंगय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । अविक्षेपमण्ड समाधिसम्बोध्यंग खः । औधृत्य बुलुसे च्वनिगु खः । उगु समाधिसम्बोध्यंगय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । प्रत्यवेक्षण याइगु मण्ड उपेक्षासम्बोध्यंग खः । प्रत्यवेक्षण मयाइगु बुलुसे च्वनिगु खः । उगु उपेक्षासम्बोध्यंगय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः ।

दर्शनमण्ड सम्यक्दृष्टि खः । मिथ्यादृष्टि बुलुसे च्वनिगु खः । उगु सम्यक्दृष्टि दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । अभिनिरोपणमण्ड सम्यक्संकल्प खः । मिथ्यासंकल्प बुलुसे च्वनिगु खः । उगु सम्यक्संकल्पय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । परिग्रहमण्ड सम्यक्वचन खः । मिथ्यावचन बुलुसे च्वनिगु खः । उगु सम्यक्वचनय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । उत्पन्न जुइगु कारण समुत्थानमण्ड सम्यक्कर्मान्त खः । मिथ्याकर्मान्त बुलुसे च्वनिगु खः । उगु सम्यक्कर्मान्तय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । निर्मल जुइगु बोदानमण्ड सम्यक्आजीव खः । मिथ्याआजीव बुलुसे च्वनिगु खः । उगु सम्यक्आजीवय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । उद्योग यायेगु मण्ड सम्यक्व्यायाम खः । मिथ्याव्यायाम बुलुसे च्वनिगु खः । उगु सम्यक्व्यायामय् दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । उपस्थानमण्ड सम्यक्स्मृति खः । मिथ्यास्मृति बुलुसे च्वनिगु खः । उगु सम्यक्स्मृति दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः । अविक्षेपमण्ड सम्यक्समाधि खः । मिथ्यासमाधि बुलुसे च्वनिगु खः । उगु सम्यक्समाधिइ दुगु अर्थरस धर्मरस विमुक्तिरस त्वनेबहःगु पेय्य खः ।

दर्शनमण्ड सम्यक्दृष्टि खः । अभिनिरोपणमण्ड सम्यक्संकल्प खः । परिग्रहमण्ड सम्यक्वचन खः । बांलाक उत्पन्न जुइगु कारण समुत्थानमण्ड सम्यक्कर्मान्त खः । निर्मल जुइगु बोदानमण्ड सम्यक्आजीव खः । उद्योग याइगु मण्ड सम्यक्व्यायाम खः । उपस्थानमण्ड सम्यक्स्मृति खः । अविक्षेपमण्ड सम्यक्समाधि खः ।

उपस्थानमण्ड स्मृतिसम्बोध्यंग खः । निरीक्षण परीक्षण याइगु मण्ड धर्मविचयसम्बोध्यंग खः । उद्योग याइगु मण्ड वीर्यसम्बोध्यंग खः । फइले जुइगु मण्ड प्रीतिसम्बोध्यंग खः । उपशममण्ड प्रश्रब्धिसम्बोध्यंग खः । अविक्षेपमण्ड समाधिसम्बोध्यंग खः । प्रत्यवेक्षण याइगु मण्ड उपेक्षासम्बोध्यंग खः ।

श्रद्धा मदइगु कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मण्ड श्रद्धाबल खः । अलसी जुइगु कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मण्ड वीर्यबल खः । प्रमादया कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मण्ड

स्मृतिबल खः । औधृत्यया कारणं कम्प जुइके बिइमफइगु मण्ड समाधिबल खः । दर्शनमण्ड प्रज्ञाबल खः ।

निर्णय याइगु अधिमोक्षमण्ड श्रद्धाइन्द्रिय खः । उद्योग याइगु मण्ड वीर्यइन्द्रिय खः । उपस्थानमण्ड स्मृतिइन्द्रिय खः । अविक्षेपमण्ड समाधिइन्द्रिय खः । दर्शनमण्ड प्रज्ञाइन्द्रिय खः ।

अधिपति अर्थ स्वभावया कारणं इन्द्रियत मण्ड धाइ । कम्म जुइके बिइमफइगु अर्थ स्वभावया कारणं बलत मण्ड धाइ । विमुक्ति अर्थ स्वभावया कारणं बोध्यंगत मण्ड धाइ । (सम्प्रापक) हेतु अर्थ स्वभावया कारणं मार्ग मण्ड धाइ । उपस्थान अर्थ स्वभावया कारणं स्मृतिप्रस्थानत मण्ड धाइ । उद्योग याइगु अर्थ स्वभावया कारणं सम्यक्प्रधानत मण्ड धाइ । सिद्ध जुइगु अर्थ स्वभावया कारणं ऋद्धिपादत मण्ड धाइ । सही जुइगु तथ अर्थ स्वभावया कारणं सत्यज्ञानत मण्ड धाइ । अविक्षेप अर्थ स्वभावया कारणं शमथ मण्ड धाइ । बारबार भावना याइगु अर्थ स्वभावया कारणं विपश्यना मण्ड धाइ । छगू मात्र कृत्य दुगु अर्थ स्वभावया कारणं शमथविपश्यनात मण्ड धाइ । पुलावना उत्पन्न मजुइगु अर्थ स्वभावया कारणं युगनद्ध छज्वः जोडे जुयाच्वंगु शमथविपश्यनात मण्ड धाइ । संवर याइगु अर्थ स्वभावया कारणं शीलविशुद्धि मण्ड धाइ । अविक्षेप अर्थ स्वभावया कारणं चित्तविशुद्धि मण्ड धाइ । दर्शन अर्थ स्वभावया कारणं दृष्टिविशुद्धि मण्ड धाइ । मुक्त जुइगु अर्थ स्वभावया कारणं विमोक्ष मण्ड धाइ । प्रतिवेध याना सिइकेगु अर्थ स्वभावया कारणं विद्या मण्ड धाइ । परित्याग याइगु अर्थ स्वभावया कारणं विमुक्ति मण्ड धाइ । निरवशेष रूपं त्वाःल्हाइगु अर्थ स्वभावया कारणं क्षयज्ञान मण्ड धाइ । हाकनं शान्त जुइगु प्रतिप्रश्रब्धि अर्थ स्वभावया कारणं अनुत्पादज्ञान मण्ड धाइ ।

छन्दमूल अर्थ स्वभावया कारणं मण्ड धाइ । मनसिकार बांलाक उत्पन्न जुइगु समुत्थान अर्थ स्वभावया कारणं मण्ड धाइ । स्पर्श मिले याइगु समोधान अर्थ स्वभावया कारणं मण्ड धाइ । वेदना पुचः चिनिगु अर्थ स्वभावया कारणं मण्ड धाइ । समाधि प्रमुख जुयाच्वंगु अर्थ स्वभावया कारणं मण्ड धाइ । स्मृति अधिपति अर्थ स्वभावया कारणं मण्ड धाइ । प्रज्ञा व स्वया नं पुला वनिगु उत्तमगु अर्थ स्वभावया कारणं मण्ड धाइ । विमुक्ति सार दुगु अर्थ स्वभावया कारणं मण्ड धाइ । मृत्यु मदुगु अमृतपाखे क्वछूगु निर्वाण अन्त जुइगु अर्थ स्वभावया कारणं मण्ड धाइ ।

मण्डपेय्यकथा क्वचाल ।

प्यंगुगु भाणवार क्वचाल ।

न्हापांगु महावर्ग क्वचाल ।

उकिया उदान (संक्षेप)

ज्ञानकथा, दृष्टिकथा, आनापानस्मृतिकथा, इन्द्रियकथा, न्यागूगु विमोक्षकथा, गतिकथा, कर्मकथा, विपर्यासकथा, मार्गकथा, मण्डपेय्यकथा धका इपिं कथात १०-गू जुल ।

ध्व निकायधर पुद्गलपिसं स्थापित यानातःगु ज्वःमदुगु न्हापांगु उत्तम प्रवरगु वर्ग जुल ।

२-युगनद्ध-वर्ग

१-युगनद्धकथा

१. जिं थथे न्यना तयागु दु । छगू इलय् आयुष्मान् आनन्द कौशाम्बी राष्ट्रया घोषिताराम विहारय् विहार याना च्वनाबिज्याःगु खः । अबले आयुष्मान् आनन्दं भिक्षुपिन्त “आवुसो भिक्षुपिं” धका आमन्त्रण याना बिज्यात । “आवुस” धका इपिं भिक्षुपिसं आयुष्मान् आनन्दयात लिसः बियाबिज्यात । आयुष्मान् आनन्दं थुगु खँ आज्ञा जुयाबिज्यात—

आवुसपिं ! सुं छम्ह भिक्षुं वा भिक्षुणी नं जिगु न्त्योने दक्व मार्गं प्यंगूद्वारा वा थुपिं प्यंगू मार्गत मध्यय् छगू छगूद्वारा थः अरहत्त्वफलय् थ्यंगु ब्याकरण याइगु जुयाच्चन । छु छु प्यंगू लय् ?

आवुसपिं ! थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं शमथ पूर्वगामिगु विपश्यनायात भावना याइगु खः । शमथ पूर्वगामिगु विपश्यनायात भावना याइम्ह उम्ह भिक्षुयात मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । उम्ह भिक्षुं उगु मार्गयात सेवन याइगु खः । भावना याइगु खः । यक्व यक्व दयेकीगु खः । उगु मार्गयात सेवन याइम्ह, भावना याइम्ह यक्व यक्व दयेकीम्ह उम्ह भिक्षुं संयोजनतय्त् चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः ।

आवुसपिं ! अनं अतिरिक्त हाकनं नं भिक्षुं विपश्यना पूर्वगामिगु शमथयात भावना याइगु खः । विपश्यना पूर्वगामिगु शमथयात भावना याइम्ह उम्ह भिक्षुयात मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । आवुसपिं ! अनं अतिरिक्त हाकनं नं भिक्षुं शमथविपश्यनायात छज्वः जोडे यायेगु याना भावना याइगु खः । शमथविपश्यनायात छज्वः जोडे यायेगु याना भावना याइम्ह उम्ह भिक्षुयात मार्ग उत्पन्न जुइगु खः ।

आवुसपिं ! अनं अतिरिक्त हाकनं नं भिक्षुयात धर्मय् औधृत्य विपरीतकथं ग्रहण याइगु चित्त उत्पन्न जुइगु खः । आवुसपिं ! गुगु इलय् उगु (विपश्यना वीधि) पाखे क्वछुना उत्पन्न जुइगु चित्त दयाच्चनीगु खः, उगु इलय् चित्त आध्यात्म (आरम्मण)य् जक स्थित जुयाच्चनीगु खः । बांलाक च्वच्चनीगु खः । समाधि जुयाच्चनीगु खः । बांलाक स्थिर जुयाच्चनीगु खः । उम्ह भिक्षुयात मार्ग बांलाक उत्पन्न जुइगु खः । उम्ह भिक्षुं उगु मार्गयात सेवन याइगु खः । भावना

याइगु खः । यक्व यक्व दयेकीगु खः । उगु मार्गयात सेवन याइम्ह भावना याइम्ह यक्व यक्व दयेकीम्ह उम्ह भिक्षुं संयोजनतयत् चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः ।

आवुसपिं ! सुं छम्ह भिक्षु वा भिक्षुणीं जिगु न्ह्योने दक्व थुपिं प्यंगू मार्गतद्वारा वा थुपिं प्यंगू मध्यय् छगू छगूद्वारा (थःगु) अरहत्त्वफल्य् थ्यंगुयात व्याकरण याइगु खः धका (थुगु खँ आज्ञा दयेका बिज्यात) ।

१-सुत्तन्तनिर्देश

२. शमथ पूर्वगामिगु विपश्यनायात गुकथं भावना याइगु खःल्य् ? पिहाँ वनेगु नैष्कर्म्यया सामर्थ्यकथं चित्तया छगू मात्र आलम्बन दुगु हिसाबं विक्षिप्त मजुइगु समाधि खः । उगु समाधी उत्पन्न जुइगु धर्मयात अनित्यकथं बारबार भावना यायेगु स्वभाव विपश्यना खः । दुःखकथं बारबार भावना यायेगु स्वभाव विपश्यना खः । अनात्मकथं बारबार भावना यायेगु स्वभाव विपश्यना खः । थुकथं न्हापां शमथ लिपा विपश्यना खः । उकिं “शमथ पूर्वगामिगु विपश्यनायात भावना याइगु खः” धका धायेमाः । भावना याइगु खः धयागु (ली) भावनात प्यंगू दु । उगु आलम्बनय् उत्पन्न जुया च्वनीगु धर्मत पुलावना उत्पन्न मजुइगु स्वभाव भावना खः । इन्द्रियतय्गु छगू मात्र कृत्यरस स्वभाव भावना खः । उकथं लिक्क च्वना वीर्ययात वहन यायेगु स्वभाव भावना खः । सेवन यायेगु स्वभाव भावना खः ।

मार्ग उत्पन्न जुइगु खः धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य् ? दर्शन स्वभाव दुगु सम्यक्दृष्टि धयागु मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । अभिनिरोपण अर्थ स्वभाव दुगु सम्यक्संकल्प धयागु मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । परिग्रह अर्थ स्वभाव दुगु सम्यक्वचन धयागु मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । समुत्थान अर्थ स्वभाव दुगु सम्यक्कर्मान्त धयागु मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । निर्मल जुइगु वोदान अर्थ स्वभाव दुगु सम्यक्आजीव धयागु मार्ग उत्पन्न खः । उद्योग यायेगु अर्थ स्वभाव दुगु सम्यक्व्यायाम धयागु मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । उपस्थान अर्थ स्वभाव दुगु सम्यक्स्मृति धयागु मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं मार्ग उत्पन्न जुइगु खः ।

उम्ह भिक्षुं उगु मार्गयात सेवन याइगु खः, भावना याइगु खः, यक्व यक्व दयेकीगु खः धयागु गुकथं सेवन याइगु खःल्य् ? आवर्जन (बिचाः) याना सेवन याइगु खः । सिया भावना याना खंका, प्रत्यवेक्षण याना, चित्तयात अधिष्ठान याना, श्रद्धां निर्णय याना, वीर्ययात उद्योग याना, स्मृतियात प्रकट जुइका, चित्तयात बांलाक स्थापित याना, प्रज्ञां छुटे याना सिइका, प्रतिवेध याना सिइके माःगुयात प्रतिवेध याना सिइका विभाजन याना सिइके माःगुयात विभाजन याना सिइका, प्रहाण यायेमाःगुयात प्रहाण याना, भाविता यायेमाःगुयात भाविता याना, साक्षात्कार यायेमाःगुयात साक्षात्कार याना सेवन याइगु खः । थुकथं सेवन याइगु खः ।

भावना याइगु खः धयागु गुकथं भावना याइगु खःल्य् ? आवर्जन याना भावना याइगु खः । सिया, भावना याना खंका, प्रत्यवेक्षण याना, चित्तयात अधिष्ठान याना

....., श्रद्धां निर्णय याना, वीर्ययात उद्योग याना, स्मृतियात प्रकट जुइका, चित्तयात बांलाक स्थापित याना, प्रज्ञां छुटे याना सिइका, प्रतिवेध याना सिइके माःगुयात प्रतिवेध याना सिइका, विभाजन याना सिइके माःगुयात विभाजन याना सिइका, प्रहाण यायेमाःगुयात प्रहाण याना, भाविता यायेमाःगुयात भाविता याना, साक्षात्कार यायेमाःगुयात साक्षात्कार याना भावना याइगु खः । थुकथं भावना याइगु खः ।

यक्व यक्व दयेकीगु खः धयागु गुकथं यक्व यक्व दयेकीगु खःल्य् ? आवर्जन याना यक्व यक्व दयेकीगु खः । सिया, भावना याना खंका, प्रत्यवेक्षण याना, चित्तयात अधिष्ठान याना, श्रद्धां निर्णय याना, वीर्ययात उद्योग याना, स्मृतियात प्रकट जुइका, चित्तयात बांलाक स्थापित याना, प्रज्ञां छुटे याना सिइका, प्रतिवेध याना सिइके माःगुयात प्रतिवेध याना सिइका, विभाजन याना सिइके माःगुयात विभाजन याना सिइका, प्रहाण यायेमाःगुयात प्रहाण याना, भाविता यायेमाःगुयात भाविता याना, साक्षात्कार यायेमाःगुयात साक्षात्कार याना यक्व यक्व दयेकीगु खः । थुकथं यक्व यक्व दयेकीगु खः ।

उगु मार्गयात सेवन याइम्ह भावना याइम्ह यक्व यक्व दयेकीम्ह उम्ह भिक्षुं संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः धयागुलिइ संयोजनतय्त गुकथं चीका छ्वइगु खःल्य् ? अनुशयत गुकथं तना वनीगु खःल्य् ? श्रोतापत्तिमार्गं सत्कायदृष्टि, विचिकित्सा, शीलव्रतपरामर्श थुपिं स्वंगू संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । दृष्टयानुशय, विचिकित्सानुशय थुपिं निगू अनुशयत तना वनीगु खः । सकृदागामिमार्गं स्थूलगु कामराग संयोजन प्रतिघसंयोजन थुपिं निगू संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । स्थूलगु कामरागानुशय प्रतिघानुशय थुपिं निगू अनुशयत तना वनीगु खः । अनागामिमार्गं सूक्ष्मगु कामरागसंयोजन प्रतिघसंयोजन थुपिं निगू संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । सूक्ष्मगु कामरागानुशय, प्रतिघानुशय थुपिं निगू अनुशयत तना वनीगु खः । अरहत्त्वमार्गं रूपराग अरूपराग, मान, औधृत्य, अविद्या थुपिं न्यागू संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । मानानुशय, भवरागानुशय, अविद्यानुशय थुपिं स्वंगू अनुशयत तना वनीगु खः । थुकथं संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः ।

३. मैत्रीया सामर्थ्यकथं चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेप समाधि खः । आलोकसंज्ञाया सामर्थ्यकथं चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेप समाधि खः । प्रतिनिःसर्गानुपश्यना दुम्ह पुद्गल आश्वासया सामर्थ्यकथं, प्रतिनिःसर्गानुपश्यना दुम्ह पुद्गल प्रश्वासया सामर्थ्यकथं चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेप समाधि खः । उगु समाधी उत्पन्न जुइगु धर्मतय्त अनित्यकथं बारबार भावना यायेगु स्वभाव विपश्यना खः । दुःखकथं बारबार भावना यायेगु स्वभाव विपश्यना खः । अनात्मकथं बारबार भावना यायेगु स्वभाव विपश्यना खः । थुकथं न्हापां शमथ लिपा विपश्यना खः । उकिं “शमथ पूर्वगामिगु विपश्यनायात भावना याइगु खः” धका धायेमाः । **भावना याइगु खः** धयागु (ली) भावनात प्यंगू दु । उगु आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु धर्मत पुलावना उत्पन्न मजुइगु स्वभाव भावना खः ।

इन्द्रियतयुगु छगू मात्र कृत्यरस स्वभाव भावना खः । उकथं लिक्कच्चवना वीर्ययात वहन याइगु स्वभाव भावना खः । सेवन याइगु स्वभाव भावना खः ।

मार्ग उत्पन्न जुइगु खः धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य ? दर्शन अर्थ स्वभाव दुगु सम्यक्दृष्टि धयागु मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । अभिनिरोपण अर्थ स्वभाव दुगु सम्यक्संकल्प धयागु मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । अविक्षेप अर्थ स्वभाव दुगु सम्यक्समाधि धयागु मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं मार्ग उत्पन्न जुइगु खः ।

उम्ह भिक्षुं मार्गयात सेवन याइगु खः, भावना याइगु खः, यक्व यक्व दयेकीगु खः धयागुलिइ गुकथं सेवन याइगु खःल्य ? आवर्जन याना सेवन याइगु खः । साक्षात्कार यायेमाःगुयात साक्षात्कार याना सेवन याइगु खः । थुकथं सेवन याइगु खः । **भावना याइगु खः** धयागुलिइ गुकथं भावना याइगु खःल्य ? आवर्जन याना भावना याइगु खः । सिया भावना याइगु खः । साक्षात्कार यायेमाःगुयात साक्षात्कार याना भावना याइगु खः । थुकथं भावना याइगु खः । **यक्व यक्व दयेकीगु खः** धयागुलिइ गुकथं यक्व यक्व दयेकीगु खःल्य ? आवर्जन याना यक्व यक्व दयेकीगु खः । सिया यक्व यक्व दयेकीगु खः । साक्षात्कार यायेमाःगुयात साक्षात्कार याना यक्व यक्व दयेकीगु खः । थुकथं यक्व यक्व दयेकीगु खः ।

उगु मार्गयात सेवन याइम्ह भावना याइम्ह यक्व यक्व दयेकीम्ह उम्ह भिक्षुं संयोजनतयत् चीका छ्वइगु खः, अनुशयत तना वनीगु खः धयागुलिइ संयोजनतयत् गुकथं चीका छ्वइगु खःल्य ? अनुशयत गुकथं तना वनीगु खःल्य ? श्रोतापत्तिमार्ग सत्कायदृष्टि, विचिकित्सा, शीलव्रतापरामार्श थुपिं स्वंगू संयोजनतयत् चीका छ्वइगु खः । दुष्ट्यानुशय, विचिकित्सानुशय थुपिं निगू अनुशयत तना वनीगु खः । सकृदागामिमार्ग स्थूलगु कामरागसंयोजन प्रतिघसंयोजन थुपिं निगू संयोजनतयत् चीका छ्वइगु खः । स्थूलगु कामरागानुशय, प्रतिघानुशय थुपिं निगू अनुशयत तना वनीगु खः । अनागामिमार्ग सूक्ष्मगु कामरागसंयोजन प्रघिसंयोजन थुपिं निगू संयोजनतयत् चीका छ्वइगु खः । सूक्ष्मगु कामरागानुशय प्रतिघानुशय थुपिं निगू अनुशयत तना वनीगु खः । अरहत्त्वमार्ग रूपराग अरूपराग मान औधृत्य अविद्या थुपिं न्यागू संयोजनतयत् चीका छ्वइगु खः । मानानुशय भवरागानुशय अविद्यानुशय थुपिं स्वंगू अनुशयत तना वनीगु खः । थुकथं संयोजनतयत् चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः । थुकथं शमथ पूर्वगामिगु विपश्यनायात भावना याइगु खः ।

४. **विपश्यना पूर्वगामिगु शमथयात गुकथं भावना याइगु खःल्य?** अनित्यकथं बारबार भावना याइगु अर्थ स्वभाव विपश्यना खः । दुःखकथं बारबार भावना याइगु अर्थ स्वभाव विपश्यना खः । अनात्मकथं बारबार भावना याइगु अर्थ स्वभाव विपश्यना खः । उगु विपश्यनाय उत्पन्न जुइगु धर्मतयुगु त्याग याइगु निर्वाण आलम्बन दुगु भावं चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेप समाधि खः । थुकथं न्हापां विपश्यना, लिपा शमथ खः । उकिं “विपश्यना

पूर्वगामिगु शमथयात भावना याइगु खः” धका धायेमाः । **भावना याइगु खः** धयागुलिइ भावनात प्यंगू दु । सेवन याइगु अर्थस्वभाव भावना **मार्ग उत्पन्न जुइगु खः** धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य ? थुकथं मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । थुगुरूपं संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः ।

रूपयात अनित्य कथं बारबार भावना यायेगु अर्थस्वभाव विपश्यना खः । रूपयात दुःखकथं बारबार भावना यायेगु अर्थस्वभाव विपश्यना खः । रूपयात अनात्माकथं बारबार भावना यायेगु अर्थस्वभाव विपश्यना खः । उगु विपश्यनाय् उत्पन्न जुइगु धर्मतय्गु त्याग याइगु निर्वाण आलम्बन दुगु भावं चित्तया छ्गू मात्र लिपा शमथ खः । उकिं “विपश्यना पूर्वगामिगु शमथयात भावना याइगु खः” धका धायेमाः । **भावना याइगु खः** धयागुलिइ भावनात प्यंगू दु । सेवन याइगु अर्थ स्वभाव भावना खः । **मार्ग उत्पन्न जुइगु खः** धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य ? थुकथं मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । थुगुरूपं संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः ।

वेदनायात संज्ञायात । संस्कारतय्त । विज्ञानयात । च्युतियात जरामरणयात अनित्यकथं बारबार भावना यायेगु अर्थ स्वभाव विपश्यना खः । जरामरणयात दुःखकथं अनात्मकथं बारबार भावना यायेगु अर्थस्वभाव विपश्यना खः । उगु विपश्यनाय् उत्पन्न जुइगु धर्मतय्गु त्याग याइगु निर्वाण आलम्बन दुगु भावं चित्तया छ्गू धर्मतय्गु त्याग याइगु निर्वाण आलम्बन दुगु भावं चित्तया छ्गू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेप समाधि खः । थुकथं न्हापां विपश्यना, लिपा शमथ खः । उकिं “विपश्यना पूर्वगामिगु शमथयात भावना याइगु खः” धका धायेमाः । **भावना याइगु खः** धयागुलिइ भावनात प्यंगू दु । सेवन याइगु अर्थस्वभाव भावना खः । **मार्ग उत्पन्न जुइगु खः** धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य ? थुकथं मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः । थुकथं विपश्यना पूर्वगामिगु शमथयात भावना याइगु खः ।

५. **शमथ विपश्यना छज्वः जोडे जुइगु याना गुकथं भावना याइगु खःल्य?** आलम्बनअर्थस्वभाव, गौचरअर्थस्वभाव, प्रहाणअर्थस्वभाव, परित्यागअर्थस्वभाव, शान्तअर्थस्वभाव, प्रणीतअर्थस्वभाव, विमुक्तअर्थस्वभाव, अनाश्रवअर्थस्वभाव, तरे जुइगु तरण स्वभाव, संस्कार निमित्त मदइगु अनिमित्त अर्थस्वभाव, प्रार्थना यायेगु मदइगु अप्रणिहित अर्थस्वभाव, शून्यतअर्थस्वभाव, छ्गू मात्र कृत्यरस दइगु अर्थस्वभाव, पुलावना उत्पन्न मजुइगु अनतिवर्तन अर्थस्वभाव, छज्वः चिनिगु युगनद्धअर्थस्वभाव धयागु १६ गू आकार प्रकारद्वारा शमथ विपश्यना छज्वः जोडेजुइगु याना भावना याइगु खः ।

आलम्बनअर्थस्वभावकथं शमथ विपश्यना छज्वः जोडे जुइगु याना गुकथं भावना याइगु खःल्य ? औधृत्ययात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात चित्तया छ्गू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेप समाधि निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चन । अविद्यायात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना

याइगु स्वभावकथं विपश्यना निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चन । थुकथं आलम्बन अर्थस्वभावकथं शमथ विपश्यनायात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “आलम्बन अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडे जुइगु याना भावना याइगु खः” धका धायेमाः । **भावना याइगु खः** धयागुलिइ भावनात प्यंगू दु । सेवन याइगु अर्थ स्वभाव भावना खः । **मार्ग उत्पन्न जुइगु खः** धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य ? गुकथं मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं संयोजनतयूत चीका छवइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः । थुकथं आलम्बन अर्थस्वभावकथं शमथ विपश्यना छज्वः जोडे जुइगु याना भावना याइगु खः । (१)

गौचरअर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याइगु खःल्य ? औधृत्ययात तोता छवइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेप समाधि निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यायात तोता छवइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याइगु अर्थस्वभावकथं विपश्यना निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं गौचर अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडे जुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “गौचर अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडे जुया भावना याइगु ख” धका धायेमाः । (२)

प्रहाण अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याइगु खःल्य ? औधृत्यलिसे सहगतगु क्लेशतयूत व स्कन्धतयूत तोता छवइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेप समाधि निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यालिसे सहगतगु क्लेशतयूत व स्कन्धतयूत तोता छवइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याइगु स्वभावकथं विपश्यना निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं प्रहाण अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “प्रहाणअर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः” धका धायेमाः । (३)

परित्यागअर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याइगु खःल्य ? औधृत्यलिसे सहगतगु क्लेशतयूत व स्कन्धतयूत तोता छवइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यालिसे सहगतगु क्लेशतयूत व स्कन्धतयूत तोता छवइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याइगु स्वभावकथं विपश्यना निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं प्रहाणअर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “परित्याग अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः” धका धायेमाः । (४)

दनिगु व्युत्थानअर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याइगु खःलय् ? औधृत्यलिसे सहगतगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें दनिम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यालिसे सहगतगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें दनिम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याइगु अर्थस्वभावकथं विपश्यना निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं दनिगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनायात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “दनिगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः” धका धायेमाः । (५)

हाकनं चाःमहिलिगु अलग्ग जुइगु विवर्तनअर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याइगु खःलय् ? औधृत्यलिसे सहगतगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें अलग्ग जुइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यालिसे सहगतगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें अलग्ग जुइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याइगु अर्थस्वभावकथं विपश्यना निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं हाकनं चाःमहिलिगु अलग्ग जुइगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “हाकनं चाःमहिलिगु अलग्ग जुइगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः” धका धायेमाः । (६)

शान्त जुइगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याइगु खःलय् ? औधृत्ययात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र दइगु अविक्षेपसमाधि शान्त जू । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यायात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याइगु अर्थस्वभावकथं विपश्यना शान्त जू । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं शान्त जुइगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “शान्त जुइगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः” धका धायेमाः । (७)

प्रणीतगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याइगु खःलय् ? औधृत्ययात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि प्रणीत जू । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यायात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याइगु अर्थस्वभावकथं विपश्यना प्रणीत जू । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं प्रणीतगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावन उत्पन्न मजू । उकिं “प्रणीतगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः” धका धायेमाः । (८)

विमुक्त जुड्गु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याड्गु खःलय् ? औधृत्ययात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि कामाश्रवं मुक्त जुड्गु खः । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यायात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याड्गु अर्थस्वभावकथं विपश्यना अविद्याश्रवं मुक्त जुड्गु खः । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं रागयात आशक्त जुड्गु मदुगु चेतोविमुक्ति अविद्यायात आशक्त जुड्गु मदुगु प्रज्ञाविमुक्ति स्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुड्गु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “विमुक्त जुड्गु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याड्गु खः” धका धायेमाः । (९)

अनाश्रव अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेयाना गुकथं भावना याड्गु खःलय् ? औधृत्ययात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि कामाश्रवकथं आश्रव मदु । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यायात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याड्गु अर्थस्वभावकथं विपश्यना अविद्याश्रवकथं आश्रव मदु । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं आश्रव मदइगु अनाश्रव अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुड्गु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “अनाश्रव अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याड्गु खः” धका धायेमाः । (१०)

तरे जुड्गु तरणअर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याड्गु खःलय् ? औधृत्यलिसे सहगत जुयाच्चंगु क्लेशतय्त व स्कन्धतय्त तरे याड्गु पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यालिसे सहगतगु क्लेशतय्त व स्कन्धतय्त तरे याड्गु पुद्गलयात बारबार भावना याड्गु अर्थस्वभावकथं विपश्यना निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं तरे जुड्गु अर्थ स्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुड्गु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “तरे जुड्गु तरणअर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याड्गु खः” धका धायेमाः । (११)

संस्कारनिमित्तं अलग्ग जुड्गु अनिमित्त अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याड्गु खःलय् ? औधृत्ययात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि सम्पूर्ण निमित्ततद्वारा निमित्त मदु । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यायात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याड्गु अर्थ स्वभावकथं विपश्यना सम्पूर्ण निमित्ततद्वारा निमित्त मदु । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं अनिमित्त अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुड्गु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “अनिमित्त अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडे जुया भावना याड्गु खः” धका धायेमाः । (१२)

प्रार्थनायायेगु मदुगु अप्रणिहितअर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथं भावना याइगु खःल्य ? औधृत्ययात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि सम्पूर्ण प्रार्थना यायेगुद्वारा प्रार्थना यायेगु मदु । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यायात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याइगु अर्थस्वभावकथं विपश्यना सम्पूर्ण प्रार्थना यायेगुद्वारा प्रार्थना यायेगु मदु । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं प्रार्थना यायेगु मदुगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “प्रार्थना यायेगु मदुगु अप्रणिहित अर्थ स्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः” धका धायेमाः । (१३)

शून्य जुइगु शून्यतमर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया गुकथंभावना याइगु खःल्य ? औधृत्ययात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अविक्षेपसमाधि सम्पूर्ण द्वक मनं तुनिगुलिं शून्य जुयाच्चन । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । अविद्यायात तोता छ्वइम्ह पुद्गलयात बारबार भावना याइगु अर्थस्वभावकथं विपश्यना सम्पूर्ण द्वक मनंतुनिगुलिं शून्य जुयाच्चन । निर्वाण हे गौचर आलम्बन दयाच्चन । थुकथं शून्य जुइगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यनात छगू मात्र कृत्यरस दयाच्चन । छज्वः जोडेजुया उत्पन्न जुइगु खः । छगुलिं मेगुयात पुलावना उत्पन्न मजू । उकिं “शून्य जुइगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः” धका धायेमाः । **भावना याइगु खः** धयागुलिइ भावनात प्यंगू दु । सेवन याइगु अर्थस्वभाव भावना खः । **मार्ग उत्पन्न जुइगु खः** धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य ? मार्ग थुकथं उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं संयोजनतयत चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः । थुकथं शून्य जुइगु अर्थस्वभावकथं शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः । थुपिं १६-गू आकार प्रकारतद्वारा शमथविपश्यना छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः । थुकथं शमथविपश्यनात छज्वः जोडेजुया भावना याइगु खः । (१४)

सुत्तन्तनिर्देश क्वचाल

२-धर्मऔधृत्यवारनिर्देश

६. गुकथं धर्मय् औधृत्यं विपरीतरूपं ग्रहणयायेमाःगु चित्त जुया च्वनाच्चनल्य ? अनित्य कथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात अवभास (जः) उत्पन्न जुइगु खः । “अवभास (मार्गफल) धर्म खः” धका अवभास (जः) यात आवर्जन (विचारविमर्श) याइगु खः । उकिं विक्षिप्त जुइगु (चिल्लाय्मलाय् दनिगु) औधृत्य खः । उगु औधृत्यद्वारा विपरीतरूपं ग्रहण यायेमाःगु चित्त दुम्हसिन् अनित्यकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूतरूपं (गथे दु अथे) विभाजनयाना मस्यू । दुःखकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूतरूपं (गथे दु अथे) विभाजन याना मस्यू । अनात्मकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूतरूपं (गथे दु अथे) विभाजन याना मस्यू । उकिं धर्मय् औधृत्यं

विपरीतरूपं ग्रहण यायेमाःगु चित्त दुम्ह जुयाच्चन धका धायेमाः । गुगु विपश्यना चित्त दु, उगु विपश्यनाचित्त आध्यात्म आलम्बनय् हे जक स्थित जू; बांलाक च्वं; समाधि जू; बांलाक स्थित जू । उम्ह भिक्षुयात मार्ग उत्पन्न जुइगु खः धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःलय् ?..... थुकथं मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः ।

अनित्यकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात विपश्यनालिसे सम्प्रयुक्तगु ज्ञान, प्रीति, काय चित्ततय्गु प्रश्रब्धि उत्पन्न जुइगु खः; सुख, अधिमोक्ष, वीर्य, स्मृति, उपेक्षा, निक्कन्ति (लोभ) उत्पन्न जुइगु खः । “निक्कन्ति (मार्गफल) धर्म खः” धका निक्कन्तियात आवर्जन याइगु खः । उगु (निक्कन्तियात मार्गफल धर्म खः धका आवर्जन याइगु) कारणं विक्षिप्त जुइगु औधृत्य खः । उगु औधृत्यद्वारा विपरीतरूपं ग्रहण यायेमाःगु चित्त दुम्हसिनं अनित्यकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूत रूपं विभाजन याना मस्यू । दुःखकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूतरूपं (गथे दु अथे) विभाजन याना मस्यू । अनात्मकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूतरूपं विभाजन याना मस्यू । उकिं धर्मय् औधृत्यं विपरीतरूपं ग्रहण यायेमाःगु चित्त दुम्ह जुइगु खः धका धायेमाः । उगु विपश्यना चित्त आध्यात्म (आलम्बनय्) हे जक स्थित जू; बांलाक च्वं; समाधि जू; बांलाक स्थित जू । उम्ह भिक्षुयात मार्ग उत्पन्न जुइगु खः धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःलय् ? थुकथं मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः ।

दुःखकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात अनात्मकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात अवभास (जः) उत्पन्न जुइगु खः । विपश्यनालिसे सम्प्रयुक्तगु ज्ञान, प्रीति, काय चित्तत शान्त जुइगु प्रश्रब्धि, सुख, अधिमोक्ष, वीर्य, स्मृति, उपेक्षा, निक्कन्ति उत्पन्न जुइगु खः । निक्कन्ति (मार्गफल) धर्म खः धका निक्कन्तियात आवर्जन याइगु खः । उकिं विक्षिप्त जुइगु औधृत्य खः । उगु औधृत्यं विपरीतरूपं ग्रहण यायेमाःगु चित्त दुम्हसिनं अनात्मकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात, अनित्यकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात, दुःखकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूतरूपं विभाजन याना मस्यू । उकिं धर्मय् औधृत्यं विपरीतरूपं ग्रहण यायेमाःगु चित्त दुम्ह थुकथं संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः ।

रूपयात अनित्यकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात रूपयात दुःखकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात रूपयात अनात्मकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात वेदनायात संज्ञायात संस्कारतय्त विज्ञानयात चक्षुयात जरामरणयात अनित्यकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात जरामरणयात दुःखकथं मनंतुनिम्ह पुद्गलयात जरामरणयात अनात्मकथं मनं तुनिम्ह पुद्गलयात अवभास (जः) उत्पन्न जुइगु खः । विपश्यना लिसे सम्प्रयुक्तगु ज्ञान, प्रीति, कायचित्ततय्गु शान्त जुइगु प्रश्रब्धि, सुख, अधिमोक्ष, वीर्य, स्मृति, उपेक्षा, निक्कन्ति उत्पन्न जुइगु खः । निक्कन्ति (मार्गफल) धर्म खः धका निक्कन्तियात आवर्जन याइगु खः । उकिं विक्षिप्त जुइगु औधृत्य खः । उगु औधृत्यं विपरीतरूपं ग्रहण यायेमाःगु चित्त दुम्हसिनं

जरामरणयात अनात्मकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूतरूपं विभाजन याना मस्यू । जरामरणयात अनित्यकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूतरूपं विभाजन याना मस्यू । जरामरणयात दुःखकथं प्रकट जुइगु (स्मृति) यात यथाभूतरूपं विभाजन याना मस्यू । उकिं धर्मय् औधृत्यं विपरीतरूपं ग्रहण यायेमाःगु चित्तदुम्ह जुइगु खः धका धायेमाः । गुगु विपश्यना चित्त दुः उगु विपश्यनाचित्त आध्यात्म (आलम्बन) य् हे जक स्थित जूः बांलाक च्वं; समाधि जूः बांलाक स्थित जू । **उम्ह भिक्षुयात मार्ग उत्पन्न जुइगु खः** धयागुलिइ मार्ग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःलय् ? थुकथं मार्ग उत्पन्न जुइगु खः । थुकथं संयोजनतय्त चीका छ्वइगु खः । अनुशयत तना वनीगु खः । थुकथं धर्मय् औधृत्यं विपरीतरूपं ग्रहण यायेमाःगु चित्त उत्पन्न जुइगु खः ।

७. अवभास (जलय्) य् विपश्यनाज्ञानय्; विपश्यनालिसे सम्प्रयुक्तगु प्रीती विभिन्न कथं कम्प जुइगु खः । कायचित्ततय् शान्त जुइगु प्रश्रद्धी व विपश्यनालिसे सम्प्रयुक्तगु सुखय् थुपिं कायचित्तत शान्त जुइगु विपश्यनालिसे सम्प्रयुक्तगु सुखतय् कारणं चित्त प्रभेदकथं कम्प जुइगु खः ।

अधिमोक्ष धयागु विपश्यनालिसे सम्प्रयुक्तगु श्रद्धाय्; विपश्यनालिसे सम्प्रयुक्तगु वीर्यं; विपश्यनालिसे सम्प्रयुक्तगु स्मृति; व आवर्जनुपेक्षाय् अले उपेक्षाय् व निक्कन्ती कम्प जुइगु खः ।

थुपिं १०-गू स्थानतय्त प्रज्ञां फिनातयेबहः मुनातयेबहःम्ह व्यक्ति धर्मय् औधृत्यस्वभावय् दक्षता दुम्ह कुशलम्ह जुइगु खः । सम्मोहपाखे नं मथ्यं ।

(शिथिलगु प्रज्ञादुम्ह व्यक्ति) विक्षिप्तम्ह नं जुइगु खः; मलीनम्ह नं जुइगु खः; भावनां चित्त च्वच्चलिगु खः । (मध्यस्थगु प्रज्ञादुम्ह व्यक्ति) विक्षिप्त जुइगु खः; मलीनम्ह मजूः भावनां च्वच्चला वनिगु खः।

(तीक्ष्णगु प्रज्ञादुम्ह व्यक्ति) विक्षिप्त जुइगु खः । मलीनम्ह मजू । भावनां च्वच्चला मवं । (अतितीक्ष्णगु प्रज्ञादुम्ह व्यक्ति) चित्त विक्षिप्त मजू । मलीन मजू । भावनां चित्त च्वच्चला मवं ।

(उत्तमगु प्रज्ञादुम्ह व्यक्ति) थुपिं प्यंगू विषयतय्गु कारणं १०-गू स्थानय् चित्त कय्कुनिगु विक्षिप्त जुइगुद्वारा विपरीतरूपं ग्रहण याइगुयात बांलाक प्रभेदकथं विभाजन याना स्यू ।

युगनद्धकथा क्वचाल

२-सत्यकथा

८. निदान न्हापाथें हे खः ।

भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू तथ (तथ्य) त खः । द्वंगु मखुगु अवितथ (अवितथ्य) त खः । मेगु स्वभाव मखुगु अनन्यथात खः । प्यंगू छु छु खःल्य् ? भिक्षुपिं ! “थ्व दुःख खः” धयागु थ्व खँ तथ्य खः । थ्व खँ अवितथ्य खः । थ्व खँ अनन्यथा खः । “थ्व दुःख उत्पत्ति कारण खः” धयागु थ्व खँ तथ्य खः । थ्व खँ अवितथ्य खः । थ्व खँ अनन्यथा खः । “थ्व दुःखया निरोध अवस्था (निर्वाण) खः” धयागु थ्व खँ तथ्य खः । थ्व खँ अवितथ्य खः । थ्व खँ अनन्यथा खः । “थ्व दुःखया निरोध अवस्था (निर्वाण) थ्यनिगु कारण आचरण खः” धयागु थ्व खँ तथ्य खः । थ्व खँ अवितथ्य खः । थ्व खँ अनन्यथा खः । भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू तथ्यत खः । अवितथ्यत खः । अनन्यथात खः ।

१-न्हापांगु सुत्तन्तनिर्देश

दुःख तथ्य स्वभावकथं गुकथं सत्य खःल्य् ? दुःखया दुःख अर्थस्वभावत प्यंगू तथ्यत खः । अवितथ्यत खः । अनन्यथात खः । दुःखया पीडाबीगु स्वभाव, संस्कृत स्वभाव, सन्ताप स्वभाव, विपरिणाम स्वभाव धयागु दुःखया थुपिं प्यंगू दुःख अर्थस्वभावत तथ्यत खः; अवितथ्यत खः । अनन्यथात खः । थुकथं दुःख तथ्य स्वभावकथं सत्य खः ।

समुदय तथ्य स्वभावकथं गुकथं सत्य खःल्य् ? समुदयया प्यंगू समुदय अर्थस्वभावत तथ्यत खः । अवितथ्यत खः । अनन्यथात खः । समुदयया प्रयास याइगु स्वभाव, दुःखया मूल कारण निदानस्वभाव, जोडेयाइगु संयोगस्वभाव, पंगल जुइगु पलिबोधस्वभाव धयागु समुदयया थुपिं प्यंगू समुदय अर्थस्वभावत तथ्यत खः । अवितथ्यत खः । अनन्यथात खः । थुकथं समुदय तथ्य स्वभावकथं सत्य खः ।

निरोध तथ्य स्वभावकथं गुकथं सत्य खःल्य् ? निरोधया प्यंगू निरोध अर्थस्वभावत तथ्यत खः । अवितथ्यत खः । अनन्यथात खः । निरोधया मुक्त जुइगु निःशरणस्वभाव, एकान्त जुइगु विवेकस्वभाव, असंस्कृतस्वभाव, मृत्यु मजुइगु अमृतस्वभाव धयागु निरोधया थुपिं प्यंगू निरोध अर्थस्वभावत तथ्यत खः । अवितथ्यत खः । अनन्यथात खः । थुकथं निरोध तथ्य स्वभावकथं सत्य खः ।

मार्ग तथ्य स्वभावकथं गुकथं सत्य खःल्य् ? मार्गया प्यंगू अर्थस्वभावत तथ्यत खः । अवितथ्यत खः । अनन्यथात खः । मार्गया पिहाँ वनेगु स्वभाव, निरोधया हेतु जुयाच्चंगु स्वभाव, निर्वाणयात खंकेगु दर्शनस्वभाव, अधिपति जुइगु स्वभाव धयागु मार्गया थुपिं प्यंगू मार्ग अर्थस्वभावत तथ्यत खः । अवितथ्यत खः । अनन्यथात खः । थुकथं मार्ग तथ्य स्वभावकथं सत्य खः ।

स्वभाव खः । अभिज्ञाया अभिज्ञास्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव खः । परिज्ञाया परिज्ञास्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव खः । प्रहाणया प्रहाणस्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव खः । भावनाया भावनास्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव खः । साक्षात्करणया साक्षात्करणस्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव खः । थुपिं ९-गू आकारप्रकारतद्वारा प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभावकथं प्यंगू सत्यतयत् छगूरूपं ल्याःख्यायेमाः । गुगु स्वभावयात छगूरूपं ल्याःख्यायेमाः, उगु छगू रूपं ल्याःख्यायेमाः गु स्वभाव एकत्व खः । एकत्वयात छगू मार्गज्ञानं प्रतिवेध याना स्यू । उकिं प्यंगू सत्यत छगू प्रतिवेध याना सिङ्गु दयाच्चन ।

११. छु गुलि आकारप्रकारतद्वारा प्यंगू सत्यत छगू प्रतिवेध याना सिङ्गु दयाच्चनलय् ? १२-गू आकारप्रकारतद्वारा प्यंगू सत्यत छगू प्रतिवेध याना सिङ्गु दयाच्चन । तथ्यस्वभाव अनात्मस्वभाव सत्यस्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव विशिष्टगु सिङ्गु स्वभाव परिच्छेद याना सिङ्गु स्वभाव धारण (धर्म) स्वभाव तथ्यस्वभाव ज्ञानस्वभाव साक्षात्क्रिया स्वभाव स्पर्शनस्वभाव विशेषरूपं सिङ्गु अभिसमयस्वभाव धयागु थुपिं १२-गू आकारप्रकारतद्वारा प्यंगू सत्यतयत् छगूरूपं ल्याःख्यायेमाः, गुगु स्वभावयात छगूरूपं ल्याःख्यायेमाः, उगु छगू रूपं ल्याःख्यायेमाः गु स्वभाव एकत्व खः । एकत्वयात छगूमार्गज्ञानं प्रतिवेध याना स्यू । उकिं प्यंगू सत्यत छगू प्रतिवेध याना सिङ्गु दयाच्चन ।

गुकथं तथ्यस्वभावकथं प्यंगू सत्यत छगू प्रतिवेध याना सिङ्गु दयाच्चनलय् ? १६-गू आकारप्रकारतद्वारा तथ्यस्वभावकथं प्यंगू सत्यत छगू प्रतिवेध याना सिङ्गु दयाच्चन । दुःखया पीडनस्वभाव संस्कृतस्वभाव सन्तापस्वभाव विपरिणामस्वभाव तथ्यस्वभाव खः । समुदयया प्रयत्नस्वभाव मूलकारण निदानस्वभाव जोडेजुङ्गु संयोजनस्वभाव पलिबोध (कचिंग) स्वभाव तथ्यस्वभाव खः । निरोधया मुक्तजुङ्गु निःशरणस्वभाव एकान्त जुङ्गु विवेकस्वभाव असंस्कृतस्वभाव अमृतस्वभाव तथ्यस्वभाव खः । मार्गया पिहाँ वनीगु कारण निययान स्वभाव (सम्प्रापक) हेतुस्वभाव दर्शनस्वभाव अधिपतिस्वभाव तथ्यस्वभाव खः । थुपिं १६-गू आकारप्रकारतद्वारा तथ्यस्वभावकथं प्यंगू सत्यत छगू रूपं ल्याःख्यायेमाः । गुगु स्वभावयात छगूरूपं ल्याःख्यायेमाः, उगु छगूरूपं ल्याःख्यायेमाः गु स्वभाव एकत्व खः । एकत्वयात मार्गज्ञानं प्रतिवेध याना स्यू । उकिं प्यंगू सत्यत प्रतिवेध याना सिङ्गु दयाच्चन ।

गुकथं अनात्मस्वभावकथं सत्यस्वभाव प्रतिवेधयाना सिङ्गु स्वभाव विशिष्टरूपं सिङ्गु स्वभाव परिच्छेद याना सिङ्गु स्वभाव धर्मस्वभाव तथ्यस्वभाव ज्ञानस्वभाव साक्षात्कृयास्वभाव स्पर्शनस्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभावकथं प्यंगू सत्यत छगू प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव दयाच्चन । गुकथं १६-गू आकारप्रकारतद्वारा प्रतिवेध याना सिङ्गु अभिसमयस्वभावकथं प्यंगू सत्यत प्रतिवेध याना सिङ्गु दयाच्चनलय् ? दुःखया पीडनस्वभाव संस्कृतस्वभाव सन्तापस्वभाव विपरिणामस्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव खः । समुदयया प्रयत्नस्वभाव दुःखया मूलकारण निदानस्वभाव संयोगस्वभाव पलिबोधस्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव खः । निरोधया निःशरणस्वभाव विवेकस्वभाव असंस्कृत स्वभाव अमृतस्वभाव

प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव खः । मार्गया निय्यान स्वभाव निरोधया कारण जुयाच्चंगु हेतुस्वभाव निर्वाणयात खंकीगु दर्शनस्वभाव अधिपतिस्वभाव प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभाव खः । थुपिं १६-गू आकारप्रकारतद्वारा प्यंगू सत्यतयत् छगूरूपं ल्याःख्यायेमाः । गुगु स्वभावयात छगूरूपं ल्याःख्यायेमाः; उगु छगूरूपं ल्याःख्यायेमाःगु स्वभाव एकत्व खः । एकत्वयात छगू मार्गज्ञानं प्रतिवेध याना स्यू । उकिं प्यंगू सत्यत छगू प्रतिवेध याना सिङ्गु दयाच्चन ।

१२. सत्यतयगु लक्षणत छु छु खःलय् ? सत्यतयगु लक्षणत निगू खः । संस्कृत लक्षण व असंस्कृत लक्षण । सत्यतयगु लक्षणत थुपिं निगू खः ।

सत्यतयगु लक्षणत छु छु खःलय् ? सत्यतयगु लक्षणत खुगू खः । संस्कृतसत्य (दुःख, समुदय, मार्ग सत्य स्वधीयात संस्कृत सत्य; निरोध सत्ययात असंस्कृत सत्य धका धाइ । (अट्टकथा) तयगु 'उत्पाद' प्रकट जू । विनाश जुङ्गु 'भंग' प्रकट जू । स्थित जुङ्गु 'स्थिति'या अन्यथाभाव प्रकट जू । असंस्कृतसत्य उत्पन्न जुङ्गु 'उत्पाद' प्रकट मजू । विनाश जुङ्गु 'भंग' प्रकट मजू । स्थित जुङ्गु 'स्थिति'या अन्यथाभाव प्रकट मजू । सत्यतयगु लक्षणत थुपिं खुगू खः ।

सत्यतयगु लक्षणत छु छु खःलय् ? सत्यतयगु लक्षणत १२-गू खः । दुःखसत्यया उत्पन्न जुङ्गु 'उत्पाद' प्रकट जू । विनाश जुङ्गु 'भंग' प्रकट जू । स्थित जुङ्गु 'स्थिति'या अन्यथाभाव प्रकट जू । समुदयसत्यया उत्पन्न जुङ्गु 'उत्पाद' प्रकट जू । विनाश जुङ्गु 'भंग' प्रकट जू । स्थित जुङ्गु 'स्थिति' या अन्यथाभाव प्रकट जू । मार्गसत्यया उत्पन्न जुङ्गु 'उत्पाद' प्रकट जू । विनाश जुङ्गु 'भंग' प्रकट जू । स्थित जुङ्गु 'स्थिति' या अन्यथाभाव प्रकट जू । निरोधसत्यया उत्पन्न जुङ्गु 'उत्पाद' प्रकट मजू । विनाश जुङ्गु 'भंग' प्रकट मजू । स्थित जुङ्गु 'स्थिति' या अन्यथाभाव प्रकट मजू । सत्यतयगु लक्षणत थुपिं १२-गू खः ।

प्यंगू सत्यत मध्यय् छु छु कुशलत खःलय् ? छु छु अकुशलत खःलय् ? छु छु अव्याकृतत खःलय् ? समुदयसत्य अकुशल खः । मार्ग सत्य कुशल खः । निरोधसत्य अव्याकृत खः । दुःखसत्य कुशल नं जुङ्गुमागु खः ; अकुशल नं जुङ्गुमागु खः ; अव्याकृत नं जुङ्गुमागु खः ।

स्वंगू सत्यतयत् छगू सत्यं ल्याःख्यायेबहःजू । छगू सत्ययात स्वंगू सत्यद्वारा ल्याःख्यायेबहःजू । थुकथं वस्तुसामर्थ्य कथं पर्याय कथं जुङ्गुमागु दु ।

जुङ्गुमागु दु धयागु गुकथं जुङ्गुमागु दुलय् ? गुगु दुःख सत्य अकुशल खः । समुदयसत्य अकुशल खः । थुकथं अकुशल स्वभावकथं निगू सत्यतयत् छगू सत्यं ल्याःख्यायेबहः जू । छगू सत्ययात निगू सत्यद्वारा ल्याःख्यायेबहःजू । गुगु दुःखसत्य कुशल खः; मार्ग सत्य कुशल खः; थुकथं कुशल स्वभावकथं निगू सत्यतयत् छगू सत्यं ल्याःख्यायेबहःजू । छगू सत्ययात निगू सत्यतद्वारा ल्याःख्यायेबहःजू । गुगु दुःखसत्य अव्याकृत खः; निरोधसत्य अव्याकृत खः; थुकथं अव्याकृत स्वभावकथं निगू सत्यतयत् छगू सत्यं ल्याःख्यायेबहःजू । छगू सत्ययात निगू सत्यतद्वारा ल्याःख्यायेबहःजू; थुकथं स्वंगू सत्यतयत् छगू सत्यं ल्याःख्यायेबहःजू । छगू सत्ययात स्वंगू सत्यतद्वारा ल्याःख्यायेबहःजू । थुकथं वस्तुसामर्थ्यकथं पर्यायकथं जुङ्गुमागु दु ।

२-निगूगु सुत्तन्त पालि

१३. भिक्षुपिं ! जिक्के सर्वज्ञताज्ञान लाभं न्ह्यवः सम्पूर्ण धर्मयात प्रतिवेध याना मस्युनितिनिम्ह बोधिसत्त्व मात्र जक जुयाच्चनावले थुजोगु विचाः लुयाःवगु खः “रूपया आशवाद छु खः ? दोष आदीनव छु खः ? पिहाँवनेगु निःशरण छु खः ? वेदनाया आशवाद छु खः ? दोष आदीनव छु खः ? पिहाँ वनेगु निःशरण छु खः ? संज्ञाया आशवाद छु खः ? दोष आदीनव छु खः ? पिहाँ वनेगु निःशरण छु खः ? संस्कारतयगु आशवाद छु खः ? दोष आदीनव छु खः ? पिहाँवनेगु निःशरण छु खः ? विज्ञानया आशवाद छु खः ? दोष आदीनव छु खः । पिहाँवनेगु निःशरण छु खः ?” धका (थुगु विचाः लुयाःवगु खः) । भिक्षुपिं ! व जिक्के थुजोगु विचाः हानं लुयावल “गुगु रूपयात प्रत्यय याना सुख सौमनस्य उत्पन्न जुइगु खः, थ्व रूपया आशवाद खः; गुगु अनित्य खः; उगु रूप दुःख खः; विपरिणाम स्वभाव दयाच्चन; थ्व रूपया दोष आदीनव खः । रूपय् गुगु छन्दरागयात तंका छ्वयेगु छन्दरागयात चीका छ्वयेगु दयाच्चन; थ्व रूपया पिहाँ वनेगु निःशरण खः ।” गुगु वेदनायात प्रत्यय याना गुगु संज्ञायात प्रत्यय याना गुगु संस्कारतयत् प्रत्यय याना गुगु विज्ञानयात प्रत्यय याना सुख सौमनस्य उत्पन्न जुइगु खः; थ्व विज्ञानया आशवाद खः; गुगु विज्ञान अनित्य खः; उगु विज्ञान दुःख खः; विपरिणामस्वभाव दयाच्चन; थ्व विज्ञानया दोष आदीनव खः । विज्ञानय् गुगु छन्दरागयात तंका छ्वयेगु छन्दरागयात चीका छ्वयेगु दयाच्चन; थ्व विज्ञानया पिहाँवनेगु निःशरण खः ।

भिक्षुपिं ! जिं थुपिं न्यागू उपादानस्कन्धतयगु थुकथं आशवादयात नं आशवादकथं दोष आदीनवयात नं दोषआदीनवकथं पिहाँ वनेगु निःशरणयात नं पिहाँ वनेगु निःशरणकथं यथाभूतरूपं गथे खः अथे प्रतिवेध याना मस्युनिबले तक जिं भिक्षुपिं ! निम्नकोटीयागु देवभूमिसहित मारदेवभूमिसहित ब्रह्मभूमिसहितगु अवकाशलोकय् श्रमण ब्राह्मण जुजुपिं मनुष्यपिं सहितगु सत्त्वलोकय् अनुत्तरगु ‘ज्वःमदुगु’ “सम्यक्सम्बोधिज्ञानयात थःमं स्वयं प्रतिवेध याना सिल” धका स्वीकार मयाना । भिक्षुपिं ! गुगु इलय् जिं न्यागू उपादानस्कन्धतयगु थुकथं आशवादयात नं आशवादकथं दोष आदीनवयात नं दोष आदीनवकथं पिहाँ वनेगु निःशरणयात नं पिहाँ वनेगु निःशरणकथं यथाभूतरूपं गथे खः अथे प्रतिवेध याना सिल; भिक्षुपिं ! अबले तिनि जिं निम्नकोटीगु देवभूमिसहित मारदेवभूमिसहित ब्रह्मभूमिसहितगु अवकाशलोकय् श्रमणब्राह्मण जुजुपिं मनुष्यपिं सहितगु सत्त्वलोकय् अनुत्तरगु ‘ज्वःमदुगु’ सम्यक्सम्बोधिज्ञानयात थःमं स्वयं प्रतिवेध याना सिल धका स्वीकार याना । खनिगु कृत्ययात यायेसःगुलिं दर्शन धका धायेमाःगु प्रत्यवेक्षणज्ञान नं जित उत्पन्न जुल; जिगु (अरहत्त्वफल) विमुक्ति विनाश जुइफइमखुत; थ्व दकसिबे अन्तिमगु (प्रतिसन्धिकथं) उत्पन्न जुइगु खः; आः हाकनं उत्पन्न जुइगु मन्त धका (थुजोगु विचाःहानं लुयाःवगु जुल) ।

३-निगूगु सुत्तन्तनिर्देश

१४. “रूपयात प्रत्यय याना उत्पन्न जुइगु सुखसौमनस्य रूपया आशवाद खः” धका सिया (मार्गक्षण्य्) समुदययात प्रहाण यायेगु धयागु प्रतिवेध याना सिइकेगु समुदयसत्य प्रतिवेधज्ञान खः । गुगु रूप अनित्य खः; उगु रूप दुःख खः; विपरिणाम स्वभाव दयाच्चन; “ध्व रूपया दोष आदीवन खः” धका सिया मार्गक्षण्य् दुःखयात परिच्छेद याना सिइकेगु धयागु प्रतिवेध याना सिइकेगु दुःखसत्य प्रतिवेधज्ञान खः । रूप्य् गुगु छन्दरागयात मदयेका छ्वयेगु छन्दरागयात प्रहाण यायेगु दयाच्चन; “ध्व रूपया पिहाँ वनीगु निःशरण खः” धका सिया (मार्गक्षण्य्) निरोधयात साक्षात्कार यायेगु धयागु प्रतिवेध याना सिइकेगु निरोधसत्य प्रतिवेधज्ञान खः । थुपिं स्थानत स्वंगुलिइ (प्रतिवेध याना सिइकेगुया सामर्थ्यकथं उत्पन्न जुइगु) गुगु सम्यक्दृष्टि सम्यक्संकल्प सम्यक्वचन सम्यक्कर्मान्त सम्यक्आजीव सम्यक्व्यायाम सम्यक्स्मृति सम्यक्समाधि (थुपिं मार्गाङ्ग च्यागू) यात भावना यायेगु धयागु प्रतिवेध याना सिइकेगु मार्गसत्य प्रतिवेधज्ञान खः ।

गुगु वेदनायात प्रत्यय याना गुगु संज्ञायात प्रत्यय याना गुगु संस्कारतयूत प्रत्यय याना “गुगु विज्ञानयात प्रत्यय याना उत्पन्न जुइगु सुख सौमनस्य विज्ञानया आशवाद खः” धका सिया (मार्गक्षण्य्) समुदययात प्रहाण यायेगु धयागु प्रतिवेध याना सिइकेगु समुदयसत्य प्रतिवेधज्ञान खः । गुगु विज्ञान अनित्य खः; उगु विज्ञान दुःख खः; विपरिणाम स्वभाव दयाच्चन; “ध्व विज्ञानया दोष आदीनव खः” धका (सिया मार्गक्षण्य् दुःखयात) परिच्छेद याना सिइकेगु धयागु प्रतिवेध याना सिइकेगु दुःखसत्य प्रतिवेधज्ञान खः । विज्ञान्य् गुगु छन्दरागयात मदयेका छ्वयेगु छन्दरागयात प्रहाण यायेगु दयाच्चन; “ध्व विज्ञानया निःशरण खः” धका (सिया मार्गक्षण्य् निरोधयात) साक्षात्कार यायेगु धयागु प्रतिवेध याना सिइकेगु निरोधसत्य प्रतिवेधज्ञान खः । थुपिं स्थानत स्वंगुलिइ (प्रतिवेध याना सिइकेगुया सामर्थ्यकथं उत्पन्न जुइगु) गुगु सम्यक्दृष्टि सम्यक्संकल्प सम्यक्वचन सम्यक्कर्मान्त सम्यक्आजीव सम्यक्व्यायाम सम्यक्स्मृति सम्यक्समाधि (थुपिं मार्गाङ्ग च्यागू) यात भावना यायेगु धयागु प्रतिवेध याना सिइकेगु मार्गसत्य प्रतिवेधज्ञान खः ।

१५. सत्य धयागु छु गुलि आकार प्रकारतद्वारा सत्य धाइगु खःलय् ? मालेगु एषण स्वभावकथं स्वथनेगु परिग्रह स्वभाव कथं प्रतिवेध याना सिइकेगु स्वभावकथं (सत्य धाइ) । मालेगु एषण स्वभावकथं गुकथं सत्य धाइगु खःलय् ? जरामरण छु मूल कारण निदान दयाच्चनलय् ? छु समुदय दयाच्चनलय् ? छु उत्पत्ति कारण जाति दयाच्चनलय् ? छु प्रभव दयाच्चनलय् ? धका थुकथं मालेगु स्वभावकथं सत्य धाइ । जरा मरण जाति हे मूल कारण निदान दयाच्चन । जाति हे समुदय दयाच्चन । जाति हे उत्पत्ति कारण दयाच्चन । जाति हे प्रभव दयाच्चन धका थुकथं स्वथनेगु परिग्रह स्वभावकथं सत्य धाइ । जरामरणयात नं विभाजन याना स्यू । जरामरण समुदययात नं विभाजन याना स्यू । जरामरण निरोधयात नं विभाजन

स्वभावकथं सत्य धाइ । विज्ञान संस्कार हे मूलकारण निदान दयाच्चन; संस्कार हे समुदय दयाच्चन; संस्कार हे उत्पत्ति कारण दयाच्चन; संस्कार हे प्रभव दयाच्चन धका थुकथं स्वथनेगु स्वभावकथं सत्य धाइ । विज्ञानयात नं विभाजन याना स्यू; विज्ञानया समुदययात नं विभाजन याना स्यू; विज्ञानया निरोधयात नं विभाजन याना स्यू; विज्ञानया निरोधपाखे थ्यनीगु कारण आचरण प्रतिपदायात नं विभाजन याना स्यू । थुकथं प्रतिवेध याना सिइकेगु स्वभावकथं सत्य धाइ ।

संस्कारत छु गुगु मूलकारण निदान दयाच्चनलय् ? छु गुगु समुदय दयाच्चनलय् ? छु गुगु उत्पत्ति कारण जाति दयाच्चन लय् ? छु गुगु प्रभव दयाच्चनलय् धका थुकथं मालेगु एषण स्वभावकथं सत्य धाइ । संस्कारत अविद्या हे मूलकारण निदान दयाच्चन; अविद्या हे समुदय दयाच्चन; अविद्या हे उत्पत्ति कारण जाति दयाच्चन; अविद्या हे प्रभव दयाच्चन धका थुकथं स्वथनेगु परिग्रह स्वभावकथं सत्य धाइ । संस्कारतयत् नं विभाजन याना स्यू । संस्कारतयगु समुदययात नं विभाजन याना स्यू; संस्कारतयगु निरोधयात नं विभाजन याना स्यू; संस्कारतयगु निरोधपाखे थ्यनीगु कारण आचरण प्रतिपदायात नं विभाजन याना स्यू । थुकथं प्रतिवेध याना सिइकेगु स्वभावकथं सत्य धाइ ।

१६. जरामरण दुःखसत्य खः । जाति समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँवनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । जाति दुःखसत्य खः । भव दुःखसत्य खः । भव समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँवनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । उपादान समुदय सत्य खः । उपादान दुःखसत्य खः । तृष्णा समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँवनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । उपादान मार्गसत्य खः । तृष्णा दुःखसत्य खः । वेदना समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँ वनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । वेदना दुःखसत्य खः । स्पर्श समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँवनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । स्पर्श दुःखसत्य खः । षडायतन समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँवनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । षडायतन दुःखसत्य खः । नामरूप समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँवनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । नामरूप दुःखसत्य खः । विज्ञान समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँवनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । विज्ञान दुःखसत्य खः । संस्कारत समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँ वनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । निगुलियागु पिहाँ वनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । निगुलियागु पिहाँ वनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधसत्ययात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । संस्कारत दुःखसत्य खः । अविद्या समुदयसत्य खः । निगुलियागु पिहाँवनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः ।

जराकरण गबलें गबलें दुःखसत्य; गबलें गबलें समुदयसत्य जुइमागु खः । निगुलियागु नं पिहाँवनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः । जाति गबलें गबलें दुःखसत्य; गबलें गबलें समुदयसत्य जुइमागु खः । भव गबलें गबलें दुःखसत्य; गबलें गबलें समुदयसत्य जुइमागु खः । निगुलियागु पिहाँ वनेगु निःशरण निरोधसत्य खः । निरोधयात विभाजन याना सिइकेगु मार्गसत्य खः ।

सत्यकथा निर्देश क्वचाल

भानवार क्वचाल

३-बोध्यंगकथा

१७. श्रावस्ती निदान । भिक्षुपि ! बोध्यंगत थुपिं न्हेगू खः । छु छु न्हेगू लय् ? स्मृतिसम्बोध्यंग, धर्मविचयसम्बोध्यंग, वीर्यसम्बोध्यंग, प्रीतिसम्बोध्यंग, प्रश्रब्धिसम्बोध्यंग, समाधिसम्बोध्यंग, उपेक्षासम्बोध्यंगत खः । भिक्षुपिं ! बोध्यंगत थुपिं न्हेगू खः ।

बोध्यंग धयागुलिइ छु गुजागु स्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः लय् ? सिइकेया नितिं जुयाच्चन; उकिं बोध्यंग धाइगु खः । सिइकेसःगु कारणं याना बोध्यंग धाइगु खः । अनुकूलकथं सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । हाकनं सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बांलाक सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । (१)

सिइकेगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अनुकूलकथं सिइकेगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । हाकनं सिइकेगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बांलाक सिइकेगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । (२)

सिइकेबीसःगुया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अनुकूलकथं सिइकेबीसःगुया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । हाकनं सिइकेबीसःगुया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बांलाक सिइकेबीसःगुया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । (३)

सिइकेबीगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अनुकूलकथं सिइकेबीगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । हाकनं सिइकेबीगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बांलाक सिइकेबीगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । (४)

सिइकेसःगु कारणं बोधि धका नां दयाच्चंगु योगी पुद्गलया पक्षय् उत्पन्न जुइगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अनुबोधि धका नां दयाच्चंगु योगी पुद्गलया पक्षय् उत्पन्न जुइगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रतिबोधि धका नां दयाच्चंगु योगी पुद्गलया पक्षय् उत्पन्न जुइगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । सम्बोधि धका नां दयाच्चंगु योगी पुद्गलया पक्षय् उत्पन्न जुइगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । (५) (पञ्चमचतुष्क)

बुद्धि लाभ जुइगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बुद्धि हाकनं लाभ जुइगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बुद्धि (सत्त्वपिन्त) निरोपण याइगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बुद्धि सत्त्वपिन्त अभिरोपण याइगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बुद्धि पूर्वकेबीगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बुद्धि बांलाक पूर्वकेबीगु अर्थस्वभावया कारणं बोध्यंग धाइगु खः । (षष्ठ)

शमथया अविक्षेप अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । विपश्यनाया बारबार भावना याडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । शमथ विपश्यनातयगु छगू मात्र कृत्यरस दडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । छज्वः जोडेजुडगुया पुलावना उत्पन्न मजुडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः ।

शिक्षाया समादान याडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । आलम्बनया गौचर अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । कयकुनिगु चित्तया उच्चोग याडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । औधृत्य चित्तया क्वत्यलिगु (निग्रह) अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । निगुलिं पक्षं विशुद्धगु चित्तया उपेक्षित जुडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । विशेषधर्म प्राप्त जुडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । पुलावनिगुयात प्रतिवेध याना सिद्धकेगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । सत्ययात प्रतिवेध याना सिद्धकेगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । निर्वाणय् प्रतिष्ठापित जुडकेगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः ।

श्रद्धाइन्द्रियया अधिमोक्ष अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । प्रज्ञाइन्द्रियया दर्शन अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । श्रद्धाबलया श्रद्धा मदडगुलिड कम्प मजुडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । प्रज्ञाबलया अविद्याय् कम्प मजुडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । स्मृतिसम्बोध्यंगया उपस्थान अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । उपेक्षासम्बोध्यंगया प्रत्यवेक्षण याडगु अर्थ स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । सम्यक्दृष्टिया दर्शन अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । सम्यक्समाधिया अविक्षेप अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः ।

इन्द्रियया अधिपति अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यङ्ग धाडगु खः । बलतयगु कम्प मजुडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यङ्ग धाडगु खः । पिहाँ वनीगु (निर्यान) अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । मार्गया हेतु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । स्मृतिप्रस्थानतयगु उपस्थान अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । सम्यक्प्रधानतयगु प्रयत्न याडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । ऋद्धिपादतयगु सिद्ध व पूर्ण जुडगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । सत्यतयगु तथ्य अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । मार्गतयगु हाकनं शान्त जुडगु प्रतिप्रश्रद्ध अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः । फलतयगु साक्षात्कृया अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाडगु खः ।

३. बोध्यंगकया

वितर्कया अभिनिरोपण अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । विचारया परामर्श अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रीतिया फइले जुइगु (स्फरण) अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । सुखया भिजेजुइगु अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया छगू मात्र आलम्बन दइगु अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

आवर्जन अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । विशेषं सिइकेगु (विजानन) अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । विभाजन याना सिइकेगु अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बांलाक लुमंकीगु (संजानन) अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । एकोदि नां दुगु समाधि अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अभिज्ञाया सिइकेगु अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । परिज्ञाया तरे जुइगु तीरण अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रहाणया परित्याग अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । भावनाया छगू मात्र कृत्यरस दइगु अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । साक्षात्कृयाया थीगु स्पर्शन अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । स्कन्धतय्गु स्कन्ध अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । धातुतय्गु धातु अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । आयतनतय्गु आयतन अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । संस्कृतधर्मतय्गु संस्कृत अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । असंस्कृतधर्मतय्गु असंस्कृत अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

चित्त अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया आनन्तरिय (अन्तर मदइगु) अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया व्युत्थान अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया वर्तमदइगु विवर्तन अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया जनकहेतु अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया उपस्थम्भकप्रत्यय अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया वस्तु अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया उत्पत्तिभूमि अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया आलम्बन अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया गौचर अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया चर्या अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया गति अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया न्त्यचिका यंकीगु (अभिनीहार) अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया पिहाँवनीगु (निर्यान) अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया मुक्त जुइगु निःशरण अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

छगू मात्र आलम्बनय् आवर्जन अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । छगू मात्र आलम्बनय् विशेषं सिइकीगु अर्थस्वभावयात सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

वीर्य अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । चित्तया अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसा (निरीक्षण परीक्षण याइगु) अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसाया मूल अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसाया कारणं जुयाच्चंगु (पाद) अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसाया प्रधान अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसाया सिद्ध जुइगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसाया अधिमोक्ष अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसाया उद्योग याइगु अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसाया उपस्थान अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसाया अविक्षेप अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मिमांसाया दर्शन अर्थस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

दुःख स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । दुःखया पीडनस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । दुःखया संस्कृतस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । दुःखया सन्तापस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । दुःखया विपरिणामस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । समुदयस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । समुदयया प्रयास याइगु (आयूहन) स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मूलकारण निदानस्वभावयात जोडे याइगु संयोगस्वभावयात पंगल जुइगु पलिबोध स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । निरोधस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । निरोधया पिहाँ वनीगु सनिःशरणस्वभावयात एकान्त जुइगु स्वभावयात असंस्कृत स्वभावयात अमृत स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मार्गस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मार्गया पिहाँ वनीगुया कारण स्वभाव हेतुस्वभाव दर्शन स्वभाव अधिपतिस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

तथ्यस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अनात्मस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । सत्यस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रतिवेध याना सिद्धकीगु स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । विशिष्ट रूपं सिद्धकीगु स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । परिच्छेद याना सिद्धकीगु स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । धर्मस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । धातुस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । ज्ञातस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । साक्षात्कार याइगु स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । स्पर्शनस्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रतिवेध याना सिद्धगु स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

नैष्कर्म्ययात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अब्यापादयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । आलोकसंज्ञायात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अविक्षेपयात

सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । धर्मव्यवस्थानयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । ज्ञानयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रामोद्ययात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रथमध्यानयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अरहत्त्वमार्गयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अरहत्त्वफलसमापत्तियात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

अधिमोक्षस्वभावकथं श्रद्धाइन्द्रिययात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । दर्शनस्वभावकथं प्रज्ञाइन्द्रिययात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । श्रद्धा मदइगु कारणं कम्प मजुइगु स्वभावकथं श्रद्धाबलयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अविद्याय् कम्प मजुइगु स्वभावकथं प्रज्ञाबलयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । उपस्थानस्वभावकथं स्मृतिसम्बोध्यंगयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रत्यवेक्षणस्वभावकथं उपेक्षासम्बोध्यंगयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

दर्शन स्वभावकथं सम्यक्दृष्टियात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अविक्षेपस्वभावकथं सम्यक्समाधियात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अधिपतिस्वभावकथं इन्द्रिययात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । कम्प मजुइगु स्वभावकथं बलयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । पिहाँ वनीगु स्वभावयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । हेतुस्वभावकथं मार्गयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । उपस्थानस्वभावकथं स्मृतिप्रस्थानयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । उद्योग यायेगु स्वभावकथं सम्यक्प्रधानयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । सिद्धसम्पन्न जुइगु स्वभावकथं ऋद्धिपादयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । सही जुइगु तथ्यस्वभावकथं सत्ययात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अविक्षेपस्वभावकथं शमथयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । बारबार भाविता याइगु अनुपश्यनास्वभावकथं विपश्यनायात छगू मात्र कृत्यरस स्वभावकथं शमथविपश्यनायात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । पुलावना उत्पन्न मजुइगु स्वभावकथं छज्वः चिनिगु 'युगनद्ध'यात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । संवर याइगु स्वभावकथं शीलविशुद्धियात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । अविक्षेपस्वभावकथं चित्तविशुद्धियात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । दर्शनस्वभावकथं दृष्टिविशुद्धियात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मुक्त जुइगु स्वभावकथं विमोक्षयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रतिवेध याना सिद्धकेसःगु स्वभावकथं विद्यायात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । परित्याग याइगु स्वभावकथं विमुक्तियात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । ल्यं पुल्यं मदयेक त्वाःथलेगु स्वभावकथं क्षयज्ञानयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । हाकनं शान्त जुइगु स्वभावकथं अनुत्पादज्ञानयात सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

छन्दयात मूलस्वभावकथं सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मनसिकारयात उत्पन्न जुइकेगु स्वभावकथं सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । स्पर्शयात मुंकेगु स्वभावकथं सिद्धकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । वेदनायात पुचः चिनेगु स्वभावकथं सिद्धकेसःगु कारणं

बोध्यंग धाइगु खः । समाधियात प्रमुख स्वभावकथं सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । स्मृतियात अधिपतिस्वभावकथं सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । प्रज्ञायात व स्वया उत्तमगु स्वभावकथं सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । विमुक्तियात ठोस सारस्वभावकथं सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः । मरण मदुगुपाखे दुत्युवनीगु निर्वाणयात अन्त्यस्वभावकथं सिइकेसःगु कारणं बोध्यंग धाइगु खः ।

२०. श्रावस्ती निदान । अबले आयुष्मान सारिपुत्रं भिक्षुपिन्त “आवुस भिक्षुपिं” धका आमन्त्रण याना बिज्यात । “आवुस” धका इपिं भिक्षुपिसं आयुष्मान सारिपुत्रयात लिसः बिया निवेदन यात । आयुष्मान सारिपुत्रं थुगु खँ धया बिज्यात - आवुसपिं ! बोध्यंगत थुपिं न्हेगू खः । छु छु न्हेगूलय् - स्मृतिसम्बोध्यंग, धर्मविचयसम्बोध्यंग उपेक्षासम्बोध्यंग । आवुसपिं ! बोध्यंगत थुपिं न्हेगू खः । आवुसपिं ! जिं थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मध्यय् गुगु गुगु बोध्यंगद्वारा सुथबंछि च्वनेमास्ति वइगु खः; उगु उगु बोध्यंगद्वारा सुथबंछि च्वनेगु यानाच्वना । गुगु गुगु बोध्यंगद्वारा न्हिनय् ज्वःछियं कं च्वनेमास्ति वइगु खः; बहनी बंछियं कं च्वनेमास्ति वइगु खः; उगु उगु बोध्यंगद्वारा बहनीबंछियं कं च्वनेगु यानाच्वना । आवुसपिं ! यदि स्मृतिसम्बोध्यंग खः धका थुकथं जिगु चित्तयात जुल धाःसा, “अप्रमाण” खः धका जिगु चित्तयात जुइगु खः । “बालाक उद्योग यायेमाःगु खः” धका जित जुइगु खः । “निर्वाण आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु सामर्थ्यकथं स्थित नं जुइगु उगु धर्मयात स्थित जुयाच्वंगु दु” धका विभाजन याना स्यू । छुं जुया नं जित निर्वाण आलम्बनं च्यूत जुल धाःसा “थुगु प्रत्ययया कारणं जित च्यूत जुल” धका विभाजन याना स्यू । यदि धर्मविचयसम्बोध्यंग उपेक्षासम्बोध्यंग खः धका थुकथं जिगु चित्तयात जुल धाःसा, “अप्रमाण” खः धका थुकथं जिगु चित्तयात जुइगु खः । “बालाक उद्योग यायेमाःगु खः” धका थुकथं जिगु चित्तयात जुइगु खः । “निर्वाण आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु सामर्थ्यकथं स्थित नं जुयाच्वंगु उगु धर्मयात स्थित जुयाच्वंगु दु” धका विभाजन याना स्यू । छुं जुया नं जित (निर्वाण आलम्बनं) च्यूत जुल धाःसा, “थुगु प्रत्ययया कारणं जित च्यूत जुल” धका विभाजन याना स्यू ।

आवुसपिं ! उदाहरण कथं जुजुया वा जुजुया महामात्यया वसःबाकस थीथीकथं छिनातःगु वसतं जायाच्वन धायेनु; उम्ह जुजुं जुजुया महामात्यं सुथबंछिया इलय् गुगु गुगु वस्त्र युगलं पुने मास्ति वइगु खः; उगु उगु वस्त्र युगलं हे सुथबंछिया इलय् पुना जुइदइगु खः । गुगु गुगु वस्त्र युगलयात हे न्हिनययागु ई ज्वःछि बहनीसिया ई ज्वःछि पुने मास्ति वइगु खः; उगु उगु वस्त्र युगलं हे बहनीसिया ई ज्वःछि पुनाजुइदइगु खः; आवुसपिं ! थथे हे जिं थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मध्यय् गुगु गुगु बोध्यंगद्वारा सुथबंछियं कंया इलय् च्वने मास्ति वइगु खः बहनीसिगु ई ज्वःछियं कं च्वनेमास्ति वइगु खः; उगु उगु बोध्यंगद्वारा बहनीसिगु ई ज्वःछियं कं च्वनेगु जुयाच्वन । आवुसपिं ! स्मृतिसम्बोध्यंग खः धका यदि थुकथं जित जुल धाःसा, “अप्रमाण खः” धका थुकथं जित जुइगु खः । “बालाक उद्योग यायेमाःगु खः” धका थुकथं जित जुइगु खः । निर्वाण आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु सामर्थ्यकथं स्थित नं जुइगु उगु धर्मयात स्थित जुयाच्वंगु दु

धका विभाजन याना स्यू । छुं जुया नं जित (निर्वाण आलम्बनं) च्यूत जुल धाःसा; थुगु प्रत्ययया कारणं जित च्यूत जुल धका विभाजन याना स्यू । उपेक्षासम्बोध्यंग धका यदि थुकथं जित जुल धाःसा; “अप्रमाण” खः धका थुकथंजित जुइगु खः । बांलाक उद्योग यायेमाःगु खः धका थुकथं जित जुल धाःसा; निर्वाण आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु सामर्थ्यकथं स्थित नं जुयाच्चंगु उगु धर्मयात स्थित जुयाच्चंगु दु धका विभाजन याना स्यू । छुं जुया नं जित (निर्वाण आलम्बनं) च्यूत जुल धाःसा थुगु प्रत्ययया कारणं जित च्यूत जुल धका विभाजन याना स्यू ।

सुत्तन्तनिर्देश

२१. **जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा स्मृतिसम्बोध्यंग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःलय् ?** जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा निर्वाण आलम्बन प्रकट जुयाच्चंतल्ले तक स्मृतिसम्बोध्यंग उत्पन्न जुयाच्चनी । उदाहरणया रूपय् जहाँथीगु चिकंमत लुयावया च्वंतल्ले वर्ण दयाच्चनी; वर्ण दयाच्चंतल्ले मिज्वाला उत्पन्न जुयाच्चनीथें थ्वथें हे जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा निर्वाण आलम्बन प्रकट जुयाच्चंतल्ले तक स्मृतिसम्बोध्यंग उत्पन्न जुयाच्चनी ।

जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा अप्रमाण गुकथं उत्पन्न जुइगु खःलय् ? ब्वं दना लुया वइगु पर्युष्ठान सम्पूर्ण क्लेशत व न्हूगु जन्मयात उत्पन्न जुइकीगु सम्पूर्ण संस्कारत प्रमाण दयेकेगुलिसे आबद्ध जुयाच्चंगु दु; निर्वाण अचलस्वभावकथं व असंस्कृतस्वभावकथं अप्रमाण उत्पन्न जुयाच्चन; जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा निर्वाण आलम्बन प्रकट जुयाच्चंतल्ले तक अप्रमाण उत्पन्न जुयाच्चनी ।

जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा बांलाक उद्योग यायेमाःगु सुसमारब्ध गुकथं उत्पन्न जुइगु खःलय् ? ब्वं दना लुयावइगु पर्युष्ठान सम्पूर्ण क्लेशत व न्हूगु जन्मयात उत्पन्न जुइकीगु सम्पूर्ण संस्कारत शमन जुइकीगु मद्दु; निर्वाण शमनस्वभावकथं व प्रणीतस्वभावकथं शान्त जुइगु स्वभाव दु; जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा निर्वाण आलम्बन प्रकट जुयाच्चंतल्ले तक सुसमारब्ध उत्पन्न जुयाच्चनी ।

निर्वाण आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु सामर्थ्यद्वारा स्थित नं जुयाच्चंगु उगु धर्मयात स्थित जुयाच्चन धका गुकथं विभाजन याना स्यूलय् ? छुं जुया नं (निर्वाण आलम्बनं) च्यूत जुल धाःसा; थुगु प्रत्ययया कारणं च्यूत जुल धका गुकथं विभाजन याना स्यूलय् ? गुलि गुलि आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खःलय् ? गुलि गुलि आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खःलय् ? च्यागू आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । च्यागू आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः ।

छुं छुं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खःलय् ? उत्पन्न मजुइगुयात आवर्जन (विचाः) याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । उत्पन्न जुइगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । स्वाकं उत्पन्न मजुइगुयात आवर्जन याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । स्वाकं उत्पन्न

जुइगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । अनिमित्तयात आवर्जन याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । निमित्तयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । निरोधयात आवर्जन याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । संस्कारतयूत आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । थुपिं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः ।

छु छु च्यागू आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खःल्य ? उत्पन्न जुइगुयात आवर्जन (विचाः) याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । उत्पन्न जुइगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । स्वाकं उत्पन्न जुइगुयात आवर्जन याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । स्वाकं उत्पन्न मजुइगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । निमित्तयात आवर्जन याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । निमित्त मदुगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । संस्कारतयूत आवर्जन याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । निरोधयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । थुपिं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । थुकथं निर्वाण आलम्बनयू उत्पन्न जुइगु सामर्थ्यद्वारा स्थित नं जुयाच्चंगु उगु धर्मयात स्थित जुयाच्चन धका विभाजन याना स्यू । छुं जुया नं (निर्वाण आलम्बनं) च्यूत जुल धाःसा, थुगु प्रत्ययया कारणं च्यूत जुल धका विभाजन याना स्यू ।

जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा उपेक्षासम्बोध्यंग गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य ? जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा निर्वाण आलम्बन प्रकट जुयाच्चंतल्ले तक उपेक्षासम्बोध्यंग उत्पन्न जुइगु खः । उदाहरणया रूपयू जहाँथीगु चिकंमतया मिज्वाला लुयावया च्वंतल्ले वर्ण दयाच्चनी; वर्ण दयाच्चंतल्ले तक मिज्वाला दयाच्चनीथें थ्वथें हे जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा निर्वाण आलम्बन प्रकट जुयाच्चंतल्ले तक उपेक्षासम्बोध्यंग उत्पन्न जुयाच्चनी ।

जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा अप्रमाण गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य ? ब्वंब्वं दना लुया वइगु पर्युष्ठान सम्पूर्ण क्लेशत व न्हूगु जन्मयात उत्पन्न जुइकीगु सम्पूर्ण संस्कारत प्रमाण दयेकेगुलिसे आबद्ध जुयाच्चंगु दु । निर्वाण अचलस्वभावकथं व असंस्कृतस्वभावकथं अप्रमाण जुयाच्चन; जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा निर्वाण आलम्बन प्रकट जुयाच्चंतल्ले तक अप्रमाण उत्पन्न जुयाच्चनी ।

जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा बांलाक उद्योग यायेमाःगु सुसमारब्ध गुकथं उत्पन्न जुइगु खःल्य ? ब्वंब्वं दना लुया वइगु पर्युष्ठान सम्पूर्ण क्लेशत व न्हूगु जन्मयात उत्पन्न जुइकीगु सम्पूर्ण संस्कारत शमन जुइकीगु मदु; निर्वाण शान्तस्वभावकथं व प्रणीतस्वभावकथं शमन स्वभाव दयाच्चन; जित बोध्यंग उत्पन्न जुल धाःसा निर्वाण आलम्बन प्रकट जुयाच्चंतल्ले तक सुसमारब्ध जुयाच्चनी ।

“निर्वाण आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु सामर्थ्यद्वारा स्थित नं जुयाच्चंगु उगु धर्मयात स्थित जुयाच्चन धका गुकथं विभाजन याना स्यूलय् ? छुं हानं नं निर्वाण आलम्बनं च्यूत जुल धाःसा, थुगु प्रत्ययया कारणं च्यूत जुल धका गुकथं विभाजन याना स्यूलय् ?” गुलि गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खःलय् ? गुलि गुलि आकार प्रकारतद्वारा उपेक्षासम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खःलय् ? च्यागू आकार प्रकारतद्वारा उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । च्यागू आकार प्रकारतद्वारा उपेक्षासम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः ।

छु छु च्यागू आकार प्रकारतद्वारा उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खःलय् ? उत्पन्न जुइ मखुगुयात आवर्जन (विचाः) याइगु भावया कारणं उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । उत्पन्न जुइगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । स्वाकं उत्पन्न मजुइगुयात आवर्जन याइगु भावया कारणं उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । स्वाकं उत्पन्न जुइगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । अनिमित्तयात आवर्जन याइगु भावया कारणं उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । निमित्तयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । निरोधयात आवर्जन याइगु भावया कारणं उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । संस्कारतय्त आवर्जन मयाइगु भावया कारणं उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः । थुपिं च्यागू आकारप्रकारतद्वारा उपेक्षासम्बोध्यंग स्थित जुइगु खः ।

छु छु च्यागू आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खःलय् ? उत्पन्न जुइगुयात आवर्जन (विचाः) याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । उत्पन्न जुइगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । स्वाकं उत्पन्न जुइगुयात आवर्जन याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । स्वाकं उत्पन्न मजुइगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । निमित्तयात आवर्जन याइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । निमित्त मदुगुयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । संस्कारतय्त आवर्जन याइगु भावया कारणं उपेक्षासम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । निरोधयात आवर्जन मयाइगु भावया कारणं स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । थुपिं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा स्मृतिसम्बोध्यंग च्यूत जुइगु खः । थुकथं निर्वाण आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु सामर्थ्यद्वारा स्थित नं जुयाच्चंगु उगु धर्मयात स्थित जुयाच्चन धका विभाजन याना स्यू । छु जुया नं (निर्वाण आलम्बनं) च्यूत जुल धाःसा, थुगु प्रत्ययया कारणं च्यूत जुल धका विभाजन याना स्यू ।

बोध्यंगकथा क्वचाल ।

४-मैत्रीकथा

२२. श्रावस्ती निदान । भिक्षुपिं ! मैत्रीया चेतोविमुक्तियात् सेवन याये बहः भाविता याये बहः बारबार याये बहः यान समान याये बहः आधारवस्तुथें याये बहः न्त्योने प्रकट जुइके बहः छ्चाखेरं संग्रह याये बहः बांलाक उद्योग याये बहः जुलधाःसा भिंछ्गू आनिशंसतयत् आकाक्षां तये बहः जू । छु छु भिंछ्गूलय् धाःसा -

(१) सुखं चने दु (२) सुखं दने दु (३) मभिंंगु स्वप्न खनि मखु (४) मनूतय् यःम्ह जुइगु खः (५) अमनुष्यपिनि यःम्ह जुइगु खः (६) देवतापिसं रक्षा याइगु खः (७) उम्ह ब्यक्तियात् मि, विषं वा शस्त्रअस्त्रं थिइ मफइगु खः (विनाश याये फइमखुगु खः) (८) तुरन्त चित्त स्थिर जुइगु खः (९) ख्वाःयागु वर्ण विशेषं निर्मल जुइगु खः (१०) बेहाशी मजूसे मरण जुइ दइगु खः (११) अत्यन्त उत्तमगु धर्मयात् प्रतिवेध याना सिइके मफुसा (मरणं लिपा) ब्रह्मलोकय् थ्यंकः वने दइगु खः । भिक्षुपिं ! मैत्रीया चेतोविमुक्तियात् सेवन याये बहः भाविता याये बहः बारबार याये बहः यान समान याये बहः आधारवस्तुथें याये बहः न्त्योने प्रकट जुइके बहः छ्चाखेरं संग्रह याये बहः बांलाक उद्योग याये बहः जुल धाःसा थुपिं भिंछ्गू आनिशंसतयत् आकाक्षां तये बहः जू ।

अप्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु । प्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु । उगु उगु दिशाय् फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु । छु छु आकार प्रकारतद्वारा अप्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु लय् ? छु छु आकार प्रकारतद्वारा प्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु लय् ? छु छु आकार प्रकारतद्वारा उगु उगु दिशाय् फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु लय् ? न्यागू आकार प्रकारतद्वारा अप्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु । न्हेगू आकार प्रकारतद्वारा प्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु । भिंगू आकार प्रकारतद्वारा दिशा दिशाय् फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु ।

छु छु न्यागू आकार प्रकारतद्वारा अप्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु लय् ?

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुया चिन्ता ब्यापाद मदुपिं जुया दुःख मदुपिं जुया सुख दुपिं जुया थःत थःपिसं वहन याना यंके फुपिं जुइमा । श्वासप्रश्वास दुपिं सकलें प्राणीपिं शरीर प्रकट दुपिं सकलें सत्त्वपिं सकलें पुद्गलपिं आत्मभावय् दुध्याना च्वपिं सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुया चिन्ता ब्यापाद मदुपिं जुया दुःख मदुपिं जुया सुख दुपिं जुया थःत थःपिसं वहन याना यंके फुपिं जुइमा धका थुपिं न्यागू आकारप्रकारतद्वारा अप्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्चंगु दु ।

छु छु न्हेगू आकार प्रकारतद्वारा अप्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्वंगु दुलय् ? सकलें स्त्रीपिं शत्रु मदुपिं जुया चिन्ता ब्यापाद मदुपिं जुया दुःख मदुपिं जुया सुख दुपिं जुया थःत थःपिसं वहन याना यंके फुपिं जुइमा । सकलें पुरुषपिं सकलें आर्यपिं सकलें पृथग्जनपिं सकलें देवब्रह्मापिं सकलें मनुष्यपिं सकलें विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुया चिन्ता ब्यापाद मदुपिं जुया दुःख मदुपिं जुया सुख दुपिं जुया थःत थःपिसं वहन याना यंके फुपिं जुइमा धका थुपिं न्हेगू आकार प्रकारतद्वारा अप्रमाणरूपं फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्वंगु दु । क

छु छु भिगू आकार प्रकारतद्वारा दिशा दिशाय् फइले जुइगु मैत्रीचेतोविमुक्ति दयाच्वंगु दुलय् ? पूर्वदिशाय् सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुया चिन्ता ब्यापाद मदुपिं जुया दुःख मदुपिं जुया सुख दुपिं जुया थःत थःपिसं वहन याना यंके फुपिं जुइमा । पश्चिम दिशाय् सकलें सत्त्वपिं उत्तरदिशाय् सकलें सत्त्वपिं दक्षिणदिशाय् सकलें सत्त्वपिं पूर्व उत्तर अनुदिशाय् सकलें सत्त्वपिं पश्चिम दक्षिण अनुदिशाय् सकलें सत्त्वपिं पश्चिम उत्तर अनुदिशाय् सकलें सत्त्वपिं पूर्व दक्षिण अनुदिशाय् सकलें सत्त्वपिं क्वय्यागु दिशाय् सकलें सत्त्वपिं च्वय्यागु दिशाय् सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुया चिन्ता ब्यापाद मदुपिं जुया दुःख मदुपिं जुया सुख दुपिं जुया थःत थःपिसं वहन याना यंके फुपिं जुइमा । पूर्वदिशाय् आशवास प्रशवास दुपिं सकलें सत्त्वपिं शरीर प्रकटरूपय् दुपिं सकलें सत्त्वपिं पुद्गलपिं आत्मभावय् दुथ्याना च्वपिं सत्त्वपिं सकलें स्त्रीपिं सकलें पुरुषपिं सकलें आर्यपिं सकलें पृथग्जनपिं सकलें देवब्रह्मापिं सकलें मनुष्यपिं सकलें विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुया चिन्ता ब्यापाद मदुपिं जुया दुःख मदुपिं जुया सुख दुपिं जुया थःत थःपिसं वहन याना यंके फुपिं जुइमा । पश्चिमदिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं उत्तरदिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं दक्षिणदिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं पूर्वउत्तर अनुदिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं पश्चिमदक्षिण अनुदिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं पश्चिमउत्तर अनुदिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं पूर्वदक्षिण अनुदिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं क्वय्यागु दिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं च्वय्यागु दिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुया चिन्ता ब्यापाद मदुपिं जुया दुःख मदुपिं जुया सुख दुपिं जुया थःत थःपिसं वहन याना यंके फुपिं जुइमा धका थुपिं भिगू आकार प्रकारतद्वारा दिशा दिशाय् फइले जुइगु मैत्री चेतोविमुक्ति दयाच्वंगु दु ।

१-इन्द्रियवार

२३. सत्त्वपिनि निंतिं (दुनें थःत) सास्ति यायेगुयात छखे चीका सास्ति मयायेगुद्वारा, (पिनें थःत) लिक्क च्वना घात यायेगुयात छखे चीका लिक्क च्वना घात मयायेगुद्वारा, मानसिक सन्तापयात छखे चिका सन्ताप मयायेगुद्वारा, (प्राण आदि) अन्त जुइगुयात छखे चीका अन्त मजुइगुद्वारा, पीडा कष्ट बिइगुयात छखे चीका पीडा कष्ट मबिइगुद्वारा सकलें सत्त्वपिं शत्रु

मदुपि जुइमा, शत्रु दुपि मजुइमा, सुख दुपि जुइमा, दुःख दुपि मजुइमा, सुख दुगु काय चित्त दुपि जुइमा, दुःख दुगु काय चित्त दुपि मजुइमा धका थुपि च्यागू आकार प्रकारतद्वारा सकलें सत्त्वपित ययेके सःगु कारणं याना मैत्री धाइ; उगु स्वभाव धर्मयात प्रेरित यायेसःगु कारणं याना चेतो धाइ; व्यापाद दनावइगु दक्वपाखें मुक्त जुइसःगु कारणं याना विमुक्ति धाइ; मैत्री नं खः, चेतो नं खः, विमुक्ति नं खः, उकिं मैत्रीचेतोविमुक्ति धाइ ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपि जुइमा, भय मदुपि जुइमा, सुख दुपि जुइमा धका विश्वास यायेगु श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु जुयाच्चन; श्रद्धा इन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्री चेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपि जुइमा, भय मदुपि जुइमा, सुख दुपि जुइमा धका वीर्ययात उद्योगु याइगु जुयाच्चन; वीर्य इन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्री चेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपि जुइमा, भय मदुपि जुइमा, सुख दुपि जुइमा धका स्मृतियात प्रकट जुइकीगु जुयाच्चन; स्मृति इन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्री चेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपि जुइमा, भय मदुपि जुइमा, सुख दुपि जुइमा धका चित्तयात बांलाक तइगु जुयाच्चन; समाधि इन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्री चेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपि जुइमा, भय मदुपि जुइमा, सुख दुपि जुइमा धका प्रज्ञाद्वारा छुटे याना स्यू; प्रज्ञा इन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्री चेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

थुपिं न्यागू इन्द्रियत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू इन्द्रियतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन याये योग्य जू । थुपिं न्यागू इन्द्रियत मैत्रीचेतोविमुक्तियात वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू इन्द्रियतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात वृद्धि याये योग्य जू । थुपिं न्यागू इन्द्रियत मैत्रीचेतोविमुक्तियात बारबार यायेमाःगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू इन्द्रियतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बारबार याये योग्य जू । थुपिं न्यागू इन्द्रियत मैत्रीचेतोविमुक्तिया अलंकारत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू इन्द्रियतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक अलंकृत याये योग्य जू । थुपिं न्यागू इन्द्रियत मैत्रीचेतोविमुक्तिया परिष्कारत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू इन्द्रियतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक संग्रह याये योग्य जू । थुपिं न्यागू इन्द्रियत मैत्रीचेतोविमुक्तिया परिवारत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू इन्द्रियतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक चाहइकातये योग्य जू । थुपिं न्यागू इन्द्रियत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । बारबार यायेमाःगु विषयत जुयाच्चन । अलंकारत जुयाच्चन । परिष्कारत जुयाच्चन । परिवारत जुयाच्चन । परिपूर्ण जुइगु विषयत जुयाच्चन । मैत्रीसहगत जुयाच्चन । मैत्री सहजात जुयाच्चन । मैत्री संसर्ग जुयाच्चन । मैत्री सम्प्रयुक्त जुयाच्चन । दुब्बां वनिगु विषयत जुयाच्चन । प्रसन्न जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिर जुइगुया विषयत जुयाच्चन । विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । “ध्व शान्तगु खः” धका स्पर्शजुइगुया विषयत जुयाच्चन । यान समान यायेगुया विषयत जुयाच्चन ।

४. मैत्रीकथा

आधारवस्तुर्थे यायेगुया विषयत जुयाच्चन । न्ह्योने प्रकट जुइगुया विषयत जुयाच्चन । छ्चाखेरं संग्रह यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उद्योग यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक वृद्धि यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिरयायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उत्साहित जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जाहाँ थिइके बिइके सःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइकेसःगु जुयाच्चन ।

२-बलवार

२४. सकले सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका विश्वास यायेगु श्रद्धा मदुगु कारणं कम्प मजू; श्रद्धाबलद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकले सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका अलसी जुइगु कारणं कम्प मजू; वीर्यबलद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकले सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका प्रमाद जुइगु कारणं कम्प मजू; स्मृतिबलद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकले सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका चिलाय् मलाय् दनिगु औधृत्यया कारणं कम्प मजू; समाधिबलद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकले सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका अविद्याया कारणं कम्प मजू; प्रज्ञाबलद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्री चेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

थुपिं न्यागू बलत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू बलतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन याये योग्य जू । थुपिं न्यागू बलत मैत्रीचेतोविमुक्तियात वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू बलतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात वृद्धि याये योग्य जू । थुपिं न्यागू बलत मैत्रीचेतोविमुक्तियात बारबार यायेमाःगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू बलतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बारबार याये योग्य जू । थुपिं न्यागू बलत मैत्रीचेतोविमुक्तिया अलंकारत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू बलतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक अलंकृत याये योग्य जू । थुपिं न्यागू बलत मैत्रीचेतोविमुक्तिया परिष्कारत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू बलतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक संग्रह याये योग्य जू । थुपिं न्यागू बलत मैत्रीचेतोविमुक्तिया परिवारत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू बलतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक चाहुइकातये योग्य जू । थुपिं न्यागू बलत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । बारबार यायेमाःगु विषयत जुयाच्चन । अलंकारत जुयाच्चन । परिष्कारत जुयाच्चन । परिवारत जुयाच्चन । परिपूर्ण जुइगु विषयत जुयाच्चन । मैत्रीसहगत जुयाच्चन । मैत्री सहजात जुयाच्चन । मैत्री संसर्ग जुयाच्चन । मैत्री सम्प्रयुक्त जुयाच्चन । दुब्बां वनिगु विषयत जुयाच्चन ।

प्रसन्न जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिर जुइगुया विषयत जुयाच्चन । विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । “ध्व शान्तगु खः” धका स्पर्श जुइगुया विषयत जुयाच्चन । यान समान यायेगुया विषयत जुयाच्चन । आधारवस्तुथें यायेगुया विषयत जुयाच्चन । न्ह्योने प्रकट जुइगुया विषयत जुयाच्चन । छ्वाखेरं संग्रह यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उद्योग यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक वृद्धि यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिर यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उत्साहित जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जाहाँ थिइके बिइके सःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइकेसःगु जुयाच्चन ।

३-बोध्यंगवार

२५. सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका स्मृतियात प्रकट जुइकीगु जुयाच्चन; स्मृतिसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका प्रज्ञाद्वारा छ्वाखेरं परीक्षण याइगु जुयाच्चन; धर्मविचयसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका वीर्ययात उद्योग याइगु जुयाच्चन; वीर्यसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका डाह जुइगुयात हाकनं शान्त जुइकीगु जुयाच्चन; प्रीतिसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका क्वह्यनिगुयात हाकनं शान्त जुइकीगु जुयाच्चन; प्रश्रब्धिसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका चित्तयात बांलाक तइगु जुयाच्चन; समाधिसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्री चेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका ज्ञानद्वारा क्लेशतयूत प्रत्यवेक्षण याइगु जुयाच्चन; उपेक्षासम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्री चेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्हेगू बोध्यंगतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन याये योग्य जू । थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मैत्रीचेतोविमुक्तियात वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्हेगू बोध्यंगतद्वारा

४. मैत्रीकथा

मैत्रीचेतोविमुक्तियात वृद्धि याये योग्य जू । थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मैत्रीचेतोविमुक्तियात बारबार यायेमाःगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्हेगू बोध्यंगतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बारबार याये योग्य जू । थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मैत्रीचेतोविमुक्तिया अलंकारत जुयाच्चन । थुपिं न्हेगू बोध्यंगतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक अलंकृत याये योग्य जू । थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मैत्रीचेतोविमुक्तिया परिष्कारत जुयाच्चन । थुपिं न्हेगू बोध्यंगतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक संग्रह याये योग्य जू । थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मैत्रीचेतोविमुक्तिया परिवारत जुयाच्चन । थुपिं न्हेगू बोध्यंगतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक चाहुइकातये योग्य जू । थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । बारबार यायेमाःगु विषयत जुयाच्चन । अलंकारत जुयाच्चन । परिष्कारत जुयाच्चन । परिवारत जुयाच्चन । परिपूर्ण जुइगु विषयत जुयाच्चन । मैत्रीसहगत जुयाच्चन । मैत्री सहजात जुयाच्चन । मैत्री संसर्ग जुयाच्चन । मैत्री सम्प्रयुक्त जुयाच्चन । दुब्बां वनिगु विषयत जुयाच्चन । प्रशन्न जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिर जुइगुया विषयत जुयाच्चन । विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । “थ्व शान्तगु खः” धका स्पर्श जुइगुया विषयत जुयाच्चन । यान समान यायेगुया विषयत जुयाच्चन । आधारवस्तुथें यायेगुया विषयत जुयाच्चन । न्ह्योने प्रकट जुइगुया विषयत जुयाच्चन । छ्वाखेरं संग्रह यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उद्योग यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक वृद्धि यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिर यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उत्साहित जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जाहाँ थिइके बिइकेसःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइकेसःगु जुयाच्चन ।

४-मार्गङ्गवार

२६. सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका बांलाक स्वइगु जुयाच्चन; सम्यक्दृष्टिद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका बांलाक द्यतना बिइगु जुयाच्चन; सम्यक्संकल्पद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका बांलाक परिग्रहण याइगु जुयाच्चन; सम्यक्वाचाद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका बांलाक उत्पन्न जुइकीगु जुयाच्चन; सम्यक्कर्मान्तद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका बांलाक यचुसे च्वंका बिइगु जुयाच्चन; सम्यक्आजीविकाद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका बांलाक उद्योग याइगु जुयाच्चन; सम्यक्व्यायामद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका बांलाक प्रकट जुइकीगु जुयाच्चन; सम्यक्स्मृतिद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका बांलाक सन्तुलनय् तइगु जुयाच्चन; सम्यक्समाधिद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन याये योग्य जू । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत मैत्रीचेतोविमुक्तियात वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात वृद्धि याये योग्य जू । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत मैत्रीचेतोविमुक्तियात बारबार यायेमाःगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बारबार याये योग्य जू । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत मैत्रीचेतोविमुक्तिया अलंकारत जुयाच्चन । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक अलंकृत याये योग्य जू । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत मैत्रीचेतोविमुक्तिया परिष्कारत जुयाच्चन । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक संग्रह याये योग्य जू । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत मैत्रीचेतोविमुक्तिया परिवारत जुयाच्चन । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक चाहुइकातये योग्य जू । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । बारबार यायेमाःगु विषयत जुयाच्चन । अलंकारत जुयाच्चन । परिष्कारत जुयाच्चन । परिवारत जुयाच्चन । परिपूर्ण जुइगु विषयत जुयाच्चन । मैत्रीसहगत जुयाच्चन । मैत्री सहजात जुयाच्चन । मैत्री संसर्ग जुयाच्चन । मैत्री सम्प्रयुक्त जुयाच्चन । दुब्बां वनिगु विषयत जुयाच्चन । प्रसन्न जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिर जुइगुया विषयत जुयाच्चन । विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । “ध्व शान्तगु खः” धका स्पर्श जुइगुया विषयत जुयाच्चन । यान समान यायेगुया विषयत जुयाच्चन । आधारवस्तुथें यायेगुया विषयत जुयाच्चन । न्ह्योने प्रकट जुइगुया विषयत जुयाच्चन । छ्वाखेरं संग्रह यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उद्योग यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक वृद्धि यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिर यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उत्साहित जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जां थिइके बिइकेसःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइकेसःगु जुयाच्चन ।

२७. श्वासप्रश्वास दुपिं सकलें प्राणीपिनिनिंतिं शरीर प्रकटरूपय् दुपिं सकलें सत्त्वपिनिनिंतिं पुद्गलपिनिनिंतिं..... आत्मभावय् दुध्याना च्वपिं सकलें सत्त्वपिनिनिंतिं सकलें स्त्रीपिनिनिंतिं सकलें पुरुषपिनिनिंतिं सकलें आर्यपिनिनिंतिं सकलें पृथग्जनपिनिनिंतिं सकलें देवब्रह्मापिनिनिंतिं सकलें मनुष्यपिनिनिंतिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनिंतिं (दुनें थःत) सास्ति यायेगुयात छ्खे चीका सास्ति मयायेगुद्वारा, (पिनें थःत) लिक्क च्वना घात यायेगुयात छ्खे चीका लिक्क च्वना घात मयायेगुद्वारा, मानसिक सन्तापयात छ्खे चीका सन्ताप मयायेगुद्वारा, (प्राण आदि) अन्त जुइगुयात छ्खे चीका अन्त मजुइगुद्वारा, पीडा कष्ट बिइगुयात छ्खे चीका पीडा कष्ट मबिइगुद्वारा सकलें सत्त्वपिं शत्रु

मदुपिं जुइमा, शत्रु दुपिं मजुइमा, सुख दुपिं जुइमा, दुःख दुपिं मजुइमा, सुख दुगु काय चित्त दुपिं जुइमा, दुःख दुगु काय चित्त दुपिं मजुइमा धका थुपिं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा सकलें विनिपातिक असुरपिंत ययेकेसःगु कारणं याना मैत्री धाइ; उगु स्वभावधर्मयात प्रेरित यायेसःगु कारणं याना चेतो धाइ; ब्यापाद दनावइगु दक्वपाखें मुक्त जुइसःगु कारणं याना विमुक्ति धाइ; मैत्री नं खः, चेतो नं खः, विमुक्ति नं खः, उकिं मैत्रीचेतोविमुक्ति धाइ ।

विनिपातिक असुरपिं सकलें शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु जुयाच्चन । श्रद्धा इन्द्रियद्वारा थुना तये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः । मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जाहाँ थिइका बिइसःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइका बिइसःगु जुयाच्चन ।

पूर्वदिशाय् च्वपिं सकलें सत्त्वपिनिनिंतिं पश्चिमदिशाय् सकलें सत्त्वपिनिनिंतिं उत्तरदिशाय् सकलें सत्त्वपिं दक्षिणदिशाय् सकलें सत्त्वपिं पूर्वउत्तर अनुदिशाय् सकलें सत्त्वपिं पश्चिमदक्षिण अनुदिशाय् सकलें सत्त्वपिं पश्चिमउत्तर अनुदिशाय् सकलें सत्त्वपिं पूर्वदक्षिण अनुदिशाय् सकलें सत्त्वपिं च्वय्यागु दिशाय् सकलें सत्त्वपिं च्वय्यागु दिशाय् सकलें सत्त्वपिनिनिंतिं (दुनें थःत) सास्ति यायेगुयात छखे चीका सास्ति मयायेगुद्वारा, (पिनें थःत) लिक्क च्वना घात यायेगुयात छखे चीका लिक्क च्वना घात मयायेगुद्वारा, मानसिक सन्तापयात छखे चीका सन्ताप मयायेगुद्वारा, (प्राण आदि) अन्त जुइगुयात छखे चीका अन्त मजुइगुद्वारा, पीडा कष्ट बिइगुयात छखे चीका पीडा कष्ट मबिइगुद्वारा च्वय्यागु दिशाय् सकलें सत्त्वपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, शत्रु दुपिं मजुइमा, सुख दुपिं जुइमा, दुःख दुपिं मजुइमा, सुख दुगु काय चित्त दुपिं जुइमा, दुःख दुगु काय चित्त दुपिं मजुइमा धका थुपिं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा च्वय्यागु दिशाय् सकलें सत्त्वपिन्त ययेकेसःगु जुया मैत्री धाइ; उगु स्वभावधर्मयात प्रेरित यायेसःगु जुया चेतो धाइ; ब्यापाद दनावइगु दक्वपाखें मुक्त जुइसःगु कारणं याना विमुक्ति धाइ; मैत्री नं खः, चेतो नं खः, विमुक्ति नं खः, उकिं मैत्रीचेतोविमुक्ति धाइ ।

च्वय्यागु दिशाय् दक्व विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु जुयाच्चन । श्रद्धाइन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः । मैत्रीचेतोविमुक्ति मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जाहाँ थिइका बिइसःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइका बिइसःगु जुयाच्चन ।

पूर्वदिशाय् श्वासप्रश्वास दुपिं सकलें प्राणीपिनिनिंतिं शरीर प्रकटरूपय् दुपिं सकलें सत्त्वपिनिनिंतिं पुद्गलपिनिनिंतिं आत्मभावय् दुथ्याना च्वपिं सकलें सत्त्वपिनिनिंतिं सकलें स्त्रीपिनिनिंतिं सकलें पुरुषपिनिनिंतिं सकलें आर्यपिनिनिंतिं सकलें पृथग्जनपिनिनिंतिं सकलें देवब्रह्मापिनिनिंतिं सकलें मनुष्यपिनिनिंतिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनिंतिं पश्चिमदिशाय् च्वपिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनिंतिं

दक्षिणदिशाय् च्वपिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनितिं पूर्वउत्तरअनुदिशाय् च्वपिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनितिं पश्चिमदक्षिण अनुदिशाय् च्वपिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनितिं पश्चिमउत्तर अनुदिशाय् च्वपिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनितिं पूर्वदक्षिण अनुदिशाय् च्वपिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनितिं च्वय्यागु दिशाय् च्वपिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनितिं च्वय्यागु दिशाय् च्वपिं सकलें विनिपातिक असुरपिनिनितिं (दुनें थःत) सास्ति यायेगुयात छखे चीका सास्ति मयायेगुद्वारा, (पिनें थःत) लिक्क च्वना घात यायेगुयात छखे चीका लिक्क च्वना घात मयायेगुद्वारा, मानसिक सन्तापयात छखे चीका सन्ताप मयायेगुद्वारा, (प्राण आदि) अन्त जुइगुयात छखे चीका अन्त मजुइगुद्वारा, पीडा कष्ट बिइगुयात छखे चीका पीडा कष्ट मबिइगुद्वारा च्वय्यागु दिशाय् च्वपिं सकलें विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, शत्रु दुपिं मजुइमा, सुख दुपिं जुइमा, दुःख दुपिं मजुइमा, सुख दुगु काय चित्त दुपिं जुइमा, दुःख दुगु काय चित्त दुपिं मजुइमा धका थुपिं च्यागू आकार प्रकारतद्वारा च्वय्यागु दिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं त ययेकेसःगु कारणं याना मैत्री धाइ; उगु स्वभावधर्मयात प्रेरित यायेसःगु कारणं याना चेतो धाइ; ब्यापाद दनावइगु दक्खपाखें मुक्त जुइसःगु कारणं याना विमुक्ति धाइ; मैत्री नं खः, चेतो नं खः, विमुक्ति नं खः, उकिं मैत्रीचेतोविमुक्ति धाइ ।

च्वय्यागु दिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु जुयाच्चन । श्रद्धाइन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

च्वय्यागु दिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका वीर्ययात उद्योग याइगु जुयाच्चन । वीर्यइन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

स्मृतियात प्रकट जुइकीगु जुयाच्चन; स्मृति इन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः । चित्तयात बांलाक तइगु जुयाच्चन; समाधि इन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः । प्रज्ञाद्वारा छुटे याना स्यू; प्रज्ञा इन्द्रियद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः ।

थुपिं न्यागू इन्द्रियत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू इन्द्रियतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन याये योग्य जू । मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जाहाँ थिइके बिइकेसःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइकेसःगु जुयाच्चन ।

च्वय्यागु दिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका श्रद्धा मदइगु कारणं कम्प मजू । श्रद्धाबलद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः । अलसी जुइगु कारणं कम्प मजू । वीर्यबलद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुइगु खः । प्रमादया कारणं कम्प मजू । स्मृतिबलद्वारा थुनातये ल्वःगु

मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । चिलाय्मलाय् दनिगु औधृत्यया कारणं कम्प मजू । समाधिबलद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । अविद्याया कारणं कम्प मजू । प्रज्ञाबलद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः ।

थुपिं न्यागू बलत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्यागू बलतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन याये योग्य जू । मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जाहाँ थिइके बिइकेसःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइकेसःगु जुयाच्चन ।

च्वय्यागु दिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका स्मृतियात प्रकट जुइकीगु जुयाच्चन । स्मृतिसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः ।

प्रज्ञाद्वारा परीक्षण याइगु जुयाच्चन । धर्मविचयसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । वीर्ययात उद्योग याइगु जुयाच्चन । वीर्यसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । सन्ताप जुइगुयात हाकनं शान्त जुइकीगु जुयाच्चन । प्रीतिसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । क्वह्यनिगुयात हाकनं शान्त जुइकीगु जुयाच्चन । प्रश्रब्धिसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । चित्तयात बांलाक तइगु जुयाच्चन । समाधिसम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । ज्ञानं क्लेशतयत् प्रत्यवेक्षण याइगु जुयाच्चन । उपेक्षासम्बोध्यंगद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः ।

थुपिं न्हेगू बोध्यंगत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं न्हेगू बोध्यंगतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन याये योग्य जू । मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जाहाँ थिइके बिइकेसःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइकेसःगु जुयाच्चन ।

च्वय्यागु दिशाय् सकलें विनिपातिक असुरपिं शत्रु मदुपिं जुइमा, भय मदुपिं जुइमा, सुख दुपिं जुइमा धका बांलाक स्वइगु जुयाच्चन । सम्यकदृष्टिद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । बांलाक दयतना बिइगु जुयाच्चन; सम्यक्संकल्पद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । बांलाक परिग्रहण याइगु जुयाच्चन; सम्यक्वाचाद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । बांलाक उत्पन्न जुइकीगु जुयाच्चन; सम्यक्कर्मान्तद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । बांलाक यचुसे च्वंका बिइगु जुयाच्चन; सम्यक्आजीविकाद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । बांलाक उद्योग याइगु जुयाच्चन; सम्यक्व्यायामद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । बांलाक प्रकट जुइकीगु जुयाच्चन; सम्यक्स्मृतिद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः । बांलाक सन्तुलनय् तइगु जुयाच्चन; सम्यक्समाधिद्वारा थुनातये ल्वःगु मैत्रीचेतोविमुक्ति जुड्गु खः ।

थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन याये योग्य जू । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत

मैत्रीचेतोविमुक्तियात छ्वाखेरं वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गतद्वारा मैत्रीचेतोविमुक्तियात बांलाक चाहुइकातये योग्य जू । थुपिं च्यागू मार्गाङ्गत मैत्रीचेतोविमुक्तियात सेवन यायेगु विषयत जुयाच्चन । वृद्धि यायेगु विषयत जुयाच्चन । बारबार यायेमाःगु विषयत जुयाच्चन । अलंकारत जुयाच्चन । परिष्कारत जुयाच्चन । परिवारत जुयाच्चन । परिपूर्ण जुइगु विषयत जुयाच्चन । मैत्रीसहगत जुयाच्चन । मैत्री सहजात जुयाच्चन । मैत्री संसर्ग जुयाच्चन । मैत्री सम्प्रयुक्त जुयाच्चन । दुब्बां वनिगु विषयत जुयाच्चन । प्रसन्न जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिर जुइगुया विषयत जुयाच्चन । विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । “ध्व शान्तगु खः” धका स्पर्श जुइगुया विषयत जुयाच्चन । यान समान यायेगुया विषयत जुयाच्चन । आधारवस्तुथें यायेगुया विषयत जुयाच्चन । न्ह्योने प्रकट जुइगुया विषयत जुयाच्चन । छ्वाखेरं संग्रह यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उद्योग यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक वृद्धि यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक स्थिर यायेगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक उत्साहित जुइगुया विषयत जुयाच्चन । बांलाक विमुक्त जुइगुया विषयत जुयाच्चन । मैत्रीयात उत्पन्न जुइकेसःगु जुयाच्चन । जाहाँ थिइके बिइकेसःगु जुयाच्चन । सुशोभित जुइकेसःगु जुयाच्चन ।

मैत्रीकथा वचाल ।

५-विरागकथा

२८. विराग मार्ग खः । विमुक्ति फल खः । विराग गुकथं मार्गं जुयाच्चनलय ? श्रोतापत्तिमार्गक्षण्य दर्शन स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि मिथ्यादृष्टिपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । उकथं लिना उत्पन्न जुइगु क्लेशतयपाखें व स्कन्धतयपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । पिने नं निमित्त दक्वपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । विराग धयागु सम्यक्दृष्टि विराग धयागु निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चन । विराग धयागु निर्वाण हे गौचर दयाच्चन । निर्वाणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । (उत्पन्न जुइगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणय् स्थिर जुयाच्चन । (लिज्यां मवनिगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणय् स्थिर जुयाच्चन ।

विराग धयागुलिइ विरागत निथी दु । निर्वाण नं विराग खः । निर्वाण आलम्बन दुगुकथं उत्पन्न जुयाच्चंगु दक्वं धर्मत विरक्त जुइगु कारणं विरागत खः । (सम्यक्दृष्टिलिसे) सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु (मार्गाङ्ग) न्हेगु विराग धयागु निर्वाणपाखे थ्यंकवनेसःगु कारणं विराग खः, मार्ग खः । थुगु मार्गद्वारा सम्यक्सम्बुद्धिपिं व शिष्यश्रावकपिं थ्यंक वने मननिगु निर्वाणपाखे वनेसःगु कारणं च्यागू अङ्ग दुगु धर्मसमूह मार्ग खः । गुलि नं मेमेगु सिद्धान्त दुपिं थी थी कथंयापिं श्रमणब्राह्मणतय मार्गत (दयाच्चन, उलि प्रमाण दुगु मार्गत स्वया) थ्व च्यागू अङ्ग दुगु आर्यमार्ग हे विशेषता नं दुगु जुयाच्चन; प्रशंसा नं याये बहःगु जुयाच्चन; प्रमुख प्रधान नं जुयाच्चन; विशेषरूपं च्वन्त्याःगु नं जुयाच्चन, प्रभेदकथं सेवन याये योग्य जुयाच्चन । उकिं मार्गत मध्यय् च्यागू अङ्ग दुगु मार्ग श्रेष्ठ जुयाच्चन ।

दयतनाबिइगु स्वभावकथं सम्यक्संकल्प मिथ्यासंकल्पपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । परिग्रहण यायेगु स्वभावकथं सम्यक्वचन मिथ्यावचनपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । बांलाक उत्पन्न जुइकीगु स्वभावकथं सम्यककर्मान्त मिथ्याकर्मान्तपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । यचुसे च्वंका बिइगु स्वभावकथं सम्यक्आजीविका मिथ्याआजीविकापाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । उद्योग यायेगु स्वभावकथं सम्यक्व्यायाम मिथ्याव्यायामपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । प्रकट जुइगु स्वभावकथं सम्यक्स्मृति मिथ्यास्मृतिपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । चिलायमलाय् मदनिगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि मिथ्यासमाधिपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । उकथं लिना उत्पन्न जुइगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । पिने नं निमित्त दक्वपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । विराग धयागु सम्यक्दृष्टिया विराग धयागु निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चन । विराग धयागु निर्वाण हे गौचर दयाच्चन । निर्वाणय् बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन । (उत्पन्न जुइगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणय् स्थिर जुयाच्चन । (लिज्यां मवनिगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणय् स्थिर जुयाच्चन ।

विराग धयागुलिइ विराग निगू दयाच्चन । निर्वाण नं विराग खः । निर्वाण आलम्बन दुगु भावकथं उत्पन्न जुइगु दक्वं धर्मत विरक्त जुइगु कारणं विरागत खः । (सम्यक्दृष्टिलिसे) सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु (मार्गाङ्ग) न्हेगु विराग धयागु निर्वाणय् थ्यंकवनेसःगु जुया विराग खः । मार्ग

खः । थुगु मार्गद्वारा सम्यक्सम्बुद्धपिं व शिष्यश्रावकपिं थ्यंक वने मननिगु निर्वाणपाखे वनेसःगु कारणं च्यागू अङ्ग दुगु धर्मसमूह मार्ग खः । गुलि नं मेमेगु सिद्धान्त दुपिं थी थी कथंयापिं श्रमणब्राह्मणतय् मार्गत (दयाच्चन, उलि प्रमाण दुगु मार्गत स्वया) थ्व च्यागू अङ्ग दुगु आर्यमार्ग हे विशेषता नं दुगु जुयाच्चन; प्रशंसा नं याये बहःगु जुयाच्चन; प्रमुख प्रधान नं जुयाच्चन; विशेषरूपं च्वन्त्याःगु नं जुयाच्चन, प्रभेदकथं सेवन याये योग्य जुयाच्चन । उकिं मार्गत मध्यय् च्यागू अङ्ग दुगु मार्ग श्रेष्ठ जुयाच्चन ।

सकृदागामिमार्गक्षणय् दर्शन स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि चिलाय्मलाय् मदनिगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि स्थूलगु कामरागसंयोजन प्रतिघसंयोजन, स्थूलगु कामरागानुशय प्रतिघानुशयपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । उकथं लिना उत्पन्न जुइगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । पिने नं निमित्त दक्वपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । विराग धयागु सम्यक्दृष्टिया विराग धयागु निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चन । विराग धयागु निर्वाण हे गौचर दयाच्चन । निर्वाणय् बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन । (उत्पन्न जुइगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणय् स्थिर जुयाच्चन । (लिज्यां मवनिगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणय् स्थिर जुयाच्चन ।

विराग धयागुलिइ विराग निगू दयाच्चन । निर्वाण नं विराग खः । निर्वाण आलम्बन दुगु भावकथं उत्पन्न जुइगु दक्वं धर्मत विरक्त जुइगु कारणं विरागत खः । (सम्यक्दृष्टिलिसे) सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु (मार्गाङ्ग) न्हेगू विराग धयागु निर्वाणय् थ्यंकवनेसःगु जुया विराग खः । मार्ग खः । थुगु मार्गद्वारा सम्यक्सम्बुद्धपिं व शिष्यश्रावकपिं थ्यंक वने मननिगु निर्वाणपाखे वनेसःगु कारणं च्यागू अङ्ग दुगु धर्मसमूह मार्ग खः । गुलि नं मेमेगु सिद्धान्त दुपिं थी थी कथंयापिं श्रमणब्राह्मणतय् मार्गत (दयाच्चन, उलि प्रमाण दुगु मार्गत स्वया) थ्व च्यागू अङ्ग दुगु आर्यमार्ग हे विशेषता नं दुगु जुयाच्चन; प्रशंसा नं याये बहःगु जुयाच्चन; प्रमुख प्रधान नं जुयाच्चन; विशेषरूपं च्वन्त्याःगु नं जुयाच्चन, प्रभेदकथं सेवन याये योग्य जुयाच्चन । उकिं मार्गत मध्यय् च्यागू अङ्ग दुगु मार्ग श्रेष्ठ जुयाच्चन ।

अनागामिमार्गक्षणय् दर्शन स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि चिलाय्मलाय् मदनिगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि सूक्ष्मगु कामरागसंयोजन प्रतिघसंयोजन, सूक्ष्मगु कामरागानुशय प्रतिघानुशयपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । उकथं लिना उत्पन्न जुइगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । पिने नं निमित्त दक्वपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । विराग धयागु सम्यक्दृष्टिया विराग धयागु निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चन । विराग धयागु निर्वाण हे गौचर दयाच्चन । उकिं मार्गमध्यय् च्यागू अङ्ग दुगु मार्ग श्रेष्ठ खः ।

अरहत्त्वमार्गक्षणय् दर्शनस्वभावकथं सम्यक्दृष्टि चिलाय्मलाय् मदनिगु स्वभावकथं सम्यक्समाधि रूपराग, अरूपराग, मान, औधृत्य, अविद्या, मानानुशय, भवरागानुशय, अविद्यानुशयपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । उकथं लिना उत्पन्न जुइगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । पिने नं निमित्त दक्वपाखें विरक्त जुइगु जुयाच्चन । विराग धयागु

५. विरागकथा

सम्यक्दृष्टिया विराग धयागु निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चन । विराग धयागु निर्वाण हे गौचर दयाच्चन । निर्वाणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । (उत्पन्न जुइगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणय् स्थिर जुयाच्चन । (लिज्यां मवनिगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणय् स्थिर जुयाच्चन ।

विराग धयागुलिइ विराग निगू दयाच्चन । निर्वाण नं विराग खः । निर्वाण आलम्बन दुगु भावकथं उत्पन्न जुइगु दक्कं धर्मत विरक्त जुइगु कारणं विरागत खः । (सम्यक्दृष्टिलिसे) सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु (मार्गाङ्ग) न्हेगू विराग धयागु निर्वाणय् थ्यंकवनेसःगु जुया विराग खः । मार्ग खः । थुगु मार्गद्वारा सम्यक्सम्बुद्धपिं व शिष्यश्रावकपिं थ्यंक वने मननिगु निर्वाणपाखे वनेसःगु कारणं च्यागू अङ्ग दुगु धर्मसमूह मार्ग खः । गुलि नं मेमेगु सिद्धान्त दुपिं थी थी कथंयापिं श्रमणब्राह्मणतय् मार्गत (दयाच्चन, उलि प्रमाण दुगु मार्गत स्वया) थ्व च्यागू अङ्ग दुगु आर्यमार्ग हे विशेषता नं दुगु जुयाच्चन; प्रशंसा नं याये बहःगु जुयाच्चन; प्रमुख प्रधान नं जुयाच्चन; विशेषरूपं च्वन्त्याःगु नं जुयाच्चन, प्रभेदकथं सेवन याये योग्य जुयाच्चन । उकिं मार्गत मध्यय् च्यागू अङ्ग दुगु मार्ग श्रेष्ठ जुयाच्चन ।

खनिगु विराग सम्यक्दृष्टि खः । दयतना बिइगु विराग सम्यक्संकल्प खः । परिग्रहण यायेगु विराग सम्यक्वचन खः । बांलाक उत्पन्न जुइकीगु विराग सम्यक्कर्मान्त खः । बांलाक यचुसे च्चंका बिइगु विराग सम्यक्आजीविका खः । उद्योग याइगु विराग सम्यक्व्यायाम खः । प्रकट जुइगु विराग सम्यक्स्मृति खः । चिलाय्मलाय् मदिनिगु विराग सम्यक्समाधि खः । प्रकट जुइगु विराग स्मृतिसम्बोध्यंग खः । परीक्षण याइगु विराग धर्मविचयसम्बोध्यंग खः । उद्योग याइगु विराग वीर्यसम्बोध्यंग खः । फैले जुइगु विराग प्रीतिसम्बोध्यंग खः । शान्त जुइगु विराग प्रश्रद्धिसम्बोध्यंग खः । चिलाय्मलाय् मदिनिगु विराग समाधिसम्बोध्यंग खः । प्रत्यवेक्षण याइगु विराग उपेक्षासम्बोध्यंग खः ।

श्रद्धा मदुगु कारणं कम्प जुइके फइमखुगु विराग श्रद्धाबल, अलसी जुइगु कारणं कम्प जुइके फइमखुगु विराग वीर्यबल, प्रमाद जुइगु कारणं कम्प जुइके फइमखुगु विराग स्मृतिबल, चिलाय्मलाय् दनिगु औधृत्यया कारणं कम्प जुइके फइमखुगु विराग समाधिबल, अविद्याया कारणं कम्प जुइके फइमखुगु विराग प्रज्ञाबल खः ।

निर्णय याइगु विराग श्रद्धाइन्द्रिय, उद्योग याइगु विराग वीर्यइन्द्रिय, प्रकट जुइगु विराग स्मृतिइन्द्रिय, चिलाय्मलाय् मदिनिगु विराग समाधिइन्द्रिय, खनिगु विराग प्रज्ञाइन्द्रिय खः ।

वशय् तयेगु स्वभावकथं इन्द्रियत विराग, कम्प जुइके फइमखुगु स्वभावकथं बल विराग, पिहां वनिगु स्वभावकथं बोध्यंगत विराग, (बांलाक थ्यंका बिइगु) हेतुस्वभावकथं मार्ग विराग, प्रकट जुइगु स्वभावकथं स्मृतिप्रस्थानत विराग, उद्योग याइगु स्वभावकथं सम्यक्प्रधानत विराग, सम्पन्न जुइगु स्वभावकथं ऋद्धिपादत विराग, सही जुइगु स्वभावकथं सत्यज्ञानत विराग, चिलाय्मलाय् मदिनिगु स्वभावकथं शमथ विराग, बारबार भाविता याइगु स्वभावकथं विपश्यना विराग, छ्रगू मात्र कृत्यरस स्वभावकथं शमथविपश्यनात विराग, पुला वना उत्पन्न मजुइगु

स्वभावकथं छज्वः जोडे याइगु युगनद्ध विराग, संयम याइगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि विराग, चिलाय्मलाय् मदनिगु स्वभावकथं चित्तविशुद्धि विराग, खनिगु स्वभावकथं दृष्टिविशुद्धि विराग, मुक्त जुइगु स्वभावकथं विमोक्ष विराग, प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं विद्या विराग, परित्याग याइगु स्वभावकथं विमुक्ति विराग, ल्यंपुल्यं मदयेक घात याइगु स्वभावकथं क्षयज्ञान विराग, मू हाः स्वभावकथं छन्द विराग, मनसिकार बांलाक उत्पन्न जुइकीगु स्वभावकथं विराग, स्पर्श जम्मा जुइगु स्वभावकथं विराग, वेदना पुचः मुनिगु स्वभावकथं विराग, समाधि प्रमुख जुइगु स्वभावकथं विराग, स्मृति अधिकारय् दइगु स्वभावकथं विराग, प्रज्ञा व स्वया प्रणीत जुइगु स्वभावकथं विराग, विमुक्ति सार स्वभावकथं विराग, मरण रहितगु क्षेत्रय् दुचायेक वनिगु निर्वाण अन्त जुइगु स्वभावकथं मार्ग खः ।

दर्शन मार्ग सम्यक्दृष्टि, द्यतना बिइगु मार्ग सम्यक्संकल्प मरण रहितगु क्षेत्रय् दुचायेक वनिगु निर्वाण अन्त जुइगु स्वभावकथं मार्ग खः । थुकथं विराग मार्ग खः ।

२९. **विमुक्ति** गुकथं फल जुयाच्चन ? श्रोतापत्तिफलक्षणय् दर्शन स्वभावकथं सम्यक्दृष्टि मिथ्यादृष्टिपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । उकथं लिना उत्पन्न जुइगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । पिने नं निमित्त दक्वपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । (सम्यक्दृष्टि) विमुक्तिनिर्वाण विमुक्तिहे आलम्बन दयाच्चन । निर्वाणविमुक्ति हे गौचर दयाच्चन । निर्वाणविमुक्ती बांलाक उत्पन्न जुइगु खः । (उत्पन्न जुइगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणविमुक्ती स्थिर जुइगु खः । (लिज्यां मवनिगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणविमुक्ती स्थिर जुयाच्चन ।

विमुक्ति धयागुलिइ विमुक्तित निगू दु । निर्वाण नं विमुक्ति खः । निर्वाण आलम्बन दुगुकथं उत्पन्न जुयाच्चंगु दक्वधर्मत मुक्त जुइधुंकूगु जूयानितिं विमुक्तिफलत खः ।

द्यतना बिइगु स्वभावकथं सम्यक्संकल्प मिथ्यासंकल्पपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । उकथं लिना उत्पन्न जुइगु क्लेशतपाखें व स्कन्धतपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । पिने नं निमित्त दक्वपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । विमुक्ति धयागु सम्यक्दृष्टिया विमुक्ति धयागु निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चन । विमुक्ति धयागु निर्वाण हे गौचर दयाच्चन । निर्वाणय् बांलाक उत्पन्न जुइगु जुयाच्चन । (उत्पन्न जुइगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणविमुक्ती स्थिर जुयाच्चन । (लिज्यां मवनिगुया सामर्थ्यकथं) निर्वाणविमुक्ती स्थिर जुयाच्चन । **विमुक्ति** धयागुलिइ विमुक्ति निधी दु । निर्वाण नं विमुक्ति खः । निर्वाण आलम्बन दुगुकथं उत्पन्न जुयाच्चंगु दक्व धर्मत मुक्त जुइधुंकूगु कारणं विमुक्तिफलत खः ।

परिग्रहण यायेगु स्वभावकथं सम्यक्वचन मिथ्यावचनपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । बांलाक उत्पन्न जुइकीगु स्वभावकथं सम्यक्कर्मान्त मिथ्याकर्मान्तपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । बांलाक यचुसे च्चंका बिइगु स्वभावकथं सम्यक्आजीविका मिथ्याआजीविकापाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । उद्योग यायेगु स्वभावकथं सम्यक्व्यायाम मिथ्याव्यायामपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । प्रकट जुइगु स्वभावकथं सम्यक्स्मृति मिथ्यास्मृतिपाखें मुक्त जुइधुंकूगु जुल । चिलाय्मलाय् मदनिगु

खनिगु विमुक्ति सम्यक्दृष्टि खः । चिलाय्मलाय् मदनिगु विमुक्ति सम्यक्समाधि खः । प्रकट जुइगु विमुक्ति स्मृतिसम्बोध्यंग खः । प्रत्यवेक्षण याइगु विमुक्ति उपेक्षासम्बोध्यंग खः । श्रद्धा मदुगु कारणं कम्प जुइके फइमखुगु विमुक्ति श्रद्धाबल, अविद्याया कारणं कम्प जुइके फइमखुगु विमुक्ति प्रज्ञाबल खः । निर्णय याइगु विमुक्ति श्रद्धाइन्द्रिय खनिगु विमुक्ति प्रज्ञाइन्द्रिय खः ।

वशय् तयेगु स्वभावकथं इन्द्रियत विमुक्ति, कम्प जुइके फइमखुगु स्वभावकथं बलत विमुक्ति, पिहांवनिगु स्वभावकथं बोध्यंगत विमुक्ति, (बांलाक थ्यंका बिइगु) हेतुस्वभावकथं मार्ग विमुक्ति, प्रकट जुइगु स्वभावकथं स्मृतिप्रस्थानत विमुक्ति, उद्योग यायेगु स्वभावकथं सम्यक्प्रधानत विमुक्ति, सम्पन्न जुइगु स्वभावकथं ऋद्धिपादत विमुक्ति, सही स्वभावकथं सत्यज्ञानत विमुक्ति, चिलाय्मलाय् मदनिगु स्वभावकथं शमथत विमुक्ति, बारबार भाविता यायेगु स्वभावकथं विपश्यना विमुक्ति, छ्रगू मात्र कृत्यरस स्वभावकथं शमथविपश्यनात विमुक्ति, पुला वना उत्पन्न मजुइगु स्वभावकथं छ्रज्वः जोडे यायेगु युगनद्ध विमुक्ति, संयम यायेगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि विमुक्ति, चिलाय्मलाय् मदनिगु स्वभावकथं चित्तविशुद्धि विमुक्ति, खनिगु स्वभावकथं दृष्टिविशुद्धि विमुक्ति, मुक्त जुइगु स्वभावकथं विमोक्ष विमुक्ति, प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं विद्या विमुक्ति, परित्याग यायेगु स्वभावकथं विराग विमुक्ति, ल्यंपुल्यं मदयेक घात यायेगु स्वभावकथं क्षयज्ञान विमुक्ति, मूहाः स्वभावकथं छ्रन्द विमुक्ति, मनसिकार बांलाक उत्पन्न जुइकीगु स्वभावकथं विमुक्ति, स्पर्श जम्मा जुइगु स्वभावकथं विमुक्ति, वेदना पुचः मुनिगु स्वभावकथं विमुक्ति, समाधि प्रमुख जुइगु स्वभावकथं विराग, स्मृति अधिकारय् दइगु स्वभावकथं विमुक्ति, प्रज्ञा व स्वयां प्रणीत जुइगु स्वभावकथं विमुक्ति, विमुक्ति सारस्वभावकथं विमुक्ति, मरण रहितगु क्षेत्रय् दुचायेक वनिगु निर्वाण अन्त जुइगु स्वभावकथं विमुक्ति खः । थुकथं विमुक्ति फल खः । थुकथं विराग मार्ग खः । विमुक्ति फल खः धका (आज्ञा दयेकाबिज्यात) ।

Dhamma.Digital विरागकथा वचाल ।

६-प्रतिसम्भिदाकथा

१-धर्मचक्रप्रवर्तनवार

३०. थथे जिं न्यनागु दु - छगू इलय् भगवान् बुद्ध बाराणसी ऋषिपतन मृगदावनय विहार याना बिज्यानाच्वन । उगु इलय् भगवान् बुद्धं पञ्चवर्गीय भिक्षुपिन्त सम्बोधन याना बिज्यात -

भिक्षुपिं ! प्रव्रजित जुयाच्वंमं थुपिं निगू अन्त 'निगू भाग' तयत् सेवन याये मज्यू । छु छु निगूलय् ? हीनगु जुया ग्रामिणतय्गु आचरण जुयाच्वंगु (अन्धबाल) पृथग्जनपिनिगु बानी जुया आर्यपिनिगु आचरण मखुगु अर्थहितलिसे स्वापू मदुगु कामगुणय् कामगुणसुखय् प्यपुनिगुकथं बारबार लगे जुया उद्योग यायेगु व कायचित्त दुःख जुइगुयात उत्पन्न जुइके सःगु, आर्यपिनिगु आचरण मखुगु अर्थहितलिसे स्वापू मदुगु शरीर सास्ति जुइगुयात उद्योग यायेगु, थुपिं निगू जुल ।

भिक्षुपिं ! थुपिं निगू भागय् प्यमपुंसे जि तथागतं विशिष्टरूपं सिइका कयागु प्रज्ञामिखा दयेके सःगु ज्ञानदृष्टि दयेके सःगु मध्यमप्रतिपदा क्लेश शान्तयायेयानितिं जुयाच्वन । विशिष्टज्ञानद्वारा सिइकेयानितिं जुयाच्वन । (प्यंगू सत्ययात) सिइकेयानितिं जुयाच्वन । निर्वाणसाक्षात्कार यायेयानितिं जुयाच्वन ।

भिक्षुपिं ! जि तथागतं विशिष्टरूपं सिइका कयागु प्रज्ञामिखा दयेके सःगु ज्ञान दृष्टि दयेके सःगु क्लेश शान्त जुयाच्वंगु विशिष्ट ज्ञानद्वारा सिइगु प्यंगू सत्ययात सिइगु निर्वाणयात साक्षात्कार यायेयानितिं जुयाच्वंगु उगु मध्यमप्रतिपदा छु खः?

च्यागू अङ्ग दुगु आर्यमार्ग हे खः ।

च्यागू अङ्ग दुगु आर्यमार्ग धयागु छु खः?

सहीढगं सिइगु 'सम्यक्दृष्टि' सहीढगं स्थिर जुइगु 'सम्यक्समाधि' थुपिं हे खः ।

भिक्षुपिं ! जि तथागतं विशिष्टरूपं सिया बिज्यागु प्रज्ञामिखायात दयेके सःगु ज्ञानदृष्टियात दयेके सःगु क्लेश शान्तयायेयानितिं जुयाच्वंगु विशिष्ट ज्ञानद्वारा सिइकेयानितिं जुयाच्वंगु (प्यंगू सत्ययात) सिइकेयानितिं जुयाच्वंगु निर्वाणयात साक्षात्कार यायेयानितिं जुयाच्वंगु उगु मध्यमप्रतिपदा उत्तम आचरण धयागु थुगु मार्ग आचरण हे खः ।

भिक्षुपिं ! थ्व दुःख जुयाच्वंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'दुःखआर्यसत्य' खः । प्रतिसन्धि च्वनेमाःगु नं दुःख खः । बुढाबुढी जुइमागु नं दुःख खः । रोगी जुइमागु नं दुःख खः । सिइमाःगु नं दुःख खः । मयःपिलिसे नापं च्वनेमाःगु नं दुःख खः । यःपिलिसे बायाच्वनेमाःगु नं दुःख खः । इच्छा जूगु मदइगु नं दुःख खः । संक्षिप्तकथं उपादानिय आलम्बन जुयाच्वंगु पञ्चस्कन्धत नं दुःखत खः ।

भिक्षुपिं ! ध्व दुःखया कारण जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'समुदयआर्यसत्य' खः । गुगु तृष्णां न्हूगु जन्मय् उत्पन्न जुइके सः । यः तायेकेगु आशक्त जुइगुलिसे संयुक्त जुयाच्चंगु खः । उगु उगु आलम्बनय् ततःसकं यः तायेके सः । थुगु आशक्त जुइगु तृष्णा धयागु छु खः ? कामभूमी आशक्त जुइगु तृष्णा 'कामतृष्णा'; स्थिर जुयाच्चंगु दु धका ग्रहण याइगु शास्वतदृष्टिलिसे संयुक्त जुयाच्चंगु आशक्त जुइगु तृष्णा 'भवतृष्णा'; सित धायेवं प्यदन धका ग्रहण याइगु उच्छेददृष्टिलिसे संयुक्त जुयाच्चंगु आशक्त जुइगु तृष्णा 'विभवतृष्णा'त खः ।

भिक्षुपिं ! ध्व दुःखया निरोध अवस्था जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'निरोधआर्यसत्य' खः । उगु आशक्त जुइगु तृष्णाया हे ल्यंपुल्यं मदयेक विरक्त जुइगु निरोध जुइगु व त्याग यायेगु हानं त्याग यायेगु मुक्ति प्यमपुनिगु हे खः ।

भिक्षुपिं ! ध्व दुःखया निरोध अवस्था निर्वाणय् थ्यनिगु कारण आचरण जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'मार्गआर्यसत्य' खः । ध्व आर्यमार्ग च्यागू अङ्ग दुगु जुयाच्चन । च्यागू अङ्ग धयागु -

सहीढंगं सिइगु 'सम्यक्दृष्टि' सहीढंगं स्थिर जुइगु 'सम्यक्समाधि'त थुपिं खः ।

भिक्षुपिं ! "थुगु धर्म दुःख जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'दुःखआर्यसत्य' खः" धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (दुःखसत्यधर्मय्) जि तथागतया 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान उत्पन्न जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । ज्ञानया जः प्रकट जुल ।

भिक्षुपिं ! जि तथागतं "ध्व दुःख जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'दुःखआर्यसत्य' यात निःसन्देह परिच्छेद याना सिइके बहः जू" धका

भिक्षुपिं ! जि तथागतं "उगु दुःख जुयाच्चंगु ध्व आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'दुःखआर्यसत्य' यात परिच्छेद याना सिइके धुन" धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (दुःखसत्यधर्मय्) जि तथागतया 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान उत्पन्न जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । ज्ञानया जः प्रकट जुल ।

भिक्षुपिं ! "ध्व धर्म दुःख जुइगुया कारण जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'समुदयआर्यसत्य' खः" धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (समुदयसत्यधर्मय्) जि तथागतया 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान उत्पन्न जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । ज्ञानया जः प्रकट जुल ।

भिक्षुपिं ! जि तथागतं "उगु दुःख जुइगुया कारण जुयाच्चंगु थुगुआर्यपिनिगु सत्यधर्म 'समुदयआर्यसत्ययात' प्रहाण यायेमाः" धका

"भिक्षुपिं ! जि तथागतं उगु दुःख जुइगुया कारण जुयाच्चंगु थुगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'समुदयआर्यसत्ययात' "प्रहाण यायेधुन" धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (

समुदयसत्यधर्म्य) जि तथागतया 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान उत्पन्न जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । ज्ञानया जः प्रकट जुल ।

भिक्षुपिं ! “थुगु निर्वाण दुःखनिरोध अवस्था जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'निरोधआर्यसत्य' खः” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (निरोधसत्यधर्म्य) जि तथागतया 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान उत्पन्न जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । ज्ञानया जः प्रकट जुल ।

भिक्षुपिं ! जि तथागतं “उगु दुःखया निरोध अवस्था जुयाच्चंगु थुगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'निरोधआर्यसत्ययात' साक्षात्कार यायेबहः जू” धका

भिक्षुपिं ! जि तथागतं “उगु दुःखया निरोध अवस्था जुयाच्चंगु थुपिं आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'निरोधआर्यसत्ययात' साक्षात्कार यायेधुन” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (निरोधसत्यधर्म्य) जि तथागतया 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान उत्पन्न जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । ज्ञानया जः प्रकट जुल ।

भिक्षुपिं ! “थुगु धर्म दुःखनिरोध अवस्था निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'मार्गआर्यसत्य' खः” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (मार्गसत्यधर्म्य) जि तथागतया 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान उत्पन्न जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । ज्ञानया जः प्रकट जुल ।

भिक्षुपिं ! जि “उगु दुःखनिरोध अवस्था निर्वाणय् थ्यनिगुया कारण आचरण जुयाच्चंगु थुपिं आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'मार्गआर्यसत्ययात' भाविता याये बहः जू” धका

भिक्षुपिं ! जि तथागतं “उगु दुःखनिरोध अवस्था निर्वाणय् थ्यनिगु कारण आचरण जुयाच्चंगु थुपिं आर्यपिनिगु सत्यधर्म 'मार्गआर्यसत्ययात' भाविता यायेधुन” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (निरोधसत्यधर्म्य) जि तथागतया 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान उत्पन्न जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । ज्ञानया जः प्रकट जुल ।

भिक्षुपिं ! थुगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म प्यंगुलिइ थुपिं स्वंगू परिवर्त भिनिगू आकार दुगु यथार्थगु जि तथागतयागु ज्ञानदृष्टि परिशुद्ध मज्जीनबलेतक जि तथागतं देव, मार, ब्रह्मापिं सहितगु देवलोक व श्रमण, ब्राह्मण, जुजुपिं, मनुष्यपिं सहितगु मनुष्यलोकय् “ज्वः मदुगु (सम्पूर्णधर्मतय्त) स्वयं थःमं सहीरूपं स्यूगु अरहत्त्वमार्गज्ञान सिइके धुन” धका स्वीकार मयाना ।

भिक्षुपिं ! थुगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म प्यंगुलिइ थुपिं स्वंगू परिवर्त भिनिगू आकार दुगु यथार्थगु जि तथागतयागु ज्ञानदृष्टि परिशुद्ध जुयावःगु इलयतिनि जि तथागतं देव, मार, ब्रह्मापिं सहितगु देवलोक व श्रमण, ब्राह्मण, जुजुपिं, मनुष्यपिं सहितगु थुगु मनुष्यलोकय् “ज्वः मदुगु (सम्पूर्णधर्मतयत्) स्वयं थःम्हं सहीरूपं स्यूगु अरहत्त्वमार्गज्ञान सिइके धुन” धका स्वीकार याना । जिगु क्लेशतपाखें मुक्त जुइगु विनाश जुइफइमखुत । थ्व अन्तिमगु जन्म खः । आः न्हूगु जन्मय् उत्पत्ति विनाश जुइगु मदुगु हे जुल धका जिके ज्ञानदृष्टि प्रत्यवेक्षणज्ञान नं प्रकटरूपं उत्पन्न जुल धका आज्ञा जुयाबिज्यात ।

भगवान् बुद्धं थुगु खँ आज्ञा जुयाबिज्यात । पञ्चवर्गी भिक्षुपिसं यः तायेकूगु जुया भगवान् बुद्धयागु वचनयात लय्लयतातां स्वीकार यात ।

थुगु देशनायात कनाबिज्याबले आयुष्मान् कोण्डन्ययाके “उत्पन्न जुइगु स्वभाव दुगु धर्मत दक्वं निरोध जुइगु स्वभाव दु” धका (क्लेश) धू मदुगु धर्ममिखा ‘श्रोतापत्तिमार्गज्ञान’ लुयावल ।

भगवान् बुद्धं धर्मचक्रउपदेश कना बिज्याःगु इलय् “बाराणसी ऋषिपतन मृगदावनय् लोकय् श्रमण, ब्राह्मण, देव, मार, ब्रह्मा सुं छम्हसिनं नं कने मफूगु ज्वः मदुगु थुगु धर्मचक्रउपदेशयात भगवान् बुद्धं उपदेश याना बिज्यात” धका भूमिष्ठ देवतापिसं साधुकार ब्यूगु सः तनंतं घोषणा यात ।

भूमिष्ठ देवतापिसं साधुकार ब्यूगु सः ताया चार्तुमहाराजिका देवतापिसं साधुकार ब्यूगु सः तनंतं घोषणा यात ।

चार्तुमहाराजिका देवतापिसं साधुकार ब्यूगु सः ताया त्रयस्त्रिंशत् देवतापिसं यामा देवतापिसं तुषिता देवतापिसं निर्माणरति देवतापिसं परनिर्मित वशवर्ती देवतापिसं ब्रह्मलोकय् च्वपिं ब्रह्मापिसं “बाराणसी ऋषिपतन मृगदावनय् लोकय् श्रमण, ब्राह्मण, देव, मार, ब्रह्मा सुं छम्हसिनं नं कने मफूगु ज्वः मदुगु थुगु धर्मचक्रउपदेशयात भगवान् बुद्धं उपदेश याना बिज्यात” धका साधुकार ब्यूगु सः तनंतं घोषणा यात ।

थुगुरूपं उगु क्षणय् उगु इलय् उगु मुहुर्तय् (अकनिष्ठ) ब्रह्मलोक थ्यंकं घोषणा सः फइलय् जुया थाहाँवन ।

थुगु फिद्वल चक्रवाल नं कम्प जुल । ततःसकं कम्प जुल । छ्चाखेलं कम्प जुल । अप्रमाणगु विशालगु तेज प्रकाश लोकय् देवतापिनिगु आनुभावयात पुलावना प्रकट जुल ।

अबलय् भगवान् बुद्धं “भिक्षुपिं ! कोण्डन्यं प्यंगू सत्यधर्मयात सिइका काये धुंकल । भिक्षुपिं ! कोण्डन्यं प्यंगू सत्यधर्मयात सिइका काये धुंकल” धका थुगु उदान व्यक्त याना बिज्यात । थुकथं उदान व्यक्त याना बिज्याःगु कारणं आयुष्मान् कोण्डन्यया “अञ्जासि कोण्डन्य” धका हे नां च्वंवन ।

६. प्रतिसम्भिदाकथा

(क) ध्व दुःख आर्यसत्य खः धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (धर्मय्) 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

भिक्षुपिं ! प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगु लय् ? ज्ञान प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान विद्या प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगु लय् ? **प्रज्ञामिखा प्रकट जुल** धयागु दर्शन स्वभावकथं, **ज्ञान प्रकट जुल** धयागु स्यूगु स्वभावकथं, प्रभेद याना सिइके सःगु **ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल** धयागु विभाजन याना स्यूगु स्वभावकथं, प्रतिवेध याना सिइके सःगु **ज्ञान विद्या प्रकट जुल** धयागु प्रतिवेध याना स्यूगु स्वभावकथं, **जः प्रकट जुल** धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्नजूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । ज्ञान धर्म खः । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' धर्म खः । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' धर्म खः । जःधर्म खः । थुपिं न्यागू धर्मत धर्मप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन । गौचरत नं जुयाच्चन । थुपिं प्रतिसम्भिदाया आलम्बनत गौचरत खः । थुपिं प्रतिसम्भिदाया गौचरत आलम्बनत खः । उकिं धर्मय् स्यूगु ज्ञानयात धर्मप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

दर्शन स्वभाव अर्थ खः । सिइकेगु स्वभाव अर्थ खः । प्रभेद याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । प्रतिवेध याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । जः स्वभाव अर्थ खः । थुपिं न्यागू अर्थत अर्थप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन । गौचरत नं जुयाच्चन । उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत गौचरत खः । उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया गौचरत आलम्बनत खः । उकिं अर्थय् स्यूगु ज्ञानयात अर्थप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

न्यागू धर्मतय्त बांलाक क्यनेयानितिं शब्दयात उद्धरण याना धायेगु व न्यागू अर्थतय्त बांलाक क्यनेयानितिं शब्दयात उद्धरण याना धायेगु दयाच्चन । थुपिं भिगू निरुक्तित निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन; गौचरत नं जुयाच्चन । उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत गौचरत खः । उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया गौचरत आलम्बनत खः । उकिं निरुक्ती स्यूगु ज्ञानयात निरुक्तिप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

न्यागू धर्मय् स्यूगु ज्ञान, न्यागू अर्थय् स्यूगु ज्ञान, भिगू निरुक्ती स्यूगु ज्ञान थुपिं नीगू ज्ञानत प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन; गौचरत नं जुयाच्चन । उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत गौचरत खः । उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया गौचरत आलम्बनत खः । उकिं प्रतिभाणय् स्यूगु ज्ञानयात प्रतिभाणप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

“उगु दुःख आर्यसत्ययात विभाजन याना सिइके बहः” जू धका विभाजन याना सिइके धुन धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (धर्मय्) 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान

प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य ? ज्ञान प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य ? प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य ? प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान विद्या प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य ? जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य ? **प्रज्ञामिखा प्रकट जुल** धयागु दर्शन स्वभावकथं, **ज्ञान प्रकट जुल** धयागु स्यूगु स्वभावकथं, प्रभेद याना सिइके सःगु **ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल** धयागु विभाजन याना स्यूगु स्वभावकथं, प्रतिवेध याना सिइके सःगु **ज्ञान विद्या प्रकट जुल** धयागु प्रतिवेध याना स्यूगु स्वभावकथं, **जः प्रकट जुल** धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्न जूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । ज्ञान धर्म खः । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' धर्म खः । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' धर्म खः । जः धर्म खः । थुपिं न्यागू धर्मत धर्मप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन । गौचरत नं जुयाच्चन । थुगु धर्मप्रतिसम्भिदाया गुगु आलम्बनत दयाच्चन; उगु धर्मप्रतिसम्भिदाया उगु आलम्बनत गौचरत खः । थुगु धर्मप्रतिसम्भिदाया गुगु गौचरत दयाच्चन; उगु गौचरत आलम्बनत खः । उकिं धर्मय् स्यूगु ज्ञानयात धर्मप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

दर्शन स्वभाव अर्थ खः । सिइकेगु स्वभाव अर्थ खः । प्रभेद याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । प्रतिवेध याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । जः स्वभाव अर्थ खः । थुपिं न्यागू अर्थत अर्थप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन । गौचरत नं जुयाच्चन । उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया गौचरत खः । उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया गुगु गौचरत दयाच्चन; उगु गौचरत उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत खः । उकिं अर्थय् स्यूगु ज्ञानयात अर्थप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

न्यागू धर्मतय्त बांलाक क्यनेयानितिं शब्दयात उद्धरण याना धायेगु व न्यागू अर्थतय्त बांलाक क्यनेयानितिं शब्दयात उद्धरण याना धायेगु दयाच्चन । थुपिं भिगू निरुक्तित निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन; गौचरत नं जुयाच्चन । उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया गौचरत खः । उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया गौचरत उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत खः । उकिं निरुक्ती स्यूगु ज्ञानयात निरुक्तिप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

न्यागू धर्मय् स्यूगु ज्ञान, न्यागू अर्थय् स्यूगु ज्ञान, भिगू निरुक्ती स्यूगु ज्ञान थुपिं नीगू ज्ञानत प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन; गौचरत नं जुयाच्चन । उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया गौचरत खः । उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया गौचरत उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत खः । उकिं प्रतिभाणय् स्यूगु ज्ञानयात प्रतिभाणप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

दुःखआर्यसत्यय् धर्म भिन्त्यागू, अर्थ भिन्त्यागू, निरुक्ति स्वीगू, ज्ञान ख्वीगू खः ।

(ख) “थ्व दुःखसमुदयआर्यसत्य खः” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु (धर्मय्) ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । “थुगु दुःखसमुदयआर्यसत्ययात प्रहाण याये बहः जू” धका “प्रहाण यायेधुन” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु धर्मय् जिगु ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल

दुःखसमुदयआर्यसत्यय् धर्म भिन्त्यागू, अर्थ भिन्त्यागू, निरुक्ति स्वीगू, ज्ञान ख्वीगू खः ।

(ग) “थ्व दुःखनिरोधआर्यसत्य खः” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु निरोधसत्यधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । “उगु दुःखनिरोधआर्यसत्ययात साक्षात्कार याये बहः जू” धका “साक्षात्कार याये धुन” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु निरोधसत्यधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

दुःखनिरोधआर्यसत्यय् धर्म भिन्त्यागू, अर्थ भिन्त्यागू, निरुक्ति स्वीगू, ज्ञान ख्वीगू खः ।

(घ) “थ्व दुःखनिरोध जुइगु अवस्था निर्वाणपाखे थ्यनिगुया कारण आचरण जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म मार्गआर्यसत्य खः” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु मार्गसत्यधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । “उगु दुःखनिरोध जुइगु अवस्था निर्वाणपाखे थ्यनिगुया कारण आचरण जुयाच्चंगु आर्यपिनिगु सत्यधर्म मार्गआर्यसत्ययात भाविता याये बहः जू” धका “भाविता याये धुन” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु निरोधसत्यधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

दुःखनिरोध अवस्था निर्वाणय् थ्यनिगु मार्गआर्यसत्यधर्म भिन्त्यागू, अर्थ भिन्त्यागू, निरुक्ति स्वीगू, ज्ञान ख्वीगू खः ।

प्यंगू आर्यसत्यय् धर्म ख्वीगू, अर्थ ख्वीगू, निरुक्ति सच्छि व नीगू, ज्ञान निसः व प्यीगू खः ।

२-स्मृतिप्रस्थानवार

३१. “भिक्षुपिं ! थ्व काये कायानुपस्सना खः” धका जिके (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । भिक्षुपिं ! “उगु काये कायानुपस्सनायात भाविता याये बहः जू” धका “भाविता याये धुन” धका जिके (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

“थ्व वेदनाय् थ्व चित्तय् भिक्षुपिं ! थ्व धर्मय् धर्मानुपश्यना खः” धका जिके (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । “धर्मय् उगु धर्मानुपश्यनायात भाविता याये बहः जू” धका “भाविता याये धुन”

धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

(क) "ध्व कायय् कायानुपश्यना खः" धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । "कायय् उगु कायानुपश्यनायात भाविता याये बहः जू" धका "भाविता याये धुन" धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? ज्ञान प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान विद्या प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? **प्रज्ञामिखा प्रकट जुल** धयागु दर्शन स्वभावकथं, **ज्ञान प्रकट जुल** धयागु स्यूगु स्वभावकथं, प्रभेद याना सिइके सःगु **ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल** धयागु विभाजन याना सिइगु स्वभावकथं, प्रतिवेध याना सिइके सःगु **ज्ञान विद्या प्रकट जुल** धयागु प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं, **जः प्रकट जुल** धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्न जूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । ज्ञान धर्म खः । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' धर्म खः । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' धर्म खः । जः धर्म खः । थुपिं न्यागू धर्मत धर्मप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन । गौचरत नं जुयाच्चन । उगु धर्मप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत उगु धर्मप्रतिसम्भिदाया गौचरत खः । उगु धर्मप्रतिसम्भिदाया गौचरत उगु धर्मप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत खः । उकिं धर्मय् स्यूगु ज्ञानयात धर्मप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

दर्शन स्वभाव अर्थ खः । सिइकेगु स्वभाव अर्थ खः । प्रभेद याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । प्रतिवेध याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । जः स्वभाव अर्थ खः । थुपिं न्यागू अर्थत अर्थप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन । गौचरत नं जुयाच्चन । उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया गौचरत खः । उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया गौचरत उगु अर्थप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत खः । उकिं अर्थय् स्यूगु ज्ञानयात अर्थप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

न्यागू धर्मतय्त बांलाक क्यनेयानितिं शब्दयात उद्धरण याना धायेगु व न्यागू अर्थतय्त बांलाक क्यनेयानितिं शब्दयात उद्धरण याना धायेगु दयाच्चन । थुपिं भिगू निरुक्ति निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन; गौचरत नं जुयाच्चन । उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया गौचरत खः । उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया गौचरत उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत खः । उकिं निरुक्ती स्यूगु ज्ञानयात निरुक्तिप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

न्यागू धर्मय् स्यूगु ज्ञान, न्यागू अर्थय् स्यूगु ज्ञान, भिगू निरुक्ती स्यूगु ज्ञान धुपिं नीगू ज्ञानत प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत नं जुयाच्चन; गौचरत नं जुयाच्चन । उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया गौचरत खः । उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया गौचरत उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया आलम्बनत खः । उकिं प्रतिभाणय् स्यूगु ज्ञानयात प्रतिभाणप्रतिसम्भिदा धका धायेमा ।

कायय् कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानय् धर्मं भिन्त्यागू, अर्थं भिन्त्यागू, निरुक्ति स्वीगू, ज्ञान स्वीगू खः ।

(ख-घ) “थ्व वेदनाय् थ्व चित्तय् थ्व धर्मय् धर्मानुपश्यना खः” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । “धर्मय् धर्मानुपश्यनायात भाविता याये बहः जू” धका “भाविता याये धुन” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल

धर्मय् ‘धर्मानुपश्यनास्मृतिप्रस्थान’य् धर्मं भिन्त्यागू, अर्थं भिन्त्यागू, निरुक्ति स्वीगू, ज्ञान स्वीगू खः ।

प्यंगू स्मृतिप्रस्थानय् धर्मं स्वीगू, अर्थं स्वीगू, निरुक्ति सच्छि व नीगू, ज्ञान निसः व प्यीगू खः ।

३-ऋद्धिपादवार

३२. “भिक्षुपिं ! थ्व छन्द अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपाद खः” धका जिक्के (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । “भिक्षुपिं ! उगु छन्द अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात भाविता याये बहः जू” धका “भिक्षुपिं ! भाविता याये धुन” धका (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

थ्व वीर्य अधिपति जुयाच्चंगु समाधि थ्व चित्त अधिपति जुयाच्चंगु समाधि

“भिक्षुपिं थ्व वीमंस ‘प्रज्ञा’ अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपाद खः” धका जिक्के (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । “भिक्षुपिं ! वीमंस ‘प्रज्ञा’ अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु उगु ऋद्धिपादयात भाविता याये बहः जू” धका जिक्के (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

(क) “थ्व छन्द अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपाद खः” धका जिक्के (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । “छन्द अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं

सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात भाविता याये बहः जू" धका "भाविता याये धुन" धका जिके (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् 'प्रज्ञा' मिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? ज्ञान प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान विद्या प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? **प्रज्ञामिखा प्रकट जुल** धयागु दर्शन स्वभावकथं, **ज्ञान प्रकट जुल** धयागु स्यूगु स्वभावकथं, प्रभेद याना सिइके सःगु **ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल** धयागु विभाजन याना सिइगु स्वभावकथं, प्रतिवेध याना सिइके सःगु **ज्ञान विद्या प्रकट जुल** धयागु प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं, **जः प्रकट जुल** धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्न जूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । ज्ञान धर्म खः । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' धर्म खः । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' धर्म खः । जः धर्म खः । थुपिं न्यागू धर्मत धर्मप्रतिसम्भिताया आलम्बनत नं जुयाच्चन । गौचरत नं जुयाच्चन । उगु धर्मप्रतिसम्भिताया आलम्बनत उगु धर्मप्रतिसम्भिताया गौचरत खः । उगु प्रतिसम्भिताया गौचरत उगु धर्मप्रतिसम्भिताया आलम्बनत खः । उकिं धर्मय् स्यूगु ज्ञानयात धर्मप्रतिसम्भिता धका धायेमा ।

दर्शन स्वभाव अर्थ खः । सिइकेगु स्वभाव अर्थ खः । प्रभेद याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । प्रतिवेध याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । जः स्वभाव अर्थ खः । थुपिं न्यागू अर्थत अर्थप्रतिसम्भिताया आलम्बनत नं जुयाच्चन । गौचरत नं जुयाच्चन । उगु अर्थप्रतिसम्भिताया आलम्बनत उगु अर्थप्रतिसम्भिताया गौचरत खः । उगु अर्थप्रतिसम्भिताया गौचरत उगु अर्थप्रतिसम्भिताया आलम्बनत खः । उकिं अर्थय् स्यूगु ज्ञानयात अर्थप्रतिसम्भिता धका धायेमा ।

न्यागू धर्मतय्त बालाक क्यनेयानितिं शब्दयात उद्धरण याना धायेगु व न्यागू अर्थतय्त बालाक क्यनेयानितिं शब्दयात उद्धरण याना धायेगु दयाच्चन । थुपिं भिगू निरुक्तित निरुक्तिप्रतिसम्भिताया आलम्बनत नं जुयाच्चन; गौचरत नं जुयाच्चन । उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिताया आलम्बनत उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिताया गौचरत खः । उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिताया गौचरत उगु निरुक्तिप्रतिसम्भिताया आलम्बनत खः । उकिं निरुक्ती स्यूगु ज्ञानयात निरुक्तिप्रतिसम्भिता धका धायेमा ।

न्यागू धर्मय् स्यूगु ज्ञान, न्यागू अर्थय् स्यूगु ज्ञान, भिगू निरुक्ती स्यूगु ज्ञान थुपिं नीगू ज्ञानत प्रतिभाणप्रतिसम्भिताया आलम्बनत नं जुयाच्चन; गौचरत नं जुयाच्चन । उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिताया आलम्बनत उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिताया गौचरत खः । उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिताया गौचरत उगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिताया आलम्बनत खः । उकिं प्रतिभाणय् स्यूगु ज्ञानयात प्रतिभाणप्रतिसम्भिता धका धायेमा ।

छन्द अधिपति जुयाच्चंगु समाधि उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपादय् धर्म भिन्त्यागू, अर्थ भिन्त्यागू, निरुक्ति स्वीगू, ज्ञान ख्वीगू खः ।

(ख-घ) “थ्व वीर्य अधिपति जुयाच्चंगु समाधि थ्व चित्त अधिपति जुयाच्चंगु समाधि थ्व वीमंस ‘प्रज्ञा’ अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपाद खः” धका जिके (बुद्ध जुइ न्त्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । “वीमंस ‘प्रज्ञा’ अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु उगु ऋद्धिपादयात भाविता याये बहः जू” धका “भाविता याये धुन” धका जिके (बुद्ध जुइ न्त्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

वीमंस प्रज्ञा अधिपति जुयाच्चंगु समाधि उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपादय् धर्म भिन्त्यागू, अर्थ भिन्त्यागू, निरुक्ति स्वीगू, ज्ञान ख्वीगू खः ।

ऋद्धिपाद प्यंगुलिइ धर्म ख्वीगू, अर्थ ख्वीगू, निरुक्ति सच्छि व नीगू, ज्ञान निसः व प्यीगू खः ।

४-न्हेगू बोधिसत्त्ववार

३३. भिक्षुपिं ! “समुदय समुदय” धका विपस्सी बोधिसत्त्वयाके न्हापा न्यने मनंगु सत्यधर्मय् प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । भिक्षुपिं “निरोध निरोध” धका विपस्सी बोधिसत्त्वयाके न्हापा न्यने मनंगु सत्यधर्मय् प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

विपस्सी बोधिसत्त्वया सुत्तन्तय् धर्म भिगू, अर्थ भिगू, निरुक्ति नीगू, ज्ञान प्यीगू खः ।

भिक्षुपिं ! “समुदय समुदय” धका सिखी बोधिसत्त्वयाके वेस्सभू बोधिसत्त्वयाके ककुसन्ध बोधिसत्त्वयाके कोणागमनबोधिसत्त्वयाके कस्सप बोधिसत्त्वयाके न्हापा न्यने मनंगु सत्यधर्मय् प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । भिक्षुपिं “निरोध निरोध” धका कस्सप बोधिसत्त्वयाके न्हापा न्यने मनंगु सत्यधर्मय् प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

कस्सप बोधिसत्त्वया सुत्तन्तय् धर्म भिगू, अर्थ भिगू, निरुक्ति नीगू, ज्ञान प्यीगू खः ।

भिक्षुपिं ! “समुदय समुदय” धका गौतम बोधिसत्त्वयाके न्हापा न्यने मनंगु सत्यधर्मय् प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । भिक्षुपिं “निरोध निरोध” धका गौतम बोधिसत्त्वयाके न्हापा न्यने मनंगु सत्यधर्मय् प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

गौतम बोधिसत्त्वया सुत्तन्तय् धर्म भिगू, अर्थ भिगू, निरुक्ति नीगू, ज्ञान प्यीगू खः ।

न्हेम्ह बोधिसत्त्वपिनि न्हेगू सुत्तन्तय् धर्म न्हय्गू, अर्थ न्हय्गू, निरुक्ति सच्छि व प्यीगू, ज्ञान निसः व चय्गू खः ।

५-अभिज्ञादिवार

३४. गुलितक अभिज्ञाया अभिज्ञा स्वभावयात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःमजूगु अभिज्ञा स्वभाव मदु धका प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । अभिज्ञाया अभिज्ञा स्वभावय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्यय्गू, ज्ञान सच्छि खः ।

गुलितक परिज्ञाया परिज्ञा स्वभावयात गुलितक प्रहाणया प्रहाण स्वभावयात गुलितक भावनाया भावना स्वभावयात गुलितक साक्षात्कार यायेगुया साक्षात्कार यायेगु स्वभावयात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहः मजूगु साक्षात्कार याये बहःगु स्वभाव मदु धका प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । साक्षात्कार यायेगुया साक्षात्कार यायेगु स्वभावय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्यय्गू, ज्ञान सच्छि खः ।

अभिज्ञाया अभिज्ञा स्वभावय् परिज्ञाया परिज्ञा स्वभावय् प्रहाणया प्रहाण स्वभावय् भावनाया भावना स्वभावय् साक्षात्कार यायेगुया साक्षात्कार यायेगु स्वभावय् धर्म सच्छि व न्यीन्यागू, अर्थ सच्छि व न्यीन्यागू, निरुक्ति निसः व न्यय्गू, ज्ञान न्यासः खः ।

६-स्कन्धादिवार

३५. गुलितक स्कन्धतय्गु स्कन्ध स्वभावयात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःमजूगु स्कन्ध मदु धका प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । स्कन्धतय्गु स्कन्ध स्वभावय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्यय्गू, ज्ञान सच्छि खः ।

गुलितक धातुतय्गु धातु स्वभावयात गुलितक आयतनतय्गु आयतन स्वभावयात गुलितक संस्कृततय्गु संस्कृत स्वभावयात गुलितक असंस्कृतया असंस्कृत स्वभावयात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःमजूगु असंस्कृत स्वभाव मदु धका प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । असंस्कृतया असंस्कृत स्वभावय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्यय्गू, ज्ञान सच्छि खः ।

स्कन्धतय्गु स्कन्ध स्वभावय् धातुतय्गु धातु स्वभावय् आयतनतय्गु आयतन स्वभावय् संस्कृततय्गु संस्कृत स्वभावय् असंस्कृतया असंस्कृत स्वभावय् धर्म सच्छि व न्यीन्यागू, अर्थ सच्छि व न्यीन्यागू, निरुक्ति निसः व न्यय्गू, ज्ञान न्यासः खः ।

७-सत्यवार

३६. गुलितक दुःखया दुःख स्वभावयात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःमजूगु दुःख स्वभाव मद्दु धका प्रज्ञामिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । दुःखया दुःख स्वभावय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्यय्गू, ज्ञान सच्छि, खः ।

गुलितक समुदयया समुदय स्वभावयात गुलितक निरोधया निरोध स्वभावयात गुलितक मार्गया मार्ग स्वभावयात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहः मजूगु मार्ग स्वभाव मद्दु धका प्रज्ञा मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । मार्गया मार्ग स्वभावय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्यय्गू, ज्ञान सच्छि, खः ।

प्यंगू आर्यसत्यय् धर्म सच्छि, अर्थ सच्छि, निरुक्ति निसः, ज्ञान प्यसः खः ।

८-प्रतिसम्भिदावार

३७. गुलितक अर्थप्रतिसम्भिदाया अर्थप्रतिसम्भिदा स्वभावयात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहः मजूगु अर्थप्रतिसम्भिदा स्वभाव मद्दु धका प्रज्ञामिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । अर्थप्रतिसम्भिदाया अर्थप्रतिसम्भिदा स्वभावय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्यय्गू, ज्ञान सच्छि, खः ।

गुलितक धर्मप्रतिसम्भिदाया धर्मप्रतिसम्भिदायात गुलितक निरुक्तिप्रतिसम्भिदाया निरुक्तिप्रतिसम्भिदायात गुलितक प्रतिभाणप्रतिसम्भिदाया प्रतिभाणप्रतिसम्भिदायात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहः मजूगु प्रतिभाणप्रतिसम्भिदा स्वभाव मद्दु धका प्रज्ञामिखा प्रकट जुल ।जः प्रकट जुल । प्रतिभाणप्रतिसम्भिदा स्वभावय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्यय्गू, ज्ञान सच्छि, खः ।

प्रतिसम्भिदा प्यंगूलिइ धर्म सच्छि, अर्थ सच्छि, निरुक्ति निसः, ज्ञान प्यसः खः ।

९-सुबुद्धधर्मवार

३८. गुलितक इन्द्रियपरोपरियत्तिज्ञानयात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहः मजूगु इन्द्रियपरोपरियत्तिज्ञान मद्दु धका प्रज्ञा मिखाप्रकट जुल । जः प्रकट जुल । इन्द्रियपरोपरियत्तिज्ञानय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्यय्गू, ज्ञान सच्छि, खः ।

गुलितक आसयानुसयज्ञानयात गुलितक यमकप्रातिहार्यज्ञानयात गुलितक महाकरुणासमापत्तिज्ञानयात गुलितक सर्वज्ञज्ञानयात गुलितक अनावरणज्ञानयात सिइके बहःजू, खंके बहःजू, प्रकट याये बहःजू, साक्षात्कार याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहःजू, प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहः मजूगु अनावरणज्ञान मदु धका प्रज्ञामिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान 'प्रज्ञा' प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान 'विद्या' प्रकट जुल । जः प्रकट जुल । अनावरणज्ञानय् धर्म न्यीन्यागू, अर्थ न्यीन्यागू, निरुक्ति न्ययगू, ज्ञान सच्छि खः ।

बुद्धधर्मय् ज्ञान खुगुलिइ धर्म सच्छि व न्ययगू, अर्थ सच्छि व न्ययगू, निरुक्ति स्वसः, ज्ञान खुसः खः ।

प्रतिसम्भिदाक्षेत्रय् धर्म च्यासः व न्ययगू, अर्थ च्यासः व न्ययगू, निरुक्ति द्वःछि व न्हयसः, ज्ञान स्वद्वः व प्यसः खः ।

प्रतिसम्भिदाकथा क्वचाल ।

७-धर्मचक्रकथा

१-सत्यवार

३९. छद्म इलय् भगवान् बुद्ध वाराणसी विहार याना बिज्यानाच्वन । थुकथं उदान व्यक्त याना बिज्याःगु कारणं “अञ्जासि कोण्डन्य” धका हे नां च्वं वन ।

(क) “ध्व दुःखआर्यसत्य खः” धका न्हापा न्यनेमनंगु सत्यधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान ‘प्रज्ञा’ प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान ‘विद्या’ प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल ।

प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? ज्ञान प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान विद्या प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? ज्ञान जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु दर्शन स्वभावकथं, ज्ञान प्रकट जुल धयागु स्यूगु स्वभावकथं, प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल धयागु विभाजन याना स्यूगु स्वभावकथं, प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान विद्या प्रकट जुल धयागु प्रतिवेध याना स्यूगु स्वभावकथं, जः प्रकट जुल धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्न जूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । खनिगु स्वभाव अर्थ खः । ज्ञान धर्म खः । सिइगु स्वभाव अर्थ खः । प्रज्ञा धर्म खः । प्रभेद याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । विद्या धर्म खः । प्रतिवेध याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । जः धर्म खः । जः स्वभाव अर्थ खः ।

थुपिं धर्म न्यागू, अर्थ न्यागू दुःखवस्तु दुगु जुयाच्वन । सत्यवस्तु दुगु जुयाच्वन । सत्य आलम्बन दुगु जुयाच्वन । सत्य गौचर दुगु जुयाच्वन । सत्यद्वारा ल्याःखाये बहःगु जुयाच्वन । सत्यय् समावेश जुयाच्वन । सत्यय् बांलाक उत्पन्न जुयाच्वन । सत्यय् स्थिर जुयाच्वन । सत्यय् कम्प मजूसे स्थिर जुयाच्वन ।

४०. धर्मचक्र धयागु छु स्वभावकथं धर्मचक्र खः ? धर्मयात व चक्रयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । चक्रयात व धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मद्वारा उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्माचरण यायेयानितिं उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुइका उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् अधिकार भावय् थ्यना उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् अधिकार दुगु भावय् थ्यंका उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् शीर्षष्ठय् थ्यना उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् शीर्षष्ठय् थ्यंका उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् शूरवीरत्वय् थ्यना उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् थ्यंका उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः ।

जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । उद्योग यायेगु स्वभावकथं सम्यक्प्रधान धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । सम्पन्न जुइगु स्वभावकथं ऋद्धिपाद धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । यथाभूतस्वभावकथं सत्यत धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । चिलाय् मदनिगु स्वभावकथं शमथ धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । बारबार भाविता यायेगु स्वभावकथं विपश्यना धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । छगू मात्र कृत्यरस स्वभावकथं शमथविपश्यना धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । पुला वना उत्पन्न जुइमखुगु स्वभावकथं छज्वः जोडे जुइगु युगनद्ध धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । संयम यायेगु स्वभावकथं शीलविशुद्धि धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । चिलाय् मदनिगु स्वभावकथं चित्तविशुद्धि धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । दर्शनस्वभावकथं दृष्टिविशुद्धि धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । मुक्त जुइगु स्वभावकथं विमोक्ष धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं विद्या धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । परित्याग यायेगु स्वभावकथं विमुक्ति धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । ल्यंपुल्यं मदयेक त्वाःथलिगु स्वभावकथं क्षयज्ञान धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । हाकनं शान्त जुइगु स्वभावकथं अनुत्पाद अरहत्त्वफलज्ञान धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । छन्द मूहाः स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । मनसिकार बांलाक उत्पन्न जुइकीगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । स्पर्श जम्मा जुइकीगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । वेदना मुनिगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । समाधि प्रधान स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । स्मृति आधिपत्य धयागु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । प्रज्ञा व स्वया तःसकं उत्तमगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । विमुक्ति सारस्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । मरणरहितगु अवस्थाय् दुतिनिगु अवस्था निर्वाण अन्त जुइगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ ।

“ध्व दुःखआर्यसत्ययात विभाजन याना सिइके बहःजू” धका “विभाजन याना सिइके धुन” धका न्हापा न्यने मननिगु सत्यधर्म्य प्रज्ञामिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य ? जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य ? **प्रज्ञामिखा प्रकट जुल** धयागु दर्शन स्वभावकथं, **ज्ञान प्रकट जुल** धयागु स्यूगु स्वभावकथं, प्रभेद याना सिइके सःगु **ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल** धयागु विभाजन याना स्यूगु स्वभावकथं, **जः प्रकट जुल** धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्न जूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । खनिगु स्वभाव अर्थ खः । जःधर्म खः । जः स्वभाव अर्थ खः ।

थुपिं धर्म न्यागू, अर्थ न्यागू दुःखवस्तु दयाच्चन । सत्यवस्तु दयाच्चन । सत्यआलम्बन दयाच्चन । सत्य गौचर दयाच्चन । मार्गसत्यद्वारा न्याःखाये बहःगु जुयाच्चन । सत्यय् समावेश जुयाच्चन । सत्यय् बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन । सत्यय् स्थिर जुयाच्चन । सत्यय् कम्प मजूसे स्थिर जुयाच्चन ।

धर्मचक्र धयागु छु स्वभावकथं धर्मचक्र खः ? धर्मयात व चक्रयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । चक्रयात व धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मद्वारा उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्माचरण यायेयानितिं उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुइका उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । मरणरहितगु अवस्थाय् दुतिनिगु अवस्था निर्वाण अन्त जुइगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ ।

(ख-घ) “ध्व दुःखसमुदयआर्यसत्य खः” धका न्हापा न्यनेमनंगु सत्यधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल ।

“ध्व दुःखसमुदयआर्यसत्ययात प्रहाण याये बहः जू” धका “प्रहाण याये धुन” धका न्हापा न्यनेमनंगु सत्यधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल ।

प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगु लय् ? ज्ञान जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? **प्रज्ञामिखा प्रकट जुल** धयागु दर्शन स्वभावकथं, **ज्ञान जः प्रकट जुल** धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्न जूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । खनिगु स्वभाव अर्थ खः । जः धर्म खः । जः स्वभाव अर्थ खः ।

थुपिं धर्म न्यागू, अर्थ न्यागू समुदयवस्तु दुगु जुयाच्चन । सत्यवस्तु दुगु जुयाच्चन । निरोधवस्तु दुगु जुयाच्चन । सत्यवस्तु दुगु जुयाच्चन । मार्गवस्तु दुगु जुयाच्चन । सत्यवस्तु दुगु जुयाच्चन । सत्य आलम्बन दुगु जुयाच्चन । सत्य गौचर दुगु जुयाच्चन । सत्यद्वारा न्याःखाये बहःगु जुयाच्चन । सत्यय् समावेश जुयाच्चन । सत्यय् बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन । सत्यय् स्थिर जुयाच्चन । सत्यय् कम्प मजूसे स्थिर जुयाच्चन ।

धर्मचक्र धयागु छु स्वभावकथं धर्मचक्र खः ? धर्मयात व चक्रयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । चक्रयात व धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मद्वारा उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्माचरण यायेयानितिं उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर

जुइका उत्पन्न जुइकूग कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । मरणरहितगु अवस्थाय् दुतिनिगु अवस्था निर्वाण अन्त जुइगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूग कारणं धर्मचक्र धाइ ।

२-स्मृतिप्रस्थानवार

४१. भिक्षुपिं! “थ्व कायय् कायानुपश्यना खः” धका जिके (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल । “भिक्षुपिं! उगु कायय् कायानुपश्यनायात भाविता याये बहः जू” धका जिके “भाविता याये धुन” धका जिके (बुद्ध जुइ न्ह्यवः) न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

“थ्व वेदनाय् थ्व चित्तय् भिक्षुपिं ! थ्व धर्मय् धर्मानुपश्यना खः” धका जिके न्हापा न्यनेमनंगु सत्यधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल । “भिक्षुपिं ! धर्मय् उगु धर्मानुपश्यनायात भाविता याये बहः जू” धका भिक्षुपिं ! भाविता याये धुन धका जिके न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल ।

“थ्व कायय् कायानुपश्यना खः” धका न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल । “कायय् उगु कायानुपश्यनायात भाविता याये बहः जू” धका “भाविता याये धुन” धका न्हापा न्यनेमनंगु स्मृतिप्रस्थानधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? **प्रज्ञामिखा प्रकट जुल** धयागु दर्शन स्वभावकथं, **जः प्रकट जुल** धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्न जूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । खनिगु स्वभाव अर्थ खः । जःधर्म खः । जः स्वभाव अर्थ खः ।

थुपिं धर्म न्यागू, अर्थ न्यागू कायवस्तु दुगु जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थानवस्तु दुगु जुयाच्चन । वेदनावस्तु दुगु जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थानवस्तु दुगु जुयाच्चन । चित्तवस्तु दुगु जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थानवस्तु दुगु जुयाच्चन । धर्मवस्तु दुगु जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थानवस्तु दुगु जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थान आलम्बन दुगु जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थान गौचर दुगु जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थानद्वारा ल्याःखाये माःगु जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थानय् समावेश जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थानय् बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थानय् स्थिर जुयाच्चन । स्मृतिप्रस्थानय् कम्प मजूसे स्थिर जुयाच्चन ।

धर्मचक्र धयागु छु स्वभावकथं धर्मचक्र खः ? धर्मयात व चक्रयात उत्पन्न जुइकूग कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । चक्रयात व धर्मयात उत्पन्न जुइकूग कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मद्वारा उत्पन्न जुइकूग कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्माचरण यायेयानितिं उत्पन्न जुइकूग कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूग कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूग कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुइका उत्पन्न जुइकूग कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । मरणरहितगु अवस्थाय् दुतिनिगु

अवस्था निर्वाण अन्त जुडगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुडकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ ।

३-ऋद्धिपादवार

४२. “भिक्षुपिं ! थ्व छन्द अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपाद खः” धका जिके न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल । भिक्षुपिं ! उगु छन्द अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात भाविता याये बहः जू धका जिके भिक्षुपिं ! भाविता याये धुन धका जिके न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल ।

“थ्व वीर्य अधिपति जुयाच्चंगु समाधि थ्व चित्त अधिपति जुयाच्चंगु समाधि भिक्षुपिं ! थ्व वीमंस ‘प्रज्ञा’ अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपाद खः” धका जिके न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल । “भिक्षुपिं ! वीमंस ‘प्रज्ञा’ अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु उगु ऋद्धिपादयात भाविता याये बहःजू” धका जिके “भाविता याये धुन” धका जिके न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

“थ्व छन्द अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपाद खः” धका न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल । “छन्द अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात भाविता याये बहःजू” धका भाविता याये धुन धका न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान प्रकट जुल । प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान ‘प्रज्ञा’ प्रकट जुल । प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान ‘विद्या’ प्रकट जुल । जः प्रकट जुल ।

प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य् ? ज्ञान प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य् ? प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान प्रज्ञा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य् ? प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान विद्या प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य् ? जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुल्य् ? **प्रज्ञामिखा प्रकट जुल** धयागु दर्शन स्वभावकथं, **ज्ञान प्रकट जुल** धयागु स्यूगु स्वभावकथं, प्रभेद याना सिइके सःगु ज्ञान **प्रज्ञा प्रकट जुल** धयागु विभाजन याना सिइगु स्वभावकथं, प्रतिवेध याना सिइके सःगु ज्ञान **विद्या प्रकट जुल** धयागु प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं, जः प्रकट जुल धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्न जूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । खनिगु स्वभाव अर्थ खः । ज्ञान धर्म खः । सिइगु स्वभाव अर्थ खः । प्रज्ञा धर्म खः । थी थी कथं सिइगु स्वभाव अर्थ खः । विद्या धर्म खः । प्रतिवेध याना सिइगु स्वभाव अर्थ खः । जः धर्म खः । जः स्वभाव अर्थ खः ।

धुपिं धर्मं न्यागू, अर्थं न्यागू छन्दवस्तु दुगु जुयाच्चन । ऋद्धिपादवस्तु दुगु जुयाच्चन । ऋद्धिपाद आलम्बन दुगु जुयाच्चन । ऋद्धिपाद गौचर दुगु जुयाच्चन । ऋद्धिपादद्वारा ल्याःखाये माःगु जुयाच्चन । ऋद्धिपादय् समावेश जुयाच्चन । ऋद्धिपादय् बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन । ऋद्धिपादय् स्थिर जुयाच्चन । ऋद्धिपादय् कम्प मजूसे स्थिर जुयाच्चन ।

धर्मचक्र धयागु छु स्वभावकथं धर्मचक्र खः ? धर्मयात व चक्रयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । चक्रयात व धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मद्वारा उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्माचरण यायेयानितिं उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुइका उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् अधिकार भावय् थ्यना उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् अधिकार दुगु भावय् थ्यंका उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् शीर्षष्ठय् थ्यना उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् शीर्षष्ठय् थ्यंका उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मयात सत्कार तथा व्वच्छुना उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मयात ध्वंजाथें उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मयात पताःथें उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्म अधिपति जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । उगु धर्मचक्रयात लोकय् श्रमण थजु, ब्राह्मण थजु, देव थजु, मार थजु, ब्रह्मा थजु सुं छम्हसिनं नं निषेध यायेयानितिं उत्पन्न जुइके मफु । उकिं धर्मचक्र धाइ ।

श्रद्धाइन्द्रिय धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ । मरणरहितगु अवस्थाय् दुतिनिगु अवस्था निर्वाण अन्त जुइगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ ।

“ध्व वीर्य अधिपति जुयाच्चंगु समाधि उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपाद खः” धका न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल । “वीर्य अधिपति जुयाच्चंगु समाधि, उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु उगु ऋद्धिपादयात भाविता याये बहःजू” धका “भाविता याये धुन” धका न्हापा न्यनेमनंगु ऋद्धिपादधर्मय् ‘प्रज्ञा’ मिखा प्रकट जुल । ज्ञान जः प्रकट जुल ।

प्रज्ञामिखा प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगुलय् ? ज्ञान जः प्रकट जुल धयागु छु स्वभावकथं जूगु लय् ? **प्रज्ञामिखा प्रकट जुल** धयागु दर्शन स्वभावकथं, **जः प्रकट जुल** धयागु जः स्वभावकथं उत्पन्न जूगु खः ।

प्रज्ञामिखा धर्म खः । खनिगु स्वभाव अर्थ खः । जः धर्म खः । जः स्वभाव अर्थ खः ।

धुपिं धर्मं न्यागू, अर्थं न्यागू वीर्यवस्तु दुगु जुयाच्चन । ऋद्धिपादवस्तु दुगु जुयाच्चन । चित्तवस्तु दुगु जुयाच्चन । ऋद्धिपादवस्तु दुगु जुयाच्चन । वीमंसवस्तु दुगु जुयाच्चन ।

ऋद्धिपादवस्तु दुगु जुयाच्चन । ऋद्धिपाद आलम्बन दुगु जुयाच्चन । ऋद्धिपाद गौचर दुगु जुयाच्चन । ऋद्धिपादद्वारा ल्याःखाये माःगु जुयाच्चन । ऋद्धिपादय् समावेश जुयाच्चन । ऋद्धिपादय् बांलाक उत्पन्न जुयाच्चन । ऋद्धिपादय् स्थिर जुयाच्चन । ऋद्धिपादय् कम्प मजूसे स्थिर जुयाच्चन ।

धर्मचक्र धयागु छु स्वभावकथं धर्मचक्र खः ? धर्मयात व चक्रयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । चक्रयात व धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मद्वारा उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्माचरण यायेयानितिं उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । धर्मय् कम्प मजूसे स्थिर जुया उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाःगु खः । मरणरहितगु अवस्थाय् दुतिनिगु अवस्था निर्वाण अन्त जुइगु स्वभावकथं धर्म खः । उगु धर्मयात उत्पन्न जुइकूगु कारणं धर्मचक्र धाइ ।

धर्मचक्रकथा क्वचाल ।

८-लोकोत्तरकथा

४३. छु छु गुगु धर्मत लोकोत्तर खःलय् ? स्मृतिप्रस्थान प्यंगू, सम्यक्प्रधान प्यंगू, ऋद्धिपाद प्यंगू, इन्द्रिय न्यागू, बल न्यागू, बोध्यंग न्हेगू, च्यागू अङ्ग दुगु आर्यमार्ग, आर्यमार्ग प्यंगू, सामान्यफल प्यंगू, निर्वाण थुपिं धर्मत लोकोत्तर खः ।

लोकोत्तर धयागु छु स्वभावकथं लोकोत्तर धाःगु खः ? लोकयात पुलावंगु कारणं लोकोत्तर धाःगु खः । लोकयात पुलावनेसःगु कारणं लोकोत्तर, लोक स्वया पुलावंगु कारणं लोकोत्तर, लोक पुलावंगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात बांलाक पुलावंगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात पुलावने धुंकूगु कारणं लोकोत्तर, लोक स्वया अत्याधिक जूगु कारणं लोकोत्तर, लोकया अन्तयात पार याना च्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकं पिहांवनाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकपाखें पिहांवनाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकं पिहांवनाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकं अलग्ग जुइधुंकूगु कारणं लोकोत्तर, लोककथं अलग्ग जुइधुंकूगु कारणं लोकोत्तर, लोकपाखें अलग्ग जुइधुंकूगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् स्थित मजूगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् प्रतिष्ठित मजूगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् प्यमपुंगु कारणं लोकोत्तर, लोककथं प्यमपुंगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् टासे मजूगु कारणं लोकोत्तर, लोककथं बांलाक टासे मजूगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् कानामच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोककथं कानामच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् विप्रमुक्त जूगु कारणं लोकोत्तर, लोककथं विप्रमुक्त जूगु कारणं लोकोत्तर, लोककथं विप्रमुक्त जूगु कारणं लोकोत्तर, लोकपाखें विप्रमुक्त जूगु कारणं लोकोत्तर, लोकं मुक्त जूगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् संयुक्त मजूगु कारणं लोकोत्तर, लोककथं संयुक्त मजूगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् संयुक्त जुइगु मदुगु कारणं लोकोत्तर, लोकपाखें संयुक्त जुइगु मदुगु कारणं लोकोत्तर, लोकं संयुक्त जुइगु मदुगु कारणं लोकोत्तर, लोकं संयुक्त जुइगु मदुगु कारणं लोकोत्तर, लोकं शुद्ध जूगु कारणं लोकोत्तर, लोककथं शुद्ध जूगु कारणं लोकोत्तर, लोकपाखें शुद्ध जूगु कारणं लोकोत्तर, लोकं विशेषरूपं शुद्ध जूगु कारणं लोकोत्तर, लोकपाखें विशेषरूपं शुद्ध जूगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् विशेषरूपं शुद्ध जूगु कारणं लोकोत्तर, लोकं दनाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकपाखें दनाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकं दनाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकं अलग्ग जुयाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकपाखें अलग्ग जुयाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकया दुनें अलग्ग जुयाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् प्यमपुंगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् ग्रहण याये बहःमजूगु कारणं लोकोत्तर, लोकय् चिना तयेबहःमजूगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात बांलाक त्वाःथलाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात बांलाक त्वाःथले धुंकूगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात शान्त जुइकाच्वंगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात शान्त जुइके धुंकूगु कारणं लोकोत्तर, लोकया लँ मखुगु कारणं लोकोत्तर, लोकया आधार मखुगु कारणं लोकोत्तर, लोकया विषय मखुगु कारणं लोकोत्तर, लोकलिसे साधारण मजूगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात ल्हवया छ्ववइगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात हाकनं ल्हवया छ्ववइगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात परित्याग याइगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात क्वातुकक मज्जनिगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात धी मचिंकिगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात तःसकं धी मचिंकेसःगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात शान्त जुइकूगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात जहां मथिइकीगु कारणं लोकोत्तर, लोकयात बांलाक पुला वना अभिभूत याना स्थिर जुइगु कारणं लोकोत्तर धाःगु खः ।

लोकोत्तरकथा क्वचाल

९-बलकथा

४४. श्रावस्ती निदान । भिक्षुपिं ! बलत थुपिं न्यागू दु । छु छु न्यागूलय् ? श्रद्धाबल, वीर्यबल, स्मृतिबल, समाधिबल, प्रज्ञाबलत खः । भिक्षुपिं ! बलत थुपिं न्यागू खः ।

मेकथं बलत ख्वीच्यागू दुः श्रद्धाबल, वीर्यबल, स्मृतिबल, समाधिबल, प्रज्ञाबल, हिरिबल, ओत्तप्पबल, प्रतिवेक्षण यायेगु प्रतिसंख्यानबल, भावनाबल, निर्दोष जुइगु अनवचबल, संग्रहबल, सह यायेगु क्षान्तिबल, प्रज्ञप्तिबल, उपलब्ध जुइकेवीगु निज्झत्तिबल, अधिकारय् तयेगु ऐश्वर्यबल, अधिष्ठानबल, शमथबल, विपश्यनाबल, भिगू शैक्षबलत, भिगू अशैक्षबलत, भिगू अरहन्त क्षीणास्रवबलत, (पूर्ण व सम्पन्न जुइगु) भिगू ऋद्धिबलत, भिगू तथागतबलत खः ।

श्रद्धाबल धयागु छुलय् ? श्रद्धा मदइगुलिइ कम्म मजुइके बिइफइगु कारणं श्रद्धाबल खः । सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु धर्मतय्त सहयोग बिइगु स्वभावकथं श्रद्धाबल, क्लेशतय्त फुके बिइगु स्वभावकथं श्रद्धाबल, प्रतिवेध याना सिइगु आदियात विशेषरूपं संशोधन यायेगु स्वभावकथं श्रद्धाबल, चित्तया आधार स्वभावकथं श्रद्धाबल, चित्तया निर्मल जुइके बिइगु स्वभावकथं श्रद्धाबल, विशेषतायात प्राप्त जुइगु स्वभावकथं श्रद्धाबल, पुलावनिगुयात प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं श्रद्धाबल, सत्ययात प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं श्रद्धाबल, निर्वाणय् स्थापित जुइके सःगु स्वभावकथं श्रद्धाबल खः । थ्व श्रद्धाबल खः । (१)

वीर्यबल धयागु छुलय् ? अलसी चाइगुलिइ कम्म मजुइके बिइफइगु कारणं वीर्यबल खः । सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु धर्मतय्त सहयोग बिइगु स्वभावकथं वीर्यबल, क्लेशतय्त फुके बिइगु स्वभावकथं वीर्यबल, प्रतिवेध याना सिइगु आदियात विशेषरूपं संशोधन यायेगु स्वभावकथं वीर्यबल, चित्तया आधार स्वभावकथं वीर्यबल, चित्तया निर्मल जुइके बिइगु स्वभावकथं वीर्यबल, विशेषतायात प्राप्त जुइगु स्वभावकथं वीर्यबल, पुलावनिगुयात प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं वीर्यबल, सत्ययात प्रतिवेध याना सिइगु स्वभावकथं वीर्यबल, निर्वाणय् स्थापित जुइके सःगु स्वभावकथं वीर्यबल खः । थ्व वीर्यबल खः । (२)

स्मृतिबल धयागु छुलय् ? प्रमाद जुइगुलिइ कम्म मजुइके बिइफइगु कारणं स्मृतिबल खः । सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु धर्मतय्त सहयोग बिइगु स्वभावकथं स्मृतिबल निर्वाणय् स्थापित जुइके सःगु स्वभावकथं स्मृतिबल खः । थ्व स्मृतिबल खः । (३)

समाधिबल धयागु छुलय् ? चिलाय् दनिगुलिइ कम्म मजुइके बिइफइगु कारणं समाधिबल खः । सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु धर्मतय्त सहयोग बिइगु स्वभावकथं समाधिबल निर्वाणय् स्थापित जुइके सःगु स्वभावकथं समाधिबल खः । थ्व समाधिबल खः । (४)

प्रज्ञाबल धयागु छुलय् ? अविद्याय् कम्म मजुइके बिइफइगु कारणं प्रज्ञाबल खः । सम्प्रयुक्त जुयाच्चंगु धर्मतय्त सहयोग बिइगु स्वभावकथं प्रज्ञाबल निर्वाणय् स्थापित जुइके सःगु स्वभावकथं प्रज्ञाबल खः । थ्व प्रज्ञाबल खः । (५)

हिरिबल धयागु छुलय् ? ध्यानद्वारा कामच्छन्दपाखें मच्छालिगु कारणं हिरिबल खः । अब्यापादद्वारा ब्यापाद खना मच्छालिगु कारणं हिरिबल, आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्वपाखें मच्छालिगु कारणं हिरिबल, चिलाय् मदिनिगुद्वारा चिलाय् दनिगुपाखें मच्छालिगु कारणं हिरिबल, धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सा खना मच्छालिगु कारणं हिरिबल, ज्ञानद्वारा अविद्या खना मच्छालिगु कारणं हिरिबल, लय्तायेगुद्वारा म्हाइपु जुइगुपाखें मच्छालिगु कारणं हिरिबल, प्रथमध्यानद्वारा नीवरणतपाखें मच्छालिगु कारणं हिरिबल अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशत खना मच्छालिगु कारणं हिरिबल खः । थ्व हिरिबल खः । (६)

ओत्तप्पबल धयागु छुलय् ? ध्यानद्वारा कामच्छन्दपाखें थारा न्हुइगु कारणं ओत्तप्पबल खः । अब्यापादद्वारा ब्यापाद खना थारा न्हुइगु कारणं ओत्तप्पबल, आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्व खना थारा न्हुइगु कारणं ओत्तप्पबल, चिलाय्मदिनिगुद्वारा चिलाय्दनिगुपाखें थारा न्हुइगु कारणं ओत्तप्पबल, धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सा खना थारा न्हुइगु कारणं ओत्तप्पबल, ज्ञानद्वारा अविद्या खना थारा न्हुइगु कारणं ओत्तप्पबल, लय्ताइगुद्वारा म्हाइपु जुइगुपाखें थारा न्हुइगु कारणं ओत्तप्पबल, प्रथमध्यानद्वारा नीवरणत खना थारा न्हुइगु कारणं ओत्तप्पबल अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशत खना थारा न्हुइगु कारणं ओत्तप्पबल धाइ । थ्व ओत्तप्पबल खः । (७)

प्रत्यवेक्षण याइगु **प्रतिसंख्यानबल** धयागु छुलय् ? ध्यानद्वारा कामच्छन्दयात प्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल खः । मैत्रीद्वारा ब्यापादयातप्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल, आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्वयात प्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल, समाधिद्वारा चिलाय्दनिगुयात प्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल, धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सायात प्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल, ज्ञानद्वारा अविद्यायात प्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल, लय्तायेगुद्वारा म्हाइपुताइगुयात प्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल, प्रथमध्यानद्वारा नीवरणतय्त प्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशतय्त प्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल खः । थ्व प्रतिसंख्यानबल खः । (८)

भावनाबल धयागु छुलय् ? कामच्छन्दयात परित्याग याना ध्यानयात वृद्धि याइगु कारणं भावनाबल धाइ । ब्यापादयात परित्याग याना मैत्रीयात वृद्धि याइगु कारणं भावनाबल, स्त्यानमिद्वयात परित्याग याना आलोकसंज्ञायात वृद्धि याइगु कारणं भावनाबल, औधृत्ययात परित्याग याना समाधियात वृद्धियाइगु कारणं भावनाबल, विचिकित्सायात परित्याग याना धर्मव्यवस्थानयात वृद्धि याइगु कारणं भावनाबल, अविद्यायात परित्याग याना ज्ञानयात वृद्धि याइगु कारणं भावनाबल, म्हाइपु जुइगुयात परित्याग याना लय्ताइगुयात वृद्धि याइगु कारणं भावनाबल, नीवरणतय्त परित्याग याना प्रथमध्यानयात वृद्धि याइगु कारणं भावनाबल दक्व क्लेशतय्त परित्याग याना अरहत्त्वमार्गयात वृद्धि याइगु कारणं भावनाबल खः । थ्व भावनाबल खः । (९)

निर्दोषगु **अनवद्यबल** धयागु छुलय् ? कामछन्दयात प्रहाण यायेधुंकूगु जुया ध्यानय् छुं छगू दोष मदुगु कारणं अनवद्यबल खः । ब्यापादयात प्रहाण याये धुंकूगु जुया अब्यापादय् छुं छगू दोष मदुगु कारणं अनवद्यबल, स्त्यानमिद्धयात प्रहाण याये धुंकूगु जुया आलोकसंज्ञाय् छुं छगू हे दोष मदुगु कारणं अनवद्यबल, औधृत्ययात प्रहाण यायेधुंकूगु जुया समाधिइ छुं छगू हे दोष मदुगु कारणं अनवद्यबल, विचिकित्सायात प्रहाण याये धुंकूगु जुया धर्मव्यवस्थानय् छुं छगू हे दोष मदुगु कारणं अनवद्यबल, अविद्यायात प्रहाण याये धुंकूगु जुया ज्ञानय् छुं छगू हे दोष मदुगु कारणं अनवद्यबल, म्हाइपु जुइगुयात प्रहाण याये धुंकूगु जुया लय्ताइगुलिइ छुं छगू हे दोष मदुगु कारणं अनवद्यबल, नीवरणतय्त प्रहाण याये धुंकूगु जुया प्रथमध्यानय् छुं छगू हे दोष मदुगु कारणं अनवद्यबल दक्व क्लेशतय्त प्रहाण याये धुंकूगु जुया अरहत्त्वमार्गय् छुं छगू हे दोष मदुगु कारणं अनवद्यबल खः । थ्व अनवद्यबल खः । (१०)

संग्रहबल धयागु छुलय् ? कामछन्दयात परित्याग याना ध्यानया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात संग्रह याइगु कारणं संग्रहबल खः । ब्यापादयात परित्याग याना मैत्रीया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात संग्रह याइगु कारणं संग्रहबल, स्त्यानमिद्धयात त्याग याना आलोकसंज्ञाया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात संग्रह याइगु कारणं संग्रहबल दक्व क्लेशतय्त परित्याग याना अरहत्त्वमार्गया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात संग्रह याइगु कारणं संग्रहबल खः । थ्व संग्रहबल खः । (११)

यःताइगु **क्षान्तिबल** धयागु छुलय् ? कामछन्दयात प्रहाण याये धुंगु जुया नैष्कर्म्ययात यःताइगु कारणं क्षान्तिबल खः । ब्यापादयात प्रहाण याये धुंगु जुया अब्यापादयात यःताइगु कारणं क्षान्तिबल, स्त्यानमिद्धयात प्रहाण याये धुंगु जुया आलोकसंज्ञायात यःताइगु कारणं क्षान्तिबल, औधृत्ययात प्रहाण याये धुंगु जुया समाधियात यःताइगु कारणं क्षान्तिबल, विचिकित्सायात प्रहाण याये धुंगु जुया धर्मव्यवस्थानयात यःताइगु कारणं क्षान्तिबल, अविद्यायात प्रहाण याये धुंगु जुया ज्ञानयात यःताइगु कारणं क्षान्तिबल, म्हाइपु जुइगुयात प्रहाण याये धुंगु जुया लय्ताइगुयात यःताइगु कारणं क्षान्तिबल, नीवरणतय्त प्रहाण याये धुंगु जुया प्रथमध्यानयात यःताइगु कारणं क्षान्तिबल दक्व क्लेशतय्त प्रहाण याये धुंगु जुया अरहत्त्वमार्गयात यःताइगु कारणं क्षान्तिबल खः । थ्व क्षान्तिबल खः । (१२)

ययेके बिइगु **प्रज्ञप्तिबल** धयागु छुलय् ? कामछन्दयात परित्याग याना ध्यानया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात ययेके बिइगु कारणं प्रज्ञप्तिबल खः । ब्यापादयात परित्याग याना अब्यापादया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात ययेके बिइगु कारणं प्रज्ञप्तिबल, स्त्यानमिद्धयात परित्याग याना आलोकसंज्ञाया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात ययेके बिइगु कारणं प्रज्ञप्तिबल दक्व क्लेशतय्त परित्याग याना अरहत्त्वमार्गया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात ययेके बिइगु कारणं प्रज्ञप्तिबल खः । थ्व ययेके बिइगु प्रज्ञप्तिबल खः । (१३)

चिन्तन याके बिइगु **निज्झत्तिबल** धयागु छुलय् ? कामछन्दयात परित्याग याना नैष्कर्म्यया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात चिन्तन याके बिइगु कारणं निज्झत्तिबल खः । ब्यापादयात

परित्याग याना अब्यापादया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात चिन्तन याके बिड्गु कारणं निज्भक्तिबल, स्त्यानमिद्वयात परित्याग याना आलोकसंज्ञाया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात चिन्तन याके बिड्गु कारणं निज्भक्तिबल क्लेश दक्वयात परित्याग याना अरहत्त्वमार्गया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात चिन्तन याके बिड्गु कारणं निज्भक्तिबल खः । थ्व निज्भक्तिबल खः । (१४)

ऐश्वर्यबल धयागु छुल्यु ? कामछन्दयात परित्याग याना ध्यानया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात थःगु इच्छाअनुसार उत्पन्न जुइके बिड्गु कारणं ऐश्वर्यबल खः । ब्यापादयात परित्याग याना अब्यापादया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात थःगु इच्छाअनुसार उत्पन्न जुइके बिड्गु कारणं ऐश्वर्यबल, स्त्यानमिद्वयात परित्याग याना आलोकसंज्ञाया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात थःगु इच्छाअनुसार उत्पन्न जुइके बिड्गु कारणं ऐश्वर्यबल दक्व क्लेशतयुत परित्याग याना अरहत्त्वमार्गया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात थःगु इच्छाअनुसार उत्पन्न जुइके बिड्गु कारणं ऐश्वर्यबल खः । थ्व ऐश्वर्यबल खः । (१५)

अधिष्ठानबल धयागु छुल्यु ? कामछन्दयात परित्याग याना ध्यानया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात अधिष्ठान याइगु कारणं अधिष्ठानबल खः । ब्यापादयात परित्याग याना अब्यापादया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात अधिष्ठान याइगु कारणं अधिष्ठानबल, स्त्यानमिद्वयात परित्याग याना आलोकसंज्ञाया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात अधिष्ठान याइगु कारणं अधिष्ठानबल दक्व क्लेशतयुत परित्याग याना अरहत्त्वमार्गया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात अधिष्ठान याइगु कारणं अधिष्ठानबल खः । थ्व अधिष्ठानबल खः । (१६)

शमथबल धयागु छुल्यु ? ध्यानया सामर्थ्यद्वारा चित्तया आलम्बन छगू मात्र दुगुरूपय् चिलाय् मदनिगु शमथबल । अब्यापादया सामर्थ्यद्वारा चित्तया आलम्बन छगू मात्र दुगुरूपय् चिलाय्मदनिगु शमथबल । आलोकसंज्ञाया सामर्थ्यद्वारा चित्तया आलम्बन छगू मात्र दुगुरूपय् चिलाय्मदनिगु शमथबल प्रतिनिसर्गानुपश्यना दुगु जुया आश्वासया सामर्थ्यद्वारा चित्तया आलम्बन छगू मात्र दुगुरूपय् चिलाय्मदनिगु शमथबल, प्रतिनिसर्गानुपश्यना दुगु जुया प्रश्वासया सामर्थ्यद्वारा चित्तया आलम्बन छगू मात्र दुगुरूपय् चिलाय्मदनिगु शमथबल ।

शमथबल धयागु छु स्वभावकथं शमथबल खःल्यु ? प्रथमध्यानद्वारा नीवरणय् कम्प मजुइगु कारणं शमथबल, द्वितीयध्यानद्वारा वितर्क विचारय् कम्प मजुइगु कारणं शमथबल, तृतीयध्यानद्वारा प्रीती कम्प मजुइगु कारणं शमथबल, चतुर्थध्यानद्वारा सुख दुःखय् कम्प मजुइगु कारणं शमथबल, आकासानन्त्यायतनसमापत्तिद्वारा रूपसंज्ञा, प्रतिघसंज्ञा, नानत्वसंज्ञाय् कम्प मजुइगु कारणं शमथबल, विज्ञानन्त्यायतनसमापत्तिद्वारा आकासानन्त्यायतनसंज्ञाय् कम्प मजुइगु कारणं शमथबल, आकिञ्चन्यायतनसमापत्तिद्वारा विज्ञानन्त्यायतनसंज्ञाय् कम्प मजुइगु कारणं शमथबल, नैवसंज्ञानासंज्ञायतनसमापत्तिद्वारा आकिञ्चन्यायतनसंज्ञाय् कम्प मजुइगु कारणं शमथबल, औधृत्यय्, औधृत्यलिसे सहगत जुयाच्चंगु क्लेशय् व स्कन्धय् कम्प मजूः सरे मजुइगु कारणं शमथबल खः । थ्व शमथबल खः । (१७)

विपश्यनाबल धयागु छुल्य ? अनित्यानुपश्यना विपश्यनाबल, दुःखानुपश्यना विपश्यनाबल प्रतिनिसर्गानुपश्यना विपश्यनाबल, रूप्य अनित्यानुपश्यना विपश्यनाबल, रूप्य दुःखानुपश्यना विपश्यनाबल रूप्य प्रतिनिसर्गानुपश्यना विपश्यनाबल, वेदनाय संज्ञाय संस्कारतयके विज्ञानय मिखाय जरामरणय अनित्यानुपश्यना विपश्यनाबल, जरामरणय दुःखानुपश्यना विपश्यनाबल जरामरणय प्रतिनिसर्गानुपश्यना विपश्यनाबल ।

विपश्यनाबल धयागु छु स्वभावकथं विपश्यनाबल खःल्य ? अनित्यानुपश्यनाद्वारा नित्यसंज्ञाय कम्प मजुइगु कारणं विपश्यनाबल, दुःखानुपश्यनाद्वारा सुखसंज्ञाय कम्प मजुइगु कारणं विपश्यनाबल, अनात्मानुपश्यनाद्वारा आत्मसंज्ञाय कम्प मजुइगु कारणं विपश्यनाबल, निर्विदानुपश्यनाद्वारा यः ताइगुलिइ कम्प मजुइगु कारणं विपश्यनाबल, विरागानुपश्यनाद्वारा रागय कम्प मजुइगु कारणं विपश्यनाबल, निरोधानुपश्यनाद्वारा उत्पत्ति वृद्धि जुइगु समुदयय कम्प मजुइगु कारणं विपश्यनाबल, प्रतिनिसर्गानुपश्यनाद्वारा क्वातुकक ज्वनेगुलिइ कम्प मजुइगु कारणं विपश्यनाबल, अविद्याय अविद्यालिसे सहगतगु क्लेशय व स्कन्धय कम्प मजु; सरे मजुइगु कारणं **विपश्यनाबल** खः । थ्व **विपश्यनाबल** खः । (१८)

शैक्षबल भिगू छु छु खःल्य ? अशैक्षबल भिगू छु छु खः ल्य ? सम्यक्दृष्टियात आचरण यानावंच्वंगु जूयानितिं शैक्षबल, उगु (सम्यक्दृष्टी) आचरण यायेधुकूगु जूयानितिं अशैक्षबल, सम्यक्संकल्पयात आचरण यानावंच्वंगु जूयानितिं शैक्षबल, उगु सम्यक्संकल्पय आचरण यायेधुकूगु जूयानितिं अशैक्षबल, सम्यक्वचनयात सम्यक्कर्मान्तयात सम्यक्आजीविकायात सम्यक्व्यायामयात सम्यक्स्मृतियात सम्यक्समाधियात सम्यक्ज्ञानयात सम्यक्विमुक्तियात आचरण यानावंच्वंगु जूयानितिं शैक्षबल, उगु सम्यक्विमुक्ती आचरण यायेधुकूगु जूयानितिं अशैक्षबल खः । थुपिं शैक्षबल भिगू व अशैक्षबल भिगू खः । (२०-३८)

क्षीणास्रबलभिगू छु छु खःल्य ? थ्व बुद्धशासनय आश्रव फुइधुकूम्ह क्षीणास्र बिक्षुं अनित्यकथं दक्वं संस्कारतयत् सहीस्वभाव दुगु अनुरूपं सम्यक्प्रज्ञाद्वारा बांलाक खंकेधुकूगु जुयाच्चन । गुगु कारणं क्षीणास्र बिक्षुं अनित्यकथं दक्वं संस्कारतयत् सहीस्वभाव दुगु अनुरूपं सम्यक्प्रज्ञाद्वारा बांलाक खंकेधुकूगु जुयाच्चन; थुकथं खनिगु नं क्षीणास्र बिक्षुया बल खः । उगु बलयात बःकया क्षीणास्र बिक्षुं “जिके आश्रवधर्मत फुत” धका आश्रवधर्मत फूगुयात स्वीकार याइगु जुयाच्चन । (१)

अले हानं क्षीणास्र बिक्षुं मि गाः उपमा दुगु कामतयत् सहीस्वभाव दुगु अनुरूपं सम्यक्प्रज्ञाद्वारा बांलाक खंकेधुकूगु जुयाच्चन । गुगु कारणं क्षीणास्र बिक्षुं मि गाः उपमा दुगु कामतयत् सहीस्वभाव दुगु अनुरूपं सम्यक्प्रज्ञाद्वारा बांलाक खंकेधुकूगु जुयाच्चन; थुकथं खनिगु

नं क्षीणास्रव भिक्षुया बल खः । उगु बलयात कया क्षीणास्रव श्रमणं “जिके आश्रवधर्मत फुत” धका आश्रवधर्मत फूगुयात स्वीकार याइगु जुयाच्चन । (२)

अले हानं क्षीणास्रव भिक्षुया विवेकय् क्वःछु, विवेकय् ध्येचु, विवेकय् भुके जुया, विवेकय् स्थिर जुया, नैष्कर्म्यय् विशेषरूपं न्ह्याइपुताया सम्पूर्ण आकार प्रकारकथं आश्रवधर्मतय्गु कारण जुयाच्चंगु धर्मतय्पाखें अलगगु चित्त उत्पन्न जुइगु खः । गुगु कारणं क्षीणास्रव भिक्षुया विवेकय् क्वःछु, विवेकय् ध्येचु, विवेकय् भुके जुया, विवेकय् स्थिर जुया, नैष्कर्म्यय् विशेषरूपं न्ह्याइपु ताया सम्पूर्ण आकार प्रकारकथं आश्रवधर्मतय्गु कारण जुयाच्चंगु धर्मतय्पाखें अलगगु चित्त उत्पन्न जुइगु खः; थुकथं जुइगु नं क्षीणास्रव भिक्षुया बल खः । उगु बलयात बःकया क्षीणास्रव भिक्षुं “जिके आश्रवधर्मत फुत” धका आश्रवधर्मत फूगुयात स्वीकार याइगु जुयाच्चन । (३)

अले हानं क्षीणास्रव भिक्षुं प्यंगू स्मृतिप्रस्थानयात भाविता याये धुंकूगु, बांलाक भाविता याये धुंकूगु जुइगु खः । गुगु कारणं क्षीणास्रव भिक्षुं प्यंगू स्मृतिप्रस्थानयात भाविता याये धुंकूगु, बांलाक भाविता यायेधुंकूगु जुइगु खः; थुकथं जुइगु नं क्षीणास्रव भिक्षुया बल खः । उगु बलयात बःकया क्षीणास्रव भिक्षुं “जिके आश्रवधर्मत फुत” धका आश्रवधर्मत फूगुयात स्वीकार याइगु जुयाच्चन । (४)

अले हानं क्षीणास्रव भिक्षुं प्यंगू सम्यक्प्रधानयात भाविता याये धुंकूगु, बांलाक भाविता याये धुंकूगु जुइगु खः । प्यंगू ऋद्धिपादयात भाविता याये धुंकूगु, बांलाक भाविता याये धुंकूगु जुइगु खः । न्यागू इन्द्रिययात भाविता याये धुंकूगु, बांलाक भाविता याये धुंकूगु जुइगु खः। न्यागूबलयात भाविता याये धुंकूगु, बांलाक भाविता याये धुंकूगु जुइगु खः। न्हेगू बोध्यंगयात भाविता याये धुंकूगु, बांलाक भाविता यायेधुंकूगु जुइगु खः। च्यागू अङ्ग दुगु आर्यमार्गयात भाविता याये धुंकूगु, बांलाक भाविता याये धुंकूगु जुइगु खः । गुगु कारणं क्षीणास्रव भिक्षुं च्यागू अङ्ग दुगु आर्यमार्गयात भाविता याये धुंकूगु, बांलाक भाविता याये धुंकूगु जुइगु खः; थुकथं जुइगु नं क्षीणास्रव भिक्षुया बल खः । उगु बलयात बःकया क्षीणास्रव भिक्षुं “जिके आश्रवधर्मत फुत” धका आश्रवधर्मत फूगुयात स्वीकार याइगु जुयाच्चन । थुपिं क्षीणाश्रव बल भिगू खः । (५-१०-४८)

ऋद्धिबल भिगू छु छु खःल्य ? अधिष्ठानऋद्धि, निर्माणऋद्धि, मनोमयऋद्धि, ज्ञानविष्कारवऋद्धि, समाधिविष्कारवऋद्धि, आर्यऋद्धि, कर्मविपाकया कारणं उत्पन्न जुइगु ऋद्धि, भाग्यमानिन्हसियागु ऋद्धि, विद्यामयऋद्धि, उगु उगु क्षेत्रय् बांलाक उद्योग याइगु कारणं पूर्ण व सम्पन्न जुइगु स्वभावकथं ऋद्धि खः । थुपिं भिगू ऋद्धिबलत खः । (१०-५८)

तथागतबल भिगू छु छु खःल्य ? थ्व बुद्धशासनय् तथागतं कारणयात नं कारणकथं, कारण मखुगुयात नं कारण मखुगुकथं, सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात । गुगु कारणं तथागतं कारणयात नं कारणकथं, कारण मखुगुयात नं कारण मखुगुकथं सही

स्वभावअनुरूप विभाजन याना सिइकाबिज्यात; थुकथं सियाबिज्यागु नं तथागतया तथागतबल खः । उगु बलयात बःकया तथागतं निर्भयतायात स्वीकार याना बिज्यात । परिषदय् सिंहनाद याना बिज्यात । उत्तमगु धर्मचक्रयात प्रर्वतन यानाबिज्यात । (१)

अले हानं तथागतं अतीत, अनागत, वर्तमानय् धारण याना यायेमाःगु कर्मतय्गु सहयोगकथं हेतुकथं विपाकयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात । गुगु कारणं तथागतं अतीत, अनागत, वर्तमानय् धारण याना यायेमाःगु कर्मतय्गु सहयोगकथं हेतुकथं विपाकयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात; थुकथं सियाबिज्यागु नं तथागतया तथागतबल खः । उगु बलयात बःकया तथागतं निर्भयतायात स्वीकार यानाबिज्यात । परिषदय् सिंहनाद यानाबिज्यात । उत्तमगु धर्मचक्रयात प्रर्वतन यानाबिज्यात । (२)

अले हानं तथागतं न्यंकभनं थ्यनिगु कारण आचरणयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात । गुगु कारणं तथागतं न्यंकभनं थ्यनिगु कारण आचरणयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात; थुकथं सियाबिज्यागु नं तथागतया तथागतबल खः । उगु बलयात बःकया तथागतं निर्भयतायात स्वीकार यानाबिज्यात । परिषदय् सिंहनाद यानाबिज्यात । उत्तमगु धर्मचक्रयात प्रर्वतन यानाबिज्यात । (३)

अले हानं तथागतं अनेकधातु नानाधातु लोकयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात । गुगु कारणं तथागतं अनेकधातु नानाधातु लोकयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात; थुकथं सियाबिज्यागु नं (४)

अले हानं तथागतं सत्त्वपिनिगु थी थी अधिमुक्ति (मनन यायेगु) दुगु भावयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात । गुगु कारणं तथागतं सत्त्वपिनिगु थी थी अधिमुक्ति (मनन यायेगु) दुगु भावयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात; थुकथं सियाबिज्यागु नं तथागतया (५)

अले हानं तथागतं मेमेपिं सत्त्वपिं, मेमेपिं पुद्गलपिनिगु इन्द्रिय उत्तम जूगु, मजूगु भावयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात । गुगु कारणं तथागतं मेमेपिं सत्त्वपिं, मेमेपिं पुद्गलपिनिगु इन्द्रिय उत्तम जूगु, मजूगु भावयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात; थुकथं सियाबिज्यागु नं तथागतया (६)

अले हानं तथागतं ध्यान, विमोक्ष, समाधि, समापत्तित बुलुसे च्वनिगु, निर्मल जुइगु, दनिगु विषययात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात । गुगु कारणं तथागतं ध्यान, विमोक्ष, समाधि, समापत्तिया मलिन जुइगु, शुद्ध जुइगु, दनिगु कारणयात सही स्वभावअनुरूप विभाजन याना सियाबिज्यात; थुकथं सियाबिज्यागु नं तथागतया (७)

अले हानं तथागतं न्हापा न्हापायागु आपालं आपालं जन्मय् च्वनाबिज्यायेनंगु स्कन्धक्रमयात क्रमशः लिना लुमंका बिज्याये फु । उगु स्कन्धक्रम धयागु छु खःलय् ?छ्गु

जन्मयात, निगू जन्मयात थुकथं आकार प्रकारसहित (नां, गोत्रयात) निर्देशित यायेगुलिसें न्हापा न्हापायागु आपालं आपालं जन्मय् च्वनाविज्यायेनंगु स्कन्धक्रमयात क्रमशः लिना लुमंका बिज्याये फु; गुगु कारणं तथागतं यक्व थी थी कथंगु न्हापा न्हापायागु जन्मय् च्वनावयेनंगु स्कन्धक्रमयात अनुस्मरण याना बिज्याये फु; उगु कारणं तथागतं यक्व थी थी कथंगु न्हापा न्हापायागु जन्मय् च्वनावयेनंगु स्कन्धक्रमयात अनुस्मरण यानाबिज्याये फु । ध्व न्हापा न्हापाया जन्मय् च्वनावयेनंगु स्कन्धक्रम धयागु छुल्य् ? छगू जन्मयात नं, निगू जन्मयात नं थुकथं अनुस्मरण याये फूगु नं तथागतया (८)

अले हानं तथागतं विशेषरूपं परिशुद्धगु मनूतयय्गु मिखा स्वया पुलावनाच्वंगु दिव्यचक्षु अभिज्ञाद्वारा च्यूत जुयावंच्वपिं प्रतिसन्धि च्वनावंच्वपिं सत्त्वपिन्त खंका बिज्याये फु । गुगु कारणं तथागतं विशेषं शुद्धपिं मनुष्यपिनिगु मिखा स्वया पुलावंगु दिव्यचक्षु अभिज्ञां च्यूत जुयावंच्वपिं प्रतिसन्धि च्वनावंच्वपिं सत्त्वपिन्त खंका बिज्याये फु; थुकथं अनुस्मरण याये फूगु नं तथागतया (९)

अले हानं तथागतं (अरहत्त्वमार्गद्वारा) आश्रवधर्मत फुइगु कारणं आश्रवधर्म अलगगु चेतोविमुक्ति प्रज्ञाविमुक्तियात प्रत्यक्ष जन्मय् हे स्वयं थःमहं विशिष्टज्ञानद्वारा प्रत्यक्षीकरण याना समाधिस्थ जुयाबिज्यात । गुगु कारणं तथागतं (अरहत्त्वमार्ग) आश्रवधर्मत क्षय जुइगु कारणं आश्रवधर्म अलगगु जूगु चेतोविमुक्ति प्रज्ञाविमुक्तियात थुगु हे जन्मय् स्वयं थःमहं विशेषज्ञानं साक्षात्कार याना समाधिस्थ जुयाबिज्यात; थुकथं जुइगु नं तथागतया तथागतबल खः । उगु बलयात बःकया तथागतं निर्भयतायात स्वीकार यानाबिज्यात । परिषदय् सिंहनाद यानाबिज्यात । उत्तमगु धर्मचक्रयात प्रवर्तन यानाबिज्यात । थुपिं भिगू तथागतबलत खः । (१०-६८)

४५. छु स्वभावकथं श्रद्धाबल खःल्य् ? छु स्वभावकथं वीर्यबल खःल्य् ? छु स्वभावकथं स्मृतिबल खःल्य् ? छु स्वभावकथं समाधिबल खःल्य् ? छु स्वभावकथं प्रज्ञाबल खःल्य् ? छु स्वभावकथं हिरिबल खःल्य् ? छु स्वभावकथं औत्तप्पबल खःल्य् ? छु स्वभावकथं परीक्षण याइगु प्रतिसंख्यानबल खःल्य् ? छु स्वभावकथं तथागतबल खःल्य् ?

श्रद्धा मदइगुलिइ कम्प मजुइके बिइफइगु स्वभावकथं श्रद्धाबल खः । अलसी जुइगुलिइ कम्प मजुइके बिइफइगु स्वभावकथं वीर्यबल, प्रमादय् कम्प मजुइके बिइफइगु स्वभावकथं स्मृतिबल, औधृत्यय् कम्प मजुइके बिइफइगु स्वभावकथं समाधिबल, अविद्याय् कम्प मजुइके बिइफइगु स्वभावकथं प्रज्ञाबल, हीनगु अकुशलधर्मय् मच्छालिइगु कारणं हिरिबल, हीनगु अकुशलधर्म थारा न्हुइगु कारणं औत्तप्पबल, ज्ञानद्वारा क्लेशतय्त प्रत्यवेक्षण याइगु कारणं प्रतिसंख्यानबल, उकी उत्पन्न जुइगु धर्मत छगू मात्र कृत्यरस दुगु कारणं भावनाबल, उकी छुं छगू दोष मदुगु कारणं निर्दोषगु अनवद्यबल, उगुद्वारा चित्तयात संग्रह याइगु कारणं संग्रहबल, उकियात यइगु कारणं क्षान्तिबल, उगुद्वारा चित्तयात ययेके बिइगु कारणं प्रज्ञप्तिबल, उगुद्वारा चित्तयात मनन जुइके बिइगु कारणं निज्भक्तिबल, उगुद्वारा चित्तयात थःगु इच्छाअनुसार उत्पन्न

जुइकीगु कारणं ऐश्वर्यबल, उगुद्वारा चित्तयात अधिष्ठान याइगु कारणं अधिष्ठानबल, उगुद्वारा चित्त छगू मात्र आलम्बन दुगु कारणं शमथबल, उकी उत्पन्न जुइगु धर्मतयत बारबार भावना याइगु कारणं विपश्यनाबल, उकी आचरण यानावच्चंगु कारणं शैक्षबल, उकी आचरण यायेधुंकूगु भावया कारणं अशैक्षबल, उगुद्वारा आश्रवधर्मत फुइधुंकूगु कारणं क्षीणाश्रवबल, उम्ह व्यक्तियाके पूर्ण व सम्पन्न जुइधुंकूगु कारणं ऋद्धिबल, तुलना याये बहःमजूगु स्वभावकथं तथागतबल खः ।

बलकथा क्वचाल ।

१०-शून्यकथा

४६. थथे जिं न्यनागु दु - छगू इलय् भगवान् बुद्ध श्रावस्ती अनाथपिण्डिक सेंठया आराम जुयाच्चंगु जेतवनविहारय् विहार याना बिज्यानाच्चन । उगु इलय् आयुष्मान् आनन्द भगवान् बुद्ध दुथाय् उपसंक्रमण याना भगवान् बुद्धयात गौरवपूर्वक वन्दना याना अनुकूलगु थासय् फ्येतुनाच्चन । अनुकूलगु थासय् फ्येतुना आयुष्मान् आनन्दं भगवान् बुद्धयात -

“भगवान् ! लोक शून्य खः । लोक शून्य खः” धका धायेमा । भगवान् ! छु छु द्वारा “लोक शून्य खः” धका धायेमाःगु जुयाच्चनलय् धका निवेदन यात ।

आनन्द ! गुगु कारणं जि धयागु आत्मं व जिगु सम्पत्ति धयागु आत्मनियं शून्य जुयाच्चन; उकिं लोक शून्य खः धका धायेमा । आनन्द ! छु जि धयागु आत्मं व जिगु सम्पत्ति धयागु आत्मनियं शून्य जुयाच्चनलय् ? आनन्द ! मिखा जि धयागु आत्मं व जिगु सम्पत्ति धयागु आत्मनियं शून्य जुयाच्चन । रूपवर्णत आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चन । चक्षुविज्ञान आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चन । चक्षुसंस्पर्श आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चन । चक्षुसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु अनुभव याये बहःगु सुख दुःख अदुःखअसुख नं आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चन ।

न्हाय्पं शून्य जुयाच्चन, शब्दत शून्य जुयाच्चन । न्हाय् शून्य जुयाच्चन, गन्धत शून्य जुयाच्चन । म्ये शून्य जुयाच्चन, रसत शून्य जुयाच्चन । शरीर शून्य जुयाच्चन, स्पर्शत शून्य जुयाच्चन । चित्त आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चन, स्वभावधर्मत आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चन । मनोविज्ञान आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चन, मनोसंस्पर्श आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चन, मनोसंस्पर्शया कारणं उत्पन्न जुइगु अनुभव याये बहःगु सुख दुःख व उपेक्षा नं आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चन । आनन्द ! आत्मं व आत्मनियं शून्य जुयाच्चंगु कारण “लोक शून्य खः” धका धायेमाः धका आज्ञा जुयाबिज्यात ।

१-मातिका

४७. शून्य जूगु शून्य, संस्कारतय्पाखें शून्य, विपरिणामकथं शून्य, उत्तमगु शून्य, लक्षणतय्पाखें शून्य, छुटे जुयाच्चंगुकथं शून्य, तदङ्गकथं शून्य, समुच्छेदकथं शून्य, हाकनं शान्त जुइगुकथं शून्य, पिहां वनिगुकथं शून्य, अध्यात्म शून्य, बाट्य शून्य, निगुलिं शून्य, स्वभाव मिले जूगुकथं शून्य, स्वभाव मिले मजूगुकथं शून्य, मालेगु शून्य, परिग्रह यायेगु शून्य, प्रतिलाभकथं शून्य, प्रतिवेध याना सिइगु शून्य, एकत्व धयागु शून्य, नानत्व धयागु शून्य, क्षान्ति शून्य, अधिष्ठानकथं शून्य, दुतिनिगुकथं शून्य, सम्प्रजन्यं सम्पन्नम् अरहन्तया आशक्त मजूसे परिनिर्वाण जुइगु शून्य दक्कमध्यय् उत्तमगु स्वभाव दुगु शून्य । (२५)

२-निर्देश

४८. छु शून्यगु शून्य खःल्य् ? मिखा आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, धुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । न्हायुपं शून्य जुयाच्चन । न्हाय् शून्य जुयाच्चन । म्ये शून्य जुयाच्चन । शरीर शून्य जुयाच्चन । चित्त आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, धुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । थ्व शून्यगु शून्य खः । (१)

छु संस्कारतपाखें शून्य खःल्य् ? संस्कारत पुण्याभिसंस्कार, अपुण्याभिसंस्कार, आनेञ्जाभिसंस्कार स्वंगू खः । पुण्याभिसंस्कार अपुण्याभिसंस्कारं व आनेञ्जाभिसंस्कारं शून्य जुयाच्चन । अपुण्याभिसंस्कार पुण्याभिसंस्कारं व आनेञ्जाभिसंस्कारं शून्य जुयाच्चन । आनेञ्जाभिसंस्कार पुण्याभिसंस्कारं व अपुण्याभिसंस्कारं शून्य जुयाच्चन । थुपिं स्वंगू संस्कारत खः ।

मेगु संस्कारत नं कायसंस्कार, वचीसंस्कार, चित्तसंस्कार स्वंगू खः । कायसंस्कार वचीसंस्कार व चित्तसंस्कारं शून्य जुयाच्चन । वचीसंस्कार कायसंस्कार व चित्तसंस्कारं शून्य जुयाच्चन । चित्तसंस्कार कायसंस्कार व वचीसंस्कारं शून्य जुयाच्चन । थुपिं स्वंगू संस्कारत खः ।

मेगु संस्कारत नं अतीतसंस्कार, अनागतसंस्कार, वर्तमानसंस्कार स्वंगू खः । अतीतसंस्कारत अनागतसंस्कार व वर्तमानसंस्कारं शून्य जुयाच्चन । अनागतसंस्कार अतीतसंस्कार व वर्तमानसंस्कारं शून्य जुयाच्चन । वर्तमानसंस्कार अतीतसंस्कार व अनागतसंस्कारं शून्य जुयाच्चन । थुपिं स्वंगू संस्कारत खः । (२)

छु विपरिणामकथं शून्य खःल्य् ? उत्पन्न जुयावंच्वंगु वर्तमानरूप स्वभावं शून्य जुयाच्चन । अलग्गगु रूप विपरिणत नं जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । थ्व विपरिणामकथं शून्य जुयाच्चन । (३)

छु अग्र (उत्तमगु) शून्य खःल्य् ? दक्वं संस्कार शून्य जुयावंच्वंगु, दक्वं उपधि परित्याग जुयावंच्वंगु, तृष्णाक्षय जुयावंच्वंगु, रागं अलग्ग जुयावंच्वंगु, निरोध जुयावंच्वंगु निर्वाण उत्तम जू, थुगु निर्वाण प्रशंसा यायेबहः जू, थुगु निर्वाण श्रेष्ठ जुयावंच्वंगु, थ्व उत्तमगु शून्य खः । (४)

छु लक्षणतपाखें शून्य खःल्य् ? लक्षणत मूर्खलक्षण व पण्डितलक्षण निगू दु । मूर्खलक्षण पण्डितलक्षणं शून्य जुयाच्चन । पण्डितलक्षण मूर्खलक्षणं शून्य जुयाच्चन । लक्षणत उत्पन्न जुइगु लक्षण, विनाश जुइगु लक्षण, स्थिर जुइगुया अन्यथाभाव लक्षण स्वंगू खः । उत्पन्न जुइगु लक्षण विनाश जुइगु लक्षण व स्थिर जुइगुया अन्यथाभाव लक्षणं शून्य जुयाच्चन । विनाश जुइगु लक्षण उत्पन्न जुइगु लक्षण व स्थिर जुइगुया अन्यथाभाव लक्षणं शून्य जुयाच्चन । स्थिर जुइगुया अन्यथाभाव लक्षण उत्पन्न जुइगु लक्षण व विनाश जुइगु लक्षणं शून्य जुयाच्चन ।

रूपया उत्पन्न जुइगु लक्षण विनाश जुइगु लक्षण व स्थिर जुइगुया अन्यथाभाव लक्षणं शून्य जुयाच्चन । रूपया विनाश जुइगु लक्षण उत्पन्न जुइगु लक्षण व स्थिर जुइगुया

अन्यथाभाव लक्षणं शून्य जुयाच्चन । रूपया स्थिर जुइगुया अन्यथाभाव लक्षण उत्पन्न जुइगु लक्षण व विनाश जुइगु लक्षणं शून्य जुयाच्चन । वेदनाया संज्ञाया संस्कारतय् विज्ञानया मिखाया जरामरणया उत्पन्न जुइगु लक्षण विनाश जुइगु लक्षण व स्थिर जुइगुया अन्यथाभाव लक्षणं शून्य जुयाच्चन । जरामरणया विनाश जुइगु लक्षण उत्पन्न जुइगु लक्षण व स्थिर जुइगुया अन्यथाभाव लक्षणं शून्य जुयाच्चन । जरामरणया स्थिर जुइगुया अन्यथाभाव लक्षण उत्पन्न जुइगु लक्षण व विनाश जुइगु लक्षणं शून्य जुयाच्चन । (५)

छु विष्कम्भनकथं शून्य खः लय् ? नैष्कर्म्यद्वारा कामछन्दयात छुटे नं छुटे याये बहःजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादद्वारा व्यापादयात छुटे नं छुटे याये बहःजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्वयात छुटे नं छुटे याये बहःजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुद्वारा औधृत्ययात छुटे नं छुटे याये बहःजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सायात छुटे नं छुटे याये बहःजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । ज्ञानद्वारा अविद्यायात छुटे नं छुटे याये बहःजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुद्वारा म्हाइपु जुइगुयात छुटे नं छुटे याये बहःजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानद्वारा नीवरणतय्त् छुटे नं छुटे याये बहःजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशतय्त् छुटे नं छुटे याये बहःजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । थ्व विष्कम्भनकथं शून्य खः । (६)

छु तदङ्गकथं शून्य खः लय् ? नैष्कर्म्यद्वारा कामछन्द तदङ्ग शून्य जुयाच्चन । अब्यापादद्वारा व्यापाद तदङ्गशून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्व तदङ्गशून्य जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुद्वारा औधृत्य तदङ्गशून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सा तदङ्गशून्य जुयाच्चन । ज्ञानद्वारा अविद्या तदङ्गशून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुद्वारा म्हाइपु जुइगु तदङ्गशून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानद्वारा नीवरण तदङ्गशून्य जुयाच्चन । विवर्तनानुपश्यनाद्वारा संयोग जुइगुलिइ द्वंक मनन यायेगु तदङ्गशून्य जुयाच्चन । थ्व तदङ्गशून्य खः । (७)

छु समुच्छेदकथं शून्य खः लय् ? नैष्कर्म्यद्वारा कामछन्दयात बांलाक नं त्वाःथलिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादद्वारा व्यापादयात बांलाक नं त्वाःथलिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्वयात बांलाक नं त्वाःथलिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुद्वारा औधृत्ययात बांलाक नं त्वाःथलिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सायात बांलाक नं त्वाःथलिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । ज्ञानद्वारा अविद्यायात बांलाक नं त्वाःथलिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुद्वारा म्हाइपु जुइगुयात बांलाक नं त्वाःथलिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानद्वारा नीवरणयात बांलाक नं त्वाःथलिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशतय्त् बांलाक नं त्वाःथलिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । थ्व समुच्छेदकथं शून्य खः । (८)

छु प्रतिप्रश्नश्चिकथं शून्य खःल्य् ? नैष्कर्म्यद्वारा कामछन्द हाकनं शान्त नं शान्त जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादद्वारा ब्यापाद हाकनं शान्त नं शान्त जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्ध हाकनं शान्त नं शान्त जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । चिलाय् मदनिगुद्वारा औधृत्य हाकनं शान्त नं शान्त जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सा हाकनं शान्त नं शान्त जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । ज्ञानद्वारा अविद्या हाकनं शान्त नं शान्त जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । लयताइगुद्वारा म्हाइपु जुइगु हाकनं शान्त नं शान्त जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानद्वारा नीवरण हाकनं शान्त नं शान्त जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेश हाकनं शान्त नं शान्त जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । थ्व प्रतिप्रश्नश्चिकथं शून्य खः । (९)

छु पिहांवनेगुकथं शून्य खःल्य् ? नैष्कर्म्यद्वारा कामछन्दयात पिहां नं पिहां वनिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादद्वारा ब्यापाद पिहां नं पिहांवनिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्ध पिहां नं पिहांवनिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुद्वारा औधृत्य पिहां नं पिहांवनिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सा पिहां नं पिहांवनिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । ज्ञानद्वारा अविद्या पिहां नं पिहांवनिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । लयताइगुद्वारा म्हाइपु जुइगु पिहां नं पिहांवनिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानद्वारा नीवरण पिहां नं पिहांवनीगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशत पिहां नं पिहांवनिगु जुयाच्चन, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । थ्व पिहां वनेगुकथं शून्य खः । (१०)

छु अध्यात्म शून्य खःल्य् ? अध्यात्म मिखा आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, ध्रुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । अध्यात्म न्हाय्पं शून्य जुयाच्चन । अध्यात्म न्हाय् शून्य जुयाच्चन । अध्यात्म म्ये शून्य जुयाच्चन । अध्यात्म शरीर शून्य जुयाच्चन । अध्यात्म चित्त आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, ध्रुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । थ्व अध्यात्मशून्य खः । (११)

छु बाह्य शून्य खःल्य् ? बाह्य वर्णरूपत शून्य जुयाच्चन । बाह्य शब्दत शून्य जुयाच्चन । बाह्य गन्धत शून्य जुयाच्चन । बाह्य रसत शून्य जुयाच्चन । बाह्य स्पर्शत शून्य जुयाच्चन । बाह्य धर्मत आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, ध्रुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । थ्व बाह्य शून्य खः । (१२)

छु निगुलिं शून्य जुइगुखःल्य् ? गुगु अध्यात्म मिखा व गुगु बाह्य वर्णरूपत दयाच्चन; थुपिं निगुलिं आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, ध्रुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । गुगु अध्यात्म न्हाय्पं व बाह्य शब्दत दयाच्चन; थुपिं निगुलिं आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, ध्रुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । गुगु अध्यात्म न्हाय् व बाह्य गन्धत दयाच्चन; थुपिं

निगुलिं आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, ध्रुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । गुगु अध्यात्म म्ये व बाह्य रसत दयाच्चन; थुपिं निगुलिं आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, ध्रुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । गुगु अध्यात्म शरीर व बाह्य स्पर्शत दयाच्चन; थुपिं निगुलिं आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, ध्रुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । गुगु अध्यात्म चित्त व बाह्य धर्मत दयाच्चन; थुपिं निगुलिं आत्मं, आत्मनियं, नित्यं, ध्रुवं, शाश्वतं, अविपरिणामस्वभावं शून्य जुयाच्चन । ध्व निगुलिं शून्य जुइगु खः । (१३)

छु स्वभाव मिलेजुगु सभागशून्य खःल्य ? अध्यात्म जुयाच्चंगु आयतन खुगू स्वभाव नं मिले जू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । बाह्य जुयाच्चंगु आयतन खुगू स्वभाव नं मिले जू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । विज्ञानकाय खुगू स्वभाव नं मिले जू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । स्पर्शकाय खुगू स्वभाव नं मिले जू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । वेदनाकाय खुगू स्वभाव नं मिले जू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । संज्ञाकाय खुगू स्वभाव नं मिले जू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । चेतनाकाय स्वभाव नं मिले जू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । थुपिं वभाव मिलेजुगु सभाग शून्य खः । (१४)

छु स्वभाव मिले मजुगु विसभाग शून्य खःल्य ? अध्यात्म जुयाच्चंगु आयतन खुगू बाह्य जुयाच्चंगु आयतन खुगूलिसे स्वभाव नं मिले मजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । बाह्य जुयाच्चंगु आयतन खुगू विज्ञानकाय खुगूलिसे स्वभाव नं मिले मजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । विज्ञानकाय खुगू स्पर्शकाय खुगूलिसे स्वभाव नं मिले मजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । स्पर्श काय खुगू वेदनाकाय खुगूलिसे स्वभाव नं मिले मजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । वेदनाकाय खुगू संज्ञाकाय खुगूलिसे स्वभाव नं मिले मजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । संज्ञाकाय खुगू चेतनाकाय खुगूलिसे स्वभाव नं मिले मजू, शून्य नं शून्य जुयाच्चन । थुपिं स्वभाव मिले मजुगु विसभाग शून्य खः । (१५)

छु मालेगुकथं शून्य खःल्य ? नैष्कर्म्ययात मालेगु कामछन्दं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादयात मालेगु व्यापादं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञायात मालेगु स्त्यानमिद्धं शून्य जुयाच्चन । चिलाय् मदनिगुयात मालेगु औधृत्यं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानयात मालेगु विचिकित्सां शून्य जुयाच्चन । ज्ञानयात मालेगु अविद्यां शून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुयात मालेगु न्ह्याइपु मजुइगुलिं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानयात मालेगु नीवरणं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गयात मालेगु दक्व क्लेशं शून्य जुयाच्चन । थुपिं मालेगुकथं शून्य खः । (१६)

छु परिग्रहकथं शून्य खःल्य ? नैष्कर्म्ययात परिग्रहण यायेगु कामछन्दं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादयात परिग्रहण यायेगु व्यापादं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञायात परिग्रहण यायेगु स्त्यानमिद्धं शून्य जुयाच्चन । चिलाय् मदनिगुयात परिग्रहण यायेगु औधृत्यं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानयात परिग्रहण यायेगु विचिकित्सां शून्य जुयाच्चन । ज्ञानयात परिग्रहण यायेगु अविद्यां शून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुयात परिग्रहण यायेगु म्हाइपु जुइगुलिं शून्य जुयाच्चन ।

प्रथमध्यानयात परिग्रहण यायेगु नीवरणं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गयात ग्रहण यायेगु दक्व क्लेशं शून्य जुयाच्चन । थुपिं परिग्रहणकथं शून्य जुइगु खः । (१७)

छु प्रतिलाभकथं शून्य खःल्य् ? नैष्कम्ययात प्रतिलाभ याइगु कामच्छन्दं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादयात लाभ याइगु व्यापादं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञायात लाभ याइगु स्त्यानमिद्धं शून्य जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुयात लाभ याइगु औधृत्यं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानयात लाभ याइगु विचिकित्सां शून्य जुयाच्चन । ज्ञानयात लाभ याइगु अविद्यां शून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुयात लाभ याइगु न्त्याइपु मजुइगुलिं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानयात लाभ याइगु नीवरणं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गयात लाभ याइगु दक्व क्लेशं शून्य जुयाच्चन । थुपिं प्रतिलाभकथं शून्य जुइगु खः । (१८)

छु प्रतिवेध याना सिइगुकथं शून्य खःल्य् ? नैष्कम्ययात प्रतिवेध याना सिइगु कामच्छन्दं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादयात प्रतिवेध याना सिइगु व्यापादं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञायात प्रतिवेध याना सिइगु स्त्यानमिद्धं शून्य जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुयात प्रतिवेध याना सिइगु औधृत्यं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानयात प्रतिवेध याना सिइगु विचिकित्सां शून्य जुयाच्चन । ज्ञानयात प्रतिवेध याना सिइगु अविद्यां शून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुयात प्रतिवेध याना सिइगु म्हाइपुजुइगुलिं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानयात प्रतिवेध याना सिइगु नीवरणं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गयात प्रतिवेध याना सिइगु दक्व क्लेशं शून्य जुयाच्चन । थुपिं प्रतिवेध याना सिइगुकथं शून्य जुइगु खः । (१९)

छु एकत्वभाव धयागु शून्य जुइगु नानत्वभाव धयागु शून्य जुइगु खःल्य् ? कामच्छन्दं नानत्व खः, नैष्कम्य एकत्व खः, नैष्कम्य एकत्वयात प्रेरित याःम्हसियानितिं कामच्छन्दं शून्य जुयाच्चन । व्यापाद नानत्व खः । अब्यापाद एकत्व खः । अब्यापाद एकत्वयात प्रेरित याःम्हसियानितिं व्यापादं शून्य जुयाच्चन । स्त्यानमिद्ध नानत्व खः । आलोकसंज्ञा एकत्व खः । आलोकसंज्ञा एकत्वयात प्रेरित याःम्हसियानितिं स्त्यानमिद्धं शून्य जुयाच्चन । औधृत्य नानत्व खः । चिलाय्मदनिगु एकत्व खः । चिलाय्मदनिगु एकत्वयात प्रेरित याःम्हसियानितिं औधृत्यं शून्य जुयाच्चन । विचिकित्सा नानत्व खः । धर्मव्यवस्थान एकत्व खः । धर्मव्यवस्थान एकत्वयात प्रेरित याःम्हसियानितिं विचिकित्सां शून्य जुयाच्चन । अविद्या नानत्व खः । ज्ञान एकत्व खः । ज्ञान एकत्वयात प्रेरित याःम्हसियानितिं ज्ञानं शून्य जुयाच्चन । म्हाइपुजुइकीगु नानत्व खः । लय्ताइगु एकत्व खः । लय्ताइगु एकत्वयात प्रेरित याःम्हसियानितिं म्हाइपु जुइगुलिं शून्य जुयाच्चन । नीवरणत नानत्व खः । प्रथमध्यान एकत्व खः । प्रथमध्यान एकत्वयात प्रेरित याःम्हसियानितिं नीवरणं शून्य जुयाच्चन । दक्व क्लेश नानत्व खः । अरहत्त्वमार्ग एकत्व खः । अरहत्त्वमार्ग एकत्वयात प्रेरित याःम्हसियानितिं दक्व क्लेशं शून्य जुयाच्चन । थुपिं एकत्व धयागु शून्य जुइगु व थी थी भाव धयागु शून्य जुइगु खः । (२०-२१)

छु क्षान्तिकथं शून्य खःल्य ? नैष्कर्म्ययात यःतायेकिगु कामच्छन्दं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादयात यःतायेकिगु ब्यापादं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञायात यःतायेकिगु स्त्यानमिद्धं शून्य जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुयात यःतायेकिगु औधृत्यं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानयात यःतायेकिगु विचिकित्सां शून्य जुयाच्चन । ज्ञानयात यःतायेकिगु अविद्यां शून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुयात यःतायेकिगु म्हाइपु जुइगुलिं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानयात यःतायेकिगु नीवरणं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गयात यःतायेकिगु दक्व क्लेशं शून्य जुयाच्चन । थुपिं क्षान्तिकथं शून्य खः । (२२)

छु अधिष्ठानकथं शून्य खःल्य ? नैष्कर्म्ययात अधिष्ठान यायेगु कामच्छन्दं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादयात अधिष्ठान यायेगु ब्यापादं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञायात अधिष्ठान यायेगु स्त्यानमिद्धं शून्य जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुयात अधिष्ठान यायेगु औधृत्यं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानयात अधिष्ठान यायेगु विचिकित्सां शून्य जुयाच्चन । ज्ञानयात अधिष्ठान यायेगु अविद्यां शून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुयात अधिष्ठान यायेगु म्हाइपु जुइगुलिं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानयात अधिष्ठान यायेगु नीवरणं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गयात अधिष्ठान यायेगु दक्व क्लेशं शून्य जुयाच्चन । थुपिं अधिष्ठानकथं शून्य खः । (२३)

छु दुतिनिगुकथं शून्य खःल्य ? नैष्कर्म्यय् दुतिनिगु कामच्छन्दं शून्य जुयाच्चन । अब्यापादय् दुतिनिगु ब्यापादं शून्य जुयाच्चन । आलोकसंज्ञाय् दुतिनिगु स्त्यानमिद्धं शून्य जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुलिइ दुतिनिगु औधृत्यं शून्य जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानय् दुतिनिगु विचिकित्सां शून्य जुयाच्चन । ज्ञानय् दुतिनिगु अविद्यां शून्य जुयाच्चन । लय्ताइगुलिइ दुतिनिगु म्हाइपु जुइगुलिं शून्य जुयाच्चन । प्रथमध्यानय् दुतिनिगु नीवरणं शून्य जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गय् दुतिनिगु दक्व क्लेशं शून्य जुयाच्चन । थुपिं दुतिनिगुकथं शून्य खः । (२४)

छु सम्प्रजन्यं सम्पन्नम्ह अरहन्त्या आशक्त मज्जूसे परिनिर्वाण जुइगु शून्य जुइगु दक्व स्वया नं उत्तमगु स्वभाव जुयाच्चंगु शून्य खःल्य ? थुगु बुद्धशासनय् सम्प्रजन्यं सम्पन्नम्ह व्यक्तिं नैष्कर्म्यद्वारा कामच्छन्दया उत्पत्तियात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन । अब्यापादद्वारा ब्यापादया उत्पत्तियात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन । आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्धया उत्पत्तियात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन । चिलाय्मदनिगुद्वारा औधृत्यया उत्पत्तियात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन । धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्साया उत्पत्तियात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन । ज्ञानद्वारा अविद्याया उत्पत्तियात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन । लय्ताइगुद्वारा म्हाइपुजुइकीगुया उत्पत्तियात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन । प्रथमध्यानद्वारा नीवरणया उत्पत्तियात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन । अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशतय् उत्पत्तियात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन ।

अथवा सम्प्रजन्यं सम्पन्न जुया अनुपादिशेष निर्वाणधातुद्वारा परिनिर्वाण जूम्ह व्यक्तिं थुगु मिखा उत्पन्न जुइगुयात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन । मेगु मिखा उत्पन्न जुइगु नं मज्जू थुगु न्हाय्पं उत्पन्न जुइगुयात थुगु न्हाय् उत्पन्न जुइगुयात थुगु म्ये उत्पन्न जुइगुयात

..... थुगु शरीर उत्पन्न जुइगुयात थुगु चित्त उत्पन्न जुइगुयात अन्त जुइकीगु जुयाच्चन ।
मेगु चित्त उत्पन्न जुइगु नं मजू । थ्व सम्प्रजन्यं सम्पन्नम्ह अरहन्तया आशक्त मजूसे परिनिर्वाण
जुइगु शून्य जुइगु दक्व स्वया नं उत्तमगु स्वभाव जुयाच्चंगु शून्य खः । (२५)

शून्यकथा क्वचाल ।

निगूगु युगनद्धवर्ग क्वचाल ।

उगु वर्गया उदान (थुकथं) जुयाच्चन- युगनद्ध सत्य बोध्यंग मैत्री न्यागूगु विराग
प्रतिसम्भिदा धर्मचक्र लोकत्तर बल शून्यकथात खः ।

थ्व निकायधरपिसं तयाथका बिज्याःगु ज्वःमदुगु निगूगु वर्गतमध्यय प्रवरगु वर्ग खः ।

३-प्रज्ञावर्ग

१-महाप्रज्ञाकथा

१. अनित्यानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खःलय् ? दुःखानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खःलय् ? अनात्मानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खःलय् ? प्रतिनिःसर्गानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खःलय् ?

अनित्यानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा जवनप्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खः । दुःखानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा निर्वेधिकप्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खः । अनात्मानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा महाप्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खः । निर्विदानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा तीक्ष्णप्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खः । विरागानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा विपुलप्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खः । निरोधानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा गम्भीरप्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खः । प्रतिनिसर्गानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा असामन्तप्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खः ।

थुपिं न्हेगू प्रज्ञातय्त भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा प्रज्ञावान् भावयात परिपूर्ण जुइकीगु खः । थुपिं च्यागू प्रज्ञायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा पृथुप्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खः । थुपिं गुंगू प्रज्ञायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा हासप्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खः ।

हासप्रज्ञा प्रतिभानप्रतिसम्भिदा खः । उम्ह आर्ययात अर्थयात विभाजन याइगुकथं अर्थप्रतिसम्भिदा प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । धर्मयात विभाजन याइगुकथं धर्मप्रतिसम्भिदा प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । निरुक्तियात विभाजन याइगुकथं निरुक्तिप्रतिसम्भिदा प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । प्रतिभानयात विभाजन याइगुकथं प्रतिभानप्रतिसम्भिदा प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । उम्ह आर्ययात थुगु प्रतिसम्भिदा प्यंगू प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन ।

रूपय् अनित्यानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खःलय् ? रूपय् प्रतिनिःसर्गानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा पूर्ण जुइगु खःलय् ?

जुइगु जुयाच्चन । रूपय् प्रतिनिःसर्गानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा असामन्तप्रज्ञा पूर्ण जुइगु जुयाच्चन । अतीत अनागत वर्तमान रूपय् प्रतिनिःसर्गानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा जवनप्रज्ञा पूर्ण जुइगु जुयाच्चन । थुपिं न्हेगू प्रज्ञातय्त भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा प्रज्ञावान् भावयात पूर्ण जुइकीगु जुयाच्चन । थुपिं च्यागू प्रज्ञायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा पृथुप्रज्ञा पूर्ण जुइगु जुयाच्चन । थुपिं गुंगू प्रज्ञायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा हासप्रज्ञा पूर्ण जुइगु जुयाच्चन ।

हासप्रज्ञा प्रतिभानप्रतिसम्भिदा खः । थ्व आर्ययात अर्थयात विभाजन याइगुकथं अर्थप्रतिसम्भिदा प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । धर्मयात विभाजन याइगुकथं धर्मप्रतिसम्भिदा प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । निरुक्तियात विभाजन याइगुकथं निरुक्तिप्रतिसम्भिदा प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । प्रतिभानयात विभाजन याइगुकथं प्रतिभानप्रतिसम्भिदा प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । उम्ह आर्ययात थुपिं प्रतिसम्भिदा प्यंगूयात प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन ।

वेदनाय् संज्ञाय् संस्कारतय्के विज्ञानय् मिखाय् जरामरणय् अनित्यानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खःलय् ? अतीत अनागत वर्तमान रूपय् अनित्यानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खःलय् ? जरामरणय् प्रतिनिःसर्गानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खःलय् ? अतीत अनागत वर्तमान जरामरणय् प्रतिनिःसर्गानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा छु प्रज्ञा परिपूर्ण जुइगु खःलय् ?

जरामरणय् अनित्यानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा जवनप्रज्ञा पूर्ण जुइगु जुयाच्चन । अतीत अनागत वर्तमान जरामरणय् प्रतिनिःसर्गानुपश्यनायात भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा जवनप्रज्ञा पूर्ण जुइगु जुयाच्चन । उम्ह आर्ययात थुपिं प्रतिसम्भिदा प्यंगूयात प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन ।

३. भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू धर्मतय्त भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा श्रोतापत्तिफलयात साक्षात्कार यायेनितिं जुयाच्चन । प्यंगू छु छु खःलय् ? सत्पुरुषपिन्त सेवन यायेगु, सत्पुरुषधर्म न्यनेगु, उचितकथं हृदयङ्गम यायेगु, लोकुत्तरधर्मयात अनुकूलगु शील आदि आचरणधर्मयात आचरण यायेगु । भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू धर्मतय्त भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा श्रोतापत्तिफल साक्षात्कार यायेनितिं जुयाच्चन ।

भिक्षुपिं ! प्यंगू धर्मतयूत भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा सकृदागामिफल साक्षात्कार यायेनिंतिं जुयाच्चन । अनागामिफल साक्षात्कार यायेनिंतिं जुयाच्चन । अरहत्त्वफल साक्षात्कार यायेनिंतिं जुयाच्चन । प्यंगू धयागु छु छु लय् ? सत्पुरुषपिन्त सेवन यायेगु, सत्पुरुषधर्म न्यनेगु, उचितकथं हृदयङ्गम यायेगु, लोकुत्तरधर्मयात अनुकूलगु शील आदि आचरणधर्मयात आचरण यायेगु । भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू धर्मतयूत भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा अरहत्त्वफल साक्षात्कार यायेनिंतिं जुयाच्चन ।

भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू धर्मतयूत भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा प्रज्ञा प्राप्त यायेनिंतिं जुयाच्चन । प्रज्ञा वृद्धि यायेनिंतिं जुयाच्चन । प्रज्ञा विपुलतायानिंतिं जुयाच्चन । उत्तमम्ह प्रज्ञावान् जुइयानिंतिं जुयाच्चन । थी थी स्यूम्ह प्रज्ञावान् जुइयानिंतिं जुयाच्चन । विपुल प्रज्ञावान् जुइयानिंतिं जुयाच्चन । गम्भीर प्रज्ञावान् जुइयानिंतिं जुयाच्चन । (निम्न प्रज्ञात लिसे) सःमतिगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन । (पृथ्वीथे) व्यापकगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन । प्रज्ञा आपाः दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन । जवनप्रज्ञा दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन । हलुकागु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन । हासप्रज्ञा दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन । गतिवान्गु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन । तीक्षणगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन । तछ्याये फूगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन । प्यंगू धयागु छु छु लय् ? सत्पुरुषपिन्त सेवन यायेगु, सत्पुरुषधर्म न्यनेगु, उचितकथं हृदयङ्गम यायेगु, लोकुत्तरधर्मयात अनुकूलगु शील आदि आचरणधर्मयात आचरण यायेगु । भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू धर्मतयूत भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा अरहत्त्वफल साक्षात्कार यायेनिंतिं जुयाच्चन । भिक्षुपिं ! थुपिं प्यंगू धर्मतयूत भाविता याना बारबार अभ्यास यानायंकल धाःसा प्रज्ञा प्राप्त यायेनिंतिं जुयाच्चन । प्रज्ञा वृद्धि यायेनिंतिं जुयाच्चन । तछ्याये फूगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानिंतिं जुयाच्चन ।

१-भिंखुगू प्रज्ञानिर्देश

४. प्रज्ञा प्राप्तिायानिंतिं जुयाच्चन धयागुलिइ छु प्रज्ञा प्राप्त जुइगु खःलय् ? मार्गज्ञान प्यंगू, फलज्ञान प्यंगू, प्रतिसम्भिदाज्ञान प्यंगू, अभिज्ञाज्ञान खुगू, ज्ञान न्हयस्वंगू, ज्ञान न्हयन्हेगूयात प्राप्त जुइगु, हाकनं प्राप्त जुइगु, थ्यनिगु, बांलाक थ्यनिगु, स्पर्श जुइगु, साक्षात्कार याइगु, परिपूर्ण व सम्पन्न जुइगु खः । प्रज्ञा प्राप्तिायानिंतिं जुयाच्चन धयागुलिइ थ्व प्रज्ञा प्राप्त जुइगु जुल । (१)

प्रज्ञा वृद्धिायानिंतिं जुयाच्चन धयागुलिइ छु प्रज्ञा वृद्धि जुइगु खःलय् ? शैक्ष न्हेम्हसिके व कल्याणपृथग्जन्याके प्रज्ञा वृद्धि जुइगु खः । अरहन्त्याके प्रज्ञा वृद्धि जुइगु खः । वृद्धि यायेमाःगुयात वृद्धि यायेगु खः । प्रज्ञा प्राप्तिायानिंतिं जुयाच्चन धयागुलिइ थ्व प्रज्ञा वृद्धि जुइगु खः । (२)

प्रज्ञा फइले जुइगुयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ छु प्रज्ञा फइले जुइगु खःलय् ? शैक्ष न्हेम्हसिके व कल्याणपृथग्जनयाके प्रज्ञा फइले जुइगुपाखे थ्यनिगु खः । अरहन्तयाके प्रज्ञा फइले जुइगुपाखे थ्यनिगु खः । प्रज्ञा फइले जुइगुयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ थ्व प्रज्ञा फइले जुइगु खः । (३)

उत्तमम्ह प्रज्ञावान् जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ छु उत्तम प्रज्ञा खःलय् ? उत्तमगु अर्थतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमगु प्रज्ञा खः । उत्तम धर्मतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमगु प्रज्ञा खः । उत्तमगु निरुक्तितयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमगु प्रज्ञा, उत्तमगु प्रतिभानतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमगु प्रज्ञा, उत्तमगु शीलपुचःतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमगु प्रज्ञा, उत्तमगु समाधिपुचःतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु प्रज्ञापुचःतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु विमुक्तिपुचःतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमगु प्रज्ञा, उत्तमगु विमुक्तिज्ञानदर्शनपुचःतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमगु प्रज्ञा, उत्तमगु कारण खः उत्तमगु कारण मखुयात परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु विहारसमापत्तितयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु आर्यसत्यतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु स्मृतिप्रस्थानतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमगु प्रज्ञा, उत्तमगु सम्यक्प्रधानतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु ऋद्धिपादतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु इन्द्रियतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु बलतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु बोध्यंगतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु आर्यमार्गतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु श्रामाप्यफलतयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु अभिज्ञातयत् परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमप्रज्ञा, उत्तमगु परमार्थ निर्वाणयात परिग्रहण याइगु कारणं उत्तमगु प्रज्ञा । उत्तमम्ह प्रज्ञावान् जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ थ्व उत्तमगु प्रज्ञा खः । (४)

थी थी स्यूम्ह प्रज्ञावान् जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ छु थी थी स्यूगु प्रज्ञा खःलय् ? थी थी स्कन्धतयके ज्ञान उत्पत्ति जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा खः । थी थी धातुतयके ज्ञान उत्पत्ति जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा खः । थी थी आयतनतयके ज्ञान उत्पत्ति जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा खः । थी थी प्रतीत्यसमुत्पादय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा खः । आत्म आदिद्वारा ल्याःचा यायेबहः मज्जूगु थी थी शून्यता धर्मय् ज्ञान उत्पत्ति जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा खः । थी थी अर्थय् ज्ञान उत्पत्ति जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा खः । थी थी धर्मय् ज्ञान उत्पत्ति जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा, थी थी निरुक्ती ज्ञान उत्पत्ति जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा, थी थी प्रतिभानय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा, थी थी शीलपुचःतयके ज्ञान उत्पत्ति जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा, थी थी समाधिपुचःतयके ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा, थी थी प्रज्ञापुचःतयके ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा, थी थी विमुक्तिपुचलय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा, थी थी विमुक्तिज्ञानदर्शनतयके ज्ञान उत्पत्ति जुइगु कारणं थी थी स्यूगु प्रज्ञा, थी थी कारण खःगु, कारण

मज्जूगु शून्यतधर्मय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु अर्थय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु धर्मय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु निरुक्ती ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु प्रतिभानय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु शीलपुचलय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु समाधिपुचलय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु प्रज्ञापुचलय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु विमुक्तिपुचलय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु विमुक्तिज्ञानय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु कारण खःगु, कारण मखुगुलिइ ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु विहारसमापती ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु आर्यसत्यय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु स्मृतिप्रस्थानय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु सम्यक्प्रधानय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु ऋद्धिपादय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु इन्द्रियय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु बलय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु बोध्यंगय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु आर्यमार्गय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु श्रामाण्यफलय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु अभिज्ञाय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा, गम्भीरगु परमार्थ निर्वाणय् ज्ञान उत्पन्न जुइगु कारणं गम्भीरगु प्रज्ञा खः । गम्भीरगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ ध्व गम्भीरगु प्रज्ञा खः । (७)

(निम्न प्रज्ञातलिसे) सःति मज्जूम्ह प्रज्ञावान् जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ (निम्न प्रज्ञातलिसे) सःमतिगु प्रज्ञा छु खःलय् ? गुम्ह आर्यपुद्गलयाके अर्थयात विभाजन यायेगुकथं अर्थप्रतिसम्भिदायात प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श आदि जुइगु जुयाच्चन । धर्मयात विभाजन यायेगुकथं धर्मप्रतिसम्भिदायात प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । निरुक्तियात विभाजन यायेगुकथं निरुक्तिप्रतिसम्भिदायात प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । प्रतिभानयात विभाजन यायेगुकथं प्रतिभानप्रतिसम्भिदायात प्राप्त जुइगु, साक्षात्कार जुइगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श जुइगु जुयाच्चन । उम्ह आर्ययाके अर्थय्, धर्मय्, निरुक्ती व प्रतिभानय् मेम्ह पृथग्जनपुद्गलं बःकायेनिंतिं शमर्थं जू । उम्ह आर्ययात मेपिं पृथग्जनपुद्गलपिसं बःकाये मफु । उकिं (निम्न प्रज्ञातलिसे) सःमतिगु प्रज्ञा दयाच्चन ।

कल्याणपृथग्जनया प्रज्ञा अरहत्त्वफलस्थानं लिखतं ल्याःचा यातधाःसा च्याम्हम्ह श्रोतापत्तिमार्ग पुद्गलया प्रज्ञापाखें तापानाच्चन, विशेषं तापानाच्चन, तःसकं तापानाच्चन, सःति मज्जू, सःतिगु भागय् उत्पन्न मज्जू । कल्याणपृथग्जनयात बःकया (अरहत्त्वफलस्थानं लिखतं ल्याःचा यातधाःसा) च्याम्हम्ह श्रोतापत्तिमार्गपुद्गल सःमतिगु प्रज्ञा दुम्ह खः । च्याम्हम्ह श्रोतापत्तिमार्गपुद्गलया प्रज्ञा श्रोतापन्नया प्रज्ञापाखें तापानाच्चन, विशेषं तापानाच्चन, तःसकं तापानाच्चन, सःति मज्जू, सःतिगु भागय् उत्पन्न मज्जू । च्याम्हम्ह श्रोतापत्तिमार्गपुद्गलयात बःकया

श्रोतापन्नपुद्गल सःमतिगु प्रज्ञा दुम्ह खः । श्रोतापन्नया प्रज्ञा सकृदागामिया प्रज्ञापाखें तापानाच्चन, विशेषं तापानाच्चन, तःसकं तापानाच्चन, सःति मजू, सःतिगु भागय् उत्पन्न मजू । श्रोतापन्नयात बःकया सकृदागामि सःमतिगु प्रज्ञा दुम्ह खः । सकृदागामिया प्रज्ञा अनागामिया प्रज्ञापाखें तापानाच्चन, विशेषं तापानाच्चन, तःसकं तापानाच्चन, सःति मजू, सःतिगु भागय् उत्पन्न मजू । सकृदागामियात बःकया अनागामि सःमतिगु प्रज्ञा दुम्ह जुयाच्चन । अनागामिया प्रज्ञा अरहन्तया प्रज्ञापाखें तापानाच्चन, विशेषं तापानाच्चन, तःसकं तापानाच्चन, सःमति, सःतिगु भागय् उत्पन्न मजू । अनागामियात बःकया अरहन्त सःमतिगु प्रज्ञा दुम्ह जुयाच्चन । अरहन्तया प्रज्ञा प्रत्येकबुद्धया प्रज्ञापाखें तापानाच्चन, विशेषं तापानाच्चन, तःसकं तापानाच्चन, सःति मजू, सःतिगु भागय् उत्पन्न मजू । अरहन्तयात बःकया प्रत्येकबुद्ध सःमतिगु प्रज्ञा दुम्ह खः । प्रत्येकबुद्धयात व देवतासहित लोकयात बःकया क्लेश शत्रुयात घात यायेसःम्ह अविपरितकथं दक्व धर्मयात थःथःम्हं सियाबिज्याःम्ह अग्रम्ह तथागत सःमतिगु प्रज्ञा दुम्ह खः ।

५. प्रज्ञाप्रभेदय् दक्षम्ह खः, प्रज्ञाप्रभेदय् थ्यनेधुंकूगु ज्ञान दुम्ह खः, प्राप्त जुइधुंकूगु प्रतिसम्भिदा (ज्ञान) दुम्ह खः, प्यंगू वैशारद्यज्ञानय् थ्यंम्ह खः, भिगू बलयात धारण याना बिज्याःम्ह खः, उत्तमम्ह पुरुष जुयाबिज्यात, सिंहसमानम्ह पुरुष जुयाबिज्यात, हस्तिराज समानम्ह पुरुष जुयाबिज्यात, आजन्य पुरुष जुयाबिज्यात, भारवहन यायेफुम्ह पुरुष जुयाबिज्यात, अन्त मद्गु ज्ञान दुम्ह जुयाबिज्यात, अन्त मद्गु ऋद्धि दुम्ह जुयाबिज्यात, अन्त मद्गु यश दुम्ह जुयाबिज्यात, प्रज्ञासम्पत्तिं परिपूर्णम्ह जुयाबिज्यात, आपालं प्रज्ञासम्पत्ति दयाच्चन, निर्भय अवस्थाय् यंके सः, वेनेय्यपिन्त अनुशासन याये सः, (संशययात) हटे याये सः, अर्थअभिप्राययात विभाजन याना सिइके बी सः, निर्णय याके बी सः, विचाः याके बी सः, निर्मल जुइके बी सः । कारण छु धाःसा वसपोल तथागत (थःके) उत्पन्न जुइमननिगु मार्गयात उत्पन्न जुइके सः, वेनेय्यपिके उत्पन्न जुइमननिगु मार्गयात उत्पन्न जुइके सः, उपदेश बी मननिगु मार्गयात उपदेश बी सः, प्रत्यवेक्षण यायेगु सामर्थ्यकथं आर्यमार्गयात सिइके सः, वेनेय्यपिके दुगु आर्यमार्गयात सिया बिज्याः, मार्गय् दक्षता दु, आः तथागतयागु मार्गय् क्रमशः लिना वना शिष्यश्रावकपिं लिपा शीलादि गुणं परिपूर्णं जुयाच्चनिगु जुयाच्चन ।

वसपोल भगवान् बुद्धं सिइके योग्यगुयात सिया बिज्याः, भाविता याना खंके योग्यगुयात खंका बिज्याः, मिखा समान जुया बिज्यात, ज्ञानसमान जुयाबिज्यात, धर्मसमान जुयाबिज्यात, ब्रह्मासमान जुयाबिज्यात, धर्मयात आज्ञा जुयाबिज्याये सः, विभिन्न प्रकारं आज्ञा जुयाबिज्याये सः, अर्थयात उद्धरण याना बिज्याये सः, अमृत निर्वाणयात बिया बिज्याये सः, धर्मस्वामी जुयाबिज्यात, न्हापायापिं बुद्धपिंथें आगमन याना बिज्याये सः । वसपोल तथागतयानिंतिं सिइके बहः मजूगु खंके बहः मजूगु थ्यंके बहः मजूगु साक्षात्कार याये बहः मजूगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श याये बहः मजूगु विषय मद्गु । अतीत अनागत वर्तमानयात कया (दुतिना) सम्पूर्ण धर्मत सम्पूर्ण आकारप्रकारकथं भाग्यवान् तथागतया ज्ञान लुखाय् न्ह्योने प्रकट जुइगुपाखे थ्यनाच्चन । दक्वं नय्य धयागु दयाच्चन, उगु सम्पूर्ण धर्मयात सिइके बहःजू । थःगु अर्थ कतःपिनि अर्थ निगुलिं

अर्थ वर्तमान अर्थ परलोकयागु अर्थ स्पष्टगु अर्थ गम्भीरगु अर्थ गोप्यगु अर्थ त्वःपुनाच्वंगु अर्थ वहन यायेमाःगु अर्थ तप्यंक सिद्धकेमाःगु अर्थ निर्दोषगु अर्थ क्लेश मदुगु अर्थ परिशुद्धगु अर्थ परमार्थ अर्थ दयाच्वन । थुपिं फुक्कं तथागतया ज्ञान दुने फइले जुयाच्वंगु दु ।

दक्वं कायकर्म भाग्यवान् तथागतया ज्ञानय् क्रमशः लिना उत्पन्न जुइगु खः । दक्वं वचीकर्म भाग्यवान् तथागतया ज्ञानय् क्रमशः लिना उत्पन्न जुइगु खः । दक्वं मनोकर्म भाग्यवान् तथागतया ज्ञानय् क्रमशः लिना उत्पन्न जुइगु खः । अतीतय् भाग्यवान् तथागतया ज्ञानय् अवरोध मदु । अनागतय् भाग्यवान् तथागतया ज्ञानय् अवरोध मदु । वर्तमानय् भाग्यवान् तथागतया ज्ञानय् अवरोध मदु । गुलितक सिद्धके माःगु नेय्य दु, उलितक ज्ञान जुइगु खः । गुलितक ज्ञान दयाच्वंगु खः, उलितक सिद्धकेमाःगु नेय्य दयाच्वन । ज्ञान नेय्य अन्त दुगु खः, नेय्य ज्ञान अन्त दुगु खः । नेय्ययात पुला ज्ञान उत्पन्न मजू, ज्ञानयात पुला नेय्यपथ मदु, उपिं धर्मत परस्पर (छगुलिं मेगुया) अन्तय् स्थिर जुइगु बानी दु, बांलाक थियाच्वंगु हः बःबः दुगु स्वां निफ्वःयाक्वय्च्वंगु बः च्वय् च्वंगु स्वां फ्वः बः यात पुला उत्पन्न मजू । परस्पर (छगुलिं मेगुया) अन्तय् च्वनाच्वनेगु बानी दु, थथे हे भाग्यवान्म्ह तथागतया नेय्य व ज्ञान परस्पर (छगुलिं मेगुया) अन्तय् च्वनाच्वनेगु बानी दु । गुलि नेय्य दु, उलि ज्ञान (जुइगु) खः । गुलि ज्ञान दु, उलि नेय्य (जुइगु) खः । ज्ञान नेय्य अन्त दयाच्वन, नेय्य ज्ञान अन्त दयाच्वन । नेय्ययात पुला वना ज्ञान उत्पन्न मजू, ज्ञानयात पुला वना नेय्यपथ मदु । उगु धर्मत परस्पर (छगुलिं मेगुया) अन्तय् च्वनाच्वनेगु बानी दु । दक्व धर्मय् भाग्यवान् तथागतया ज्ञान उत्पन्न जुइगु खः ।

दक्वं धर्मत भाग्यवान् तथागतया प्रत्यवेक्षणलिसे स्वानाच्वंगु दु, आकांक्षालिसे स्वानाच्वंगु दु, मनन यायेगुलिसे स्वानाच्वंगु दु, चित्त उत्पत्तिलिसे स्वानाच्वंगु दु, दक्व सत्त्वपिनिप्रति भाग्यवान् तथागतया ज्ञान उत्पन्न जुइगु खः, तथागतं दक्व सत्त्वपिनिगु आशययात सिया बिज्याः, अनुशययात सिया बिज्याः, चरित्रयात सिया बिज्याः, मनन याइगुयात सिया बिज्याः, (प्रज्ञा) मिखाय् (क्लेश) धू कमपिं, (प्रज्ञा) मिखाय् (क्लेश) धू आपाःपिं, इन्द्रिय तीक्ष्णपिं, इन्द्रिय छ्वासुपिं, बांलागु आकारप्रकार दुपिं, बांमलागु आकारप्रकार दुपिं, सिद्धके अःपुपिं, सिद्धके थाकुपिं, मुक्त याये ल्वःपिं, मुक्त याये मल्वःपिं सत्त्वपिन्त विभाजन याना सिया बिज्याः । (क्वय्यागु) देवभूमिसहित मारदेवभूमिसहित ब्रह्मासहितगु (अवकाशलोक) श्रमण ब्राह्मण जुजुपिं मनुष्यपिं सहितगु सत्त्वलोक तथागतया ज्ञान दुने न्यंकनं फिजे जुया उत्पन्न जुइगु खः । च्वय्यागु अन्तिम परिच्छेदकथं तिमि तिमिङ्गलयात दुने लाका दक्वं न्या, काबलेत महासमुद्रया दुने फिजे जुया च्वनाच्वंगुथें थथे हे (क्वय्यागु) देवभूमिसहित मारदेवभूमिसहित ब्रह्मासहितगु अवकाशलोक श्रमण ब्राह्मण जुजुपिं मनुष्यपिं सहितगु सत्त्वलोक तथागतया ज्ञान दुने न्यंकनं फिजे जुया उत्पन्न जुइगु खः । च्वय्यागु अन्तिम परिच्छेदकथं वेनतेय्य गोत्रया गरुडयात दुने लाका दक्वं भंगःत आकाश छगुलिं फिजे जुया उत्पन्न जुयाच्वनीथें थथे हे प्रज्ञाकथं गुपिं सारिपुत्रसमानपिं (दयाच्वन), इपिं व्यक्तिपिं नं तथागतज्ञानया छुं छुं अंशय् फिजे जुया उत्पन्न जुइगु खः । तथागतया ज्ञान देवमनुष्यपिनि प्रज्ञायात फिजे जुया अतिक्रमण व

अभिभूत याना च्वनाच्वंगु दु । गुपिं क्षेत्रियपण्डित, ब्राह्मणपण्डित, गृहपतिपण्डित, श्रमणपण्डितपिं सूक्ष्मगु प्रज्ञादुपिं खः । मेपिलिसे यायेधुंकूगु वाद दुपिं खः । बालवेधि धनुषधारीपिं समान खः । इपिं पुद्गलपिं प्रज्ञाद्वारा कतःपिनि सिद्धान्तयात नष्ट याना चाःहिला जुयाच्वन । इपिं व्यक्तिपिंसं प्रश्नत व्यवस्था व्यवस्था याना तथागतयाथाय् उपसंक्रमण याना गोप्य विषयतयूत व त्वःपुनाच्वंगु विषयतयूत बिइगु खः । इपिं प्रश्नत तथागतं आज्ञा दयेका बिज्याःगु, लिसः बिया बिज्याःगु कारणयात निर्देशित याना बिज्याये धुंकूगु जक जुइगु खः । इपिं व्यक्तिपिं तथागतया पादमूलय् भ्वःपुया शिष्यश्रावकभावय् थ्यनिगु खः । उगु इलय् तथागत उगु क्षेत्रय् थुगु प्रज्ञाद्वारा अतिकं (जहाँ थिना) शोभायमान जुयाबिज्याइगु खः । उकिं उत्तमगु सःमतिगु प्रज्ञा दयाच्वन । (क्वय्यागु प्रज्ञातलिसे) सःमतिम्ह प्रज्ञावान् जुइयानिंतिं जुयाच्वन धयागुलिइ थ्व सःमतिगु प्रज्ञा खः । (८)

६. पृथ्वीयें विशाल व्यापकगु 'भूरि' प्रज्ञावान् जुइयानिंतिं जुयाच्वन धयागुलिइ भूरिप्रज्ञा छु खःलय् ? रागयात दमन याना बिज्याःगु कारणं भूरिप्रज्ञा खः, दमन यायेधुंकूगु कारणं भूरिप्रज्ञा, दोषयात दमन याना बिज्याःगु कारणं भूरिप्रज्ञा, दमन यायेधुंकूगु कारणं भूरिप्रज्ञा, मोहयात दमन याना बिज्याःगु कारणं भूरिप्रज्ञा, दमन यायेधुंकूगु कारणं भूरिप्रज्ञा, तँ पिहांवइगुयात डागा तयेगुयात कतःपिनि गुणयात म्हुना छ्वइगुयात गुण प्रतिस्पर्धा याइगुयात ईर्ष्या याइगुयात नुगः स्याइगुयात थःगु दोषयात त्वःत्वःपुइगु मायायात (मदुगु गुणद्वारा च्वय् च्वय् धाइगु) साठेय्ययात थिगरिङ्ग जुइगुयात कब्जाय् तयेगुयात मानयात अतिमानयात मस्त जुइगुयात प्रमाद जुइगुयात दक्वं क्लेशतयूत दक्वं दुश्चरित्रतयूत दक्वं अभिसंस्कारतयूत भवय् थ्यनिगु कारणं दक्वं कर्मतयूत दमन याइगु कारणं भूरिप्रज्ञा, दमन यायेधुंकूगु कारणं भूरिप्रज्ञा । राग धयाम्ह शत्रुयात दमन याइगु प्रज्ञा खः, उकिं भूरिप्रज्ञा खः । दोष धयाम्ह शत्रुयात दमन याइगु प्रज्ञा खः, उकिं भूरिप्रज्ञा खः । मोह धयाम्ह शत्रुयात दमन याइगु प्रज्ञा खः, उकिं भूरिप्रज्ञा खः । तँ पिहांवइगुयात डागा तयेगुयात कतःपिनि गुणयात म्हुना छ्वइगुयात गुण प्रतिस्पर्धा याइगुयात ईर्ष्या याइगुयात नुगः स्याइगुयात थःगु दोषयात त्वःत्वःपुइगु मायायात (मदुगु गुणद्वारा च्वय् च्वय् धाइगु) साठेय्ययात थिगरिङ्ग जुइगुयात कब्जाय् तयेगुयात मानयात अतिमानयात मस्त जुइगुयात प्रमाद जुइगुयात दक्वं क्लेशतयूत दक्वं दुश्चरित्रतयूत दक्वं अभिसंस्कारतयूत भवय् थ्यनिगु कारणं दक्वं कर्मत धयाम्ह शत्रुयात दमन याइगु प्रज्ञा खः, उकिं भूरिप्रज्ञा खः । भवय् थ्यनिगुया कारणं जुयाच्वंगु दक्वं कर्म धयाम्ह शत्रुयात दमन याइगु प्रज्ञा जुयाच्वंगु कारणं भूरिप्रज्ञा, भूरि धयागु "पृथ्वीलसे समानगु विस्तृत व्यापक विशालगु प्रज्ञां परिपूर्णं जूगु" कारणं भूरिप्रज्ञा अथवा थुगु भूरि नां प्रज्ञाया नां खः, सही अर्थय् न्ह्याइपु तायेसःगु कारणं भूरिप्रज्ञा खः, भूरिप्रज्ञावान् जुइयानिंतिं जुयाच्वन धयागुलिइ थ्व भूरिप्रज्ञा खः । (९)

प्रज्ञा आपाः दुम्ह जुइयानिर्तिं जुयाच्चन धयागुलिइ सु प्रज्ञा आपाःम्ह जुइगु खःलय् ? ध्व लोकय् गुलिं गुलिं प्रज्ञायात गौरव तयेगु दुम्ह, प्रज्ञा चरित्र दुम्ह, प्रज्ञा वासना दुम्ह, प्रज्ञा हृदयङ्गम यायेगु दुम्ह, प्रज्ञा ध्वंजा दुम्ह, प्रज्ञा पताका दुम्ह, प्रज्ञा प्रमुखकथं वःम्ह, धर्मस्वभावयात मिमांस यायेगु आपाः दुम्ह, धर्म स्वभावयात थी थीकथं मिमांस यायेगु आपाः दुम्ह, दुतिना प्रकट यायेगु आपाः दुम्ह, दुतिना बांलाक प्रकट यायेगु आपाः दुम्ह, बांलाक भाविता यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु स्वभाव दुम्ह, प्रकटरूपं च्वनेगु बानी दुम्ह, उगु (प्रज्ञा) चरित्र दुम्ह, उगु (प्रज्ञा) यात गौरव तयेगु दुम्ह, उगु प्रज्ञा आपाः दुम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) क्वःछुम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) धेचुम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) अभिमुख जूम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) हृदयङ्गम याःम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) प्रमुखकथं वःम्ह जुइगु खः । गण आपाः दुम्हसित गणयात गौरव तयेगु दुम्ह धका धायेमाःथें, “चीवर आपाः दुम्हसित” चीवरयात गौरव तयेगु दुम्ह धका धायेमाःथें, “पात्र आपाः दुम्हसित” पात्रय् गौरव तयेगु दुम्ह धका धायेमाःथें, सयनाशन आपाः दुम्हसित सयनाशनय् गौरव तयेगु दुम्ह धका धायेमाःथें, ध्वथें हे थुगु लोकय् गुलिं गुलिं प्रज्ञायात गौरव तयेगु दुम्ह, प्रज्ञा चरित्र दुम्ह, प्रज्ञा वासना दुम्ह, प्रज्ञा हृदयङ्गम यायेगु दुम्ह, प्रज्ञा ध्वंजा दुम्ह, प्रज्ञा पताका दुम्ह, प्रज्ञा प्रमुखकथं वःम्ह, धर्मस्वभावयात मिमांस यायेगु आपाः दुम्ह, धर्म स्वभावयात थी थीकथं मिमांस यायेगु आपाः दुम्ह, दुतिना प्रकट यायेगु आपाः दुम्ह, दुतिना बांलाक प्रकट यायेगु आपाः दुम्ह, बांलाक भाविता यायेगुलिइ उत्पन्न जुइगु स्वभाव दुम्ह, प्रकटरूपं च्वनेगु बानी दुम्ह, उगु (प्रज्ञा) चरित्र दुम्ह, उगु (प्रज्ञा) यात गौरव तयेगु दुम्ह, उगु प्रज्ञा आपाः दुम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) क्वःछुम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) धेचुम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) अभिमुख जूम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) हृदयङ्गम याःम्ह, उगु (प्रज्ञाय्) प्रमुखकथं वःम्ह जुइगु खः । प्रज्ञा आपाः दुम्ह जुइयानिर्तिं जुयाच्चन धयागुलिइ ध्व प्रज्ञा आपाःम्ह जुइगु खः । (१०)

चलाखगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानिर्तिं जुयाच्चन धयागुलिइ चलाखगु प्रज्ञा छु खःलय् ? चलाख चलाखं शीलतय्त परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा खः । चलाख चलाखं इन्द्रिय संयम यायेगुयात परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं भोजनय् मात्रा स्यूगुभावयात परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं न्ह्यलं चायेकेगुलिइ उद्योग यायेगुयात परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं शीलपुचःयात परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं समाधिपुचःयात परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं प्रज्ञापुचःयात परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं विमुक्तिपुचःयात परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं विमुक्तिज्ञानदर्शनपुचःयात परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं कारण खः, कारण मखुतय्त प्रतिवेध याना स्यूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं विहारसमापत्तितय्त परिपूर्ण जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं आर्यसत्यतय्त प्रतिवेध याना स्यूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं स्मृतिप्रस्थानतय्त भाविता जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं सम्यकप्रधानतय्त भाविता जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं ऋद्धिपादतय्त भाविता जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं इन्द्रियतय्त भाविता जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख

चलाखं बलतयत् भाविता जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं बोध्यंगतयत् भाविता जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं आर्यमार्गतयत् भाविता जुइकूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं श्रामाण्यफलतयत् साक्षात्कार याःगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं अभिज्ञातयत् प्रतिवेध याना स्यूगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा, चलाख चलाखं परमार्थ निर्वाणयात साक्षात्कार याःगु कारणं चलाखगु प्रज्ञा खः । चलाखगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ ध्व चलाखगु प्रज्ञा खः । (११)

हलुकागु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ हलुकागु प्रज्ञा छु खःलय् ? याउँसे हलुकारूपं शीलयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा खः । याउँसे हलुकारूपं इन्द्रिय संयम जुइगुयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा खः, याउँसे हलुकारूपं भोजनय् मात्रा स्यूगु भावयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं न्ह्यलं चाइगुलिइ उद्योग याइगुयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं शीलपुचःयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं समाधिपुचःयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं प्रज्ञापुचःयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं विमुक्तिपुचःयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं विमुक्तज्ञानदर्शनपुचःयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं कारण खःगु, कारण मखुगुयात प्रतिवेध याना स्यूगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं विहारसमापत्तियात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं आर्यसत्यतयत् प्रतिवेध याना सिइगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं स्मृतिप्रस्थानतयत् वृद्धि जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं सम्यक्प्रधानतयत् वृद्धि जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं ऋद्धिपादतयत् वृद्धि जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं इन्द्रियतयत् वृद्धि जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं बलतयत् वृद्धि जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं बोध्यंगतयत् वृद्धि जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं आर्यमार्गयात वृद्धि जुइकीगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं श्रामाण्यफलतयत् साक्षात्कार याइगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं अभिज्ञातयत् प्रतिवेध याना सिइगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा, याउँसे हलुकारूपं परमार्थ निर्वाणयात साक्षात्कार याइगु कारणं हलुकागु प्रज्ञा खः । हलुकागु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ ध्व हलुकागु प्रज्ञा खः । (१२)

हासप्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ हासप्रज्ञा छु खःलय् ? थुगु लोकय् गुलिं गुलिं प्रफुल्लित जुइगु आपाः जुया अनुभव यायेगु आपाः जुया लय्तायेगु आपाः जुया हर्ष तायेगु आपाः जुया शीलतयत् परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हासप्रज्ञा, प्रफुल्लित जुइगु आपाः जुया अनुभव यायेगु आपाः जुया लय्तायेगु आपाः जुया हर्ष तायेगु आपाः जुया इन्द्रिय संयम यायेगुयात परिपूर्ण जुइकीगु कारणं हासप्रज्ञा, प्रफुल्लित जुइगु आपाः जुया अनुभव यायेगु आपाः जुया लय्तायेगु आपाः जुया हर्ष तायेगु आपाः जुया भोजनय् मात्रा स्यूगु भावयात परिपूर्ण जुइकीगु

७. जवनप्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ जवनप्रज्ञा छु खःलय् ? अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु अध्यात्म जुयाच्चंगु बाह्य जुयाच्चंगु स्थूल जुयाच्चंगु सूक्ष्म जुयाच्चंगु हीन जुयाच्चंगु प्रणीत जुयाच्चंगु तापानाच्चंगु सतिनाच्चंगु दक्वं रूप (दु), दक्वं रूपयात द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । दुःखकथं द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । अनात्मकथं द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । दक्व वेदना दक्व संज्ञा दक्व संस्कारत अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु अध्यात्म जुयाच्चंगु बाह्य जुयाच्चंगु स्थूल जुयाच्चंगु सूक्ष्म जुयाच्चंगु हीन जुयाच्चंगु प्रणीत जुयाच्चंगु तापानाच्चंगु सतिनाच्चंगु दक्वं विज्ञानत (दु), दक्वं विज्ञानयात द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । दुःखकथं द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । अनात्मकथं द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । मिखा अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु जरामरणयात द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । दुःखकथं द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । अनात्मकथं द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः ।

अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु रूप क्षय जुइगु स्वभावकथं अनित्य खः, भयंकरगु स्वभावकथं दुःख खः, सार मदुगु स्वभावकथं अनात्म खः धका तुलना व मिमांस याना प्रकट जुइका प्रकट जुइकथं याना रूपनिरोध निर्वाणय् द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । वेदना संज्ञा संस्कारत विज्ञान मिखा अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु जरामरण क्षय जुइगु स्वभावकथं अनित्य खः, भयंकरगु स्वभावकथं दुःख खः, सार मदुगु स्वभावकथं अनात्म खः धका तुलना व मिमांस याना प्रकट जुइका प्रकट जुइकथं याना रूपनिरोध निर्वाणय् द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः ।

अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु रूप अनित्य खः, संस्कृत खः, कारणयात बःकया उत्पन्न जुइगु खः, क्षय जुइगु स्वभाव दयाच्चन, व्यय जुइगु स्वभाव दयाच्चन, विराग स्वभाव दयाच्चन, निरोध स्वभाव दयाच्चन धका तुलना व मिमांस याना प्रकट जुइका प्रकट जुइकथं याना रूपनिरोध निर्वाणय् द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा, वेदना संज्ञा संस्कारत मिखा अतीत अनागत वर्तमान जुयाच्चंगु जरामरण अनित्य खः, संस्कृत खः, कारणयात बःकया उत्पन्न जुइगु खः, क्षय जुइगु स्वभाव दयाच्चन, व्यय जुइगु स्वभाव दयाच्चन, विराग स्वभाव दयाच्चन, निरोध स्वभाव दयाच्चन धका तुलना व मिमांस याना प्रकट जुइका प्रकट जुइकथं याना जरामरण निरोध निर्वाणय् द्रुतगतिं स्यूगु कारणं जवनप्रज्ञा खः । जवनप्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चनधयागुलिइ ध्व जवनप्रज्ञा खः । (१४)

तीक्ष्णप्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ तीक्ष्णप्रज्ञा छु खःलय् ? द्रुतगतिं क्लेशतयत् त्वाःल्हाय्सःगु कारणं तीक्ष्णप्रज्ञा खः, उत्पन्न जुयावःगु कामवितर्कयात सह मयाः, वांछ्ववया छ्वइगु खः, हटे याना छ्वइगु खः, अलग्ग जुइकथं याइगु खः, हाकनं उत्पन्न मजुइगुपाखे थ्यंका बिइगु खः, उकिं तीक्ष्णप्रज्ञा, उत्पन्न जुयावःगु ब्यापादवितर्कयात सह मयाः, वांछ्ववया छ्वइगु खः, हटे याना छ्वइगु खः, अलग्ग जुइकथं याइगु खः, हाकनं उत्पन्न मजुइगुपाखे थ्यंका बिइगु खः, उकिं तीक्ष्णप्रज्ञा, उत्पन्न जुयावःगु विहिंसावितर्कयात सह मयाः

..... नीचगु उत्पन्न जूगु अकुशलतयत्त सह मयाः, वांछ्वया छ्वइगु खः, हटे याना छ्वइगु खः, अलग्ग जुइकथं याइगु खः, हाकनं उत्पन्न मजुइगुपाखे थ्यंका बिइगु खः, उकिं तीक्ष्णप्रज्ञा, उत्पन्न जुयावःगु रागयात्त सह मयाः, वांछ्वया छ्वइगु खः, हटे याना छ्वइगु खः, अलग्ग जुइकथं याइगु खः, हाकनं उत्पन्न मजुइगुपाखे थ्यंका बिइगु खः, उकिं तीक्ष्णप्रज्ञा, उत्पन्न जुयावःगु द्वेषयात्त उत्पन्न जुयावःगु मोहयात्त तँ पिहां वइगुयात्त डागा तयेगुयात्त कतःपिनि गुणयात्त म्हुना छ्वइगुयात्त गुण प्रतिस्पर्धा याइगुयात्त..... ईर्ष्या याइगुयात्त नुगः स्याइगुयात्त थःगु दोषयात्त त्वःत्वःपुइगु मायायात्त (मदुगु गुणद्वारा च्वय् च्वय् धाइगु) साठेय्ययात्त थिगरिङ्ग जुइगुयात्त कब्जाय् तयेगुयात्त मानयात्त अतिमानयात्त मस्त जुइगुयात्त प्रमाद जुइगुयात्त दक्वं क्लेशतयत्त दक्वं दुश्चरित्रतयत्त दक्वं अभिसंस्कारतयत्त भवय् थ्यनिगु कारण दक्वं कर्मतयत्त सह मयाः, वांछ्वया छ्वइगु खः, हटे याना छ्वइगु खः, अलग्ग जुइकथं याइगु खः, हाकनं उत्पन्न मजुइगुपाखे थ्यंका बिइगु खः, उकिं तीक्ष्णप्रज्ञा, छगू आसनय् प्यंगू आर्यमार्गतयत्त, प्यंगू श्रामाण्यफलतयत्त, प्यंगू प्रतिसम्भिदातयत्त व खुगू अभिज्ञातयत्त प्राप्त जुइगु साक्षात्कार यायेगु प्रज्ञाद्वारा स्पर्श यायेगु उत्पन्न जुइगु खः, उकिं तीक्ष्णप्रज्ञा खः । तीक्ष्णप्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ थ्व तीक्ष्णप्रज्ञा खः । (१५)

तच्छ्याये फूगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ तच्छ्याये फूगु प्रज्ञा छु खःल्य ?
थुगु लोकय् गुलिं गुलिं व्यक्तिपिं दक्वं संस्कारतय्के थारा न्हुइगु आपाः दुपिं ग्याइगु आपाः दुपिं उद्विग्न जुइगु आपाः दुपिं न्ह्याइपु मताइगु आपाः दुपिं तःसकं न्ह्याइपु मताइगु आपाः दुपिं जुइगु खः । संस्कारं पिने (निर्वाण) पाखे न्ह्यचिला दक्वं संस्कारतय्के न्ह्याइपु मताः, ह्वखने मनंगु तच्छ्याये मनंगु लोभपुचःयात्त ह्वखनिगु खः, तच्छ्याइगु खः, उकिं तच्छ्याइगु प्रज्ञा खः । ह्वखने मनंगु तच्छ्याये मनंगु द्वेषपुचःयात्त ह्वखनिगु खः, तच्छ्याइगु खः, उकिं तच्छ्याइगु प्रज्ञा खः । ह्वखने मनंगु तच्छ्याये मनंगु मोहपुचःयात्त ह्वखनिगु खः, तच्छ्याइगु खः, उकिं तच्छ्याइगु प्रज्ञा खः । ह्वखने मनंगु तच्छ्याये मनंगु तँ पिहांवइगुयात्त डागा तयेगुयात्त कतःपिनि गुणयात्त म्हुना छ्वइगुयात्त गुण प्रतिस्पर्धा याइगुयात्त ईर्ष्या याइगुयात्त नुगः स्याइगुयात्त थःगु दोषयात्त त्वःत्वःपुइगु मायायात्त (मदुगु गुणद्वारा च्वय् च्वय् धाइगु) साठेय्ययात्त थिगरिङ्ग जुइगुयात्त कब्जाय् तयेगुयात्त मानयात्त अतिमानयात्त मस्त जुइगुयात्त प्रमाद जुइगुयात्त दक्वं क्लेशतयत्त दक्वं दुश्चरित्रतयत्त दक्वं अभिसंस्कारतयत्त भवय् थ्यनिगु कारण दक्वं कर्मतयत्त ह्वखनिगु खः, तच्छ्याइगु खः, उकिं तच्छ्याइगु प्रज्ञा खः । तच्छ्याये फूगु प्रज्ञा दुम्ह जुइयानितिं जुयाच्चन धयागुलिइ थ्व तच्छ्याये फूगु प्रज्ञा खः । (१६)

थुपिं भिंखुगू प्रज्ञात खः । थुपिं भिंखुगू प्रज्ञातलिसे सम्पन्नम्ह व्यक्ति प्रतिसम्भिदाय् थ्यनिगु खः ।

निम्हं हे गुरूया आश्रयय् च्वनिपिं जुयाच्चन । निम्हं हे (विपश्यनाद्वारा) च्वनिगु आपाःपिं जुयाच्चन, निम्हं हे (विपश्यनाद्वारा) च्वनिगु आपाः मजूपिं जुयाच्चन, छम्ह शैक्ष प्रतिसम्भिदाय् थ्यंम्ह जुयाच्चन, छम्ह अशैक्ष प्रतिसम्भिदाय् थ्यंम्ह जुयाच्चन, शैक्ष प्रतिसम्भिदाय् थ्यंम्ह व्यक्ति उगु कारणं याना अतिरेकम्ह जुयाच्चन, अधिकम्ह जुयाच्चन, विशिष्टम्ह जुयाच्चन, उम्ह व्यक्ति प्रतिसम्भिदाज्ञान प्रभेदय् थ्यंम्ह खः ।

निम्ह प्रतिसम्भिदाय् थ्यपिं पुद्गलपिं खः । निम्हं हे न्हापा उद्योग यायेगुलिसे सम्पन्नपिं जुयाच्चन । निम्हं हे बहुश्रुत आपाःपिं जुयाच्चन । निम्हं हे उपदेश कनेगु आपाःपिं जुयाच्चन । निम्हं हे गुरूया आश्रयय् च्वनिपिं जुयाच्चन । निम्हं हे (विपश्यनाद्वारा) च्वनिगु आपाःपिं जुयाच्चन, निम्हं हे (विपश्यनाद्वारा) च्वनिगु आपाः मजूपिं जुयाच्चन, निम्हं हे अशैक्ष प्रतिसम्भिदाय् थ्यपिं जुयाच्चन, छम्ह श्रावकपारमी थ्यंम्ह जुयाच्चन, छम्ह श्रावकपारमी मध्यंम्ह जुयाच्चन, श्रावकपारमी थ्यंम्ह व्यक्ति उगु कारणं याना अतिरेकम्ह जुयाच्चन, अधिकम्ह जुयाच्चन, विशिष्टम्ह जुयाच्चन, उम्ह व्यक्ति प्रतिसम्भिदाज्ञान प्रभेदय् थ्यंम्ह खः ।

निम्ह प्रतिसम्भिदाय् थ्यपिं पुद्गलपिं खः । निम्हं हे न्हापा उद्योग यायेगुलिसे सम्पन्नपिं जुयाच्चन । निम्हं हे बहुश्रुत आपाःपिं जुयाच्चन । निम्हं हे उपदेश कनेगु आपाःपिं जुयाच्चन । निम्हं हे गुरूया आश्रयय् च्वनिपिं जुयाच्चन । निम्हं हे (विपश्यनाद्वारा) च्वनिगु आपाःपिं जुयाच्चन, निम्हं हे (विपश्यनाद्वारा) च्वनिगु आपाः मजूपिं जुयाच्चन, निम्हं हे अशैक्ष प्रतिसम्भिदाय् थ्यपिं जुयाच्चन, छम्ह श्रावकपारमी थ्यंम्ह जुयाच्चन, छम्ह प्रत्येकबुद्ध जुयाच्चन, प्रत्येकबुद्ध जुयाच्चंम्ह व्यक्ति उगु कारणं याना अतिरेकम्ह जुयाच्चन, अधिकम्ह जुयाच्चन, विशिष्टम्ह जुयाच्चन, उम्ह व्यक्ति प्रतिसम्भिदाज्ञान प्रभेदय् थ्यंम्ह खः ।

प्रत्येकबुद्धयात व देवसहित लोकयात बःकया क्लेश शत्रुयात स्यायेसःम्ह अविपरीतरूपं धर्म दक्वयात स्वयं थःम्हं सिया बिज्याःम्ह तथागत अग्रगु प्रतिसम्भिदाय् थ्यंम्ह जुयाबिज्यात, प्रज्ञाप्रभेदय् कुशलम्ह जुयाबिज्यात, थ्यने धुंकूगु प्रतिसम्भिदाज्ञान दुम्ह जुयाबिज्यात, प्राप्त जुइधुंकूगु प्रतिसम्भिदाज्ञान दुम्ह जुयाबिज्यात, प्यंगु वैशारदज्ञानय् थ्यंक बिज्यात, भिगू बलयात धारण याना बिज्यात, उत्तमम्ह पुरुष जुयाबिज्यात, सिंहराज समानम्ह पुरुष जुयाबिज्यात गुपिं क्षत्रियपण्डित, ब्राह्मणपण्डित, गृहपतिपण्डित, श्रमणपण्डितपिं सूक्ष्मगु प्रज्ञा दुपिं खः, मेपिलिसे यायेधुंकूगु वाद दुपिं खः, वालवेधि धनुषधारीलिसे समान जुयाच्चन, इपिं व्यक्तिपिसं प्रज्ञाद्वारा मेपिनि सिद्धान्तयात नष्ट याना चाःहिला जुयाच्चन, इपिं व्यक्तिपिसं प्रश्न व्यवस्था व्यवस्था याना तथागतयाथाय् उपसंक्रमण याना गोप्यगु विषयतयूत व त्वःपुनाच्चंगु विषयतयूत न्यनिगु खः, उपिं प्रश्नत तथागतं आज्ञा दयेकाबिज्याये धुंकीगु लिसः बियाबिज्याये धुंकीगु कारणयात निर्देशन याना बिज्याये धुंकीगु हे जुयाच्चन । इपिं व्यक्तिपिं तथागतया पादमूलय् भ्वःपुया शिष्य श्रावकभावय् थ्यनिगु खः । उगु इलय् तथागत उगु क्षेत्रय् थुगु प्रज्ञाद्वारा अतिकं प्रज्वलित जुया शोभायमान जुइगु खः । उकिं उत्तमगु प्रतिसम्भिदाय् थ्यना बिज्याःगु जुल ।

महाप्रज्ञाकथा क्वचाल ।

२-ऋद्धिकथा

९. छु (परिपूर्ण व सिद्ध) जुइगु ऋद्धि खःल्य् ? ऋद्धि छु छु खःल्य् ? ऋद्धिया भूमित छु छु खःल्य् ? (आधार) पादत छु छु खःल्य् ? (सःतिगु कारण) पदत छु छु खःल्य् ? मूल (शुरूया कारण)त छु छु खःल्य् ? **ऋद्धि छु खः** धयागुलिइ सिद्ध जुइगु स्वभावकथं ऋद्धि खः । **ऋद्धि छु छु खः** धयागुलिइ ऋद्धित भिगू खः । **ऋद्धिया भूमितछु छु खःल्य्** धयागुलिइ ऋद्धिया भूमित प्यंगु खः । (आधार) पादत प्यंगू खः । (सःतिगु कारण) पदत च्यागू खः । मूल (शुरूया कारण) त भिंखुगू दु ।

१०. **भिगू ऋद्धितछु छु खःल्य्?** अधिष्ठान ऋद्धि, निर्माण ऋद्धि, चित्तं सिद्ध जुइगु ऋद्धि, ज्ञान फिंजे जुयाच्वंगु ऋद्धि, समाधि ज्ञान फिंजे जुयाच्वंगु ऋद्धि, आर्यपिनिगु ऋद्धि, कर्मविपाकया कारणं उत्पन्न जुइगु ऋद्धि, भाग्यवान्मह व्यक्तिया ऋद्धि, विद्यामय ऋद्धि, उगु उगु विषयय बांलाक उद्योग यायेगु धयागु प्रत्ययया कारणं सिद्ध जुइगु स्वभावकथं उत्पन्न जुइगु ऋद्धित खः ।

ऋद्धिया भूमि प्यंगू छु छु खःल्य्? प्रथमध्यान विवेकय् उत्पन्न जुइगु भूमि खः, द्वितीयध्यान प्रीति सुखलिसे सम्प्रयुक्तगु भूमि खः, तृतीयध्यान तत्रमध्यस्थउपेक्षाय् उत्पन्न जुइगु उपेक्षा सुखलिसे सम्प्रयुक्तगु भूमि खः, चतुर्थध्यान उपेक्षा वेदनालिसे सम्प्रयुक्तगु भूमि खः । ऋद्धिया थुपिं प्यंगू भूमित ऋद्धि प्राप्तियानितिं हानं ऋद्धि प्राप्तियानितिं ऋद्धि निर्माण यायेगु फलयानितिं विशिष्ट विशिष्टगु ऋद्धि उत्पन्न जुइयानितिं ऋद्धी अधिकार प्राप्तियानितिं ऋद्धी वैशारद्ययानितिं जुयाच्वन ।

ऋद्धिया आधार प्यंगू पादत छु छु खःल्य्? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं छन्द (अत्याधिकगु) प्रधानगु समाधि उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात वृद्धि जुइकीगु खः, चित्त (अत्याधिकगु) प्रधानगु समाधि उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात वृद्धि जुइकीगु खः, वीर्य (अत्याधिकगु) प्रधानगु समाधि उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात वृद्धि जुइकीगु खः, मिमांसप्रज्ञा (अत्याधिकगु) प्रधानगु समाधि उद्योग यायेगु संस्कारतय्सं सम्पन्नगु ऋद्धिपादयात वृद्धि जुइकीगु खः । ऋद्धिया थुपिं आधार पादत प्यंगू ऋद्धि प्राप्तियानितिं हानं ऋद्धि प्राप्तियानितिं ऋद्धि निर्माणयानितिं विशिष्ट विशिष्टगु ऋद्धि उत्पन्न जुइयानितिं ऋद्धी अधिकार प्राप्तियानितिं ऋद्धी वैशारद्ययानितिं जुयाच्वन ।

ऋद्धिया (सःतिगु कारण) पद च्यागू छु छु खः? भिक्षुं छन्दयात बःकया यदि समाधि प्राप्त याइगु खःसा चित्तया छगू मात्र आलम्बन दुगु भावयात प्राप्त जुइगु खः, छन्द समाधि मखु, समाधि छन्द मखु, छन्द मेगु हे, समाधि मेगु हे खः । भिक्षुं वीर्ययात बःकया यदि समाधि प्राप्त याइगु खःसा चित्तया छगू मात्र आलम्बन दुगु भावयात प्राप्त जुइगु खः, वीर्य समाधि मखु, समाधि वीर्य मखु, वीर्य मेगु हे, समाधि मेगु हे खः । भिक्षुं चित्तयात बःकया यदि समाधि प्राप्त याइगु खःसा चित्तया छगू मात्र आलम्बन दुगु भावयात प्राप्त जुइगु खः, चित्त समाधि मखु,

समाधि चित्त मखु, चित्त मेगु हे, समाधि मेगु हे खः । भिक्षुं मिमांसप्रज्ञायात बःकया यदि समाधि प्राप्त याइगु खःसा चित्तया छगू मात्र आलम्बन दुगु भावयात प्राप्त जुइगु खः, मिमांसप्रज्ञा समाधि मखु, समाधि मिमांसप्रज्ञा मखु, मिमांसप्रज्ञा मेगु हे, समाधि मेगु हे खः । ऋद्धिया थुपिं (सःतिगु कारण) च्यागू पदत ऋद्धि प्राप्तियानितिं हानं ऋद्धि प्राप्तियानितिं ऋद्धि निर्माणयानितिं विशिष्ट विशिष्टगु ऋद्धि उत्पन्न जुइयानितिं ऋद्धी अधिकार प्राप्तियानितिं ऋद्धी वैशारद्ययानितिं जुयाच्चन ।

ऋद्धिया मूल (शुरूया कारण) भिंखुगू छु छु खःलय्? लिचिलि मखुगु चित्त अलसी चाइगु कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । चिलाय्मदंगु चित्त उद्वच्चया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । प्यमपुंगु चित्त रागया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । ठक्करमनगु चित्त व्यापादया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । बःमकागु चित्त दृष्टिया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । हाकनं मस्वाःगु चित्त छन्दरागया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । विप्रमुक्तगु चित्त कामरागया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । संयुक्तमजूगु चित्त क्लेशया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । अलगगु (क्लेश) मर्यादायात दयेकीगु चित्त क्लेशमर्यादाया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । छगू मात्र आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु चित्त थी थीकथंया आलम्बनय् उत्पन्न जुइगु क्लेशतय्गु कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । श्रद्धाद्वारा परिग्रहण यायेमाःगु चित्त श्रद्धा मदइगु कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । वीर्यद्वारा परिग्रहण यायेमाःगु चित्त अलसी चाइगु कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । स्मृतिद्वारा परिग्रहण यायेमाःगु चित्त प्रमादया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । समाधिद्वारा परिग्रहण यायेमाःगु चित्त उद्वच्चया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । प्रज्ञाद्वारा परिग्रहण यायेमाःगु चित्त अविद्याया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । प्रज्ञा आलोकय् थ्यंगु चित्त अविद्या अन्धकारया कारणं कम्प मजू, उकिं आनेञ्ज खः । ऋद्धिया थुपिं मूल (शुरूया कारण) भिंखुगू ऋद्धि प्राप्तियानितिं हानं ऋद्धि प्राप्तियानितिं ऋद्धि निर्माणयानितिं विशिष्ट विशिष्टगु ऋद्धि उत्पन्न जुइयानितिं ऋद्धी अधिकार प्राप्तियानितिं ऋद्धी वैशारद्ययानितिं जुयाच्चन ।

भिगू ऋद्धिनिर्देश

१०. **अधिष्ठान ऋद्धि छु खःलय् ?** थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं आपालं प्रभेद दुगु ऋद्धिपुचःयात अनुभव याइगु खः, छम्हं छम्हं जक जुया नं आपालं आपालं उत्पन्न जुइगु खः, आपालं आपालं जुया नं याकचा जुइगु खः, शरीर प्रकट जुइकीगु जुयाच्चन, शरीर लोप जुइकीगु जुयाच्चन, अंगःया उखेपाखे, पखाःया उखेपाखे, पर्वतया उखेपाखे प्यमपुंसे हे मथ्युसे हे आकाशय्थें वनिगु खः, लखय्थें जमीनय् नं लुकुबिइगु खनेदयेक वयेगु याइगु खः । लखय् नं पंगल मदयेक जमीनय्थें वनिगु खः, आकाशय् नं मुलुपतिं थ्याना पपु दुम्ह भंगःथें वनिगु खः, थुलितकं ऋद्धि तच्चपिं थुलितकं आनुभाव तच्चपिं थुपिं चन्द्र सूर्यतय्त् लहातं परामर्श याइगु खः, म्हुचिना ज्वनिगु खः, ब्रह्मलोकय् थ्यंक नं शरीरद्वारा (थःगु) इच्छा अनुसार उत्पन्न जुइकीगु खः ।

थुकी धयागुलिइ थुगु दृष्टि थुगु यःतायेकेगुलिइ थुगु इच्छाय् थुगु क्वातुक्क ज्वनेगुलिइ थुगु धर्मय् थुगु विनयय् थुगु धर्मविनयय् थुगु वचनय् थुगु उत्तम आचरणय् थुगु तथागतया शासनय्, उकिं थुकी धका धायेमाः । **भिक्षु** धयाम्ह कल्याणपृथग्जन भिक्षु, शैक्ष भिक्षु, विनाश मजुइगु स्वभाव दुम्ह **अरहन्ता** जुयाच्चन । **आपालं प्रभेद दुगु ऋद्धिपुचःयात अनुभव याइगु खः** धयागु विभिन्न प्रभेद दुगु ऋद्धिपुचःयात अनुभव याइगु खः, **छम्हं छम्हं जुया नं आपालं आपालं उत्पन्न जुइगु खः** धयागुलिइ प्रकृतिकथं याकचाम्ह आपालंयात आवर्जन याइगु खः, सच्छि, द्वःछि वा लाखयात आवर्जन याइगु खः, आवर्जन यायेधुंका ज्ञानद्वारा “आपालं उत्पन्न जुइमा” धका अधिष्ठान याइगु खः, आपालं उत्पन्न जुइगु खः, आयुष्मान् चूलपन्थक याकचा जुया नं आपालं आपालं उत्पन्न जूथें थथे हे चित्त अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमान याकचा जुया नं आपालं आपालं उत्पन्न जुइगु खः । **आपालं आपालं जुया नं याकचा जुइगु खः** धयागु प्रकृतिकथं आपाःम्हसिनं याकचित्त आवर्जन याइगु खः, आवर्जन यायेधुंका ज्ञानद्वारा “याकचा जुइमा” धका अधिष्ठान याइगु खः, याकचा उत्पन्न जुइगु खः, आयुष्मान् चूलपन्थक आपालं आपालं उत्पन्न जुया नं याकचा जूथें थथे हे चित्त अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमान आपालं आपालं जुया नं याकचा उत्पन्न जूगु खः ।

११. **शरीर प्रकट जुइकीगु जुयाच्चन** धयागु छुं छगूद्वारा अवरोध मदयेक त्वःमपुइक हे उद्घातन याना प्रकट जुइगु जुयाच्चन । **शरीर लोप जुइकीगु जुयाच्चन** धयागु छुं छगूद्वारा अवरोध दया त्वःपुया तिना भवःपुया तइगु जुयाच्चन । **अंगःया उखेपाखे, पखाःया उखेपाखे, पर्वतया उखेपाखे प्यमपुंसे हे मथ्युसे हे आकाशय्थें वनिगु खः** धयागु प्रकृतिकथं आकाशकसिणय् समापत्ति लाभ जूम्ह जुइगु खः, अंगःया उखेपाखे, पखाःया उखेपाखे, पर्वतया उखेपाखेयात आवर्जन याइगु खः, आवर्जन यायेधुंका ज्ञानद्वारा “आकाश जुइमा” धका अधिष्ठान याइगु खः, आकाश उत्पन्न जुइकीगु खः, अंगःया उखेपाखे, पखाःया उखेपाखे, पर्वतया उखेपाखे प्यमपुंसे मथ्युसे वनिगु खः, उपमाकथं मनूत प्रकृतिकथं ऋद्धि मदयेकं हे छुं छगुलिं पना मतःगु वालं चिना मतःगु थासय् प्यमपुंसे मथ्युसे हे वनिगुथें थथे हे चित्त अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमान अंगःया उखेपाखे, पखाःया उखेपाखे, पर्वतया उखेपाखे प्यमपुंसे मथ्युसे आकाशय्थें वनिगु खः ।

लखय्थें जमीनय् नं लुकुबिइगु खनेदयेक वयेगु याना धयागु प्रकृतिकथं (लः) आपोकसिणय् समापत्ति प्राप्त जूम्ह जुइगु खः, जमीनयात आवर्जन याइगु खः, आवर्जन यायेधुंका ज्ञानद्वारा “लः जुइमा” धका अधिष्ठान याइगु खः, लः जुइगु खः, उम्ह व्यक्तिं जमीनय् नंलुकुबिइगु खनेदयेक वइगु खः, उपमाकथं मनूतय्सं प्रकृतिकथं ऋद्धि मदयेकं हे लखय् लुकुबिइगु खनेदयेक वयेगु याइगुथें थथे हे चित्त अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमानं लखय्थें जमीनय् लुकुबिइगु खनेदयेक वयेगु याइगु खः ।

लखय् नं पंगल मदयेक जमीनय्थें वनिगु खः धयागु प्रकृतिकथं (जमीन) पृथ्वीकसिणय् समापत्ति लाभ जूम्ह खः, लःयात आवर्जन याइगु खः, आवर्जन यायेधुंका ज्ञानद्वारा “जमीन

जुइमा” धका अधिष्ठान याइगु खः, जमीन जुइगु खः, उम्ह व्यक्ति पंगल मदयेक हे लखय् वनिगु खः, उपमाकथं मनूत प्रकृतिकथं ऋद्धि मदयेक हे पंगल मदयेक जमीनय् वनिगुथें थथे हे चित्त अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमान लखय् पंगल मदयेक जमीनय्थें वनिगु खः ।

आकाशय् नं मुलुपतिं थ्याना पपु दुम्ह भंगःथें वनिगु खः धयागु प्रकृतिकथं (जमीन) पृथ्वीकसिणय् समापत्ति लाभ जूम्ह जुइगु खः, आकाशयात आवर्जन याइगु खः, आवर्जन यायेधुंका ज्ञानद्वारा “जमीन जुइमा” धका अधिष्ठान याइगु खः, जमीन जुइगु खः, उम्ह व्यक्ति ध्वः सिइमदुगु आकाशय् चक्रमण नं याइगु खः, दं नं दनिगु खः, फये नं फयेतुइगु खः, घनेगु नं याइगु खः, उपमाकथं मनूतय्सं प्रकृतिकथं ऋद्धि मदयेक जमिनय् हे चक्रमण नं याइगुथें, दं नं दनिगुथें, फये नं फयेतुइगुथें, घनेगु नं याइगुथें थथे हे चित्त अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमान ध्वः सिइमदुगु आकाशय् पपु दुम्ह भंगथें चक्रमण नं याइगु खः, दं नं दनिगु खः, फये नं फयेतुइगु खः, घनेगु नं याइगु खः ।

१२. **थुकथं महान ऋद्धि दुपिं थुकथं महानगु आनुभाव दुपिं थुपिं चन्द्र सूर्यतय्त नं ल्हातं परामर्श याइगु खः, म्हुचिना ज्वनिगु खः, छ्वाखेरं ब्वब्वस्याइगु खः** धयागु थुगु बुद्धशासनय् थथे हे चित्त अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमानं फयेतुना व गोतुला चन्द्र सूर्यतय्त आवर्जन याइगु खः, आवर्जन याये धुंका ज्ञानद्वारा (ल्हातं न्ह्याये दुथाय्) “ल्हातं न्ह्याये दुथाय् उत्पन्न जुइमा” धका अधिष्ठान याइगु खः, ल्हातं न्ह्याये दुथाय् उत्पन्न जुइगु खः । उम्ह व्यक्ति फयेतुना वा गोतुला चन्द्र सूर्यतय्त ल्हातं परामर्श याइगु खः, म्हुचिना ज्वनिगु खः, छ्वाखेरं ब्वब्व स्याइगु खः । उपमा कथं मनूतय्सं प्रकृतिकथं ऋद्धि मदयेकं ल्हातं न्ह्याये दुथाय् छुं छ्गू रूपयात परामर्श याइगुथें म्हुचिना ज्वनिगुथें छ्वाखेरं ब्वब्वस्याइगुथें थथे हे चित्तयात अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमानं फयेतुना व गोतुला चन्द्र सूर्यतय्त परामर्श याइगु खः, म्हुचिना ज्वनिगु खः, छ्वाखेरं ब्वब्वस्याइगु खः।

ब्रह्मलोकथ्यं नं शरीरद्वारा (थःगु) बशय् उत्पन्न जुइकीगु खः धयागु यदि चित्त अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमानं ब्रह्मलोकय् वनेगु चाहानायातधाःसा तापाःगुयात नं “सःतिगु जुइमा” धका सःतिक अधिष्ठान याइगु खः, सःतिगु खः । सःतिगु नं “तापाः जुइमा” धका तापाःगुलिं अधिष्ठान याइगु खः, तापाइगु खः । आपाःयातनं “भतिचा जुइमा” धका भतिचायात अधिष्ठान याइगु खः, भतिचा जुइगु खः । भतिचायातनं “आपाः जुइमा” धका आपाःयात अधिष्ठान याइगु खः, आपाः जुइगु खः । दिव्यचक्षुद्वारा उम्ह ब्रह्मायागु रूपवर्णयात खनिगु खः, दिव्यश्रोतधातुद्वारा उम्ह ब्रह्माया सःताइगु खः, चेतोपरियज्ञानद्वारा उम्ह ब्रह्माया चित्तयात छुटेयान सिइगु खः, यदि चित्तया अधिकारय् थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमानं खनेदुगु शरीरद्वारा ब्रह्मलोकय् वनेगु कामना यातधाःसा, शरीरयागु सामर्थ्यद्वारा चित्तयात भुकेजुइकीगु खः, शरीरयागु सामर्थ्यद्वारा चित्तयात अधिष्ठान याइगु खः, अधिष्ठान याये धुंका सुखसंज्ञापाखे व लहुकसंज्ञापाखे दुतिना शरीर सिइदुगु जुया ब्रह्मलोकय् वनिगु खः, यदि चित्त अधिकारय् दइगुलिइ थ्यंम्ह उम्ह ऋद्धिमानं शरिर सिइमदयेक हे ब्रह्मलोकय् वनेगु कामना यातधाःसा,

चित्तयागु सामर्थ्यद्वारा शरीरयात भुकेजुइकीगु खः, चित्तयागु सामर्थ्यद्वारा शरीरयात अधिष्ठान याइगु खः, चित्तयागु सामर्थ्यद्वारा शरीरयात भुकेजुइके बिइधुंका चित्तयागु सामर्थ्यद्वारा शरीरयात अधिष्ठान याये धुंका सुखसंज्ञापाखे व लहुकसंज्ञापाखे दुतिना शरीर सिमदयेक हे ब्रह्मलोकय वनिगु खः । उम्ह व्यक्ति उम्ह ब्रह्माया न्ह्योने चित्तद्वारा सिद्ध जूगु सम्पूर्ण तःधं चीधंगु अंग दुगु इन्द्रिय पाःमजूगु रूपयात निर्माण याइगु खः, यदि उम्ह ऋद्धिमान चक्रमण यातधाःसा, निर्मितरूपं नं अन चक्रमण याइगु खः । यदि उम्ह ऋद्धिमान दनाच्वन धाःसा, निर्मितरूपं नं अन दनाच्वनिगु खः, यदि उम्ह ऋद्धिमान फयेतुल धासा, निर्मितरूपं नं अन फयेतुइगु खः, यदि उम्ह ऋद्धिमान द्यनेगु यात धासा निर्मितरूपं नं द्यनेगु याइगु खः । यदि उम्ह ऋद्धिमानं कुँ ल्हवत धाःसा, निर्मितरूपं नं अन कुँ ल्हवइगु खः । यदि उम्ह ऋद्धिमानं मिं ज्वाला ल्हवतधाःसा, निर्मितरूपं नं अन मिं ज्वाला ल्हवइगु खः । यदि उम्ह ऋद्धिमानं उपदेश कनेगु यातधाःसा, निर्मितरूपं नं अन उपदेश कनिगु खः । यदि उम्ह ऋद्धिमानं प्रश्न न्यन धाःसा, निर्मितरूपं नं अन प्रश्न न्यनिगु खः । यदि उम्ह ऋद्धिमानं प्रश्न न्यंगुलिं लिसः बिल धाःसा, निर्मितरूपं नं अन प्रश्न न्यंगुलिइ लिसः बिइगु खः । यदि उम्ह ऋद्धिमान उम्ह ब्रह्मानापं दन धाःसा, खँ ल्हात धाःसा, छलफल यायेगुलिइ ध्यन धाःसा, निर्मितरूपं नं दनिगु खः, खँल्हाइगु खः, छलफल याइगु खः । गुगु क्रियाकलापयात उम्ह ऋद्धिमान याइगु खः, उगु उगु क्रियाकलापयात हे उगु निर्मित रूपं नं याइगु खः, थ्व अधिष्ठान ऋद्धि खः । (१)

१३. निर्माण याइगु ऋद्धि छु खःलय् ? (क्लेश) शत्रुयात घातयाना विज्याये सःम्ह अविपरीतरूपं (धर्म दक्वयात) स्वयं (थःथम्ह) सिया विज्याम्हः सिखि तथागतया अभीभू नादुम्ह शिष्य श्रावकं ब्रह्मलोकय स्थित जुया भिद्धः लोकधातुयात शब्दद्वारा सिइकेबिइगु खः, उम्ह श्रावकं शरीर प्रकट जुइक उपदेश कनिगु खः, शरीर प्रकट मजुइक नं उपदेश कनिगु खः, क्वय्यागु बच्छि शरीर प्रकट जुइक च्वय्यागु बच्छि शरीर प्रकट मजुइक हे उपदेश कनिगु खः, च्वय्यागु बच्छि शरीर प्रकट जुइक क्वय्यागु बच्छि शरीर प्रकट मजुइक हे उपदेश कनिगु खः । उम्ह श्रावकं प्रकृति आकारयात परित्याग याना चीधिम्ह मानवक आकारयात नं क्यनिगु खः, नाग आकारयात नं क्यनिगु खः, गरुड आकारयात नं क्यनिगु खः, राक्षस आकारयात नं क्यनिगु खः, शक्र आकारयात नं क्यनिगु खः, देव आकारयात नं क्यनिगु खः, ब्रह्म आकारयात नं क्यनिगु खः, समुद्र आकारयात नं क्यनिगु खः, पर्वत आकारयात नं क्यनिगु खः, वन आकारयात नं क्यनिगु खः, सिंह आकारयात नं क्यनिगु खः, धुँ आकारयात नं क्यनिगु खः, चितुवा आकारयात नं क्यनिगु खः, किसि आकारयात नं क्यनिगु खः, सल आकारयात नं क्यनिगु खः, रथ आकारयात नं क्यनिगु खः, पदशैत्य आकारयात नं क्यनिगु खः, विभिन्न प्रकारया शैत्य आकारयात नं क्यनिगु खः । थ्व निर्माण यायेगु ऋद्धि खः । (२)

१४. मनोमय ऋद्धि छु खःलय् ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं थुगु शरीरं अलगगु चित्तद्वारा सिद्धगु दक्व तःधं चीधंगु अंग दुगु इन्द्रिय पाः मजूगु रूपयात निर्माण याइगु खः । उपमा कथं पुरुषं दुब गुंसि घासं गुंसिच्व तुना काइगु खः । उम्ह व्यक्तियाके “थ्व गुंसि घाय् खः, थ्व गुंसिच्व

खः, गुंसि घाँय् मेगु हे खः, गुंसि च्व मेगु हे खः, गुंसि घासं हे गुंसिच्व तुना काइगु खः” धका थुकथं बिचाः लुया वइगु खः । मेगु उपमा कथं पुरुषं तलवारयात म्यानं लिकाइगु खः, उम्ह व्यक्तियाके “थ्व तलवार खः, थ्व म्यान खः, तलवार मेगु हे खः, म्यान मेगु हे खः, म्यानं हे तलवार लिकाइगु खः” धका थुकथं बिचाः लुइगु खः । मेगु उपमा कथं पुरुषं सर्पयात पुलांगु बिखुं पिकाइगु खः । उम्ह व्यक्तियाके “थ्व सर्प खः, थ्व पुलागुं बिखु खः, सर्प मेम्ह खः, पुलागुं बिखु मेगु हे खः, पुलागुं बिखु नं हे सर्प पिहाँ वःगु खः” धका बिचाः याइगु खः । थथे हे भिक्षु थुगु शरीरं अलगगु चित्तद्वारा सिद्ध जुयाच्वंगु दक्व तःधं चीधंगु अंग दुगु इन्द्रिय पाः मजूगु रूप निर्माण याइगु खः । थ्व चित्तद्वारा सिद्ध जुयाच्वंगु ऋद्धि खः । (३)

१५. **ज्ञानविष्कार ऋद्धि** छु खःल्य ? अनित्यानुपश्यनाद्वारा नित्यसंज्ञायात प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं ज्ञान फिजे जुयाच्वंगु ऋद्धि खः । दुस्खानुपश्यनाद्वारा सुखसंज्ञायात, अनात्मानुपश्यनाद्वारा आत्मा संज्ञायातः निविदानुपश्यनाद्वारा यःताइगुयातः विरागानुपश्यनाद्वारा रागयात, निरोधानुपश्यनाद्वारा उत्पत्ति वृद्धि कारण ‘समुदय’ यात प्रतिनिःसर्गानुपश्यनाद्वारा क्वात्तुक ज्वनेगुयात प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं ज्ञान फिजेजुयाच्वंगु ऋद्धि खः । आयुष्मान बाकुलयाके ज्ञान फिजेजुयाच्वंगु ऋद्धि दु, आयुष्मान संकिच्चयाके ज्ञान फिजेजुयाच्वंगु ऋद्धि दु, आयुष्मान भूतपालयाके ज्ञान फिजेजुयाच्वंगु ऋद्धि दु । थ्व ज्ञान फिजेजुयाच्वंगु ऋद्धि खः । (४)

१६. **समाधि फिजेजुयाच्वंगु ऋद्धि** धयागु छु खःल्य ? प्रथमध्यानद्वारा नीवरणतयत् प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं ज्ञान फिजे जुयाच्वंगु ऋद्धि खः । द्वितीयध्यानं वितर्क विचारतयत् प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं समाधि फिजे जुयाच्वंगु ऋद्धि खः । तृतीयध्यानद्वारा प्रीतियात प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं चतुर्थध्यानद्वारा सुखदुःखतयत् प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं आकाशानन्त्यायतन समापत्तिद्वारा रूपसंज्ञा प्रतिघसंज्ञा नानत्वसंज्ञायात प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं विज्ञानन्त्यायतन समापत्तिद्वारा आकाशानन्त्यायतनसंज्ञायात प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं आकिञ्चन्यायतन समापत्तिद्वारा विज्ञानन्त्यायतनसंज्ञायात प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं नैवसंज्ञानासंज्ञायतन समापत्तिद्वारा आकिञ्चन्यायतनसंज्ञायात प्रहाण यायेगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं फिजेजुयाच्वंगु ऋद्धि खः, आयुष्मान सारिपुत्रयाके समाधि फिजेजुयाच्वंगु दु, आयुष्मान सञ्जीवयाके समाधि फिजेजुयाच्वंगु दु, आयुष्मान खाणुकोण्डन्याके समाधि फिजेजुयाच्वंगु दु, उत्तरा उपासिकायाके समाधि फिजेजुयाच्वंगु दु, श्यामावती उपासिकायाके समाधि फिजेजुयाच्वंगु दु । थ्व समाधि फिजेजुयाच्वंगु ऋद्धि खः । (५)

१७. **आर्यपिनिगु ऋद्धि** छु खःल्य ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं यदि “घृणा तायेके बहः मजू धका संज्ञा दयाच्वने मास्ते वल धाःसा” “उकी घृणा तायेके बहः” मजू धका संज्ञा दया विहार यानाच्वनिगु खः, यदि “घृणा तायेके बहः मजूगुलिइ घृणा तायेके बह धका संज्ञा दया अन विहार यानाच्वने मास्ते वल धाःसा” “उकी घृणा तायेके बहः” धका विहार यानाच्वनिगु खः,

यदि “घृणा तायेके बहःगुलिइ नं घृणा तायेके बहः मजूगुलिइ नं घृणा तायेके बहः मजू धका संज्ञा दया अन विहार यानाच्चने मास्ते वल धाःसा” “उकी घृणा तायेके बहः मजू” धका विहार यानाच्चनिगु खः, यदि “घृणा तायेके बहः मजूगुलिइ नं घृणा तायेके बहः मजूगुलिइ नं घृणा तायेके बहः धका संज्ञा दया विहार यानाच्चने मास्ते वल धासा” “उकि घृणा तायेके बहः” धका संज्ञा दया विहार यानाच्चनिगु खः, यदि “घृणा तायेके बहःगुलिइ नं घृणा तायेके बहः मजूगुलिइ नं थुपिं निगुलिइयात नं छखे चिइका स्मृति दयेका बांलाक छुटेयाना सिका उपेक्षा भाविता याना विहार यानाच्चने मास्ते वल धाःसा” “उकि स्मृति दयेक बांलाक छुटेयाना सिइका उपेक्षा भाविता याना” अन विहार यानाच्चनिगु खः ।

गुकथं घृणा तायेकेबहःगुलिइ घृणा तायेके बहः मजू धका संज्ञा दया विहार याना च्वनिगु खःलय्? इच्छा याये बहःमजूगु वस्तुइ मैत्रीद्वारा नं फिजेयाइगु खः, धातुकथं नं धारण याइगु खः, थुकथं घृणा तायेके बहःगुलिइ घृणा तायेके बहः मजू धका संज्ञा दया विहार यानाच्चनिगु खः ।

गुकथं घृणातायेकेबहःमजूगुलिइ घृणा तायेके बहः धका संज्ञा दया विहार याना च्वनिगु खःलय् ? इच्छा याये बहःगु वस्तुइ अशुभद्वारा नं फिजे याइगु खः, अनित्यकथं नं धारण याइगु खः, थुकथं घृणा तायेके बहःमजूगुलिइ घृणा तायेके बहः धका संज्ञा दया विहार यानाच्चनिगु खः ।

गुकथं घृणा तायेके बहःगुलिइ नं घृणा तायेके बहःमजूगुलिइ नं घृणा तायेके बहःमजू धका संज्ञा दया विहार यानाच्चनिगु खःलय्? इच्छा याये बहःगु नं जुयाच्चंगु इच्छा याये बहःजुयाच्चंगु नं वस्तुइ मैत्रीद्वारा जूसां फिजे याइगु खः, धातुकथं नं धारण याइगु खः, थुकथं घृणा तायेके बहःगुलिइ नं घृणा तायेके बहःमजूगुलिइ नं घृणा तायेके बहःमजू धका संज्ञा दया विहार यानाच्चनिगु खः ।

गुकथं घृणा तायेके बहःमजूगुलिइ नं घृणा तायेके बहःगुलिइ नं घृणा तायेके बहः धका संज्ञा दया विहार यानाच्चनिगु खःलय् ? इच्छा याये बहःगु नं जुयाच्चंगु इच्छा याये बहःमजूगु नं जुयाच्चंगु वस्तुइ अशुभद्वारा नं फिजे याइगु खः, अनित्यकथं नं धारण याइगु खः, थुकथं घृणा तायेके बहःमजूगुलिइ नं घृणा तायेके बहःगुलिइ नं घृणा तायेके बहः धका संज्ञा दया विहार यानाच्चनिगु खः ।

गुकथं घृणा तायेके बहःगुलिइ नं घृणा तायेके बहःमजूगुलिइ नं थुपिं निगुलिंयात छखे चिइका स्मृति दयेका बांलाक छुटेयाना सिइका उपेक्षा भाविता याना विहार यानाच्चनिगु खःलय् ? थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं मिखां वर्णरूपयात खना लय्तायेगु मजू, नुगः मछिनिगु मजू, स्मृति दयेका बांलाक विभाजन याना सिइका उपेक्षां भाविता याना विहार यानाच्चनिगु खः । न्हायपंद्वारा सःताया न्हायद्वारा गन्ध नंतुना म्ययद्वारा रसया सवाः कया शरीरद्वारा स्पर्शयात स्पर्श याना चित्तद्वारा धर्म विशेषयात सिया लय्तायेगु मजू, नुगः मछिनिगु मजू, स्मृति दयेका बांलाक छुटेयाना सिइका उपेक्षा भाविता याना विहार यानाच्चनिगु खः । थुकथं

घृणा तायेके बहःगुलिइ नं घृणा तायेके बहःमजूगुलिइ नं थुपि निगुलिंयात छखे चिइका स्मृति दयेका बांलाक छुटेयाना सिइका उपेक्षा भाविता याना विहार यानाच्चनिगु खः । ध्व आर्यपिनिगु ऋद्धि खः । (६)

१८. कर्मविपाकया कारणं उत्पन्न जुइगु ऋद्धि छु खःलय् ? दक्व भंगःत दक्व देवतापिं गुलिं गुलिं मनुष्यापिं गुलिं गुलिं असुरत आकाशय् वनेफइगु खः । ध्व कर्मविपाकया कारणं उत्पन्न जुइगु ऋद्धि खः । (७)

पुण्यवानम्हसिगु ऋद्धि छु खःलय् ? चक्रवर्ती जुजु प्यंगू अंग दुगु सेनालिसे सवन्तिमकथं सल सवार गोरक्षकतय्त न्ह्यचिका आकाशय् वनिगु खः, जोतिक महाजनयाके पुण्यवानयागु ऋद्धि दु, जटिल महाजनयाके पुण्यवानयागु ऋद्धि दु, मेण्डक महाजनयाके पुण्यवानयागु ऋद्धि दु, घोषित महाजनयाके पुण्यवानयागु ऋद्धि दु, महान पुण्यवान न्याम्ह महाजनपिके पुण्यवानयागु ऋद्धि दु । ध्व पुण्यवानयागु ऋद्धि खः । (८)

विद्यामय ऋद्धि छु खःलय् ? विद्याधरपिं मन्त्र जपेयाना आकाशय् वनिगु खः, ध्वः सिमदुगु आकाशय् किशियात नं क्यनिगु खः, सलयात नं क्यनिगु खः, रथयात नं क्यनिगु खः, पदशैत्ययात नं क्यनिगु खः, विभिन्न प्रकारया शैत्ययात नं क्यनिगु खः । ध्व विद्यामय ऋद्धि खः । (९)

उगु उगु विषयय् बांलाक उद्योग याइगु प्रत्ययया कारणं सिद्ध व सम्पन्न जुइगु स्वभावकथं जुयाच्चंगु ऋद्धि छु खःलय् ? ध्यानद्वारा कामच्छन्दयात प्रहाण याइगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं उगु उगु विषय बांलाक उद्योग याइगु प्रत्ययया कारणं सिद्ध व सम्पन्न जुइगु स्वभावकथं जुयाच्चंगु ऋद्धि खः, मैत्रीद्वारा व्यापादयात प्रहाण याइगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं उगु उगु विषयय् बांलाक उद्योग याइगु प्रत्ययया कारणं सिद्ध व सम्पन्न जुइगु स्वभावकथं ऋद्धि खः अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशतय्त प्रहाण याइगु स्वभाव सिद्ध जुइगु कारणं उगु उगु विषयय् बांलाक उद्योग याइगु प्रत्ययया कारणं सिद्ध व सम्पन्न जुइगु स्वभाव कथं ऋद्धि खः । थुकथं उगु उगु विषय बांलाक उद्योग याइगु प्रत्ययया कारणं सिद्ध व सम्पन्न जुइगु स्वभावकथं ऋद्धि खः । (१०) थुपिं भिगू ऋद्धित खः ।

ऋद्धिकथा क्वचाल

३-अभिसमयकथा

१९. **अभिसमय** (प्रतिवेध यांना सिद्धगु) धयागु छुकिं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःलय् ? चित्तं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खः । यदि चित्तं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःसा, उकथं जुइबले ज्ञान मदयेक हे प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? ज्ञान मदयेक हे प्रतिवेध यांना मस्यू, ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खः ।

यदि ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःसा, उकथं जुइबले चित्तं मदुगु ज्ञानं चित्तं मदयेक हे प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? चित्तं मदयेक हे प्रतिवेध यांना मस्यू, चित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खः । यदि चित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःसा, उकथं जुइबले कामावचरचित्तं व ज्ञान प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? कामावचरचित्तं व ज्ञान प्रतिवेध यांना मस्यू ।

उकथं जुइबले रूपावचरचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? रूपावचरचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना मस्यू ।

उकथं जुइबले अरूपावचरचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? अरूपावचरचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना मस्यू ।

उकथं जुइबले कर्मस्वकत्व चित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? कर्मस्वकत्व चित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना मस्यू ।

उकथं जुइबले सत्यानुलोमिकचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? सत्यानुलोमिकचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना मस्यू ।

उकथं जुइबले अतीतचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? अतीतचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना मस्यू ।

उकथं जुइबले अनागतचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? अनागतचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना मस्यू ।

उकथं जुइबले वर्तमान लौकिकचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःला ? वर्तमान लौकिकचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना मस्यू ।

लोकुत्तरमार्गक्षण्य वर्तमानचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खः।

लोकुत्तरमार्गक्षण्य वर्तमानचित्तं व ज्ञानं गुकथं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खःलय् ? लोकुत्तरमार्गक्षण्य (मार्गज्ञान) उत्पन्न जुइगुलिइ अधिपति जुयाच्चंगु चित्तं मार्गज्ञानयात हेतुप्रत्यय उगु ज्ञानलिसें सम्प्रयुत्तगु निर्वाण हे आलम्बन दुगु (निर्वाण) खनिगुलिइ अधिपति जुयाच्चंगु ज्ञानं मार्गचित्तयात हेतुप्रत्यय निर्वाण हे आलम्बन दयाच्चंगु उगु चित्तलिसें सम्प्रयुत्तगु ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खः । थुकथं लोकुत्तरमार्गक्षण्य वर्तमानचित्तं व ज्ञानं प्रतिवेध यांना सिद्धगु खः ।

२०. गथेलय् ? प्रतिवेध याना सिङ्गु थुलि जक ला ? मखुनि, लोकुत्तरमार्गक्षणय् खना प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यक्दृष्टि खः, न्ह्योने द्यतना बिया प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यक्संकल्प खः, परिग्रहण याना प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यक्वचन खः, बांलाक उत्पत्ति जुङ्का प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यक्कर्मान्त खः, निर्मल जुया प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यक्आजीविका खः, उद्योग याना प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यक्व्यायाम खः, प्रकट जुया प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यक्स्मृति खः, चिल्लाय्मदंसे हे प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यक्समाधि खः, प्रकट जुया प्रतिवेध याना सिङ्गु स्मृतिसम्बोध्यङ्ग खः, निरीक्षण याना प्रतिवेध याना सिङ्गु धर्मविचयसम्बोध्यङ्ग खः, उद्योग याना प्रतिवेध याना सिङ्गु वीर्यसम्बोध्यङ्ग खः, फिजे जुया प्रतिवेध याना सिङ्गु प्रीतिसम्बोध्यङ्ग खः, शान्त जुया प्रतिवेध याना सिङ्गु प्रश्रब्धिसम्बोध्यङ्ग खः, चिल्लाय् मदंसे हे प्रतिवेध याना सिङ्गु समाधिसम्बोध्यङ्ग खः, प्रत्यवेक्षण याना प्रतिवेध याना सिङ्गु उपेक्षासम्बोध्यङ्ग खः । श्रद्धा मदङ्गु कारणं कम्प मज्जूसे प्रतिवेध याना सिङ्गु श्रद्धाबल, अलसि चाङ्गु कारणं कम्प मज्जूसे प्रतिवेध याना सिङ्गु वीर्यबल, प्रमादया कारण कम्प मज्जूसे प्रतिवेध याना सिङ्गु स्मृतिबल, औधृत्यया कारणं कम्प मज्जूसे प्रतिवेध याना सिङ्गु समाधिबल, अविद्याया कारणं कम्प मज्जूसे प्रतिवेध याना सिङ्गु प्रज्ञाबल खः । निर्णय याना प्रतिवेध याना सिङ्गु श्रद्धाइन्द्रिय, उद्योग याना प्रतिवेध याना सिङ्गु वीर्यइन्द्रिय, प्रकट जुया प्रतिवेध याना सिङ्गु स्मृतिइन्द्रिय, चिल्लाय् मदंसे प्रतिवेध याना सिङ्गु समाधिइन्द्रिय, खना प्रतिवेध याना सिङ्गु प्रज्ञाइन्द्रिय खः । अधिकार दङ्गुकथं इन्द्रिययात प्रतिवेध याना सिङ्गु, कम्प मज्जूङ्गु स्वभावकथं बलयात प्रतिवेध याना सिङ्गु, पिहाँवनेगु स्वभावकथं बोध्यङ्गयात प्रतिवेध याना सिङ्गु, (सम्पापक हेतु स्वभावकथं मार्गयात प्रतिवेध याना सिङ्गु, प्रकट जुङ्गु स्वभावकथं स्मृतिप्रस्थानयात प्रतिवेध याना सिङ्गु, उद्योग याङ्गु स्वभावकथं सम्यक्प्रधानयात प्रतिवेध याना सिङ्गु, सिद्ध जुङ्गु स्वभावकथं ऋद्धिपादयात प्रतिवेध याना सिङ्गु, सत्यतथ्य स्वभावकथं सत्ययात प्रतिवेध याना सिङ्गु, चिल्लाय्मदनिगु स्वभावकथं शमथयात प्रतिवेध याना सिङ्गु, बारबार भावना यायेगु स्वभावकथं विपश्यनायात प्रतिवेध याना सिङ्गु, छगू मात्र कृत्य स्वभावकथं शमथ विपश्यनायात प्रतिवेध याना सिङ्गु, पुला वना उत्पन्न मज्जूङ्गु स्वभावकथं युगनद्धयात प्रतिवेध याना सिङ्गु, संवर यायेगु स्वभावकथं शीलविशुद्धियात प्रतिवेध याना सिङ्गु, चिल्लाय्मदनिगु स्वभावकथं (चित्त) विशुद्धियात प्रतिवेध याना सिङ्गु, दर्शनस्वभावकथं दृष्टिविशुद्धियात प्रतिवेध याना सिङ्गु, विमुक्त जुङ्गु स्वभावकथं विमोक्षयात प्रतिवेध याना सिङ्गु, प्रतिवेध याना सिङ्गु स्वभावकथं विद्यायात प्रतिवेध याना सिङ्गु, परित्याग याङ्गु स्वभावकथं विमुक्तियात प्रतिवेध याना सिङ्गु, बांलाक त्वाःथलिगु स्वभावकथं क्षयज्ञानयात प्रतिवेध याना सिङ्गु खः । छन्द मूल स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु, मनसिकार बांलाक उत्पन्न जुङ्कीगु स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु, स्पर्श ध्वःदुङ्गु स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु, वेदना पुचःचिनिगु स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु, समाधि प्रधान प्रमुख स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु, स्मृति आधिपत्य स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु, प्रज्ञा व स्वया पुलावनिगु स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु, विमुक्ति सार

स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु, मरण रहितगु क्षेत्र्य दुतिनिगु निर्वाण अन्त जुङ्गु स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु खः ।

२१. गथेल्य ? प्रतिवेध याना सिङ्गु थुलि जक खःला ? मखुनि, श्रोतापत्तिमार्गक्षण्य खना प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यकदृष्टि खः मरण मदुगु क्षेत्र्य दुतिनिगु निर्वाण अन्त जुङ्गु स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु खः ।

गथेल्य ? प्रतिवेध याना सिङ्गु थुलि जक खःला ? मखुनि, श्रोतापत्तिफलक्षण्य खना प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यकदृष्टि खः हाकनं शान्त जुङ्गु स्वभावकथं अनुत्पादज्ञानयात प्रतिवेध याना सिङ्गु खः मरण मदुगु क्षेत्र्य दुतिनिगु निर्वाण अन्त जुङ्गु स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु खः ।

गथेल्य ? प्रतिवेध याना सिङ्गु थुलि जक खःला ? मखुनि, सकृदागामिमार्गक्षण्य सकृदागामिफलक्षण्य अनागामिमार्गक्षण्य अनागामिफलक्षण्य अरहत्त्वमार्गक्षण्य अरहत्त्वफलक्षण्य खना प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यकदृष्टि खः हाकनं शान्त जुङ्गु स्वभावकथं अनुत्पादज्ञानयात प्रतिवेध याना सिङ्गु खः न्ह्योने द्यतना बिया प्रतिवेध याना सिङ्गु सम्यक्संकल्प खः छन्द मूल स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु खः मरण मदुगु क्षेत्र्य दुतिनिगु निर्वाण अन्त जुङ्गु स्वभावकथं प्रतिवेध याना सिङ्गु खः ।

गुम्ह आर्य पुद्गलं क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खः, अतीत क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खः, अनागत क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खः, वर्तमान क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खः । अतीत क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खः धयागुलिइ यदि अतीत क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खःसा, उकथं जुङ्गु भङ्गया सामर्थ्यकथं फुङ्गुङ्गुयात फुके बिङ्गु खः, बारबार उत्पन्न जुङ्गु मखुगुद्वारा निरोध जुङ्गुङ्गुयात निरोध जुङ्गुकीगु खः, वर्तमान क्षणपाखें अलग्ग जुङ्गुङ्गुयात अलग्ग जुङ्गुके बिङ्गु खः, उत्पन्न जुङ्गु मखुगुलिइ थ्यने धुङ्गुङ्गुयात उत्पन्न मजुङ्गुलिइ थ्यंके बिङ्गु खः, गुगु अतीत (धर्म) मदु, उगु मदुगु धर्मयात परित्याग याङ्गु खः, उकिं अतीत क्लेशतयत् परित्याग मया । अनागत क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खः धयागुलिइ यदि अनागत क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खःसा, उकथं जुङ्गुबले उत्पत्ति जुङ्गुगुलिइ मथ्यनि तिनिगुयात परित्याग याङ्गु खः, स्वभाव्य मथ्यनि तिनिगुयात परित्याग याङ्गु खः, उत्पन्न मजुनि तिनिगुयात परित्याग याङ्गु खः, वर्तमान भावया रूपं चित्तया प्रकट मजुनि तिनिगुयात परित्याग याङ्गु खः, गुगु अनागत (धर्म) मदु उगु मदुगु धर्मयात परित्याग याङ्गु खः, उकिं अनागत क्लेशतयत् परित्याग मया वर्तमान क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खः धयागुलिइ यदि वर्तमान क्लेशतयत् परित्याग याङ्गु खःसा, उकथं जुङ्गुबले वर्तमान रागद्वारा रक्त जूम्ह व्यक्तिं वर्तमान रागयात परित्याग याङ्गु खः, वर्तमान दोषद्वारा दूषित याम्ह व्यक्तिं वर्तमान दोषयात परित्याग याङ्गु खः, वर्तमान मोहद्वारा भुलेजुम्ह व्यक्तिं वर्तमान मोहयात परित्याग याङ्गु खः, दिपा मदयेक चिनाच्चनिम्ह व्यक्तिं मानयात परित्याग याङ्गु खः, द्वंक परामर्श याङ्गुम्ह व्यक्तिं दृष्टियात परित्याग याङ्गु खः,

चिल्लाय् दनिगुलिइ थ्यंम्ह व्यक्तिं औधृत्ययात परित्याग याइगु खः, निर्णय यायेगुलिइ मथ्यम्ह व्यक्तिं विचिकित्सायात परित्याग याइगु खः, क्वात्तुसे च्वंगु स्वभावय् थ्यंम्ह व्यक्तिं अनुशययात परित्याग यायेमा, अकुशल कुशल धर्मत छज्वः जोरेजुया समानरूपं हे उत्पन्न जुइगु खः, क्लेशं सम्प्रयुक्तगु मार्गभावना जुइगु खः ।

सही खः, अतीत क्लेशतय्त परित्याग मया, अनागत क्लेशतय्त परित्याग मया, वर्तमान क्लेशतय्त परित्याग मया, यदि अतीत क्लेशतय्त परित्याग मयाइगु जूसा, अनागत वर्तमान क्लेशतय्त परित्याग मयाइगु जूसा, उकथं जुइबले मार्गभावना मद्दु, फलयात साक्षात्कार यायेगु मद्दु, क्लेशतय्त हटेयायेगु मद्दु, धर्मयात प्रतिवेध याना सिइगु मद्दुसा, मार्गभावना दु, फलयात साक्षात्कार यायेगु दु, क्लेशतय्त हटेयायेगु दु, धर्मयात प्रतिवेध याना सिइगु दु, गुकथं दुलय् ? उपमा कथं चिमागु सिमाय् फल मसनि, उगु सिमायात पुरुषं मूहाः ध्यनाबिल धाःसा, उगु सिमाय् उत्पन्न मज्जुनित्तिनिगु फलत उत्पन्न मज्जुनित्तिनिबले उत्पन्न जुइमखुत, लुयामवनित्तिनिबले लुया वइमखुत, प्रकट रूपय् उत्पन्न मज्जुनित्तिनिबले प्रकट रूपय् उत्पन्न जुइमखुत । थथे हे क्लेशत उत्पन्न जुइगुया उत्पाद हेतु, उत्पाद प्रत्यय खः धका उत्पन्न जुइगु उत्पादय् दोष खना उत्पन्न मज्जुगु अनुत्पादय् मार्गलिसे सम्प्रयुक्तगु चित्त दुब्बावइगु खः, उत्पन्न मज्जुगु अनुत्पादय् मार्गलिसे सम्प्रयुक्तगु चित्तय् दुब्बावइगु कारणं गुपिं क्लेशत उत्पाद प्रत्ययया कारणं उत्पन्न जुइमागु खः, उपिं क्लेशत उत्पन्न मज्जुनित्तिनिबले हे उत्पन्न जुइ मखुत, उत्पन्न जुइगु मद्दुनित्तिनिबले उत्पन्न जुइ मखुत, लुया मवनित्तिनिबले हे लुया वइ मखुत, प्रकट मज्जुनित्तिनिबले प्रकट जुइ मखुत, थुकथं हेतु कारण निरोध जुइगु कारणं दुःख निरोध जुइगु खः, उत्पन्न जुइगु हेतु, निमित्त हेतु, उद्योग यायेगु हेतु, क्लेशत उत्पन्न जुइया निमित्त उद्योग यायेगु प्रत्यय खः धका उद्योग यायेगुलिइ दोष खना उद्योग मयायेगुलिइ चित्त दुब्बावनिगु खः, उद्योग मयायेगुलिइ चित्त दुब्बावंगु कारणं गुगु क्लेशत उद्योग यायेगु प्रत्ययया कारणं उत्पन्न जुइमागु खः, इपिं क्लेशत उत्पन्न मज्जुनित्तिनिबं हे उत्पन्न जुइमखुत, उत्पन्न जुइगु मद्दुनित्तिनिबले हे उत्पन्न जुइ मखुत, लुया वइगु मद्दुनित्तिनिबले हे लुया वइ मखुत, प्रकट मज्जुनित्तिनिबले हे प्रकट जुइ मखुत, थुकथं चित्त प्रत्यय निरोध जुइगु कारणं दुःख निरोध जुइगु खः, थुकथं मार्गभावना दइगु खः, फलयात साक्षात्कार यायेगु दइगु खः, क्लेशतय्त प्रहाण यायेगु दइगु खः, धर्मयात प्रतिवेध याना सिइगु दइगु खः ।

अभिसमयकथा क्वचाल ।

४-विवेककथा

२२. श्रावस्ती निदान खः । भिक्षुपिं, दक्कं बलद्वारा यायेमाःगु ज्याखँत (दयाच्चन), उगु बलद्वारा यायेमाःगु दक्कं ज्याखँतयत्त जमिनयात बःकया जमिनय् च्वना यायेमाः, थुकथं उगु बलद्वारा यायेमाःगु ज्याखँतयत्त यायेमाःथें भिक्षुपिं, थथे हे भिक्षुं शीलयात बःकया शीलय् च्वना च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात भावना याइगु खः, च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात आपालं आपालं अभ्यास याइगु खः ।

भिक्षुपिं, गुकथं शीलयात बःकया शीलय् च्वना च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात भावना याइगु खःल्य ? च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात आपालं आपालं अभ्यास याइगु खःल्य ? भिक्षुपिं, थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं एकान्त जुइगु 'विवेक' यात बःकाइगु राग रहित जुइगु 'विराग' यात बःकाइगु निरोधयात बःकाइगु निर्वाणपाखे भुकेजुइगु सम्यक्दृष्टियात भावना याइगु खः, सम्यक्संकल्पयात सम्यक्वचनयात सम्यक्कर्मान्तयात सम्यक्आजीविकायात सम्यक्व्यायामयात सम्यक्स्मृतियात एकान्त जुइगु 'विवेक' यात बःकाइगु राग रहित जुइगु 'विराग' यात बःकाइगु निरोधयात बःकाइगु निर्वाणपाखे भुकेजुइगु सम्यक्समाधियात भावना याइगु खः । भिक्षुपिं, थुगु रूपं भिक्षुं शीलयात बःकया शीलय् च्वना च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात भावना याइगु खः, च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात आपालं आपालं अभ्यास याइगु खः ।

२३. भिक्षुपिं, दक्कं पुसा पुचः सिमा पुचःत (दयाच्चन) इपिं दक्कं जमिनयात बःकया जमिनय् दिना वृद्धि जुइगु विकास जुइगु व्यापक जुइगुपाखे थ्यनिगु खः, थुकथं उपिं पुसा पुचः सिमा पुचःत वृद्धि जुइगु विकास जुइगु व्यापक जुइगुपाखे थ्यनिगु खःथें भिक्षुपिं, थथे हे भिक्षुं शीलयात बःकया शीलय् च्वना च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात भावना याना च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात अभ्यास याना धर्मय् वृद्धि जुइगु विकास जुइगु व्यापक जुइगुपाखे थ्यनिगु खः ।

भिक्षुपिं, गुकथं भिक्षुं शीलयात बःकया शीलय् च्वना च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात भावना याना च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात अभ्यास याना धर्मय् वृद्धि जुइगु विकास जुइगु व्यापक जुइगुपाखे थ्यनिगु खःल्य ? भिक्षुपिं, थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं एकान्त जुइगु 'विवेक' यात बःकाइगु राग रहित जुइगु 'विराग' यात बःकाइगु निरोधयात बःकाइगु निर्वाणपाखे भुकेजुइगु सम्यक्दृष्टियात भावना याइगु खः, सम्यक्संकल्पयात भावना याइगु खः सम्यक्वचनयात भावना याइगु खः सम्यक्कर्मान्तयात भावना याइगु खः सम्यक्आजीविकायात भावना याइगु खः सम्यक्व्यायामयात भावना याइगु खः सम्यक्स्मृतियात भावना याइगु खः । एकान्त जुइगु 'विवेक' यात बःकाइगु राग रहित जुइगु 'विराग' यात बःकाइगु निरोधयात बःकाइगु निर्वाणपाखे भुकेजुइगु सम्यक्समाधियात भावना याइगु खः ।

भिक्षुपिं, थथे हे भिक्षु शीलयात बःकया शीलय् च्वना च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात भावना याना च्यागू अंग दुगु आर्यमार्गयात अभ्यास याना धर्मय् वृद्धि जुइगु विकास जुइगु व्यापक जुइगुपाखे ध्यनिगु खः ।

१-मार्गाङ्गनिर्देश

२४. सम्यक्दृष्टिया न्यागू विवेकत, न्यागू विरागत, न्यागू निरोधत, न्यागू परित्यागत, भिनिगु आधार निश्रयत (दयाच्वन) । सम्यक्दृष्टिया सम्यक्संकल्पया सम्यक्वचनया सम्यक्कर्मान्तया सम्यक्आजीविकाया सम्यक्व्यायामया सम्यक्स्मृतिया सम्यक्समाधिया न्यागू विवेकत, न्यागू विरागत, न्यागू निरोधत, न्यागू परित्यागत, भिनिगु आधार निश्रयत (दयाच्वन) ।

सम्यक्दृष्टिया एकान्त जुइगु विवेकत न्यागू छु छु खःलय्? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु, तदङ्गकथं एकान्त जुइगु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं एकान्त जुइगु, हाकनं शान्त जुइगुकथं एकान्त जुइगु, पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु खः । प्रथमध्यानयात भावना याइम्हसिके नीवरणत छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु, दृष्टितय्त तद्धयायेगु भाग दुगु समाधियात भावना याइम्हसिके तदङ्गकथं एकान्त जुइगु, क्षयपाखे ध्यनिगु कारण लोक्त्तरमार्गयात भावना याइम्ह व्यक्तियाके बांलाक त्वाःथलिगुकथं एकान्त जुइगु, फलक्षणय् हाकनं शान्त जुइगुकथं एकान्त जुइगु व निरोध जुइगु निर्वाण धयागु पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु, थुपिं सम्यक्दृष्टिया एकान्त जुइगु न्यागू खः । थुपिं एकान्त जुइगु न्यागुलिइ उत्पन्न जुइगु इच्छा छन्द दयाच्वन, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः, उम्ह व्यक्तिया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः ।

सम्यक्दृष्टिया रागं रहित जुइगु न्यागू छु छु खःलय् ? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं रागं रहित जुइगु, तदङ्गकथं रागं रहित जुइगु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं रागं रहित जुइगु, हाकनं शान्त जुइगुकथं रागं रहित जुइगु, पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं रागं रहित जुइगु खः । प्रथमध्यानयात भावना याइम्हसिके नीवरणत छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं रागं रहित जुइगु, दृष्टितय्त तद्धयायेगु भाग दुगु समाधियात भावना याइम्हसिके तदङ्गकथं रागं रहित जुइगु, क्षयपाखे ध्यनिगु कारण लोक्त्तरमार्गयात भावना याइम्ह व्यक्तियाके बांलाक त्वाःथलिगुकथं रागं रहित जुइगु, फलक्षणय् हाकनं शान्त जुइगुकथं रागं रहित जुइगु व निरोध जुइगु निर्वाण धयागु पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं रागं रहित जुइगु, थुपिं सम्यक्दृष्टिया रागं रहित जुइगु न्यागू खः । थुपिं रागं रहित जुइगु न्यागुलिइ उत्पन्न जुइगु इच्छा छन्द दयाच्वन, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः, उम्ह व्यक्तिया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः ।

सम्यक्दृष्टिया निरोध जुइगु न्यागू छु छु खःलय् ? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं निरोध जुइगु, तदङ्गकथं निरोध जुइगु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं निरोध जुइगु, हाकनं शान्त जुइगुकथं निरोध जुइगु, पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं निरोध जुइगु खः । प्रथमध्यानयात भावना याइम्हसिके नीवरणत

छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं निरोध जुइगु, दृष्टितय्त तछ्यायेगु भाग दुगु समाधियात भावना याइम्हसिके तदङ्गकथं निरोध जुइगु, क्षयपाखे थ्यनिगु कारणं लोकृत्तरमार्गयात भावना याइम्ह व्यक्तियाके बांलाक त्वाःथलिगुकथं निरोध जुइगु, फलक्षणय् हाकनं शान्त जुइगुकथं निरोध जुइगु व निरोध जुइगु निर्वाण धयागु पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं निरोध जुइगु, थुपिं सम्यक्दृष्टिया निरोध जुइगु न्यागू खः । थुपिं निरोध जुइगु न्यागुलिइ उत्पन्न जुइगु इच्छा छन्द दयाच्वन, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः, उम्ह व्यक्तिया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः ।

सम्यक्दृष्टिया परित्याग जुइगु न्यागू छु छु खःलय् ? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं परित्याग जुइगु, तदङ्गकथं परित्याग जुइगु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं परित्याग जुइगु, हाकनं शान्त जुइगुकथं परित्याग जुइगु, पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं परित्याग जुइगु खः । प्रथमध्यानयात भावना याइम्हसिके नीवरणत छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं परित्याग जुइगु, दृष्टितय्त तछ्यायेगु भाग दुगु समाधियात भावना याइम्हसिके तदङ्गकथं परित्याग जुइगु, क्षयपाखे थ्यनिगु कारणं लोकृत्तरमार्गयात भावना याइम्ह व्यक्तियाके बांलाक त्वाःथलिगुकथं परित्याग जुइगु, फलक्षणय् हाकनं शान्त जुइगुकथं परित्याग जुइगु व निरोध जुइगु निर्वाण धयागु पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं परित्याग जुइगु, थुपिं सम्यक्दृष्टिया परित्याग जुइगु न्यागू खः । थुपिं परित्याग जुइगु न्यागुलिइ उत्पन्न जुइगु इच्छा छन्द दयाच्वन, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः, उम्ह व्यक्तिया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः । थुपिं सम्यक्दृष्टिया न्यागू विवेकत, न्यागू विरागत, न्यागू निरोधत, न्यागू परित्यागत, भिंनिगू आधार निश्रयत खः ।

२५. सम्यक्संकल्पया सम्यक्वचनया सम्यक्कर्मान्तया

सम्यक्आजीविकाया सम्यक्व्यायामया सम्यक्स्मृतिया सम्यक्समाधियाएकान्त जुइगु विवेकत न्यागू छु छु खःलय्? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु, तदङ्गकथं एकान्त जुइगु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं एकान्त जुइगु, हाकनं शान्त जुइगुकथं एकान्त जुइगु, पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु खः । प्रथमध्यानयात भावना याइम्हसिके नीवरणत छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु, दृष्टितय्त तछ्यायेगु भाग दुगु समाधियात भावना याइम्हसिके तदङ्गकथं एकान्त जुइगु, क्षयपाखे थ्यनिगु कारणं लोकृत्तरमार्गयात भावना याइम्ह व्यक्तियाके बांलाक त्वाःथलिगुकथं एकान्त जुइगु, फलक्षणय् हाकनं शान्त जुइगु कथं एकान्त जुइगु व निरोध जुइगु निर्वाण धयागु पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु, थुपिं सम्यक्दृष्टिया एकान्त जुइगु न्यागू खः । थुपिं एकान्त जुइगु न्यागुलिइ उत्पन्न जुइगु इच्छा छन्द दयाच्वन, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः, उम्ह व्यक्तिया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः ।

सम्यक्समाधिया रागं रहित जुइगु न्यागू छु छु खःलय् ? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं रागं रहित जुइगु, तदङ्गकथं रागं रहित जुइगु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं रागं रहित जुइगु, हाकनं शान्त जुइगुकथं रागं रहित जुइगु, पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं रागं रहित जुइगु खः । प्रथमध्यानयात भावना याइम्हसिके नीवरणत छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं रागं रहित जुइगु, दृष्टितय्त तछ्यायेगु भाग दुगु समाधियात भावना याइम्हसिके तदङ्गकथं रागं रहित जुइगु, क्षयपाखे थ्यनेगु कारणं

लोकुत्तरमार्गयात भावना याइम्ह व्यक्तियाके बांलाक त्वाःथलिगुकथं रागं रहित जुइगु, फलक्षण्य हाकनं शान्त जुइगुकथं रागं रहित जुइगु व निरोध जुइगु निर्वाण धयागु पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं रागं रहित जुइगु, थुपिं सम्यकदृष्टिया रागं रहित जुइगु न्यागू खः । थुपिं रागं रहित जुइगु न्यागुलिइ उत्पन्न जुइगु इच्छा छन्द दयाच्चन, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः, उम्ह व्यक्तिया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः ।

सम्यक्समाधिया निरोध जुइगु न्यागू छु छु खःल्य ? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं निरोध जुइगु, तदङ्गकथं निरोध जुइगु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं निरोध जुइगु, हाकनं शान्त जुइगुकथं निरोध जुइगु, पिहावनेगु सामर्थ्यकथं निरोध जुइगु खः । प्रथमध्यानयात भावना याइम्हसिके नीवरणत छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं निरोध जुइगु, दृष्टितयत् तद्धयायेगु भाग दुगु समाधियात भावना याइम्हसिके तदङ्गकथं निरोध जुइगु, क्षयपाखे थ्यनिगु कारणं लोकुत्तरमार्गयात भावना याइम्ह व्यक्तियाके बांलाक त्वाःथलिगुकथं निरोध जुइगु, फलक्षण्य हाकनं शान्त जुइगुकथं निरोध जुइगु व निरोध जुइगु निर्वाण धयागु पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं निरोध जुइगु, थुपिं सम्यकदृष्टिया निरोध जुइगु न्यागू खः । थुपिं निरोध जुइगु न्यागुलिइ उत्पन्न जुइगु इच्छा छन्द दयाच्चन, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः, उम्ह व्यक्तिया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः ।

सम्यक्समाधिया परित्याग जुइगु न्यागू छु छु खःल्य ? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं परित्याग जुइगु, तदङ्गकथं परित्याग जुइगु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं परित्याग जुइगु, हाकनं शान्त जुइगुकथं परित्याग जुइगु, पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं परित्याग जुइगु खः । प्रथमध्यानयात भावना याइम्हसिके नीवरणत छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं परित्याग जुइगु, दृष्टितयत् तद्धयायेगु भाग दुगु समाधियात भावना याइम्हसिके तदङ्गकथं परित्याग जुइगु, क्षयपाखे थ्यनिगु कारणं लोकुत्तरमार्गयात भावना याइम्ह व्यक्तियाके बांलाक त्वाःथलिगुकथं परित्याग जुइगु, फलक्षण्य हाकनं शान्त जुइगुकथं परित्याग जुइगु व निरोध जुइगु निर्वाण धयागु पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं परित्याग जुइगु, थुपिं सम्यकदृष्टिया परित्याग जुइगु न्यागू खः । थुपिं परित्याग जुइगु न्यागुलिइ उत्पन्न जुइगु इच्छा छन्द दयाच्चन, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः, उम्ह व्यक्तिया चित्त नं बांलाक स्थिर जुइगु खः । थुपिं सम्यकदृष्टिया न्यागू विवेकत, न्यागू विरागत, न्यागू निरोधत, न्यागू परित्यागत, भिनिगू आधार निश्रयत खः ।

२६. भिक्षुपिं, दक्कं बलद्वारा यायेमाःगु ज्याखँत (दयाच्चन), उगु बलद्वारा यायेमाःगु दक्कं ज्याखँतयत् जमिनयात बःकया जमिनय् च्वना यायेमाः, थुकथं उगु बलद्वारा यायेमाःगु ज्याखँतयत् यायेमाःथें भिक्षुपिं, थथे हे भिक्षुं शीलयात बःकया शीलय् च्वना न्हेगू बोध्यङ्गयात भावना याइगु खः, न्हेगू बोध्यङ्गयात आपालं आपालं अभ्यास याइगु खः न्हेगू बोध्यङ्गयात भावना याना न्हेगू बोध्यङ्गयात अभ्यास याना धर्मय् वृद्धि जुइगु विकास जुइगु व्यापक जुइगुपाखे थ्यनिगु खः न्यागू बलयात भावना याइगु खः, न्यागू बलयात आपालं आपालं अभ्यास याइगु खः न्यागू बलयात भावना याना न्यागू बलयात अभ्यास याना धर्मय् वृद्धि जुइगु

विकास जुड़गु व्यापक जुड़गुपाखे थ्यनिगु खः न्यागू इन्द्रिययात भावना याइगु खः, न्यागू इन्द्रिययात आपालं आपालं अभ्यास याइगु खः ।

भिक्षुपिं, दक्व पुसा पुचः सिमा पुचःत (दयाच्वन) । इपिं दक्व जमिनयात बःकया जमिनय् दिना वृद्धि जुड़गु विकास जुड़गु व्यापक जुड़गुपाखे थ्यनिगु खः, थुकथं उपिं पुसा पुचः सिमा पुचःत वृद्धि जुड़गु विकास जुड़गु व्यापक जुड़गुपाखे थ्यनिगु खःथें भिक्षुपिं, थथे हे भिक्षु शीलयात बःकया शीलय् च्वना न्यागू इन्द्रिययात भावना याना न्यागू इन्द्रिययात अभ्यास याना धर्मय् वृद्धि जुड़गु विकास जुड़गु व्यापक जुड़गुपाखे थ्यनिगु खः ।

भिक्षुपिं, गुकथं भिक्षु शीलयात बःकया शीलय् च्वना न्यागू इन्द्रिययात भावना याना न्यागू इन्द्रिययात अभ्यास याना धर्मय् वृद्धि जुड़गु विकास जुड़गु व्यापक जुड़गुपाखे थ्यनिगु खःलय् ? भिक्षुपिं, थुगु बुद्धशासनय् भिक्षुं एकान्त जुड़गुयात बःकाइगु रागं रहित जुड़गुयात बःकाइगु निरोधयात बःकाइगु निर्वाणपाखे भुकेजुड़गु श्रद्धाइन्द्रिययात भावना याइगु खः वीर्यइन्द्रिययात भावना याइगु खः स्मृतिइन्द्रिययात भावना याइगु खः समाधिइन्द्रिययात भावना याइगु खः एकान्त जुड़गुयात बःकाइगु निर्वाणपाखे भुकेजुड़गु प्रज्ञाइन्द्रिययात भावना याइगु खः । भिक्षुपिं, थुकथं भिक्षु शीलयात बःकया धर्मय् (वृद्धि जुड़गु विकास जुड़गु व्यापक जुड़गु पाखे) थ्यनिगु खः ।

२-इन्द्रियनिर्देश

२७. श्रद्धाइन्द्रियया न्यागू विवेकत, न्यागू विरागत, न्यागू निरोधत, न्यागू परित्यागत, भिनिगू आधार निश्चयत (दयाच्वन) । वीर्यइन्द्रियया स्मृतिइन्द्रियया समाधिइन्द्रियया प्रज्ञाइन्द्रियया न्यागू विवेकत, न्यागू विरागत, न्यागू निरोधत, न्यागू परित्यागत, भिनिगू आधार निश्चयत दयाच्वन ।

श्रद्धाइन्द्रियया एकान्त जुड़गु विवेकत न्यागू छु छु खःलय् ? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुड़गु, तदङ्गकथं एकान्त जुड़गु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं एकान्त जुड़गु, हाकनं शान्त जुड़गुकथं एकान्त जुड़गु, पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुड़गु खः । प्रथमध्यानयात भावना याइम्हसिके नीवरणत छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुड़गु, दृष्टितय्त तच्छयायेगु भाग दुगु समाधियात भावना याइम्हसिके तदङ्गकथं एकान्त जुड़गु, क्षयपाखे थ्यनिगु कारणं लोकृत्तरमार्गयात भावना याइम्ह व्यक्तियाके बांलाक त्वाःथलिगुकथं एकान्त जुड़गु, फलक्षणय् हाकनं शान्त जुड़गुकथं एकान्त जुड़गु व निरोध जुड़गु निर्वाण धयागु पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुड़गु, थुपिं श्रद्धाइन्द्रियया एकान्त जुड़गु न्यागू खः । थुपिं एकान्त जुड़गु न्यागुलिइ उत्पन्न जुड़गु इच्छा छन्द दयाच्वन, श्रद्धाद्वारा निर्णय याइगु खः, उम्ह व्यक्तिया चित्त नं बांलाक स्थिर जुड़गु खः थुपिं श्रद्धाइन्द्रियया न्यागू विवेकत, न्यागू विरागत, न्यागू निरोधत, न्यागू परित्यागत, भिनिगू आधार निश्चयत खः ।

वीर्यइन्द्रियया स्मृतिइन्द्रियया समाधिइन्द्रियया प्रज्ञाइन्द्रियया एकान्त जुइगु विवेकत न्यागू छु छु खःलय् ? छुटे यायेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु, तदङ्गकथं एकान्त जुइगु, बांलाक त्वाःल्हायेगुकथं एकान्त जुइगु, हाकनं शान्त जुइगुकथं एकान्त जुइगु, पिहाँवनेगु सामर्थ्यकथं एकान्त जुइगु थुपिं प्रज्ञाइन्द्रियया न्यागू विवेकत, न्यागू विरागत, न्यागू निरोधत, न्यागू परित्यागत, भिनिगू आधार निश्चयत खः ।

विवेककथा स्वचाल ।

५-चर्याकथा

२८. उत्पन्न जुइगु 'चर्या' धयागुलिइ इर्यापथचर्या, आयतनचर्या, स्मृतिचर्या, समाधिचर्या, ज्ञानचर्या, मार्गचर्या, फलचर्या, लोकार्थचर्या धका उत्पन्न जुइगु चर्यात च्यागू खः ।

इर्यापथचर्या धयागुइर्यापथ प्यंगुलिइ (उत्पन्न जुइगु खः) **आयतनचर्या** धयागुआध्यात्मिक बाह्य आयतन खुगुलिइ उत्पन्न जुइगु खः । **स्मृतिचर्या** धयागु स्मृतिप्रस्थान प्यंगुलिइ उत्पन्न जुइगु खः । **समाधिचर्या** धयागु ध्यान प्यंगुलिइ उत्पन्न जुइगु खः । **ज्ञानचर्या** धयागु आर्यसत्य प्यंगुलिइ उत्पन्न जुइगु खः । **मार्गचर्या** धयागु आर्यमार्ग प्यंगुलिइ उत्पन्न जुइगु खः । **फलचर्या** धयागु श्रामण्यफल प्यंगुलिइ उत्पन्न जुइगु खः । **लोकार्थचर्या** धयागु (क्लेश शत्रुयात घात याना दक्व धर्मयात) अविपरीतरूपं स्वयं (थःथःम्ह) सिया बिज्याःपिं तथागतपिंके उत्पन्न जुइगु खः । छुं छुं अंशय् प्रत्येक बुद्धपिंके उत्पन्न जुइगु, छुं छुं अंशय् शिष्य श्रावकपिंके (उत्पन्न जुइगु खः) ।

इर्यापथचर्या नं प्रार्थना यायेगुलिइ सम्पन्न जूपिन्त उत्पन्न जुइगु खः । आयतनचर्या नं उगु उगु इन्द्रिय सुरक्षित जुयाच्चंगु लुखाद्वाः दयाच्चपिन्त उत्पन्न जुइगु खः । स्मृतिचर्या नं प्रमाद जुइगु मदुसे विहार यायेगु बानि दुपिन्त उत्पन्न जुइगु खः । समाधिचर्या नं अधिकगु चित्तयात उदयोग याइपिन्त उत्पन्न जुइगु खः । ज्ञानचर्या नं बुद्धिं सम्पन्नपिन्त उत्पन्न जुइगु खः । मार्गचर्या नं बांलाक आचरण याइपिन्त उत्पन्न जुइगु खः । फलचर्या बांलाक फल प्राप्त जुइधुकूपिन्त उत्पन्न जुइगु खः । लोकार्थचर्या (क्लेश) यात घात याना (दक्व धर्मयात) अविपरीतरूपं स्वयं (थःथःम्ह) सिया विज्याःपिं तथागतपिन्त उत्पन्न जुइगु खः । छुं छुं अंशय् प्रत्येकबुद्धपिन्त उत्पन्न जुइगु खः, छुं छुं अंशय् शिष्यश्रावकपिन्त उत्पन्न जुइगु खः । थुपिं उत्पन्न जुइगु 'चर्या' त च्यागू खः ।

२९. मेगु उत्पन्न जुइगु 'चर्या' त च्यागू दयाच्चन । निर्णय याइम्ह व्यक्ति श्रद्धाद्वारा उत्पन्न जुइगु खः, उदयोग याइम्ह व्यक्ति वीर्यद्वारा उत्पन्न जुइगु खः, प्रकट जुइम्ह व्यक्ति स्मृतिद्वारा उत्पन्न जुइगु खः, चिल्लाय्मदनिगुयात दयेकिम्ह व्यक्ति समाधिद्वारा उत्पन्न जुइगु खः, विभाजन याना सिइकीम्ह व्यक्ति प्रज्ञाद्वारा उत्पन्न जुइगु खः, विशेषं सिइकीम्ह व्यक्ति विज्ञान उत्पन्न जुइगुद्वारा उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं आचरण याइम्ह व्यक्तियाके कुशलधर्मत तःतःसकं वृद्धि जुइगु खः, उकिं आयतनचर्याद्वारा उत्पन्न जुइगु खः, थुकथं आचरण याइम्ह व्यक्तिकं विशेषता प्राप्त याइगु खः, उकिं विशेष चर्याद्वारा उत्पन्न जुइगु खः, थ्व उत्पन्न जुइगु 'चर्या' च्यागू खः ।

मेगु नं उत्पन्न जुइगु 'चर्या' च्यागू दयाच्चन, सम्यक्दृष्टिया निर्वाणयात खनिगुकथं उत्पन्न जुइगु, सम्यक्संकल्पया अभिमुखी जुया द्यतना बिइगुकथं उत्पन्न जुइगु, सम्यक् वचनया परिग्रहण याइगुकथं उत्पन्न जुइगु, सम्यक्कर्मान्त बांलाक उत्पन्न जुइकीगुकथं उत्पन्न जुइगु, सम्यक्आजीविकाया निर्मूल जुइगुकथं उत्पन्न जुइगु, सम्यक्व्यायामया उदयोग याइगुकथं उत्पन्न जुइगु, सम्यक्स्मृतिया प्रकटरूपं प्रकट जुइगुकथं उत्पन्न जुइगुव सम्यक्समाधिया चिल्लाय्मदनिगुकथं उत्पन्न जुइगु । थुपिं उत्पन्न जुइगु चर्यात च्यागू खः ।

चर्याकथा क्वचाल

६-प्रातिहार्यकथा

३०. भिक्षुपिं, थुपिं स्वंगू प्रातिहार्यत खः । छु छु स्वंगूलय् ? ऋद्धिप्रातिहार्य, आदेशनाप्रातिहार्य अनुशासनीप्रातिहार्यत खः ।

भिक्षुपिं, ऋद्धिप्रातिहार्यं छु खःलय्? भिक्षुपिं थुगु लोकय् गुलिसिनं छंगुलिं मया आपालं प्रभेद दुगु ऋद्धि पुचःयात अनुभव याइगु खः, याकचा जुया नं आपालं आपालं जुया वनिगु खः, आपालं आपालं जुया नं याकचा जुया वइगु खः, शरीर प्रकट जुइका बिइगु खः, शरीर लोप जुइका बिइगु खः ब्रह्मलोकय् तक नं शरीरयात (थःगु) इच्छा अनुसार जुइकीगु खः । भिक्षुपिं, थुकियात ऋद्धिप्रातिहार्यं धका धायेमाः । (१)

भिक्षुपिं, आदेशनाप्रातिहार्यं छु खःलय्? भिक्षुपिं, थुगु लोकय् गुलिसिनं “छंगु चित्त थुकथं नं जुइगु खः, छंगु चित्त थुगु प्रभेदकथं नं जुइगु खः, छंगु चित्त थुकथं नं जुइगु खः” धका निमित्तकथं निर्देशन याइगु खः । उम्ह व्यक्तिं आपालंसित नं निर्देशन यातधाःसा, उगु निर्देशन याइगु उगु अनुरूप हे जुइगु खः, मेगु आकारप्रकारकथं मजू ।

भिक्षुपिं, थुगु लोकय् गुलिसिनं निमित्तकथं निर्देशन मया, मेकथं मनूतय्गु वा राक्षसतय्गु वा देवतापिनिगु सः ताया “छंगु चित्त थुकथं नं जुइगु खः, छंगु चित्त थुगु प्रभेदकथं नं जुइगु खः, छंगु चित्त थुकथं नं जुइगु खः” धका निर्देशन याइगु खः । उम्ह व्यक्तिं आपाःसित नं यदि निर्देशन यातधाःसा उगु निर्देशन याइगु उगु अनुरूप हे जुइगु खः, मेगु आकारप्रकारकथं मजू ।

भिक्षुपिं, थुगु लोकय् गुलिसिनं निमित्तकथं नं निर्देशन मया, मनूतय्गु, राक्षसतय्गु व देवतापिनिगु सः ताया नं निर्देशन मया, मेकथं चिन्तन याइम्ह विचाः याइम्ह व्यक्तिया चिन्तन याइगुद्वारा फिजेजुइगु सः ताया “छंगु चित्त थुकथं नं जुइगु खः, छंगु चित्त थुगु प्रभेदकथं नं जुइगु खः, छंगु चित्त थुकथं नं जुइगु खः” धका निर्देशन याइगु खः । उम्ह व्यक्तिं आपाःसित नं यदि निर्देशन यातधाःसा, उगु निर्देशन याइगु उगु अनुरूप हे जुइगु खः, मेगु आकारप्रकारकथं मजू ।

भिक्षुपिं, थुगु लोकय् गुलिसिनं निमित्तकथं नं निर्देशन मया, मनूतय्गु, राक्षसतय्गु व देवतापिनिगु सः ताया नं निर्देशन मया, चिन्तन याइम्ह विचाः याइम्ह व्यक्तिया चिन्तन याइगुद्वारा फिजेजुइगु सः ताया नं निर्देशन मया, मेकथं चिन्तन यायेगु मद्दु विचाः यायेगु मद्दुगु समाधि प्रवेश याइम्ह व्यक्तिया चित्तयात गुगु आकारप्रकारकथं “थुम्ह आयुष्मानं चित्तसंस्कारतय्त्त समादान यायेमाः, गुगु आकारप्रकारकथं थुगु चित्तया अनन्तरय् थुजोगु चिन्तन मननयात चिन्तन मनन याइतिनि” धका थःगु चित्तद्वारा विभाजन याना सिइगु खः । उम्ह व्यक्तिं आपाःसित नं यदि निर्देशन यातधाःसा, उगु निर्देशन याइगु उगु अनुरूप हे जुइगु खः, मेगु आकारप्रकारकथं मजू । भिक्षुपिं थुकियात आदेशनाप्रातिहार्यं धका धायेमाः । (२)

भिक्षुपि अनुशासनीप्रातिहार्यं खु खःलय् ? भिक्षुपिं, धुगु लोकय् गुलिसिनं “थुकथं चिन्तन मनन या, थुकथं चिन्तन मनन यायेमते, थुकथं मनय् वायेके, थुकथं मनय् वायेकेमते, थ्व राग आदियात परित्याग या, धुगु लोकुत्तर धर्मयात परिपूर्ण जुइका विहार याना च्वं” धका थुकथं अनुशासन याइगु खः, भिक्षुपिं थुकियात अनुशासनीप्रातिहार्यं धका धायेमाः । भिक्षुपिं थुपिं स्वंगू प्रातिहार्यत खः । (३)

३१. नैष्कर्म्य परिपूर्ण जुइगु कारणं ऋद्धि खः, कामच्छन्दयात परित्याग याइगु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुपिं व्यक्तिपिं उगु नैष्कर्म्यं परिपूर्ण जुइगु खः, इपिं दक्वं विशुद्धगु चित्त दुपिं खः, बुलु मज्जुगु चिन्तन मनन दुपिं खः, थुकथं निर्देशन याइगु आदेशनाप्रातिहार्यं खः । उगु नैष्कर्म्ययात हे “थुकथं सुरुइ सेवन यायेमाः, थुकथं भावना यायेमाः, थुकथं अभ्यास यायेमाः, थुकथं नैष्कर्म्य अनुकूलगु स्मृतियात प्रकट जुइकेमाः” थुकथं (अनुशासन यायेगु) अनुशासनीप्रातिहार्यं खः । (१)

अव्यापाद परिपूर्ण जुइगु कारणं ऋद्धि खः, व्यापादयात परित्याग याइगु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुपिं व्यक्तिपिं उगु अव्यापादं परिपूर्ण जुइगु खः, इपिं दक्वं विशुद्धगु चित्त दुपिं खः, बुलु मज्जुगु चिन्तन मनन दुपिं खः, थुकथं निर्देशन याइगु आदेशनाप्रातिहार्यं खः । उगु अव्यापादयात हे “थुकथं सुरुइ सेवन यायेमाः, थुकथं भावना यायेमाः, थुकथं अभ्यास यायेमाः, थुकथं अव्यापाद अनुकूलगु स्मृतियात प्रकट जुइकेमाः” थुकथं (अनुशासन यायेगु) अनुशासनीप्रातिहार्यं खः । (२)

आलोकसंज्ञा परिपूर्ण जुइगु कारणं ऋद्धि खः, स्त्यानमिद्धयात परित्याग याइगु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुपिं व्यक्तिपिं उगु आलोकसंज्ञां परिपूर्ण जुइगु खः, इपिं दक्वं विशुद्धगु चित्त दुपिं खः, बुलु मज्जुगु चिन्तन मनन दुपिं खः, थुकथं निर्देशन याइगु आदेशनाप्रातिहार्यं खः । उगु आलोकसंज्ञायात हे “थुकथं सुरुइ सेवन यायेमाः, थुकथं भावना यायेमाः, थुकथं अभ्यास यायेमाः, थुकथं अव्यापाद अनुकूलगु स्मृतियात प्रकट जुइकेमाः” थुकथं (अनुशासन यायेगु) अनुशासनीप्रातिहार्यं खः । (३)

चिल्लाय्मदनिगु परिपूर्ण जुइगु कारणं ऋद्धि खः, औधृत्ययात परित्याग याइगु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुपिं व्यक्तिपिं उगु चिल्लाय् मदनिगुलिइ परिपूर्ण जुइगु खः, इपिं दक्वं विशुद्धगु चित्त दुपिं खः, बुलु मज्जुगु चिन्तन मनन दुपिं खः, थुकथं निर्देशन याइगु आदेशनाप्रातिहार्यं खः । उगु चिल्लाय्मदनिगुयात हे “थुकथं सुरुइ सेवन यायेमाः, थुकथं भावना यायेमाः, थुकथं अभ्यास यायेमाः, थुकथं चिल्लाय्मदनिगु अनुकूलगु स्मृतियात प्रकट जुइकेमाः” थुकथं (अनुशासन यायेगु) अनुशासनीप्रातिहार्यं खः । (४)

धर्मव्यवस्थानं परिपूर्ण जुइगु कारणं ऋद्धि खः, विचिकित्सायात परित्याग याइगु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुपिं व्यक्तिपिं उगु धर्मव्यवस्थानं परिपूर्ण जुइगु खः, इपिं दक्वं विशुद्धगु चित्त दुपिं खः, बुलु मज्जुगु चिन्तन मनन दुपिं खः, थुकथं निर्देशन याइगु आदेशनाप्रातिहार्यं खः । उगु धर्मव्यवस्थानयात हे “थुकथं सुरुइ सेवन यायेमाः, थुकथं भावना यायेमाः, थुकथं अभ्यास यायेमाः, थुकथं धर्मव्यवस्थान अनुकूलगु स्मृतियात प्रकट जुइकेमाः” थुकथं (अनुशासन यायेगु) अनुशासनीप्रातिहार्यं खः । (५)

ज्ञानं परिपूर्णं जुड्गु कारणं ऋद्धि खः, अविद्यायात परित्याग याड्गु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुपिं व्यक्तिपिं उगु ज्ञानं परिपूर्णं जुड्गु खः, इपिं दक्वं विशुद्धगु चित्तं दुपिं खः, बुलु मज्जूगु चिन्तनं मननं दुपिं खः, थुकथं निर्देशनं याड्गु आदेशनाप्रातिहार्यं खः । उगु ज्ञानयात हे “थुकथं सुरुइ सेवनं यायेमाः, थुकथं भावना यायेमाः, थुकथं अभ्यासं यायेमाः, थुकथं धर्मव्यवस्थानं अनुकूलगु स्मृतियात प्रकटं जुड्केमाः” थुकथं (अनुशासनं यायेगु) अनुशासनीप्रातिहार्यं खः । (६)

लय्तायेगु परिपूर्णं जुड्गु कारणं ऋद्धि खः, न्त्याड्गु मताड्गु परित्याग याड्गु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुपिं व्यक्तिपिं उगु लय्तायेगुलिं परिपूर्णं जुड्गु खः, इपिं दक्वं विशुद्धगु चित्तं दुपिं खः, बुलु मज्जूगु चिन्तनं मननं दुपिं खः, थुकथं निर्देशनं याड्गु आदेशनाप्रातिहार्यं खः । उगु लय्तायेगुयात हे “थुकथं सुरुइ सेवनं यायेमाः, थुकथं भावना यायेमाः, थुकथं अभ्यासं यायेमाः, थुकथं लय्तायेगु अनुकूलगु स्मृतियात प्रकटं जुड्केमाः” थुकथं (अनुशासनं यायेगु) अनुशासनीप्रातिहार्यं खः । (७)

प्रथमध्यानं परिपूर्णं जुड्गु कारणं ऋद्धि खः, नीवरणयत्तं परित्याग याड्गु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुपिं व्यक्तिपिं उगु प्रथमध्यानं परिपूर्णं जुड्गु खः, इपिं दक्वं विशुद्धगु चित्तं दुपिं खः, बुलु मज्जूगु चिन्तनं मननं दुपिं खः, थुकथं निर्देशनं याड्गु आदेशनाप्रातिहार्यं खः । उगु प्रथमध्यानयात हे “थुकथं सुरुइ सेवनं यायेमाः, थुकथं भावना यायेमाः, थुकथं अभ्यासं यायेमाः, थुकथं प्रथमध्यानं अनुकूलगु स्मृतियात प्रकटं जुड्केमाः” थुकथं (अनुशासनं यायेगु) अनुशासनीप्रातिहार्यं खः :..... (२६-३३)

अरहत्त्वमार्गं परिपूर्णं जुड्गु कारणं ऋद्धि खः, दक्वं क्लेशतयत्तं परित्याग याड्गु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुपिं व्यक्तिपिं उगु अरहत्त्वमार्गं परिपूर्णं जुड्गु खः, इपिं दक्वं विशुद्धगु चित्तं दुपिं खः, बुलु मज्जूगु चिन्तनं मननं दुपिं खः, थुकथं (निर्देशनं याड्गु) आदेशनाप्रातिहार्यं खः । उगु अरहत्त्वमार्गयात हे “थुकथं सुरुइ सेवनं यायेमाः, थुकथं भावना यायेमाः, थुकथं अभ्यासं यायेमाः, थुकथं अरहत्त्वमार्गं अनुकूलगु स्मृतियात प्रकटं जुड्केमाः” थुकथं (अनुशासनं यायेगु) अनुशासनीप्रातिहार्यं खः । (४-३७)

३२. नैष्कर्म्यं परिपूर्णं जुड्गु कारणं ऋद्धि खः, कामच्छन्दयात परित्याग याड्गु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुगु ऋद्धि व प्रातिहार्यं दु, उकियात ऋद्धिप्रातिहार्यं धायेमाः । अब्यापादं परिपूर्णं जुड्गु कारणं ऋद्धि खः, व्यापादयात परित्याग याड्गु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुगु ऋद्धि व प्रातिहार्यं दु, उकियात ऋद्धिप्रातिहार्यं धायेमाः । आलोकसंज्ञां परिपूर्णं जुड्गु कारणं ऋद्धि खः, स्त्यानमिद्धयात परित्याग याड्गु कारणं प्रातिहार्यं खः :..... अरहत्त्वमार्गं परिपूर्णं जुड्गु कारणं ऋद्धि खः, दक्वं क्लेशतयत्तं परित्याग याड्गु कारणं प्रातिहार्यं खः । गुगु ऋद्धि व प्रातिहार्यं दु, उकियात ऋद्धिप्रातिहार्यं धायेमाः ।

प्रातिहार्यकथां क्वचाल ।

७-समशीर्षकथा

३३. दक्वं धर्मतयत् बांलाक त्वाःथलिगुलिइ व निरोध जुइगुलिइ प्रकट मजुइगु आकार प्रकारद्वारा उत्पन्न जुइगु प्रज्ञा समशीर्षय् ज्ञान खः ।

दक्वं धर्मतयत् धयागु न्यागू स्कन्ध भिनिगू आयतन भिंच्यागू धातु कुशलधर्म अकुशलधर्म अब्याकृतधर्म कामावचरधर्म रूपावचरधर्म अरूपावचरधर्म संसार वर्तय् दुमत्युंगु (लोकोत्तर) धर्मत खः । **बांलाक त्वाःथलिगुलिइ** धयागु नैष्कर्म्यद्वारा कामच्छन्दयात बांलाक त्वाःथलिगु खः, अब्यापादद्वारा व्यापादयात बांलाक त्वाःथलिगु खः, आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्धयात बांलाक त्वाःथलिगु खः, चिल्लाय्मदनिगुद्वारा औधृत्ययात बांलाक त्वाःथलिगु खः, धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सायात बांलाक त्वाःथलिगु खः, ज्ञानद्वारा अविद्यायात बांलाक त्वाःथलिगु खः, लय्तायेगुद्वारा न्ह्याइपु मताइगुयात बांलाक त्वाःथलिगु खः, प्रथमध्यानद्वारा नीवरणतयत् बांलाक त्वाःथलिगु खः अरहत्त्वमार्गद्वारा क्लेश दक्वयात बांलाक त्वाःथलिगु खः ।

निरोध जुइगुलिइ धयागु नैष्कर्म्यद्वारा कामच्छन्दयात निरोध जुइकीगु खः, अब्यापादद्वारा व्यापादयात निरोध जुइकीगु खः, आलोकसंज्ञाद्वारा स्त्यानमिद्धयात निरोध जुइकीगु खः, चिल्लाय्मदनिगुद्वारा औधृत्ययात निरोध जुइकीगु खः, धर्मव्यवस्थानद्वारा विचिकित्सायात निरोध जुइकीगु खः, ज्ञानद्वारा अविद्यायात निरोध जुइकीगु खः, लय्तायेगुद्वारा न्ह्याइपु मताइगुयात निरोध जुइकीगु खः, प्रथमध्यानद्वारा नीवरणतयत् निरोध जुइकीगु खः अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशतयत् निरोध जुइकीगु खः ।

प्रकट मजुइगु आकारप्रकारकथं धयागु नैष्कर्म्य प्राप्त जूहसित कामच्छन्द प्रकट मजू, अब्यापाद प्राप्त जूहसित व्यापाद प्रकट मजू, आलोकसंज्ञा प्राप्त जूहसित स्त्यानमिद्ध प्रकट मजू, चिल्लाय्मदनिगु प्राप्त जूहसित औधृत्य प्रकट मजू, धर्मव्यवस्थान प्राप्त जूहसित विचिकित्सा प्रकट मजू, ज्ञान प्राप्त जूहसित अविद्या प्रकट मजू, लय्तायेगु प्राप्त जूहसित न्ह्याइपु मताइगु प्रकट मजू, प्रथमध्यान प्राप्त जूहसित नीवरण प्रकट मजू अरहत्त्वमार्ग प्राप्त जूहसित दक्वं क्लेशत प्रकट मजू ।

सम धयागु कामच्छन्दयात प्रहाण याइगु भावया कारणं नैष्कर्म्य (शान्त जुइगु) **सम** खः । व्यापादयात प्रहाण याइगु भावया कारणं अब्यापाद (शान्त जुइगु) **सम** खः । स्त्यानमिद्धयात प्रहाण याइगु भावया कारणं आलोकसंज्ञा (शान्त जुइगु) **सम** खः । औधृत्ययात प्रहाण याइगु भावया कारणं चिल्लाय्मदनिगु (शान्त जुइगु) **सम** खः । विचिकित्सायात प्रहाण याइगु भावया कारणं धर्मव्यवस्थान (शान्त जुइगु) **सम** खः । अविद्यायात प्रहाण याइगु भावया कारणं प्रज्ञा (शान्त जुइगु) **सम** खः । न्ह्याइपु मताइगुयात प्रहाण याइगु भावया कारणं लय्तायेगु (शान्त जुइगु) **सम** खः । नीवरणयात प्रहाण याइगु भावया कारणं प्रथमध्यान (शान्त जुइगु) **सम** खः । दक्वं क्लेशत प्रहाण याइगु भावया कारणं अरहत्त्वमार्ग (शान्त जुइगु) **सम** खः ।

शीर्ष धयागुलिइ शीर्षत भिंस्वगू खः, च्युता काइगु शीर्ष तृष्णा खः, गथः चिनिगु शीर्ष मान खः, द्वक परामर्शन याइगु शीर्ष दृष्टि खः, चिल्लाय्दनिगु शीर्ष औधृत्य खः, संक्लेश शीर्ष अविद्या खः, निर्णय याइगु श्रद्धा खः, उद्योग याइगु शीर्ष वीर्य खः, प्रकट जुइगु शीर्ष स्मृति खः, चिल्लाय्मदनिगु शीर्ष समाधि खः, खनिगु दर्शन शीर्ष प्रज्ञा खः, उत्पन्न जुइगु शीर्ष जीवित्तिन्द्रिय खः, गौचर शीर्ष विमोक्ष खः, संस्कार शीर्ष (निरोध अवस्था) निवारण खः ।

समशीर्षकथा क्वचाल ।

८-स्मृतिप्रस्थानकथा

३४. श्रावस्ती निदान खः । भिक्षुपिं, स्मृतिप्रस्थानत थुपिं प्यंगू खः, छु छु प्यंगूलय् धाःसा ? भिक्षुपिं, थुगु बुद्धशासनय् भिक्षु उद्योग याइगु वीर्य सम्प्रजन्यं सम्पन्न जुया स्मृति दयेका उपादानस्कन्ध लोकय् इच्छा आशक्ति अभिध्या मन सुख मदइगु दौर्मनस्ययात चिइका रूप समूह कायय् रूप समूह काय धका बारबार भावना याना विहार यानाच्चनिगु खः, वेदनातय्के चित्तय् उद्योग याइगु वीर्य सम्प्रजन्यं सम्पन्न जुया स्मृति दयेका उपादानस्कन्ध लोकय् इच्छा आशक्ति अभिध्या मन सुख मदइगु दौर्मनस्ययात चिइका स्वभावधर्मतय्के स्वभावधर्म धका बारबार भावना याना विहार यानाच्चनिगु खः । भिक्षुपिं, स्मृतिप्रस्थानत थुपिं प्यंगू हे खः धका (कना बिज्यात) ।

३५.(क) रूप समूह कायय् रूप समूह काय धका गुकयं भावना याना विहार यानाच्चनिगु खःलय् ? थुगु बुद्धशासनय् गुलिसिनं पृथ्वीधातु समूह 'पृथ्वी काय' यात अनित्य धका बारबार भावना याइगु खः, नित्य धका भावना मया, दुःख खः धका बारबार भावना याइगु खः, सुख खः धका भावना मया, आत्मा मखु 'अनात्मा' धका बारबार भावना याइगु खः आत्मा धका भावना मया, उद्विग्न जुइगु खः न्त्याइपु मतायेकु, विरक्त जुइगु खः रक्त मजू, निरोध जुइकीगु खः, उत्पन्न मजुइकु, परित्याग याइगु खः क्वात्तुक मज्जं ।

अनित्य धका बारबार भावना यातधाःसा नित्यसंज्ञायात परित्याग याइगु खः, दुःख खः धका बारबार भाविता यात धासा सुखसंज्ञायात परित्याग याइगु खः, आत्मा मखु (अनात्मा) धका बारबार भावना यातधाःसा आत्मासंज्ञायात परित्याग याइगु खः, उद्विग्न जुल धाःसा यःताइगुयात परित्याग याइगु खः, विरक्त जुइगु यातधाःसा रक्त जुइगु 'राग' यात परित्याग याइगु खः, निरोध जुइकीगु जुल धाःसा उत्पन्नजुइकीगुयात परित्याग याइगु खः, त्याग याइगु जुल धाःसा क्वात्तुक ज्वनिगुयात परित्याग याइगु खः, थुपिं न्हेगू आकार प्रकारतद्वारा रूप समूह काययात बारबार भावना याइगु खः, रूप समूह काय प्रकट जुइगु अवस्था खः, स्मरण यायेगु 'स्मृति' मखु, स्मृति प्रकट अवस्था नं खः, स्मरण यायेगु 'स्मृति' नं खः, उगु स्मृति उगु ज्ञानद्वारा उगु रूप समूह काययात बारबार भावना याइगु खः, उकिं रूप समूह काय धका बारबार भावना यायेगु स्मृतिप्रस्थानयात 'काये कायानुपस्सना सतिपट्टाना' धका धायेमा ।

भावना धयागुलिइ भावनात प्यंगू खः । उगू प्यंगू मध्यय् उत्पन्न जुयावंच्वंगु धर्मत पुलावना उत्पन्न जुइगु स्वभाव मदुगु कारणं भावना धाइ, इन्द्रियतय्गु कृत्य छगू मात्र दुगु स्वभावं भावना धाइ, उखेपाखे थ्यंकाबिइया निंतिं उद्योग यायेगु वहन यायेगु स्वभावया कारणं भावना धाइ, वृद्धि याना थुनिगु स्वभावया कारणं भावना धाइ ।

थुगु बुद्धशासनय् जलधातु समूह 'आपोकाय' यात मी 'तेजोकाय' यात फय्धातु समूह 'वायोकाय' यात सँ समूहयात चिमिसँ समूहयात ख्वातुगु छयंगु समूहयात सालुगु छयंगु समूहयात ला समूहयात ही समूहयात नसा

समूहयात क्वे समूहयात स्यः समूहयात अनित्य धका बार बार भावना याइगु खः, नित्य धका भावना मया, दुःख खः धका बारबार भावना याइगु खः, सुख धका भावना मया, आत्मा मखु 'अनात्म' धका बारबार भावना याइगु खः, आत्मा धका भावना मया, उद्विग्न जुइगु खः, यः मतायेकु, विरक्त जुइगु खः, रक्त मजू, निरोध जुइकीगु खः, वृद्धि जुइकीगु मखु, परित्याग याइगु खः, क्वात्तुक मज्जं ।

अनित्य धका बारबार भावना यातधाःसा नित्यसंज्ञायात परित्याग याइगु खः, दुःख खः धका बारबार भावना याइगु खःसा सुखसंज्ञायात परित्याग याइगु खः, आत्मा मखु (अनात्मा) धका बारबार भावना यातधाःसा आत्मासंज्ञायात परित्याग याइगु खः, उद्विग्न जुल धाःसा यःताइगुयात परित्याग याइगु खः, विरक्त जुइकीगु यातधाःसा रक्त जुइगु 'राग' यात परित्याग याइगु खः, निरोध जुइकीगु जुल धाःसा उत्पन्न जुइकीगुयात परित्याग याइगु खः, त्याग याइगु जुल धाःसा क्वात्तुक ज्वनिगुयात परित्याग याइगु खः, थुपिं न्हेगू आकारप्रकारतद्वारा रूप समूह काययात बारबार भावना याइगु खः, रूप समूह काय प्रकट जुइगु अवस्था खः, स्मरण यायेगु 'स्मृति' मखु, स्मृति प्रकट अवस्था नं खः, स्मरण यायेगु 'स्मृति' नं खः, उगु स्मृति उगु ज्ञानद्वारा उगु रूप समूह काययात बारबार भावना याइगु खः, उकिं रूप समूह काय धका बारबार भावना यायेगुयात स्मृतिप्रस्थान धका धायेमा ।

भावना धयागुलिइ भावनात प्यंगू खः । उगू प्यंगू मध्यय उत्पन्न जुयावंच्वंगु धर्मत पुलावना उत्पन्न जुइगु स्वभाव मदुगु कारणं भावना धाइ, इन्द्रियतयगु कृत्य छगू मात्र दुगु स्वभावं भावना धाइ, उखेपाखे थ्यंकाबिइया निंतिं उद्योग यायेगु वहन यायेगु स्वभावया कारणं भावना धाइ, वृद्धि याना थुनिगु स्वभावया कारणं भावना धाइ । थुकथं रूप समूह कायय रूप समूह काय धका बारबार भावना याना विहार यानाच्चनिगु खः । (१)

(ख) गुकथं वेदनातय्के वेदना धका बारबार भावना याना विहार यानाच्चनिगु खःलय् ? थुगु बुद्धशासनय् सुखवेदना सुख अनुभव यायेगुयात अनित्य धका भावना यानाच्चनिगु खः, नित्य धका भावना मया परित्याग याइगु खः क्वात्तुक मज्जं ।

अनित्य धका बारबार भावना यातधाःसा नित्यसंज्ञायात परित्याग याइगु खः परित्याग यातधाःसा क्वात्तुक ज्वनिगुयात परित्याग याइगु खः । थुपिं न्हेगू आकारप्रकारतद्वारा वेदनायात बारबार भावना याइगु खः । वेदना प्रकट अवस्था खः, स्मरण याइगु 'स्मृति' मखु । स्मृति प्रकट अवस्था नं जुयाच्चन, स्मरण याइगु 'स्मृति' नं जुयाच्चन । उगु स्मृति उगु ज्ञानद्वारा उगु वेदनायात बारबार भावना याइगु खः, उकिं वेदनातय्के वेदना धका बारबार भावना यायेगु स्मृतिप्रस्थान धका धायेमा ।

भावना धयागुलिइ भावनात प्यंगू खः वृद्धि याना थुनिगु स्वभावया कारणं भावना धाइ थुगु बुद्धशासनय् गुलिसिनं दुःखवेदना 'दुख अनुभव यायेगु' यात अदुःखअसुख वेदनायात आमिस दुगु गृहश्रित सुखवेदनायात आमिस मदुगु नैष्कर्म्यश्रित

सुखवेदनायात आमिस दुग्गु गृहश्रित दुःखवेदनायात आमिस मदुग्गु नैष्कर्म्यश्रित दुःख वेदनायात आमिस दुग्गु गृहश्रित अदुःखअसुख वेदनायात आमिस मदुग्गु नैष्कर्म्यश्रित अदुःखअसुख वेदनायात मिखाय् ध्वःदुया स्पर्श जुइग्गु 'चक्षु संस्पर्श' या कारणं उत्पन्न जुइग्गु वेदनायात न्हासय् ध्वःदुया स्पर्श जुइग्गु 'घ्राण संस्पर्श'या कारणं उत्पन्न जुइग्गु वेदनायात न्हासय् ध्वःदुया स्पर्श जुइग्गु 'घ्राण संस्पर्श'या कारणं उत्पन्न जुइग्गु वेदनायात म्यचय् ध्वःदुया स्पर्श जुइग्गु 'जिह्वा संस्पर्श'या कारणं उत्पन्न जुइग्गु वेदनायात काय ध्वःदुया स्पर्श जुइग्गु 'काय संस्पर्श'या कारणं उत्पन्न जुइग्गु वेदनायात मनय् ध्वःदुया स्पर्श जुइग्गु 'मनो संस्पर्श'या कारणं उत्पन्न जुइग्गु वेदनायात अनित्य धका बारबार भावना याइग्गु खः, नित्य धका भावना मया परित्याग याइग्गु खः, क्वात्तुक मज्जं ।

अनित्य धका बारबार भावना यातधाःसा नित्यसंज्ञायात परित्याग याइग्गु खः । परित्याग यातधाःसा क्वात्तुक ज्वनिगुयात परित्याग याइग्गु खः । थुपिं न्हेगू आकारप्रकारद्वारा वेदनायात बारबार भावना याइग्गु खः, वेदना प्रकट अवस्था खः, स्मरण याइग्गु 'स्मृति' मखु । स्मृति प्रकट अवस्था नं जुयाच्चन, स्मरण याइग्गु 'स्मृति' नं जुयाच्चन । उग्गु स्मृति उग्गु ज्ञानद्वारा उग्गु वेदनायात बारबार भावना याइग्गु खः, उकिं वेदनातय्के वेदना धका बारबार भावना यायेग्गु स्मृतिप्रस्थान धका धायेमा ।

भावना धयागुलिइ भावनात प्यंगू खः थुकथं वेदनातय्त वेदना धका बारबार भावना याना च्वनिगु खः । (२)

(ग) **गुकथं चित्ततय्के चित्त धका बारबार भावना याना विहार यानाच्चनिगु खः** लय् ? थुगु बुद्धशासनय् गुलिसिनं राग सहित जुयाच्चंगु 'सराग' चित्तयात अनित्य धका भावना याइग्गु खः, नित्य धका भावना मया । परित्याग याइग्गु खः, क्वात्तुक मज्जं । अनित्य धका बारबार भावना यातधाःसा नित्यसंज्ञायात परित्याग याइग्गु खः परित्याग यातधाःसा क्वात्तुक ज्वनिगुयात परित्याग याइग्गु खः । थुपिं न्हेगू आकारप्रकारद्वारा चित्तयात बारबार भावना याइग्गु खः, चित्त प्रकट अवस्था खः, स्मरण यायेग्गु 'स्मृति' मखु । स्मृति प्रकट अवस्था नं जुयाच्चन, स्मरण याइग्गु 'स्मृति' नं जुयाच्चन । उग्गु स्मृति उग्गु ज्ञानद्वारा उग्गु चित्तयात बारबार भावना याइग्गु खः, उकिं चित्तय् चित्त धका बारबार भावना यायेग्गु स्मृतिप्रस्थान धका धायेमा ।

भावना धयागुलिइ भावनात प्यंगू खः वृद्धियाना थुनिगु स्वभावया कारणं भावना धाइ, थुगु बुद्धशासनय् गुलिसिनं रागं अलग्गु चित्तयात दोष सहित जुयाच्चंगु 'सदोष' चित्तयात दोष अलग्गु चित्तयात मोह सहित जुयाच्चंगु 'समोह' चित्तयात कय्कुनाच्चंगु चित्तयात चिल्लाय्दंगु चित्तयात महर्गत चित्तयात महर्गत मखुगु चित्तयात (थःस्वया) पुलावनाच्चंगु चित्तयात (थःस्वया) पुलावनाच्चंगु मदुग्गु चित्तयात समाहितगु चित्तयात समाहित मजूगु चित्तयात विमुत्तगु चित्तयात विमुत्त मजूगु चित्तयात चक्षुविज्ञानयात श्रोतविज्ञानयात घ्राणविज्ञानयात

जिह्वाविज्ञानयात कायविज्ञानयात मनोविज्ञानयात अनित्य धका बारबार भावना याइगु खः, नित्य धका भावना मया परित्याग याइगु खः, क्वात्तुक मज्जं । अनित्य धका बारबार भाविता यातधाःसा नित्यसंज्ञायात परित्याग याइगु खः परित्यागयातधाःसा क्वात्तुक ज्वनिगुयात परित्याग याइगु खः । थुपिं न्हेगू आकारप्रकारद्वारा चित्तयात बारबार भावना याइगु खः, चित्त प्रकट अवस्था खः, स्मरण यायेगु 'स्मृति' मखु । स्मृति प्रकट अवस्था नं जुयाच्चन, स्मरण याइगु 'स्मृति' नं जुयाच्चन । उगु स्मृति उगु ज्ञानद्वारा उगु चित्तयात बारबार भावना याइगु खः, उकिं चित्तय् चित्त धका बारबार भावना यायेगु स्मृतिप्रस्थान धका धायेमा ।

भावना धयागुलिइ भावनात प्यंगू खः वृद्धियाना थुनिगु स्वभावया कारणं भावना धाइ । थुकथं चित्तय् चित्त धका बारबार भावना याना विहार यानाच्चनिगु खः । (३)

(घ) गुकथं स्वभाव धर्मतय्केस्वभाव धर्म धका बारबार भावना याना विहार यानाच्चनिगु खः:ल्य् ?थुगु बुद्धशासनय् गुलिसिनं रूप समूह काययात बाकि ल्यंका वेदनायात बाकि ल्यंका चित्तयात बाकि ल्यंका बाकिदुगु स्वभाव धर्मतय् अनित्य धका बारबार भावना याइगु खः, नित्य धका भावना मया, दुःख खः धका बारबार भावना याइगु खः, सुख धका भावना मया, आत्मा मखु 'अनात्म' धका बारबार भावना याइगु खः, आत्मा धका भावना मया, उद्विग्न जुइगु खः, यः मतायेकु, विरक्त जुइगु खः, रक्त मजू, निरोध जुइकीगु खः, वृद्धि जुइकीगु मखु, परित्याग याइगु खः, क्वात्तुक मज्जं ।

अनित्य धका बारबार भावना यात धासा नित्यसंज्ञायात परित्याग याइगु खः, दुःख खः धका बारबार भावना याइगु खः:सा सुखसंज्ञायात परित्याग याइगु खः, आत्मा मखु (अनात्मा) धका बारबार भावना यातधाःसा आत्मासंज्ञायात परित्याग याइगु खः, उद्विग्न जुल धाःसा यःताइगुयात परित्याग याइगु खः, विरक्त जुइगु यात धासा रक्त जुइगु 'राग' यात परित्याग याइगु खः, निरोध जुइकीगु जुल धाःसा उत्पन्न जुइकीगु यात परित्याग याइगु खः, त्याग याइगु जुल धाःसा क्वात्तुक ज्वनिगुयात परित्याग याइगु खः, थुपिं न्हेगू आकार प्रकारतद्वारा रूप समूह काययात बारबार भावना याइगु खः, स्वभाव धर्मत प्रकट जुइगु अवस्था खः, स्मरण यायेगु 'स्मृति' मखु, स्मृति प्रकट अवस्था नं खः, स्मरण यायेगु 'स्मृति' नं खः, उगु स्मृति उगु ज्ञानद्वारा उगु रूप समूह काययात बारबार भावना याइगु खः, उकिं स्वभाव धर्मत धका बारबार भावना यायेगु स्मृतिप्रस्थान धका धायेमा ।

भावना धयागुलिइ भावनात प्यंगू खः । उगु प्यंगू मध्यय् उत्पन्न जुयावंच्वंगु धर्मत पुलावना उत्पन्न जुइगु स्वभाव मदुगु कारणं भावना धाइ, इन्द्रियतय्गु कृत्य छगू मात्र दुगु स्वभावं भावना धाइ, उखेपाखे थ्यंकाबिइया निंतिं उद्योग यायेगु वहन यायेगु स्वभावया कारणं भावना धाइ, वृद्धि याना थुनिगु स्वभावया कारणं भावना धाइ । थुकथं स्वभाव धर्मय् स्वभाव धर्म धका बारबार भावना याना विहार यानाच्चनिगु खः । (४)

स्मृतिप्रस्थानकथा क्वचाल ।

९-विपश्यनाकथा

३६. थथे जिं न्यना वये नं । छ्गू इलय् भगवान् बुद्ध अनाथपिण्डिक महाजनया आराम जुयाच्चंगु जेतवन विहारय् विहार याना बिज्यानाच्चन । उगु इलय् भगवान् बुद्धं भिक्षुपिन्त 'भिक्षुपिं' धका आमन्त्रण याना बिज्यात । इपिं भिक्षुपिस 'भगवन्' धका लिसः बिया निवेदन यात । भगवान् बुद्ध थुकथं आज्ञा जुया बिज्यात ।

भिक्षुपिं, निःसन्देह उम्ह भिक्षुं भतिचागु संस्कारयात नित्य धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुइगु कारण मद्दु, मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न मजुल धाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु कारण मद्दु, (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुमतिन धाःसा श्रोतापत्तिफलयात जूसां सकृदागामिफलयात जूसां अनागामिफलयात जूसां अरहत्त्वफलयात जूसां साक्षात्कार याइगु कारण मद्दु । (१)

भिक्षुपिं, निःसन्देह उम्ह भिक्षुं सम्पूर्ण संस्कारतय्त अनित्य धका भावना यात धासा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुइगु कारण दु, मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुल धाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु कारण दु, (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिन धाःसा श्रोतापत्तिफलयात जूसां सकृदागामिफलयात जूसां अनागामिफलयात जूसां अरहत्त्वफलयात जूसां साक्षात्कार यायेदइगु कारण दु । (२)

भिक्षुपिं, निःसन्देह उम्ह भिक्षुं भतिचागु संस्कारयात सुख धका भावना यात धासा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुइगु कारण मद्दु, मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न मजुल धाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु कारण मद्दु, (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुमतिन धाःसा श्रोतापत्तिफलयात जूसां सकृदागामिफलयात जूसां अनागामिफलयात जूसां अरहत्त्वफलयात जूसां साक्षात्कार याइगु कारण मद्दु । (३)

भिक्षुपिं, निःसन्देह उम्ह भिक्षुं सम्पूर्ण संस्कारतय्त दुःख धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुइगु कारण दु, मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुल धाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु कारण दु, (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिन धाःसा श्रोतापत्तिफलयात जूसां सकृदागामिफलयात जूसां अनागामिफलयात जूसां अरहत्त्वफलयात जूसां साक्षात्कार यायेदइगु कारण दु । (४)

भिक्षुपिं, निःसन्देह उम्ह भिक्षुं भतिचागु संस्कारयात आत्मा धका भावना यात धासा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुइगु कारण मद्दु, मार्गलिसे अनुकूलगु

चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सपन्न मजुल धाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु कारण मद्दु, (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुमतिन धाःसा श्रोतापत्तिफलयात जूसां सकृदागामिफलयात जूसां अनागामिफलयात जूसां अरहत्त्वफलयात जूसां साक्षात्कार याइगु कारण मद्दु । (५)

भिक्षुपिं, निःसन्देह उम्ह भिक्षुं सम्पूर्ण संस्कारतय्त अनात्मा धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुइगु कारण दु, मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुल धासा (थगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु कारण दु, (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिन धाःसा श्रोतापत्तिफलयात जूसां सकृदागामिफलयात जूसां अनागामिफलयात जूसां अरहत्त्वफलयात जूसां साक्षात्कार यायेदइगु कारण दु । (६)

भिक्षुपिं, निःसन्देह उम्ह भिक्षुं भतिचागु संस्कारयात निर्वाण दुःख धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुइगु कारण मद्दु, मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न मजुल धाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु कारण मद्दु, (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुमतिन धाःसा श्रोतापत्तिफलयात जूसां सकृदागामिफलयात जूसां अनागामिफलयात जूसां अरहत्त्वफलयात जूसां साक्षात्कार याइगु कारण मद्दु । (७)

भिक्षुपिं, निःसन्देह उम्ह भिक्षुं सम्पूर्ण संस्कारतय्त निर्वाण सुख धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सम्पन्न जुइगु कारण दु, मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' लिसे सपन्न जुल धाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु कारण दु, (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिन धाःसा श्रोतापत्तिफलयात जूसां सकृदागामिफलयात जूसां अनागामिफलयात जूसां अरहत्त्वफलयात जूसां साक्षात्कार यायेदइगु कारण दु । (८)

३७. छु गुलि आकारप्रकारतद्वारा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खःलय् ? छु गुलि आकारप्रकारतद्वारा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु खःलय् ?

प्यीगू आकारप्रकारतद्वारा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः । प्यीगू आकारप्रकारतद्वारा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु खः ।

छु छु प्यीगू आकारप्रकारतद्वारा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खःलय् ? छु छु प्यीगू आकारप्रकारतद्वारा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु खःलय् ?

९. विषयनाकथा

स्कन्ध न्यागूयात अनित्य धका दुःख धका रोग धका प्वःवइगु रोग धका कँ धका सास्ति याये सः धका घाः धका कतः धका स्यने सः धका शत्रुभय धका उपद्रव धका भय धका कष्ट बिइ सः धका कम्प जुइ सः धका विनाश जुइ सः धका दृढता मदु धका बःकाये बहः मजू धका आधार मखु धका शरण मखु धका खालिगु धका तुच्छगु धका सून्य धका आत्मा मखु अनात्मा धका दोष दुगु धका विपरिणाम स्वभाव दुगु धका सार मदुगु धका सास्ति याइगुया मूल कारण धका स्याये सः धका थी थी कथं उत्पन्न जुइ सः धका आश्रवधर्मतय् आलम्बन धका संस्कृत धका मारलिसे स्वापु दुगु धका जाति स्वभाव दुगु धका जरा स्वभाव दुगु धका व्याधि स्वभाव दुगु धका मरण स्वभाव दुगु धका शोक स्वभाव दुगु धका विलाप यायेगु स्वभाव दुगु धका तःसकं विलाप यायेगु स्वभाव दुगु धका बलुसेच्वंगु स्वभाव दुगु धका (भावना याइगु खः) ।

३८. स्कन्ध न्यागूयात भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण नित्य खः' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः ।

स्कन्ध न्यागूयात दुःख खः धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण सुख खः' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः ।

स्कन्ध न्यागूयात रोग धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण घाः (रोग) विमुक्त खः' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः ।

स्कन्ध न्यागूयात प्वःवइगु रोग धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण प्वःवइगु रोग विमुक्त खः' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः ।

स्कन्ध न्यागूयात कँ धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण कँ विमुक्त खः' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः । (५)

स्कन्ध न्यागूयात सास्ति याये सः धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण सास्ति यायेगुलिं विमुक्त खः' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः ।

स्कन्ध न्यागूयात घाः धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण घालं विमुक्त खः' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः ।

स्कन्ध न्यागूयात शोक स्वभाव दुगु धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण शोक स्वभाव मदु' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः ।

स्कन्ध न्यागूयात विलाप यायेगु स्वभाव दुगु धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण विलाप यायेगु स्वभाव मदु' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः ।

स्कन्ध न्यागूयात तःसकं विलाप यायेगु स्वभाव दुगु धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण तःसकं विलाप यायेगु स्वभाव मदु' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः ।

स्कन्ध न्यागूयात बलुसे च्वनिगु स्वभाव दुगु धका भावना यातधाःसा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः, स्कन्ध न्यागू निरोध जुइगु 'निर्वाण बलुसे मच्चंगु स्वभाव दु' धका भावना यातधाःसा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगु पाखे दुतिनिगु खः । (४०)

३९. अनित्य धका (भावना यायेगु) अनित्यानुपश्यना खः । दुःख धका (भावना यायेगु) दुःखानुपश्यना खः । रोग धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । प्वः वइगु रोग धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । कँ धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । सास्ति याये सः धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । घाः धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । कतः धका भावना यायेगु अनात्मानुपश्यना खः । स्यने सः धका भावना यायेगु अनित्यानुपश्यना खः । शत्रुभय धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । (१०)

उपद्रव धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । भय धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । कष्ट बिइ सः धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । कम्प जुइ सः धका भावना यायेगु अनित्यानुपश्यना खः । विनाश जुइ सः धका भावना यायेगु अनित्यानुपश्यना खः । दृढता मदु धका भावना यायेगु अनित्यानुपश्यना खः । बःकाये बहः मजू धका आधार मखु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । शरण मखु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । खालिगु धका भावना यायेगु अनात्मानुपश्यना खः । (१०-२०)

तुच्छगु धका भावना यायेगु अनात्मानुपश्यना खः । सून्य धका भावना यायेगु अनात्मानुपश्यना खः । आत्मा मखु धका भावना यायेगु अनात्मानुपश्यना खः । दोष दुगु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । विपरिणाम स्वभाव दुगु धका भावना यायेगु अनित्यानुपश्यना खः । सार मदुगु धका भावना यायेगु अनात्मानुपश्यना खः । सास्ति याइगुया मूल कारण धका

भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । स्याये सः धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । थी थी कथं उत्पन्न जुइ सः धका भावना यायेगु अनित्यानुपश्यना खः । आश्रवधर्मतय् आलम्बन धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । (१०-३०)

संस्कृत धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । मारलिसे स्वापु दुगु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । जाति स्वभाव दुगु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । जरा स्वभाव दुगु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । व्याधि स्वभाव दुगु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । मरण स्वभाव दुगु धका भावना यायेगु अनित्यानुपश्यना खः । शोक स्वभाव दुगु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । विलाप यायेगु स्वभाव दुगु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । तःसकं विलाप यायेगु स्वभाव दुगु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । बुलुसे च्वंगु स्वभाव दुगु धका भावना यायेगु दुःखानुपश्यना खः । (१०-४०)

थुपिं प्यीगू आकारप्रकारतद्वारा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः । थुपिं प्यीगू आकारप्रकारतद्वारा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुतिनिगु खः ।

थुपिं प्यीगू आकारप्रकारतद्वारा मार्गलिसे अनुकूलगु चाहना 'अनुलोमज्ञान' प्राप्त जुइगु खः । थुपिं प्यीगू आकारप्रकारतद्वारा (थःगु अनन्तरय्) प्रतिफल बिइगु नित्य जुइगुपाखे दुत्युंम्हसिके अनित्यानुपश्यना गुलि दुगु खःलय् ? दुःखानुपश्यना गुलि दुगु खःलय् ? अनात्मानुपश्यना गुलि दुगु खःलय् ?

अनात्मानुपश्यना न्यीन्यागु ।

अनित्यानुपश्यना न्येय्गु ।

दुःखानुपश्यना सच्छि व न्यीन्यागु दु धका धायेमा ।

Dhamma.Digital विपश्यनाकथा क्वचाल ।

१०-मातिकाकथा

४०. पित्याइगु (क्लेश) मदइगु, विमुक्त जुइगु 'विमोक्ष', प्राप्त जुइ सःगु विमुक्त जुइ सःगु 'विद्या विमुक्ति', अतिकं उत्तमगु शील धयागु 'अधिशील' अतिकं उत्तमगु समाधि धयागु 'अधिचित्त', अतिकं उत्तमगु प्रज्ञा धयागु 'अधिप्रज्ञा', काय चित्तत शान्त जुइगु प्रश्रब्धि; खनिगु दर्शन परिशुद्ध जुइगु विशुद्धि पिहांवनेगु नैष्कर्म्य छुटे जुइगु निःसरण एकान्त जुइगु प्रविवेक परित्याग यायेगु अवसर्ग आचरण यायेगु चर्या ध्यान विमोक्ष भावना अधिष्ठान आजीविकात खः । (१९)

४१. (इपिं पदत मध्यय्) **पित्याइगु (क्लेश) मदइगु धयागु** पित्याइगु क्लेश मदइगुनैष्कर्म्यया कारणं कामच्छन्दकथं पित्याइगु मदइगु, मैत्रीया कारणं व्यापादकथं पित्याइगु मदइगु प्रथमध्यानद्वारा नीवरणतयापाखें मुक्त जुइगु कारणं पित्याइगु मदइगु अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्वं क्लेशतपाखें मुक्त जुइगु कारणं पित्याइगु मदइगु खः । (१)

मुक्त जुइगु 'विमोक्ष' धयागु नैष्कर्म्यद्वारा कामच्छन्द पाखें मुक्त जुइगु कारणं मोक्ष विमोक्ष, मैत्रीद्वारा व्यापादपाखें मुक्त जुइगु कारणं मोक्ष विमोक्ष प्रथमध्यानद्वारा नीवरणतपाखें मुक्त जुइगु कारणं मोक्ष विमोक्ष अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्वं क्लेशत पाखें मुक्त जुइगु कारणं मोक्ष विमोक्ष खः । (२)

विद्या विमुक्ति नैष्कर्म्ययात प्राप्त जुइगु कारणं विद्या, कामच्छन्दं मुक्त जुइगु कारणं विमुक्ति, दइगु जुया मुक्त जुइगु खः, मुक्त जुइगु जुया दइगु खः, उकी विद्याविमुक्ति धाइ ।

अव्यापाद दइगु कारणं विद्या, व्यापादपाखें मुक्त जुइगु कारणं विमुक्ति, दइगु जुया मुक्त जुइगु खः, मुक्त जुइगु जुया दइगु खः अरहत्त्वमार्ग दइगु कारणं विद्या, दक्वं क्लेशपाखें मुक्त जुइगु कारणं विमुक्ति, दइगु जुया मुक्त जुइगु खः, मुक्त जुइगु जुया दइगु खः, उकी विद्याविमुक्ति धाइ । (३)

अधिशील अधिचित्त अधिप्रज्ञा नैष्कर्म्यद्वारा कामच्छन्दयात संवरयाइगु स्वभावया कारणं शीलविशुद्धि, चिल्लाय्मदनिगु स्वभावया कारणं चित्तविशुद्धि, खनिगु दर्शन स्वभावया कारणं दृष्टिविशुद्धि धाइ । उकी मध्यय् संवर याइगु स्वभाव अधिशील शिक्षा चिल्लाय्मदनिगु स्वभाव अधिचित्त शिक्षा खनिगु दर्शन स्वभाव अधिप्रज्ञा शिक्षा धाइ ।

अव्यापादद्वारा व्यापादयात संवरयाइगु स्वभावया कारणं शीलविशुद्धि अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्वं क्लेशतय् संवरयाइगु स्वभावया कारणं शीलविशुद्धि, चिल्लाय्मदनिगु स्वभावया कारणं चित्तविशुद्धि, खनिगु दर्शन स्वभावया कारणं दृष्टिविशुद्धि धाइ । उकी मध्यय् गुगु संवर स्वभाव दयाच्वन उगु संवर स्वभाव अधिशील शिक्षा खः । उकी चिल्लाय्मदनिगु स्वभाव अधिचित्त शिक्षा खनिगु दर्शन स्वभाव अधिप्रज्ञा शिक्षा धाई । (३-६)

प्रश्रब्धि धयागु नैष्कर्म्यद्वारा कामच्छन्दयात शान्त जुइकीगु खः, अब्यापादद्वारा ब्यापादयात शान्त जुइकीगु खः अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशतयूत शान्त जुइकीगु खः । (७)

ज्ञान धयागु कामच्छन्दयात प्रहाण याइगु कारणं नैष्कर्म्ययात सिइके सःगु स्वभावकथं ज्ञान धाइ, ब्यापादयात प्रहाण याइगु कारणं अब्यापादयात सिइके सःगु स्वभावकथं ज्ञान धाइ दक्व क्लेशतयूत प्रहाण याइगु कारणं अरहत्त्वमार्गयात सिइके सःगु स्वभावकथं ज्ञान धाइ । (८)

खनिगु दर्शन कामच्छन्दयात प्रहाण याइगु कारणं नैष्कर्म्य खंके सःगु स्वभावया कारणं दर्शन धाइ, ब्यापादयात प्रहाण याइगु कारणं अब्यापादयात खंके सःगु स्वभावकथं दर्शन धाइ दक्व क्लेशतयूत प्रहाण याइगु कारणं अरहत्त्वमार्गयात खंके सःगु स्वभावकथं दर्शन धाइ । (९)

परिशुद्ध जुइगु **विशुद्धि** कामच्छन्दयात प्रहाण यातधाःसा नैष्कर्म्यद्वारा परिशुद्ध जुइगु खः, ब्यापादयात प्रहाण यात धासा अब्यापादद्वारा परिशुद्ध जुइगु खः दक्व क्लेशतयूत प्रहाण यातधाःसा अरहत्त्वमार्गद्वारा परिशुद्ध जुइगु खः । (१०)

पिहाँवनेगु **नैष्कर्म्य** धयागुलिइ गुगु पिहाँवनेगु दयाच्वन, उगु पिहाँवनेगु कामत पाखें छुटेजुइगु खः, गुगु आरूपय दयाच्वन उगु आरूपय रूपत पाखें छुटेजुइगु खः ।

दक्व धर्म उत्पन्न जुइसः, मरम्मत याये बहःजू (प्रत्यययात) बःकया उत्पन्न जुइगु खः, निर्वाण उगु धर्म पाखें पिहाँवनिगु खः, अब्यापाद ब्यापादपाखें पिहाँवनिगु खः, आलोकसंज्ञा स्त्यानमिद्धपाखें पिहाँवनिगु खः अरहत्त्वमार्ग दक्व क्लेशत पाखें पिहाँवनिगु खः । (११)

छुटेजुइगु **निःशरण** धयागु गुगु पिहाँवनिगु दयाच्वन, थुगु पिहाँवनिगु कामतपाखे छुटे जुइगु खः । गुगु आरूपय दयाच्वन, उगु आरूपय रूपत पाखें छुटेजुइगु खः । दक्व धर्मत उत्पन्न जुइ सः, मरम्मत याये बहःजू (प्रत्यययात) बःकया उत्पन्न जुइगु खः, निर्वाण उगु धर्मपाखें छुटे जुइगु जुयाच्वन, नैष्कर्म्य कामच्छन्दपाखें छुटे जुइगु जुयाच्वन, अब्यापाद ब्यापादपाखें छुटे जुइगु जुयाच्वन अरहत्त्वमार्ग दक्व क्लेशत पाखें छुटे जुइगु जुयाच्वन । (१२)

एकान्त जुइगु **प्रविवेक** धयागु नैष्कर्म्य कामच्छन्दपाखें एकान्त जुइगु जुयाच्वन अरहत्त्वमार्ग दक्व क्लेशतपाखें एकान्त जुइगु जुयाच्वन । (१३)

परित्याग यायेगु **अवसर्ग** धयागु नैष्कर्म्यद्वारा कामच्छन्दयात परित्याग याइगु कारणं अवसर्ग धाइ, अब्यापादद्वारा ब्यापादयात परित्याग याइगु कारणं अवसर्ग धाइ अरहत्त्वमार्गद्वारा दक्व क्लेशतयूत परित्याग याइगु कारणं अवसर्ग धाइ । (१४)

आचरण यायेगु **चर्या** धयागु कामच्छन्दयात प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं नैष्कर्म्ययात आचरण याइगु खः, ब्यापादयात प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं अब्यापादयात आचरण याइगु खः दक्व क्लेशतयूत प्रहाण याइम्ह व्यक्तिं अरहत्त्वमार्गयात आचरण याइगु खः । (१५)

ध्यानविमोक्ष धयागु नैष्कर्म्यात भावना याये सःगु कारणं ध्यान धाइ, कामच्छन्दयात छ्वयेके बिइगु कारणं ध्यान धाइ, भावना यानावच्चंगु जुया मुक्त जुइगु कारणं ध्यानविमोक्ष धाइ, छ्वयेके बिइगु जुया मुक्त जुइगु कारणं ध्यानविमोक्ष धाइ ।

भावना याइगु खः धयागु धर्मत भावना याइगु खः छ्वयेके बिइगु खः धयागु क्लेशतय्त छ्वयेके बिइगु खः, भावना याये सःगु धर्मतय्त व छ्वयेके बिइ बहःगु क्लेशतय्त सिइके सःगु कारणं ध्यानध्यायी धाइ ।

मैत्री भावना यायेसःगु कारणं ध्यान धाइ, ब्यापादयात छ्वयेके बिइसःगु कारणं ध्यान धाइ आलोकसंज्ञा भावना याये सःगु कारणं ध्यान धाइ, स्त्यानमिद्वयात छ्वयेके सःगु कारणं ध्यान धाइ अरहत्त्वमार्ग भावना याये सःगु कारणं भावना धाइ, दक्व क्लेशतय्त छ्वयेके सःगु कारणं ध्यान धाइ, भावना यानावच्चंगु जुया मुक्त जुइगु कारणं ध्यान विमोक्षधाइ, छ्वयेके बिइगु जुया मुक्त जुइगु कारणं ध्यान विमोक्षधाइ, भावना यानाच्वन धयागु धर्मयात भावना याइगु खः, छ्वयेके बिइगु खः धयागु धर्मयात छ्वयेके बिइगु खः, भावना यायेसःगु धर्मतय्त व छ्वयेके बिइ बहःगु क्लेशतय्त सिइके सःगु कारणं ध्यानध्यायी धाइ । (१६)

४२. **भावना, अधिष्ठान, जीवन हनेगु** धयागु कामच्छन्दयात प्रहाण यातधाःसा नैष्कर्म्यात उत्पन्न जुइकीगु कारणं भावनां सम्पन्न जुइगु खः, नैष्कर्म्या सामर्थ्यकथं चित्तयात अधिष्ठान याइगु कारणं अधिष्ठानं सम्पन्न जुइगु खः, उम्ह व्यक्ति थुकथं भावनां सम्पन्न जुइगु जुया अधिष्ठानं सम्पन्न जुइगु जुया सन्तुलन रूपं जीवन हनिगु खः, असन्तुलन रूपं जीवन महं, सहीकथं जीवन हनीगु खः, द्रंगु कथं जीवन महं , परिशुद्ध रूपं जीवन हनीगु खः, अपरिशुद्धकथं जीवन महं, थुज्वगु जीवन हनीगुलिं सम्पन्न जुयाच्वन ।

उम्ह व्यक्ति थुकथं भावनां सम्पन्न जुइगु जुया अधिष्ठानं सम्पन्न जुइगु जुया जीवन हनीगु जुया, क्षेत्रीय परिषदय् थजु ब्राह्मण परिषदय् थजु गृहपति परिषदय् थजु श्रमण परिषदय् थजु उपसंक्रमण याइगु परिषदय् निर्भिक रूपं प्रसन्न प्रफुल्लित जुया उपसंक्रमण याये दइगु खः, उकथं जुइगु छु कारणं खःलय् ? उम्ह व्यक्ति भावना, अधिष्ठान, जीवन हनीगुलिं सम्पन्न जुइगु कारणं खः ।

ब्यापादयात प्रहाण यातधाःसा अब्यापादयात उत्पन्न जुइकीगु कारणं भावना सम्पन्न जुइगु खः । स्त्यानमिद्वयात प्रहाण यातधाःसा आलोकसंज्ञायात उत्पन्न जुइकीगु कारणं भावना सम्पन्न जुइगु खः । औधृत्ययात प्रहाण यातधाःसा चिल्लाय्दनिगुयात उत्पन्न जुइकीगु कारणं भावना सम्पन्न जुइगु खः । विचिकित्सायात प्रहाण यातधाःसा धर्मव्यवस्थानयात उत्पन्न जुइकीगु कारणं भावना सम्पन्न जुइगु खः । अविद्यायात प्रहाण यातधाःसा विद्यायात उत्पन्न जुइकीगु कारणं भावना सम्पन्न जुइगु खः । न्ह्याइपु मताइगुयात प्रहाण यातधाःसा लय्ताइगुयात उत्पन्न जुइकीगु कारणं भावना सम्पन्न जुइगु खः ।

नीवरणतय्त प्रहाण यातधाःसा प्रथमध्यानयात उत्पन्न जुइकीगु कारणं भावना सम्पन्न

जुइगु खः । दक्ख क्लेशतयत्तं प्रहाणं यातधाःसा अरहत्त्वमार्गयात्त उत्पन्नं जुइकीगु कारणं भावना सम्पन्नं जुइगु खः । अरहत्त्वमार्गया सामर्थ्यद्वारा चित्तयात्त अधिष्ठानं याइगु कारणं अधिष्ठानं सम्पन्नं जुइगु खः ।

उम्हं व्यक्तित्थं थुगु भावना अधिष्ठानं सम्पन्नं जुइगु जुया सन्तुलनं रूपं जीवनं हनीगु खः, असन्तुलनं रूपं जीवनं महं, सहीकथं जीवनं हनीगु खः, सही मखुगुकथं जीवनं महं, परिशुद्धं रूपं जीवनं हनीगु खः, अपरिशुद्धकथं जीवनं महं, थुज्जःगु कथं जीवनं हनीगुलिं सम्पन्नं जुइगु खः ।

उम्हं व्यक्तित्थं थुकथं भावनां सम्पन्नं जुइगु जुया अधिष्ठानं सम्पन्नं जुइगु जुया जीवनं हनीगु जुया, क्षेत्रीयं परिषदय् थजु ब्राह्मणं परिषदय् थजु गृहपतिं परिषदय् थजु श्रमणं परिषदय् थजु उपसंक्रमणं याइगु परिषदय् निर्भिकं रूपं प्रसन्नं प्रफुल्लितं जुया उपसंक्रमणं याये दइगु खः, उकथं जुइगु छु कारणं खःल्य् ? उम्हं व्यक्तित्थं भावना, अधिष्ठानं जीवनं हनीगुलिं सम्पन्नं जुइगु कारणं खः । (३-१९)

मातिकाकथां क्वचालं

स्वंगुगु प्रज्ञावर्गं क्वचालं ।

उकिया संक्षिप्तं उदानं ला -

प्रज्ञाकथां ऋद्धिकथां अभिसम्यक्थां विवेककथां न्यागुगु चर्याकथां प्रातिहार्यकथां समशीर्षकथां स्मृतिप्रस्थानकथां विपश्यनाकथां स्वंगुगु प्रज्ञावर्गय् वयाच्चंगु मातिकाकथां लिसं भिगु खः ।

थुगु प्रतिसम्भिदां ग्रन्थय् नांकथं महावर्गं युगनद्धं वर्गं प्रज्ञावर्गं धकां वर्गतं स्वंगुगु दयाच्चनं ।

परिधिं मदु आपालं नयतं दुगु मार्गतय्के थुगु ग्रन्थं गम्भीरं जू, समुद्रं हे उपमां दयाच्चनं, तारात्तद्वारा फइले जुयाच्चंगु आकाशं समानं जुयाच्चनं, थःथम्हं बनेजुयाच्चंगु दहलिसे नं समानं जुयाच्चनं, अध्यापकं कथिकपिनिगु ज्ञानं फइले यायेया नितिं जुयाच्चनं, उद्योगं याइपिं योगिपिनिगु ज्ञानयात्तं प्रज्वलितं जुइके सःगु जुयाच्चनं ।

प्रतिसम्भिदामार्गं पालि भाय्हिलां पूवनं ।

Dhamma.Digital

नेपालय् दुगु प्राचीन प्रामाणिक पालि त्रिपिटक ग्रन्थ (ताइपत्र)

(सामार : राष्ट्रिय अभिलेखालय)

भ्नीधाय् बुद्धवचन पालि त्रिपिटक ग्रन्थया अध्ययन, अध्यापन सलंसः दैनिसें त्वाःदःगुलिं थुकियात धर्मया प्रतीककथं खंकेगुलिं वञ्चित जुइका च्वनेमाःपिं जुल । थन धर्मयात देवताया मूर्ति पूजाय् सीमित जूवन ।

अन्य बौद्ध देशय् जूसा पालि त्रिपिटक ग्रन्थया संस्करण पिहाँ वइन धयागु सुखद् समाचार पिदनेखतं सम्बन्धित सरोकार ख्यःपाखें व श्रद्धावानपिनिपाखें थःपिंत छगू सेट ग्रन्थ मदइ, मथइ धकाः न्ह्यवः हे बूक याये धुंकीगु जुयाच्वन । जिमिगु संग्रहालयया ग्वसालय् निकट भविष्यय् हे पालि त्रिपिटक नेपाली लिपिइ ४५ गू खण्ड ग्रन्थ पिदने त्यंगु दु । थुजागु पवित्र ग्रन्थ संग्रह यायेगु गौरवपूर्ण अवसर सदुपयोग याना बिज्यायेत/दीत इनाप यानाच्वना ।

ISBN 978-9937-0-1957-6

वीर-पूर्ण पुस्तक संग्रहालय
नेपाल ।